

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

На правах рукопису

ЗАПОЛОВСЬКИЙ МИКОЛА ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК 811.112.2'373.612.2

**ПАРАБОЛІЗМИ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ:
СТРУКТУРА, СЕМАНТИКА ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ**

Спеціальність 10.02.04 – германські мови

Дисертація на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук

Науковий керівник

Огуй Олександр Дмитрович,

доктор філологічних наук,

професор

Чернівці – 2014

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРАБОЛІЗМІВ	
ЗАГАЛОМ ТА В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	
1.1 Парабола як вихідна основа для наукового пошуку.....	12
1.2 Термінологія дослідження	15
1.3 Огляд наукових праць.....	20
1.4 Структурне класифікування параболізмів.....	25
1.5 Структурно-композиційні особливості біблійної параболи	35
Висновки до розділу	43
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРАБОЛІЗМІВ	
У НІМЕЦЬКОМОВНИХ БІБЛІЙНИХ ТЕКСТАХ, ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛАХ ТА ПУБЛІЦИСТИЦІ	
2.1 Методологічна основа дослідження	45
2.1.1 Описовий метод дослідження	47
2.1.2 Контекстологічний метод.....	53
2.1.3 Метод моделювання.....	57
2.1.4 Методика квантитативного аналізу.....	58
2.2 Матеріал наукового пошуку.....	62
2.2.1 Біблійні переклади	63
2.2.2 Лексикографічні джерела	64
2.2.3 Газетно-журнальні тексти	70
Висновки до розділу	73

РОЗДІЛ 3. СЕМАНТИКА ПАРАБОЛІЗМІВ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ:

ПАРАДИГМАТИЧНІ, СИНТАГМАТИЧНІ

Й ЕПІДИГМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

3.1 Лексичні засоби вираження параболізмів у німецькій мові	75
3.2 Парадигматичні, синтагматичні й епідигматичні характеристики	81
3.2.1 Образне поле та його структура	81
3.2.2 Тематичні групи образного поля параболізмів	83
3.3 Парадигматичні властивості	90
3.4 Синтагматичні властивості.....	97
3.5 Епідигматичні властивості	101
3.5.1 Полісемія в лексичному складі образного поля.....	102
3.5.2 Полівалентність лексичних значень.....	105
3.6 Сміслові характеристики параболізмів.....	111
Висновки до розділу	119

РОЗДІЛ 4. ФУНКЦІОНУВАННЯ ПАРАБОЛІЗМІВ У СУЧАСНІЙ

НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ПУБЛІЦИСТИЦІ

4.1 Функціонально-прагматична спрямованість публіцистичного тексту.....	121
4.2 Інтертекстуальні властивості параболізмів	123
4.3 Квантитативні параметри вживаності параболізмів.....	128
4.4 Функціональні характеристики параболізмів	132
4.5 Структурні та семантичні зміни параболізмів	143
4.6 Параболізми та біблійна картина світу	149
Висновки до розділу.....	156

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	158
-------------------------	-----

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	164
----------------------------------	-----

Список джерел ілюстративного матеріалу зі скороченнями	195
--	-----

ДОДАТКИ.....	199
--------------	-----

ВСТУП

Відмітна ознака розвитку сучасного германістичного гуманітарного знання – тісна взаємодія наукових напрямків та дисциплін, зазвичай, на периферії наук, що свідчить про інтенсивний, динамічний, інтеграційно-диференціальний процес. Це зумовлює особливу актуальність міждисциплінарних наукових досліджень, що не обмежуються окремою науковою парадигмою [122, с. 28–34] з її чітко визначеною областю дослідження і використанням науковою спільнотою протягом певного часу. У мовознавстві вищезазначене, насамперед, стосується дисциплін, пов'язаних із висвітленням існування та функціонування мови в реальній дійсності, тобто в цілому – дисциплін, що пов'язують мову й мовлення. Їхньою специфікою є відкритість, незамкненість, відсутність „чітких контурів” [192, с. 390] та взаємодія (наприклад, структуралізму та функціоналізму).

Дисертаційне дослідження присвячено розгляду параболізмів як лексичних, синтаксичних і текстових утворень, маркованих контекстом парабол (притч), на матеріалі німецькомовних біблійних текстів, лексикографічних джерел та газетно-журнальної публіцистики, представленої релігійними й суспільно-політичними текстами. Ці одиниці мають універсальний характер, визначаючи основні характерні ознаки сучасних притч; вони наявні в усіх мовах, якими перекладено Біблію і не вирізняються національною маркованістю. У сучасній німецькій мові дані одиниці наявні у біблійних перекладах, у лексикографічних джерелах та публіцистиці у вигляді різних слів, словосполучень, речень і текстів, що передають експліцитно та імпліцитно заковані в їхніх конструкціях значення і смисл.

Становлення сучасних європейських мов тісно пов'язане з перекладами Біблії, яку за неабиякий вплив на духовне становлення людства, розвиток його культури, справедливо називають Книгою книг. Біблійні мотиви, сюжети та образи широко використовуються в образотворчому мистецтві, кінематографії, а звернення до її текстів давно вже стало традиційним у світовій літературі. Часто крізь призму біблійного знання оцінюються події та явища сучасності. Тож цілком закономірно, що лексика сучасної німецької мови неабияк збагачена

різними засобами художньої експресії через мовний стиль цього літературного шедедру, що віддавна слугує письменникам, журналістам, джерелом ідей, образів та мотивів.

Беручи до уваги зв'язок між значущістю біблійного тексту, його насиченням німецькомовним лексичним складом та публіцистичним матеріалом, вивчення об'єкта здійснювалося з урахуванням структурних, семантичних та функціональних особливостей. Тому теоретичною основою дисертації стали праці провідних вітчизняних і зарубіжних дослідників, що заклали підвалини для студій різноаспектних компонентів мовної структури біблійної параболи: лексико-граматичних, лексико-семантичних, лексико-стилістичних, особливостей біблеїзмів у різних сферах мовного вжитку.

Серед німецькомовних лексикографічних видань варто згадати словники крилатих висловів Г. Крауса та Г. Бюхмана, словники німецьких прислів'їв К. Зімрока та Дуден. Ознайомлення з розвідками німецьких науковців (А. Юліхера, В. Гарніша, Р. Бультмана, Й. Єрміаса, Е. Ліннеманна, Е. Юнгеля, Г. Ведера, Д. Массе, К. Ерлемана та ін.) засвідчило, що поза увагою лінгвістів залишилося дослідження парабол з обох частин Святого Письма на текстовому матеріалі сучасної німецької мови. Аналіз українських і російських джерел (праці І. Б. Дубровської, О. М. Лисенка, Л. А. Закреницької, О. М. Набоки, О. М. Прибитько, Н. М. Орлової та ін.), у яких певною мірою досліджувалися біблійні фразеологічні та метафоричні одиниці, дає підстави стверджувати, що наше дослідження заповнить важливі прогалини в окресленій проблематиці: параболи, їхні модифікації та варіації проаналізовано на матеріалі німецькомовних біблійних текстів, лексикографічних джерел та сучасної релігійної й суспільно-політичної публіцистики, а векторами дослідження стали їхні структурні, семантичні та функціональні особливості, реалізовані в розглянутих текстах.

Актуальність дисертації зумовлена насамперед тим, що її проблематика перебуває в руслі сучасних лінгвістичних досліджень, присвячених вивченню функціонування мови та мовлення. Унікальні за універсальністю відтворення в

різних мовах, тривалістю існування та часу впливу на різні сфери суспільно-політичного життя, біблійні параболи та їхні модифікації не втрачають свого значення для носіїв німецької та світової культури, регулярно з'являючись у текстах багатьох мов, що, у свою чергу, приводить до динамічного варіювання цих одиниць.

Актуальність теми зумовлена структурно-семантичним і функціональним підходами до вивчення мовних явищ. До них уналежнюємо параболізми, що репрезентують мікро- та макромовне оточення біблеїзмів. Мікрооточення реалізується на рівні слова, тоді як макрооточення знаходить своє вираження на рівні тексту. У зв'язку з цим постає потреба в системному підході до аналізу лінгвальних характеристик цих одиниць у німецькій мові з використанням сучасних методів дослідження, що уможлиблює отримання даних про їхні структурні, семантичні та функціональні особливості.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано відповідно до плану наукових розробок кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича „Семантичні, синтагматичні та парадигматичні властивості різнорівневих одиниць в германських мовах” (номер державної реєстрації 0111U003620). Тема затверджена вченою радою ЧНУ (протокол № 2 від 23.02.2012 року). У рамках наукової проблематики проаналізовано специфіку семантики об'єкта дослідження в німецькій мові, встановлено парадигматичні та синтагматичні зв'язки в його лексичному складі.

Мета дисертації – характеристика структурних, семантичних і функціональних особливостей параболізмів у німецькій мові на лексикографічному й текстовому матеріалах.

Для досягнення визначеної мети передбачено розв'язання таких основних наукових завдань:

– здійснити критичний огляд наукової літератури та джерел з теми дослідження, теоретично обґрунтувати викладені положення;

- розробити методику дослідження параболізмів у німецькомовних біблійних текстах, лексикографічних джерелах і газетно-журнальних текстах;

- визначити лінгвальний статус параболізмів як різнорівневих одиниць у німецькій мові;

- розкрити специфіку семантики параболізмів у німецькій мові через аналіз парадигматичних, синтагматичних, епідигматичних зв'язків та структурно-семантичних змін;

- виявити особливості функціонування параболізмів у німецькомовній публіцистиці через конкретизацію інтертекстуальних властивостей та функційних характеристик, установити квантитативні параметри їхньої вживаності в релігійній і суспільно-політичній пресі;

- з'ясувати роль параболізмів у відтворенні біблійної мовної картини світу.

Об'єктом дослідження є параболізми в німецькомовних біблійних текстах, лексикографічних джерелах і публіцистиці.

Предмет дослідження – структурні, семантичні та функціональні характеристики параболізмів у німецькій мові.

Матеріалом для аналізу слугували:

- німецькомовні *переклади Біблії* („Luther-Bibel”, „Schlachter-Bibel”, „Elberfelder Bibel”, „Neue-Welt Übersetzung der Heiligen Schrift”);

- *лексикографічні джерела* („Die deutschen Sprichwörter”, „Duden: Das Herkunftswörterbuch”, „Duden: Deutsches Universalwörterbuch”, „Geflügelte Worte: Das Zitatenschatz des deutschen Volkes”, „Geflügelte Bibelworte”, „Duden: Redewendungen. Wörterbuch der deutschen Idiomatik”, „Archäologisches Lexikon zur Bibel”, „Biblisches Wörterbuch”, „Einsichten über die Heilige Schrift”, „Reclams Bibellexikon”, „Sozialgeschichtliches Wörterbuch zur Bibel”, „Wörterbuch biblischer Bilder und Symbole” тощо);

- *релігійні та суспільно-політичні газети і журнали* („Stimmen der Zeit”, „Der Rheinische Merkur”, „Communio”, „Konradsblatt”, „Der Pilger”, „Unsere Kirche”, „Erwachtet!”, „Der Spiegel”, „Der Stern”, „Die Süddeutsche Zeitung”, „Die Welt”, „Die Zeit”) за останні 68 років (з 1946 по 2014 рр.).

У результаті проаналізовано 333 текстових фрагменти парабол та їхніх модифікацій на матеріалі біблійних текстів, 74 лексико-синтаксичних варіацій цих біблеїзмів на основі словників і 316 найуживаніших параболізмів, зафіксованих у 2800 контекстах німецькомовної публіцистики. Загальний обсяг корпусу фактичного матеріалу дослідження становить 680 млн. слів (близько 3 млн. у біблійних перекладах, 7 млн. у лексикографічних джерелах та 670 млн. слів у газетах і журналах).

Методи дослідження. Відповідно до мети та завдань дослідження в роботі використано загальнонаукові (методи діалектики: *індукція* та *дедукція*) і суто лінгвістичні методи наукового пізнання.

Метод індукції та дедукції уможливив опрацювання й узагальнення фактичного матеріалу та формулювання кінцевих висновків.

Для реалізації поставлених завдань використано сучасні методи лінгвістичного аналізу:

- *описовий метод* сприяв виявленню й опису структурних, семантичних і функціональних характеристик об'єкта дослідження;
- за допомогою *контекстологічного методу* вивчено різні контексти параболізмів, що дало змогу виявити суть їхнього функціонування в мовленні;
- *метод моделювання* застосовано для встановлення моделей одиниць дослідження на німецькомовному лексикографічному й текстовому матеріалах;
- *квантитативний аналіз* дав змогу з'ясувати статистичні характеристики параболізмів.

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що *вперше*:

- запропоновано термін „параболізми” для позначення об'єкта дослідження;
- проведено комплексний опис параболізмів у структурному, семантичному та функціональному аспектах на лексикографічному й текстовому матеріалах сучасної німецької мови із застосуванням квантитативної методики аналізу;
- висвітлено лексико-граматичні, лексико-фразеологічні та лексико-семантичні особливості параболізмів;

- встановлено парадигматичні, синтагматичні й епідигматичні зв'язки в лексичному складі одиниць дослідження;
- проаналізовано інтертекстуальні та функційні характеристики параболізмів у сучасній німецькомовній публіцистиці;
- виокремлено моделі, що формують фрагмент відображеної параболізмами біблійної мовної картини світу.

Наукову новизну отриманих результатів можна викласти в основних **положеннях, що виносяться на захист:**

1. В основі композиційної структури параболізмів лежать такі релевантні специфічні характеристики, як стислість, інакомовність та дидактичність. У публіцистичному тексті, в якому вони функціонують, виділено 3 площини реалізації повчання: перехідну, розповідну та образну. Загальне значення цих одиниць складається з аплікації основного та додаткового значень на основі розрізнення синтагматичної, парадигматичної й епідигматичної осей функціонування мовного знака.

2. Парадигматика параболізмів виражена в синонімічних, антонімічних і гіпонімічних зв'язках між членами лексико-семантичних груп, виокремлених у структурі цих одиниць на основі біблійних контекстів. Синтагматика увиразнена через сполучуваність слів у фіксованих словниками лексико-синтаксичних варіаціях парабол. Епідигматика виявляється через полівалентність значень лексемних метафор матеріалі біблійних контекстів та їхню полісемію на основі лексикографічних даних.

3. Параболізми входять до складу німецької мови унаслідок окремих лексичних або граматичних перетворень (редукції або розширення лексичного складу, редукції модальних або допоміжних дієслів, зміни форм числа, зміни видів речень, зміни відмінків, вербалізації іменників, прикметників). Деякі їхні лексичні компоненти репрезентовані в біблійному тексті у прямому значенні, а в сучасній німецькій мові – у переносному. У ряді випадків параболізми мають у біблійному тексті як пряме, так і переносне значення чи виявляють тенденцію до метафоризації.

4. Функціонування параболізмів у сучасних німецькомовних газетних та журнальних текстах визначається особливостями їхньої смислової структури, характером інформації та типом газет. Основними функціями параболізмів у сучасному німецькомовному публіцистичному тексті є інформаційна, експресивна й персуазивна. Вживання біблійних парабол та їх модифікацій притаманне релігійним газетам і журналам, а використання лексико-синтаксичних варіацій цих одиниць – суспільно-політичній публіцистиці.

5. Через окремі слова, групи слів, словосполучення, цілі тексти парабол або їх фрагменти в сучасній німецькій мові відтворюється біблійна картина світу як особливий спосіб відображення релігійних понять панхронічного характеру мовними сутностями, відбувається унаочнення певної дійсності або її переосмислення.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання основних положень і висновків у лекціях та на семінарських заняттях із курсів лексикології (розділи „Семантика”, „Синтагматичні, парадигматичні та епідигматичні відношення”), стилістики німецької мови (розділи „Стилістичні мовні засоби”, „Функціональні стилі мови”) та лінгвістики тексту (розділ „Функції тексту”).

Системно-квантитативний аналіз структурних, семантичних і функціональних характеристик одиниць дослідження в німецькій мові робить внесок у розвиток структурно-семантичної та функціональної парадигм сучасного германістичного вчення.

Систематизований текстовий матеріал вибірки може бути використаний для укладання словника німецькомовних біблійних параболізмів.

Особистий внесок здобувача полягає в розробці нових підходів до аналізу параболічних форм у німецькій мові, у зборі та описі фактичного матеріалу дослідження, у кількісному і статистичному обчисленні даних та їх інтерпретації. Усі результати та висновки отримано автором дисертації одноосібно.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертації було представлено на п’яти міжнародних („Лінгвістичні та методичні проблеми

навчання мови як іноземної” (Полтава, 2010), „Лінгвістичні проблеми та інноваційні підходи до викладання чужоземних мов у вищих навчальних закладах” (Львів, 2012), „Научная дискуссия: вопросы филологии, искусствоведения и культурологии” (Москва (Росія), 2012), „Актуальные вопросы филологии и методики преподавания иностранных языков” (Санкт-Петербург (Росія), 2013), „Мова. Культура. Комунікація. Образ майбутнього у картинах світу та знакових системах” (Чернігів, 2013)) та одній всеукраїнській конференціях („Германістика у ХХІ столітті: когнітивна, соціо- та прагмалінгвістика” (Харків, 2014)).

Загальну концепцію та результати дослідження обговорено на засіданні кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства ЧНУ (26 червня 2014 року, протокол № 7).

Публікації. Основні результати дослідження висвітлено у 21 одноосібній публікації, зокрема у 14 статтях, 13 з яких опубліковано у фахових виданнях України; 1 стаття в іноземному спеціалізованому виданні (Німеччина); 6 тезах доповідей на конференціях та 1 методичному посібнику.

Предмет, мета і завдання роботи зумовили її **структуру**. Вона складається зі вступу, чотирьох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, додатків, списку використаної літератури (324 бібліографічних позицій), переліку лексикографічних джерел (33 найменування) та умовних скорочень (37 позначень).

У 13-ти додатках зібрано приклади одиниць дослідження з текстового і словникового матеріалів німецької мови, наведено їх стилістичні, граматичні, семантичні характеристики та кількісні параметри, проілюстровано відмінності лексичних засобів вираження параболізмів у 4-х біблійних перекладах. Повний обсяг роботи 358 сторінок (із них 163 – основного тексту).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРАБОЛІЗМІВ ЗАГАЛОМ ТА В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

1.1 Парабола як вихідна основа для наукового пошуку

Парабола є поетичною фігурою, відомою з античних часів, що в перекладі з давньогрецької означає „поруч розташоване слово” [100, с. 284]. На думку С. С. Аверінцева, парабола – це поруч кинуте слово, слово, що не спрямоване до свого предмета, й не називає річ, а згадує її шляхом перифрази, тобто тропу, що являє собою заміну звичайного слова описовим виразом [330, с. 312; 1, с. 331]. У словнику В. Даля парабола тлумачиться як інакомовлення, притча [333, с. 35]. Подібне визначення знаходимо в німецькому словнику „Duden”: „Парабола (Parabel – від. грец. „para-bállein” – „кидати поруч; порівнювати”) – інакомовлення, повчальна розповідь, притча” [339, с. 583]. Як літературний жанр притча трактується як дидактична оповідь, у якій фабула підпорядкована моралізаційній частині твору [328, с. 143].

Як один із найдавніших літературних жанрів, притча розташовується в одному ряду з такими видами усної творчості, як розповідь, міф та переказ. Зразки цього жанру зустрічаються в найдавніших літературних пам’ятках різних народів, які включали не лише ті жанри, що виникли із появою писемності, а й передусім ті, що сформувалися в усній народній творчості та продовжували існувати в усній формі впродовж тривалого періоду часу. Словесне мистецтво, очевидно, виникло пізніше деяких інших видів мистецтва, оскільки матеріалом, основним елементом є слово, мовлення. Для виникнення усного мистецтва потрібен був високий ступінь розвитку мови та його комунікативної функції та наявність достатньо складних граматично-синтаксичних форм [140, с. 149]. Окрім високого ступеня розвитку мови, для виникнення притчі, що являє собою коротку повчальну розповідь, були потрібні ще й навички образного та абстрактного мислення. Потреба у притчі могла виникнути тоді, коли перед

суспільством постала проблема накопичення, передачі та розповсюдження досвіду, знань. Завдання усної передачі знань спричинило появу низки пов'язаних із ним проблем. Насамперед необхідно було навчитися узагальнювати, систематизувати, сформулювати саме правило, що неможливо без розробки специфічних прийомів аналізу та синтезу. У подальшому постало питання про відповідні прийоми та методи, передачі знань. Пошук ефективних методів навчання зумовив, що передавання знань відбувалось за допомогою метафор, порівнянь та інших образних висловлювань [93, с. 17–18]. Можна з упевненістю сказати, що з усіх книг найнасиченішою такими способами художнього вираження і водночас найпоширенішою за кількістю надрукованих примірників та виконаних перекладів є Біблія. Завдяки перекладу цієї книги параболічні сюжети, цитати, крилаті вислови отримали значне поширення в більшості мов світу, зокрема й у німецькій мові.

Давньоєврейське слово „*māschāl*” (машал) слугує у старозавітному тексті Біблії для позначення різних текстових форм: 1) прислів'їв; 2) приповідок; 3) притч; 4) повчальних розповідей; 5) пророкувань [269, с. 6]. К. Шьопфлін зазначає, що *māschāl* виникає шляхом процесу порівняння, який є об'єднуючим елементом у сприйнятті різних видів цих текстів [296, с. 22]. У грецькомовних новозавітних біблійних текстах ми знаходимо два поняття на позначення текстів притч: грец. *παράβολή* (*parabolē*) та грец. *παροίμια* (*paroimia*). У перших трьох Євангеліях уживається термін *parabolē* (17 разів у Євангелії від Матвія; 13 – Євангелії від Марка; 18 – Євангелії від Луки; двічі – у Листі до євреїв: Невр. 9:9; 11:19) як засіб викладення чи передачі думки, пояснення чогось, що можна порівняти з чимось подібним [342, с. 961–962], за допомогою *parabolē* можна порівняти матеріальний та духовний світи [325, с. 353]. Г. Гауфе [257, с. 35–38] називає такі можливі значення терміна *parabolē*: 1) прислів'я (Luk 4:23; 6:39); 2) вислів (Mar 7:17; Mat 15:15); 3) образне висловлювання (Mar 3:23; Luk 5:36); 4) загадкове мовлення (Mar 4:11; Mat 13:10; Luk 8:10); 5) правило (Luk 14:7); 6) інакомовлення, яке зображає типовий процес (Mar 4:13, 30; 13:28; Mat 13:18, 31, 33, 36; 24:32; Luk 8:4, 9, 11; 12:41; 13:6; 15:3;

21:29); 6) парабола (Mar 12:12; Mat 13:24; 21:33; Luk 18:1; 19:11; 20:9, 19); 7) розповідь-приклад (Luk 12:16; 18:9).

Стосовно парабол в Євангелії від Івана 4 рази вживається термін *paroimia* (Joh 10:6 та 16:25–29) як указівка на розповідально-прагматичну та герменевтичну функції образної мови. Вони з'являються у „Риториці” Квінтіліана під заголовком „*exempla*”, що означає „приклад” і „зразок”, цим самим задаючи „певні моделі поведінки та спонукаючи людину зробити правильний вибір у тій чи іншій ситуації” [205, с. 14]. Обидва терміни використовуються у грецькій Септуагінті як переклад єврейського *māschāl*, тому, на нашу думку, всеохоплюючим поняттям для позначення родового поняття біблійних інакомовлень у формі притч є термін „парабола” (нім. “Parabel”). „Інакомовлення” (нім. „Gleichnisrede” / „Gleichnis”) – збірне поняття, яке може використовуватися синонімічно для позначення біблійних парабол.

Біблійна притча – це розповідь, взята з історії чи повсякденного життя, мета якої – закарбувати духовні чи моральні істини. Ефективність впливу біблійних притч на реципієнтів досягається завдяки тому, що вони: привертають увагу читача (див. Mat 22:2–14); спонукають до роздумів і полегшують розуміння їхнього значення (див. Mar 3:22–27); 3) звертаються до почуттів слухачів (див. Mat 18:8–9) [342, с. 962]. Ці образні висловлювання розповідають, як чинити в різних життєвих ситуаціях, оскільки притча – це образна, інакомовна розповідь, в якій імпліцитно присутнє повчання [179, с. 25–30]. За допомогою образної мови біблійних парабол передається певний духовний чи моральний досвід (як-от, у притчі про вкрадене ягня із 2 Sam 12:1–4, у притчах Соломона та євангельських притчах Ісуса Христа).

На відміну від традиційної біблійної притчі з її релігійною забарвленістю та сповіданням моральних істин, у сучасній німецькій притчі з розширенням кола тем стали розглядатися ще й соціально-критичні та етико-філософські проблеми. Так, за класифікацією В. Бретшнайдера, виділяються: 1) релігійна та метафізична параболи (притчі М. Бубера, Ф. Кафки, Г. Броха); 2) політична парабола (притчі Б. Брехта, Г. Кунерта, Р. Кунце); 3) феноменальна парабола, тобто параболічний

виклад, пояснення явищ людського існування (притчі Р. Музіля, Ф. Дюрренмата, Е. Штрітматера, Х. Мекеля) [233, с. 26].

Таке розмаїття різновидів параболи у формальному й змістовому планах свідчить як про значне розширення сфер її застосування і впливу, так і про наявність у ній певних ознак, притаманних традиційній (біблійній) параболі. І. М. Яремчук [218, с. 175–176] до таких особливостей відносить: 1) релігійне забарвлення (зокрема, притчі Ф. Кафки звертаються до проблем віросповідання); 2) бажання формувати певний світогляд суспільства (наприклад, марксистський світогляд у притчах Б. Брехта і Г. Кунерта); 3) прагнення наштовхнути на нове мислення і ставити запитання (твори Ф. Дюрренмата, Р. Музіля, Х. Мекеля, В. Шнурре). Це ще раз підтверджує важливість аналізу підкріпленої біблійним авторитетом параболи як фундаментальної основи для сучасних німецьких притч.

У цьому дослідженні ми звертаємось до визначення цієї фігури як літературного жанру і як типу тексту, у найсучаснішому вигляді сформульованого Л. С. Піхтовніковою [170, с. 264], за яким це – відносно коротка прозова розповідь, у якій за допомогою прийомів непрямой комунікації, двоплановості, метафоризації, драматизації, а також через оптимальний вибір лексики передається думка про сутності, що важко зазнають вербалізації, мають велику семантичну ємність і впливають на свідомість читача.

1.2 Термінологія дослідження

Біблеїзм та параболізм. Ведучи мову про біблійні параболи, доцільно розглянути гіперонімічне поняття „біблеїзм” та його зв’язок із нашим об’єктом дослідження. У вітчизняній лінгвістиці загально вживана дефініція „біблеїзми”, яка включає „лексичні біблеїзми”, „біблійні фразеологізми”, а також „фразеологічні біблеїзми”.

У наш час вищезазначені терміни використовуються досить часто [33;53; 149; 135; 175]. Серед дослідників біблеїзмів у різних мовах варто згадати імена таких науковців, як І. Б. Дубровська, В. М. Мокієнко, З. І. Семенова,

А. В. Кунін, І. Харазінська, С. І. Гужанов, Л. Г. Мягкова, Н. Б. Бахіліна, С. А. Хахалова, Г. Вебер, Г. Мозер, Г.-Л. Ловенбург, Р. Кобурн, Й. Кноблох, М. Соскіс, Г. Майстерські та ін., у працях яких, зазвичай, вказуються основні ознаки цих одиниць – семантичні, етимологічні, стилістичні, ономазіологічні, структурні, лексичні, граматичні, функціональні та когнітивні.

У лінгвістичному словнику під біблеїзмом розуміють біблійне слово або вислів, що увійшли у загальну мову [330, с. 66]. Є. М. Верещагін тлумачить біблеїзми як „окремі слова..., стійкі словосполучення, цілі вирази і навіть фрази, які походять з Біблії, були запозичені з неї чи зазнали впливу біблійних текстів, у тому числі які не асоціюються з нею в сучасній мовній свідомості” [46, с. 97]. Він також зазначає, що біблеїзми характеризуються семантичною та стилістичною маркованістю (переносним значенням, підвищеною експресивністю, належністю до книжкового стилю). В російсько-англійському словнику релігійної лексики біблеїзм розглядається як „слово чи мовний зворот, запозичений з Біблії” [329, с. 83]. Тобто, у широкому значенні слова біблеїзмами можуть бути будь-які мовні реалії (окремі слова, сталі словосполучення чи речення), які зустрічаються у Біблії, повністю запозичені з її тексту або пов’язані з нею лише семантично. Ці мовні одиниці, які зустрічаються в біблійному тексті, чи виникли на основі його сюжету, оцінюються з позицій входження до загальнолітературної мови та характеризуються смисловою завершеністю, відтворюваністю, семантичною та стилістичною маркованістю, підвищеною експресивністю [219, с. 6].

Найповніше розкрити сутність поняття „параболізм” та пов’язати його з такими категоріями, як „біблеїзм” та „парабола”, допомагає метод екстенціоналу й інтенціоналу, уперше розвинутий Р. Карнапом [97]. Цей логічний метод передбачає можливість формування нових абстрактних об’єктів із певними характеристиками: усі одиниці, що мають певну ознаку, можна віднести до класу, який сформований усіма одиницями, які мають цю ознаку [194, с. 179]. Інтенціонал – це структурована сукупність семантичних ознак, наявність яких обов’язкова для денотатів цього класу [151, с. 24]. Семантичні ознаки в інтенціоналі розпадаються на дві частини, які пов’язані родо-видовим

відношенням. Родова частина інтенсіоналу називається „гіперсемою” („архісемою”), а видова частина – „гіпосемою” („диференціальними ознаками”). Інтенсіонал визначає область того, що може бути названим даним іменем, тобто його екстенсіонал. Інтенсіонал складає обов’язковий постійний компонент значення імені [151]. Ми використовуємо ці слова як кореляти для змісту й обсягу понять. За законом зворотнього відношення між обсягом та змістом поняття, обсяг одного поняття складає частину обсягу іншого поняття, якщо зміст другого є частиною змісту першого [56, с. 81–85].

Обсяг поняття (екстенсіонал) – сукупність предметів, які підпадають під дане поняття [332, с. 140] – в нашому дослідженні становить клас об’єктів, термінованих біблеїзмами. Зміст поняття (інтенсіонал) – структурована сукупність семантичних ознак певного класу об’єктів [332, с. 184]. Вони дозволяють виокремити біблійні параболи, їхні модифікації й варіації (які частково належать до загальної системи біблеїзмів німецької мови і представлені словами, фразеологізмами та крилатими висловами) в окрему групу маркованих біблійними параболами лексичних, синтаксичних і текстових одиниць, названих параболізмами [82, с. 117–120].

Використовуючи новий термін „параболізми” для позначення одиниць дослідження, ми намагались окреслити межу використання мовного вираження, з одного боку, обмежившись варіаціями біблійних парабол, представленими у мові лексичними, фразеологічними та пареміологічними біблеїзмами, а з іншого, – розширивши діапазон дослідження в мовленні цими притчами та їхніми модифікаціями на матеріалі німецькомовного біблійного тексту та публіцистики.

Значення та смисл. Значення належить до найважливіших понять лінгвістики, які завжди знаходяться в центрі уваги науковців. Мовне значення, зокрема лексичне, – це сукупність найрізноманітніших характеристик лексичної одиниці, які складають семантичну основу певного поняття [101, с. 52–56, 59–62]. У вітчизняній лінгвістиці значення слова інтерпретується як „відображення предмета, явища чи відношення у свідомості (чи аналогічне за своїм характером психічне утворення, сконструйоване з відображень окремих елементів дійсності),

що входить в структуру слова як так звана внутрішня його сторона, по відношенню до якої звучання слова виступає матеріальною оболонкою” [180, с. 152]. З цієї характеристики випливає, що значення кожної лексичної одиниці безпосередньо співвідноситься з відповідною одиницею дійсності, воно не існує в самих предметах, а відображає ті найважливіші якості та властивості, що об’єктивно притаманні предметам.

Серед багатьох лінгвістичних дискусій, присвячених значенню, зауважимо протиставлення „значення – смисл” [26; 32, с. 24; 30, с. 42; 63, с. 50; 66; 104; 133, с. 162; 153, с. 38; 165, с. 16; 166; 186, с. 144; 199, с. 5; 212, с. 564, 567; 224, с. 123; 248; 283, с. 89; 309, с. 49]. У вітчизняних працях поняття „значення” та „смислу” здебільшого розмежовуються, але іноді вживаються синонімічно, що пояснюється їхньою взаємозамінністю в розмовному мовленні [21, с. 15–23]. Найчастіше під значенням розуміють вербалізований продукт відображення дійсності (пов’язується зі словом чи словосполученням), а під смислом – загальну співвіднесеність і зв’язок усіх явищ, що стосуються ситуації (пов’язується з висловлюванням чи текстом) [91, с. 176]. Якщо розглядати значення як певне позаконтекстуальне вживання слова, то, на думку В. В. Левицького [129, с. 59–60], воно є одиницею мови, її певною віртуальною, інваріантною та постійною категорією; смисл (який слово отримує в певному контексті) у свою чергу виступає змінною, варіантною одиницею мовлення, певною актуалізованою семантичною категорією. Досліджуючи семантику параболізмів на лексикографічному (мовному), на текстовому (мовленнєвому) матеріалі, ми аналізуємо змістову і контекстуально зумовлену смислову сторони цих одиниць.

Текст та дискурс. Під текстом розуміють послідовність речень, об’єднаних за допомогою певних текстових засобів зв’язку, яка характеризується змістовою та структурною завершеністю, має комунікативну й прагматичну спрямованість. Текстом є не лише якась кількість пов’язаних між собою речень, а якісно нове утворення, що ґрунтується на принципі послідовної організації його смислового змісту. Він може складатися з кількох речень, об’єднаних у надфразові єдності; кількох надфразових єдностей, які виступають мікротекстами (контекстами)

даного макротексту, наприклад, розповіді, нарису, повісті [137]. Тексту притаманні такі ознаки: а) інформативність; б) зв'язність елементів; в) цілісність [132, с. 65; 55].

Термін „тип тексту” виник у результаті необхідності розробки типології текстів у процесі розвитку лінгвістики тексту. Дослідженню конкретних типів тексту присвячений ряд праць [7; 105; 52; 214]. Ми погоджуємося з визначенням типу тексту, запропонованим Н. М. Анненковою: „Тип тексту – це сукупність текстів, об'єднаних єдиним комунікативним завданням, подібною композиційною структурою, а також подібним використанням лексичного та граматичного інвентаря” [7, с. 4]. Притча, як і будь-який тип тексту, має певні часові рамки, яким властиві структурно-композиційні та стилістичні особливості текстів даного періоду. Проблемами розгляду німецькомовної притчі типу тексту, її типологією займалися вітчизняні та німецькі філологи [93; 169; 233; 244].

На відміну від тексту, що характеризується завершеністю й виражений у вигляді письмового документа, дискурс охоплює ширше поняття, оскільки виступає послідовністю об'єднаних в єдину текстову систему висловлювань, включаючи екстралінгвістичні (прагматичні, соціокультурні, психологічні та ін.) фактори [239]. Із цього випливає, що текст є результатом дискурсу, його знаковим продуктом. При здійсненні аналізу біблійних парабол ми звертаємося до трактування терміна „дискурс” В. В. Красних та Т. А. ван Дейком [115; 62] і розуміємо під ним складну ієрархічно організовану єдність усієї сукупності текстів, що перебувають у тісній динамічній взаємодії з різними варіантами їхнього вербального чи невербального вираження, включаючи екстралінгвістичні фактори, необхідні для успішної реалізації цих текстів у певному контексті.

Парабола також розглядається як підтип художнього дискурсу, метою якого є акумулювання та передавання знань про навколишній світ, соціально значимих ідей у формі не тільки раціональної, а й, насамперед, асоціативно-образної інформації, за допомогою художніх образів [171, с. 216]. У цьому дискурсі наявна непряма комунікація автора і читача, у ході якої відбувається утвердження й передача певних духовних цінностей. Текст реалізованої

німецькомовної біблійної параболи, як складова публіцистичного, релігійного та художнього дискурсів, відображає окреслену ціль у вигляді образів, які виникають при узагальненні описаних у тексті ситуацій.

1.3 Огляд наукових праць

У рамках дослідження біблійних парабол вважаємо доцільним розглянути спершу погляди науковців на сутність цих інакомовлень (зокрема, відмінності форми їхнього вираження) та основні сучасні підходи до вивчення цього питання.

На думку Квінтіліана, парабола, подібно до метафори, функціонує завдяки виду перенесення: із вже відомого припущення приходять до того висновку, в якому бажають переконати слухача [319, с. 221]. У класичному розумінні метафора означає перенесення значення: а) „незвичайного імені від роду до виду; б) від виду до роду, в) від виду до виду, г) за аналогією” [9, с. 109]. У традиційній риторичній метафору тлумачили як переносний спосіб мовлення [290, с. 74], образний спосіб вираження, основним завданням якого переконати, запропонувати вірогідне в гарній формі [290, с. 46]. За О. О. Потебнею, метафора – це „перенесення стороннього слова (тобто слова з іншим значенням по відношенню до значення, яке ми шукаємо)” [174, с. 301]. Метафору вивчали переважно як засіб прикраси мови [8; 10]. Процес метафоризації вважали не тільки ефективним шляхом збагачення мови, а й економним засобом вираження лексичних значень, на що звертають увагу Н. Гудмен [192, с. 194, 199], Дж. Соскайс [301, с. 15], О. О. Опаріна [163, с. 62] та інші лінгвісти. На двозначності біблійного тексту наголошували увагу такі відомі дослідники як О. О. Потебня [174], І. І. Огієнко [326], В. В. Виноградов [48, с. 14, 18]. Сучасні теорії метафори висвітлюють той чи інший аспект дослідження інакомовлення: семантичний [152; 196], граматичний [12; 14], психологічний [54; 216; 298], прагматичний [168; 314], концептуальний [120; 285], а також літературознавчий [154; 192; 203].

У вітчизняних лінгвістичних, поетичних і літературних енциклопедіях метафора визначається як троп або механізм мови [327, с. 218; 330, с. 231], а в іноземній – як стилістична фігура [350, с. 485], яка являє собою використання слова, що позначає якийсь клас предметів, явищ тощо; для характеристики або найменування іншого класу об'єктів, аналогічних першому в певному відношенні.

Окремі елементи параболи мають переносне значення. У цій площині також довші елементи тексту можуть набувати метафоричного характеру. Таким чином, параболу можна було б вважати різновидом метафоричного тексту. Таке розуміння узгоджується з так званим інтеракційним описом П. Рікера, згідно з яким метафора не обмежується одним субститутивним словом, а й включає фрагмент тексту [291, с. 146–157]. З іншого боку, процес перенесення значення в біблійному інакомовленні скерований також простими ключовими метафорами або самим біблійним контекстом. У такому випадку правомірно вести мову про оповідне розширення метафори [256]. Розуміння параболи як „метафоричної розповіді” чи як „оповідної метафори” не суперечить одне одному, навпаки викликає інтерес для подальших розвідок взаємодії оповідності та метафоричності в параболі.

Початок сучасним дослідженням біблійних притч у німецькомовному просторі заклав А. Юліхер своєю працею „Die Gleichnisreden Jesu” („Інакомовлення Ісуса”), в якій він спробував тлумачити образні висловлювання Ісуса Христа [264]. Особливо яскраве протиставлення параболи та алегорії на основі відмінності між порівнянням та метафорою, що належить до основних принципів пояснення біблійного інакомовлення. Метафора, на думку дослідника, становить основний елемент переносного значення в мові й потребує пояснення, порівняння ж базується на прямому значенні, тому його пояснення не потрібне [264, с. 52–58].

Опираючись на ці критерії поділу інакомовлення, Р. Бультман визначає параболи як такі формування, що відрізняються від порівнянь лише детальністю [235, с. 179] і зображають замість звичайного стану чи процесу цікавий окремий

випадок із життя [235, с. 188]. Споріднена з параболою, на думку вченого, розповідь-приклад [235, с. 192]. Основну відмінність між параболою та алегорією Р. Бультман вбачає в тому, що перша вимагає перенесення думки в іншу сферу, тоді як друга являє собою вигадане, нереалістичне втілення смислу [235, с. 214].

Досліджуючи історичне підґрунтя євангельських парабол, Г. Додд розуміє під інакомовленням („Gleichnis”) метафору чи порівняння, які позначають природні або повсякденні явища й захоплюють увагу слухача своєю унікальністю, спонукаючи до подальших роздумів [240, с. 16]. Парабола, з погляду дослідника, відрізняється від алегорії тим, що представляє лише одну точку порівняння і характеризується тим, що практично всі її елементи відповідають реальності, натомість як в алегорії кожна деталь є незалежною метафорою з власним значенням [240, с. 17–19].

У подібному річищі історичного дослідження рухався Й. Єреміас, який спробував пов'язати євангельські притчі із земним життям Ісуса Христа [263, с. 5]. Він стверджує, кожна конкретна ситуація певного інакомовлення Христа допомагає встановити його смисл [263, с. 18].

На важливість розмірковування над ситуацією інакомовлення вказувала також Ета Ліннеманн, переконана, що парабола – це мовне явище, оскільки її призначенням є „будування мостів” між оповідачем та слухачем, яке відбувається завдяки слову [278, с. 31–35]. Образне висловлювання надає певній ситуації нової можливості, що спонукає реципієнта до прийняття рішення [278, с. 39–42].

Д. О. Віа вважав євангельські параболи мовним феноменом, який виконує перформативу функцію (приклад створює ситуацію, яка вимагає від слухача певного ставлення) [308, с. 57]. Щодо відмінності від алегорії, то в останній окремі складові відсилають до історичної ситуації, а в параболі – окремі елементи спочатку пов'язуються один з одним і в такому вигляді вказують на світ поза історією (наприклад, невдоволені робітники з притчі „*Про робітників у винограднику*” / „*Die Arbeiter im Weinberg*” (див. Mat 20:1–16) представляють фарисеїв) [308, с. 33]. Аналогічно, наголошує Е. Фукс, біблійне інакомовлення не може мати іншого застосування, оскільки воно вже реалізоване [250, с. 103]. На

його думку, парабола, яка за своєю суттю подібна до метафори, не передає певну істину, натомість, завдяки наочності, викликає у слухача ставлення до смислу, рішення та відповідну поведінку [249, с. 222]. На противагу А. Юліхеру, який розглядав метафору як попередній етап алегорії, вчений чітко відділяє метафору від алегорії. Алегорія має прихований смисл, тоді як метафора – „грає” позначеннями, спонукає до описів, передбачає аналогію [249, с. 213].

Мовознавчо-літературознавчий підхід до дослідження біблійних образних висловлювань полягає у використанні здобутків мовознавства та літературознавства для розуміння притч, а отже, є спробою пов’язати ці дві науки з теологічною герменевтикою [310, с. 45]. Важливим представником і одним із основоположників цього підходу є Р. Функ, який, подібно до Е. Фукса, вважає біблійну параболу метафоричним явищем, що не може мати іншого застосування, оскільки в такому разі замкнеться її відкрита кінцівка [251, с. 137]. Метафора постає засобом для звільнення мови від закріплених значень; вона іманентно означає більше, ніж повідомляє, і буде неповною, поки слухач не заглибиться в неї як учасник подій [251, с. 139–141].

Когнітивний напрямок у дослідженні має на меті вивчення ментальних структур, які задіюються процесами метафоризації та параболізації [258, с. 101–114]. У цьому ракурсі ґрунтовний аналіз інакомовлення провів Д. Маса [280]. На думку М. Тернера [306] в основі мислення людини лежить художнє мислення, яке включає такі форми, принципи та види діяльності, як розповідь, тобто оповідне мислення; проектування або накладення однієї історії (вихідної) на іншу (цільову); інакомовлення як репрезентація однієї історії в термінах іншої. За допомогою оповідного мислення ми можемо пояснювати події; інакомовлення як принцип роботи думки діє на рівні підсвідомості. Параболізація як розумовий процес конструювання значення включає такі етапи та складники: передбачення, оцінку, планування, пояснення як окреслення оповіді в термінах об’єктів і подій; тих, хто діє; історії як результат їх складної динамічної взаємодії за пізнаваними моделями [146, с. 133]. Як зазначає О. С. Кубрякова [119], у лінгвокогнітивних дослідженнях спостерігається тенденція до вивчення одиниць

мови в їхньому функціонально-мовленнєвому вживанні, що відповідає антропоцентричній парадигмі лінгвістичних досліджень.

Лінгвістична прагматика займається „походженням, застосуванням та впливом знаків” [282, с. 218–219]. Вона звертає увагу на автора висловлювання, який свідомо добирає й комбінує мовні знаки з метою певного впливу на реципієнта [221; 276; 274]. При прагматичному підході до дослідження первинному аналізу піддається буквальне значення слова, речення чи тексту параболи, а при вторинному розгляді проводиться аналіз намірів мовця по відношенню до вираження, яке він використав у прямому значенні. При цьому прагматичне значення виводиться з контексту [300, с. 85; 11, с. 117]. Тому часто підкреслюється важливе значення лінгвокультурних факторів, енциклопедичних знань, врахування зв’язку з мисленням і культурою в її національній специфіці, емоційного настрою [189; 21]. До загальної теорії інтерпретації німецькомовних біблійних параболізмів можна включити такі ознаки прагматичного підходу: використання контексту, врахування екстралінгвістичних, фонових знань та інтенцій мовця.

Таким чином, у працях німецькомовних дослідників виділяються такі напрямки дослідження біблійних притч: алегоризаційний [264; 235; 267] (послідовне пояснення алегоричних елементів притчі); історично-критичний [229; 240; 263; 278] (пошук першопочаткової основи інакомовлення); соціально-історичний [287; 308] (з’ясування ситуації вживання притчі в первинному соціальному середовищі); когнітивно-психолінгвістичний [258, с. 101–114; 280] (врахування ментальних факторів для розуміння інакомовлення); мовознавчо-літературознавчий [251]. Аналіз вітчизняних праць, присвячених дослідженню параболи [59; 61; 169; 193], також свідчить про те, що параболізація привертає велику увагу україно- та російськомовних лінгвістів і літературознавців, набуваючи ознак однієї із центральних проблем сучасної мовознавчої науки. Вивчалися природа і сутність притчі, проводилися історико-літературні дослідження притчі різних національних літератур, притчовості поезії та прози ХХ ст. [148; 169]; досліджувалися також жанр притчі як форма філософського

світобачення [193; 201]; притчевість та асоціативність у поезиці п'єси-притчі [45]; комунікативно-композиційне членування тексту притчі [121]; притча як видова категорія [29]; естетична природа притчі [103]; притчево-алегоричний напрямок в епосі й драмі [28]. Розглядалися також мовно-стилістичні особливості притчі, зокрема, автологічність мовлення, соціальні, комунікативні, художньо-естетичні цілі та мовні засоби виразності, лексичні особливості та засоби реалізації символізму в притчі [170, с. 260].

Для згаданих підходів до вивчення інакомовлення характерне взаємопроникнення, що слугує теоретичною точкою опори для нашого комплексного дослідження відмінних ознак параболізмів у німецькій мові.

1.4 Структурне класифікування параболізмів

Дослідники мають різні погляди на класифікацію біблійних притч. Дослідження біблійної параболи як типу тексту дозволяє виокремити декілька її підтипів: 1) короткі притчі-порівняння (приміром, метафоричні та порівняльні конструкції з поетичних книг Святого Письма: „Йов”, „Псалтир”, „Прислів'я”, „Еклезіяст” та „Пісня над піснями”); 2) довгі притчі-історії (наприклад, „Притча про милосердного самаритянина” (Luk 15:11–32) та ін.) [264; 267; 308; 310], які, на думку Р. Ціммермана [323], не виходять за рамки параболи як типу тексту.

Параболізми, що представлені у словниках і довідниках та реалізуються на сторінках німецькомовної публіцистики, ми, спираючись на матеріал зробленої нами вибірки з біблійного тексту, умовно поділяємо на дві групи:

I. Біблійні параболи, на думку А. Юліхера, поділяються на притчі-історії (параболічні інакомовлення) та притчі-алегорії (алегоричні інакомовлення) [264].

Параболічні інакомовлення, які трапляються в обох частинах Біблії, можна, посуті, розглядати як розгорнуті порівняння, що відображають реалістичні життєві ситуації або приклади з метою привернення уваги, спонукання до відповіді чи роздумів [231, с. 32]. До парабол-історій відносимо 30 притч або 9 % від загальної кількості зафіксованих одиниць у біблійному тексті (333 одиниці).

Загалом в німецькомовному тексті Біблії нами віднайдено 257 параболічних інакомовлень. Це становить 68 % від загальної кількості одиниць, зафіксованих у німецькомовному тексті Біблії.

Серед євангельських парабол дослідниками виділяються такі: інакомовні у вузькому смислі, обговорювальні (описові) інакомовлення, розповідні інакомовлення, розповіді-прикладні та образні висловлювання [245, с. 78–82].

1. Під „інакомовленнями у вузькому смислі” („*Gleichnisse im engeren Sinn*”) А. Юліхер розумів „порівняння на вищому рівні, унаочнення речення через зіставлення з іншим подібним реченням” [264, с. 69]. У цьому типі параболи при зображенні типової повторювальної події використовується теперішній час. Оскільки повідомляється про загальновідомий природний процес, тлумачення не таке потрібне [323, с. 388]. До цієї групи дослідники відносять такі параболи:

- Luk 12:39–40 (Mat 24:43–44): „Vom Dieb”;
- Luk 12:42–46 (Mat 24:45–51): „Vom treuen und untreuen Knecht”;
- Luk 12:54–56: „Die Zeichen der Zeit”;
- Luk 12:57–59 (Mat 5:25): „Rechtzeitiger Ausgleich”;
- Luk 14:28–33: „Turmbau und Kriegführen”;
- Luk 15:4–10 (Mat 18:12–14): „Vom verlorenen Schaf”;
- Luk 17:7–10: „Sklave und Herr”.

2. В обговорювальному інакомовленні („*besprechendes Gleichnis*”) відбувається опис (пояснення) побутового або природного процесу у теперішньому часі (див. Mat 13:24–30). За допомогою природного процесу пояснюється закономірність (напр., „*Königreich der Himmel*”). Зазвичай, у цьому виді інакомовлення виступає один персонаж (напр., „*ein Mensch*”). З текстуально-прагматичного боку, обговорювальне інакомовлення потребує пояснення, оскільки часто містить метафори. У структурному плані цей тип нерідко позбавлений традиційних сюжетних компонентів, що взаємозамінюються чи переставляються. Як правило, динамізм і напруга оповіді зростають до кінця оповіді, а завершення притчі, в якому втілено головну її ідею, є водночас кульмінацією та розв’язкою.

До обговорювальних інакомовлень належать:

- Mar 4:26–29: „Von der selbstwachsenden Saat”;
- Mar 4:30–32 (Mat 13:31; Luk 13:18): „Vom Senfkorn”;
- Mar 13:28 (Mat 24:32; Luk 21:29–31): „Vom Feigenbaum”;
- Mar 13:34–37: „Vom spät heimkehrenden Hausherrn”;
- Luk 6:47–49 (Mat 7:24–27): „Vom Hausbauen”;
- Luk 7:31–35 (Mat 11:16–19): „Von den spielenden Kindern”;
- Luk 13:20 (Mat 13:33): „Vom Sauerteig”;
- Mat 13:44: „Vom Schatz im Acker”;
- Mat 13:45: „Von der Perle”;
- Mat 13:47–50: „Vom Schleppnetz”;

3. Розповідне інакомовлення („erzählendes Gleichnis”) передає певну якусь вигадану дію в минулому часі, що функціонує набагато реалістичніше за допомогою інтеракції багатьох дійових осіб (напр., „König”, „Sklaven” і т. п.). Вона містить вказівні елементи, які роблять повідомлену інформацію прозорою для зовнішнього рівня пояснення. До таких вказівних елементів належать метафори, гіперболи, історичні натяки, вступні формули, а також підказки щодо практичного застосування (доцентрові елементи). Зокрема, це простежується у притчі з тексту Mat 18:23–35 („Vom unbarmherzigen Sklaven” / „Про немилосердного раба”): *„Darum ist das Königreich der Himmel einem Menschen, einem König, gleich geworden, der mit seinen Sklaven abrechnen wollte. Als er mit der Abrechnung anfang, wurde ein Mann hereingebracht, der ihm zehntausend Talente schuldete. Weil er aber nicht die Mittel hatte, [es] zurückzuzahlen, befahl sein Herr, daß er und seine Frau und seine Kinder und alle seine Habe verkauft werden und Zahlung erfolgen sollte... Darüber von Mitleid bewegt, ließ der Herr dieses Sklaven ihn gehen und tilgte seine Schuld. Dieser Sklave jedoch ging hinaus und fand einen seiner Mitsklaven, der ihm hundert Denare schuldete; und er packte ihn und begann ihn zu würgen, indem er sagte: ‚Zahl zurück, was du schuldest‘... In gleicher Weise wird mein himmlischer Vater auch mit euch verfahren, wenn ihr nicht ein jeder seinem Bruder aus eurem Herzen heraus vergibt”* (тут і далі курсивом виділено мною. – М. 3.).

До цієї групи належать також такі притчі:

- Mar 4:3–9 „Sämann”;
- Mar 12:1–9 (Mat 21:22–44; Luk 20:9–18): „Die bösen Winzer”;
- Luk 7:41–43: „Die beiden Schuldner”;
- Luk 11:5–8: „Der bittende Freund”;
- Luk 13:6–9: „Der unfruchtbare Feigenbaum”;
- Luk 14:16–24 (Mat 22:2–14): „Das Gastmahl”;
- Luk 16:1–8: „Der ungerechte Haushalter”;
- Luk 18:1–8: „Der gottlose Richter”;
- Luk 19:12–27 (Mat 25:14–30): „Die anvertrauten Gelder”;
- Mat 13:24–30: „Das Unkraut unter dem Weizen”;
- Mat 18:23–35: „Der unbarmherzige Knecht”;
- Mat 20:1–16: „Der gleiche Lohn”;
- Mat 21:28–31: „Die beiden Söhne”;
- Mat 25:1–13: „Die zehn Jungfrauen”.

4. Чотири притчі з Євангелії від Луки А. Юліхер називає прикладами-розповідями („Beispielserzählungen”) [264, с. 112]. Мова йде про притчі: „Про доброго самаритянина” (див. Luk 10:30–37), „Про нерозсудливого багатія” (Luk 12:16–21), „Про багатія та Лазара” (Luk 16:19–31), а також „Про фарисея та збирача податків” (Luk 18:9–14). Приклад у біблійному інакомовленні слугує для підсилення або виправдання певних описуваних дій. Основа порівняння („*tertium comparationis*”) у прикладі полягає в способі описаної поведінки, яку потрібно наслідувати або якої слід уникати. Часто використовуються конкретні явища з природи, події з життя чи вигадані історії. На відміну від розповідних інакомовлень, де відбувається непряма вказівка на щось інше, у цих текстах суть виражено в самій розповіді, персонажі згадуються поіменно, а історичні чи релігійні зв'язки тематизовано (Luk 18:9–14). Як зазначає Д. О. Віа, у прикладах-розповідях сама історія виступає прямим прикладом і потребує лише узагальнення [308, с. 23]. За допомогою монологу чи діалогу тематизуються відношення між двома несхожими фігурами, причому реципієнта спонукають до

наслідування чи уникнення подібної поведінки. Іншими словами, ці тексти включають матеріал розповіді в хід аргументації.

5. Образні висловлювання (*Bildworte*) являють собою короткі порівняльні чи метафоричні конструкції без сценічного та часового розгортання подій, як довгі параболи. Порівняння в них відбувається за допомогою порівняльного сполучника або без нього. До цієї групи належать короткі притчі-приповідки у вигляді порівняння, що містяться в поетичних книгах Біблії („Йов”, „Псалтир”, „Приповісті Соломонові”, „Еклезіяст”, „Пісня над піснями”).

Серед євангельських образних висловлювань Р. Бультман [235] виокремлює :

а) одинарні образні висловлювання:

– Mat 5:14: „eine Stadt auf dem Berg”;

– Mat 3:10: „ein unfruchtbarer Baum”;

– Luk 5:39: „alter Wein”;

– Mar 2:17: „Arzt und Kranker”;

– Mar 2:19: „Fasten und Hochzeit”;

– Mat 24:28: „Leiche und Adler”;

– Luk 4:23: „Arzt, heile dich selbst”;

б) подвійні образні висловлювання, в основі яких лежить паралелізм:

– Luk 6:44: „Feigen und Trauben”;

– Mat 10:24: „Jünger und Sklave”;

– Mar 2:21: „Flicken und Wein”;

– Mar 3:24: „entzweites Reich und ein Haus”;

– Mat 7:9: „eine Bitte um Brot und Fisch”;

– Mat 12:30: „Sammeln und Zerstreuen”.

Притчі-алегорії (алегоричні інакомовлення) складаються з компонентів, кожен з яких по суті є метафорою і зв'язок між якими встановлюється лише за їхнім значенням [310]. Фактично, в них за допомогою ряду образних порівнянь кожному персонажу, речі, місцю та події надається символічність, а отже, для їхнього розуміння необхідне додаткове пояснення [231, с. 35]. Символ (грец. „*sym-ballein* – сполучати, об'єднувати”) відрізняється від метафори тим, що

тут образний смисл не розпізнається на текстовому рівні (наприклад, через семантичну несумісність), натомість переважно визначається мовним узусом [321]. Так, у біблійному тексті символами можуть виступати вода, кров, світло, ягня, храм тощо. Реципієнт у процесі сприйняття інформації віднаходить або формує за допомогою них необхідний прихований смисл у тексті.

Цю групу представляють параболи з Євангелія від Івана:

- Joh 2:19: „Der neue Tempel”;
- Joh 3:3–8: „Geburt von oben”;
- Joh 4:13–14: „Vom lebendigen Wasser”;
- Joh 4:35–38: „Von der nahen Ernte”;
- Joh 6:26–27, 30–35, 51–57: „Vom Brot des Lebens”;
- Joh 8:12: „Licht der Welt”;
- Joh 8:34–36: „Vom Knecht und Sohn”;
- Joh 10:1–16 „Vom Hirt und den Schafen”;
- Joh 11:9–10 „Wandel bei Tag und Nacht”;
- Joh 12:24 „Vom sterbenden Weizenkorn”;
- Joh 14:1–4 “Die Wohnungen im Vaterhaus”;
- Joh 15:1–8 „Vom Weinstock, Winzer und Reben”;
- Joh 16:21–22 „Die gebärende Frau”.

На матеріалі зробленої вибірки з’ясовано, що параболи-приклади часто виражаються за допомогою короткого (138 одиниць або 41,44 %) або довгого порівняння (59 одиниць або 17,72 %), тоді як алегоричні інакомовлення – через короткі (51 одиниць або 15,32 %) чи розгорнуті метафори (55 одиниць або 16,52 %). Кількісна перевага параболічних інакомовлень пояснюється, очевидно, розповідним характером біблійного тексту.

Короткі й розгорнуті метафоричні та порівняльні конструкції завдяки асоціативному зіставленню, подібні до базових притч, однак за розміром у них спостерігаються відмінності від параболи як типу тексту. Їх ми вважаємо текстовими модифікаціями парабол (див. Додаток Е). До них, на нашу думку, належать також авторські оказіональні використання фрагментів парабол у

німецькомовному публіцистичному тексті з відхиленням від сталої текстової структури узуальних лексикографічно кодифікованих парабол.

Щодо кількісного розподілу вживання цих одиниць у німецькомовному газетно-журнальному матеріалі (зокрема, у релігійній публіцистиці), то параболи (1317 одиниць) домінують над модифікаціями (410 одиниць). Це можна пояснити більшою обізнаністю носіїв німецької мови саме з класичними, особливо новозавітними, біблійними притчами (Додатки Н, Р).

II. До другої групи параболізмів відносимо варіації біблійних парабол, які виступають узуалізованими співіснуючими структурними репрезентантами форми певного інакомовлення і мають фразеологічне значення [223, с. 36]. Такі варіації представлені в них окремими словами (одиниці зі значенням, семантичною валентністю, лексико-граматичною віднесеністю), сталими словосполученнями (тип залежних, відтворювальних словосполучень, оформлених за структурною схемою незалежних сполучень) чи реченнями (стійкі висловлювання, крилаті вислови, що містять узагальнену завершену думку про певне явище дійсності, виражене в короткій лаконічній формі).

На відміну від базових біблійних парабол, варіації внаслідок компактності форми мають ширше застосування в мовленні, на відміну від текстових модифікацій парабол, ці одиниці фіксуються в словниках зі значенням, закріпленим за стійким сполученням слів (фразеологічним значенням).

У спеціальній літературі існує кілька класифікацій лексико-синтаксичних (фразеологічних) варіацій [64; 109; 145]. На підставі праць зазначених авторів, виходячи з фактичного матеріалу дослідження, пропонуємо *виокремити* такі групи параболізмів, як: а) лексичні параболізми; б) фразеологічні параболізми та в) пареміологічні параболізми.

Лексичні параболізми складають найменшу групу нашої вибірки. Нові значення цих лексичних одиниць на основі біблійних сюжетів з'явилися завдяки семантичній дії біблійних текстів. У переглянутих нами сучасних нерелігійних газетах відзначено 11 слів, що становить близько 23 % від загальної кількості. В цілому склад лексичних параболізмів у релігійних газетах ненабагато

відрізняється від їх складу в суспільно-політичних газетах. Прикладами параболізмів-слів, що вживаються на сторінках німецьких газет є „*Senfkorn*” (всього 8 вживань), „*Früchte*” (32), „*Perle*” (17), „*Joch*” (21), „*Samariter*” (20), „*Schaf*” (25), „*Weizen* (15)”, „*säen*” (42), „*ernten*” (54), „*Pharisäer*” (38), „*Lazarus*” (10).

Найбільш численну й різноманітну групу становлять біблійні параболічні сталі сполучення слів. Причина перетворення біблійних параболічних виразів в одиниці фразеологічного фонду – стислість, образність і виразність. Будучи яскравими та влучними характеристиками будь-якого образу або предмета, ці утворення підхоплюються членами мовного соціуму, набувають стійкості й входять в ужиток [149].

Саме серед цих параболізмів зустрічається найбільша кількість повних міжмовних еквівалентів та інтернаціональних виразів, що складають основу універсальних біблеїзмів європейських мов, наприклад „*Salz der Erde*” / „*сіль землі*”, „*Wolf im Schafpelz*” / „*вовк в овечій шкурі*”, „*auf Sand bauen*” / „*будувати на піску*”, „*Perlen vor die Säue werfen*” / „*кидати бісер(перли) перед свиньми*”.

Як видно, в змістовій структурі параболічних фразеологізмів чітко простежується морально-дидактична, морально-етична складові, що завперш, пов'язане з релігійною основою самої Біблії та її віровчень.

У переглянутих часописах засвідчено понад 100 стійких сполучень слів, зафіксованих у зазначених раніше словниках та інших джерелах. На сторінках газет не виявлено таких одиниць як „*Unkraut stehen lassen*” (Mat 13:29), „*Brosamen vom Tische der Reichen*” (Luk 16:21), „*Unter die Räuber fallen*” (Luk 10:30–37), „*kostbare Perle finden*” (Mat 13:45), „*Lilie unter Dornen*” (Hohes Lied 2:2–3). Частково їх відсутність можна пояснити незрозумілістю внутрішньої форми більшості з них для сучасних носіїв німецької мови.

Кількість біблійних фразеологізмів у релігійних та нерелігійних газетах не збігається. Якщо у звичайних газетах вони складають більше 70% від загального обсягу зафіксованих одиниць, то в релігійних газетах їх трохи більше 20%.

У німецькомовній пресі найчастіше використовуються такі одиниці: „*Perlen vor die Säue werfen*” (35 вживань), „*neuen Wein in alte Schläuche füllen*” (44), „*Reden ist Silber*” (15), „*Salz der Erde*” (64), „*Licht nicht unter den Scheffel stellen*” (35), „*Wolf im Schafpelz*” (57), „*Berge versetzen*” (30), „*Axt an die Wurzel legen*” (48), „*Mühlstein am Hals*” (43), „*Talent vergraben*” (32), „*Kamel durch ein Nadelöhr*” (25), „*Spreu vom Weizen sondern*” (45).

Таким чином, аналіз показав, що параболізми, що функціонують у сучасних німецькомовних газетах (30%), мають різний компонентний склад.

Частину досліджуваних одиниць, зафіксованих нами в лексикографічних джерелах та німецькомовних часописах, становить різновид біблійних фразеологічних одиниць – *паремії*, які функціонують протягом тривалого часу в широких колах носіїв мови певної країни й можуть походити з будь-якої мови [344, с. 7]. Наведемо список найбільш частотних у сучасній пресі одиниць: „*Wer Sturm sät, wird den Wind ernten*” (8); „*Lass die Toten ihre Toten begraben*” (7); „*Wes das Herz voll ist, des geht der Mund über*” (27), „*Wer sein Leben findet, der wird es verlieren*” (4).

Крилаті вирази, за спостереженнями О. М. Лисенка, об’єднані однією загальною властивістю – всі вони являють собою індивідуально-авторські звороти й зафіксовані в первинних контекстах. Надалі, завдяки наявності в них яскравих, неординарних, своєрідних думок, вони почали вживатися без своїх первинних контекстів і ставали надбанням широкого кола носіїв мови. Розширювалася частотність та сфера вживання, а водночас відбувалося перетворення індивідуальних авторських зворотів на крилаті вислови. Основною ознакою крилатого виразу є його зв’язок з тим чи іншим джерелом, а входження в мовний обіг і його тривалість становлять його реалізацію в мові. Крилаті вирази характеризуються різноманітністю синтаксичних конструкцій. Синтаксична структура цих одиниць не має специфічних рис і може бути представлена простим реченням будь-якого типу, складним реченням, частиною складного або простого речення [135, с. 75–80, 82, 87].

Головна особливість семантики крилатих виразів – наявність у їхній семантичній структурі основного й додаткового змісту. Під основним змістом розуміється значення крилатого виразу, що впливає з його лексичного наповнення й граматичної структури, тобто основний зміст складається зі значень словесних компонентів та структурного значення. На основний накладається додатковий зміст крилатого вислову, що може полягати в привнесенні авторських асоціативних зв'язків або якого-небудь переосмисленого, узагальнено-метафоричного значення, а отже, загальне значення крилатого виразу складається з аплікації основного й додаткового значень [135, с. 77–78].

Деякі мовні одиниці використовуються в німецькомовних газетах частіше як фразеологізми, інші – як крилаті вислови. Перегляд прикладів сучасного вживання крилатих виразів підтверджує наше спостереження, що деякі з них мають тенденцію до утворення так званих похідних виразів. Таким чином, межа між крилатими висловами та похідними від них стійкими сполученнями слів біблійного походження рухлива. Кількість „похідних” виразів, зафісованих лексикографічними джерелами, склала 21 одиницю (28,38 %). Сюди включаємо такі одиниці: „*Wie in Abrahams Schoß (sitzen)*” (22 випадки вживання); „*die ersten werden die Letzten sein*” (20); „*Gott sei (jemandem) gnädig*” (18); „*mit Heulen und Zähneknirschen*” (13); „*hundertfältige Frucht hervorbringen*” (8); „*Ruhe finden*” (11); „*beim Jüngsten Gericht*” / „*am jüngsten Tag*” (25); „*ein Kind dieser Welt sein*” / „*ein Mann von Welt sein*” (16); „*werden (sein) wie die Kinder*” (18); „*im Kleinen treu sein*” (21); „*dem schnöden Mammon dienen / nachjagen*” (16); „*durch Mark und Bein gehen*” (4); „*wie die Mutter, so die Tochter*” (6); „*ein Pharisäer sein*” (18); „*nun hat die (arme) liebe Seele Ruh*” (12); „*wer suchet, der findet*” (45); „*Talent haben / besitzen / zeigen / beweisen*” (15); „*verlorener Sohn / „verloren sein*” (24); „*wer sich selbst erhöht, wird ernidriegt werden*” / „*wer sich selbst erniedriegt, wird erhöht werden*” (14); „*Zeichen der Zeit*” (3).

Деякі одиниці з цієї категорії можна віднести водночас до кількох груп. Вони можуть позначати та характеризувати різноманітні сторони життя, виражати духовні поняття, образ дії, стан, поняття процес, дію. Наприклад, „*eine*

kostbare / köstliche Perle”, „*Schatz im Acker*”, „*Senfkorn*”, „*ein Kamel durch ein Nadelöhr*”; „*Lilien auf dem Felde*” мають широкий семантичний діапазон у позначенні того чи іншого явища або поняття.

З огляду на таку зовнішню структуру в роботі розглядаються однокомпонентні (що складаються з одного слова) та багатоконпонентні (з двох та більше слів) параболізми. Ці одиниці є засобом для позначення оточуючої дійсності й використовуються для характеристики людини та номінації тих чи інших сторін людського буття.

1.5 Структурно-композиційні особливості біблійної параболи

Оскільки внутрішній – змістовий рівень – реалізується через зовнішній, тобто через певну структурну будову, при розгляді семантичних особливостей тексту слід урахувати те, що його смисл тісно пов’язаний з його формою [147, с. 600]. Композиція параболи становить побудову тексту, зумовлену його змістовим, формальним і образним рівнями, а також його призначенням.

Розповідну форму німецькомовної біблійної параболи характеризують такі чинники:

1) початок параболи з давального відмінка: „*Womit sollen wir die Gottesherrschaft vergleichen, in welche Parabel sollen wir sie stecken, wie einem Senfkorn...*” (текст із Мар 4:30–31) або в розгорнутій формі: „*Wem soll ich die Gottesherrschaft vergleichen? Sie seit gleich einem Sauerteig...*” (Лук 13:20–21);

2) початок параболи з називного відмінка: „*Ein Sämann ging aus, zu säen...*” (Мар 4:3), а також: Мар 12:1; Лук 7; Лук 10:30; Лук 15:11;

3) початок параболи із запитання: Лук 14:31; 15:8; 14:28; 11:5; 15:4; 17:7. Такий вступ привертає увагу реципієнта до події, спонукає сформуванню певне ставлення до ситуації;

4) особливе розташування персонажів: головної дійової особи, яка, зазвичай, згадується першою; фігури, яка їй протиставляється; другорядного персонажа. На цьому „трикутнику” базується оповідна структура параболи (наприклад,

Mat 20:1–16; Mat 21:28–31; Luk 15:11–32). Інколи протиставна чи другорядна дійова особа згадується першою (наприклад, Luk 16:1–8; Luk 16:19–31);

5) стислість оповіді (наприклад, Mar 4:3);

6) сценічний дуалізм, тобто одночасна діяльність двох персонажів параболи (наприклад, Mat 21 (два сина));

7) прямолінійність оповіді, без зайвих подробиць та опису персонажів (зокрема, Mat 25:1–13 (розсудливі та нерозсудливі дівчата));

8) повторення одних і тих самих фраз для виразності, як-от: „*Hab Mitleid mit mir!*” (Mat 18:21–35) або „*Vater, ich habe gesündigt*” (Luk 15:11–32); число „три” теж часто зустрічається в параболах (наприклад, Mat 25:14–30 (трое рабів));

9) гіперболізація (Mat 13:1–23): тридцяти-, шестидесяти- та стократний урожай;

10) монологи та діалоги (Luk 12:16–21);

11) кінцеве загострення сюжету параболи (Mar 4:3);

12) відсутнє завершення параболи через очевидність (Luk 4:10; 13:9).

У біблійних притчах розповідається про звичні, буденні речі та події біблійних часів, наприклад, про сівбу, про закинутий невід, про синів та робітників, про весілля, борги та ін. Використовуються найбільш вживані в той час порівняння та метафори (наприклад, Бог як батько, цар, суддя, господар дому, власник винограду; люди як діти, слуги, гості, боржники і т. п.). Часто вживалось перебільшення, оскільки воно допомагає розгледіти за образом моральну чи релігійну істину. Важливу роль відіграють аналогія, псевдореалістичність та поетична градація – поступове підвищення, підсилення якості або риси. Це пояснює активне використання в параболі елементів умовності зображення, парадоксу, що призводить до деформації реальності, тих чи інших рис поведінки чи якостей людини у притчі [348, с. 1000–1009]. Епізод у параболі, взятий із реального життя, здається правдоподібним; зображується типовий показовий приклад і передбачається наслідування або уникнення певної поведінки, продемонстрованої у розповіді. Д. О. Віа виділяє 2 типи викладу епізодів у біблійних параболах: 1) дія – критична ситуація – розв’язка; 2) критична

ситуація – дія – розв’язка. Розвиток подій, на думку дослідника, відбувається у висхідний або низхідний спосіб (комічно або трагічно) [308].

Параболи-тексти є не просто життєвими ілюстраціями певних моральних істин, вони апелюють до сумління людини. Тому персонажі притч часто не мають визначеного характеру та позбавлені психологічного опису [179, с. 25–30]. Це, зокрема, ілюструють відомі новозавітні інакомовлення („Про насіння, яке росте” (Мар 4:26–29); „Про гірчичне зерно” (Мар 4:30–32); „Про дітей, що граються” (Лук 7:31–35); „Про загублену вівцю” (Лук 15:4–7); „Про загублену драхму” (Лук 15:8–10); „Про скарб у полі; купця та перлину” (Мат 13:44–46); „Про закинутий невід” (Мат 13:47–50) та ін.).

Завдяки специфічній тематиці (питання життя та смерті, стосунки з людьми, моральні та духовні цінності) притча набула характеру вічної істини (хоч у дійсності могла порушувати актуальні проблеми для якогось конкретного проміжку часу), що у плані текстової організації відобразилося на специфіці просторово-часового континууму. Це означає, що хоч у тексті будь-якої параболи наявна лексика часу та простору, проте її оповідь організовується так, що певна істина подається як вічна, вірна всюди та на всі часи, так би мовити, не локалізується ні часом, ні простором. Постановка загальнолюдських проблем біблійного інакомовлення формує моралізаторський, філософський характер притчі та виступає у ролі її релевантної специфічної властивості (див. Мат 18:23–35).

Парабола є розповідним текстом, в якому повідомляється принаймні про одну послідовність або зміну дії і який сконцентрований на смислі (кожне слово та деталь ретельно продумані). Важливу роль в її композиційній структурі відіграють монологи, діалоги, риторичні запитання, умовчання, що спрямовані на те, щоб викликати внутрішню реакцію реципієнта, спонукають його замислитися над поставленою у притчі проблемою.

Хоч ці інакомовлення вигадані, багато з них тісно пов’язані з реальністю, охоплюють сфери як особистого, так і громадського життя людини (народження, смерть, задоволення основних потреб, соціальні зв’язки, стосунки з іншими). Цим

біблійні параболи відрізняються від роману, фантастичної розповіді, байки, міфу чи апокаліптичних видінь. Спільне із цими текстовими формами те, що об'єктом унаочнення чи персонажами можуть виступати не лише люди, а й рослини (фігове дерево (Mar 13:28; Luk 13:6–9), лілії, гірчичне та пшеничне зерно) та тварини, але найчастіше без антропоморфізації (наприклад, у параболах згадуються свині (Mat 7:6), собаки (Mar 7:27), вовки (Joh 10:12) та птахи) [319, с. 411–413]. Зв'язок із реальністю дуже різноманітний. Подекуди одним ключовим словом (приміром, „злодій”) передається вся сфера уявлень, часом подробиці актуалізуються через внутрішні монологи (Luk 15:17–19), багатоступеневе розгортання подій (Mat 20:1–16) чи довші часові проміжки. Іноді підкреслюються окремі, начебто другорядні деталі, такі як світильники на весіллі (Mat 25:1–13), розливання молодого вина (Mar 2:22), порядок розташування гостей за столом (Luk 14:7–11), а також ставлення найманого пастуха до овець (Joh 10:12). В інших випадках ідеться про головне в певних діях (наприклад, встановлення світильника, будівництва дому, сіяння зерна чи запрошення на свято).

Параболі в цілому властива структурно-логічна схема побудови „виклад – тлумачення”. Зображувані події та образи у викладі подаються узагальнено, а в другій частині притчі вони набувають одиничного, конкретного вираження. Тлумачення викладу є узагальненим образом пізнавальної людиною діяльності у формі філософських, релігійних, моральних та суспільних понять [147, с. 601]. За допомогою біблійного інакомовлення позначаються реалії та поняття переважно духовного життя, використовуються мовні одиниці, які вже існують у мовній системі й призначені для позначення фактів оточуючої матеріальної дійсності [69, с. 19].

Завдяки метафоричному характеру біблійної параболи читач залучається до інтерпретації її складових (розповідних елементів, риторичних питань, відкритої кінцівки тощо) за допомогою інформації з контексту, що зумовлює глибше розуміння смислу, особисте ставлення до повідомлення та навіть відповідну поведінку [269, с. 27–28]. Таку композиційну особливість параболи Р. Цюмнер називає „апелятивною структурою” („Appelstruktur”) [324, с. 60–62]. Візьмемо,

наприклад, текст із Mat 7:24–27. Параболічна постановка проблеми несправедливості спонукає реципієнта до проникнення в її суть і втілення в реальність інтендованої параболою „справедливості”. Одначе параболи залишаються „відкритими для тлумачення” внаслідок наявності потенційної множинної семантики, залежно від контексту їхнього сприйняття (див. детальніше розділ 4).

Беручи до уваги контекст, у якому використовується біблійна парабола, варто розрізняти такі три площини її реалізації: перехідну, розповідну та образну.

Функціональне призначення „перехідної площини” має на меті показати причину проблеми, зацікавити реципієнта подальшими подіями, які розгортаються у „розповідній площині”. В „образній площині” реалізується повчальність та мораль за допомогою стилістичних фігур (тропів), лексичних образотворчих засобів експресії, які посилюють типову структурну або семантичну рису мовної одиниці [47]. У лексичному складі біблійних парабол та їх модифікацій були зафіксовані наступні тропи: порівняння, метафора, алегорія, метонімія, синекдоха, персоніфікація, епітети, іронія, гіпербола та літота.

Порівняння ґрунтується на аналогії між двома феноменами або сферами дійсності завдяки зіставленню з предметом, явищем, особою; основна ознака або одна з ознак яких є водночас і ознакою порівнюваного [27, с. 144–145]. Наприклад: „*Das Königreich der Himmel ist einem im Feld verborgenen Schatz gleich, den ein Mensch fand und verbarg; und vor Freude darüber geht er hin und verkauft alles, was er hat, und kauft jenes Feld*” (Mat 13:44, NWÜ). Порівняння може будуватися на основі уподібнення чи протиставлення або уподібнення – протиставлення водночас. Тоді воно не просто художній троп, а розширюється до рівня паралелізму, що будується на основі аналогії між двома явищами і виконує в параболі композиційну функцію, пов’язуючи мотиви та частини твору між собою [126, с. 474–478]. Зокрема, у притчі „*Про сіяча*” / „*Von dem Sämann*” (Mat 13:3–8, 18–23) проводиться така аналогія: як через різну якість ґрунту зерно приносить неоднаковий врожай, так і люди по-різному сприймають Боже Слово.

Всього у складі параболізмів нами було зафіксовано 197 випадків вживання порівняння (див. Додаток Б).

На відміну від порівняння, яке базується на прямому значенні з чітким відмежуванням сполучувальною часткою предмета й образу, *метафора* становить основний елемент переносного значення в мові, замінюючи предмет образом [267, с. 6–7]. Її приховане значення розкривається шляхом тлумачення експліцитних чи імпліцитних вказівок [264, с. 52–58; 51]. Метафора, на думку Г. Ведера, містить щонайменше три складові: суб'єктну (S), предикативну (P) частини та зв'язку (K) [310, с. 60], що визначає композицію параболи. Так, у більшості з них суб'єктом виступає „Königreich der Himmel” („Небесне Царство”), предикативною частиною є розповідь-приклад, а зв'язкою слугує сполучник або займенник (його може й не бути). Наприклад, „*Denn das Königreich (S) der Himmel ist gleich (K) einem Menschen, einem Hausherrn, der frühmorgens ausging, um Arbeiter für seinen Weingarten einzustellen...*” (P). Завдяки метафоризації предикативної частини, простежуємо цілком несподіваний поворот подій, що справляє вплив на слухача. Зокрема, у „Притчі про робітників у винограднику” / „*Die Arbeiter im Weinberg*” (Mat 20:1–16) виплата зарплатні відбувається не так, як очікувалося.

Всього у складі параболізмів засвідчено 76 випадків вживання метафори (див. Додаток Б).

Різновидом метафори, на думку вчених, є *алегорія* – стилістична фігура, під якою розуміють злиття кількох метафор [36, с. 142; 288, с. 220; 247, с. 163; 174, с. 238; 65, с. 317]. Вона виражає певне абстрактне поняття чи явище через конкретніше, за допомогою умовної передачі, відтворення, зображення абстрактного поняття, уявлення, зв'язків моральних, соціальних та інших явищ через наочний конкретний образ [150, с. 63]. У біблійних параболах відбувається перехід із вихідного рівня основної розповіді в площину образу, а в кінці – повернення до вихідного рівня. Тому правомірно вести мову про алегоричність біблійної параболи. Загалом у німецькомовному біблійному тексті виявлено 30 випадків вживання алегорії (див. Додаток Б).

Ще одним різновидом метафори вважається *персоніфікація*, або уособлення, – троп, в якому властивості людини переносяться на абстрактні поняття й неживі предмети. Зокрема, „*Mühe dich nicht, Reichtum zu gewinnen. Laß ab von deinem eigenen Verständnis. Hast du deine Augen darauf hinfliegen lassen, da er doch nichts ist? Denn ganz bestimmt macht er sich Flügel gleich denen eines Adlers und entfliegt den Himmeln zu*” (Spr 23:4–5, NWÜ). У даному прикладі багатство прирівнюється до відлітаючого орла.

Усього в німецькомовному тексті біблійних притч проаналізовано 22 приклади вживання персоніфікації (див. Додаток Б).

Метонімія ґрунтується на асоціації за суміжністю. Наприклад: „*Die Erde wird laut krachen, die Erde wird reißen und bersten, die Erde wird bedenklich wanken. Die Erde wird schwanken wie ein Betrunkener und schaukeln wie eine Hängematte; ihre Missetat liegt schwer auf ihr; sie fällt und steht nicht wieder auf!*” (Jes 24:19–20, SB). Тут під „землею” маються на увазі люди (її мешканці).

В німецькомовному тексті біблійних притч засвідчено 56 прикладів метонімії (див. Додаток Б).

Синекдоха ґрунтується на заміні однієї назви іншою за ознакою кількісного відношення. Наприклад: „*Tiefes Wasser ist der Ratschluß im Herzen des Mannes, aber ein verständiger Mann schöpft ihn heraus*” (Spr 20:5, EB). У наведеному уривку „серце” асоціюється з внутрішньою сутністю людини.

Усього в німецькомовному тексті біблійних притч зафіксовано 25 прикладів вживання синекдохи (див. Додаток Б).

У лінгвістиці метонімія визначається як перенесення „від виду до виду”, а синекдоха – „від роду до виду” та „від виду до роду”, не виокремлюючись з загального поняття метафори [174, с. 301]. Ці прийоми ґрунтуються на семантичному відношенні між більшими та меншими категоріями та на відношенні просторово-часової суміжності.

Enimem – лексико-синтаксичний троп, який допомагає слову набути нового значення або смислового відтінку, підкреслює характерну рису, визначальну якість певного предмета або явища, збагачує мову новим емоційним

забарвленням, привносить у текст певну мальовничість, насиченість). Приміром: *„Leg mich wie ein Siegel auf dein Herz, wie ein Siegel auf deinen Arm; denn die Liebe ist so stark wie der Tod, das Beharren auf ausschließlicher Ergebenheit ist so unnachgiebig wie der Scheol. Ihre Glutten sind die Glutten eines Feuers, die Flamme Jahs. Selbst viele Wasser vermögen die Liebe nicht auszulöschen, noch können selbst Ströme sie hinwegschwemmen. Wenn ein Mann für Liebe alle wertvollen Dinge seines Hauses gäbe, würde man sie ganz bestimmt verachten“* (Hoh 8:6–7, NWÜ).

Загалом у німецькомовному тексті біблійних притч проаналізовано 88 прикладів із використанням епітетів (див. Додаток Б).

Іронія – троп, у якому справжнє значення суперечить явному або приховане, завдяки чому створюється відчуття, що предмет обговорення не такий, як здається. Наприклад: *„Wem soll ich nun die Menschen dieses Geschlechts vergleichen? Und wem sind sie gleich? Sie sind Kindern gleich, die am Markte sitzen und einander zurufen und sprechen: Wir haben euch aufgespielt, und ihr habt nicht getanzt; wir haben euch Klagelieder gesungen, und ihr habt nicht geweint!“* (Лук 7:31–32, SB).

В німецькомовному тексті біблійних притч віднайдено 24 приклади вживання іронії (див. Додаток Б).

Гіпербола – стилістична фігура, яка створює явне перебільшення, завдяки чому підвищується експресивність висловлювання й підкреслюється висловлена думка. Наприклад: *„Denn wer für sein eigenes Fleisch sät, wird von dem Fleische Verderben ernten; wer aber für den Geist sät, wird von dem Geiste ewiges Leben ernten“* (Gal 6:8, EB).

Усього в німецькомовному тексті біблійних притч було зареєстровано 24 приклади вживання гіперболи (див. Додаток Б).

Літота – стилістична фігура, яка створює применшення. Приміром: *„Zu jener Stunde traten die Jünger zu Jesus und sprachen: Wer ist wohl der Größte im Himmelreich? Und Jesus rief ein Kind herbei, stellte es mitten unter sie und sprach: Wahrlich, ich sage euch, wenn ihr nicht umkehret und werdet wie die Kinder, so werdet ihr nicht in das Himmelreich kommen!“* (Mat 18:1–3, SB).

Усього в німецькомовному тексті біблійних притч ми виявили 9 прикладів із вживанням літоти (див. Додаток Б).

На відміну від тропів, які є результатом аналогового й асоціативного поетичного мислення, що допомагає встановити схожості, відмінності або суміжності між гетерогенними сутностями, парабола є поєднанням різних тропів у межах одного словесного образу [23, с. 205, 210]. Це створюється з метою кодування в семантиці його компонентів іншого значення, яке встановлюється через залучення різного роду знань читача (енциклопедичних і лінгвістичних), через пошук інтертекстуальних зв'язків образу з іншими образами [24, с. 61–62], значною мірою впливає на смислову структуру тексту.

Висновки до розділу 1

1. Завдяки численним перекладам Книги Книг, найдавніша збережена культура розповсюдилася по всій землі, істотно сприяючи розвитку більшості сучасних мов і культур світу, впливаючи також на еволюцію різних літературних жанрів та текстових форм. До таких належить парабола, зокрема притча, яка услід за Л. С. Піхтовніковою трактується нами як відносно коротка прозова розповідь, у якій за допомогою прийомів непрямой комунікації, двоплановості, метафоризації, драматизації, а також через оптимальний вибір лексики передається думка про сутності, що важко зазнають вербалізації, мають велику семантичну ємність і впливають на свідомість читача.

2. Науково-джерельною базою дисертації стали праці не лише лінгвістів, але й літературознавців та теологів, що досліджували мовну, історичну, моральну та соціальну складові біблійного інакомовлення. Парабола розглядається дослідниками як літературний жанр або тип тексту з певними часовими рамками, композиційними та стилістичними особливостями, а також як підтип художнього дискурсу, метою якого є акумулювання і передавання знань про навколишній світ.

3. Біблійні параболи, у сукупності з їхніми текстовими модифікаціями (інакомовленнями у формі короткого чи розгорнутого порівняння чи метафори), є залежними від контексту вживання і виявляють у композиційній структурі перехідну, розповідну та образну площину. Завдяки метафоризації аналогізуються їх суб'єктна та предикативна частини, відбуваються приховування одного або кількох аспектів порівняння між двома феноменами або сферами дійсності та зіставлення з предметом, явищем чи особою.

4. Текст реалізованої німецькомовної біблійної параболи, як складова публіцистичного, релігійного та художнього дискурсів, відображає окреслену ціль у вигляді образів, що виникають при узагальненні описаних у тексті ситуацій. У цьому дискурсі наявна непряма комунікація автора і читача, у ході якої відбувається утвердження й передача певних духовних цінностей.

5. Із метою систематизації та класифікування одиниць дослідження у мові та мовленні лексичні, синтаксичні й текстові утворення, марковані контекстом парабол, зокрема біблійних притч, були йменовані параболізмами. Як окремі слова (лексичні параболізми), словосполучення (фразеологічні параболізми) та речення (пареміологічні параболізми), ці одиниці входять як до лексичного та фразеологічного фонду, так і загальної системи біблеїзмів німецької мови. Параболи-тексти умовно розділено на притчі-історії (параболічні інакомовлення) та притчі-алегорії (алегоричні інакомовлення). Тому наше дослідження присвячене вивченню характеристик параболізмів як на матеріалі словників (мови), так і на основі текстів (мовлення).

В основі розділу лежать наступні публікації автора: [83; 84; 90; 316].

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРАБОЛІЗМІВ У НІМЕЦЬКОМОВНИХ БІБЛІЙНИХ ТЕКСТАХ, ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛАХ І ПУБЛІЦИСТИЦІ

2.1 Методологічна основа дослідження

Мова як структурно організована система знаків та їх поєднань, на основі трихотомічної концепції мови, мовлення та мовної діяльності, запропонованої О. Д. Огуєм [156], реалізовується в мовленні (*parole*) через тексти, мові (*langue*) – через лексикон та у мовній діяльності (*langage*) – динамічному синтезі мови та мовлення, що творить систему мовних знаків і структуру їх функціонування в мовленні та формує правила їх ужитку.

Підґрунтям для структурно-семантичного підходу для дослідження параболізмів у німецькій мові стали праці зарубіжних та вітчизняних лінгвістів: Й. Тріра [303], В. Порціга [286], Г. Кронассера [271], С. Ульмана [307], Дж. Катца [99], Н. М. Амосової [5], А. А. Уфимцевої [198], Д. М. Шмельова [210], В. А. Звєгінцева [91], В. В. Левицького [129], Л. А. Закреницької [70] та ін.

Під структурою розуміють сукупність відношень між елементами системи або між компонентами тієї чи іншої мовної одиниці [128, с. 16]. Параболізми мають системний характер, а відтак їх структура становить собою спосіб організації цієї системи, внутрішню будову. У межах структурної семантики встановлюється змістова сторона мовної одиниці (значення та смисл), вивчаються синтагматичні, парадигматичні та епідигматичні відношення в лексиці, семантичні зміни, а також лексичні мікросистеми – семантичні поля та лексико-семантичні групи.

У дослідженні розглядається мовна фіксація параболізмів у мовленні, оскільки значна частина цих одиниць, виокремлених із біблійних текстів, верифіковані у лексикографічних джерелах, та зафіксовані у німецькомовній публіцистиці.

Функціональним підходом до аналізу мовних явищ (праці Р. О. Якобсона [261], Н. С. Трубецького [195], С. Й. Карцевського [98], К. Бюлера [40],

А. Мартіне [139], Дж. Фьорса [246], М. Халлідея [255] та ін.) керується наукова діяльність багатьох лінгвістів. Опираючись на відповідні правила, стандарти та методи наукової практики, було проведено численні лінгвістичні дослідження різних мовних одиниць на основі спільності їх функцій: граматичні (О. В. Бондарко [29] та ін.), лексикологічні (Ф. С. Бацевич [19], Т. А. Космеда [110] та ін.), синтаксичні (Д. М. Шмельов [211], Ю. С. Степанов [184] та ін.), семантичні (Н. Д. Арутюнова [13], О. М. Селіверстова [177] та ін.), стилістичні (Б. Зандіг [292], М. Гофман [259], В. В. Волков [50], Л. Г. Лузина [138], В. В. Одинцов [162]) тощо.

У рамках функціональної парадигми мова розглядається як засіб спілкування, що проявляється через цілеспрямовану систему вираження та функціонування [159, с. 42–43], а слово з його значенням підпорядковується тій функції, яку виконує відповідна йому одиниця і формується в залежності від призначення цієї одиниці [15, с. 35, 44].

У цілому, функція тлумачиться як здатність мовної одиниці мати певне призначення в мовленні, виконувати її визначену роль у граматично оформленому висловлюванні [39, с. 20], а головними функціями мови, відповідно до трьох вимірів семіозису, визнані номінативна (рівень семантики), синтаксична (синтактики) і прагматична (прагматики) [332, с. 647]. Таким чином, при дослідженні семантичного і прагматичного аспектів, виявляються внутрішні закономірності, яким підпорядковується вибір та адекватне вживання відповідної мовної одиниці в конкретному тексті. А це, в свою чергу, вимагає вивчення як внутрішніх особливостей цих мовних одиниць з урахуванням знакового характеру їх природи (структури і семантики), так і їх використання й функціонування у мовленні (тексті).

На першому етапі дослідження на матеріалі 4-х німецькомовних перекладів Біблії були віднайдені параболи та їхні текстові модифікації, а на основі 4-х словників – лексико-синтаксичні варіації. Наступним кроком став опис композиційних особливостей, а також якісний та кількісний аналіз лексичних засобів вираження цих одиниць у німецькій мові, з'ясування парадигматичних,

синтагматичних та епідигматичних властивостей. Для цього розглянуто лексико-семантичні, лексико-граматичні й лексико-фразеологічні характеристики параболізмів на основі біблійного тексту, різні варіанти їх лексичного вираження в 4-х німецькомовних біблійних перекладах. За допомогою лексикографічних джерел проаналізовано смислову структуру метафоричних лексем у складі цих одиниць, а також історичний контекст параболізмів, що часто трапляються на сторінках німецькомовної публіцистики. На матеріалі опрацьованих релігійних і суспільно-політичних газет та журналів розглянуто інтертекстуальні властивості та функції параболізмів у публіцистичному тексті й моделі відтворення ними біблійної картини світу.

Таким чином, зібраний матеріал було узагальнено індуктивно-дедуктивним шляхом, тобто логічні висновки стосовно предмета дослідження сформовано на основі часткової та загальної інформації про явище параболізації у німецькій мові. Крім цього, для досягнення поставленої мети в дисертації використовувалися описовий та контекстологічний лінгвістичні методи, доповнені методами моделювання та квантитативного аналізу.

2.1.1 Описовий метод дослідження. Цей метод вважається найпоширенішим основним мовознавчим методом, що включає планомірну інвентаризацію одиниць мови і пояснення особливостей їхньої будови та функціонування на певному етапі розвитку мови. Описовий метод використовує прийоми зовнішньої інтерпретації (зв'язок із позамовними явищами й мовними одиницями) і прийоми внутрішньої інтерпретації (парадигматику, синтагматику та епідигматику) [114, с. 277, 360].

На основі проведеного дослідження було встановлено, що біблійні параболи в німецькій мові представляють різні явища навколишнього світу за допомогою образів. У широкому значенні, „образ” – це узагальнене відображення об'єктивної дійсності, тобто поняття. Під „образом” у вузькому значенні слова розуміють конкретне уявлення, яке може бути відображенням реально існуючих чи уявних об'єктів на основі попереднього досвіду [129, с. 88]. У теорії метафори під поняттям „образ” (грец. „eikon” – „образ”) розуміють „синхронність значущого та

незначущого в метафоричній предикації” [272, с. 23], тобто в образному мовленні те, що мається на увазі передається через здатність до уявлення учасників комунікації, а не понятійно-абстрактною мовою. У цьому сенсі мовні образи є певною формою непрямого способу мовлення.

Як відомо, інформація відповідно до прагматичного призначення тексту поділяється на: 1) змістово-фактуальну, яка є вербальною та експліцитною (явною), повідомляє про факти, події, процеси навколишнього світу й реалізується засобами мови, що вживаються в їх прямих словникових значеннях, закріплених за ними соціально зумовленим досвідом; 2) змістово-підтекстову, яка є другим планом повідомлення й супроводжується вербальним вираженням; 3) змістово-концептуальну, яка є імпліцитною (прихованою), виражає індивідуально-авторське розуміння основ людського буття та виявляється в результаті порівняльного аналізу змістово-фактуальної, а на її основі – змістово-підтекстової інформації [55]. Під імпліцитністю розуміють „додатковий смисловий чи емоційний зміст, який реалізується за рахунок нелінійних зв’язків між одиницями тексту” [123, с. 72]. Іншими словами, смисл тексту буде експліцитним, якщо він однозначно розпізнається в нейтральному контексті, а імпліцитним – якщо для його інтерпретації необхідний ширший контекст [21, с. 23].

Межа між феноменами розуміння та інтерпретації визначається таким принципом: розуміння – це особисте засвоєння знань, інтерпретація – „передача осмисленої інформації” іншим [96, с. 286–287]. Отже, центром уваги стає процес сприйняття або рецепція.

Рецепційно-естетична функція біблійних парабол активує мисленнєвий процес і є „каталізатором пізнання”, проектуючи світ із діючими фігурами, залучаючи реципієнта у процес розуміння через спонуку до співпереживання історії, занурення у вигадані події [320, с. 20], а семантична відкритість та нечіткість образної мови спонукає реципієнта до активного тлумачення [321, с. 129]. У цій „евристичній функції” образної мови для нового опису

дійсності, безсумнівно, й полягає особлива привабливість параболи при переданні релігійного досвіду.

Для розуміння параболізмів неабияку роль відіграють не лише значення метафоричних лексем, а й історична та культурологічна позатекстова інформація (історично-археологічні, релігійні та соціальні знання) [44]. Читач або слухач повинен розгледіти паралелі з минулим та майбутні перспективи, навчитися оцінювати й узагальнювати власний досвід, вписувати його у контекст досвіду людства. Компетентне розуміння смислу біблійної параболи сучасним читачем досягається шляхом різностороннього, інтегративного підходу: 1) завдяки аналізу мовного оформлення її тексту [310]; 2) внаслідок культурно-історичних передумов її виникнення [260]; 3) залученням у процес читання попередніх уявлень та досвіду [280]; 4) врахування інтертекстуального контексту Біблії, завдяки чому можлива продуктивніша інтерпретація [317, с. 76–77; 323, с. 383–419].

Смислотворчий процес рецепції параболізмів не можна зрозуміти тільки крізь призму читача, він передбачає взаємодію автора, тексту та читача [295]. Чимало параболізмів, які використовуються у сучасних німецькомовних релігійних та суспільно-політичних публіцистичних текстах, супроводжуються авторським поясненням біблійного інакомовлення. Наприклад:

„Ein wahrhaft prächtiges Schloss. Doch beim nächsten Regen wird all seine Pracht zerstört sein. Das passiert, wenn das falsche Baumaterial und ein instabiles Fundament gewählt werden. Christen dürfen ihr Leben auf Gott gründen.

Matthäus 7, 24–27: Darum, wer diese meine Rede hört und tut sie, der gleicht einem klugen Mann, der sein Haus auf Fels baute. Als nun ein Platzregen fiel und die Wasser kamen und die Winde wehten und stießen an das Haus, fiel es doch nicht ein; denn es war auf Fels gegründet. Und wer diese meine Rede hört und tut sie nicht, der gleicht einem törichten Mann, der sein Haus auf Sand baute. Als nun ein Platzregen fiel und die Wasser kamen und die Winde wehten und stießen an das Haus, da fiel es ein und sein Fall war groß.

Dem Evangelium liegt nämlich ein ganz anderes Fundament zugrunde: Jesus Christus entfaltet in der Bergpredigt ein Fundament gelingenden Lebens. Ihm geht es um die bessere Gerechtigkeit, auf die seine Nachfolger zu leben dürfen. Die ganze Lehre Jesu, wie sie in der Bergpredigt zusammengefasst ist, bildet die Grundlage und auf dieses Fundament können wir bauen.

Was in der Bergpredigt mit den Seligpreisungen beginnt, das endet hier mit diesem Gleichnis.

Herzlichen Glückwunsch, wenn du zu denjenigen gehörst, die ihr Leben auf so ein gutes Fundament gründen. Dein Lebenshaus kann was aushalten. Was das eigene Leben oder das Leben anderer gefährdet oder zerstört, das hat bei dir keine Chance, als Baumaterial für das Fundament genutzt zu werden.

Nur wirklich lebensfreundliche, wertvolle Dinge sind dafür zugelassen: Jede einzelne Seligpreisung, jeder Satz der Bergpredigt ist für dieses Fundament verwendbar. Herzlichen Glückwunsch, wenn das Baumaterial deines Lebens aus solchen Überzeugungen besteht.

Im Gegensatz dazu stehen die, die ihr Leben auf Sand gebaut haben. Möglicherweise war es ihnen egal, wo gebaut wurde. Vielleicht ließen sie sich auch von den Bauplänen fremder Bauherren begeistern” (Unsere Kirche, 20.8.2011).

У вищенаведеному прикладі параболізму використовуються для підтвердження думки, що тільки той, хто тримається вчень Христа та застосовує сказане ним, зможе зберегти свою віру під час життєвих випробувань.

На думку А. Вежбицької, щоб абстрактні тлумачення параболічних образів дійсно стали зрозумілими, потрібно, щоб принаймні деякі з них були неметафоричними та формулювалися за допомогою простих і зрозумілих слів, що не вимагають пояснення. Поняття „Бог” з лінгвістичної точки зору дослідниця формулює на основі універсальних понять для всіх тлумачень („Бог – це хтось, не такий, як люди; хтось досконалий в усьому, такий, хто може все”). Для людини нема нічого кращого, ніж „життя з Богом”, і нема нічого гіршого, ніж знехтувати можливістю „жити з Богом”. У цьому, на її думку, полягає смисл багатьох біблійних образних висловлювань [44, с. 743–765].

Парадигматична методика охоплює опозиційний прийом (на основі зіставлення та протиставлення параболізмів встановлюються їхні диференційні ознаки, а на основі спільності й відмінності вони об'єднуються в різні парадигматичні групи – синонімічні, антонімічні, гіпонімічні). Парадигматична методика доповнюється синтагматичною (вивченням лексичної сполучуваності у фразеологічних варіантах параболізмів, їхнього контексту) та епідигматичною (аналіз асоціативно-дериваційних відмінностей між значеннями метафоричних лексем на матеріалі текстів і словників).

Парадигматичні та синтагматичні відношення між словами утворюються на основі певної семантичної спільності в тексті та лексикографічному джерелі [172, с. 39], а епідигматичні характеристики ґрунтуються на асоціативності й образності лексичних елементів, уможливлуючи творення метафор у мові та мовленні [332, с. 144]. Відповідно до цих трьох вимірів мовної системи, завданням дослідника є встановлення семантичних властивостей аналізованих лексем у словниках (синтагматичний план мови) та текстах (парадигматичний план мови) із фіксацією зв'язків між значеннями цих образних елементів (епідигматичний план мови).

Ще одним підходом при описі подібних груповань у структурі параболізмів виступає польовий метод опису лексики. Цей метод передбачає систематизацію одиниць на основі граматичної спільності, наявності загальної семантичної основи чи семантичних зв'язків. У сучасному мовознавстві теорія поля поширилася завдячуючи працям Й. Тріра, В. Порціґа, Ш. Баллі, А. А. Уфімцевої, Г. С. Щура, Ю. Н. Караулова, Л. М. Васильєва та ін.

Поняття (логічна категорія) і слово (лінгвістична категорія), знаходяться в нерозривній єдності та не є взаємозамінними категоріями. Наявність цього факту, очевидно, є однією з причин незбіжності понятійних (семантичних) полів зі словесними (лексичними). Заслуга Й. Тріра в тому, що він увів і розмежував поняття „лексичні” та „понятійні” поля, обравши критерієм для виділення певної сукупності слів з лексичного складу поняття („понятійний абсолют”) [303].

Як слушно зауважує К. Бергер, слово має значення лише в межах семантичного поля, тому що ізольовані слова зустрічаються виключно у словнику [226, с. 138]. Під семантичним полем, про яке вперше згадує Г. Іпсен розуміють сукупність мовних одиниць, які об'єднані спільністю значень і являють предметну, понятійну або функціональну подібність явищ, що ними позначаються [215, с. 24].

В. Порціг указав на взаємозв'язок між словами, фіксує кількість елементарних двокомпонентних семантичних полів та відкривши принцип сполучуваності. Його семантичні поля – це сполучення двох або більше слів, які є певною семантичною єдністю, зумовленою деякими синтаксичними зв'язками [286]. У семантичних полях наявні парадигматичні відношення між елементами лексичного складу мови, які передбачають систематизацію слів у певні групи. Таке членування лексики уможливлене морфологічною (формальною) та семантичною (змістовою) близькістю.

Досліджуючи лексико-семантичні особливості параболізмів, ми також звертаємо увагу на тематичні групи. Тематичний опис лексичних засобів вираження німецькомовного біблійного інакомовлення ґрунтується на „системності оточуючої дійсності”, яка „проявляється в різних групуваннях слів, об'єднаних у лексико-тематичні групи на основі спільності позначуваних ними реалій, за подібністю, суміжністю, призначенням, устроєм, функцією тощо” [3]. Існує ряд праць, у яких вказується на наявність тих чи інших груп релігійної лексики в цілому та біблійної зокрема [2; 53; 68; 108; 141, с. 33; 164; 149].

На відміну від семантичного поля (у розумінні Й. Тріра), в основі якого лежить спільне значення чи спільне поняття, лексико-семантична група (у розумінні А. А. Уфимцевої, яка запропонувала ввести це поняття) визначається сукупністю значень багатозначного слова, за яким виокремлюється ця ЛСГ [198]. Ф. П. Філін під лексико-семантичною групою слів розуміє такі лексичні угруповання, елементи яких об'єднані однорідними значеннями, а різновидами ЛСГ дослідник вважає синонімічні ряди, антоніми та інші угруповання [200, с. 537]. На думку Л. М. Васильєва, ЛСГ і синонімічні ряди слів є

різновидами полів [42]. ЛСГ – це сукупність слів, які належать до однієї частини мови й об'єднані внутрішньомовними зв'язками на базі взаємозумовлених та взаємопов'язаних елементів значення (див. Додаток Д). Члени ЛСГ пов'язані певними семантико-парадигматичними відношеннями (синонімії, антонімії, гіпонімії). Тематична група – сукупність слів, об'єднаних на основі позамовної спільності понять, або предметів, що цими словами позначаються. Основою для виділення тематичних груп є сукупність предметів або явищ навколишнього світу, об'єднаних за певною ознакою і виражених різними словами.

В описовому методі розрізняємо такі послідовні етапи внутрішніх прийомів інтерпретації (парадигматики, синтагматики та епідигматики): 1) виділення одиниць аналізу; 2) членування виділених одиниць; 3) класифікація та інтерпретація виділених одиниць.

2.1.2 Контекстологічний метод. Бачення контексту як позамовного середовища, в якому функціонують мовні одиниці всіх рівнів – слова, речення, тексти, виникло раніше за концепцію лінгвістичного та стилістичного контекстів, які становлять основу сучасної теорії контекстологічного аналізу. Родоначальником теорії контексту можна вважати засновника Лондонської лінгвістичної школи Дж. Ферса, який стверджував, що висловлювання отримує смисл у ситуативному й соціальному контекстах та виступає функцією цих контекстів. При такому підході враховується вплив на мовну семантику комунікативної ситуації, рольової структури спілкування, соціальних факторів та умов функціонування мови, усієї багатогранності пізнаваного людиною світу, яка становить інформаційну основу комунікації [10, с. 46]. Даний підхід перспективний у світлі сучасної прагмалінгвістики.

У вітчизняній лінгвістиці вагому роль відіграють контекстуальні дослідження Н. М. Амосової [6], яка описувала та характеризувала англійські фразеологічні одиниці. Обмежуючись реченням, ця дослідниця визначала контекст як поєднання вказівного мінімуму із семантично реалізованим словом і виділяла лексичний, синтаксичний, морфолого-синтаксичний, конструктивний та

змішаний контексти, а також ситуацію як позамовні умови, що впливають на реалізацію значення.

Лексичні значення в параболізмах визначаються значною мірою відповідним контекстом: ближчим, дальшим чи ситуативним (наприклад, реалізовані параболізми у публіцистичному тексті). Вони є семантично організованим поєднанням слів. Те, які слова можна розглядати як взаємопов'язані, визначається лише за фактичним їхнім використанням у тексті біблійної параболи. Контексти, в яких слова передбачають його валентність у системі семантичних полів, і саме ця первинна обмеженість уможливорює те, щоб воно перебувало в синтагматичній позиції незалежно від сполучення зі своїми сусідніми поняттями та розумілось у своєму значенні [280, с. 347]. У контексті певної лексеми параболізмів можна лише дуже обмежено встановити слова, які визначають її семантичну валентність, в основі якої лежить умовне (конвенціональне) лексичне поле, яке частково знаходить своє вираження в німецькомовному біблійному тексті.

Багато лінгвістів відзначають важливість мовного чи позамовного контексту, в якому вживається метафора [174, с. 207; 192, с. 174–175, 456; 16, с. 10]. Якщо розглядати метафору як частину тексту параболи, то її можна розглядати у трьох лінгвістичних вимірах: стосовно синтаксису (певні регулярні зв'язки мовних знаків, їх організаційна структура), семантики (змістова сторона мовного знака) та прагматики (призначення одиниці).

За субституційною теорією метафора розглядається як скорочене порівняння, тобто окреме образне слово в переносному значенні – субституент, яке заміщує певне слово у прямому значенні – субститут [230]. Оскільки це дослівне значення не можна зафіксувати однозначно, бо жодне слово не має „прямого” місця розташування, непросто зафіксувати і його вживання в переносному значенні.

Згідно з інтеракційною (лінгвістичною) теорією, метафору тлумачать не як окреме слово чи лексему, а як частину тексту в синтагматичному, парадигматичному та прагматичному контекстах.

Від часів М. Бреаля, який обґрунтував принципи лінгвістичної семантики [232], метафору розглядають вже не просто як один із стилістичних тропів, а й як

семантичний контекстуальний феномен. Тоді як у субституційній теорії метафори розглядаються ізольовано, як окремі лексеми, встановлюється значення кожного їх слова на основі словника, з інтеракційної теорії випливає необхідність досліджувати інтра- та екстралінгвальний контексти метафори.

Інтралінгвально метафора визначається на основі розрізнення синтагматичної та парадигматичної осей функціонування мовного знака [253, с. 7]. Синтагматично метафора розглядається у зв'язку зі своїм оточенням у текстуальному контексті на лексичному рівні, парадигматично – на рівні мовлення (на текстовому рівні). Докладаються зусилля, щоб зрозуміти метафору в контексті її синтагматичних зв'язків на рівні слова, а також у контексті її парадигматичних зв'язків на рівні мовлення (тексту). Синтагматичний контекст вузлого та ширшого ко-тексту та парадигматичний контекст лексичного поля перебувають при цьому в нерозривному взаємозв'язку. Якщо слово синтагматично реалізоване за парадигматичними зв'язками, то воно вносить своє отримане в парадигмі значення в синтагму, але одночасно, вливаючись у текст, зазнає зміни свого смислового потенціалу (розширення, звуження, зсув значення) [238, с. 221]. Цей інтралінгвальний контекст входить до екстралінгвального, прагматичного контексту, який у свою чергу пов'язується із синтагматичним та парадигматичним контекстами.

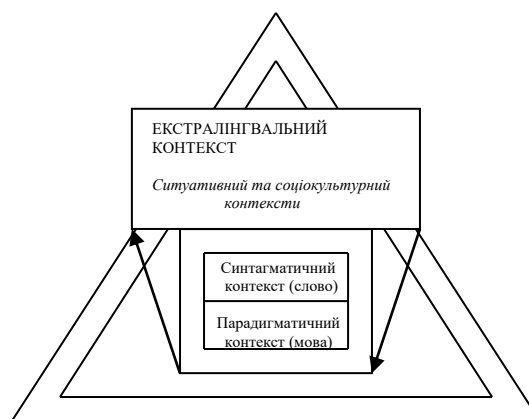

Рис. 2.1.2. Інтра- та екстралінгвальний контексти метафори

Екстралінгвальний (прагматичний) контекст метафори складається з комплексу умов, інтенцій та дій, а отже, поєднує в собі причинно-наслідкові,

інтенційні та функціональні моменти. Виокремлюють ситуативний і соціокультурний контексти. Ситуативний контекст особливо притаманний усному мовленню, оскільки тут йдеться про позамовні обставини й умови ситуації, що виникла. Соціокультурний (історичний) контекст передбачає загальне припущення щодо організаційної структури дійсності, загальні межі взаєморозуміння, які охоплюють знання, загальноприйняті уявлення про цінності, культурний та практичний досвід, образи, які формують мислення та спонукають до дій [267, с. 144–145].

Отже, якщо при метафоричному аналізі ізолювати окреме слово від його контексту, то руйнується метафора, оскільки вона завжди являє собою не одне слово, а частину (навіть якщо й маленьку) тексту [311, с. 319]. Семантика слова ґрунтується на усвідомленні того факту, що лексема, яка зазвичай полісемічна, стає моносемічною через синтагматичний контекст і лише так отримує моносемічне текстуальне значення [238, с. 221]. У межах текстів слова створюють одне одному контекст, детермінують одне одного, тобто взаємно скорочують свій обсяг значень.

На відміну від звичайних слів, метафору не можна розглядати поза її контекстом, оскільки вона реалізується в синтагматичній площині: ізольовані елементи, окремі лексеми, приміром „*Samariter*”, „*Senfkorn*”, не можуть бути такими собі „маленькими метафорами”. Як зауважив Г. Вайнріх, „слово та контекст разом складають метафору” [311, с. 319]. Тобто, метафоричний вислів передбачає взаємне визначення частини тексту через його контексти.

Представники інтеракційної теорії зазначають, що феномен метафори не обмежується рівнем слова. За І. Далффертом [238, с. 221], слід розрізняти 4 рівні контексту метафоричних елементів тексту: 1) лексема – лексема; 2) лексема – текст; 3) текст – текст; 4) текст – ситуація. Отже, потрібно по-різному пояснювати текст у ситуації, зв'язний текст чи певну частину тексту, яка може бути метафоричною. Г. Вайнріх розрізняє мікрометафоризацію, контекстуальну метафоризацію й текстуальну метафоризацію [311, с. 330–337].

Контекстуальна метафоризація чітко простежується в новозавітних інакомовленнях, коли парабола починається реченням: „*Königreich der Himmel ist gleich...*” (див., зокрема, Mat 13:24, 31, 33); центральні мотиви тексту поєднуються внутрішньою когеренцією в мережу переносних значень.

Метафора має продуману структуру, яка виступає передумовою семантичних процесів детермінації та ґрунтується на синтагматичних і парадигматичних відношеннях.

Суть контекстологічного методу в дослідженні полягає в тому, що вивчаються різні контексти функціонування біблійних параболізмів, що дає змогу виявити суть їхньої дії в мові. Щоб зрозуміти взаємозв'язок між параболою та її безпосереднім контекстом у публіцистичному тексті, ми: 1) встановлюємо зв'язок тексту з контекстом; 2) виявляємо, як уривок, що розглядається, відображає загальну мету та хід думок автора; 3) визначаємо, як автор поглиблює тему залежно від контексту; 5) відшукуємо ключові слова всередині абзаців і речень, а також визначаємо, як вони допомагають зрозуміти розвиток авторської думки; 6) враховуємо значення метафоричних лексем і понять у їхніх синтагматичних та парадигматичних контекстах; 7) встановлюємо повчальну інтенцію тексту.

2.1.3 Метод моделювання. Моделювання – це сукупність способів ідеалізації й абстрагування, аналізу й синтезу, формування гіпотези з метою мисленнєвого формалізованого та спрощеного представлення об'єктів дослідження й вивчення на підставі цього представлення відповідних явищ, ознак, процесів, зв'язків, установлення закономірностей існування й функціонування об'єктів. Метод моделювання являє собою надійний засіб встановлення основних ознак явищ та процесів за допомогою моделі [332, с. 386]. У цій роботі модель розглядається нами як об'єкт або стан, що подані у вигляді словесного вираження іншого об'єкта або стану [268, с. 27]. У лінгвістиці моделі абстрактні, що слугує схематизації теорії [156, с. 145–146, 149–152; 71, с. 82–87]. Лінгвісти послуговуються такою структурою моделювання: 1) постановка завдання;

2) створення або вибір моделі; 3) дослідження моделі; 4) перенесення знань з моделі на оригінал [38, с. 304–305].

Цей метод застосовувався для встановлення структурних моделей лексико-синтаксичних варіацій досліджуваних одиниць, за допомогою яких спостережено, за якими схемами вони утворюються та які граматичні класи сполучаються один з одним. Такі моделі є структурованими та пояснючими, що проявляється в аналогізуванні, тобто зображенні типу синтагматичних відношень (лексичної сполучуваності).

Крім цього, через тематичне групування було категоризовано елементи біблійної картини світу в окремі моделі світобачення, виражені параболізмами. На відміну від гомеоморфних моделей, в яких джерело моделі та суб'єкт однакові [301, с. 102; 69, с. 47], ці моделі є параморфними, оскільки джерело моделі та суб'єкт – різні. За допомогою них у мовній діяльності ілюструються пов'язані з людиною конкретні та абстрактні поняття навколишнього світу.

2.1.4 Методика квантитативного аналізу. Галузь знань, яка займається кількісним аналізом мови, найчастіше називають математичною лінгвістикою, квантитативною лінгвістикою або лінгвостатистикою [127, с. 6]. У мовознавстві виділяють кількісні (апроксимативні) й статистичні (квантитативні) методи. Апроксимативні методи передбачають підрахунок частоти вживання мовних одиниць. Квантитативні методи вимагають використання формул для виявлення закономірностей розподілу мовних одиниць, для виміру зв'язків між ними, для встановлення залежності між якісними мовними характеристиками [95, с. 80, 83]. Математичні методи відіграють важливу роль при обробці статистичних даних у мовознавстві (дані про частотність вживання мовних фактів та їх подання у вигляді процентного співвідношення, формула розрахунку середнього арифметичного, критерій хі-квадрат, коефіцієнти кореляції, взаємної спряженості Чупрова та ін.). За допомогою квантитативних методів сьогодні досліджуються мовні підсистеми, тобто всі рівні мови та мовлення: 1) фонетичний склад мови (частотність вживаності звуків, літер, буквосполучень

та словосполучень і т.п.) [281]; 2) лексична структура мови (частотність вживаності слів у тексті) [167]; 3) авторський та функціональний стилі [241]; 4) різні одиниці мови (вивчення довжини слова в різних текстах і різних мовах, аналіз довжини складів, морфем, речень) [228]; 5) швидкість (темпи) та закономірності розвитку й зміни мови – передусім її лексичного складу [302]; 6) дані, отримані за допомогою психолінгвістичних експериментів [130]; 7) семантика мови (парадигматичні та синтагматичні відношення в лексиці, синонімії, полісемії та інших явищах) [275]; 8) типологічне (зіставне) вивчення різних мов та їхніх підсистем [220].

У лінгвістиці розроблена статистична методика, що ґрунтується на правилах математичної статистики й вимагає правильної вибірки фактичного матеріалу та визначення достовірності кількісних даних.

Використання квантитативних методів у мовознавстві зумовлене потребою надати тим чи іншим висновкам певної доказової сили. Ми застосовували ці методи для встановлення частотних характеристик форм вираження біблійного інакомовлення та їх взаємодії в німецькомовній публіцистиці.

Так, щоб перевірити, чи достатній обсяг вибірки, можна скористатися формулою

$$\delta = \frac{K}{\sqrt{Np}}, \quad (2.1)$$

де K – константа, що для 5 %-ого рівня значущості дорівнює 1,96; N – загальний обсяг вибірки; p – відносна частота вживання слова.

Зокрема, за обсягу вибірки, що дорівнює приблизно 1500 прикладів, величина δ дорівнюватиме 0,05, тобто 5%. Кількості прикладів у 2500 відповідає 3% відносною похибки. Формулу обчислення похибки, а також зведені таблиці необхідної кількості прикладів для надійного результату можна знайти у працях В. В. Левицького [127; 129].

Семантична відстань між синонімічними та антонімічними словами у складі параболізмів визначалася за формулою

$$K = 1 - \frac{c}{m+n}, \quad (2.2)$$

де C – кількість спільних компонентів, або значень двох слів; a та n – кількість семантичних компонентів або значень кожного з цих слів.

Цю формулу в лінгвістичних пошуках використовували такі дослідники як Н. А. Шехтман [208], О. Л. Каменська [94] та ін.

Для встановлення показників коефіцієнта подібності між словами при дослідженні гіперо-гіпонімічних відношень ми скористалися формулою

$$V = \frac{2c}{m+n}, \quad (2.3)$$

Її використовували С. Г. Бережан [22], Б. І. Бартков [18] та ін.

Для статистичного дослідження кількості значень метафоричних лексем у смисловій структурі параболізмів нами була застосована формула коефіцієнта полісемічності K_p

$$K_p = \frac{Q}{S}, \quad (2.4)$$

де Q – кількість досліджуваних лексем; S – кількістю їхніх значень.

За формулою

$$K = \frac{\sum P}{t}, \quad (2.5)$$

де P – кількість значень; t – кількість слів, вираховано середню кількість значень опрацьованої групи слів.

За формулою

$$R = \frac{A}{r}, \quad (2.6)$$

де A – кількість асоціацій; r – їхній ранговий номер у словнику, встановлено ієрархію метафоричних значень у смисловій структурі параболізмів.

В основі використання вищенаведених формул лежить наявність співвідношення між повним обсягом явища та його окремою характеристикою. Лінгвістичні дослідження за цією методикою проводили В. В. Дребет [67], С. В. Кійко [102] та ін.

За допомогою критерію χ^2 (хі-квадрат) можна оцінити незалежність у розподілі об'єктів сукупності за градаціями досліджуваної ознаки, відповідність між фактичним і теоретично очікуваним розподілами, а також однорідність розподілів [127, с. 88]. Цей критерій являє собою розповсюджену методику

перевірки статистичних гіпотез, за допомогою якого визначається наявність відповідностей або розходжень між розподілами частот спостережуваних величин. Він розраховується за такою формулою:

$$\chi^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E}, \quad (2.7)$$

де Σ – сума одержаних величин; O – емпіричні; E – теоретично очікувані частоти.

На основі його показників встановлюється наявність чи відсутність зв'язку між ознаками. Так, якщо сума одержаних величин перевищує критичну величину, то це означає, що між ознаками, частоти яких було проаналізовано, існує взаємозв'язок [127, с. 91]. Для чотирьохпільних таблиць, утворених двома рядками і двома стовпчиками, мінімальною величиною χ^2 , при якій зв'язок між явищами прийнято вважати значущим, є величина 3,84 при рівні значущості $P = 0,05$ (вірогідність 95%). При рівні $P = 0,01$ величина χ^2 повинна бути не меншою ніж 6,63 (вірогідність 99 %) [127, с. 89].

Однак χ^2 , встановлюючи зв'язок між ознаками, не дозволяє визначити його міру. Тому було використано коефіцієнт взаємної спряженості (K):

$$K = \sqrt{\frac{\chi^2}{N\sqrt{(r-1)(c-1)}}}, \quad (2.8)$$

де r , c – кількість значень (груп) першої та другої ознаки (стовбчиків та рядків) у складеній таблиці взаємоузгодження; N – кількість вибірок.

Значущість коефіцієнта K визначають за показником χ^2 .

Величини коефіцієнта взаємної спряженості можуть набувати значення від 0 до +1, причому чим більший цей показник, тим більшою вважається міра існуючого зв'язку між досліджуваними явищами [127, с. 91].

Щоб встановити кількісну взаємозалежність між біблійними параболами, їхніми текстовими модифікаціями та варіаціями в суспільно-політичних й релігійних газетах і журналах, ми скористались кореляційним аналізом, який допомагає з'ясувати силу зв'язку між досліджуваними ознаками. Коефіцієнт парної кореляції (r) розраховується за формулою

$$r = \frac{\sum (x_i - x)(y_i - y)}{\sqrt{\sum (x_i - x)^2 \sum (y_i - y)^2}}, \quad (2.9)$$

де x_i – значення першої ознаки; y_i – значення другої ознаки; x – середня (теоретична) величина значень першої ознаки; y – середня величина для другої ознаки.

Якщо залежність пряма, то цей коефіцієнт коливається від 0 до +1, якщо зворотна – від 0 до –1. Чим ближчий він до 1, тим тісніший зв’язок між ознаками, чим ближчий до 0, тим слабший. Якщо $r = 0,3 - 0,5$, то зв’язок слабкий, якщо $r = 0,5 - 0,7$ – середній, якщо показник r є більшим за 0,7, то він є тісним [127, с. 80].

Щоб визначити статистичну залежність величини коефіцієнта кореляції, у статистиці оперують поняттям „кількістю степенів вільності” (його позначають символом df). Для встановлення статистичної значущості одержаних результатів величина степенів вільності df обчислюється за формулою

$$df = n - 2, \quad (2.10)$$

де n – кількість пар, підданих кореляції. Значущість величини χ^2 -квдрат також визначають за допомогою df за спеціальними статистичними таблицями. Проте df для χ^2 знаходять за формулою

$$df = (r - 1) (c - 1), \quad (2.11)$$

де r – кількість рядків у таблиці; c – кількість стовпчиків.

Для обчислення та подальшої лінгвістичної інтерпретації показників критерію χ^2 , коефіцієнтів взаємної спряженості та кореляції ми послуговувалися комп’ютерною програмою, спеціально розробленою для кафедри германського, загального та порівняльного мовознавства Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича.

2.2 Матеріал наукового пошуку

На основі чотирьох німецькомовних перекладів Біблії була зроблена вибірка параболізмів, на яку ми спиралися при подальшому пошуку цих

одиниць у сучасних німецьких лексикографічних джерелах, часописах і журналах. Вибірка становить 333 одиниці, що містять разом близько 35 тис. слів. Основу склали біблійні параболи та їхні текстові модифікації – розгорнуті порівняння та метафори (див. Додаток Е). Вибірка розширена 74 лексичними й синтаксичними варіаціями біблійних парабол, відображеними в словниках сучасної німецької мови (див. Додаток Л). Проаналізовані параболізми викликають також інтерес при дослідженні їхнього функціонування в німецькомовному публіцистичному тексті, оскільки на сторінках переглянутих сучасних газет часто вживаються як параболи-тексти, так і їхні модифікації та варіації, які увійшли до нашої вибірки з біблійних текстів та лексикографічних джерел (див. Додаток С).

2.2.1 Біблійні переклади. У дослідженні використані такі переклади Святого Письма:

1) переклад М. Лютера (скорочено LB) з давньоєврейської, арамейської та давньогрецької мов, який включає канонічні старо- та новозавітні книги. Уперше опублікований у 1534 р., текст перекладу чимало раз переглядався й корегувався (особливо з ХХ ст.). Ключові вірші були виділені. У роботі використано переглянуте видання 1984 р.;

2) переклад Ф. Шлахтера (скорочено SB) у першому виданні з'явився 1905 р. і відтоді також не раз перевидався з виправленням тексту. Він філологічно точний, демонструє виразну німецьку мову, а за стилем викладу подібний до перекладу М. Лютера. Включає виноски, паралельні місця до окремих біблійних віршів і додаток;

3) переклад „Elberfelder Bibel” (скорочено EB) уперше з'явився у 1871 р. і витримав кілька перевидань. Ініціаторами виконання цієї праці стали Ю. А. фон Позек, К. Брокгаус та Д. Нельсон Дарбі. Вона стала одним із перших німецьких біблійних перекладів, де було використано нові на той час здобутки критики біблійних текстів (наприклад, недавно опубліковані Синайський та Ватиканський кодекси, новозавітній текст у критичній інтерпретації Нестле-Аланда,

Масоретський текст єврейських Писань). Позначено слова, які були додані в переклад для кращого розуміння через їх відсутність в оригінальних текстах. Додатково пропонуються варіанти перекладу того чи іншого слова;

4) німецькомовний переклад Біблії „Die Neue-Welt Übersetzung der Heiligen Schrift” (скорочено NWÜ), який, на відміну від попередніх праць, виконаний на основі англійського перекладу з урахуванням оригінальних текстів давньоєврейською, арамейською та грецькою мовами. Остаточне німецьке видання, переглянуте у 1986 р., як і більшість біблійних перекладів, не містить апокрифічні тексти, є структуровано й уміщає понад 125 тис паралельних посилань, а також біблійний індекс із понад 340 тис примітками до майже 19 900 ключових слів. У перекладі простежується дослівна точність: де було неможливо адекватно перекласти єврейські та грецькі мовні звороти, у посиланнях зазначалось їхнє дослівне значення. До кожного кореня слова мови оригіналу подано транслітерований німецькою мовою відповідник.

Ці тексти демонструють як подібні, так і різні варіанти перекладу окремих слів або словосполучень, що входять до складу параболізмів (див. Додаток М).

2.2.2 Лексикографічні джерела. Вивчення проблем лексикографічної інтерпретації словникового складу в одномовній лексикографії, а саме аналіз принципів виділення й опису мовних одиниць, наявне в монографічних дослідженнях німецької лексикографії [312, с. 347–371; 243, с. 103–143; 266, с. 5–46; 293].

У словнику кожне слово супроводжує його семантична відповідність зі складною внутрішньою структурою. Системи проєкційних правил забезпечують об’єднання цих семантичних представлень. Словник містить інформацію про значення слів (або інших лексичних одиниць), а проєкційні правила визначають, як саме комбінуються значення слів, коли останні входять у граматичні конструкції. Тому кожне тлумачення будується на основі набору семантичних ознак, що відповідають елементарним поняттям [99]. У словниковій статті позначаються такі елементи: 1) семантична дефініція, яка декодує сигніфікативно-

денотативний аспект значення; 2) використання різних умовних позначок (образно-переносних, хронологічних, часових, функціонально-стилістичних та інших); 3) ілюстративні приклади (авторські, контекстуальні та інші), які повинні інтерпретувати одиницю; 4) дериваційні дефінітори, що дають уявлення про джерела виникнення одиниці та її структурно-семантичні кореляції у синтаксичному плані (наприклад, фразотворення) [312, с. 347–371].

Словникова дефініція ґрунтується на принципі строгої еквівалентності й співвідношенні менш відомого або зовсім невідомого поняття з більш відомим [243, с. 103–143]. Існують дві тенденції до побудови семантичних дефініцій: з одного боку, відбувається уніфікація визначень за допомогою базових слів-дефініторів для семантично, дериваційно і стилістично однотипної лексики, а з іншого боку, спостерігається диференціація тлумачень залежно від специфіки мовної одиниці, яка визначається, а також від об'єктивних та суб'єктивних факторів лексикографічного опису [25]. Друга тенденція видається більш адекватною для практики лексикографічного описування параболізмів, тому що ці одиниці утворені від різних дериваційних основ, за різними структурно-семантичними моделями, мають різний лексичний склад компонентів, а основу їхньої семантики складає асоціативний трансфер, що накладається на семантику лексичних елементів, ускладнюючи її.

Параболізми є мовними знаками складної природи, а тому і їхня репрезентація в словнику ґрунтується на комплексному підході. З одного боку, зміст значення одиниці відображається у власне словниковій дефініції, з іншого – декодується конотативний аспект її семантики, з третього – у словниковій статті відбиваються результати дериваційних процесів, які ведуть до утворення нових лексико-фразеологічних одиниць і змін їхніх мовних характеристик [135, с. 54–56]. У випадку з параболізмами вимогу строгої еквівалентності не завжди можна виконати, що зумовлюється винятковою складністю їх структури та семантики; окрім того, експресивно-емоційний елемент значення рідко знаходить своє відображення в словниковій дефініції. Це зауваження справедливе і щодо структурно-семантичних змін цих різнорівневих одиниць, тому що

особливість їхньої семантики, яка відображається у лексикографічному джерелі, створюється ще й завдяки зміні значення, накладання на це значення конотативного шару у вигляді експресивно-стилістичних характеристик. Тому словникові визначення доповнюються різними умовними позначками й ілюстративними прикладами.

Нами було зафіксовано 74 варіації біблійних парабол, які були представлені лексичними, фразеологічними та пареміологічними одиницями в нижчеохарактеризованих словниках з різною кількісною представленістю. З цих одиниць 53 не зустрічаються в усіх 4 лексикографічних джерелах, а 21 одиниця фіксується всіма словниками (див. Додаток Л).

1. Словник крилатих висловів Г. Бюхмана [345] (далі – BÜchman).

У цій праці представлені не лише крилаті вислови з Біблії (у недослівному цитуванні), але й ті, що належать до літератур народів різних культурно-історичних епох та увійшли до словникового фонду сучасної німецької мови. З них 22 одиниці є варіаціями біблійних парабол та їх модифікацій і увійшли до нашої загальної вибірки. Ось як, приміром, описується у згаданій праці метафоричний вираз „*sein Licht unter den Scheffel stellen / sein Licht vor den Leuten leuchten lassen*”: „*stammt aus Matth. 5, 15 und 16: "Man zündet auch nicht ein Licht an und setzt es unter einen Scheffel, sondern auf einen Leuchter, so leuchtet es denen allen, die im Hause sind. Also lasset euer Licht leuchten vor den Leuten" u. s. w. (vrgl. Mark. 4, 21; Luk. 8, 16 und 11, 33.)*” [345, с. 60].

Розташування біблійних виразів у словнику відповідає порядку їх появи в книгах Біблії з указівкою на позицію в біблійному тексті. Це значно спростило їхній пошук і слугувало основою для складання зведеної таблиці, що відображає загальну картину представленості параболізмів у довідковій літературі (див. Додаток Л).

2. Словник біблеїзмів німецької мови Х. Крауса [344] (далі – Krauss).

Словник містить 1000 висловів, у тому числі 39 варіацій біблійних парабол, які увійшли з Біблії до лексичного складу німецької мови. Наприклад, вираз „*nun hat die liebe Seele Ruh*” (“*тепер моя душа спокійна*”) пояснюється так: “*Jemand*

ist zufriedengestellt; meist scherzhaft oder ironisch. In einem Gleichnis Jesu, das sich gegen das Ansammeln von Schätzen richtet, sagt ein reicher Mann zu sich selbst, nachdem er eine übergroße Ernte eingebracht hatte: „Liebe Seele, du hast einen großen Vorrat für viele Jahre; hab nun Ruhe, iß, trink und hab guten Mut“ (Lk 12,19). Der Ausdruck „arme Seele“ hingegen meint etwas anderes. Er bezieht sich auf die Seelen im Fegefeuer, die nach katholischer Auffassung Hilfe durch Gebet und Opfer von den Lebenden erwarten. So sagt man manchmal: „damit die arme Seele Ruhe hat“ und dgl., wenn man einer drängenden Bitte nachgibt” [344, с. 149].

3. У словнику німецьких прислів'їв К. Зіпрока [338] (далі – Simrock). У цьому довіднику представлено близько 30 біблійних висловів, 8 з яких ми віднесли до лексико-синтаксичних варіацій парабол та їх модифікацій. Кожен вираз супроводжується порядковим номером. Наприклад, „7736. *Man soll die Perlen nicht vor die Säue werfen*”.

4. Словник німецької ідіоматики Дуден [340] (далі – Duden) містить 15 варіативних одиниць. Метафоричне вираження німецькою мовою супроводжується поясненням, указівкою на паралельні місця в біблійному тексті та прикладом реалізації в німецькій мові. Зокрема, „*Pfund: Sein[e] Pfund[e] vergraben (geh. veraltend): seine Fähigkeiten, Möglichkeiten nicht nutzen: Doch im nächsten Punktspiel zeigte sich, dass die Mannschaft die Zeichen der Zeit erkannt hatte. Keinem Spieler konnte man den Vorwurf machen, er habe im Spiel sein Pfund vergraben (Emder Zeitung 24.1.1999). Diese und die folgende Wendung beruhen auf dem biblischen Gleichnis von den anvertrauten Pfunden (Matth. 25, 18; Lukas 19, 11 ff.)*” [340, с. 584].

Для зручності подання найчастотніші варіації параболізмів, віднайдені у лексикографічних джерелах, зведені в таблицю (див. Додаток Л). Отримані результати дозволили розглянути представленість цих одиниць у словниках за декількома параметрами: 1) кількість одиниць в аналізованій вибірці; 2) кількість у кожному словнику, виражена в абсолютних і відносних величинах (кількість одиниць та їхня частка від загальної вибірки); 3) частотність фіксування в досліджуваних довідкових джерелах.

Кількість і відсоток зафіксованих параболізмів у кожному з досліджених словників подані у вигляді такої зведеної таблиці. Зазначимо, що оскільки багато варіацій біблійних парабол повторюються в різних словниках, то цифра 53 (одиниці) в останній колонці таблиці не позначає суму цифр у попередніх колонках, вона показує загальну кількість усіх поданих у словниках одиниць:

Таблиця 2.1

Кількість зафіксованих у словниках варіацій

	Büchman	Krauss	Simrok	Duden	Вся вибірка
Кількість одиниць	27	39	8	15	53
Частка від загальної вибірки, (%)	50,94	73,58	15,09	28,30	100

Як бачимо з таблиці 2.1, найбільшою представленістю характеризуються словники Бюхмана та Крауса – у них майже половина всієї сукупної вибірки (27 і 39 одиниць, або 51% і 74% відповідно), тоді як словник німецьких прислів'їв К. Зімрока містить найменшу кількість (8 одиниць, або 15% вибірки).

При лексикографічній фіксації цих одиниць інший спосіб представлення значення одиниць неможливий, оскільки похідна одиниця є мотивованим знаком, і встановлення її значення вимагає відсилання до параболи, яка її мотивувала. При фразотворенні похідна фразеологічна одиниця набуває властивості одночасної подвійної референції: до світу вторинних найменувань, фрагмент яких вона позначає, і до світу мовних одиниць, які стали джерелом її виникнення, тобто біблійних парабол (див. Додаток К). При фіксації джерела виникнення фразеологічної одиниці відбувається поєднання нового досвіду зі старим, виявляються об'єктні зв'язки через бачення їхніх подібностей і розходжень, спільності й відмінності ознак тощо [266, с. 5–46].

Для встановлення значення метафоричних елементів біблійних парабол та їхнього контексту ми послуговувались також спеціальними лексикографічними джерелами, що представляють різні напрямки дослідження притчі: 1) Archäologisches Lexikon zur Bibel [334]; 2) Bibeltheologisches Wörterbuch [335]; 3) Biblisches Wörterbuch [336]; 4) Das grosse Bibellexikon [337]; 5) „Einsichten über die Heilige Schrift” [342]; 6) „Exegetisches Wörterbuch zum Neuen Testament” [343]; 6) „Handbuch zum Alten Testament. Biblisches Reallexikon” [346]; 7) „Herders neues Bibellexikon” [347]; 8) „Kleines Stuttgarter Bibel-Lexikon” [349]; 9) „Reclams Bibellexikon” [352]; 10) „Praktisches Bibellexikon” [351]; 11) „Sozialgeschichtliches Wörterbuch zur Bibel” [353]; 12) „Theologisches Begriffslexikon zum Neuen Testament” [354]; 13) „Wörterbuch biblischer Bilder und Symbole” [355]; 14) „Wörterbuch zur Bibel” [356]; 15) „Wörterbuch zur biblischen Botschaft” [357]. У цих джерелах пояснюються теологічні поняття й розкриваються окремі значення слів, які зустрічаються в біблійному тексті. До кожного ключового слова пропонуються необхідні указівки щодо інтерпретації. При цьому увага зосереджується на значенні слова, враховуючи різні лінгвістичні точки зору, а також розглядаючи історичний контекст. На нашу думку, в рамках об’єднаного підходу (дослідження парабол, їхніх модифікацій і варіацій) відкриваються нові шляхи для розуміння значення біблійного інакомовлення та формуються повніші уявлення про механізм його функціонування в текстовому матеріалі сучасної німецької мови.

Варіації біблійних парабол мають широке застосування в мові, сполучаючись із повнозначними частинами мови. Так, вислів „*sein Pfund / Talent vergraben*”, у тексті притчі вживається у прямому значенні („*заховати свій талант*”), однак на сторінках газет найчастіше зустрічається в переносному („*не використати якусь можливість*”). Можна навести й інші приклади поширених варіацій: „*Perlen vor die Säue werfen*” („*кидати перли перед свинями*”), „*neuen Wein in alte Schläuche füllen*” („*наливати нове вино в старі бурдюки*”), „*Salz der Erde*” („*сіль землі*”), „*Wolf im Schafpelz*” („*вовк у овечій шкурі*”), „*Berge versetzen*” („*пересувати гори*”), „*Kamel*” („*каamel*”).

durch ein Nadelöhr” („верблюду через вушко голки”), „*Spreu vom Weizen sondern*” („відділяти полу від пшениці”) та ін. (див. Додаток К).

Оскільки цим одиницям властива різна конотація й стилістичне забарвлення, то представлення логічних зв'язків різних предметів та їхніх взаємовідношень у реальній дійсності відображається у значенні конкретної одиниці й детермінує утворення різних асоціацій, можливих шляхів і мотивів вторинних і непрямих номінацій [135, с. 112]. Це дозволяє зберігати семантичну інформацію незнаковим способом, тобто не у вигляді знакового значення одиниці, а завдяки створенню різних асоціацій, смислів і художніх образів, відображених у непрямих найменуваннях.

2.2.3 Газетно-журнальні тексти. Публіцистичний текст є текстом, що характеризується актуальністю політичних, економічних, культурних, екологічних, соціальних та інших проблем суспільства. Публіцистичний стиль визначається як функціональний різновид мови, що використовується в газетах, періодичних суспільно-політичних виданнях та інших засобах масової інформації. Цей термін широко вживається при розгляді газетних і журнальних публікацій з точки зору загальної системи функціонально-стилістичної диференціації мови [202, с. 67]. Газетні тексти та їхні функціонально-стилістичні особливості детально висвітлюються у вітчизняних і зарубіжних мовознавчих працях [34; 43; 111; 116; 143; 176; 181; 225; 242; 262; 213; 279 та ін.].

Так, у працях, зокрема, виділяються інформативна, експресивно-оцінювальна, розважальна, освітня, рекламна й інтерпретаційна (ідеологічна) функції публіцистичних текстів, тісно пов'язані між собою. Підкреслюється, що композиція публіцистичного тексту, завжди направлена на залучення читача, використовує яскравий експресивно-оцінний компонент, який часто відображений у різних стилістичних фігурах.

У ході дослідження опрацьовано наступні релігійні газети та журнали:

1. „*Stimmen der Zeit*” (1002456 слів) – видається єзуїтським орденом у Мюнхені. Спонукає до праведного віросповідання, а також міжрелігійного

діалогу та інкультурації Євангелія. У цьому виданні публікуються статті різної тематики: релігійної та церковної, наукової й етичної, політичної й суспільної, мистецької та літературної.

2. „Der Rheinische Merkur” (1024895 слів) – міжрегіональна тижнева газета християнсько-консервативного спрямування, що розглядає церковні, етичні та культурні питання, здебільшого крізь призму римо-католицького віровчення. Від грудня 2010 р. існує вже не як самостійне видання, а як додаток до щотижневої газети „Die Zeit” під рубрикою „Christ und Welt”.

3. Міжнародний католицький журнал „Communio” (2123450 слів) – католицький богословський журнал, що виходить двічі на місяць. Являє собою один із найважливіших католицьких часописів багатьма мовами світу.

4. „Konradsblatt” (2001845 слів) – щотижнева газета єпископального регіону м. Фрайбург. Увага зосереджується на актуальних церковних подіях регіону, країни та світу. Вважається духовним путівником для німецької сім’ї.

5. „Der Pilger” (1274950 слів) – тижнева католицька газета єпископального регіону Шпайєр. Повідомляє про церковне життя дієцезії, а також про церковні події у світі. Вміщує релігійні тексти (молитви, трактування Біблії), а також короткі історії, загадки, кулінарні рецепти. Тут регулярно коментуються політичні події з католицької точки зору.

6. „UNSERE KIRCHE” (2688951 слів) – тижнева газета євангельської церкви у Вестфалії. Складається з 16-сторінкової міжрегіональної частини, 11 регіональних частин євангельської церкви для Вестфалії та однієї регіональної частини Ліппійської церкви. У регіональних частинах публікуються дата й час богослужіння та заходи громад. Газета коментує церковні й світські події з погляду євангелістів. Друкуються також думки читачів. Своїми статтями газета допомагає зміцнити віру, долати труднощі в повсякденному житті. На шпальтах представляються нові проекти громад, культурна та розважальна частини.

7. „Erwachet!” (12469800 слів) – 32-сторінковий часопис релігійної громади „Свідків Єгови”. Статті, які часто супроводжуються цитатами з Біблії або натяками на теологічні аспекти, містять повідомлення актуальних новин,

торкаються галузей природознавства, історії та інших наук. Друкується 1 раз на місяць.

8. Супутній 32-сторінковий журнал „Der Wachturm verkündigt Jehovas Königreich” (11795808 слів) зупиняється на тлумаченні Біблії, пророцтв, поясненні практичної користі Божого Слова в житті, а також містить повідомлення про релігійну діяльність Свідків Єгови у світі. Видається двічі на місяць.

Більшість з опрацьованих нами газет доступні через мережу Інтернет. Їм властиві форматні ознаки друкарських новинних текстів (презентація повідомлення в короткій і в розгорнутій формах, чіткий розподіл повідомлень за змістовними категоріями і тематичними групами, виразні заголовки).

Виходячи з формально-змістової подібності газетно-журнальних текстів у друкованому вигляді та новинних текстів, що передаються через Інтернет, вважаємо за можливе в подальшій роботі використати дослідницький матеріал з обох джерел, не диференціюючи їх і не вказуючи кожного разу їх належність до того або іншого джерела.

9. „Der Spiegel” (78643200 слів) – німецький тижневий інформаційно-аналітичний журнал, який вважається одним із найосновніших ЗМІ Німеччини.

10. Часопис „Der Stern” (40353600 слів) висвітлює політичні та суспільні теми, пропонує класичні репортажі. Віддає перевагу фотозйомці. Матеріал подається здебільшого у формі репортажів.

11. „Die Süddeutsche Zeitung” (13665600 слів) є найбільшою німецькою міжрегіональною щоденною газетою. Особлива увага останніми роками приділяється культурі. Представлено політичні теми, великі репортажі, підбір англійських статей з New York Times, SZ-журнал, додаток на вихідні, а також для мюнхенського регіону – SZ-Extra.

12. „Die Welt” (490989240 слів) – міжрегіональна щоденна громадянсько-консервативна газета. Редакція співпрацює з іноземними щоденними газетами „Daily Telegraph”, „Le Figaro” та „ABC” щодо міжнародного інформування. Доступна в мережі Інтернет.

13. „Die Zeit” (14023100 слів) – міжрегіональна щотижнева політично-ліберальна газета. У суперечливих темах для формування незалежної думки читача протиставляються різні позиції. Цільовою групою є високоосвічені громадяни. Газета доступна в онлайн-режимі.

У вищезазначених газетах 11 тис статей і методом суцільної вибірки зареєстровано 2800 текстових фрагментів із вживанням параболізмів у різних формах. Із них 1615 одиниць (57,7%) складають біблійні параболи та їхні текстові модифікації, а 1185 одиниць (42,3 %) – їхні лексичні й синтаксичні варіації. Опрацьований нами матеріал охоплює відтинок 67 років – з 1947 по 2014-й рік (загальна кількість слів: 670 055050).

Тексти газетно-публіцистичного стилю відзначаються широким спектром вживання параболізмів, що робить актуальним поглиблене дослідження саме на цьому матеріалі.

Висновки до розділу 2

1. Методологічною основою дослідження стали лінгвістичні принципи структурно-семантичної та функціональної наукової парадигм. Мова як структурно організована система знаків та їх поєднань реалізовується в мовленні (*parole*) через тексти, мові (*langue*) – через лексикон та у мовній діяльності (*langage*) – динамічному синтезі мови та мовлення, що творить систему мовних знаків і структуру їх функціонування в мовленні та формує правила їх ужитку.

Для об'єктивного аналізу та достовірності отриманих результатів використано такі методи лінгвістичного дослідження: описовий, контекстологічний, а також методику моделювання та квантитативного аналізу.

2. У дисертації використано системно-квантитативний підхід до опису структурних і семантичних особливостей параболізмів із урахуванням парадигматичних, синтагматичних і епідигматичних відношень у цих одиницях у мові (словниках), а також їхніх функціональних характеристик у мовленні (текстах). Отриману інформацію було узагальнено індуктивно-дедуктивним

шляхом, тобто логічні висновки стосовно предмета дослідження сформовано на основі часткової та загальної інформації про явище параболізації у німецькій мові.

Матеріалом для наукового пошуку в сучасній німецькій мові слугували 4 переклади біблійного тексту (для зіставлення лексичних засобів вираження одиниць дослідження), лінгвістичні й енциклопедичні лексикографічні джерела, а також суспільно-політичні та релігійні тексти.

3. У роботі розглянуто інтралінгвальний (синтагматичний, парадигматичний, епідигматичний) та екстралінгвальний (прагматичний) контексти метафоричних лексем у складі параболізмів.

Інтралінгвально метафора визначається на основі розрізнення синтагматичної та парадигматичної осей функціонування мовного знака. Синтагматично метафора розглядається у зв'язку зі своїм оточенням на лексичному рівні (на мовному рівні), парадигматично – на текстовому рівні (на рівні мовлення), епідигматично – на лексичному та текстовому рівнях.

Параболізми містять експліцитну інформацію, що її безпосередньо виражає сукупність мовних знаків (метафоричних лексем), та імпліцитну (змістово-підтекстову й змістово-концептуальну), яка потребує тлумачення через зіставлення різних культур і врахування історичного (біблійного) й сучасного (зокрема, публіцистичного) контекстів, для уможливлення розуміння їхнього смислу. Для належного з'ясування лексичної та текстової семантики одиниць, витоки яких лежать у віддалених культурах, враховано порівняльно-культурну прагматику (екстралінгвальний рівень) за допомогою спеціальних лексикографічних довідників.

Основні положення розділу викладено в публікаціях: [78; 73; 76; 74; 72].

РОЗДІЛ 3

СЕМАНТИКА ПАРАБОЛІЗМІВ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ: ПАРАДИГМАТИЧНІ, СИНТАГМАТИЧНІ Й ЕПІДИГМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

3.1 Лексичні засоби вираження параболізмів у німецькій мові

У тексті, який складається із речень, представлені лексичні елементи мовлення, а в словнику – лексичні одиниці мови, дані, отримані в процесі лінгвістичної обробки мовленнєвого (текстового) матеріалу. Ці два джерела лінгвістичних фактів співвідносяться між собою як вживання (тексти) та норма (словники), тобто як відношення всього лексично стійкого, що зустрічається в сукупності текстів, до лексичних особливостей, що характеризує кожен конкретний текст [172, с. 8–9]. Речення, в якому засвідчено взаємопов'язані лексичні елементи, включає як самі ці елементи, так і систему синтаксичних відношень між ними, і його семантика визначається не лише характером відношень між словами, що входять до його складу, а й значенням цих слів [204, с. 20]. Тому властивості слів, словосполучень і речень варто досліджувати передусім через дані, що містяться в тексті та словнику. Оскільки така робота передбачає спостереження за елементами, які піддаються фіксуванню та підрахунку, то в дослідженні ставиться також завдання фіксувати частоту їхнього вживання.

За ономасіологічними властивостями лексику розділяють на 2 основні категорії: конкретну, або предметну (іменники), та абстрактну, або ознакову (дієслова, прикметники та прислівники) лексику [130, с. 8–9]. Ці характеристики беруться до уваги при описі слів, отриманих унаслідок виділення словоформ з текстів, та аналізованих у ході дослідження значень цих слів. Доцільний, на нашу думку, також розгляд лексико-граматичних особливостей дієслів, іменників, прикметників, прислівників, часток та порівняльних сполучників, оскільки саме

за допомогою цих частин мови підсилюється виразність німецькомовної біблійної параболи.

Аналізуючи дієслова, виявлено 862 одиниці, а з повторами – 3592 (див. Додаток Д). Переважна більшість з них – це дієслова загального й конкретного процесу, людської комунікації, сенсорного сприйняття, володіння та належності, дієслова почуттів, активного руху, місцерозташування, фізіологічних дій, обробки предмета, дієслова передачі та отримання, модальні дієслова.

Найчастотніше вживання дієслова буття „sein” (368 випадків). Більше 30 разів вживаються: *tun* (32), *machen* (38), *lassen* (40), *bringen* (46), *sollen* (46), *wollen* (46), *geben* (56), *kommen* (67), *haben* (88), *sehen* (96), *sprechen* (154), *werden* (168).

Послугуючись семантичною макрокласифікацією дієслів Г. Брінкмана [234, с. 118–124], встановлено, що найбільш уживані дієслова таких класів:

1) *дієслова дії* (86,66 %): *legen* (20), *setzen* (20), *fallen* (21), *senden* (21), *essen* (23), *hören* (26), *nehmen* (26), *gehen* (27), *reden* (30), *tun* (32), *machen* (38), *lassen* (40), *bringen* (46), *geben* (56), *kommen* (67), *sehen* (96), *sprechen* (154);

2) *дієслова стану* (6,66 %): *blühen* (4), *warten* (4), *hängen* (6), *schlafen* (6), *wachsen* (7), *leben* (9), *wohnen* (9), *liegen* (11), *stehen* (13), *bleiben* (16), *haben* (88), *sein* (368);

3) *дієслова процесу* (2,42 %): *anfangen* (5), *sterben* (5), *verdorren* (13), *geschehen* (25), *werden* (168).

Серед *модальних дієслів* (3,63 %) найчастіше вживаються: *bedürfen* (5), *vermögen* (7), *mögen* (11), *können* (21), *sollen* (46), *wollen* (46).

Дієслова виконують смислову функцію по відношенню до іменників, підтримуючи їхню сполучуваність із залежними словами, а також підсилюють виразність інакомовлення, створюючи семантичну двоплановість (пряме та переносне значення).

Аналізуючи об’єкт та суб’єкт порівняння у біблійних параболах та їх модифікаціях, ми виокремили найчастотніші іменники і розподілили їх на 37 підкласів за семантичною класифікацією іменників, розробленою В. В. Левицьким [131, с. 52–53] (див. Додаток Д).

У результаті встановлено, що найбільша кількість одиниць (160, або 13,45 %) слугує для позначення рослин та сільськогосподарських культур; 150 (12,61 %) – професій, роду занять, національності, титулу та звання людини; 130 (10,92 %) – позначення неживих предметів, речей, механізмів; 90 (7,56 %) – членів сім'ї, родичів; 70 (5,88 %) – продуктів харчування, більшість із яких споріднена з назвами рослин; 60 одиниць (або 5,04 %) представляють 2 групи – 1) атрибути людини, частини її тіла, одягу; 2) місце дії: просторові об'єкти, побудови. В основу 50 одиниць (або 4,20 %) покладено: 1) позначення фауни: тварини, частини їх тіл; алегорії, казкові персонажі; 2) 40 (3,36 %) – збірні позначення неживого: 1) речі, матеріали; 2) абстракції, що позначають матерію та простір.

Всього в наявному корпусі прикладів біблійних парабол та їхніх модифікацій зафіксовано 1252 іменники, або 3839, якщо брати до уваги повтори (див. Додаток Д). Більше 20 разів вживаються такі іменники: *der Himmel* (21), *das Schaf* (22), *der Vater* (24), *das Land* (24), *das Auge* (25), *das Herz* (25), *das Feuer* (26), *das Weib* (26), *das Leben* (28), *das Wasser* (28), *der König* (29), *der Weg* (29), *das Leib* (31), *der Mensch* (31), *das Haus* (32), *das Wort* (32), *der Baum* (33), *der Sohn* (36), *die Hand* (37), *die Frucht* (39), *der Mann* (40), *der Gott* (47), *der Tag* (50), *der Herr* (53).

Іменники в біблійних параболах перш за все характеризують людей, їхні професії, рід занять. Так, за допомогою порівняльних та метафоричних конструкцій відбувається зіставлення людини (її роду занять, взаємовідносин) з рослинами, тваринами, іншими неживими предметами, матеріалами, харчами чи абстракціями, що позначають матерію та простір.

Розглядаючи прикметники, ми віднайшли 318 одиниць (з повторами – 718), більше 10 разів у текстах німецькомовних біблійних парабол та їх модифікацій зустрічаються такі: *dürr* (11), *gewiss* (11), *jung* (11), *ewig* (12), *hoch* (12), *lebendig* (13), *böse* (17), *groß* (20), *gut* (38).

Прикметники виражають категорію якості, характеризуючи та оцінюючи.

Скориставшись лінгвістичними дослідженнями О. Д. Огуя [131, с. 42], було встановлено, що ці одиниці можна поділити на 3 підсистеми, що мають у своїй основі тріаду „людина – світ – відношення”:

1) *антропонімічні* (161 одиниць, або 22,42 %): arm (4), einäugig (4), herrlich (4), töricht (4), treu (4), weise (4), zänkisch (4), zornig (4), nackt (6), jung (11), glücklich (6), alt (8), schön (8), klein (9), groß (20), schlecht (6), böse (17), gut (38);

2) *об’єктивні* (168 одиниць, або 23,40 %): fest (4), grün (4), irrend (4), köstlich (4), krank (4), leer (4), letzt (4), neu (4), prächtig (4), weiß (4), wahrhaftig (4), ander (5), beständig (5), tot (4), faul (5), golden (5), fern (6), heilig (6), hoch (12), lebendig (13), himmlisch (6), stark (6), reich (7), voll (10), dürr (11), gewiss (11), ewig (12);

3) *детермінантні* (20 одиниць, або 2,79 %): gesetzlos (5), lieblich (5), schuldig (5), treulos (5).

Всі 65 прислівників (з повторами – 617), знайдених у тексті біблійних парабол і їх модифікацій, ми, послуговуючись класифікацією О. І. Москальської [144, с. 359–361], розподілили на 6 підкласів:

1) *кількісні прислівники* (102 одиниці, або 16,53 %): erstens (1), zweitens (1), drittens (1), etwas (20), ganz (17), genug (8), kaum (2), überaus (2), viel (32), wenig (20);

2) *якісні прислівники* (40 одиниць, або 6,48 %): beständig (3), ewig (5), fern (4), fest (2), schlecht (5), schön (7), stark (4), treu (3), weise (3), wahrhaftig (3), zornig (1);

3) *прислівники часу* (149 одиниць, або 24,15 %): augenblicklich (1), bald (3), bereits (3), damals (3), dann (25), eher (6), einmal (7), gerade (5), häufig (1), heute (6), immer (15), jetzt (12), niemals (4), noch (42), plötzlich (5), schließlich (10), sofort (1);

4) *прислівники місця* (125 одиниць, або 20,33 %): da (54), daher (25), dort (12), dorthin (5), draußen (5), hier (20), rückwärts (1), oben (3);

5) *прислівники умови та причини* (141 одиниця, або 22,85 %): also (40), daher (15), darum (34), demnach (2), dennoch (8), deshalb (10), deswegen (8), nämlich (8), somit (3), sonst (11), trotzdem (2);

б) *модальні прислівники* (148 одиниць, або 23,99 %): *allerdings* (1), *auch* (113), *außerdem* (4), *gern* (5), *leider* (2), *vergeblich* (2), *vielleicht* (10), *wirklich* (11).

Прислівник виражає ознаку дії, стану, якості, доповнює стан дієслова, вказуючи на різні обставини, за яких відбувається дія.

Така характеристика підтверджує доцільність пояснення параболізмів за допомогою слів, зрозумілих слухачам або читачам, оскільки вони позначають поняття, дії чи явища повсякденного життя людини.

Серед 12 часток (з повторами – 674) у параболізмах виокремлюються такі:

- 1) *модальні частки* (64 одиниці, або 9,50 %): *doch* (42), *ja* (17), *nein* (5);
- 2) *заперечна частка* *nicht* (420 одиниць, або 62,31 %);
- 3) *фокусуючі частки* (58 одиниць, або 8,61 %): *allein* (12), *erst* (3), *nur* (17), *sogar* (25), *wenigstens* (1);
- 4) *частки-інтенсифікатори* (136 одиниць, або 20,18 %): *so* (74), *sehr* (24), *zu* (34).

Частка, як відомо, надає слову чи реченню додаткових відтінків або служить для творення деяких граматичних форм і нових слів.

Зазначимо, що процес уподібнення предметів виражається засобами конкретної формальної конструкції, тому вираження порівняння у біблійній параболі чи її модифікації передбачає певні засоби зв'язності, які співвідносяться з різними рівнями мови.

Такі сполучники, як *wie*, *als*, *als ob*, *als wenn*, пов'язані з ірреальними порівняннями й функціонують також як модально-порівняльні частки, виражаючи здогад або припущення. Ці порівняльні групи можуть бути ускладнені підрядними реченнями. Домінує сполучник *wie*, який слугує для вираження максимальної яскравості. Наприклад: „*Und alle Nationen werden vor ihm versammelt werden, und er wird die Menschen voneinander trennen, so wie ein Hirt die Schafe von den Ziegenböcken trennt*” (Mat 25:32, NWÜ).

Найчастішим засобом зв'язності між об'єктом і суб'єктом порівняння у біблійних параболах та їхніх модифікаціях є сурядні та підрядні сполучники.

Значну групу складають парні сполучники, як-от: *wie... so, besser... als, eher... als, gewiss so... wie, geradeso wie... so, so wie... so, so wie... ebenso, so... so*. Наприклад: „*Wie Schnee zum Sommer und Regen zur Ernte, so reimt sich Ehre zum Toren*” (Spr 26:1, LB).

Основною функцією сполучників є вираження синтаксичного зв'язку. Із сурядних сполучників, які вказують на відносну граматичну автономність і рівноправність поєднаних одиниць, засобами зв'язності виступають градаційні, що підкреслюють змістову вагу одного з поєднаних компонентів (*wie...so, besser...als* і т. п.). З підрядних сполучників, які вказують на залежність однієї одиниці від іншої, найчастіше вживаються порівняльні сполучники *wie, wie wenn, so wie*.

Що ж стосується морфологічних засобів, то тут порівняння може виражатися прикметниками у вищому ступені. Наприклад: „*und nun finde ich, bitterer als der Tod ist das Weib, deren Herz ein Fangnetz ist und deren Hände Fesseln sind; wer Gott gefällt, wird ihr entrinnen, wer aber sündigt, wird von ihr gefangen*” (Pred 7:26, SB).

Лексичними засобами вираження компаративності в біблійному інакомовленні можуть бути також прислівники *ähnlich, gleich*, артиклі та вказівні займенники (*das, dieses* і т. п.), які вказують на особу, предмет або ознаку. Наприклад: „*Während sie aber aßen, nahm Jesus Brot, segnete, brach und gab es den Jüngern und sprach: Nehmet, esset; dieses ist mein Leib*” (Mat 26:26, EB).

Когезія, як зв'язність елементів у порівняльних конструкціях біблійних притч, охоплює формально-граматичні аспекти зв'язку висловлень і характеризується різнотипними мовними засобами, за допомогою яких здійснюється зв'язок між елементами тексту: граматичними, лексичними, стилістичними та асоціативними [277, с. 86]. У цілому ж, лексичними засобами зв'язності у порівняльно-метафоричних конструкціях параболізмів можуть виступати сполучники, займенники та прислівники.

Дослідження лексики за допомогою кількісних характеристик її об'єктів допомагає визначити якісну специфіку мовного об'єкта, яка вказує на спосіб організації системи мови [131, с. 76–77]. Звичайно, частота вживання слова сама

по собі не може бути єдиним критерієм визначення семантичного статусу слова всередині певного тексту, проте в сполученні із синтагматичним (лексична сполучуваність), парадигматичним (синонімічні, антонімічні та гіпонімічні відношення) та епідигматичним (відношення між значеннями слова) критеріями є важливим показником його функціонування в певний часовий період.

3.2 Парадигматичні, синтагматичні та епідигматичні характеристики

3.2.1 Образне поле та його структура. За Г. Вайнріхом, який вперше обґрунтував теорію „образного поля”, або метафоричного поля, окрема метафора (здебільшого) не існує ізольовано, як і окреме слово [311, с. 317–327]. Теорія „образного поля” пов’язується з теорією лексичного (семантичного) поля Й. Тріра [304, с. 145–178]: це лексичне поле, яке базується на відношеннях метафоричних лексем з іншим лексичним полем і стосується одного поняття. Г. Вайнріх також розуміє під образним полем „поєднання двох семантичних полів” [311, с. 326]. Метафора локалізується в 3-х семантичних площинах: лексичній площині („лексемна метафора”), площині лексичного поля („образне поле”) та площині семантичних сфер („вихідної” та „цільової”). Окрему лексему образного поля ще називають метафоричною лексемою, а саме поле – за його ключовою метафорою [311, с. 284]. Оскільки деякі метафори можуть належати до різних образних полів, можливе пересічення різних образних полів, які, зазвичай, не обмежуються якоюсь однією мовою, а належать до мовної картини світу певної культурної сфери [311, с. 287].

Як слова в мові не існують ізольовано, а належать до парадигми лексичного поля, так і метафори, на думку Г. Вайнріха [311, с. 283], перебувають у так званому образному полі („Bildfeld”). Свою теорію дослідник розробив за аналогією з теорією лексичного поля Й. Тріра [305, с. 1–38], яка полягає у тому, що жодне слово не існує у свідомості мовця чи слухача ізольовано, натомість завжди знаходиться в поєднанні з рядом споріднених за смислом словами, що групуються в лексичні поля. Змістову та поняттєву визначеність окреме слово

отримує із цієї сукупності, так що кожна зміна у полі завжди стосується окремого його члена [311, с. 283]. Якщо слово синтагматично реалізується в лексичному полі, то воно у своєму значенні залишається залежним від значення, отриманого на основі позиції у парадигмі. Це значення воно вносить з собою в синтагму. На відміну від лексичних полів, для образних полів визначальна взаємна проєкція між змістом і формою образу („bildspendendes Feld”, „tenor” – „зміст”; „bildempfangendes Feld”, „vehicle” – „форма”) [311; 289, с. 31–52], оскільки в діючій метафорі відбувається поєднання двох мовних смислових зон. Два елементи, які взаємодіють у реалізованій метафорі, вносять у свідомість мовця чи слухача своє польове оточення, внаслідок чого через актуалізовану метафору виникає образне поле. Воно являє об’єктивну, своєрідну, віртуальну сукупність метафор певної мовної та культурної спільноти, з якої мовець актуалізує окремі метафори, що у свою чергу залишаються парадигматично закріпленими у своєму полі [267, с. 141] та впливають на нього. Хоч ці образні поля не прив’язані до окремої мови, усе ж вони належать до мовної картини світу певної культури та не існують абстрактно. Це означає, що не можна по-справжньому зрозуміти метафору, не будучи знайомим із культурою, до якої належить її образне поле [253, с. 10]. „Успішність” метафори в межах певної мовної спільноти полягає в її зв’язку з традицією метафори. Як окреме слово зафіксоване в лексичному полі, так й окрема метафора пов’язана зі своїм образним полем. Таке образне поле відрізняється від лексичного тим, що включає не просто абстрактну лексику, а слова з переносним значенням. В образному полі, як і в окремій метафорі, можуть поєднуватися два компоненти. Звідси випливає, що образні поля є смисловими сполученнями метафоричних компонентів.

При цьому образне поле є синхронною парадигмою, що належить до мовної системи й описує загальний метафоричний склад мовної чи культурної спільноти. У рамках юдео-християнської традиції наявні численні образні поля, про що свідчать дослідження процесу метафоризації на прикладі флори та фауни, світла, статі та мореплавання [253; 299; 265; 318]. Особливе значення для предмета дослідження має висновок, що образні поля не обмежуються окремою мовою, а

належать до мовної картини світу певної культури. Так, у I ст. н. е. образні поля мали особливе значення стосовно сприйняття біблійної звістки через нашарування мов та мовних і культурних спільнот.

Образні поля, на відміну від лексичних і подібно до асоціативних полів Ш. Баллі [222, с. 193–206], виявляються на основі тематичних взаємозв'язків і є відкритими, тобто кількість їхніх елементів може бути різною залежно від тексту. Але поняття асоціативного поля лише частково включає образне поле Г. Вайнріха, оскільки являє собою потенційно незліченну кількість слів, які асоціюються з певним словом.

У структурі образного поля простежуються парадигматичні зв'язки їхніх елементів. Кожен окремий елемент в образному полі детермінується парадигматичними зв'язками з іншими образними елементами. Це відбувається через часткові образи („Teilbilder”) – метафоричні лексеми, які формують окремі фрагменти образного поля – образні варіанти („Bildvarianten”), об'єднуючись у систему образного поля [237, с. 767–768].

На думку Дж. Лакоффа, багато абстрактних висновків насправді є метафоричними варіантами просторових висновків, притаманних типологічній структурі образних схем [125], а мова, виконуючи роль посередника між свідомістю та зовнішнім світом, відображає своїми системними відношеннями спосіб, в якій структурована свідомість [124, с. 143–184]. У такому разі образне поле може відповідати також метафоричній моделі (концептуальній метафорі, когнітивній моделі) [273], виступаючи сукупністю або фрагментом лексичних полів одного аспекту, в яких окремі лексеми утримуються завдяки семантичним зв'язкам у лексичному полі та міжкатегоріальним семантичним зв'язкам через лексико-граматичні класи.

3.2.2 Тематичні групи образного поля параболізмів. Система організації предметного світу, відображена в систематизації різних найменувань параболізмами, сприяє подальшій категоріальній класифікації лексики. Використовуючи для класифікування лексичних одиниць у польовій структурі

параболізмів термін „тематичні групи”, ми виходимо з того, що виокремлення тематичної (лексико-тематичної) групи базується на системності навколишньої дійсності, яка виявляється в різних групуваннях слів, об’єднаних у лексико-тематичні групи на основі спільності позначуваних ними реалій за подібністю, суміжністю, призначенням, устроєм, функціями тощо [3, с. 120; 106, с. 226]. Отже, тематична група виділяється на основі предметно-тематичної віднесеності слів.

Лексичні елементи (у нашому дослідженні під назвою „часткові образи”) образного поля із ключовою метафорою „Königreich Gottes” ми розподілили на три тематичні групи залежно від типу номінації: а) людина; б) риси та якості; в) абстрактні й релігійні поняття. За допомогою лексики параболізмів зі Старого (далі по тексту – а) та Нового Завіту (далі по тексту – п) у німецькій мові реалізуються різні релігійні та абстрактні поняття через різні слова, які об’єднуються однією й тією ж типовою ситуацією чи однією темою. Ідентифікатором цих лексичних груп виступає слово чи словосполучення, яке лежить за їхніми межами (у нашому дослідженні під назвою „образний варіант”) [128, с. 101].

Ми зупинилися на семантичних ознаках, покладених в основу групування достатньо великої кількості лексичних одиниць для опису метафоричних значень вибраних для дослідження слів. Емпіричний опис виділених лексем здійснюється за допомогою інтуїтивно очевидних принципів семантичної класифікації шляхом врахування лексичного контексту їхньої вживаності у німецькомовному тексті біблійних парабол і їхніх модифікацій, а також експлікації цих словоформ у словникових статтях різних лексикографічних джерел. Загальні значення кожної з лексичних груп (образні варіанти) вважаються семантичними ознаками тих метафоричних лексем (часткових образів), які входять до складу даних груп.

А. Людина (люди, світ) (80 одиниць, або 21,11 %):

1) *Божі служителі* (13 одиниць, або 3,43 %): die Herde, Pflüger (a), die Weinrebe (a, n), das Salz, der Weizen, Schnitter, Sklaven (Knechten), Winzer, Arbeiter, Jungfrauen, der Sohn, der Tempel, die Rebe (der Zweig) (n);

2) *наречена* (7 одиниць, або 1,85 %): der Garten, die Granatfrucht, die Lilie, die Quelle, die Taube, der Turm, der Weizen (a);

3) *наречений* (8 одиниць, або 2,11 %): der Apfelbaum, die Blume, das Haupt, der Hirsch, der Hirt, die Lilie, die Myrte, der Saphir (a);

4) *Ізраїль* (16 одиниць, або 4,22 %): die Frau, die Mutter, Söhne, Töchter, die Schwester, die Braut, das Mädchen (Dirne), der Dornstrauch, das Haus, Bäume, der Kochtopf, der Krug (a), der Weinberg (der Weingarten) (a, n), der Feigenbaum, Kinder (n);

5) *цар, князь* (3 одиниці, або 0,79 %): der Adler, die Zeder, der Löwe (a);

6) *людина* (29 одиниць, або 7,65 %): der Dornstrauch, die Zeder, das Tier (das Getier) (a), der Baum, die Blume, der Vogel, der Fisch, das Gefäß, das Herz, die Pflanze, der Sohn, das Schaf, das Lamm, die Edelrebe, die Traube, das Unkraut, das Fleisch (a, n), der Fremde, das Kind, die Erde, der Boden, der Kaufmann, der Verwalter, der Geldverleiher, der Schuldner, der Geladene, der König, der Lohnarbeiter (der Mietling), die Drachme (n);

7) *світ* (4 одиниці, або 1,06 %): der Wald (a), das Feld (Acker) (a, n), das Meer, der Weg (n);

Б. Риси та якості (95 одиниць, або 25,06 %):

1) *бідність* (3 одиниці, або 0,79 %): die Nacktheit (a), der Fremde, der Bettler (n);

2) *витривалість* (2 одиниці, або 0,53 %): der Adler (a), der Flicken (n);

3) *милосердя* (2 одиниці, або 0,53 %): das Öl (n), das Schilfrohr (a);

4) *готовність* (4 одиниці, або 1,06 %): der Gürtel (a, n), der Schuh (a), die Lampe, der Fuss (n);

5) *добро* (8 одиниць, або 2,11 %): der Baum, die Frucht, das Licht, der Ölbaum, die Palme, der Ring, die Zeder (a), das Schaf (n);

6) *гордість, пихатість* (4 одиниці, або 1,06 %): die Zeder, der Adler (a), der Pharisäer, der Reiche (n);

7) *віра* (9 одиниць, або 2,37 %): der Adler (a), das Licht, das Haus, das Gefäß, der Rebzweig, der Stein, der Tempel, die Quelle, die Wurzel (n);

8) *милість* (9 одиниць, або 2,37 %): das Angesicht, das Horn, die Lilie, der Fluss, der Regen (a), das Öl, der Feigenbaum, der Tag (n), das Wasser (a, n);

9) *непорочність (незайманість)* (4 одиниці, або 1,06 %): der Garten, der Kranz, die Lilie, die Myrte (a);

10) *хитрість* (2 одиниці, або 0,53 %): der Schafpelz, die Schlange (n);

11) *тілесність* (3 одиниці, або 0,79 %): die Blume, das Gefäß, das Fleisch (a);

12) *радість* (3 одиниці, або 0,79 %): die Hochzeit, der Schmuck (a), der Wein (a, n);

13) *плодючість / гарний результат* (5 одиниць, або 1,32 %): die Ähren, der Garten, die Weide, die Frucht (n), die Feige (a, n);

14) *любов* (4 одиниці, або 1,06 %): der Flügel (a), die Sonne (n), das Feuer, das Herz (a, n);

15) *слабкість* (3 одиниці, або 0,79 %): das Schaf (a, n), der Sand, die Witwe (n);

16) *сила, міцність* (4 одиниці, або 1,06 %): der Adler, der Löwe, der Stier (a), der Fels (n);

17) *грішна людина / зла людина* (7 одиниць, або 1,85 %): das Gras (a), das Schwein, der Ziegenbock, der Reiche, der Dieb, der Räuber, der Fremde (n);

18) *закоренілість* (2 одиниці, або 0,53 %): der Stein (a), die Wurzel (n);

19) *пильність* (2 одиниці, або 0,53 %): das Auge, die Lampe (n);

20) *мудрість* (3 одиниці, або 0,79 %): der Lebensbaum, das Licht, die Palme (a);

21) *смуток* (2 одиниці, або 0,53 %): die Brust (a), die Frau (das Weib) (n);

22) *відповідальність* (4 одиниці, або 1,06 %): die Schulter (a), der Denar, der Talent, die Mine (n);

23) *скороминучість, непостійність* (6 одиниць, або 1,58 %): der Schatten, der Wind (a), die Blume, das Fleisch, das Gras, die Motte (a, n);

В. Релігійні та абстрактні поняття (204 одиниці або 53,83 %):

1) *винагорода* (2 одиниці, або 0,53 %): der Lohn, die Wohnung (n);

2) *ушанування, поклоніння* (2 одиниці, або 0,53 %): Knien (a, n), der Weihrauch (a);

3) *обрання* (5 одиниць, або 1,32 %): das Brot, der Ring, der Stab, der Weinberg, das Kleid (a, n);

4) *прийом (у нову спільноту)* (2 одиниці, або 0,53 %): das Kleid, das Vorratshaus (n);

5) *зло* (5 одиниць, або 1,32 %): das Netz (a), Dornen (n), die Finsternis (n), der Sauerteig (n), Vögel (n);

6) *спокута провини* (3 одиниці, або 0,79 %): die Asche, das Kleid, Knien (n);

7) *тривалість* (3 одиниці, або 0,79 %): das Salz (a, n), der Fels, Kosten (n);

8) *винищення зла (час кінця, Божий суд) / есхатологічні мотиви* (9 одиниць, або 2,37 %): das Feuer (a, n), das Wasser (a), das Reich, die Hochzeit, der König, der Thron, die Nacht, der Ofen, die Ernte (n);

9) *просвітлення* (4 одиниці, або 1,06 %): der Atem (a), die Lampe (a, n), das Licht, der Schatz (n);

10) *визволення* (3 одиниці, або 0,79 %): das Blut, das Brot (a), der Brunnen (n);

11) *мир, злагода* (3 одиниці, або 0,79 %): der Feigenbaum, die Heuschrecke (a), der Olivenzweig (a, n);

12) *(Божя) турбота* (5 одиниць, або 1,32 %): der Adler, Flügel (a), der Busen, Lilien, Vögel (n);

13) *праведність* (4 одиниці, або 1,06 %): die Frucht, die Kleidung, das Licht (a, n), die Lampe (n);

14) *суд* (12 одиниць, або 3,17): der Adler, das Erdbeben, die Rute, das Schermesser, der Schmied, der Stab, das Wasser (a), die Ernte, das Feuer, die Kelter, die Sichel, der Ofen (n);

15) *відчуженість від Бога* (7 одиниць, або 1,85 %): die Wüste, der Wein, die Prostituierte (die Hure), die Ehebrecherin (a), die Finsternis (a, n), die Nacht, das Unkraut (n);

16) *ідолопоклонство* (4 одиниці, або 1,06 %): die Blindheit, der Ehebruch, der Schmied, der Stein (a);

17) *наближеність до Бога* (10 одиниць, або 2,64 %): der Berg, der Garten, der Gürtel, Hüften, Lenden, der Ton (a), der Stein, das Haus, der Tempel, das Herz (n);

18) *Бог* (5 одиниць, або 1,32 %): der Töpfer, der Mann (der Ehemann), der Vater, der König, der Schäfer (a);

19) *межа* (4 одиниці, або 1,06 %): die Tür, das Tor (a), der Tag, die Nacht (n);

20) *рабство* (4 одиниці, або 1,06 %): das Joch, der Strick (a), der Sklave (der Knecht), der Schuldner (n);

21) *очищення* (6 одиниць, або 1,58 %): die Asche, der Ofen, das Silber, die Waschung, das Wasser (a), das Feuer (a, n);

22) *життя* (9 одиниць, або 2,37 %): der Baum (a), der Brunnen, die Lampe, das Licht, die Traube, das Wasser (n), die Quelle, der Fuß, der Weg (a, n);

23) *християнський илях* (5 одиниць, або 1,32 %): die Saat, die Ernte, der Weg (a, n), der Turm, der Krieg (n);

24) *духовна пожива* (6 одиниць, або 1,58 %): der Honig (a), das Brot, die Milch, das Wasser, die Speise, die Weide (a, n);

25) *жероб* (2 одиниці, або 0,53 %): der Becher (a), der Talent (n);

26) *влада* (5 одиниць, або 1,32 %): das Horn, die Krone, der Löwe, der Stein (a), der Richter (n);

27) *сором* (2 одиниці, або 0,53 %): die Asche, die Nacktheit (a);

28) *розділення* (4 одиниці, або 1,06 %): Körper (a), das Schwert (a, n), das Schleppnetz, die Kluft (n);

29) *страждання* (3 одиниці, або 0,79 %): der Ofen (a, n), das Feuer, das Zähneknirschen (n);

30) *захист* (13 одиниць, або 3,43 %): der Adler, der Arm, das Auge, die Stadt (die Burg), der Flügel, die Mauer, der Schatten, der Schoß, der Turm, das Zelt (a), das Schild (a, n), die Hand, Dünger (n);

31) *покарання* (7 одиниць, або 1,85 %): Dornen, Disteln, die Rute, der Feigenbaum (a), der Blitz, das Feuer (a, n), die Finsternis (n);

32) *гріх, гріховність* (6 одиниць, або 1,58 %): die Kleidung, der Schlaf, der Rost (a), Dornen (a, n), das Fleisch, die Schuld (n);

33) *смерть* (8 одиниць, або 2,11 %): Gebeine, das Netz, die Grube (a), die Finsternis, die Erde (n), die Nacht, der Schlaf, der Strick (a, n);

34) *спокуса / випробування* (2 одиниці, або 0,53 %): der Strick (a, n), die Sonne (n);

35) *завершення* (2 одиниці, або 0,53 %): die Hochzeit, das Reich (n);

36) *Боже слово* (2 одиниці, або 0,53 %): das Schwert (a, n), Samen (Samenkörner) (n);

37) *віровчення* (8 одиниць, або 2,11 %): die Saat (Samen), der Wein, der Schlauch, die Speise, das Brot, das Fleisch, das Blut, das Licht (n);

38) *сховище* (4 одиниці, або 1,06 %): die Stadt (die Burg, das Schloß), der Flügel (a), das Maßgefäß (der Scheffel, das Lampengestell), das Bett (n);

39) *Божий гнів* (2 одиниці, або 0,53 %): der Becher, die Rute (a);

40) *Боже правління* (7 одиниць, або 1,85 %): das Königreich (das Reich) (a, n), das Senfkorn, die Perle, der Sauerteig, das Abendessen (das Festmahl), das Hochzeitsfest, das Haus (n);

41) *традиція* (2 одиниці, або 0,53 %): das Kleid, der Schlauch (n);

42) *воскресіння* (3 одиниці, або 0,79 %): das Weizenkorn, die Erde, die Frucht (n).

Загальні спостереження за образним полем дозволяють зауважити, що:

– Лексику в його структурі можна розглядати як систему тематичних груп, які виділяються на рівні лексикографічно фіксованої мовної системи як окреме утворення, що межує з лексико-семантичними групами, значення слів яких визначаються через семантичну домінанту.

– Хоч окремі слова через можливість різностороннього використання потенційно можуть належати до різних образних варіантів поля, жоден елемент (частковий образ) не зустрічається в усіх прикладах. Деякі одиниці відрізняються більшою регулярністю та ширшим діапазоном вживання, ніж інші. Наприклад, 142 слова використовуються як часткові образи у старозавітніх біблійних інакомовленнях, 157 – належать до новозавітніх і 66 характерні для старо- і новозавітніх параболічних форм.

– Всі образні елементи (часткові образи) в біблійній параболі є ключовою складовою її лексичного поля, тому при її інтерпретації за допомогою

лексикографічних джерел потрібно залучати ще й тексти, в яких використовуються ці елементи.

– Статистичний підрахунок слововживань кожної з лексичних груп дозволяє враховувати частки семантичних ознак у структурі розгляданих груп. Найвищий показник – 7,65 % (образний варіант „людина”), а найнижчий – 0,53 %, характерний аж для 15 образних варіантів поля („витривалість”, „милосердя”, „хитрість”, „закоренілість”, „смуток”, „винагорода”, „прийом”, „жеріб”, „сором”, „спокуса”, „завершення”, „гнів (Божий)”, „слово (Бога)”, „традиція”).

– Ці групи характеризує різнотипність відношень між її членами, що проявляється, насамперед, у наявності парадигматичних та епідигматичних зв'язків.

3.3 Парадигматичні властивості параболізмів

Кожна лексема, яка несе певне значення, має внутрішню чітко окреслену семантичну структуру, що дозволяє встановити „дослівне значення” чи зробити парадигматичне укладання мовного знака в лексико-семантичне поле [238, с. 221]. Щодо метафоричних лексем у виокремленому нами образному полі, то одним із проявів парадигматичних відношень між одиницями цього лексичного поля є синонімічність слів. Розглядаючи синонімічні відношення в лексиці образних варіантів параболізмів, де різні поняття відтворюються метафоричними лексемами за денотативною подібністю, ми послуговувалися визначенням синонімів, яке дав Р. А. Будагов, розуміючи під ними слова, які близькі за значенням, по-різному звучать і виражають відтінки одного поняття [37, с. 50]. Лінгвісти виокремлюють абсолютні (повний або частковий збіг денотатів, а також сигніфікативного та структурного компонентів значення), семантичні (частковий збіг денотатів і сигніфікативних компонентів значення), стилістичні (частковий збіг денотатів, конотативних та структурних компонентів, при відмінності сигніфікативного компонента значення) та контекстуальні (референтна тотожність, залежність від контексту) синоніми [129, с. 370–371].

Явище синонімії в цілому можна звести до трьох основних критеріїв: 1) близькість / тотожність сигніфікативного компонента значення (або подібність за значенням); 2) близькість / тотожність позначуваних словом предметів (або денотативна подібність); 3) близькість / тотожність структурного значення слова (здатність слів замінювати одне одне без суттєвої зміни смислу тексту) [129, с. 367–368]. Антонімія – це явище, в основі якого лежить передусім логічне протиставлення ознак слів. Звідси, антоніми – слова із протилежним значенням [128, с. 106]. Розрізняють конверсивні (прямо протилежні відношення), комплементарні (полярні відношення між словами) та контрарні (відношення скалярності) антоніми [129, с. 394–395]. Антоніми характеризуються лексико-семантичними (належність до однієї лексико-семантичної групи та наявність протилежної семантики); граматичними (належність до однієї частини мови й замкнута структура) та функціональними (однакове стилістичне забарвлення та регулярна спільна відтворюваність у тексті) ознаками [92, с. 5]. Синонімічні й антонімічні відношення являють собою різновиди семантико-сміслових збігів і розходжень [134, с. 137–138].

Особливим типом парадигматичних відношень у лексиці є гіпонімія [128, с. 106]. Родове слово (гіперонім), яке виступає ім'ям групи, пов'язує із кожним із видових позначень (гіпонімів) відношення включення, тобто контрастної дистрибуції, а інші гіпоніми пов'язані відношеннями додаткової дистрибуції.

Елементи 78 проаналізованих нами лексико-семантичних груп (див. Додаток В) також виявляють між собою синонімічні, антонімічні та гіпонімічні відношення. Синоніми часто зумовлені контекстом, що свідчить про відтворення одного й того ж поняття в багатьох образних варіантах поля.

За допомогою спеціальної формули (2.2) для синонімічних рядів та антонімічних пар були розраховані показники коефіцієнта семантичної відстані K між словами, що коливаються в межах від 0 до 1 (чим ближчий показник до 1, тим більша семантична відстань і навпаки).

I. Серед іменників переважають: семантичні синоніми (10 рядів):

1) *das Ding – das Stück* (K = 0,94); 2) *der Weg – der Pfad, die Straße* (K = 0,83); 3) *die Stadt – der Ort* (K = 0,86); 4) *das Feuer – die Flamme, die Glut, der Ofen* (K = 0,93); 5) *der Leib – das Fleisch, die Seele* (K = 0,94); 6) *das Recht – die Wahrheit* (K = 0,83); 7) *der Gott – der Herr* (K = 0,88); 8) *der Tod – das Ende* (K = 0,9); 9) *der Becher – das Gefäß* (K = 0,8); 10) *das Wort – der Eid* (K = 0,88).

Виявлено також 1 пару абсолютних синонімів: *der Busen – die Brust* (K = 0,86).

До контрастивних антонімів належать такі 5 пар: 1) *die Stadt – das Land* (K = 1); 2) *der Gott – die Götze* (K = 1); 3) *das Feuer – das Wasser* (K = 1); 4) *der Mann – das Weib* (K = 1); 5) *der Tag – die Nacht* (K = 1).

До контрарних відносимо 1 пару: *der Fremde – der Freund* (K = 1).

Комплементарні 4 антонімічні пари: 1) *das Leben – der Tod* (K = 1); 2) *die Finsternis – das Licht* (K = 1); 3) *das Böse – das Gute* (K = 1); 4) *die Lüge – die Wahrheit* (K = 1).

II. Із дієслів до семантичних синонімів відносимо наступні 10 рядів: 1) *blühen – aufgehen* (K = 0,94); 2) *lieben – gefallen, mögen, erfreuen, sich freuen* (K = 0,96); 3) *nennen – rufen* (K = 0,95); 4) *gebären – hervorbringen* (K = 0,8); 5) *verbrennen – anzünden, entbrennen* (K = 0,93); 6) *hassen – verachten* (K = 0,5); 7) *verlassen – fliehen, laufen* (K = 0,97); 8) *pflanzen – säen* (K = 0,8); 9) *erretten – schonen* (K = 0,67); 10) *bringen – tragen* (K = 0,97).

До абсолютних синонімів належать 2 ряди: 1) *aufmachen – auf tun* (K = 0,93); 2) *machen – tun* (K = 0,97).

Стилістичними синонімами є відповідні 3 ряди: 1) *töten – schlachten* (K = 0,75); 2) *essen – verzehren, fressen* (K = 0,93); 3) *zerstören – zerreißen, zertreten, zerschmettern, zerstreuen, brechen, verderben, verbrennen* (K = 0,97).

До дієслівних антонімічних пар відносимо:

а) конверсивні (9 пар): 1) *annehmen – verwerfen* (K = 1); 2) *sammeln – ausbreiten* (K = 1); 3) *nehmen – geben* (K = 1); 4) *gehen – zurückkehren* (K = 1); 5) *aufnehmen – aufgeben* (K = 1); 6) *rühmen – entehren* (K = 1); 7) *bauen – zerstören* (K = 1); 8) *gehen – bleiben* (K = 1); 9) *stehen – fallen* (K = 1);

б) комплементарні антоніми (5 пар): 1) *gebären – töten* (K = 1); 2) *hassen – lieben* (K = 1); 3) *schonen – töten* (K = 1); 4) *schlafen – wachen* (K = 1); 5) *fürchten – vertrauen* (K = 1).

III. Серед прикметників виділяються семантичні синоніми (4 ряди): 1) *fest – stark* (K = 0,96); 2) *zornig – böse* (K = 0,83); 3) *schlecht – böse* (K = 0,92); 4) *reich – prächtig* (K = 0,8).

До антонімів належать:

а) комплементарні (4 пари): 1) *neu – alt* (K = 1); 2) *tot – lebendig* (K = 1); 3) *böse – gut* (K = 1); 4) *törricht – weise* (K = 1);

б) контрарні антоніми (7 пар): 1) *arm – reich* (K = 1); 2) *zornig – lieblich* (K = 1); 3) *schlecht – gut* (K = 1); 4) *voll – leer* (K = 1); 5) *klein – groß* (K = 1); 6) *jung – alt* (K = 1); 7) *prächtig – arm* (K = 1);

в) конверсивні антоніми: 1) *treu – treulos* (K = 1); 2) *heilig – gesetzlos* (K = 1).

У складі лексико-семантичних груп (далі – ЛСГ) простежуються гіпонімічні відношення між словами. За допомогою формули (2.3) обчислено показники коефіцієнта семантичної подібності V , які також коливаються від 0 до 1 (чим ближче він наближається до 1, тим більша семантична подібність і навпаки):

1) *Der Mensch* (усього 27 одиниць): *der Mensch, das Weib* ($V = 0,25$), *der Sohn* (0,33), *der Mann* (0,25), *das Kind* (0,22), *der Bruder* (0,25), *die Tochter* (0,25), *die Schwester* (0,22), *die Mutter* (0,25), *der Junge* (0,25), *der Menschensohn* (0,4), *der Buhle* (0,4), *der König* (0,22), *der Hirt* (0,4), *der Knecht* (0,33), *der Weingärtner* (0,4), *der Schriftgelehrte* (0,4), *der Pharisäer* (0,29), *der Reiche* (0,4), *der Blinde* (0,4), *der Bewohner* (0,33), *der Räuber* (0,33), *der Hausherr* (0,25), *der Bote* ($V = 0,33$), *der Junger* (0,33), *der Lehrer* (0,25), *der Prophet* (0,33);

2) *Die Pflanze* (8 одиниць): *die Pflanze, die Blume* ($V = 0,25$), *die Distel* (0,67), *das Unkraut* (0,5), *der Weizen* (0,5), *das Gras* (0,4), *die Frucht* (0,33), *der Same* (0,4).

3) *Das Tier* (6 одиниць): *das Tier, der Löwe* ($V = 0,29$), *das Schaf* (0,4), *der Fisch* (0,29), *das Ross* (0,5), *der Hund* (0,29);

4) *Der Leib* (21 одиниця): *der Leib, das Herz* ($V = 0,13$), *das Auge* (0,18), *der Mund* (0,25), *das Glied* (0,17), *das Gebein* (0,29), *das Fleisch* (0,22), *das Blut* (0,33),

das Haupt (0,29), die Zunge (0,13), der Hals (0,18), der Busen (0,22), die Brust (0,22), das Haar (0,22), das Angesicht (0,33), die Nase (0,13), die Lippe (0,25), das Ohr (0,33), der Fuß (0,14), die Hand (0,2), der Zahn (0,2);

5) *Der Ort* (12 одиниць): der Ort, das Reich ($V = 0,33$), der Berg (0,22), die Stadt (0,25), das Land (0,18), die Weide (0,29), der Garten (0,33), der Tal (0,29), der Wald (0,29), das Feld (0,14), der Weinberg (0,33), die Wüste (0,29);

6) *Der Baum* (11 одиниць): der Baum, der Zweig ($V = 0,33$), der Ast (0,29), der Wipfel (0,5), das Dorn (0,22), das Holz (0,22), die Wurzel (0,17), der Olivenbaum (0,5), die Zeder (0,4), der Feigenbaum (0,5), der Weinstock (0,5);

7) *Das Bosheit* (6 одиниць): die Bosheit, die Gewalt ($V = 0,33$), die Hurerei (0,67), die Schandtät (0,5), der Ehebruch (0,67), die Lüge (0,67);

8) *Die Finsternis* (3 одиниці): die Finsternis, die Nacht ($V = 0,67$), der Schatten (0,29).

ЛСГ парабол парадигматично поєднані на основі лексико-граматичних класів і простежуються в образних варіантах метафоричного поля. В образному полі проаналізовано іменники, як основну частину мови при відтворенні метафоричних лексем для відображення часткових образів, варіативно реалізованих у структурі німецькомовних біблійних параболізмів.

У 21 образному варіанті поля зафіксовано 28 рядів із контекстуальними синонімами („псевдосинонімами”), які характеризуються референтною тотожністю та контекстуальною залежністю [129, с. 401] при позначенні людини, якостей та відтворенні релігійних та абстрактних понять:

1) *людина* (4 ряди): а) die Pflanze – der Dornstrauch – das Unkraut – die Zeder – der Baum – die Blume – die Traube – die Edelrebe ($K = 0,95$); б) das Kind – der Sohn ($K = 0,83$); в) das Tier – das Schaf – das Lamm – der Vogel – der Fisch ($K = 0,95$); г) die Erde – der Boden ($K = 0,92$);

2) *Божі служителі* (1 ряд): der Arbeiter – der Sklave – der Pflüger – der Schnitter – der Winzer ($K = 0,86$);

3) *праведник* (1 ряд): der Baum – die Frucht – der Ölbaum – die Palme – die Zeder ($K = 0,91$);

- 4) *зловмисник* (1 ряд): der Dieb – der Räuber ($K = 0,5$);
- 5) *Ізраїль* (1 ряд): die Frau – die Tochter – die Mutter – die Schwester – die Braut – die Dirn ($K = 0,96$);
- 6) *наречені* (1 ряд): die Granatfrucht – die Lilie – der Weizen – der Apfelbaum – die Blume ($K = 0,91$);
- 7) *плодючість / гарний результат* (2 ряди): а) die Ähre – die Frucht ($K = 0,8$); б) der Garten – die Weide ($K = 0$);
- 8) *суд* (2 ряди): а) die Rute – der Stab ($K = 0,92$); б) das Schermesser – die Sichel ($K = 0$);
- 9) *віра* (1 ряд): das Haus – der Tempel ($K = 0,92$);
- 10) *милість* (1 ряд): das Wasser – der Regen – der Fluss ($K = 0,92$);
- 11) *відчуженість від Бога* (2 ряди): а) die Hure (Prostituierte) – die Ehebrecherin ($K = 0,5$); б) die Finsternis – die Nacht ($K = 0,5$);
- 12) *наближеність до Бога* (1 ряд): das Haus – der Tempel ($K = 0,92$);
- 13) *межа* (1 ряд): die Tür – das Tor ($K = 0,89$);
- 14) *життя* (1 ряд): der Brunnen – die Quelle ($K = 0,8$);
- 15) *духовна пожива* (1 ряд): die Speise – der Honig – das Brot – die Milch ($K = 0,92$);
- 16) *захист* (1 ряд): der Arm – die Hand ($K = 0,88$);
- 17) *покарання* (1 ряд): der Dorn – die Distel ($K = 0,83$);
- 18) *смерть* (2 ряди): а) das Netz – der Strick ($K = 0,94$); б) die Nacht – die Finsternis ($K = 0,5$);
- 19) *відповідальність* (1 ряд): der Denar – der Talent – die Mine ($K = 0,89$);
- 20) *скороминуче, непостійне* (1 ряд): die Blume – das Gras ($K = 0,86$);
- 21) *віровчення* (1 ряд): die Speise – das Brot – das Fleisch ($K = 0,89$).

Розглядаючи антонімічні відношення в лексиці кожного з варіантів поля, виявлено 7 антонімічних пар параболізмів при позначенні людини та відтворенні певних понять:

- 1) *людина* (3 пари):
а) der Geldverleiher – der Schuldner ($K = 1$);

- б) der Kaufmann – der Sklave ($K = 1$);
- в) der Verwalter – der Lohnarbeiter ($K = 1$);
- 2) *винищення зла* (1 пара): das Feuer – das Wasser ($K = 1$);
- 3) *очищення* (1 пара): das Feuer – das Wasser ($K = 1$);
- 4) *межа* (1 пара): der Tag – die Nacht ($K = 1$);
- 5) *суд* (1 пара): das Feuer – das Wasser ($K = 1$).

У цих образних варіантах зареєстровано контрастивні антоніми, для яких характерна відсутність чітких семантичних ознак, за якими вони протиставляються. Найчастотнішою виявилася пара *Feuer – Wasser* (3 випадки вживання).

Що стосується гіпонімічних відношень в опрацьованих образних варіантах поля, то це явище спостерігалось в 6 групах. Найбільшу кількість гіпонімів (7 одиниць) засвідчено в образному варіанті „*Ізраїль*”, а найменшу (2 одиниці) – у варіанті „*плодючість / гарний результат*”.

1) *Ізраїль* (8 одиниць): *die Frau*: die Frau, die Mutter ($V = 0,18$), der Sohn (0,29), die Tochter (0,22), die Schwester (0,2), die Braut (0,25), die Dirn (0,29);

2) *людина* (10 одиниць):

а) *die Pflanze*: die Pflanze, die Blume ($V = 0,25$), der Dornstrauch (0,67), das Unkraut (0,5), die Edelrebe (0,67), die Traube (0,33), die Zeder (0,5);

б) *das Tier*: das Tier, das Schaf ($V = 0,5$), das Lamm (0,33);

2) *добро* (4 одиниці): *der Baum*: der Baum, der Ölbaum ($V = 0,5$), die Palme (0,4), die Zeder (0,4);

3) *плодючість / гарний результат* (3 одиниці): *die Frucht*: die Frucht, die Ähre ($V = 0,33$), die Feige (0,22);

4) *духовна пожива* (4 одиниці): *die Speise*: die Speise, der Honig ($V = 0,5$), das Brot (0,29), die Milch (0,22);

5) *віровчення* (4 одиниці): *die Speise*: die Speise, der Wein ($V = 0,29$), das Brot (0,29), das Fleisch (0,29).

Абсолютною семантичною відстанню, як і очікувалось, характеризуються слова-антоніми (іменники, дієслова та прикметники). Високі показники виявлено також для семантичних, абсолютних і стилістичних синонімів у досліджених групах слів. Це свідчить про парадигматичну закріпленість тих слів, які тісніше пов'язані з загальним значенням усієї групи лексем. Щодо семантичної подібності, то тут зафіксовані низькі показники зв'язку між гіперонімом та гіпонімами в опрацьованій іменниковій групі. Їхній семантичний обсяг (тобто здатність втілювати якості тієї групи слів, в яку вони входять) буде вважатися меншим. З цього випливає, що лексичні одиниці образного поля являють собою певну впорядковану структуру та можуть використовуватися для опису різних понять, відображених у текстах біблійних парабол, представлених, зокрема, й у німецькомовній публіцистиці.

На основі даних про семантичні властивості, що виявляють слова у парадигматичному аспекті мовлення, було отримано фрагмент лексичної системи, в якому знаходяться досліджувані іменники. Ця частина системи, точніше підсистема, характеризується в плані функціонування мови (синтагматичному плані) міцними та стійкими зв'язками між її членами.

3.4 Синтагматичні властивості параболізмів

Дослідження лексичної сполучуваності у вітчизняному мовознавстві започаткував Л. В. Щерба [213]. В зарубіжній лінгвістиці на лексичну сполучуваність у числі перших звернув увагу В. Порціг [286].

Мовознавці під словосполученням розуміють „синтаксичну конструкцію поєднання на підставі підрядного зв'язку двох і більше повнозначних слів” [332, с. 562]. Примітно, що словосполучення розглядають із двох позицій: 1) як частину речення, проте вже не слово; 2) як сполучення слів, проте ще не речення. На думку Д. М. Шмельова, в основі конкретних синтаксичних конструкцій з їх індивідуальним „лексичним наповненням”, як правило, лежать об'єктивно закріплені схеми конструкцій. Під конструкцією автор розуміє будь-яке

синтаксично значуще об'єднання слів. Саме парадигматична закріпленість конструкції (співвіднесеність з іншими конструкціями) визначає її синтаксичне значення [209, с. 156–157]. Утворюється впорядкована послідовність слів, що в абстрактному вигляді виступає послідовністю граматичних класів слів (частин мови): слова поєднуються у словосполучення, які складаються мінімум з двох повнозначних слів, граматично пов'язаних одне з одним [172, с. 9–10]. Відповідно до цього, сполучуваність як відображення синтагматичних відношень може бути визначена як властивість мовних одиниць поєднуватись при утворенні одиниць вищого рівня, а сполучуваність слова – як парадигматика його синтагматичних властивостей, упорядкована сукупність його синтаксичних зв'язків, а також слів, що з ним сполучаються [182, с. 118]. Отже, одиниця, що семантично реалізується, може поєднуватись з класом слів, підкласом слів, з окремо взятими словами.

З приводу співвідношення лексичної сполучуваності зі значенням слова сьогодні існує три різні думки: 1) будь-яке слово поза контекстом має різні значення (в які семним складом закладено зв'язки з іншими словами), тому зміна лексичного значення слова приводить до зміни його сполучуваності (К. Бальдінгер, Г. Кронассер, Н. М. Амосова, Б. Ю. Городецький, С. Д. Кацнельсон, М. Т. Тагієв, С. Ульман); 2) слово розглядається як ядро необмежених смислових можливостей і в кожному новому контексті має різні значення, а тому значення слів зумовлюється сполучуваністю (К. Фосслер, Ю. А. Найда); 3) значення слова виводиться з елементів самостійних і елементів, привнесених контекстом (К. Бюлер, Є. Курилович). Як бачимо, важливим критерієм при дослідженні сполучуваності лексичних елементів у складі параболізмів є контекст, оскільки утворення смислів цих одиниць можливе лише в контексті, а комбінаторика значень слів наявна в будь-якому словосполученні [106, с. 22–23]. Відповідно до семантичного, лексичного та синтаксичного контекстів, виділяються: 1) лексична сполучуваність – здатність слова сполучуватись з окремими словами; 2) семантична сполучуваність – здатність слова поєднуватись з іншими словами на рівні підкласу слів; 3) синтаксична

сполучуваність – здатність слова вступати в синтагматичні зв'язки з іншими словами на рівні граматичного класу слів [112, с. 83; 113, с. 29; 17, с. 46].

Семантична система німецькомовних біблійних параболізмів отримує вичерпнішу інтерпретацію, якщо ми знатимемо про реальну сполучуваність їхніх елементів. Сполучуваність цих одиниць вичерпно описати неможливо, тому що коло відповідних сполучень безмежно велике, воно взагалі необмежене і не закрито лексично. Можна встановити лише загальні синтаксичні умови, в яких ці значення реалізуються. Ми розглядаємо приклади семантичної сполучуваності лексичних елементів у складі параболізмів на основі фразеологічних та пареміологічних параболізмів, виписаних з опрацьованих словників. При цьому йдеться про т. зв. лексико-фразеологічну сполучуваність [17], тобто зв'язки компонентів синтагматичних одиниць, що складаються зі словникових слів та фраз. Словосполучення можна вважати мінімальним контекстом параболізмів.

Спершу виписані словоформи були розподілені за частинами мови, які визначалися за синтаксичною роллю слів у реченні. На цій основі виділено п'ять класів слів: іменники, дієслова, прикметники, прислівники та частки.

Всього опрацьовано 222 слововживання на рівні сполучуваності граматичних класів, або 848 слововживань (за 4 словниками) у параболізмах. Найчастішими зафіксовано такі сполучення граматичних класів: 1) „іменник (N) + дієслово (V)”: 62 (248) слововживань, або 27,93 % (29,25 %): *der Glaube kann Berge versetzen*; 2) „іменник (N) + прийменник (Prep)”: 47 (188) слововживань, або 21,17 % (22,17 %): *Brosamen vom Tische der Reichen (essen)*; 3) „іменник (N) + прикметник (Adj)”: 21 (84) слововживань, або 9,46 % (9,91 %): *ein reicher Prasser*; 4) „дієслово (V) + займенник (Pron)”: 14 (56) слововживань, або 6,31 % (6,60 %): *der eine sät, der andere erntet*; 5) „дієслово (V) + прикметник (Adj)”: 10 (40) слововживань, або 4,50 % (4,72 %): *verloren sein / verlorener Sohn (sein)*; 6) „дієслово (V) + прийменник (Prep)”: 9 (36) слововживань, або 4,05 % (4,25 %): *(reden) in den Wind*; 7) „іменник (N) + займенник (Pron)”: 9 (36) слововживань, або 4,05 % (4,25 %): *jemanden / etwas an seinen Früchten erkennen*; 8) „іменник (N) + сполучник (Conj)”: 8 (48) слововживань, або 3,60 % (5,66 %): *mit Heulen und Zähneknirschen*;

9) „дієслово (V) + сполучник (Conj)”: 5 (20) слововживань: (*sein*) *wie übertünchte Gräber*; 10) „дієслово (V) + частка (Part)”: 4 (16) слововживань, або 1,22 % (1,89 %): *nun hat die (arme) liebe Seele Ruh*; 11) „іменник (N) + прислівник (Adv)”: 4 (16) слововживань, або 1,22 % (1,89 %): *im Kleinen treu sein*; 12) „іменник (N) + іменник (N)”: 4 (16) слововживань, або 1,22 % (1,89 %): *Salz der Erde sein*; 13) „прикметник (Adj) + прийменник (Prep)”: 4 (16) слововживань, або 1,22 % (1,89 %): *beim Jüngsten Gericht / Am jüngsten Tag*; 14) „прикметник (Adj) + займенник (Pron)”: 3 (12) слововживань, або 1,35 % (1,41 %): *Gott sei (jemandem) gnädig*; 15) „прикметник (Adj) + сполучник (Conj)”: 2 (8) слововживань, або 0,90 % (0,94 %): *arm, wie Lazarus*; 16) „дієслово (V) + числівник (Num)”: 2 (8) слововживань, або 0,90 % (0,94 %): (*dienen*) *zweien Herren*.

Таблиця 3.1

Сполучуваність граматичних класів

Грамат. клас	Adv	Part	Num	Pron	Conj	Prep	Adj	V	N
N	+		+	+	+	+	+	+	+
V	+		+	+	+	+	+		+
Adj				+	+	+		+	+
Prep				+	+		+	+	+
Conj	+					+	+	+	+
Pron	+					+	+	+	+
Num								+	+
Part				+				+	+
Adv				+	+	+		+	+

Наочно цю сполучуваність граматичних класів можна простежити з вищенаведеної таблиці. З усіх граматичних класів найбільшою кількістю синтагматичних партнерів характеризується іменник (9 частин мови, або 100 %). На другому місці дієслово (8 частин мови, або 88,88 %). Далі йдуть займенник (6 частин мови, або 66,66 %), прикметник, прислівник, прийменник, сполучник

(5 частин мови, або 55,55 %), частка (3 частин мови, або 33,33 %) і числівник (2 частини мови, або 22,22 %).

В опрацьованих параболізмах було виявлено такі структурні моделі:

- 1) „N + Prep + N” (15 вживань): *(wie) eine Lilie unter Dornen sein*;
- 2) „Prep + N + V” (15): *(wie) in Abrahams Schoß (sitzen)*;
- 3) „Adj + N + V” (8): *dem schönsten Mammon dienen / nachjagen*;
- 4) „Pron + N + V” (6): *mit seinen Pfunden wuchern*;
- 5) „N + V + N” (3): *Reden ist Silber*.

Як видно з прикладів, окрім дієслова та іменника, варіації параболізмів можуть включати до свого складу також і прикметники (в ролі означення) та інші іменники, а іноді й те, й інше. У зв'язку з цим ускладнені види моделі „V + N” (із прикметником і прийменником) дуже різноманітні (див. також Додаток 3). Аналіз підтверджує зауваження інших дослідників [207; 69; 175], що модель „Adj + N + V” досить продуктивна в утворенні фразеологічних біблеїзмів узагалі та параболізмів зокрема.

Зазначимо, що в контексті дослідження семантики таких різнорівневих одиниць, як параболізми, аналіз лексичної сполучуваності в їхній структурі не може обмежуватися виключно створенням вичерпного списку можливих лексикографічно фіксованих словосполучень, на що свого часу звернув увагу Д. М. Шмельов [210, с. 165]. Це пояснюється тим, що сама по собі лексико-фразеологічна сполучуваність як спільна зустріваність слів у сталих конструкціях, відрізняється від смислової сполучуваності цих слів у тексті, особливо параболічному.

3.5 Епідигматичні відношення

Під смисловою структурою слова розуміють сукупність взаємопов'язаних та взаємозумовлених значень багатозначного слова [158, с. 106; 129, с. 203], а відношення між значеннями такого полісемічного слова називаються епідигматичними [210, с. 191].

У структурі виокремленого нами образного поля параболізмів спостерігаються зв'язки між образними варіантами цієї парадигми. Ці зв'язки ми відносимо до епідигматичних, оскільки, по суті, йдеться про відношення між значеннями метафоричних лексем, які входять до складу лексичних парадигм цього поля.

Парадигматичні, синтагматичні аспекти лексичної семантики параболізмів взаємодоповнюються та допомагають фіксувати ті елементи значення, які виявляються при функціонуванні цих одиниць у мові й мовленні. Епідигматика, тобто внутрішньоструктурні відношення у структурі знака і результат парадигматики та синтагматики, реалізується у мові як полісемія [158, с. 106] – здатність слова мати кілька значень [232]. Це явище спричинюється невідповідністю між обмеженою кількістю слів і безмежною кількістю предметів та явищ зовнішнього світу [271, с. 192]. Однак нерідко слово отримує нове (метафоричне) значення в результаті того, що використовується для позначення предмета, який уже має загальноприйняте найменування [294, с. 21–29]. Це пояснюється факторами, пов'язаними зі здатністю мови виконувати не лише номінативну, а й емотивно-експресивну функцію завдяки можливій наявності у змістовій стороні слова, яку називають значенням, емоційно-експресивних елементів [129, с. 58]. Під цими елементами, услід за Н. М. Амосовою, ми розуміємо ставлення мовця до позначеного певним словом предмета чи вираженого цим словом поняття [5, с. 166]. Відповідно до розмежування між мовним значенням та мовленнєвим позначенням, Є. Косеріу [236, с. 105] робить розмежування між полісемією в мові („Polysemie in einer Einzelsprache”) із полівалентністю мовних одиниць у мовленні („Polyvalenz der sprachlichen Einheiten in der Rede”). На нашу думку, актуальний аналіз епідигматичних відношень як деривативних зв'язків між окремими значеннями полісемічного слова, що можуть стосуватися різних елементів навколишньої дійсності.

3.5.1 Полісемія в лексичному складі образних полів. Через багатозначність розкриваються основні закономірності семантичної системи мови. Багатозначна

сміслова структура слова постає фрагментом загальної системи, який повторюється в інших лексемах цієї мови, а також в інших мовах і взаємопов'язаний з іншими фрагментами семантичної системи. Чимало іменників у складі образних полів біблійних парабол мають не лише одне значення, а деякі можуть позначати більше ніж одне поняття, а отже бути певною мірою дво- чи багатозначними. Ці слова правомірно розглядати з двох сторін: або як тип полісемії [155, с. 195], або виключно як спосіб, засіб чи вид зміни значення [129, с. 224].

Оскільки значення („die Bedeutung”) є іманентною сутністю мови, його можна структурувати різними лінгвістичними методами, наприклад: 1) контекстологічними (аналіз та групування контекстів, у яких використовується слово); 2) структурними (розмежування різних значень слова, його лексико-семантичних варіантів) та 3) психолінгвістичними (дослідження смислової структури слова за допомогою асоціативних експериментів) [129, с. 210–221]. Звідси, значення (тобто мовне значення) являє собою вкладений зміст знака (або словосполучення) в окремій мові. Відповідно до цього, при мовній полісемії йдеться про функціональні одиниці (слова) та різні мовні значення (ЛСВ), які можна встановити за допомогою словникових дефініцій необхідного слова. Полісемія є центральним із таких ланцюжків значень та визначається як багатозначність форми. Досліджуючи смислову структуру лексичного складу 72 образних варіантів метафоричного поля „Königreich Gottes” у німецькомовному словнику „Дуден” („Universalwörterbuch”) [341], всього зафіксоване 141 полісемічне слово (2 та більше словникових значення), з яких:

а) 45 одиниць (або 31,91 %) мають два значення (*die Zeder, die Palme, die Lampe, der Fremde, der Wald, der Kaufmann, das Unkraut, der Sohn, die Pflanze, das Tier, der Krug, das Haupt, die Lilie, die Taube, die Rebe, der Tempel, der Arbeiter, das Salz, der Weizen, der Schnitter, der Regen, die Ähre, der Sand, das Gras, die Mine, der Räuber, der Denar, der Lohn, der Weihrauch, die Wohnung, die Finsternis, die Asche, die Ernte, der Atem, der Schmied, die Wüste, die Hüfte, der Töpfer, der Strick, der Becher, das Schwert, die Kluft, der Blitz, der Rost, das Gebein*);

б) 26 лексем (або 18,44 %) трьохзначні (*das Schaf, der Baum, die Blindheit, der Gürtel, der Adler, der Thron, das Meer, der Vogel, der Brunnen, die Braut, die Herde, der Ofen, der Sklave, der Pharisäer, der Fluß, die Hochzeit, die Sonne, der Lebensbaum, der Talent, der Wind, die Motte, die Saat, die Speise, der Schlaf, die Stadt, das Bett*);

в) 21 слово (або 14,89 %) має чотири значення (*der Stier, die Brust, die Schulter, das Knie, das Brot, der Schlauch, der Berg, die Tochter, die Frucht, das Gefäß, der Schuh, die Quelle, das Fleisch, der Schmuck, der Wein, der Mann, die Tür, die Traube, der Arm, die Mauer, die Schuld*);

г) 14 слів (або 9,93 %) п'ятизначні (*das Kind, der Löwe, der Schatten, der König, die Rute, das Horn, der Tag, die Frau, die Feige, das Silber, der Schoß, das Schild, die Hand, die Grube*);

д) 10 одиниць (або 7,09 %) мають шість значень (*die Mutter, die Blume, die Jungfrau, der Weg, der Fuß, das Auge, der Dorn, das Kleid, das Tor, die Milch*);

е) 7 лексем (або 4,96 %) є семизначними (*die Erde, der Boden, der Hirsch, das Licht, der Ring, das Feuer, das Schwein*);

є) 6 лексем (або 4,26 %) мають вісім семем (*das Öl, das Wasser, der Kranz, der Stab, der Schatz, der Vater*);

ж) 5 слів (або 3,55 %) дев'ятизначні (*das Feld, die Wurzel, der Flügel, die Perle, der Turm*);

з) 1 слово (або 0,71 %) має десять значень (*der Stein*);

и) 3 одиниці (або 2,13 %) мають одинадцять значень (*das Herz, das Haus, das Joch*);

і) 1 слово (або 0,71 %) має тринадцять значень (*der Korb*);

ї) 2 лексеми (або 1,42 %) мають шістнадцять значень (*das Netz, die Krone*).

Середнє арифметичне 1396 значень опрацьованих 379 слів становить 3,68, а найвищі показники коефіцієнта полісемічності в образних варіантах виокремленого нами метафоричного поля склали $K_p = 1$ („мир (злагода)”), $K_p = 0,75$ („тривалість”, „бідність”), $K_p = 0,67$ („гордість”, „сором”). Це

свідчить про наявність широкого полісемічного потенціалу параболізмів у сучасній німецькій мові (див. Додаток Д).

Зауважимо, що в німецькомовному біблійному та публіцистичному текстах значення всіх цих слів моносемічне, оскільки слова в контексті реалізують лише одне зі своїх значень. Це узгоджується зі спостереженням В. В. Левицького, за яким частка багатозначних лексем у словнику та тексті не збігається [129, с. 228].

3.5.2 Полівалентність лексичних значень. На відміну від значення, позначення („die Bezeichnung”), яке фігурує в образних полях параболізмів, екстралінгвістичне й стосується позамовного предмета чи змісту і компонентів мовленнєвого значення (мовленнєвих варіантів). Німецький лінгвіст Г. Гекелер вважає, що полісемія, якщо не брати до уваги метафори, може охоплювати мовленнєві значення („Redebedeutungen”), тобто контекстуальні варіанти [252, с. 133], що узгоджується із визначенням полівалентності у мовленні, при якій постійно йдеться про одну й ту ж функціональну одиницю, про певне лексичне значення, до якого приєднуються різні поняття через контекст і через позначення, тобто через позамовні значення [236, с. 105]. Таке розуміння співзвучне також із визначенням „полівалентності значення” А. Б. Міхальова, під якою учений розумів здатність значення слова утворювати зв’язки з рядом інших значень, що належать до різних понятійних сфер. На думку дослідника, полівалентність значення ширша від полісемії слова, охоплюючи всі існуючі у словнику певної мови семантичні пересічення, і може також виводитись із зафіксованих у словнику полісемічних ланцюжків [142, с. 102]. Це явище також співвідноситься, певною мірою із „референтним потенціалом значення”, про яке писала В. М. Телія [190, с. 105], тобто зі здатністю вказувати на світ, несучи про нього певну інформацію, і здатністю пристосування до нових властивостей, виокремлених свідомістю в немовному ряді. Ми використовуємо в дослідженні термін „полівалентність” для характеристики здатності метафоричного слова виражати численні поняття, представлені різними образними варіантами поля параболізмів.

Багато метафор в образних полях виражають різні поняття завдяки тому, що первинні (старозавітні) значення (точніше, образи) розширюються новозавітніми компонентами. Зокрема, такі слова, як *der Sämann*, *der Bräutigam*, *der Hirt*, *der König*, *der Herr*, представляють у німецькомовному біблійному інакомовленні як образ Бога, так і Ісуса Христа. Ця здатність зміни значення, яку К. Ерлеман називає полівалентністю [245, с. 102], стосується не лише різних стадій формування мови, а й може визначати один і той самий текст, у нашому випадку – текст німецькомовної біблійної параболи.

У притчі „*Про бенкет для царевого сина*” (Mat 22:1–14) господар („*Hausherr*”) не ототожнюється з нареченим завдяки введенню додаткового елемента („*Sohn*”) в образне поле, який, однак, не задіяний у параболі. Стосунки між Богом та ізраїльським народом, первинно представлені як зв’язок між чоловіком („*der Ehemann*”) і його дружиною („*die Ehefrau*”), також модифікуються через новозавітній контекст. Тоді як усім людям дістається роль весільних гостей („*die Hochzeitsgäste*”), у самій параболі відкритим залишається, хто є нареченою („*die Braut*”). Однак за допомогою новозавітного контексту, лексикографічних джерел та прикладів реалізації у релігійних статтях з інтерпретацією цієї параболи, очевидним стає, що йдеться про послідовників Ісуса Христа. Таким чином, теологічне використання метафор, які позначають Бога та ізраїльський народ, експліцитно чи імпліцитно замінюється т. зв. христологічними метафорами, які позначають Ісуса Христа та християн. Гарними прикладами слугують парабола „*Про десятьох дів*” (Mat 25:1–13), в якій нареченим („*der Bräutigam*”) постає вже не Бог, а Христос, що простежується з новозавітного контексту, та парабола „*Про пшеницю та бур’ян*” (Mat 13:24–30), в якій згідно з контекстом (Mat 13:36–43), сіячем („*der Sämann*”) також виступає Христос.

Передумовою такої двозначності є аналогізація образів (у даному випадку Бога та Ісуса Христа) у плані їхньої діяльності та ставлення до людини. Наприклад, у параболі „*Про велику вечерю*” образ господаря („*der Gastgeber*”) стосується як Бога, так і Христа, а образ раба в першому випадку представляє

Ісуса, а в другому – його учнів (Luk 14:15–24). У притчі „Про загубленого сина” (Luk 15:11–32) радість „батька” („*Vater*”) може стосуватись як Бога, так і Ісуса Христа, а саме у ставленні до „загубленого сина” („*verlorener Sohn*”). Так само двозначно можна інтерпретувати образ пана („*der Herr*”) у тексті параболи „Про неправедного управителя” (Luk 16:1–8). Інший тип полівалентності простежуємо в притчі „Про сіяча” (Mat 13:3–8; Mar 4:3–8), в якій образ сіяча („*der Sämann*”) можна віднести як до Ісуса Христа, так і до його послідовників, що проповідували іншим. Подібну двозначність образів простежуємо в іншому біблійному уривку (Joh 4:35–38 – „Про близькі жнива”). В усіх цих випадках полівалентність використовується з метою зображення аналогії між „батьком” і „сином” та Ісусом і його учнями: 1) те, що робить Христос, стосується Бога, і навпаки; 2) між Ісусом та його учнями у свою чергу можна провести аналогію з погляду на проповідницьке служіння та релігійний світогляд.

Характерна ознака метафор у складі виокремленого нами образного поля „*Königreich Gottes*” – те, що вони можуть позначати різні абстрактні поняття (від двох і більше). Нижче наведемо 54 полівалентних слова (або 14,25 % від загальної кількості часткових образів) у ранговій ієрархії метафоричних значень. Ранговий коефіцієнт метафоричного слова R залежить від кількості асоціацій, контекстуально пов’язаних із цим словом у німецькомовному біблійному тексті та рангом (порядковим розташуванням) його реалізованого значення у словнику).

- 1) *der Schatten* ($R = 0,5$): захист; скороминучість;
- 2) *der Brunnen* ($R = 0,67$): життя; визволення;
- 3) *das Brot* ($R = 1$): духовна пожива; визволення;
- 4) *die Frucht* ($R = 1$): добро; праведність; плодючість;
- 5) *der Tag* ($R = 1$): межа; милість;
- 6) *der Talent* ($R = 1$): жереб; відповідальність;
- 7) *die Wurzel* ($R = 1$): віра; закоренілість;
- 8) *das Kleid* ($R = 1,33$): традиція; обрання; спокута; прийом у громаду;
- 9) *die Saat* ($R = 1,5$): віровчення; християнський шлях; Боже слово;
- 10) *der Weg* ($R = 1,5$): світ; життя; християнський шлях;

- 11) die Asche (R = 2): очищення; сором;
- 12) der Baum (R = 2): життя; людина;
- 13) der Becher (R = 2): гнів; жереб;
- 14) der Garten (R = 2): плодючість; непорочність;
- 15) das Blut (R = 2): визволення; віровчення;
- 16) die Distel (R = 2): зло; покарання;
- 17) die Dorn (R = 2): зло; покарання;
- 18) das Feuer (R = 2): любов; винищення; суд; очищення;
покарання; страждання;
- 19) das Haus (R = 2): віра; Боже правління;
- 20) die Kelter (R = 2): суд; винищення;
- 21) die Kleidung (R = 2): гріховність, праведність;
- 22) die Myrte (R = 2): непорочність; наречений;
- 23) das Netz (R = 2): зло; смерть;
- 24) der Reiche (R = 2): грішник; гордість;
- 25) die Rute (R = 2): суд; Божий гнів;
- 26) das Salz (R = 2): тривалість; служителі;
- 27) das Schaf (R = 2): слабкість; праведність;
- 28) der Schlauch (R = 2): традиція; віровчення;
- 29) das Schwert (R = 2): Боже слово; розділення;
- 30) die Sichel (R = 2): суд; винищення;
- 31) die Sonne (R = 2): любов; випробування;
- 32) die Speise (R = 2): віровчення; духовна пожива;
- 33) der Tempel (R = 2): віра; служителі;
- 34) die Zeder (R = 2): цар; пихатість;
- 35) das Fleisch (R = 2,5): віровчення; людина; тілесність;
гріховність; скороминучість;
- 36) die Blume (R = 3): наречений; тілесність; скороминучість;
- 37) der Flügel (R = 3): сховище; турбота; захист;
- 38) das Gefäß (R = 3): віра; людина; тілесність;

- 39) die Hochzeit (R = 3): радість; завершення; винищення зла;
- 40) der Löwe (R = 3): сила; влада; цар;
- 41) die Nacht (R = 3): межа; відчуженість; смерть;
- 42) die Quelle (R = 3): життя; віра; наречена;
- 43) der Same (R = 3): віровчення; християнський шлях; Боже слово;
- 44) der Stein (R = 3): закоренілість; ідолопоклонство; влада;
- 45) der Strick (R = 3): рабство; смерть; випробування;
- 46) der Turm (R = 3): захист; наречена; християнський шлях;
- 47) der Vogel (R = 3): людина; зло; турбота;
- 48) das Licht (R = 3,5): життя; віровчення; добро; віра; мудрість; просвітлення; праведність;
- 49) die Finsternis (R = 4): зло; відчуженість; покарання; смерть;
- 50) der Ofen (R = 4): суд; винищення; страждання; очищення;
- 51) die Lampe (R = 5): життя; готовність; пильність; просвітлення; праведність;
- 52) die Lilie (R = 5): милість; непорочність; турбота; наречена; наречений;
- 53) das Wasser (R = 6): духовна пожива; суд; милість; винищення; очищення; життя;
- 54) der Adler (R = 8): царювання; захист; витривалість; пихатість; віра; сила; турбота; суд.

Семантичний аналіз свідчить про те, що ранговий коефіцієнт зростає зі збільшенням кількості метафоричних значень у полівалентному слові. Найвищий його показник зафіксовано в останньому слові з вищенаведеної групи. Це пояснюється тим, що завдяки полівалентності часткові образи, які належать до одного образного варіанта, а також можливістю перетинання між різними образними варіантами поля. Оскільки образне поле розглядається як сума можливих образних варіантів та їхніх часткових образів, не може існувати замкнутих у собі образних полів, які б цілковито реалізовувалися в когерентному тексті.

Основною структурною ланкою для образних варіантів, що характеризує епідигматичні й екстралінгвістичні взаємозв'язки всіх параболізмів у німецькій мові є:

1) паратактичний взаємозв'язок між значеннями „*Бог – людина*” („Бог” як суддя людей, „людина” – як об'єкт, на який спрямовані дії „Бога”; або зворотний напрямок: позитивне чи негативне ставлення „людини” до „Бога”, діяльність якої відбувається „перед Богом та людьми”);

2) порівняльний зв'язок „*Бог – людина*” („Бог” величніший за „людину”);

3) анти-антропоморфічний зв'язок „*Бог – людина*” („Бог” чинить не так як „людина”).

Через параболічні образи формується антропоморфічний смисл божественної дійсності, тобто трансцендентна божественна реальність доповнюється та коригується іманентним досвідом (наприклад, Бог у біблійних параболах постає в людській подобі: як батько, цар і т. п.). Хоч образ виступає посередником між реальністю, а також загальноприйнятими поглядами про Бога та новими аспектами божественної дійсності.

Подібними прикладами є зв'язок між такими образними варіантами (значеннями часткових образів):

1) *добро – зло*; 2) *життя – смерть*; 3) *праведність – гріховність*;
4) *наближеність до Бога – відчуженість від Бога*; 5) *покарання – винагорода*;
6) *рабство – визволення*; 7) *слабкість – міцність*; 8) *радість – печаль*;
9) *скороминучість – тривалість*.

Ці взаємозв'язки через антонімічне протиставлення мають в образному полі узагальнюючий характер. Сміслова структура часткового образу (тобто лексемної метафори), тобто спосіб упорядкування її семантичних ознак, проявляється в розподіленні лексичних груп (образних варіантів поля), які виражають узагальнені семантичні ознаки за образною узгодженістю із цим метафоричним словом.

Отже, полівалентність зумовлює те, що семантичний спектр слова набуває широкого конотативного простору. Чим полівалентніше слово, тим більша

ймовірність, що воно матиме контексти разом з іншим словом, а також контексти з іншим, менш полівалентним словом [157, с. 3–10].

Через літературний контекст, у якому постійно перебуває образне поле, значення слова може бути наповненим або частково зміненим, оскільки там це поле часто пов'язане з іншими полями або модифікується контекстом, ситуацією використання (повсякденне життя, релігійна діяльність тощо) та авторськими інтенціями, які простежуються в переоформленні образних полів.

3.6 Смыслові характеристики параболізмів

Як зауважувалося раніше, біблійні параболи, а також їх похідні (модифікації та варіації) входять до більшого розповідного контексту в мовленні, завдяки якому можна встановити їхній смисл. Цей контекст не обмежується лише макротекстом – біблійним текстом. Він включає також сучасний німецькомовний контекст, зокрема, публіцистичний, і є обрамленням між газетною або журнальною статтею та реалізованим у ній інакомовленням. Таким чином утворюється нова когерентність тексту, тобто його змістова зв'язність.

У параболі численні (проте не всі) елементи її розповідної площини поєднуються для встановлення нової когерентної структури зв'язків між значеннями цих елементів. Така структура називається „когерентною мережею” [180, с. 233], в якій семантика слів ґрунтується на відрегульованій системі значення. Звідси випливає, що семантична інтерпретація параболи повинна здійснюватися через аналіз значень її елементів, кожен з яких формує семантично детермінований контекст інших семантичних елементів. Смисл її тексту, який залежить від семантичних ознак окремих його лексичних елементів, удається встановити тоді, коли ці елементи, які залучаються до утворення когерентності, поєднуються в мережу зв'язків. За допомогою лексичного поля параболи чи її модифікації (на основі синтагматичних, парадигматичних і епідигматичних відношень) встановлюється зв'язок між біблійним контекстом і семантично поєднаною з публіцистичним текстом образною площиною. Образна та змістова

сторони у параболі також вступають у взаємозв'язок, при якому розширюється спектр значень її смислової структури, конкретизується відношення подібності чи замінюється місце в уже закодованому процесі перенесення новим сегментом значення [311, с. 320]. Це оберігає семантичне формування когеренції її тексту від довільного виведення значення, а семантичні потенціали окремих метафоричних компонентів не розширюються навмання.

У подальшому пропонується аналіз 5 найчастотніших німецькомовних біблійних парабол на основі їхніх лексико-семантичних груп, а також реалізованих у них образних елементів, інформації з лексикографічних джерел та сучасного контексту їхнього вживання в газетно-журнальних текстах (також див. Додаток В).

1) Der barmherzige Samariter (Luk 10:30–37).

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Mensch, der Räuber, der Schlag, der Priester, der Levit, der Samariter, das Mitleid, die Wunde, das Öl, der Wein, das Tier, die Herberge, der Herbergswirt, der Denar; б) дієслова: versetzen, ausziehen, zurücklassen, vorübergehen, herantreten, verbinden, gießen, bringen, ausgeben, zurückzahlen, zurückkehren, sein.

Часткові образи метафоричного поля: der Räuber, der Samariter, das Öl.

Приклад реалізації у журнальній статті:

„SACHBESCHÄDIGUNG

Axt im Walde

Der Horneburger Pastor Krückeberg mochte nicht darauf warten, daß andere taten, was er für seine Pflicht hielt. So nahm er den Bildersturm auf sich und beschwichtigte zuvor sein Gewissen "mit Lukas 10": Im Gleichnis vom barmherzigen Samariter gehen ein Priester und ein Levit gleichgültig an dem Wanderer "vorüber", den Mörder halbtot geschlagen haben. Erst ein Samariter pflegt ihn – was Jesus zu der Frage bewegt: "Welcher dünkt dich, der unter diesen dreien der nächste sei gewesen dem, der unter die Mörder gefallen war?"

Dazu Pastor Krückeberg: "Im Fall Harsefeld war ich der nächste. Ich machte die Sorge der Nachbargemeinde und ihres herzkranken Pastors zu meiner eigenen. Ich wollte nicht vorübergehen" " (Der Spiegel 49 / 28.11.1966).

Біблійний контекст (Лук 10:25–29) показує, що притча є відповіддю на запитання: „Wer ist in Wirklichkeit mein Nächster?“ (NWÜ). Висновки впливають з віршів 36 та 37. Дорога з Єрусалима в Єрихон пролягала через дику, запустілу місцевість, яка часто була місцем грабіжницьких нападів. Саме там, зрештою, для захисту подорожуючих було розміщено військовий гарнізон. Єрихон розташовувався за 23 км до Єрусалима [334, с. 56]. Щоб показати, хто був ближнім („Nächster“), якого, за Мойсеєвим Законом, потрібно було любити, у параболі описано ставлення священика та левита до чоловіка, що був пограбований і залишений напівмертвим на дорозі. Священики були уповноважені приносити в Єрусалимському храмі жертви, а левити допомагали їм у цьому. Самаритяни визнавали викладений у П'ятикнижжі Закон Мойсея, але іудеї не були до них по-дружньому налаштованими [353, с. 202]. Постраждалому рани були оброблені оливковим маслом та вином – лікувальним засобом, який часто використовували в ті часи. Два динари, які самаритянин дав господарю заїжджого двору, щоб він подбав про чоловіка, відповідали приблизно двом денним заробіткам [356, с. 254].

Згідно з біблійним текстом, ближнім виявилася абсолютно незнайома людина, якій надав допомогу представник з іншого народу. Таким чином, параболу звертає увагу на те, що праведні люди роблять добро всім, хто цього потребує, незалежно від їхньої релігійної чи національної належності.

2) Unkraut unter dem Weizen (Mat 13:24–30).

Лексико-семантичні групи: а) іменники: das Königreich, der Himmel, der Mensch, der Feind, der Weizen, das Unkraut, die Ernte, der Schnitter, das Vorratshaus; б) дієслова: säen, wachsen, zusammenlesen, verbrennen, sammeln, sein.

Часткові образи метафоричного поля: der Mensch, der Feind, der Weizen, das Unkraut, die Ernte, der Schnitter, das Vorratshaus.

Приклад реалізації у журнальній статті:

„EINES der Königreichsgleichnisse Jesu handelt von einem Landwirt, der vortrefflichen Weizen aussät. Ein Feind sät Unkraut zwischen den vortrefflichen Samen. Das Unkraut überwuchert den Weizen. Dennoch befiehlt der Landwirt seinen Sklaven: „Lasst beides zusammen wachsen bis zur Ernte.“ Zur Erntezeit wird das Unkraut vernichtet und der Weizen eingesammelt. Jesus selbst erklärte das Gleichnis. Was enthüllt es?

Was auf dem Feld des Landwirts geschieht, veranschaulicht, wie und wann Jesus die gesamte Weizenklasse — gesalbte Christen, die mit ihm in seinem Königreich herrschen werden — aus der Menschheit herausammeln würde. Das Säen begann zu Pfingsten 33 u. Z. Das Einsammeln endet, wenn die Gesalbten, die am Ende des gegenwärtigen Systems der Dinge am Leben sind, endgültig versiegelt und dann in den Himmel aufgenommen werden (Mat. 24:31; Offb. 7:1–4). Dieses Gleichnis gibt uns einen umfassenden Überblick über Entwicklungen innerhalb von 2 000 Jahren, vergleichbar mit dem Rundumblick auf einem hohen Berg bei guter Fernsicht. Welche Entwicklungen in Verbindung mit dem Königreich erkennen wir von unserem Aussichtspunkt? Das Gleichnis handelt von einer Zeit der Aussaat, des Wachstums und der Ernte. Im vorliegenden Artikel geht es hauptsächlich um die Erntezeit.

Zu Beginn des 2. Jahrhunderts u. Z. „erschien . . . das Unkraut“: Scheinchristen traten auf den Plan (Mat. 13:26). Im 4. Jahrhundert waren diese den gesalbten Christen zahlenmäßig weit überlegen. Im Gleichnis fragen die Sklaven ihren Herrn, ob sie das Unkraut ausreißen sollen (Mat. 13:28). Was antwortet der Herr?

Über den Weizen und das Unkraut sagte Jesus: „Lasst beides zusammen wachsen bis zur Ernte.“ Das verrät, dass es vom 1. Jahrhundert bis heute immer einige gesalbte Christen („Weizen“) auf der Erde gegeben hat. Jesus bestätigte diese Schlussfolgerung, als er später seinen Jüngern versicherte: „Ich bin bei euch alle Tage bis zum Abschluss des Systems der Dinge“ (Mat. 28:20). Gesalbte Christen wurden somit von Jesus geschützt, alle Tage bis hin zur Zeit des Endes. Da jedoch der „Weizen“ von „Unkraut“ (Scheinchristen) überwuchert war, wissen wir nicht genau, wer in dieser langen Zeitspanne dazu gehörte. Doch einige Jahrzehnte vor Beginn der Erntezeit wurde der

„Weizen“ *erkennbar. Wie kam es dazu?*“ (Der Wachturm verkündigt Jehovas Königreich, 15.07.2013, S. 9–10).

Засіяння пшеничного поля бур'янами було знайомою на Близькому Сході дією, яка вказує на ворожість [346, с. 87]. Учені припускають, що таким „бур'яном“ міг бути отруйний кукуль п'янкий (*Lolium temulentum*) [349, с. 163], який до часу збору урожаю дуже подібний до пшениці. Оскільки коріння цих бур'янів легко сплітається з пшеничним, було б недоречним виривати його перед жнивнами, навіть якщо його й можна розпізнати, бо разом із ним можна було б ненароком вирвати пшеницю [342, с. 966]. Відповідно до тексту від *Mat 13:36–43*, парабола пояснюється у протиставленні „пшениці“ („синів Царства“) та „бур'янів“ („синів Злого“).

Підтекст такий: праведні люди, послідовники Ісуса Христа, відрізняються своєю поведінкою та мораллю від тих, хто не приймає звістки про Царство Небесне. У біблійному тексті пшениця символізує правдивих послідовників Христа, а бур'ян – удаваних християн. Хоч спершу може здатися, що вони однакові, з часом різниця стає очевидною.

3) Der verlorene Sohn (*Luk 15:11–32*).

Лексико-семантичні групи: а) *іменники:* der Vater, der Sohn, der Anteil, das Eigentum, das Land, das Leben, die Hungersnot, die Not, das Schwein, die Besinnung, das Mitleid, der Hals, das Gewand, der Ring, die Sandalen, der Sohn, der Konzertklang, der Tanz; б) *дієслова:* geben, zusammenpacken, reisen, verschwenden, führen, verbrauchen, sich aufmachen, ziehen, sündigen, leiden, bewegen, laufen, fallen, kleiden, tun, essen, sein, zum Leben kommen, verlieren, finden, sich nähern, hineingehen, wollen, zureden; в) *прикметники:* jung, fern, ausschweifend, schwer, lang, fröhlich, tot, alt, zornig.

Часткові образи метафоричного поля: der Vater, der Sohn.

Приклад реалізації у журнальній статті:

„Wie soll ich es meinen Eltern sagen?“

Jetzt kommt der schwierigste Teil: deinen Eltern zu sagen, was du falsch gemacht hast. Aus einem Gleichnis Jesu können wir in dieser Hinsicht viel lernen. In Lukas

15:11-32 lesen wir über den Sohn eines gewissen Mannes, der eines Tages von zu Hause wegging, um unabhängig zu sein. Aber der verschwenderische junge Mann verpraßte sein ganzes Geld und führte ein unsittliches Leben. Nachdem er so tief gesunken war, kam er zur Besinnung und beschloß, zu seinem Vater zurückzukehren in der Hoffnung, wieder aufgenommen zu werden. Doch wie ging er vor? Versuchte er schlauerweise, sein Unrecht vor seinem Vater zu verbergen oder die Schwere seiner Sünde herunterzuspielen? Im Gegenteil. Das erste, was er zu seinem Vater sagte, war: „Vater, ich habe gegen den Himmel und gegen dich gesündigt. Ich bin nicht mehr würdig, dein Sohn genannt zu werden.“ Ja, er sagte demütig und offen die Wahrheit. Er bat seinen Vater nicht, er möge ihn nicht bestrafen, sondern bat nur um Vergebung” (Erwachtet!, 08.09.1986, S. 15).

З біблійного контексту випливає, що фарисеї та книжники нарікали, бо Ісус Христос приймав у себе збирачів податків та грішників і їв разом із ними. Він відреагував на це, розповівши притчу про загублену вівцю, потім про загублену монету, а далі про блудного сина [335, с. 119–120]. За юдейським законом, молодшому синові належала половина спадку старшого. Подібно до того, як молодший син подався в далеку країну, так, в очах іудеїв, збирачі податків віддалилися від них, вступивши на службу до Риму [353, с. 174]. Бути змушеним пасти свиней було для єврея виявом зневаги, оскільки, за Законом Мойсея, ці тварини вважалися нечистими [347, с. 144]. Коли молодший син повернувся додому, усвідомивши свою провину, він попросився наймитувати. Такий працівник навіть не належав до членів сім'ї як раб, а був стороннім, якого часто наймали лише на один день [337, с. 530]. На вимогу батька, молодшому синові принесли довге, найкраще вбрання. При цьому йшлося не просто про звичайний одяг, а, ймовірно, про багато оздоблене святкове вбрання, що пропонувалося шанованому гостеві. Кільце та сандалі, ймовірно, були ознакою величі або доказом того, що хтось був вільною людиною [355, с. 222].

Смисл: завжди можливе повернення до правдивого життя, яким людина жила, доки не стала на хибний шлях, і це буде схвально оцінене (люблячою людиною та Богом).

4) Die Schafe und die Böcke (Mat 25:31–46).

Лексико-семантичні групи: а) *іменники:* der Menschensohn, die Herrlichkeit, der Engel, der Thron, die Nation, das Schaf, der Ziegenbock, die Rechte, die Linke, der Vater, das Königreich, der Fremde, krank, sehen, das Gefängnis, kommen, der Bruder, sein, das Feuer, der Teufel; б) *дієслова:* versammeln, trennen, kommen, segnen, erben, essen, geben, trinken, aufnehmen, bekleiden, tun, weggehen, bereiten, sein; в) *прикметники:* hungrig, durstig, gastfreundlich, nackt, gering, verflucht, ewig.

Часткові образи метафоричного поля: der Menschensohn, die Schafe, die Ziegenböcke, der Fremde, das Königreich, das Feuer.

Приклад реалізації в газетній статті:

„Links, Linker, Linkisch

Dabei konnten sich die Fanatiker bei der Anfeindung alles Linken auf die Bibel selbst berufen. Denken Sie an die Vision des Jüngsten Gerichts im Evangelium Matthäi, 25. Kapitel: Des Menschen Sohn wird die Völker voneinander scheiden gleich als ein Hirte die Schafe von den Böcken scheidet, und wird die Schafe zu seiner Rechten stellen und die Böcke zur Linken. Die zur Rechten sind die Gesegneten, aber was die anderen betrifft: Dann wird er auch sagen zu denen zur Linken: "Gehet hin von mir, ihr Verfluchten, in das ewige Feuer, das bereitet ist dem Teufel und seinen Engeln". Kein Zweifel, die linke Seite galt als böse, unheimlich, unheilbringend und unsauber, und der Linkshänder war durch Aberglaube und Religion verdammt” (Die Zeit, 31.10.1969).

З 31-го, 32-го, 41 та 46-го віршів випливає, що через цю притчу мало бути показано, як люди всіх націй будуть розділені та судимі, коли прийде Син Людський у своїй славі. Вона почасти є відповіддю Ісуса Христа на запитання його учнів: „Sage uns, wann wird das geschehen? und was wird das Zeichen sein für dein Kommen und für das Ende der Welt?” (Mat 24:3, LB). Вівці та козли на Близькому Сході паслися зазвичай разом, і пастух міг легко відрізнити тварин, коли йому потрібно було їх поділити [346, с. 193]. Підтекстово тут йдеться про дві різні групи людей. Права сторона („die Rechte”), на яку поставлено овець, є почесним місцем, ліва („die Linke”), на яку поставлено козлів – ганебне [355, с. 88–89].

Згідно з біблійним текстом параболи, схвалення „Сина Людського” (Ісуса Христа) отримують ті, хто допомагає „його найменшим братам” (його послідовникам). Парабола наголошує на необхідності допомоги людям, які потрапили у скрутне становище.

5) Der Schatz im Acker (Mat 13:44).

Лексико-семантичні групи: а) іменники: das Königreich, der Himmel, das Feld, der Schatz, der Mensch, die Freude; б) дієслова: finden, verbergen, verkaufen, kaufen, sein.

Часткові образи метафоричного поля: das Feld, der Schatz, der Mensch.

Приклад реалізації в журнальній статті:

„Was kann man tun, um dieses unausgeschöpfte Potenzial seiner Seele zu entwickeln? Es ist der "Schatz im Acker", von dem die Bibel spricht, das wahre Selbst des Menschen. Mit seiner Seele in Berührung zu kommen heißt, Antwort auf die Frage finden: Wer bin ich selbst? Was ist das Ursprüngliche, Einmalige, Authentische in mir? Was besitzt ein Mensch, dem gelungen ist, sein seelisches Potenzial zu entwickeln, was strahlt er aus? Er besitzt Weite und Freiheit, er urteilt nicht, er hat die Welt erfahren, er hat sich erfahren, er ist voller Zuversicht. Er muss nichts verdrängen, er muss sich nicht zwingen, positiv zu denken, er tut es. Er strahlt Ruhe aus, Tiefe und Milde” (Stern, 19. Oktober 2009).

Цю розповідь Ісус Христос виголосив не перед натовпом людей, а лише перед учнями (Mat 13:36). Як видно з її тексту, в ній говориться про „Царство Небесне”, що приносить радість тому, хто його знаходить. Однак для цього слід змінитися та налаштуватися на те, щоб „шукати найперше Царство” [357, с. 568].

У сучасній німецькій мові ця парабола може також ілюструвати особливу важливість якоїсь справи для людини, заради чого вона готова йти на жертви.

Як бачимо, смисловий потенціал біблійних парабол, не обмежується історичною ситуацією їхнього виникнення. Натомість, породжуються нові смисли, що виходять за межі ситуації виникнення параболи, і направлені на зміну ставлення читача до ситуації чи певного питання залежно від контексту їхнього вживання в тексті. Ефективність використання інакомовлення залежить від

реалістичності його відтворення: чим реалістичніші параболи, тим ефективніші вони стосовно передачі смислу.

Якщо мову розглядати як джерело інформації, то образи, виражені метафоричними лексемами, постають ілюстрацією смислу, реалізованого в їхньому контексті. Це дозволяє припустити, що смисл передує образу й водночас є результатом цього образу, оскільки сприймається адресатом через унаочнену життєву дійсність та її переосмислення. У параболах вплив смислу на образ відчувається там, де порушується їх реалістичність та вводяться вказівки щодо застосування сказаного в них (наприклад, коментар автора стосовно використаного інакомовлення).

Таким чином, через параболізацію відбувається унаочнення певної дійсності та її переосмислення, що виражається варіативністю парабол та їх модифікацій у мовленні – наявністю лексичних, фразеологічних та пареміологічних одиниць.

Висновки до розділу 3

1. Різні поняття відтворюються в німецькій мові за допомогою найрізноманітніших образів, які в параболізмах представлені сукупністю метафоричних лексем для позначення у біблійному тексті тих чи інших аспектів життя людини. Чим більше таких слів, різних словосполучень та контекстів залучено до аналізу, тим повнішим виявляється образне (метафоричне) поле, яке вони формують. Метафоричні лексеми є основними елементами при відтворенні й інтерпретації реальності на основі аналогії.

2. Лексичні одиниці окремих тематичних групувань у образному полі „Königreich Gottes” можуть стосуватись однієї або кількох парабол залежно від контексту, завдяки чому ці елементи аналогічно здатні висвітлювати різні поняття. Можуть вводитися й нові елементи, що виступають носіями образності й експліцитно ототожнюються із зовнішніми відповідниками, розвиваючи метафоричний потенціал образного поля (метафоричну персоніфікацію).

3. Смыслову структуру певної метафоричної лексеми, тобто сукупність її взаємопов'язаних та взаємозумовлених значень, виявлено в розподілі в образному полі лексичних груп, що виражають узагальнені семантичні ознаки за образною узгодженістю з цією метафоричною лексемою. Маючи полісемічний потенціал, ці слова характеризуються полівалентністю, тобто набувають широкого конотативного простору, з'являючись у різних контекстах.

4. Образи (формальна сторона) і смисл (змістова сторона) біблійних парабол зумовлюють виникнення нового світосприйняття. Мовні образи не лише структурують мислення, а й активують силу уяви читача та залучають його безпосередньо до процесу розуміння інформації. Вони сприяють унаочненню смислу, який базується на складному релігійному досвіді, допомагають адресатам сприймати цей досвід та пов'язану з ним наново інтерпретовану дійсність.

5. Парадигматичні, синтагматичні та епідигматичні особливості параболізмів підтверджують факт усталеності цих одиниць у німецькій мові та їхньої відтворюваності у мовленні. Це важливо для аналізу їх функціонування у мовній діяльності (на матеріалі публіцистичного тексту), в якому смисл параболізмів зумовлений особливостями змістової сторони (семантики) та тим, що мав на меті автор при їх використанні (прагматики).

Основні положення викладені у таких працях автора: [77; 89; 88; 86; 80; 85].

РОЗДІЛ 4

ФУНКЦІОНУВАННЯ ПАРАБОЛІЗМІВ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ПУБЛІЦИСТИЦІ

4.1 Функціонально-прагматична спрямованість публіцистичного тексту

Газетно-журнальний публіцистичний текст має характерні особливості щодо композиційного оформлення змісту, а також типові структурні схеми, моделі, що забезпечують реалізацію його комунікативно-інтенційного змісту. Специфіка письмового тексту як об'єкта комунікації полягає в тому, що він є „медіумом у людській комунікації з відстроченим етапом її реалізації і передбачає адресацію соціуму, а не окремому адресатові” [34, с. 178]. Соціум може розглядатися як громадський адресат, до якого звернені тексти, циркулюючі в комунікативному просторі. Крім того, письмове слово, на відміну від усного, традиційно має більш високий статус, авторитет, завдяки чому й впливає на соціальний процес [176, с. 14]. До особливостей газетного тексту як складового акту комунікації відносять його прагматичну базу, представлену сукупністю таких компонентів: а) створення тексту автором; б) сприйняття, розуміння та інтерпретація тексту читачем.

З точки зору основних функцій публіцистичний стиль характеризується, по-перше, певною оцінкою, по-друге, прагматичністю висвітлюваного матеріалу. Аксіологічна функція також виражена в текстах даної спрямованості, оскільки оцінка є каталізатором прагматичної функції мови преси – функції соціального контролю, ідеологічної дії з метою формування громадської думки. Прагматична функція виявляє себе більшою мірою у формах презентації мовного матеріалу, метою якої є залучення читача, тому завдання автора зводяться до такого: а) презентувати статтю з тим, щоб швидко та стисло передати інформацію; б) справити на читача певну емоційну дію [185].

Оскільки метою публіцистичних текстів є не лише передача інформації, але і певний вплив на реципієнта, тобто читача видання, необхідно визначити

основні параметри публіцистичного тексту і способи його впливу на аудиторію. В даному випадку публіцистичний текст необхідно розглядати як письмово зафіксований мовний твір, що володіє певною структурою, включає певні мовні засоби, а також спрямований на досягнення прагматичного ефекту. При цьому текстом даної спрямованості є сукупність кількох компонентів: створення тексту автором, сприйняття, розуміння та інтерпретація тексту читачем, а також ситуація спілкування. Дане твердження служить передумовою головного висновку про те, що будь-який текст, зокрема публіцистичний, є таким, що становить акт комунікації. В процесі комунікації деяка інформація залишається імпліцитною. Автор повідомлення, орієнтуючись на конкретного адресата з його фоновими знаннями і мовною компетенцією, розраховує на здатність останнього відновити експліцитно не виражену інформацію. Отже, значна роль відводиться прагматичному компоненту, при якому оцінно-образне переосмислення створює емотивно-експресивні конотації, що сприяють досягненню запланованого прагматичного ефекту.

В опрацьованому нами газетному матеріалі також виділяються відповідні теми, при розкритті яких використовуються параболізми. Так, суто релігійним статтям притаманні теми, пов'язані зі служінням Богу, розвитком християнських чеснот, зміцненням сімейних уз та вихованням дітей; у науково-популярних статтях переважають питання про здоровий спосіб життя, ставлення до роботи, у політико-економічних викладах – проблеми соціального, політичного та економічного устрою. Для кожної з тем характерна відповідна лексика, що вживається в проаналізованому матеріалі.

Актуальність чи сучасність параболізмів можна перевірити, досліджуючи вживання цих одиниць на сторінках німецькомовних газет та журналів, яким вони надають жвавості, влучності, образності, викликаючи в реципієнта різні емоційні асоціації. В газетному чи журнальному тексті ці інакомовлення набувають ілюстративного (наочного) характеру та використовуються для розвитку та підтвердження певної авторської ідеї.

4.2 Інтертекстуальні властивості параболізмів

Якщо говорити про реалізацію біблійних парабол, їх модифікацій та варіацій у текстовому матеріалі сучасної мови, то не можна оминати такі важливі поняття, як інтертекстуальність, цитата, алюзія та ремінісценція, адже параболізми є внутрішньотекстовим феноменом, оскільки можуть взаємодіяти з іншими текстами (у нашому випадку – публіцистичним) і позначати реалії оточуючої матеріальної дійсності, поняття духовного життя.

Наприклад: *„Ich habe mal einen sehr erfolgreichen Kreativen gefragt, was das Wichtigste in seinem Job ist. «Mit Erwachsenen wieder ein bisschen Kindergarten zu spielen“, antwortete er. Das hätte von Jesus kommen können: Wenn ihr nicht werdet wie die Kinder – verpasst ihr das Beste. Und da hockst du wie ein Kamel vor dem Nadelöhr und schaust Börsenkursen beim Fallen zu, statt draußen im Herbstlaub die bunten Blätterhaufen aufzuwirbeln”* (Der Stern, 24.12.2008).

Текст біблійної параболи виступає „прецедентним текстом” [164], тобто текстом, до якого відбувається відсилання, а параболи з біблійного тексту є „інтертекстами”, тобто текстами або їхніми фрагментами, модифікаціями чи варіаціями в інших текстах (зокрема, публіцистичних). Це спостерігається, наприклад, у статті „Die Gnade der leeren Hände”, де знаходимо „Притчу про фарисея та збирача податків”:

„Gott erwartet keinen Erfolg. Vor Gott kann jeder sein, wie er ist. Gott schenkt seine Gnade allen, die vor ihn treten.

Lukas 18, 9–14: Er sagte aber zu einigen, die sich anmaßten, fromm zu sein, und verachteten die andern, dies Gleichnis: Es gingen zwei Menschen hinauf in den Tempel, um zu beten, der eine ein Pharisäer, der andere ein Zöllner. Der Pharisäer stand für sich und betete so: Ich danke dir, Gott, dass ich nicht bin wie die andern Leute, Räuber, Betrüger, Ehebrecher oder auch wie dieser Zöllner. Ich faste zweimal in der Woche und gebe den Zehnten von allem, was ich einnehme. Der Zöllner aber stand ferne, wollte auch die Augen nicht aufheben zum Himmel, sondern schlug an seine Brust und sprach: Gott, sei mir Sünder gnädig! Ich sage euch: Dieser ging gerechtfertigt hinab in sein

Haus, nicht jener. Denn wer sich selbst erhöht, der wird erniedrigt werden; und wer sich selbst erniedrigt, der wird erhöht werden.

Das Problem sind nicht die Erfolge. Das Problem sind auch nicht zwingend die Worte des Gebets. Das Problem ist das Denken, das hinter den Worten steckt: Zu meinen, dass Erfolge mich vor Gott besser dastehen lassen“ (Unsere Kirche, 22.08.2009).

Автор статті, переповідаючи цю параболу, хотів наголосити на тому, що важливо в наш час – підходити до служіння Богу слід з відповідним мисленням: розвивати смирення, уникати гордості. Її вживання надало емоційності статті, привнесло додаткову аргументацію, що дозволило правильно сприйняти почуте.

Інтертекстуальність полягає в тому, що один текст містить конкретні та експліцитні відсилання (інтертексти) до інших текстів [187, с. 317–318]. У нашій статті це стосується параболізмів – реалізованих у газетній чи журнальній статті біблійних парабол, їхніх текстових модифікацій чи лексико-синтаксичних варіацій. Тут виділяємо: 1) розповідну частину (вступ); 2) образну (основну) та 3) перехідну (вступ, застосування), яка в контексті набуває особливого значення. Їх можна простежити в нижченаведеному прикладі реалізації „Притчі про захований у полі скарб“: *„Die Erkenntnis über Gott und sein Königreich wurde etwas Kostbares für mich. Es war so, wie Jesus gesagt hatte: „Das Königreich der Himmel ist gleich einem im Felde verborgenen Schatz, den ein Mensch fand und verbarg; und vor Freude darüber geht er hin und verkauft alles, was er hat, und kauft jenes Feld“ (Matthäus 13:44). Ich wollte lernen, wie ich ein irdischer Untertan des Königreiches werden konnte. Aber für mich war es nicht leicht, dies allem anderen voranzustellen“ (Erwachtet!, 08.05.1984, S. 15).*

Інтертекстуальність можлива за умови існування єдиного текстового простору, коли тексти можуть вільно проникати один в одного за допомогою цитат, алюзій або ремінісценцій.

Згідно з термінологічною енциклопедією О. О. Селіванової, цитата – це дослівне введення до тексту фрагмента іншого тексту або висловлення, яке супроводжується відповідною пунктуацією (лапками), паравербальними

засобами (курсив, виділення жирним шрифтом), посиланнями на джерело [332, с. 656–657]. Цитати поділяються на атрибутовані (відтворення фрагмента тексту з посиланням на його прототекст) і неатрибутовані (без посилання на прототекст).

Розглянемо приклад атрибутованої цитати біблійної параболи в статті „Eine zweite Chance”, у якій спостережено апелювання до джерела реалізованого тексту притчі:

„Der Schlussstein wird zum alles tragenden Element. Hier zu sehen in der Kuppel der Evangelischen Kirche in Lotte. Christus in Gestalt des Opferlamms bildet das Zentrum. Der Sohn Gottes wird zum „Eckstein“. An ihm scheiden sich die Geister.

Markus 12, 1–12 (in Auswahl): Es pflanzte einer einen Weinberg, zog einen Zaun ringsum, grub eine Kelter und baute einen Turm. Dann verpachtete er ihn an Weinbauern und ging außer Landes. Und zu gegebener Zeit schickte er einen Knecht zu den Weinbauern, um von den Weinbauern seinen Anteil am Ertrag des Weinbergs einzuholen. Sie aber packten ihn und schlugen ihn und schickten ihn mit leeren Händen fort. ... Einen hatte er noch: den geliebten Sohn. Den schickte er als letzten zu ihnen, denn er sagte sich: Vor meinem Sohn werden sie Respekt haben. Jene Weinbauern aber sagten zueinander: Das ist der Erbe. Kommt, wir wollen ihn töten, dann wird das Erbe uns gehören. Und sie packten ihn und töteten ihn und warfen ihn aus dem Weinberg. Was wird nun der Herr des Weinbergs tun? ... Der Stein, den die Bauleute verworfen haben, er ist zum Eckstein geworden, durch den Herrn ist er das geworden, und wunderbar ist er in unseren Augen.

Gegen die Logik von Zank, Hass und Unfrieden ereignet sich das Unerwartete. Jesus Christus wird zum tragenden Fundament und durchkreuzt damit unsere kühnsten Erwartungen. Nicht Vergeltung und Rache, nicht unser Verstricktsein in Schuld haben das letzte Wort. Gott gibt uns unverdient eine zweite Chance. Seine Güte sprengt Grenzen und übersteigt unser Vorstellungsvermögen.

Es bleibt uns zwar nicht erspart, unser Tagwerk zu offenbaren und vor ihm Rechenschaft abzulegen. Wir müssen uns alltäglich der Frage stellen, ob wir den Auftrag, Gottes Schöpfung zu bebauen und zu bewahren, zur Zufriedenheit erfüllen.

Aber wir wissen auch, dass diese Aufgabe keine Bürde, sondern ein Tun in Freiheit und unermesslichem Vertrauen Gottes begleitet von seiner „Engelsgeduld“ ist. Auf den Karfreitag folgt Ostern” (Unsere Kirche, 07.03.2009).

На думку Л. П. Статкевич, „важливою є не стільки точність цитування, скільки її впізнання. Тоді не лише саму цитату можна сприйняти в узагальнено символічному значенні, але й увесь текст збагатиться за рахунок тексту-джерела. Цитата стає немов представником чужого тексту, механізмом запуску асоціацій” [183, с. 285–286].

За О. О. Селівановою, алюзія – це прийом художньої виразності, що змістовно збагачує текстову інформацію, створюючи численні асоціації за рахунок натяку на події, факти, персонажів інших текстів [332, с. 24]. Від цитати текстова алюзія відрізняється тим, що елементи прототексту в інтертексті не формують цілісного висловлювання або ж представлені в неявному вигляді, вливаючись у семантико-композиційну структуру інтертексту [183, с. 287]. І. В. Гюббенет вживає термін „алюзія” як у широкому значенні, тобто посилення на епізоди, імена, назви міфологічного, історичного та власне літературного характеру, так і до алюзивних цитат, тобто натяків, відсилення до певного літературного твору, сюжету чи образу [58].

Споріднена з алюзією ремінісценція (від лат. „reminiscentia” – спогад), що полягає у введенні до певного тексту фрагментів, які нагадують адресатові події, факти, героїв, стилістичні прийоми, мотиви іншого тексту [332, с. 513]. Це – точні чи модифіковані цитати або іншого роду посилення в тексті на інші, створені раніше тексти [188, с. 17]. Автор може вдаватися до цього прийому, щоб продемонструвати власну ерудицію, виявити повагу до певного літературного джерела, створити іронію чи полеміку.

Варто провести розмежування між алюзією та ремінісценцією, адже часто ці поняття взаємозамінюються. Алюзія – це відсилення до певного джерела чи явища, а ремінісценція – усвідомлене чи неусвідомлене відтворення автором знайомої фразової чи образної конструкції з іншого твору [183, с. 286–287]. Під алюзією розуміється посилення на параболізм в газетному чи журнальному

німецькомовному тексті загалом (назва біблійної книги (повна чи скорочена) з вказівкою на номер розділу та вірша, де знаходиться певна одиниця), а під ремінісценцією – лексичний репрезентант параболи чи її модифікації в мові, яким може бути слово чи словосполучення, що нагадує про неї.

Ремінісценції супроводжуються парадигматичним прирощенням до змісту тексту, в якому вони використовуються, і є тільки натяком на біблійне інакомовлення, тому, на відміну від біблійної цитати, не являють собою семантичної єдності. Вони розраховані на фонові знання читача та актуалізацію відповідних асоціацій [206, с. 158–164]. Наведемо приклад: „*Wir befinden uns vor einem durchaus grundlegenden Problem der Geschichte der Kulturen und der Völker, das zu identifizieren uns, den Europäern, sehr schwer fällt; denn es stellt je den von uns all zu tief in Frage. Wie jedermann weiß, ist es viel schwieriger, den Balken im eigenen Auge zu erkennen, als den Splitter im Auge des Nächsten auszumachen. So möchte ich also einladen zu einer schwierigen Arbeit europäischer Introspektion*” (Communio, 3 / 2005).

У цьому фрагменті тексту, як бачимо, реалізуються варіації біблійного інакомовлення „*der Balken im eigenen Auge*” та „*der Splitter im Auge des Nächsten*” (за текстом Mat 7:3–5).

Ремінісценції параболізмів або їхні цитати можуть бути розміщені в заголовку, у початковій, середній та кінцевій частинах тексту. Наприклад, у статті „*Wortreich gegen die Armut*” підзаголовок нагадує нам про персонаж з біблійної параболи (Лазара):

„*Lazarusschicht*

Ein weiteres Synonym für die Unterschicht. Der Begriff geht auf den biblischen Lazarus zurück, von dem in einem Gleichnis im Lukas-Evangelium die Rede ist: Vor der Tür des Reichen lag ein armer Mann namens Lazarus, dessen Leib voller Geschwüre war. Nach seinem Tod wurde Lazarus von Engeln in Abrahams Schoß gebettet, der Reiche hingegen musste in der Hölle schmoren” (Die Zeit, 26.10.2006).

З прикладу видно, що використання алюзій та ремінісценцій може сприяти декодуванню головної ідеї твору, допомагає створювати підтекст у певних

фрагментах тексту й імпліцитно впливати на скерування оповіді. Зокрема, автор цієї статті закликає читача до усвідомлення важливості інформації, поданої крізь призму його власного сприйняття („Лазаревий прошарок” як позначення малозабезпеченого прошарку населення).

Отже, у публіцистичному тексті параболізми актуалізуються за допомогою цитат, алюзій та ремінісценцій.

Аналізовані форми інтертекстуальності можуть використовуватись як заголовок, підзаголовок чи вступ, а також стояти в основній частині чи в кінцівці, слугуючи поясненням подальших подій тексту, в якому функціонують. Вони відіграють вагомую роль в ідейному розумінні адресатом газетної чи журнальної статті (або її уривку), можуть породжувати різні асоціації та апелювати до світогляду людини.

4.3 Квантитативні параметри вживаності параболізмів

У ході дослідження проаналізовано найпоширеніші релігійні газети та часописи різних конфесійних напрямків з метою простеження їхньої кількісної представленості, а також виявлення функціональних особливостей.

Щоб перевірити достатність обсягу вибірки, ми порівняли величину похибки нашої вибірки з табличним значенням, згідно з яким величина цієї похибки не повинна перевищувати 33% при відносності 95% (значущості $P = 0,05$). Загальна похибка нашої вибірки для 2800 прикладів складає 0,04 %. Отже, обсяг вибірки репрезентативний для квантитативного аналізу.

У переглянутих німецькомовних релігійних та суспільно-політичних газетах і журналах виявлено 1615 одиниць біблійних парабол та їхніх текстових модифікацій (57,7 % від загальної вибірки), з яких 1354 одиниці (83,8 %) складають розгорнуті порівняння та метафори, а 261 одиниці (16,2 %) – метафори та порівняння у формі коротких притч-приповідок.

Як бачимо з додатку Н (табл. 1), більше 40 разів вживаються такі параболи: „*Neuer Wein in alten Schläuchen*” / „*Про нове вино в старих бурдюках*”

(Mat 9:17; Mar 2:22; Luk 5:37–39) – 47; „*Die Lampe unter dem Scheffel oder unter dem Bett*” / „Про світильник під мірильною посудиною чи під ліжком” (Mat 5:15; Mar 4:21; Luk 8:16) – 46; „*Der neue Flicker auf einem alten Kleid*” / „Про нову латку на старому одязі” (Mat 9:16; Mar 2:21; Luk 5:36) – 44; „*Unkraut unter dem Weizen*” / „Про бур’ян та пшеницю” (Mat 13:24–30) – 44; „*Der verlorene Sohn*” / „Про блудного сина” (Luk 15:11–32) – 44; „*Der Schatz im Acker*” / „Про схований на полі скарб” (Mat 13:44) – 43; „*Die Schafe und die Böcke*” / „Про овець та козлів” (Mat 25:31–46) – 43 вживання. Найчастіше вживаним новозавітним біблійним інакомовленням, зафіксованим на сторінках газет, стала „*Притча про доброго самарянина*” („*Der barmherzige Samariter*”) із тексту Luk 10:30–37) – 77 вживань, а зі старозавітних біблійних книг – „*Притча про вкрадене ягня*” („*Das gestohlene Lamm*” із тексту 2 Sam 12:1–4) – 42 вживання.

За частотністю вживання в релігійній пресі домінують євангельські притчі (1092 вживання – близько 67,6 %). Частка старозавітних парабол становить майже 22,6 % (всього 365 вживань).

Що стосується інформаційно-аналітичних та суспільно-політичних німецьких газет і журналів, то тут параболи-тексти вживаються рідко. У цьому матеріалі переважають їхні варіації, представлені лексичними, фразеологічними та пареміологічними параболізмами. Це пояснюється широкою вживаністю цих одиниць пересічними носіями німецької мови. Найчастіше були зафіксовані такі приклади (див. Додаток П): „*Das Senfkorn*” / „Про гірчичне зерно” (Mat 13:31, 32; Mar 4:30–32; Luk 13:18, 19) – 6 випадків вживання; „*Der verlorene Sohn*” / „Про блудного сина” (Luk 15:11–32) – 6; „*Der Sämann*” / „Про сіяча” (Mat 13: 3–8; Mar 4:3–8; Luk 8: 5–8) – 7; „*Neuer Wein in alten Schläuchen*” / „Про нове вино в старих бурдюках” (Mat 9:17; Mar 2:22; Luk 5:37–39) – 8; „*Unkraut unter dem Weizen*” / „Про бур’ян між пшеницею” (Mat 13:24–30) – 8; „*Der barmherzige Samariter*” / „Про доброго самаритянина” (Luk 10:30–37) – усього 9 вживань.

Усього нами зареєстровано 1185 випадків вживання варіацій біблійних інакомовлень (42,3 % від загальної вибірки). З них 775 (65,4 %) притаманні

суспільно-політичним та інформаційно-аналітичним газетно-журнальним текстам, а 410 (34,6 %) – релігійним.

Найчастіше в нерелігійній пресі наявні такі варіації: „*Salz der Erde sein*” (45 випадків вживання), „*Spreu vom Weizen sondern*” (40), „*Wolf im Schafpelz sein*” (37), „*Mühlstein am Hals sein*” (38), „*neuen Wein in alte Schläuche füllen*” (36), „*in den Wind reden*” (36), „*Balken im eigenen Auge*” (29), „*Axt an die Wurzel legen*” (28), „*Licht leuchten lassen*” (28), „*ernten, wo man nicht gesät hat*” (26), „*Berge versetzen*” (26), „*Licht nicht unter den Scheffel stellen*” (25), „*Steine statt Brot geben*” (25).

У релігійній публіцистиці найчастіше використовувались такі варіації: „*an Früchten erkennen*” (47 випадків вживання), „*wer das sät, das wird er ernten*” (45), „*durch enge Pforte gehen*” (36), „*Splitter im Auge des Nächsten*” (24), „*Schafe von den Böcken scheiden*” (20).

Для того, щоб визначити узгодженість між розподілом параболізмів у суспільно-політичних і релігійних текстах, було проведено дослідження, у ході зіставлено емпіричні та теоретично очікувані величини. Далі за спеціальними формулами розраховано показники χ^2 , коефіцієнт взаємної спряженості Чупрова (К) та парної кореляції (r) для 67 найчастотніших біблійних парабол та 53 найчастотніших їхніх варіацій стосовно взаємозв'язку по частотності вживання в суспільно-політичних та релігійних текстах (див. Додатки Н, Р). Порожні клітинки в таблиці вказують на відсутність значущих показників χ^2 та К.

Зауважимо, що сума χ^2 тим більша, чим більше емпіричні величини відхиляються від теоретичних, а отриманий коефіцієнт К має значимість тоді, коли значимий χ^2 [127, с. 89]. При ступенях свободи $df = (67 - 1) (2 - 1) = 66$ та $P = 0,05$ найбільший (та єдиний значущий показник) показник цього критерію в суспільно-політичних газетно-журнальних текстах зафіксований у випадку з „*Притчею про сіяча*” ($\chi^2 = 3,87$ при $K = 0,05$). Результат свідчить, що досліджувані тексти не перенасичені цією формою біблійного інакомовлення. В релігійних публікаціях цей показник є незначущим – його знаходимо лише у „*Притчі про робітників у винограднику*” та „*Притчі про двох царів*” ($\chi^2 = 1,88$).

Щодо варіацій біблійних парабол, то при ступенях свободи $df = (53 - 1) (2 - 1) = 52$ та $P = 0,05$ найбільший показник χ^2 у нерелігійних газетах і журналах має „*Axt an die Wurzel legen*” ($\chi^2 = 15,17$ при $K = 0,11$), а в релігійних – „*In den Wind reden*” ($\chi^2 = 41,71$ при $K = 0,19$).

Результат вказує на те, що суспільно-політичні тексти не перенасичені біблійними притчами, їм притаманне використання лексико-синтаксичних варіацій, фіксованих різними словниками.

Коефіцієнт парної кореляції (r) у цих текстах щодо вживання парабол склав відповідно $r = 0,88$, при $df = (67 - 2) = 65$, а варіацій – $r = 0,34$, при $df = (53 - 2) = 51$. Це означає, що зв'язок між цими текстами щодо вживання парабол тісний, а щодо їхніх варіацій – слабкий.

Наведемо також дані по частотності використання лексичних, фразеологічних та пареміологічних параболізмів. З лексичних параболізмів частотні (тобто використані не менше 7 разів) 11 одиниць (66,6%) – всього 282 вживання. Зі 100 фразеологічних параболізмів, зафіксованих у газетах, 12 (12%) одиниць використовуються не менше семи разів (усього 385 вживань). Щодо пареміологічних параболізмів, то найбільш частотними виявилися 8 одиниць (16%) – 46 вживань. Отже, найбільш активно використовуються в мові нерелігійних газет такі компоненти біблійного інакомовлення, як фразеологічні, менш активно – лексичні, ще менше – пареміологічні параболізми (див. Додаток С).

Відрізняються групи параболізмів і кількістю зазначених випадків використання високочастотних одиниць у суспільно-політичних газетах. Наприклад, у журналі „*Der Spiegel*” виявлено 136 параболізмів-слів (15,14 %, $\chi^2 = 1,09$), найнижча частота використання цих одиниць спостерігається у газеті „*Der Stern*” (40 одиниць (4,45 %), $\chi^2 = 7,67$ при $K = 0,09$). Фразеологічні та пареміологічні параболізми також дають високі частотні показники, що свідчить про активне використання їх у публіцистичних текстах (96 фразеологічних параболізмів (10,69 %) у журналі „*Der Spiegel*” та 68 пареміологічних параболізмів (7,57 %) у газеті „*Die Welt*”). Найвищий статистично значущий

коефіцієнт хі-квадрат зафіксовано у газеті „Die Süddeutsche Zeitung”, $\chi^2 = 30,69$ при $K = 0,18$ (пареміологічні параболізми), а найнижчий – у газеті „Die Welt”: $\chi^2 = 0,08$ (див. також Додаток С).

Сума χ^2 , яка не перевищує табличні значення [127, с. 174], та різна міра статистичних зв'язків підтверджують гіпотезу про незалежність розподілу вживання параболізмів у суспільно-політичних і релігійних текстах. Використання парабол-текстів і їхніх модифікацій властиве релігійним газетам і журналам, а вживання варіацій – лексичних параболізмів, фразеологічних та пареміологічних параболізмів – характерне для суспільно-політичних текстів.

4.4 Функціональні характеристики параболізмів

Кількісні показники параболізмів пов'язані з їхніми прагматичними характеристиками: чим вищий відсоток вживання цих одиниць у мові, тим вірогідніша обізнаність автора з текстами парабол чи розрахунок на відповідну ерудицію адресата. Така комунікативна інтенція [245, с. 145] спрямована на зміну точки зору адресата і, зрештою, завдяки цьому, на зміну його ставлення до певної проблеми або поведінки. У подальшому розглядаються різні функції параболізмів у сучасній німецькомовній публіцистиці.

Біблійній параболі притаманна експресивність як засіб посилення прагматичного впливу тексту на реципієнтів, що досягається через переконання в істинності певних тверджень, необхідності дотримуватися норм та правил життя й формуванні певної поведінкової реакції [146, с. 131]. Цим вона виконує аргументативну функцію [227, с. 230], істотно впливаючи на кодекс поведінки реципієнта й активуючи дифузний, а тому сугестивний комплекс імпліцитних уявлень та поглядів. У результаті цього відбуваються певні зміни емоційного стану адресата, регуляція його поведінки або створюється естетичний ефект [20; 189].

Разом із семантично-когнітивними потенціалами смислу вдала параболола мобілізує також психологічно-емоційний резервуар роздумів. Образи не лише в

певний спосіб розпізнаються реципієнтом, а й афективно сприймаються та переживаються ним під відповідною перспективою [272, с. 22]. Звідси випливає афективна діюча сила метафори, їхня емотивна функція. Емотивність – це лінгвістичне вираження емоцій, у широкому значенні – всі засоби та способи вираження емоцій людини як засіб посилення прагматичного впливу тексту на реципієнтів. Експресивність, на відміну від емотивності, тісніше пов'язана з раціональним наміром щось виразити (не обов'язково емоції) й орієнтована на адресата [136, с. 78–83]. Емотивна та експресивна функції параболізмів слугують вираженню авторської позиції як засобу звернення уваги читачів задля передачі позитивних чи негативних реалій та оцінок.

Ситуативні передумови для розуміння актуалізують через емоції і життєвий досвід реципієнта. Так параболізми виконують функцію інтерпретації та структурування дійсності, закликають до дій та є мотиваційним фактором у конкретній ситуації. Кожна ситуація може тлумачитись по-різному, тому при інтерпретації слід звернути особливу увагу на інтенцію авторського вислову в контексті вживання [253, с. 17]. Не менш важливий аналіз пресупозиції як створення загальної семантичної бази, конотації як вираження емотивно-оцінного та стилістично маркованого ставлення суб'єкта мови до дійсності та відображення почуттів мовця [69, с. 32–33].

Через використання адресантом параболізмів задіюється процес розуміння та інтерпретації їхнього смислу, завдяки чому уможлиблюється пояснення поданої інформації, тобто формування логічних висновків, відображення світогляду, певної системи цінностей, які опредмечені в ньому й пов'язані з внутрішнім світом суб'єкта, його мисленням [280, с. 261–263]. Така експресивно-пізнавальна функція передачі, захисту або пізнання певних ціннісних орієнтацій [146, с. 131] виділяється завдяки притаманному параболізмам метафоричному перенесенню понятійних структур з однієї сфери в іншу [35; 125; 254].

Інформаційна (когнітивна), експресивна (емотивна) та апелятивна (аргументативна, прагматична) функції параболізмів, які виражаються в мові через інтертекстуальність, ілюстративність, дидактичність і персуазивність цих

одиниць, на нашу думку, взаємопов'язані. Розглядаючи на матеріалі біблійних текстів, лексикографічних джерел та публіцистики виражений цими одиницями смисл, а також їхні структурні й семантичні зміни, ми звертаємо увагу на ці функції в комплексі.

Відбувається спонування до використання сказаного адресатом у житті за допомогою апелятивної функції, інтертекстуальності цих одиниць, їхніх структурно-композиційних особливостей (що проявляється в оформленні) та залучення у контекст, що є частиною авторської „стратегії”. У сучасному публіцистичному тексті параболізми належать до певних контекстів у межах яких слугують різнотиповими аргументативними засобами.

1. Аргументація з нелогічністю. Наприклад:

„Alter Wein schlaucht aufs Neue

"Zukunft Jetzt" – unter dieser fortschrittlich anmutenden Parole starten Amelie Deuffhard, neue Intendantin auf Kampnagel und ihr Team im Herbst in die erste Spielzeit. Gestern stellte sie ihr Programm vor und man wurde den Geschmack nicht los, dass hier alter Wein, in neue Schläuche gefüllt und umetikettiert, vorgeben soll, Kampnagel werde auf die ein oder andere Art neu erfunden und positioniert. Schon die Zielsetzung, als Binsenwahrheit formuliert, haben alle Intendanten zuvor verfolgt: "Kunst entsteht nicht im Elfenbeinturm, Kunst und Realität haben etwas miteinander zu tun und bedingen sich gegenseitig" (Die Welt, 12.07.2007).

Автор цієї статті висловлює думку, що своєю мистецькою програмою Амелі Дойфльгард не продемонструвала глядачам нічого неочікуваного.

Часто в параболізмах розповідна частина зменшена до мінімуму. Ці образні висловлювання функціонують завдяки нелогічності ситуації, взятої з повсякденного життя. Наприклад, нелогічно ховати світло під посудиною (Mat 5:15) чи наповнювати новим вином старі міхи (Mar 2:22). Відповідні приклади (Mar 2:22; Mat 5:15) подають очікувану, звичну поведінку в незвичному, несподіваному контексті. Завдяки незвичності, нелогічності чи взагалі неможливості представленої у них ситуації, автор допомагає адресату дійти певного висновку.

2. Аргументація з очевидним. Опис незмінних природних процесів, які часто використовуються у параболізмах, служить для запевнення та розвіяння сумніву стосовно певних питань. Наприклад:

„Jesus“, sagte der stellvertretende FDP-Vorsitzende Reiner Brüderle, „war deshalb so erfolgreich, weil er schwierige Themen mit Bildern und Gleichnissen erzählte.“ Dann fügte Brüderle hinzu: „Das müssen wir auch machen.“

Der Messias als Leitbild des deutschen Liberalismus, das wird nicht nur Wolfgang Gerhardt irritieren. Andererseits: Soll man vom Herrn nicht lernen dürfen? Es ist ja nicht der Programmierer, der Brüderle an Jesus interessiert, es ist der Verkäufer. Es geht nicht um den Ethiker, sondern um den Leistungsethiker. War es nicht wirklich genial, wie der Meister aus Nazareth sein unsichtbares Himmelreich (für das seinerzeit nicht mal ein Prozent votiert hätte) an den Mann brachte? „Wem ist das Reich Gottes ähnlich?“, fragte er damals sein Volk und erklärte sogleich: „Es ist wie ein Senfkorn, das ein Mann in seinem Garten in die Erde steckte es wuchs und wurde zu einem Baum, und die Vögel des Himmels nisteten in seinen Zweigen.“

Kein Zweifel, das gelbe Korn wird wieder keimen. Und ist das Tal der Tränen erst durchschritten, werden auch die Kindlein kommen. Mögen die Ungläubigen ruhig weiter behaupten, die FDP habe ein Stadium erreicht, das Pietät verdient“ (Die Zeit, 30.09.1999).

Успіх місіонерської діяльності послідовників Христа, зображений у первинній формі параболи як винагородження праці сіяча урожаєм або колосальною різницею між гірчичною насіниною та деревом, може запевнити читача статті в успішному кінцевому результаті політичної діяльності, про яку йдеться у публіцистичному тексті. Як бачимо, через більший історичний контекст сучасна діяльність людини може поставати в новому світлі.

3. Багатогранне направлення читача. Стратегія розповіді в довгих параболах біблійного тексту значно ускладненіша, ніж у коротких інакомовленнях, що пояснюється їхнім більшим розміром і „стратегічними моментами“. Наприклад, розглянемо використану в німецькомовній статті ремінісценцію притчі „Про блудного сина“ / „Der verlorene Sohn“ (Luk 15:11–32):

„Dein Nachbar der Islamist: Der ARD-Film "Der verlorene Sohn" nähert sich einem deutschen Konvertiten, der unter Terrorverdacht steht. Das stark gespielte Gesellschaftsdrama kommt ohne psychologischen Schnickschnack aus – wirkt aber angesichts der arabischen Revolutionen ein wenig gestrig.

Das biblische Gleichnis vom verlorenen Sohn ist eine grandiose Geschichte über die Größe des Verzeihens: Ein Vater nimmt seinen reuigen Spross bei sich zu Hause wieder auf, obwohl der sein Vermögen verprasst und schwer gesündigt hat und der rechtschaffende Bruder des Missetäters die versöhnliche Tat des Vaters missbilligt“ (Der Spiegel, 23.02.2011).

Стратегічна мета цієї параболи у біблійному тексті полягає в тому, щоб зробити перспективу „батька” зрозумілою для читача, а відтак досягти схвалення читачем його вчинку. Це досягається за допомогою розповідних елементів:

а) композиція параболи: поділ на сцени з напруженими моментами, риторичні прийоми (монолог, пряма мова, повторення, детальний опис) та подвійна кульмінація з відкритим завершенням;

б) вибором елементів образного поля (*Vater, Sohn*), завдяки чому історія, хоч і є повністю вигаданою, але сприймається правдоподібно. Адресат розуміє суть через образні елементи параболи та має можливість зайняти певну позицію стосовно параболічних персонажів (молодшого сина, батька, старшого сина).

Подібні стратегічні моменти простежуються і в інших параболах, супроводжуючись нелогічністю, гіперболізацією або завершенням із прагматичним спрямуванням (показовий вирок, відкрита „жорстка” заключна речення). Наприклад, у притчі „Про таланти” (Mat 25:14–30) відсутня згадка про ціль інвестиції доручених грошей; у притчі „Про весільний бенкет для царевого сина” (Mat 22:1–14) відсутній наказ мати святкове весільне вбрання.

На додаток до цих внутрішньообразних ознак, семантична інтеграція з біблійним контекстом є засобом для прояснення смислу параболи. У випадку, що описується в Luk 15:11–32 є кілька семантичних зав’язок:

- (спільне) споживання їжі (Luk 15:1, 23);
- грішник / грішити (Luk 15:1, 7, 10, 18, 21);

- радість / бути радісним (Luk 15:5–7, 9, 24, 29, 32);
- втрачати / знаходити (Luk 15:4–6, 8, 24, 32);
- небо (Luk 15:7, (10), 18, 21).

Отже, для адресатів смисл параболи вже підготовлений, а відповідні ключові слова актуалізують в образах цей контекст.

4. Спонування до дій. За допомогою прикладів можливе застереження від негативної поведінки через відповідне зображення типових слабких сторін реалістичних постатей (наприклад, священика, левита, фарисея чи багатія) або навпаки, спонування до певних дій (наприклад, образи самаритянина, збирача податків або жебрака). Наприклад:

„Empfindsamkeit kann sich als Mitgefühl und Nächstenliebe äußern. In dem biblischen Gleichnis vom „Barmherzigen Samariter“ fehlte es sowohl dem Priester als dem Leviten an Empfindsamkeit. Beide empfanden nicht das geringste Mitleid, als sie einen Menschen am Weg liegen sahen, der geschlagen und ausgeraubt worden war. Aber der Samariter war empfindsam für diesen Menschen. Er bekundete Anteilnahme und Mitgefühl. Das bewies er, indem er alles tat, was in seinen Kräften stand, um dem Mann, der unter die Räuber gefallen war, zu helfen (Luk. 10:29–37)“ (Erwachtet!, 22.06.1977, S. 4).

Як бачимо, завдяки протиставленню образів соціально протилежних параболічних постатей (священика та левита), адресат підсвідомо стає на бік т. зв. „аутсайдера” (самарянина). Правомірність дій інших персонажів не заперечується, але в окремих випадках такі дії здаються сумнівними, дивакуватими та нелогічними. Використання прикладів імпліцитно полягає в тому, щоб через „стратегічні моменти” адресат застосовував аналогічні дії (Luk 10:37) або уникав протилежної поведінки. Наприклад, загальна вказівка на те, що стається з багатіями (Luk 12:21); заклик багатіїв до відмови від власності (Luk 12:32); вказівка на закоренілість багатіїв (Luk 16:31). Застосування поради з притчі „Про фарисея та збирача податків” (Luk 18:14) охоплює обидві можливості (самоупокорення на противагу самопіднесенню).

Прагматична спрямованість і високоемотивний характер параболічних образів робить ці інакомовлення ідеальними для заключної частини аргументативного процесу: ще раз стисло робиться підсумок з метою кращого запам'ятовування сказаного вище. Про потрібне ставлення адресата нерідко зазначається в самій параболі: „Der verlorene Sohn” (Luk 15:24,32), „Der Pharisäer und Steuereinnnehmer” (Luk 18:14), „Die Arbeiter im Weinberg” (Mat 20:16), „Der barmherzige Samariter” (Luk 10:37). Ставлення і поведінка може підтверджуватись або ставитись під сумнів. Часто адресати зіштовхуються з суперечливими прикладами, в яких наслідки правильного і неправильного поводження подаються контрастно (наприклад, *guter / böser Sklave; kluge / törichte Jungfrauen; treuer / fauler Sklave* і т. п.). Мета таких протиставлень – етичне розмежування адресатів. Нерідко їхня увага делікатніше звертається саме на варту наслідування поведінку: наприклад, на необхідність терпіння і витримки (див., зокрема, „Das Senfkorn” (Mat 13:31–32) чи на уникнення поспішних рішень (див., приміром, „Unkraut unter dem Weizen” (Mat 13:24–30), коли йдеться про отримання винагороди). Нерішуча або „нейтральна” поведінка не припускається, оскільки будь-які вагання можуть мати згубні наслідки (наприклад, у параболі „Das große Abendessen” (Luk 14:16–24) наголошується на небезпеці нерішучості). Таку тенденцію простежуємо і в сучасній публіцистиці, в якій вживається алюзія на вищезгадане біблійне інакомовлення „Про бур'ян між пшеницею”:

„Es ist gut, in den Aufgeregtheiten unserer Tage sich ein wenig von der Gelassenheit Gottes beschenken zu lassen und sich mit Weitsicht und angstfrei mit offenen Fragen in der Kirche auseinander zu setzen: Was ist Weizen, was ist Unkraut? Wer entscheidet darüber? Orientiert sich die Entscheidung an dem, was bisher immer so war und einmal zeitbedingt vielleicht angemessen war, oder am Geist der Botschaft Jesu?

Dieser Frage muss sich natürlich auch jeder Christ für sich selbst stellen. Denn auch er gleicht einem Acker, auf dem Weizen und Unkraut zur gleichen Zeit heranwachsen. Das Unkraut einfach herausreißen, wie es die Knechte des Gutsherrn vorschlagen? Es wäre schade um den Weizen, der dabei mit entfernt würde.

Gehört es nicht zum Wesen des Menschen, dass er beides in sich trägt und dass er diesen Zustand der Unvollkommenheit in Demut und Güte gegenüber sich selbst erträgt. Vielleicht erweist sich Manches, was er als Unkraut ansieht, im Laufe seiner Entwicklung durchaus als wertvoller Weizen. Und umgekehrt kann die eine oder andere Kulturpflanze seines Charakters sich bei klarem Blick als schädliches Unkraut erweisen. Für den einzelnen Christen wie für die Kirche ist es wichtig, wach zu sein, um nach sorgfältiger Abwägung richtig zu unterscheiden. Dann kann er den Weizen in seiner Veranlagung sorgsam pflegen und zur Reife bringen” (Der Pilger, 15.07.2011). Читач заохочується до самоперевірки та вибору правильної позиції на християнському шляху (бути „пшеницею”, тобто цілковито відданим християнином, який отримує Боже схвалення).

Оскільки компроміси виключені, адресата закликають зробити все можливе, щоб довести свою відданість (наприклад, образи п’яти мудрих дів з параболи „Die zehn Jungfrauen” (Mat 25:1–13) або слухняних рабів з параболи „Die Talente” (Mat 25:14–30)), доклавши максимум зусиль (образ несправедливого управителя з параболи „Der ungerechte Verwalter” (Luk 16:1–8)); подібний приклад знаходимо в параболах про захований у полі скарб та купця і перлину (Mat 13:44–46):

„Für die klugen Jungfrauen war die Einladung so wichtig, dass sie sich aktiv und intensiv darauf vorbereiteten. Sie nahmen lieber noch etwas Öl extra mit, weil sie die Aufgabe, das Licht am Brennen zu halten, als wichtigsten Inhalt ihres Lebens verstanden. Für sie gab es keinen anderen Alternativtermin an diesem Abend, keine anderen Prioritäten. Deshalb haben sie sich ganz eingelassen auf dieses Fest, auf ihre Aufgabe und die Gegebenheiten, die sie vorfanden. Das Öl, das sie dabei hatten, ist ein Bild für ihre Sehnsucht, für die Hoffnung, die durchhalten lässt, auch wenn das Warten lange dauert.

Auch die törichten Frauen hätten die Chance gehabt, dabei zu sein. Vielleicht ohne eine brennende Fackel, aber doch als Gäste bei der Hochzeit. Aber sie waren nicht da, als es darauf ankam. Ihnen fehlte die Sehnsucht, die Hoffnung, dass die Einladung gilt, dass die Verheißung erfüllt wird. Sie konnten sich auf keinen anderen Weg als den üblichen einlassen. Der Bräutigam wollte mehr von ihnen. Er wollte ihre Entscheidung,

ihre Bereitschaft, ihre Hingabe. Er will auch mehr von uns als nur „das Übliche“, mehr als Sonntagspflicht und gute Werke. Jesus ist in dieser Sache radikal: er zeigt nur zwei Wege auf: ganz oder gar nicht, bereit oder nicht, drinnen oder draußen. Er will uns ganz.

Wir kennen Menschen, die in seinem Sinn leben: sie gehen ganz in ihrer Sache (oder der Sache Gottes) auf, halten nichts zurück – ihr Einsatz ist überzeugend, ihre Begeisterung echt. Das fasziniert uns. Lassen wir uns von den zehn Jungfrauen inspirieren – der Aufgabe unseres Lebens auf die Spur zu kommen und sie ganz zu unserer Sache zu machen. Gehen wir dem Bräutigam mit den Lampen unserer Sehnsucht entgegen – bereit, ihn zu begleiten.

„Trauen wir uns“, achtsam, wach und bereit zu sein für das Fest – dann dürfen wir eine Hoch-Zeit feiern, dann wird das Heute zum schönsten Tag unseres Lebens!“ (Der Pilger, 03.11.2011).

Авторське представлення теологічної інформації через метафоричні образи Христа і його послідовників, відтворених параболічною ремінісценцією, а також шляхом надання тексту статті емоційності використанням відповідних слів і словосполучень є спробами поєднати складний релігійний досвід з метою спонуки адресатів до певної поведінки та до певного світосприйняття. У цьому випадку, як і у попередній статті, наголошується на важливості зберігати духовну пильність і не уподібнюватись десятьом нерозсудливим дівам.

5. Пояснення спірного змісту. Це може здійснюватися декількома способами:

а) шляхом обґрунтування спірних дій: деякі параболізми виставляють у „правильному світлі“ певні дії, які можуть бути виправдані або засуджені залежно від ситуації (див. Мар 12:1–11);

б) заохоченням до певних дій: параболізми можуть містити заклики до незвичної поведінки людини за допомогою різних прикладів із біблійного тексту: птахів у небі та лілій у полі (Mat 6:25–33), колоди та скалки в оці (Mat 7:1–5), дитини (Mat 18:1–3) та ін.

Наприклад, дитяча безпосередність як приклад наслідування для дорослої людини:

„Von Jesus stammt die Weisheit, dass Menschen wie Kinder sein sollen. Einmal, als sie ihn fragten, wer denn der Größte im Himmelreich sei, da rief er ein Kind herbei, stellte es in ihre Mitte und sagte: „Wahrlich, ich sage euch, wenn ihr nicht umkehrt und wie Kinder werdet, könnt ihr nicht in das Himmelreich kommen“ (nach Matthäus 18, 1–3).

Nicht, dass wir kindlich, albern oder unreif werden sollen – das kann damit nicht gemeint sein. Wenn Jesus das Kind in den Mittelpunkt stellt in seiner Zeit, in der Kinder als nicht besonders wichtig angesehen wurden, dann kann man sicher sein, dass er damit etwas Wesentliches zu unserem Heil sagen wollte.

Im Rhythmus des Lebens, unbefangen und kreativ

Was das vielleicht sein könnte, und wie dieses Wort Jesu zu deuten sei, dazu haben sich Bibelforscher und Theologen seit Jahrhunderten ihre Gedanken gemacht. Heute haben es auch viele Psychologen, Therapeuten, Seelsorger und Meditationslehrer, Schriftsteller und Künstler neu entdeckt: Das Kind als Symbol des eigentlichen Wesens eines Menschen, der von Gott gewollt und einzigartig ist“ (Konradsblatt, 05.05.2011).

Як бачимо, параболізми, в яких тематизується основне питання християнської віри чи моральних способів поведінки, виконують в релігійному публіцистичному тексті аргументативну функцію через зовнішню полеміку автора з читачем і служать для утвердження нової особистості адресата.

Значення окремих образних елементів (а точніше, часткові образи) розкриваються прямо в тексті параболи та безпосередньо зводяться до спільної теми (образний варіант поля). Завдяки цим образним елементам адресат ототожнює себе з параболічними персонажами. Отже, через параболізацію відбувається його безпосередня конфронтація зі смислом і підштовхування до дії. Як приклад розглянемо наступний уривок:

„Johannes 15, 1–8: Christus spricht: Ich bin der wahre Weinstock und mein Vater der Weingärtner. Eine jede Rebe an mir, die keine Frucht bringt, wird er wegnehmen; und eine jede, die Frucht bringt, wird er reinigen, dass sie mehr Frucht bringe. (...)

Bleibt in mir und ich in euch. Wie die Rebe keine Frucht bringen kann aus sich selbst, wenn sie nicht am Weinstock bleibt, so auch ihr nicht, wenn ihr nicht in mir

bleibt. (...) Wer in mir bleibt und ich in ihm, der bringt viel Frucht; denn ohne mich könnt ihr nichts tun.

Wer nicht in mir bleibt, der wird weggeworfen wie eine Rebe und verdorrt, und man sammelt sie und wirft sie ins Feuer und sie müssen brennen. Wenn ihr in mir bleibt und meine Worte in euch bleiben, werdet ihr bitten, was ihr wollt, und es wird euch widerfahren. Darin wird mein Vater verherrlicht, dass ihr viel Frucht bringt und werdet meine Jünger.

Gott liebt seine Weinreben und fiebert der Ernte entgegen. Das ist für mich ein Ansporn, mein Mögliches zu tun, um als Gottes Weinrebe gute Frucht zu bringen. Dabei will ich auf die Gnade meines Weingärtners trauen und nicht meinen, ich müsste oder könnte mein Leben allein aus eigener Kraft vollbringen.

Der bessere Weg: Früchte tragen, im Vertrauen auf Gottes Liebe und in der Kraft unseres Weinstocks Jesus Christus” (Unsere Kirche, 28.4.2009).

З прикладу можна побачити, що постать Бога постає не як статично-трансцендентна сутність, а як динамічно діяльна особа, що шукає контакту з людьми. Водночас за допомогою використаної в статті текстової модифікації біблійної параболи (розгорнутої метафори) пояснюється релігійне вчення про Царство Небесне та підкреслюється важливість наявності духовних якостей у християнина („плодів”).

Аргументативна стратегія біблійного інакомовлення також проявляється в асоціативно-образному вживанні на різних структурних і семантичних рівнях лексико-синтаксичних варіацій параболізмів, реалізованих у публіцистичному тексті. Ці варіації відзначаються антропоцентричним та дидактико-гносеологічним характером, що виявляється в порівнянні духовних понять із сумісними для людини вимірами, речовинними поняттями матеріального життя. Деякі з них запозичені з Біблії без суттєвих змін, інші зазнали певних змін у структурі або в них лише окремі слова чи словосполучення нагадують про зв'язок із біблійним текстом.

4.5 Структурні та семантичні зміни параболізмів

О. О. Потебня та В. В. Виноградов зауважували, що стабільність зовнішньої оболонки мовних одиниць не абсолютна. Власне семантичними вважаються такі зміни мовних одиниць, що спричинюють зміну традиційного значення різного ступеня, при чому від збільшення абстрактного елемента в семантиці й появи додаткових смислових і стилістичних відтінків аж до розвитку нового значення, до перетворення мовної одиниці в полісемічну [174, с. 2]. Окрім того, у процесі історичного розвитку спостерігаються семантичні звуження або розширення значення [49]. За дослідженим матеріалом, одиниця може паралельно зазнавати різних лексичних перетворень.

1) Редукція лексичного складу, наприклад, *Wer sein Leben findet, der wird es verlieren* (*sein Leben finden / verlieren* (Лук 9:23–24) – „знайти (занапастити) життя”). Якщо в Біблії вислів означає готовність іти на жертви заради християнського служіння, то в стандартній німецькій мові характеризує якесь досягнення: „*Wer das Leben gewinnt, wird es verlieren. Hat Leiden einen Sinn? Das Buch "Deutsches Martyrologium" entwickelt sich zum Bestseller*” (Die Welt, 20.04.2000). У цьому випадку параболізм використовується задля реклами книги, в якій йдеться про мучеників за віру.

2) Редукція модальних або допоміжних дієслів, наприклад, *Perlen vor die Säue werfen* (*Euer Perlen sollt ihr nicht vor die Säue werfen* (Мат 7:6): давати щось коштовне людям, які цього не заслуговують чи не цінують. Вислів передає зневагу по відношенню до тих, хто на щось не заслуговує: „*Ihnen mein Manuskript zu schicken ist wirklich Perlen vor die Säue werfen. Und die Sau in Ihrem Verlag sind Sie*” (Die Zeit, 30.09.1999). За допомогою фразеологічного параболізму, автор емоційно підсилює своє вкрай негативне ставлення до співпраці з видавництвом.

3) Зміна видів речень (питальне – розповідне), наприклад, „*Wer ist unter euch Menschen, der seinem Sohn, wenn er ihn bittet um Brot, einen Stein biete?*” – „*Steine statt Brot geben*” (Лук 11:11–13): „*Genau hier hat die Kommission der Politik aber Steine statt Brot gegeben*”, sagte Müller, die selbst Mitglied der Kommission

ist” (SPIEGEL 28.08.2003). Вираз означає не давати того, що сподіваються отримати: у цьому випадку діяльність комісії виявилася непотрібною в політичній сфері.

4) Зміна відмінків, вербалізація іменників, прикметників, наприклад, вираз *neuer Wein in alten Schläuchen* (Mar 2:19–22) означає нове вчення, яке не можна узгодити зі старими традиціями): *„In der Politik, so scheint es bisher, ist Perestrojka nicht vorgesehen. Die Partei hat sich auf die Linie verständigt: Nicht die Organisationen sind zu verändern, sondern die Haltung der Menschen „Bei uns gibt es ein Instrumentarium, das den sozialistischen Pluralismus realisiert“, erläutert Regierungssprecher Pavel in Vorwärtsverteidigung „Wir haben die Nationale Front und fünf Parteien. Sie eben bilden jenes „Instrumentarium“ kommunistischer Herrschaft, das nach einer Wiederbelebung im „Prager Frühling“ endgültig zur leeren Hülle erstarrte und das politische Leben erstickte. Ob auch nur die Parteimitglieder daran glauben, daß sich neuer Wein in völlig morsche Schläuche füllen läßt, erscheint mehr als fraglich”* (Die Zeit, 19.08.1988). Використовуючи фразеологічний параболізм, автор статті хотів наголосити на тому, що неможливо досягти глобальних змін, не змінивши партійну систему.

Другим фактором, що зумовлює семантичні зміни, є етимологічний [156, с. 206]. Цей самий принцип (етимологічний) застосовуємо щодо лексичних і синтаксичних варіацій параболізмів, що взяті з біблійного тексту й функціонують у німецькомовних публіцистичних текстах. Для повнішої характеристики функцій цих одиниць необхідно враховувати не лише зміни, які відбулися в структурній та семантичній формах тієї чи іншої одиниці, закріпленої в сучасному словнику німецької мови, але і їхній зв'язок із прототипом [69, с. 81–85]. Як і у випадку із параболізмами-текстами, виявити другорядне значення варіації біблійного параболізму в сучасній німецькій мові допомагає звернення до лексикографічних джерел та сучасного контексту його вживання в німецькомовній публіцистиці.

Одиниці, зафіксовані у німецькомовних словниках і реалізовані у публіцистичних текстах, умовно розділяємо на дві великі групи.

До першої групи (32 одиниці або 46,38 %) ми відносимо вирази, що набули метафоричного значення вже в тексті Біблії. Їх, у свою чергу, становлять такі підгрупи:

I. Вислови, запозичені з контексту без суттєвих змін, або цитати (13 одиниць або 18,84 %).

Wes das sät, das wird er ernten (Gal 6:7–8) за стандартним тлумаченням означає, що кожен вчинок людини має хороші чи погані наслідки: „*Die Kinder beobachten, wie ihre Eltern die Großeltern behandeln und wie die Großeltern darauf reagieren. Die Großeltern nehmen manches vielleicht schweigend hin, aber die Enkel haben Augen und Ohren, und sie merken sich so etwas. Auf diese Weise wird ihr künftiges Verhaltensmuster geprägt. Als Erwachsene behandeln sie ihre Eltern unter Umständen genauso, wie diese die Großeltern behandelt haben. Es geht kein Weg an dem biblischen Grundsatz vorbei: „Was immer ein Mensch sät, das wird er auch ernten“ (Galater 6:7)*” (Erwacht!, 08.07.1995, S. 6). Автор, використовуючи біблійну цитату, ще чіткіше виражає свою думку про погані вчинки, що призводять до поганих наслідків і водночас робить підсумок вищесказаного.

Подібне значення передає ще один пареміологічний параболізм: *Wer Sturm sät, wird den Wind ernten* (Hos 8:7–8).

II. Варіації, що зустрічаються в контексті у формі метафори чи порівняння (10 одиниць, або 14,49 %).

Wie übertünchte Gräber (*Übertünchte Gräber* – фрагмент із Mat 23:27) – Вислів „побілені гроби” стосується людей, які зовні справляють добре враження, однак є зіпсованими): „*Verfalls-Christentum*” *nannte das der große christliche Denker Berdjajew, "übertünchte Gräber" sagte in seiner plastischen Sprache der Herr*” (Der Spiegel 24 / 1957).

III. Варіації, прототипи яких зустрічаються в Біблії як у прямому, так і в переносному значеннях (9 одиниць, або 13,04 %).

Öl in die Wunden gießen (Luk 10:33–34): виявляти любов та співчуття до інших людей; пом’якшувати образи (оливкове масло вважалось засобом для лікування ран): „*Ein Aufkauf von Netscape durch AOL und Sun könnte Öl auf die*

Wunden beider Kontrahenten gießen. Netscape könnte argumentieren, Microsofts Browserkrieg habe dazu geführt, das Netscape nur noch durch potente Käufer überleben kann. Microsoft nützt die neue große Allianz aus AOL, Netscape und Sun, weil sich der Softwareriese nun kleiner machen kann” (Der Spiegel, 24.11.1998). Використовуючи цей фразеологічний параболізм, автор висловив сподівання, що внаслідок купівлі корпорації „Netscape” боротьба між двома конкурентами („AOL” та „Sun”) припиниться.

До другої групи (39 одиниць, або 56,52 %) відносимо вирази, які:

I. Мають у біблійному тексті пряме значення, а в сучасній мові – метафоричне (12 одиниць, або 17,39 %):

Ein (barmherziger) Samariter sein (Лук 10:33–34): допомагати бідним та знедоленим людям, виявляти любов до ближнього на ділі:

„Der Streit um die Betriebserlaubnis für die erste deutsche Filiale der niederländischen Versandapotheke DocMorris geht in eine neue Runde. Jetzt darf das Ladenlokal in Saarbrücken wieder geöffnet werden.

Wolf sagte Reuters: "Konzerne sind keine barmherzigen Samariter, sondern es geht um die Erfüllung von Vorgaben. Am Beispiel von Norwegen und den USA hat sich gezeigt, dass die Versorgung der Bevölkerung dadurch nicht besser wird." Ein von Kapitalgesellschaften getragenes System bedeute zudem nicht, dass es automatisch für Kassen und Bürger billiger werde” (Der Stern, 23. 01. 2007).

Через згадку про милосердного самаритянина у статті задля більшої емоційності та кращого розуміння читачем ситуації, що склалася, звертається увага на те, що концерни, про які йдеться, не можуть займатися благодійністю.

II. Варіації, прототипи яких мають у біблійному тексті як пряме, так і переносне значення або виявляють тенденцію до метафоризації (8 одиниць, або 11, 59 %):

sein Pfund vergraben або *sein Talent vergraben* (Лук 19:11–27) – „закопувати таланти у землю” в значенні „не використовувати своїх здібностей (можливостей)”: *„Mit guten Gründen meint der gescheite Kunstrichter Burckhardt die Perugino-Akte schließen zu dürfen: "Unter allen Künstlern, die ihr Pfund vergruben*

und zu Handwerkern herabgesunken sind, ist das Beispiel Pietros vielleicht das größte und kläglichste" " (Die Welt, 23.10.2011).

III. Варіації, утворені на основі перемінних словосполучень біблійного тексту (12 одиниць, або 17,39 %). Подібні словосполучення виявляють тенденцію до стягнення форми первинного біблійного інакомовлення, від якого вони походять:

Das Weizenkorn, das stirbt із тексту Joh 12:24 (*Wenn das Weizenkorn nicht in die Erde fällt und erstirbt...*) стосується чогось, на перший погляд, непомітного і незначного, але яке приносить згодом велику користь і є дуже важливим:

„Der Kreuzestod Jesu hat zwar die Versöhnung mit Gott gebracht, nicht aber die Folge der Sünde (den Tod) beseitigt. Das Symbol vom "Weizenkorn, das in die Erde fällt", verdeutlicht diese Notwendigkeit" (Die Welt, 01.12.2007). Використання для образу зернятка, що падає в землю, підкреслює у статті важливість смерті Ісуса Христа для порятунку світу.

IV. Зміна значення при вживанні компонентів багатьох параболізмів у німецькій мові може зумовлюватись вибором контексту, який їх детермінує (7 одиниць, або 10,14 %) [245, с. 101]. Вони можуть детермінізуватись загальним значенням біблійного контексту: *Überlegen, bevor man einen Turm baut* (Лук 14:28) – актуалізує необхідність розмірковувати над виконанням якоїсь справи (завдання, проекту): *„Bevor man auswandert, sollte man sich also fragen: Welche Alternativen gibt es? Könnte man nicht im eigenen Land etwas an seiner Situation ändern? Lohnt es sich wirklich, in ein anderes Land zu ziehen? Wie dem auch sei, bevor man eine Entscheidung trifft, tut man gut, den klugen Rat Jesu zu überdenken: „Wer von euch, der einen Turm bauen will, setzt sich nicht zuerst nieder und berechnet die Kosten, um zu sehen, ob er genug habe, ihn zu vollenden?“ (Lukas 14:28)"* (Erwachtet! 08.05.1997, S. 31). У цьому випадку за допомогою фрагмента цитати параболи читачеві радять все ретельно обдумати, перш ніж зважитися на переїзд до іншої країни.

Такий спосіб утворення фразеологічних параболізмів досить поширений. Поясненням цього феномену є факт інакомовності самих біблійних текстів: хоч словосполучення й використані в біблійних текстах у своїх основних значеннях,

контексти притч закладають основу подальшого фразотворення завдяки потенційному існуванню в них певних асоціативних схем і стереотипів.

У сучасній німецькій мові вони виявляють певні закономірності у лексико-граматичному відношенні:

1) предметну предикативність для характеристики людського стану, якоїсь діяльності, позначення абстрактних понять. Наприклад, *ein Mühlstein am Hals sein* (Mat 18:6) – досл. „повісити на шию млинове жорно”. Цією метафорою позначають річ або особу, що заважає при виконанні якогось завдання чи роботи або є тягарем для інших: *„Inzwischen wird Steinmeier immer mehr zur Belastung für die Koalition. Er ist sogar schon zum Mühlstein um den Hals der SPD geworden und kaum in der Lage, Gedanken zu entwickeln, um Deutschland aus der Krise zu führen”* (SZ 10.06.2009). Використання цієї метафори посилює сказане, оскільки вона містить негативну конотацію: політик став тягарем для своєї партії, йому не до того, щоб виводити країну з кризи;

2) предметну атрибутивність, представлену словами, що позначають абстрактні поняття. Наприклад, *auf guten (steinigen) Boden fallen* (Mat 13:3–8) – досл. „упасти на добрий / кам’янистий ґрунт”. У Біблії характеризує позитивний (негативний) відгук людей на звістку Ісуса Христа про Боже Царство, а у стандартній німецькій мові – потрапляння в сприятливе / несприятливе середовище: *„Vor diesem Hintergrund ist der Streit um das Sparpaket zu einem realitätsfernen Monster aufgeblasen worden. Sein Zweck war es, Furcht und Schrecken zu verbreiten. Wenn die Widerstandslyrik auf fruchtbaren Boden fiel, erfaßte Lähmung die Menschen. Die Erregung auf realistisches Normalmaß abzuschwellen ist deshalb ein Beitrag zur ökonomischen Vertrauensbildung”* (Die Welt, 14.09.1996).

Як видно, варіації параболізмів синтезуються в одиниці мови (словосполучення), останні, в свою чергу, проявляються в конкретних текстах залежно від цілі використання та від граматичних відношень з іншими словами своїми різними граматичними формами, тобто виступають у вигляді різних словоформ, подібних за семантичними та граматичними властивостями окремих слововживань.

Таким чином, структурні та семантичні зміни, яких зазнають параболізми в процесі свого розвитку, зумовлюють появу нових одиниць у мові (фразеологізмів): 1) на основі словосполучень, що вживалися вже в переносному значенні в біблійних текстах; 2) на основі речень, що також характеризуються тим чи іншим типом переосмислення; 3) на основі словосполучень і речень, які не мали у своїй основі переосмислення.

4.6 Параболізми та біблійна картина світу

Дослідження абстрактних та релігійних понять, що виражаються в мові через параболізми, доводить реалізацію в текстовому матеріалі німецької мови не лише понятійно-образних, а й ціннісних характеристик оточуючої дійсності. Духовні та моральні цінності розглядають як об'єктивно наявні, сформовані конкретно-історичним і соціальним досвідом людства моральні норми, принципи, ідеали, поняття добра та зла, справедливості, щастя; а також ставлення людини до цих норм [146, с. 131]. Морально-етичні уявлення, які виникли під впливом біблійної культури та релігійно-християнської свідомості, сприяли розвитку духовності людини та формуванню загальнолюдських цінностей, що не могло не знайти вираження у мові, зокрема, у лексичних і синтаксичних варіаціях парболізмів – реченнях із притаманною морально-дидактичною цінністю. У тих випадках, коли реалізовується етична основа та дидактичний потенціал і головною стає імпліцитно чи експліцитно виражена мораль, біблійне інакомовлення набуває ілюстративного характеру та використовується для розвитку й підтвердження певної авторської ідеї.

Поняття, образність та цінність є важливими складовими загальнолюдської мовної картини світу, яка формує певний універсальний конструкт високого ступеня абстракції та складає сукупність усіх збережених у мовній формі знань та уявлень про людину без її національно-особистісних рис.

Під мовною картиною світу ми розуміємо відображення всього оточуючого в мовному досвіді народу у вигляді системи номінацій, організованої сукупності

мовних понять за допомогою лексем. Її основою є розуміння людиною світу в усіх його взаємозв'язках [131, с. 38]. Це, по суті, цілісний образ світу, що складається з окремих моделей світобачення та привносить певне забарвлення в сприйняття реалій навколишньої дійсності [161].

Вивченням сутності мовної картини світу займалися такі відомі лінгвісти як В. Гумбольдт [57], Л. Вайсгебер [41], Е. Сепір [178], Б. Уорф [197], О. О. Потебня [173], О. С. Кубрякова [118], О. Д. Огуй [160] та ін.

Щодо нашого розгляду біблійних парабол, то тут слід розрізняти когнітивну картину світу (точніше, дві картини, представлені у Старому та Новому Заповіті) та мовну картину світу, представлену в кожному конкретному перекладі [217]. Когнітивна біблійна (старо- чи новозавітна) картина світу є сукупністю знань про світ, яка була сформована у загальній свідомості людини – творця старо- чи, відповідно, новозавітної культури. Через величезний часовий та культурний розрив між епохами ця картина сприймається сучасним читачем лише частково. Для всебічного її опису необхідний не лише вичерпний аналіз біблійного тексту, а й широке залучення даних інших наукових дисциплін, дослідження культурно-історичного фону, який супроводжував створення Старого та Нового Завіту. Біблійна мовна картина світу – це сукупність слів у прямих та переносних значеннях, фразеологізмів, конструкцій, через які передаються різні знання й уявлення [217, с. 79–92].

Це стосується слів та словосполучень, які зображають:

1) Бога:

- як батька („Vater”) у „Притчі про блудного сина” (Luk 15:11–32);
- як пана („Herr”) у „Притчі про робітників у винограднику” (Mat 20:1–12);
- як друга („Freund”) у „Притчі про двох друзів” (Luk 11:5–8);
- як пастуха („Hirte”) у „Притчі про загублену вівцю” (Luk 15:4–7; див. також Mat 18:12–14);
- як судді („Richter”) у „Притчі про немилосердного раба” (Mat 18:1–8, 23–35);

– господаря („Hausherr“, „König“) в „Притчі про велику вечерю” (Luk 14:16–24; Mat 22:1–14);

2) Ісуса Христа:

– як „доброго пастуха” („guter Hirt“), який шукає загублених (Luk 15, Joh 10);

– як сіяча („Sämann“), який збирає різний урожай (Mar 4:3–9);

– як „любого сина” („geliebter Sohn“), посланого батьком у виноградник, якого вбивають (Mar 12:1–12);

– як нареченого („Bräutigam“), який прибуває на весілля (Mat 25:1–13);

– „Сина Людського у царській славі” („Menschensohn in seiner Herrlichkeit“), який розділить людей на „овець” („Schafe“) і „козлів” („Böcke“) (Mat 25:31–46);

3) прихід Царства Небесного („Königreich der Himmel“):

– як есхатологічну подію („час Божого суду над людьми”) (Mat 25:1–13, 31–46);

– як динамічний процес у контрасті успіху та невдачі (Mar 4:3–9), чогось маленького та великого (Mar 4:30) для зображення дій Бога (Mar 4:26–29);

– як кризовий момент, коли долається людська байдужість (Luk 14:16–24, Mat 21:28–32, Mat 22:1–14) чи агресивність (Mar 12:1–12);

– як привід для радості (Mat 13:45);

– як інтенсивний час очікування (Mat 13:28, Mar 13:33–37) та правильне використання обмеженого часу (Mat 25:14–30, Luk 19:12–17), особливо для навернення до Бога (Luk 13:6–9, 24–30);

4) праведне життя:

– що таке справжня любов до ближнього (Luk 10:30–37);

– що таке справжня любов до Бога (Luk 18:9–14);

– які існують соціальні обов’язки щодо бідних (Luk 16:19–31);

– що таке розсудливе (Luk 16:1–8), а також немудре (Luk 12:16–21) ставлення до грошей;

– що таке справжня скромність (Luk 14:7–11);

– що означає бути справжнім послідовником (Luk 14:28–32, Luk 17:7–10).

Біблійна мовна картина світу, як бачимо, є особливим способом світосприйняття, і її складовими виступають різні мовні сутності (наприклад, слова, словосполучення чи навіть цілі тексти біблійних парабол), що людина використовує у відображенні інших моделей світорозуміння.

За допомогою зіставлення з побутовими процесами повсякдення та різними подіями навколишнього світу представлено основну тему параболізмів – „духовний світ людини”. Це реалізується через образне поле та опис відібраних ситуацій, загальною метою яких є передача духовних істин і релігійного досвіду реципієнтам. Ефективність біблійних парабол, на думку А. Юліхера, досягається саме завдяки тому, що в них між поняттями образної та реальної площин існує певна подібність [264, с. 72]. І саме метафора може розглядатися як основний засіб, за допомогою якого реципієнт сприймає один тип об’єктів у термінах об’єктів іншого типу [191, с. 173–203]. Тому завдяки образному полю параболізмів створюється основа для розуміння різних понять через метафоричне розширення, за допомогою якого можна уявити більш віддалене та менш засвоєне поняття засобами іншого, конкретнішого.

Формування цих нових понять пов’язане з маніпулюванням мовними значеннями та їхнім образним полем. Мовні образи (точніше, часткові образи) параболізмів представлені різними словами, які використовуються в тексті Біблії для номінації тих чи інших аспектів фізичного та духовного життя людини, її якостей та взаємовідносин. Поняття, які стоять за цими словами (а саме, образні варіанти) об’єднуються в систему образного поля „Königreich Gottes”. Кожна їхня ознака отримує за допомогою метафоричних лексем точне словесне оформлення. У нашому дослідженні було враховано ще й той факт, що, оскільки вихідна біблійна мовна картина світу зазнає змін при перекладі, читач перекладу, має справу з дещо іншою картиною. Тому, беручи до уваги мовну своєрідність різних перекладів, для максимально об’єктивних результатів (виявлення подібностей та відмінностей у відтворенні міжмовних еквівалентів різними перекладами), ми провели зіставний аналіз лексики одиниць дослідження, користуючись чотирма німецькомовними перекладами Святого Письма (див. Додаток М).

Розглянемо моделі параболізмів, що ілюструють діяльність людини (виноробство, хліборобство, садівництво, тваринництво, торгівлю, домашнє господарство, професійну діяльність), поняття навколишнього світу (предмети, гроші, речовини, продукти харчування, частини тіла), а також абстрактні поняття: родинні взаємини, стосунки з іншими людьми, духовність і моральність (див. Додаток Ж).

1. За допомогою моделі „*господарська діяльність людини*” пояснюються різні біблійні вчення (наприклад, про Царство Небесне). Всього в німецькомовному перекладі тексту Біблії засвідчено 124 параболізми, утворені за цією моделлю, – 37,2 % від загальної вибірки (333 одиниці).

До мікромоделей цієї категорії належать такі групи (див. Додаток Ж): а) „*Рослинництво та землеробство*” (всього 22 одиниці – 6,61 % від загальної вибірки з тексту Біблії); б) „*Тваринництво*” (32 одиниці – 9,61 %); в) „*Хліборобство*” (7 одиниць – 2,10 %); г) „*Виноробство*” (7 одиниць – 2,10 %); д) „*Садівництво*” (18 одиниць – 5,41 %); е) „*Домашнє господарство*” (23 одиниці – 6,91 %); є) „*Торговельна діяльність*” (8 одиниць – 2,4 %); ж) „*Професійна діяльність*” (8 одиниць – 2,4 %).

2. Модель „*Матеріальний світ людини*” характеризує людей поняттями навколишнього світу та охоплює, за нашими підрахунками, 57 параболізмів із німецькомовного тексту Біблії (17,1 % від загальної вибірки). У ході дослідження виділено такі мікромоделі цієї категорії (див. Додаток Ж): а) „*Предмети*” (всього 22 одиниці – 6,6 % від загальної вибірки з тексту Біблії); б) „*Речовини*” (6 одиниць – 1,80 %); в) „*Продукти харчування*” (3 одиниці – 1%); г) „*Частини тіла*” (5 одиниць – 1,50%); д) „*Природні явища*” (21 одиниця – 6,3 %).

3. У моделі „*Духовний світ людини*” (143 одиниці – 42,94 %) репрезентовані уявлення про стосунки людей з іншими (родинні та соціальні зв'язки), про праведне життя та інші поняття (духовність, віра, почуття).

У ній можна виділити такі мікромоделі (див. Додаток Ж):

– група „*Стосунки з людьми*” (49 одиниць – 14,7 %) об'єднує підгрупи: а) внутрішній світ людини, її наміри; б) риси праведної чи неправедної людини;

– групу „Зв’язок людини з Богом” (94 одиниці – 28,22 %) складають теми: а) різні вияви Божого панування (Царства Небесного); б) побожна відданість, схвалення (життя) як винагорода чи засудження (смерть) як покарання (див. Додаток Ж).

З прикладів вибірки на основі біблійного тексту бачимо, що домінантна за кількісним показником модель „духовний світ людини”. Це пояснюється використанням біблійної параболи передусім з метою передачі певних духовних та моральних істин. Що стосується варіацій біблійних парабол, то тут можна виокремити тематичні сфери реалізації в німецькій мові (всього 84 одиниці з усіх лексикографічних джерел, без повторів) та згрупувати їх відповідно до тем, які позначають різні сфери життя та діяльності людини (див. Додаток Ж):

- 1) риси та характер людини (27 одиниць – 32,1 %);
- 2) діяльність людини та стосунки між людьми (30 одиниць – 35,7 %);
- 3) матеріальний і духовний світи (27 одиниць – 32,1 %).

Ми намагалися продемонструвати системність мовних процесів відображення світу. Завдяки своїй когнітивній і мовній природі ці одиниці виражають як інваріантні знання про світ, так і ті, що варіюють. Як бачимо, параболізми мають системний характер при відображенні дійсності, оскільки йдеться про устрій, який виділяється з навколишнього світу й утворює в собі замкнуту єдність. Їхню системність можна розглядати як цілеспрямовану редукцію зовнішнього світу з одночасним відображенням того, що важливе для функціонування у ньому [270]. У параболах відбувається редукція, тобто відділення від представленого зовнішнього світу, який апелює до своїх же повсякденних подій.

Типові ситуації та теми, характерні для параболізмів у релігійних та суспільно-політичних текстах, стосуються сутності християнського життя та релігійних питань (моральні та духовні риси людини, християнське віровчення, ставлення до одновірців і неодновірців), єдності у родині та суспільстві, ставлення до інших людей, соціальних і побутових проблем. Наприклад:

1. „*Auch in dieser Beziehung trägt die richtige Einstellung viel dazu bei, daß man mit weniger auskommen kann. Treffend ist der Rat Jesu Christi, daß wir uns keine übermäßigen Sorgen um die Kleidung machen sollten. — Matth. 6:28–30*” (Erwachtet! 22.06.1971, S. 25). За допомогою алюзії автор звертає увагу читачів на важливість надання у житті пріоритету духовним, а не матеріальним цінностям.

2. „*In Verbindung mit Mahlzeiten spielt etwas eine wichtige Rolle, was nicht übersehen oder unterschätzt werden darf. Es ist unentgeltlich und muß daher nicht eingekauft werden. Ist es aber nicht vorhanden, dann sind die täglichen Mahlzeiten kein Genuß. Was ist das? In dem Bibelbuch Sprüche wird deutlich darauf hingewiesen; wir lesen dort: „Besser ein Gericht Gemüse und Liebe dabei, als ein gemästeter Ochs und Haß dabei.“ (Spr. 15:17) Eine heitere, entspannte Atmosphäre, die auf Liebe beruht, ist eine wichtige Voraussetzung dafür, daß einem das Essen bekommt*” (Erwachtet! 08.01.1971, S. 16). У цій статті за допомогою атрибутованої цитати підкреслюється важливість створення позитивної атмосфери в родинному колі.

3. „*Auch darf man die psychosomatischen Faktoren nicht übersehen. Wenn man ständig körperlich müde ist, obgleich man genügend ruht und sich richtig ernährt, mögen psychosomatische Faktoren mitspielen. Es mag also eine Auswirkung des Geistes und der Gemütsbewegungen auf den Körper sein. Nicht ohne guten Grund sagt die Bibel: „Ein fröhliches Herz bringt gute Besserung, aber ein zerschlagener Geist vertrocknet das Gebein“ — und man könnte hinzufügen: ermüdet die Muskeln. — Spr. 17:22*” (Erwachtet! 22.01.1971, S. 23). Як і в попередніх прикладах, звернення до біблійного інакомовлення сприяє підсиленню авторської думки та наданню їй доказової сили. У цій статті наголошується на важливості підтримувати фізичне та емоційне здоров'я в належному стані:

Зв'язок між смислом, ситуативним контекстом і прагматичною спрямованістю параболізмів формує комплексний пізнавальний феномен, який у своїй потенційній дії не замінюється іншими мовними одиницями. Фактично, чим більше слів та контекстів з усієї сукупності параболізмів залучено до аналізу, та дізнаючись, яке значення вони мають у німецькій мові і як ними описується матеріальна й духовна реальність людини (світу), тим повніше та

різносторонніше виявляється реалізована цими одиницями в німецькій мові біблійна картина світу й інтерпретована ними дійсність.

Збагачуючи інваріантний зміст мовної картини світу різноманітними додатковими знаннями про світ, параболізми поповнюють гносеологічний простір мовної картини світу елементами образного, суб'єктивного сприйняття дійсності, наповнюючи універсальну інформацію загальнолюдської картини світу національним колоритом.

Висновки до розділу 4

1. Параболізми розкривають свій поліфункційний потенціал у сучасному німецькомовному публіцистичному тексті, в якому вони виконують інформаційну, експресивну та персуазивну функції.

2. Обчислення кількісних параметрів за допомогою критерію χ^2 -квадрат, коефіцієнтів взаємної спряженості та кореляції допомогло встановити відмінності в двох емпіричних і теоретично очікуваних розподілах частот вживання параболізмів. Завдяки цьому фактично доведено гіпотезу, що вживання біблійних парабол і їхніх текстових модифікацій притаманне релігійним газетам і журналам, а використання лексико-синтаксичних варіацій цих одиниць – суспільно-політичній публіцистиці. Відповідно до цього, із видів цитування параболізмів в релігійній пресі найчастіше використовують прямі цитати (введення у статтю тексту цілої параболи або її уривку) та відсилання до біблійного тексту, а в суспільно-політичній публіцистиці – алюзії та ремінісценції, здебільшого без указівки на місце розташування певної одиниці у Святому Письмі.

3. У текстах сучасних релігійних і суспільно-політичних газет автори посилаються на тексти біблійних притч для підтвердження своїх думок, зазвичай тоді, коли співвідносять сучасні події з біблійними або заторкують питання морально-етичного плану. Через параболізми в публіцистиці виявляються такі аспекти біблійного інакомовлення: узагальнювальний (зазвичай, у підзаголовках

або в кінцівці); оцінювально-характеризувальний (із позитивною чи негативною лексичною конотацією); експресивний (за допомогою породження асоціацій, смислів, емоцій); естетичний (для досягнення вищого художньо-естетичного рівня статті).

4. Параболізми привертають увагу, викликають інтерес адресата, передаючи та пояснюючи певні знання та досвід; багато думок автори подають у них як загальнолюдські моральні цінності. Використання цих одиниць мотивовано бажанням автора відвернути увагу від аспектів реальності, про які він не хоче повідомляти прямо; внутрішньообразні вказівки натякають читачеві на зміну ставлення до порушеної проблеми. У суспільно-політичних газетах і журналах параболізми виконують цю функцію переконання не прямо, як у релігійних газетах, а опосередковано, часто через алюзію чи ремінісценцію.

5. Через окремі слова, групи слів, словосполучення, цілі тексти парабол або їх фрагменти в сучасній німецькій мові відтворюються елементи біблійної картини світу як особливого способу відображення складних релігійних понять панхронічного характеру мовними сутностями, відбувається унаочнення певної дійсності або її переосмислення.

Основні положення викладено у публікаціях автора: [79; 81; 87; 75; 82; 315].

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Параболізми як лексичні, синтаксичні та текстові утворення, марковані біблійним контекстом (притчами-історіями, притчами-алегоріями), реалізуються в сучасній німецькій мові на мікро- та макромовному рівнях. У лексикографічних джерелах і публіцистиці вони репрезентовані лексико-синтаксичними варіаціями біблеїзмів на лексичному і синтаксичному рівнях (лексичними, фразеологічними та пареміологічними одиницями) та параболоми, їхніми фрагментами й модифікаціями (розгорнутими порівняннями та метафорами) на текстовому рівні.

Через призму структурно-семантичної парадигми розглядається змістова сторона параболізмів, яка включає асоціативний комплекс метафоричних лексем із польовою структурою. Аналіз образного способу відображення дійсності у семасіологічному аспекті пов'язується з розглядом лексичних парадигм різного обсягу та типу, які реалізують загальну асоціативну основу різних найменувань. Тому вивчення структури та семантики параболізмів проведено у межах окремо взятих слів, словосполучень, речень та текстів з опорою на словникові дефініції та їхні контексти, з урахуванням композиційних особливостей, парадигматичних і синтагматичних властивостей, а також епідигматики асоціативних комплексів (образного поля), виокремлених у німецькомовному біблійному тексті.

Лексичний і текстовий матеріал було узагальнено індуктивно-дедуктивним шляхом, тобто логічні висновки стосовно предмета дослідження сформовано на основі часткової та загальної інформації про явище параболізації. Функціональний потенціал параболізмів засвідчив вагому роль та актуальність даного феномену в реалізації біблійного інакомовлення у сучасній німецькій мові. Сміслова структура параболізмів має імпліцитну сутність, яку допомагають зрозуміти асоціації, що виникають у ході сприйняття. Це розуміння може відбуватись та оптимізуватись лише в умовах узагальненої мовної свідомості.

Беручи за основу трихотомічну концепцію мови (*langue*), мовлення (*parole*) та мовної діяльності (*langage*), об'єкт дослідження охарактеризовано з

використанням таких лінгвістичних методів: описового, контекстологічного, а також методики моделювання та квантитативного аналізу.

1. Виявлено, що в основі композиційної структури параболізмів лежать такі релевантні специфічні характеристики, як стислість та інакомовність та дидактичність. У публіцистичному тексті, в якому вони функціонують, виділено 3 площини реалізації повчання: перехідну (від газетного тексту до параболізму і навпаки), розповідну (описову) та образну (що активізує уяву адресата та слугує для практичного застосування смислу і пов'язаної з ним наново інтерпретованої дійсності адресата). Семантична структура параболізмів характеризується наявністю основного й додаткового змісту. Загальне значення складається з аплікації основного та додаткового значень на основі розрізнення парадигматичної, синтагматичної й епідигматичної осей функціонування мовного знака.

2. Встановлено, що парадигматика параболізмів виражена в синонімічних, антонімічних та гіпонімічних зв'язках між членами виокремлених у структурі цих одиниць ЛСГ. Найбільшу семантичну відстань серед проаналізованих іменників, дієслів та прикметників виявили антоніми та семантичні синоніми. Нижчі статистичні показники засвідчено при дослідженні гіперо-гіпонімічних відношень. Що стосується образних варіантів виокремленого поля, зафіксовано контекстуальні синоніми із середньою та високою мірою семантичної відстані, контрастивні антоніми з відсутністю чітких семантичних ознак та гіпоніми із низьким та середнім ступенями подібності.

3. Ми дійшли висновку, що синтагматика найчіткіше виявляється у фіксованих німецькомовними словниками лексико-синтаксичних варіаціях біблійних парабол і їх модифікацій, які представлені лексичними, фразеологічними та пареміологічними параболізмами. Виявлено такі їх структурні моделі: 1) „N + Prep + N”; 2) „Prep + N + V”; 3) „Adj + N + V”; 4) „Pron + N + V”; 5) „N + V + N”. Найчастіше сполучаються іменник та дієслово, а також іменник і прийменник. З усіх граматичних класів найбільшою кількістю синтагматичних партнерів характеризується іменник (9 частин мови, або 100 %).

Друге місце посідає дієслово (8 частин мови, або 88,88 %). Далі слідує займенник (6 частин мови, або 66,66 %), прикметник, прислівник, прийменник, сполучник (5 частин мови, або 55,55 %), частка (3 частин мови, або 33,33 %) та числівник (2 частини мови, або 22,22 %).

3. Епідигматика параболізмів реалізується через полісемію у мові та полівалентність лексичних значень цих одиниць у мовленні, із задіянням процесу метафоризації. Основною структурною ланкою, що характеризує епідигматичні, а також екстралінгвістичні взаємозв'язки усіх параболізмів у німецькомовному біблійному тексті є: паратактичний, порівняльний та анти-антропоморфічний взаємозв'язки між значеннями „*Gott – Mensch*”. Через параболічні образи формується антропоморфічний смисл божественної дійсності, тобто трансцендентна божественна реальність доповнюється та коригується іманентним досвідом (наприклад, Бог у параболах постає у людській подобі: як батько, цар тощо). За допомогою зовнішніх (контексти) та внутрішніх (образи) сигналів відбувається вказівка на інтендований смисл. У композиційній структурі це виражається при зіставленні (наприклад, „*Das Reich der Himmel gleicht...*”). Але навіть коли це і не відбувається експліцитно, параболізми (зокрема, біблійні параболи та їхні модифікації) усе ж пов'язують людський та божественний світи один із одним, встановлюючи відношення між ними та прирівнюючи їх один до одного.

4. Аналіз параболізмів за типом зв'язку з біблійним текстом виявив, що їхня більша частина увійшла в німецьку мову внаслідок окремих лексичних або граматичних перетворень (редукції або розширення лексичного складу, редукції модальних або допоміжних дієслів, зміни форм числа, зміни видів речень, зміни відмінків, вербалізації іменників, прикметників). Деякі їхні лексичні компоненти репрезентовані в біблійному тексті у прямому значенні, а в сучасній німецькій мові – у переносному. У ряді випадків параболізми мають у біблійному тексті як пряме, так і переносне значення чи виявляють тенденцію до метафоризації.

5. З'ясовано, що функціонування параболізмів у сучасних німецькомовних газетних і журнальних текстах визначається, з одного боку, особливостями їхньої

семантичної структури (залежно від змістового наповнення вони характеризуються різним ступенем виразності), а з іншого – їхньої апелятивної структури (цілями, які переслідували автори при використанні цих текстів), характером інформації та типом газет (у релігійних газетах параболізми використовуються у прямому значенні, тоді як у суспільно-політичних газетах вони нерідко вживаються в переносному). Смысл, відтворений у біблійному контексті цих одиниць, може відрізнятися від того, який актуалізується на сторінках сучасної німецькомовної преси (здебільшого, у нерелігійних публіцистичних текстах), де параболізми передають багато відтінків думок, залежно від ситуації, теми або порушеної проблеми.

6. Основними функціями параболізмів у сучасному німецькомовному публіцистичному тексті є інформаційна, експресивна та апелятивна. У релігійній публіцистиці найповніше реалізується функція переконання читача через цілеспрямоване залучення біблійного інакомовлення для пояснення ситуацій та фактів. У нерелігійних газетах та журналах автори нерідко використовують лексичні, фразеологічні та пареміологічні параболізми для характеристики осіб, передавання почуттів та переживань.

Прагматична спрямованість проявляється в їхній властивості формувати в адресата певне ставлення до проблеми суспільного, морального або релігійного характеру, яка розглядається в конкретній газетній чи журнальній статті. Використання цих одиниць мотивовано бажанням висловлюватись не прямо, а за допомогою асоціативного порівняння, завдяки чому уяскравлюється характеристика особи або пояснюється певне поняття чи явище.

Автори газетних та журнальних текстів використовують різні способи апелювання до біблійного тексту як першоджерела параболізмів. У суспільно-політичній публіцистиці найчастіше фігурують алюзія та ремінісценція, у релігійних газетах та журналах – пряме цитування або просто посилення на місцезрешташування параболізму в біблійному тексті.

7. У переглянутих німецькомовних релігійних та суспільно-політичних газетах і журналах було засвідчено 1615 одиниць біблійних парабол та їхніх

текстових модифікацій (57,7 % від загальної вибірки), з яких 1354 одиниці (83,8 %) складають розгорнуті порівняння та метафори, а 261 одиниці (16,2 %) – метафори та порівняння у формі коротких притч-приповідок. Найчастіше вживаним новозавітним біблійним інакомовленням, зафіксованим на сторінках газет, стала „Притча про доброго самаритянина” („*Der barmherzige Samariter*”) із тексту Лук 10:30–37) – 77 вживань, а зі старозавітних біблійних книг – „Притча про вкрадене ягня” („*Das gestohlene Lamm*” із тексту 2 Сам 12:1–4) – 42 випадки вживання.

Було встановлено, що за частотністю вживання в релігійній пресі домінують євангельські притчі (1092 вживання – близько 67,6 %). Частка старозавітних парабол становить майже 22,6 % (усього 365 вживань), серед яких 6,4 % (104 вживання) становить використання параболічних та алегоричних інакомовлень, а 16,2 % (261 вживання) – порівняння та метафори у формі притч-приповідок. Щодо інформаційно-аналітичних та суспільно-політичних німецьких газет і журналів, то тут переважають лексичні, фразеологічні та пареміологічні одиниці. Всього ми зафіксували 1185 випадків уживання варіацій біблійних інакомовлень (42,3 % від загальної вибірки). З них 775 (65,4 %) притаманні суспільно-політичним та інформаційно-аналітичним газетно-журнальним текстам, а 410 (34,6 %) – релігійним. Найчастіше в нерелігійній пресі було виявлено фразеологічний параболізм: „*Salz der Erde sein*” (45 випадків уживання), а в релігійній публіцистиці – „*jemanden an seinen Früchten erkennen*” (47 випадків уживання).

Квантитативний аналіз за допомогою критерію хі-квадрат та кореляційного аналізу частот вживання унаочнив нашу гіпотезу про те, що вживання біблійних парабол та їхніх текстових модифікацій у формі атрибутованих та алюзивних цитат притаманне релігійним газетам і журналам, тоді як використання лексико-синтаксичних варіацій у формі ремінісценцій – суспільно-політичній пресі.

8. Побудова моделей світобачення у структуруванні елементів біблійної картини світу дали змогу виокремити її антропологічну основу, що охоплює систему моделей і мікромоделей, та проілюструвати діяльність людини, поняття

навколишнього світу, а також абстрактні явища. Домінантна модель – „духовний світ людини” – репрезентує уявлення про родинні та соціальні зв’язки, праведне життя, віру в Бога. При лінгвістичному описі й інтерпретації параболічних конструкцій використано інформацію про культурно-історичний фон, який супроводжував створення біблійного тексту, де ці одиниці вперше зареєстровано. Причиною цього є те, що сукупність знань про світ, виражених у зазначених одиницях на німецькомовному текстовому тлі старо- чи новозавітної культури, простежується сучасним читачем крізь величезний часовий та культурний розрив між різними епохами лише частково. Саме тому було залучено як біблійний, так і ситуативний контексти параболізмів, що дозволило звертатись до окремих метафоричних лексем в їхній структурі (образних варіантів і часткових образів) – ланок у глобальному ланцюгу образності, яка формується й адекватно сприймається лише на рівні тексту.

Дана дисертаційна робота є спробою висвітлення розглянутих проблем у руслі структурно-семантичного та функціонального напрямків мовознавства. У ній представлено структурні, семантичні та функціональні особливості параболізмів як комплексу різнорівневих одиниць німецької мови. Можна ще раз відзначити, що верифіковані в мові та реалізовані в мовленні й мовній діяльності біблійні параболи, а також пов’язані з ними текстові й лексико-синтаксичні форми становлять важливий об’єкт дослідження з точки зору лексикології, фразеології, стилістики, функціональної лінгвістики та лінгвістики тексту. Перспективами подальших наукових пошуків видаються поглиблений аналіз цих параболічних одиниць у художній німецькомовній літературі, їхнє типологічне зіставлення у різних германських мовах, розгляд проблеми перекладу параболізмів, їхнє діахронічне дослідження, когнітивний, соціолінгвістичний і психолінгвістичний напрями аналізу не тільки у німецькій, але й в інших індоєвропейських мовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверинцев С. С. Символика раннего Средневековья (к постановке вопроса) / С. С. Аверинцев // Семиотика и художественное творчество. – М. : Наука, 1977. – С. 308–338.
2. Алексеева Е. А. Семантические особенности лексики, связанной с обозначением объектов культовой символики : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / Е. А. Алексеева. – Саратов, 2001. – 21 с.
3. Алефиренко Н. Ф. Фразеологическая репрезентация христианского мировосприятия (На материале восточнославянских языков) / Н. Ф. Алефиренко // Мир православия / Волгогр. гос. ун-т. – 1998. – Вып. 2. – С. 126–131.
4. Алефиренко Н. Ф. Теория языка : введение в общее языкознание / Н. Ф. Алефиренко. – Волгоград : Перемена, 1998. – 440 с.
5. Амосова Н. Н. К вопросу о лексическом значении слова / Н. Н. Амосова // Вестник ЛГУ. – 1957. – Вып. 1, № 2. – С. 152–168. – (Серия истории, языка и литературы).
6. Амосова Н. Н. Основы английской фразеологии / Н. Н. Амосова. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1963. – 208 с.
7. Анненкова Н. М. Лингвостилистическая характеристика прозаической басни : дис. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Н. М. Анненкова. – М., 1977. – 189 с.
8. Античные теории языка и стиля : Антология текстов / под ред. Фрейденберг О. М. – СПб. : Алтейя, 1996. – 362 с.
9. Аристотель. Об искусстве поэзии : пер. с греч. / Аристотель. – М. : Наука, 1957. – 183 с.
10. Арнольд И. В. Основы научных исследований в лингвистике / И. В. Арнольд. – М. : Высшая школа, 1991. – 142 с.
11. Арутюнова Н. Д. Образ (опыт концептуального анализа) / Н. Д. Арутюнова // Референция и проблемы текстообразования. – М. : Наука, 1982. – С. 117–129.

12. Арутюнова Н. Д. Языковая метафора / Н. Д. Арутюнова // Лингвистика и поэтика. – М. : Наука, 1979. – 308 с.
13. Арутюнова Н. Д. К проблеме функциональных типов лексического значения / Н. Д. Арутюнова // Аспекты семантических исследований. – М. : Наука, 1980. – С. 156–249.
14. Арутюнова Н. Д. Проблемы структурной лингвистики / Н. Д. Арутюнова. – М. : АН СССР, ин-т. рус. яз., 1981. – 290 с.
15. Арутюнова Н. Д. Предложение и его смысл : логико-семантические проблемы / Н. Д. Арутюнова. – 3-е изд., стер. – М. : Эдиториал УРСС, 2003. – 383 с.
16. Атоян К. В. Грамматическое оформление субстантивных грамматических метафор в современном немецком языке : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / К. В. Атоян. – М., 1975. – 32 с.
17. Ахманова О. С. К вопросу о границах сочетаемости слов и путях её изучения / О. С. Ахманова, З. М. Медникова, С. А. Григорьева // Проблемы фразеологии и задачи её изучения в высшей и средней школе. – Вологда : Сев.-Зап. книгоизд., 1967. – С. 94–102.
18. Бартков Б. И. О коэффициентах сходства членов синонимических рядов (двухмерный и многомерный простой и взвешенный случаи) / Б. И. Бартков // Структурная и математическая лингвистика. – К., 1981. – Вып. 9. – С. 6–13.
19. Бацевич Ф. С. Очерки по функциональной лексикологии / Ф. С. Бацевич. – Львов : Світ, 1997. – 392 с.
20. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики : монографія / Ф. С. Бацевич. – Львів. : ПАІС, 2010. – 336 с.
21. Безугла Л. Р. Вербалізація імпліцитних смислів у німецькомовному діалогічному дискурсі : монографія / Л. Р. Безугла. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2007. – 332 с.
22. Бережан С. Г. Семантическая эквивалентность лексических единиц / С. Г. Бережан. – Кишинев : Штиница, 1973. – 372 с.

23. Белєхова Л. І. Словесний поетичний образ в історико-типологічній перспективі : лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі американської поезії) : [монографія] / Л. І. Белєхова – Херсон : Айлант, 2002. – 368 с.
24. Белєхова Л. І. Словесний поетичний образ у концептуальній поезії (на матеріалі текстів американської, української та російської поезії) / Л. І. Белєхова // Філологічні трактати. – 2009. – Т. 1. – № 2. – С. 57–64.
25. Белоноженко В. М. Фразеологическое значение и способы его разработки в словаре: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.02 / В. М. Белоноженко. – К., 1984. – 26 с.
26. Белянин В. П. Психолінгвістика / В. Н. Белянин. – М. : Флінта, 2004. – 227 с.
27. Білодід І. К. Сучасна українська літературна мова. Стилїстика / І. К. Білодід. – К. : Наук. думка, 1973. – 588 с.
28. Близнюк А. С. Притчево-алегоричний напрям в епічній драмі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.06 / А. С. Близнюк. – Житомир, 1995. – 24 с.
29. Бондаренко Г. Ф. Притча як видова категорія / Г. Ф. Бондаренко // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2005. – № 22. – С. 180–182.
30. Бондарко А. В. Грамматическое значение и смысл / А. В. Бондарко. – Л. : Наука, 1978. – 176 с.
31. Бондарко А. В. Функциональная грамматика / А. В. Бондарко; отв. ред. В. Н. Ярцева – Л. : Наука, 1984. – 136 с.
32. Болдырев Н. Н. Когнитивная лингвистика : курс лекций по английской филологии / Н. Н. Болдырев. – Тамбов : Изд-во ТГУ, 2000. – 123 с.
33. Боллигер Е. И. Сопоставление использования библеизмов в институциональном дискурсе разных культур : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.20 / Е. И. Боллигер. – Тверь, 2005. – 21 с.
34. Боров В. Ю. Культура и массовая коммуникация / В. Ю. Боров, А. В. Коваленко. – М. : Наука, 1987. – 273 с.

35. Борухов Б. Л. „Зеркальная” метафора в истории культуры / Б. Л. Борухов // Логический анализ языка. Культурные концепты. – М. : АН СССР, 1991. – С. 109–117.
36. Брандес М. П. Стилистика немецкого языка : для институтов и факультетов иностранных языков : [учебник] / М. П. Брандес. – М. : Высшая школа, 1983. – 271 с.
37. Будагов Р. А. Введение в науку о языке / Р. А. Будагов. – М. : Учпедгиз, 1958. – 435 с.
38. Булыгина Т. В. Модель Текст / Т. В. Булыгина, С. А. Крылов // Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н. Ярцева. – 1-е изд. – М. : Большая Российская энциклопедия, 1990. – С. 304–305.
39. Бялик В. Д. Функціональна парадигма вивчення мовних явищ: шляхи еволюції / В. Д. Бялик // Наукові записки. – Острог : Видавництво національного університету „Острозька академія”, 2012. – Вип. 23. – С. 20–24. – (Серія „Філологічна”).
40. Бюлер К. Теория языка. Репрезентативная функция языка / К. Бюлер. – М. : Прогресс, 2000. – Т. VII–XXIV. – 502 с.
41. Вайсгербер Й. Л. Родной язык и формирование Духа / Вайсгербер Йоханн Лео. – М., 2004. – 232 с.
42. Васильев Л. М. Теория семантических полей / Л. М. Васильев // Вопросы языкознания. – М., 1971. – № 5. – С. 106 – 111.
43. Васильева А. Н. Газетно-публицистический стиль речи / А. Н. Васильева. – М. : Русский язык, 1982. – 198 с.
44. Вежбицкая А. Значение Иисусовых притч: семантический подход к Евангелиям / А. Вежбицкая // Семантические универсалии и описание языков. – М. : Языки русской культуры, 1999. – С. 730–774.
45. Веремчук Ю. В. П’еса-притча. Генеза. Поетика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.06 / Ю. В. Веремчук. – К., 2005. – 16 с.

46. Верещагин Е. М. Библейская стихия русского языка : сборник научных статей / Е. М. Верещагин. – 1993. – № 1. – С. 90–98.
47. Виноградов В. В. Стилистика. Теория поэтической речи / В. В. Виноградов. – М. : Изд-во АН СССР, 1963. – 255 с.
48. Виноградов В. В. Избранные труды. Лексикология и лексикография / В. В. Виноградов. – М. : Наука, 1977. – 313 с.
49. Виноградов В. В. Русский язык. (Грамматическое учение о слове) / В. В. Виноградов. – М. : Высшая школа, 1972. – 614 с.
50. Волков В. В. Прагмастилистика текста / В. В. Волков. – Козюе : ишугега Р. J. Safarika, 1991. – 208 с.
51. Воронушкина О. В. Отличительные черты реализации двойного смысла в аллегории и метафоре / О. В. Воронушкина // Мир науки, культуры, образования. – Горно-Алтайск : РМНКО. – 2009. – № 5 (17). – С. 25–29.
52. Воронцова Т. И. Композиционно-смысловая и семантическая структура текста баллады (на материале англо-шотландских баллад XVIII-XIX вв.) : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Т. И. Воронцова – Л. : 1981. – 23 с.
53. Гак В. Г. Особенности библейских фразеологизмов в русском языке (в сопоставлении с французскими библеизмами) / В. Г. Гак // Вопросы языкознания. – 1997. – № 5. – С. 55–65.
54. Галстян А. С. Психолингвистический анализ процесса метафоризации: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / А. С. Галстян . – Ереван, 1985. – 19 с.
55. Гальперин И. Р. Информативность единиц языка / И. Р. Гальперин. – М. : Высшая школа, 1974. – 175 с.
56. Гончаров В. К вопросу о способах развития понятий (на примере официального толкования права) / В. К. Гончаров // Вестник Томского государственного университета. – 2011. – № 4 (16). – С. 81–85. – (Серия „Философия. Социология. Политология”).

57. Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию / Вильгельм фон Гумбольдт [пер. с нем. Г. М. Рамишвили]. – М. : Прогресс, 1984. – 397 с.
58. Гюббенет И. В. К проблеме понимания литературно-художественного текста / И. В. Гюббенет. – М. : Изд-во МГУ, 1981. – 109 с.
59. Данилова Т. В. Архетипические корни притчи / Т. В. Данилова // Рациональность и семиотика дискурса / отв. ред. Б. А. Парахонский. – К. : Наук. думка, 1994. – С. 59–73.
60. Добросклонская Т. Г. Теория и методы медиалингвистики (на мат-ле англ. яз.) : дисс. на соискание ученой степени д-ра филол. наук : спец. 10.02.04 / Татьяна Георгиевна Добросклонская – М., 2000. – 483 с.
61. Добротворский С. Притча в древнерусской духовной письменности / С. Добротворский // Православный собеседник. – 1964. – № 4 (апр.). – С. 316–410.
62. Дейк Т. А. ван. Язык. Познание. Коммуникация : пер. с англ. / Т. А. ван Дейк / сост. В. В. Петрова; под ред. В. И. Герасимова. – М. : Прогресс, 1989. – 312 с.
63. Дементьев В. В. Непрямая коммуникация / В. В. Дементьев. – М. : Гнозис, 2006. – 376 с.
64. Диброва Е. Н. Вариантность фразеологических единиц в современном русском языке / Е. Н. Диброва. – Ростов н / Д.; изд-во Рост. ун-та, 1979. – 192 с.
65. Довгалеvський М. Поетика : (Сад поетичний) / М. Довгалеvський. – К. : Дніпро, 1973. – 432 с.
66. Долинин К. А. Имплицитное содержание высказывания / К. А. Долинин // Вопросы языкознания. – 1983. – № 6. – С. 37–47.
67. Дребет В. В. Полісемія іменників і прикметників у сучасній німецькій мові (на матеріалі тлумачного словника німецької мови) : автореф. дис на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Дребет В. В. – Одеса, 1998. – 18 с.
68. Дубровина К. Н. Библиейская фразеология в современной публицистике / К. Н. Дубровина // Филология на рубеже тысячелетий : материалы междунар.

науч. конф. – Вып. 2 : Язык как функционирующая система. – Ростов н / Д : Донской издательский дом, 2000. – С. 62–64.

69. Дубровська І. Б. Біблійно-християнська метафора в німецькій мові: номінативний аспект : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Ірина Борисівна Дубровська. – К. : КНЛУ, 2001. – 250 с.

70. Закреницька Л. А. Англійська християнсько-богословська терміносистема : генезис, структура, семантика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Л. А. Закреницька. – Одеса, 2011. – 20 с.

71. Закреницька Л. А. Семантичні моделі поліморфемних термінів (на матеріалі англомовної термінології християнського богослов'я) / Л. А. Закреницька // Термінологічний вісник . – 2013. – Вип. 2 (2). – С. 82–87.

72. Заполовський М. В. Збірник німецькомовних біблійних параболізмів : тексти та вправи / укл. М. В. Заполовський. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2014. – 240 с.

73. Заполовський М. В. Кількісна представленість біблійних параболізмів у німецькомовних лексикографічних джерелах / М. В. Заполовський // Мова. Культура. Комунікація: Образ майбутнього у картинах світу та знакових системах : матеріали IV Міжнародної наукової конференції (Чернігів, 25 квітня 2013 р.). – Чернігів : ЧНПУ, 2013. – С. 59–61.

74. Заполовский Н. В. Количественная репрезентация библейских иносказаний в современной немецкоязычной публицистике / Н. В. Заполовский // Научная дискуссия : вопросы филологии, искусствоведения и культурологии : материалы IV международной заочной научно-практической конференции (Москва, 10 сентября 2012 г.). – М. : Изд-во „Международный центр науки и образования”, 2012. – С. 126–131.

75. Заполовський М. В. Лінгвостатистичний аналіз біблійних інакомовлень у сучасній німецькомовній публіцистиці / М. В. Заполовський // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка : наук. журнал / редкол. : Саух П. Ю. та ін. – Житомир: ЖДУ, 2013. – № 68. – С. 169–173.

76. Заполовский Н. В. Методика исследования библейских иносказаний в современной немецкоязычной публицистике / Н. В. Заполовский // Актуальные вопросы филологии и методики преподавания иностранных языков : материалы V Международной научной конференции (Санкт-Петербург, 20–21 февраля 2013 г.) – СПб. : Государственная Полярная Академия, 2013. – С. 98–101.

77. Заполовський М. В. Мовні когезивні засоби вираження порівняння у німецькомовних біблійних притчах / М. В. Заполовський // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки : зб. наук. пр. / Аркушин Г. Л. (відп. ред.) та ін. – Луцьк : Вид-во ВНУ, 2010. – Вип. 8 : Філологічні науки (мовознавство). – С. 261–265.

78. Заполовський М. В. Німецькомовний „Переклад нового світу Святого Письма” та його особливості у зіставному аспекті з деякими німецькими перекладами Біблії / М. В. Заполовський // Лінгвістичні та методичні проблеми навчання мови як іноземної : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 14–15 травня 2010 р.). – Полтава : Полтавський університет споживчої кооперації, 2010. – С. 186–188.

79. Заполовський М. В. Німецькомовні біблійні інакомовлення: Особливості їх видів та функціонування / М. В. Заполовський // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка / О. Семенюк (відп. ред.) та ін. – Кіровоград : РВЦ КДПУ, 2011. – Вип. 95(2) : Філологічні науки. – С. 206–210.

80. Заполовський М. В. Образне поле німецькомовних біблійних параболізмів / М. В. Заполовський // Наукові записки : наук. журнал : у 2 кн. / голов. ред. Г. В. Самойленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2014. – Кн. 2. – С. 82–88. – (Серія „Філологічні науки”).

81. Заполовський М. В. Особливості функціонування біблійних інакомовлень у сучасній німецькій мові / М. В. Заполовський // Наукові праці Кам'янець-Подільського університету імені Івана Огієнка / Л. М. Марчук (відп. ред.) та ін. – Кам'янець-Подільський : ПП „Медобори-2006”, 2011. – Вип. 26 : Філологічні науки. – С. 113–117.

82. Заполовський М. В. Параболізми як реалізовані біблійні інакомовлення в німецькомовному публіцистичному тексті / М. В. Заполовський // Нова філологія : зб. наук. пр. / редкол. : Манакін В. М., Морошкіна Г. Ф. та ін. – Запоріжжя : ЗНУ, 2013. – № 56. – С. 117–120.

83. Заполовський М. В. Поняття “parabolē” у Біблії та сучасній німецькій мові (слово, значення – текст, смисл) / М. В. Заполовський // Лінгвістичні проблеми та інноваційні підходи до викладання чужоземних мов у вищих навчальних закладах : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 19–21 квітня 2012 р.). – Л. : ЛДУ БЖД, 2012. – С. 74.

84. Заполовський М. В. Семантика метафори та алегорії в структурі німецькомовної біблійної притчі / М. В. Заполовський // Проблеми зіставної семантики : зб. наук. статей / відп. ред. Корольова А. В. – К. : ВЦ КНЛУ, 2013. – Вип. 11. – С. 77–80.

85. Заполовський М. В. Семантика параболізмів у сучасній німецькій мові / М. В. Заполовський // Наукові праці : науково-методичний журнал / голов. ред. Л. П. Клименко. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2014. – Том 221. – Вип. 209 : Філологія. Мовознавство. – С. 37–41.

86. Заполовський М. В. Сміслова структура німецькомовних біблійних параболізмів / М. В. Заполовський // *Studia Germanica et Romanica: Іноземні мови. Зарубіжна література. Методика викладання* : наук. журнал / голов. ред. В. Д. Каліущенко. – Донецьк : ДонНУ, 2014. – Том 11. – № 1 (31). – С. 5–14.

87. Заполовський М. В. Структурно-семантичний і прагматичний підходи до інтерпретації біблійного інакомовлення в сучасній німецькомовній публіцистиці / М. В. Заполовський // Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики : наук. журнал / редкол. : В. І. Кушнерик та ін. – Чернівці : Книги-XXI, 2012. – № 4. – С. 48–55.

88. Структурно-семантичні зміни біблійних інакомовлень у сучасній німецькій мові (на матеріалі лексикографічних джерел) / М. В. Заполовський // Наукові записки Національного університету „Острозька академія” / наук. ред.

А. М. Архангельська та ін. – Острог : Вид-во Національного університету „Острозька академія”, 2012. – Вип. 24. – С. 87–90. – (Серія „Філологічна”).

89. Заполовський М. В. Структурно-семантичні особливості біблійних інакомовлень у сучасній німецькій мові / М. В. Заполовський // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. пр. / наук. ред. В. В. Левицький та ін. – Чернівці : Рута, 2012. – Вип. 595–596 : Германська філологія. – С. 72–73.

90. Заполовський М. В. Типологія параболізмів у сучасній німецькій мові / М. В. Заполовський // Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах : зб. наук. пр. / голов. ред. В. Д. Каліущенко. – Донецьк : ДонНУ, 2013. – Вип. 28. – С. 96–106.

91. Звегинцев В. А. Язык и лингвистическая теория / В. А. Звегинцев. – М. : Эдиториал УРСС, 2001. – 248 с.

92. Иванова В. А. Антонимия в системе языка / В. А. Иванова. – Кишинева : Штиница, 1982. – 162 с.

93. Ильина М. Е. Структурно-семантические и композиционные особенности текста притчи (на материале американской литературы XVIII-XX веков) : дисс. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Марианна Евгеньевна Ильина. – Львов, 1984. – 190 с.

94. Каменская О. Л. Некоторые вопросы лексической синонимии / О. Л. Каменская // Научные доклады высшей школы. – Минск : Высшэйшая школа, 1970. – № 2 : Филологические науки. – С. 66–76.

95. Кантемір С. О. Застосування статистичних методів до вивчення взаємовідношень між елементами мови / С. О. Кантемір // Науковий вісник Чернів. ун-ту (відп. ред. В. В. Левицький). – Вип. 188–189 : Германська філологія. – Чернівці, 2004. – С. 79–85.

96. Карасик В. И. Языковая кристаллизация смысла : монография / В. И. Карасик. – Волгоград : Парадигма, 2010. – 421 с.

97. Карнап Р. Значение и необходимость / Р. Карнап. – М. : Изд-во иностр. лит., 1959. – 382 с.

98. Карцевский С. Об асимметричном дуализме лингвистического знака / С. О. Карцевский / сост. В. А. Звегинцев // История языкознания XIX-XX веков в очерках и извлечениях : в 2 ч. – М. : Просвещение, 1965. – Ч. II. – С. 85–90.
99. Катц Дж. Семантическая теория / Дж. Катц // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Прогресс, 1981. – Вып. 10 : Лингвистическая семантика. – С. 33–49.
100. Квинтилиан. Антология текстов / Квинтилиан // Античные теории языка и стиля. – СПб. : Алетейя, 1996. – С. 232–280.
101. Кияк Т. Р. Мотивированность лексических единиц (качественные и количественные характеристики) : дисс. на соискание ученой степени д-ра филол. наук : спец. 10.02.19 / Тарас Романович Кияк. – Черновцы, 1987. – 442 с.
102. Кійко С. В. Полісемія дієслів сучасної німецької мови : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / С. В. Кійко. – К., 1999. – 19 с.
103. Клим'юк Ю. Про естетичну природу притчі / Ю. Клим'юк // Слово і час. – 1993. – № 5. – С. 28–31.
104. Кобозева И. М. Лингвистическая семантика / И. М. Кобозева. – М. : Эдиториал УРСС, 2000. – 352 с.
105. Коваленко В. И. Современная новелла ГДР как тип текста в лингвистическом аспекте : дисс. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Валерий Иванович Коваленко. – М., 1981. – 156 с.
106. Кодухов В. И. Контекст как лингвистическое понятие / В. И. Кодухов // Языковые единицы и контекст : сб. науч. тр. / под ред. В. И. Кодухова. – Л. : Изд-во ЛГПИ, 1973. – С. 7–32.
107. Кодухов В. И. Общее языкознание / В. И. Кодухов. – М. : Высшая школа, 1974. – 303 с.
108. Королева И. А. Сакрально-богослужебная лексика в аспекте лингвистического исследования / И. А. Королева // Филологический поиск. – 2000. – Вып. 4. – С. 87–94.

109. Коротких Т. А. Фразеологическое варьирование в немецком языке / Т. А. Коротких // Нормы реализации. Варьирование языковых средств. – Горький, 1983. – С. 109–116.
110. Космеда Т. А. Аксіологічні аспекти прагмалінгвістики : формування і розвиток категорії оцінки / Т. А. Космеда. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 350 с.
111. Костомаров В. Г. Лингвистический статус массовой коммуникации и проблема „газетного языка” (На мат-ле советской прессы) / В. Г. Костомаров // Психологические проблемы массовой коммуникации. – М., 1974. – С. 53–66.
112. Котелова Н. З. Значение слова и его сочетаемость / Н. З. Котелова. – Л. : Наука, 1975. – 164 с.
113. Кочерган М. П. Слово і контекст (Лексична сполучуваність і значення слова) / М. П. Кочерган. – Львів : Вища школа, 1980. – 183 с.
114. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник. – 2-ге вид. / М. П. Кочерган. – К. : ВЦ „Академія”, 2006. – 464 с.
115. Красных В. В. Анализ дискурса / В. В. Красных // Культурные слои во фразеологизмах и дискурсных практиках. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – С. 242–250.
116. Кривенко Б. В. Язык массовой коммуникации. Лексико-семантический аспект / Б. В. Кривенко. – Воронеж : Изд-во Воронеж. уни-та, 1993. – 136 с.
117. Кубракова Н. Ю. Таксономические отношения „общее-целое” в английских текстах газетного стиля : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Н. Ю. Кубракова. – Пятигорск, 2001. – 16 с.
118. Кубрякова Е. С. Роль словообразования в формировании языковой картины мира / Е. С. Кубрякова // Роль человеческого фактора в языке : Язык и картина мира. – М. : Наука, 1988. – С. 142–172.
119. Кубрякова Е. С. Эволюция лингвистических идей во второй половине XX века (опыт парадигматического анализа) / Е. С. Кубрякова // Язык и наука конца XX века. – М., 1995. – С. 144–238.

120. Кулиев Г. Г. Метафора и научное познание / Г. Г. Кулиев. – Баку : Элм, 1987. – 156 с.

121. Куринная С. Д. Коммуникативно-композиционное членение текста притчи (на материале немецкоязычной литературной притчи) / С. Д. Куринная // Мова і культура : зб. наук. праць. – К. : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2004. – Вип. 7. – С. 94–96.

122. Кун Т. Структура научных революций / Т. Кун [пер. с англ. И. З. Налетова]. – М. : Прогресс, 1977. – 299 с.

123. Кухаренко В. А. Типы и средства выражения импликации в английской художественной речи (на материале прозы Э. Хемингуэя) / В. А. Кухаренко // Научные доклады высшей школы. – М. : Высшая школа, 1974. – № 1 : Философские науки. – С. 72–80.

124. Лакофф Дж. Когнитивное моделирование / Дж. Лакофф // Язык и интеллект. – М. : Прогресс, 1995. – С. 143–184.

125. Лакофф Дж. Метафоры, которыми мы живем / Дж. Лакофф, М. Джонсон // Теория метафоры. – М. : Прогресс, 1990. – С. 387–414.

126. Лановик М. Б. Українська усна народна творчість : навч. посіб / М. Б. Лановик, З. Б. Лановик. – К. : Знання, 2006. – 591 с.

127. Левицкий В. В. Квантитативные методы в лингвистике / В. В. Левицкий. – Черновцы : Рута, 2004. – 190 с.

128. Левицкий В. В. Лексикология немецкого языка / В. В. Левицкий. – Черновцы : Книги-XXI, 2010. – 376 с.

129. Левицкий В. В. Семасиология : монография для молодых исследователей / В. В. Левицкий. – Изд-во 2-е, испр. и дополн. – Винница : Нова Книга, 2012. – 680 с.

130. Левицкий В. В. Статистическое изучение лексической семантики / В. В. Левицкий – К. : УМК ВО, 1989. – 155 с.

131. Левицкий В. В. Апроксимативні методи вивчення лексичного складу : навч. посібник / В. В. Левицький, О. Д. Огуй, С. В. Кійко – Чернівці : Рута, 2000. – 136 с.

132. Леонтьев А. А. Признаки связности и цельности текста / А. А. Леонтьев // Сб. науч. тр. Моск. гос. пед. ин-та иностр. яз. им. М. Горького. – М., 1976. – Вып. 103. – С. 60–71.
133. Леонтьев А. А. Психолингвистические единицы и порождение речевого высказывания / А. А. Леонтьев. – М. : Эдиториал УРСС, 2003. – 307 с.
134. Лех О. С. Семантика, синтагматика, парадигматика прикметників на позначення розміру в сучасній німецькій мові : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Ольга Степанівна Лех. – Чернівці, 2008. – 263 с.
135. Лисенко О. М. Дериваційні процеси у німецькій фразеології (на матеріалі фразеологічних біблеїзмів) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Олександр Миколайович Лисенко. – К., 2000. – 222 с.
136. Листрова-Правда Ю. Т. Библейские и иные текстовые реминисценции в русской литературной речи / Ю. Т. Листрова-Правда // Вестник ВГУ. – 2004. – № 2 : Филология. Журналистика. – С. 78–83.
137. Лотман Ю. М. Структура художественного текста / Ю. М. Лотман. – М. : Искусство, 1970. – 384 с.
138. Лузина Л. Г. Проблемы стилистики в прагматилистической интерпретации / Л. Г. Лузина // Прагматика и семантика. – М., 1991. – С. 67–81.
139. Мартине А. Принцип экономии в фонетических изменениях (проблемы диахронической фонологии) / А. Мартине. – М. : Изд-во иностр. лит., 1960. – 261 с.
140. Мелетинский Е. М. Первобытные истоки словесного искусства / Мелетинский Е. М. // Ранние формы искусства. – М. : Искусство, 1972. – С. 149–189.
141. Мечковская Н. Б. Язык и религия / Н. Б. Мечковская. – М., 1998. – 352 с.
142. Михалев А. Б. Теория фоносемантического поля / А. Б. Михалев. – Краснодар : ПГЛУ, 1995. – 213 с.
143. Москаленко А. З. Масова комунікація : підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губернський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун. – К. : Либідь, 1997. – 216 с.

144. Москальская О. И. Грамматика немецкого языка (теоретический курс). Морфология / О. И. Москальская. – М. : Изд-во иностр. лит., 1958. – 389 с.
145. Москальская О. И. Вариантность и дифференциация в лексике литературного немецкого языка / О. И. Москальская // Норма и социальная дифференциация языка. – М. : Наука, 1969. – С. 57–68.
146. Мусієнко Ю. А. Когнітивно-прагматичний підхід до дослідження притчі / Ю. А. Мусієнко // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк, 2011. – № 3 (ч.1). – С. 130–134.
147. Мусієнко Ю. Функціональні та структурно-семантичні характеристики англійських притч / Ю. Мусієнко // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка / О. Семенюк (відп. ред.). – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. – Вип. 96 (1). – С. 598–603. – (Серія „Філологічні науки (мовознавство)”).
148. Мухелишвили Н. Л. Притча как средство инициации живого знания / Н. Л. Мухелишвили, Ю. А. Шрейдер // Философские науки. – 1989. – № 9. – С. 101–104.
149. Набока Е. Н. Языковой статус библеизмов и принципы их классификации / Е. Н. Набока // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – Харків, 2004. – № 631 (Вип. 41). – С. 62–65. – (Серія „ФІЛОЛОГІЯ”).
150. Нахов И. М. Традиции аллегоризма и "Картина" Кебета Фиванского / И. М. Нахов // Традиция в истории культуры. – М. : Наука, 1978. – С. 61–78.
151. Никитин М. В. Лексическое значение слова / М. В. Никитин. – М. : Высшая школа, 1983. – 127 с.
152. Никитин М. В. О семантике метафоры / М. В. Никитин // Вопросы языкознания. – М. : Наука, 1979. – №1. – С. 191–205
153. Никитин М. В. Основы лингвистической теории значения / М. В. Никитин. – М. : Высшая школа, 1988. – 168 с.

154. Новикова М. Л. Метафора, ее структура, семантика и связь с текстом / М. Л. Новикова // Лингвистическая семантика и логика : сб. научн. тр. – М. : Ун-т дружбы народов им. П. Лумумбы, 1983. – С. 124–137.

155. Новиков Л. А. Семантика русского языка / Л. А. Новиков. – М. : Высшая школа, 1982. – 272 с.

156. Огуй О. Д. Полісемія в синхронії, діяхронії та панхронії: Системно-квантитативні аспекти полісемії в німецькій мові та мовах Європи / О. Д. Огуй. – Чернівці : Золоті литаври, 1998. – 370 с.

157. Огуй О. Д. Контекстуальна епідигматика полісеманта : динаміка семантичної сталості / О. Д. Огуй // Іноземна філологія. – Львів, 2001. – Вип. 112. – С. 3–10.

158. Огуй О. Д. Лексикологія німецької мови. Lexikologie der deutschen Sprache : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / О. Д. Огуй. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 416 с.

159. Огуй О. Д. Історія лінгвістичних учень : конспект лекцій. – 2-ге вид. / О. Д. Огуй. – Чернівці : ЧНУ, 2009. – 56 с.

160. Огуй О. Д. Мовна та концептуальна картини світу : ономаціологічна проблема, семасіологічний підхід та голістичні перспективи / О. Д. Огуй // Іноземна філологія. – Львів : ЛНУ, 2012. – Вип. 117. – С. 3–35.

161. Огуй О. Д. Мовна картина світу: проблема організації складників / О. Д. Огуй // Мовознавство. – К. : НАН України, 2013. – №4. – С. 15–26.

162. Одинцов В. В. Стилистика текста / В. В. Одинцов. – М. : Наука, 1980. – 263 с.

163. Опарина Е. О. О когнитивной функции в метафоре разных типов / Е. О. Опарина // Типы коммуникаций и содержательный аспект языка : сб. науч. тр. – М. : Ин-т языкознания АН СССР, 1987. – С. 62–69.

164. Орлова Н. М. Библиейский текст как прецедентный феномен : автореф. дисс. на соискание ученой степени докт. филол. наук : спец. : 10.02.19 / Н. М. Орлова. – Саратов, 2010. – 50 с.

165. Падучева Е. В. Высказывание и его соотнесенность с действительностью (референциальные аспекты семантики местоимений) / Е. В. Падучева. – М. : Эдиториал УРСС, 2002. – 288 с.

166. Панина Н. А. Имплицитность языкового выражения и ее типы / Н. А. Панина // Значение и смысл речевых образований. – Калинин : Изд-во Калининского гос. ун-та, 1979. – С. 48–59.

167. Перебийніс В. С. Частотні словники та їх використання / В. С. Перебийніс, М. П. Муравицька, Н. П. Дарчук. – К. : Наукова Думка, 1985. – 204 с.

168. Петров В. В. Метафора / В. В. Петров // Вопросы языкознания. – М. : Наука, 1990. – № 3. – С. 165–169.

169. Пихтовникова Л. С. Притча как жанр и как тип текста : проблема дефиниции / Л. С. Пихтовникова // Нова філологія. – Запоріжжя : ЗДУ, 2001. – № 2 (11). – С. 216–224.

170. Пихтовникова Л. С. Тексты и методы : лингвостилистическая характеристика и интерпретация немецкой притчи как типа текста и как жанра / Л. С. Пихтовникова // Семантика слова, речення та тексту : зб. наук. статей. – К. : КДЛУ, 2002. – Вип. 6. – С. 259–265.

171. Піхтовнікова Л. С. Німецькомовна притча як дискурс / Л. С. Піхтовнікова, І. М. Яремчук // „Каразінські читання : Людина. Мова. Комунікація” : матеріали XI Міжнародної наукової конференції. – Харків, 2012. – С. 217.

172. Плотников Б. А. Дистрибутивно-статистический анализ лексических значений / Б. А. Плотников ; под. ред. А. Е. Супруна. – Минск : Высшэйшая школа, 1979. – 136 с.

173. Потебня А. А. Слово и миф / А. А. Потебня. – М. : Правда, 1989. – 624 с.

174. Потебня А. А. Теоретическая поэтика / А. А. Потебня. – М. : Высш. школа, 1990. – 344 с.

175. Прибытько Е. Н. Библиеизмы в языке современных газет : дисс. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 / Елена Николаевна Прибытько. – Воронеж, 2002. – 180 с.

176. Радзієвська Т. В. Текст як засіб комунікації / Т. В. Радзієвська. – К. : Вид-во АН України ; Ін-т української мови, 1993. – 194 с.

177. Селиверстова О. Н. Труды по семантике / О. Н. Селиверстова. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 960 с.

178. Сепир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии / Эдуард Сепир ; [пер. с англ. ; под ред. А. Е. Кибрика]. – М. : Наука, 1993. – 656 с.

179. Сержантова М. А. Проблема современной интерпретации библейской притчи / М. А. Сержантова // Вестник Моск. гос. обл. ун-та. – 2009. – № 4. – С. 25–30. – (Серия „Лингвистика”).

180. Смирницкий А. И. Лексикология английского языка / А. И. Смирницкий. – М. : Изд-во иностр. лит., 1956. – 260 с. – (Серия „Библиотека филолога”).

181. Солганик Г. Я. Лексика газеты: функциональный аспект / Г. Я. Солганик. – М. : Высшая школа, 1981. – 112 с.

182. Солнцев В. М. К вопросу о глубинной структуре и порождении смысла предложения / В. М. Солнцев // Теория языка. Англистика. Кельтология. – М. : Наука, 1976. – С. 114–124.

183. Статкевич Л. П. Форми реалізації інтертекстуальності в тексті художнього твору / Л. П. Статкевич // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – Харків : ХНУ, 2011. – Вип. 61 (№ 936). – С. 285–288. – (Серія „Філологія”).

184. Степанов Ю. С. Методы и принципы современной лингвистики / Ю. С. Степанов. – М. : Наука, 1975. – 311 с.

185. Стилистика газетных жанров / Под ред. Д. Э. Розенталя. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 227 с.

186. Сулейменова Э. Д. Понятие смысла в современной лингвистике / Э. Д. Сулейменова. – Алма-Ата : Мектеп, 1989. – 160 с.

187. Сунько Н. О. Інтертекстуальність – інтертекст : до проблеми демаркації понять / Н. О. Сунько // Наукові праці Кам'янець-Подільського університету імені Івана Огієнка / Л. М. Марчук (відп. ред). – Кам'янець-Подільський : ПП „Медобори-2006”, 2011. – Вип. 26 : Філологічні науки. – С. 316–319.

188. Супрун В. И. Текстовые реминисценции как языковые явления / В. И. Супрун // Вопросы языкознания. – М. : Наука, 1995. – № 6. – С. 17–29.

189. Сусов И. П. Лингвистическая прагматика / И. П. Сусов. – Вінниця : Нова книга, 2009. – 272 с.

190. Телия В. Н. Типы языковых значений : Связанное значение слова в языке / В. Н. Телия. – М. : Наука, 1981. – 269 с.

191. Телия В. Н. Метафоризация и ее роль в создании языковой картины мира / В. Н. Телия // Роль человеческого фактора в языке. Язык и картина мира. – М. : Наука, 1988. – С. 173–203.

192. Теория метафоры : сборник : пер. с англ., франц., нем., исп., пол. яз. / Под. ред. Н. Д. Арутюновой. – М. : Прогресс, 1990. – 512 с.

193. Товстенко О. О. Специфика притчи как жанра художественного творчества : притча как архетипическая форма литературы / О. О. Товстенко // Вестн. Киев. ун-та. – К., 1989. – Вып. 23. – С. 121–124. – (Серия „Романо-германская филология”).

194. Тондл Л. Проблемы семантики / Л. Тондл. – М. : Прогресс, 1975. – 484 с.

195. Трубецкой Н. С. Основы фонологии / Н. С. Трубецкой. – М. : Аспект Пресс, 2000. – 352 с.

196. Убийко В. И. К методике семантического исследования метафоры / В. И. Убийко // Системные изучения в лексике и методы их изучения : межвуз. научн. сб. – Уфа : Чувашск. ун-т, 1977. – С. 80–84.

197. Уорф Б. Отношение норм поведения и мышления к языку / Б. Уорф // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Изд. иностр. лит., 1960. – Вып. 1. – С. 145–178.

198. Уфимцева А. А. Опыт изучения лексики как системы (на материале английского языка) / А. А. Уфимцева. – М., 1962. – 288 с.

199. Федосюк М. Ю. Неявные способы передачи информации в тексте / М. Ю. Федосюк. – М. : Изд-во МГПИ им. В. И. Ленина, 1988. – 84 с.
200. Филин Ф. П. О лексико-семантических группах слов / Ф. П. Филин // Езиковедчески изследования в чест на акад. Ст. Младенов. – София, 1957. – 614 с.
201. Філенко С. А. Жанр притчі як форма філософського світобачення / С. А. Філенко // Придніпровський науковий вісник. – Дніпропетровськ, 1998. – № 2 (70). – С. 4–7.
202. Функциональные стили и формы речи / под ред. О. Б. Сиротининой. – Изд-во Сарат. ун-та, 1993. – 170 с.
203. Хахалова С. А. Роль метафоры в функции аккумуляции языковой культуры (на примере немецкого героического эпоса) / С. А. Хахалова // Филологические науки. – 1997. – №2. – С. 105–110.
204. Хомский Н. Аспекты теории синтаксиса / Н. Хомский. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1972. – 259 с.
205. Хулап В. Истории, рассказанные Христом / Владимир Хулап. – М., 2008. – 320 с.
206. Черкес Н. В. Номінативні та цитатні біблійні алюзії як об'єкт дослідження в художньому тексті / Н. В. Черкес // Гуманітарний вісник. : всеукр. зб. наук. праць. – Черкаси, 2008. – С. 158–164. – (Серія : Іноземна філологія).
207. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка / Н. М. Шанский. – СПб. : Специальная литература, 1996. – 192 с.
208. Шехтман Н. А. Опыт изучения расстояний между семантическими признаками слов / Н. А. Шехтман // Вопросы романо-германского языкознания : тезисы докладов V конференции языковедов. – Уфа, 1966. – С. 17–24.
209. Шмелев Д. Н. О значении синтаксических единиц / Д. Н. Шмелев // Инвариантные синтаксические значения и структура предложения : доклады на конференции по теоретическим проблемам синтаксиса. – М. : Наука, 1969. – С. 156–163.
210. Шмелев Д. Н. Проблемы семантического анализа лексики (на материале русского языка) / Д. Н. Шмелев. – М. : Наука, 1973. – 280 с.

211. Шмелев Д. Н. Синтаксическая членимость высказывания в современном русском языке / Д. Н. Шмелев. – М. : Наука, 1976. – 149 с.
212. Щедровицкий Г. П. Избранные труды / Г. П. Щедровицкий. – М., 1995. – 760 с.
213. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность / Л. В. Щерба. – Л. : Наука 1974. – 428 с.
214. Щерба В. П. Лингвостилистическая и функционально-коммуникативная характеристика текста (на материале радиопьесы) : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / В. П. Щерба. – М., 1981. – 24 с.
215. Щур Г. С. Теория поля в лингвистике / Щур Г. С. – 3-е изд. – М. : Книжный дом „Либроком”, 2009. – 264 с.
216. Якобсон Р. Язык и бессознательное / Р. Якобсон. – М. : Гнозис, 1996. – 246 с.
217. Яковенко Е. Б. Библейский человек глазами лингвиста / Е. Б. Яковенко // Человек. – М., 2007. – № 1. – С. 79–92.
218. Яремчук І. М. Німецькомовна притча у типологічному і лінгвостилістичному аспектах / І. М. Яремчук // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – Харків : Вид-во ХНУ 2010. – Вип. 64 (№ 230). – С. 175–180. – (Серія: Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов).
219. Яцевич К. В. Библизмы в чешском литературном языке (на фоне русского и немецкого) : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. филол. наук : спец. 10.02.03 / К. В. Яцевич. – СПб., 2003. – 19 с.
220. Altmann G. Allgemeine Sprachtypologie. Prinzipien und Meßverfahren / G. Altmann, W. Lehfeldt. – München : W. Fink Verlag, 1973. – 144 S.
221. Austin J. L. How to do things with words / J. L. Austin. – Oxford : Clarendon Press, 1962. – 168 p.
222. Bally Ch. L'arbitraire du signe. Valeur et signification / Ch. Bally // Francais Moderne 8 / 1940. – P. 193–206.

223. Barz I. Phraseologische Varianten : Begriff und Problem / I. Barz // Deutsche Phraseologie in Sprachsystem und Sprachverwendung / Hrsg. C. Födes. – Wien, 1992. – S. 25–47.

224. Becker W. Wahrheit und sprachliche Handlung : Untersuchungen zur sprachphilosophischen Wahrheitstheorie / W. Becker. – München ; Freiburg : Alber, 1988. – 361 S.

225. Bell A. Approaches to Media Discourse / A. Bell, P. Garret. – Oxford : Blackwell, 1991. – 287 p.

226. Berger K. Exegese des Neuen Testaments. Neue Wege vom Text zur Auslegung / K. Berger. – Heidelberg : Quelle und Meyer Verlag, 1984. – Aufl. 2. – 288 S.

227. Bertau M. C. Sprachspiel Metapher. Denkweisen und kommunikative Funktion einer rhetorischen Figur / M. C. Bertau. – Köln : Westdt. Verlag Opladen, 1996. – 324 S.

228. Best K.-H. Quantitative Linguistik. Eine Annäherung / K.-H. Best. – 3. Auflage. – Göttingen : Peust / Gutschmidt Verlag, 2006. – 154 S.

229. Biser E. Die Gleichnisse Jesu. Versuch einer Deutung / E. Biser. – München, 1969. – 187 S.

230. Black M. Metaphor / M. Black // Proceedings of the Aristotelian Society, New Series. – London, 1954. – Vol. 55. – P. 273–294.

231. Blomberg C. L. Interpreting the Parables / C. L. Blomberg. – Leicester : Apollos / Inter-Varsity Press, 1990. – 334 p.

232. Bréal M. Essai de sémantique : science des significations / M. Bréal. – Paris : Hachette, 1897. – 410 p.

233. Brettschneider W. Die moderne deutsche Parabel. Entwicklung und Bedeutung / W. Brettschneider. – Berlin : Schmidt Verlag, 1980. – 83 S.

234. Brinkmann H. Die Wortarten im Deutschen / H. Brinkmann // Das Ringen um eine deutsche Grammatik / Hrsg. Hugo Moser. – Darmstadt, 1965. – 2. Aufl. – 526 S.

235. Bultmann R. Die Geschichte der synoptischen Tradition / R. Bultmann. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht Verlag, 1995. – 452 S.

236. Coseriu E. Bedeutung und Bezeichnung im Lichte der strukturellen Semantik / E. Coseriu // Sprachwissenschaft und Übersetzen / Hrsg. P. Hartmann, H. Vernay. – München, 1970. – S. 104–121.

237. Cruse A. D. Lexikologie (Lexikology) [Ein internationales Handbuch zur Natur und Struktur von Wörtern und Wortschätzen] / A. D. Cruse, F. Hundsnurscher, M. Job, P. R. Lutzeier. – Berlin : Gruyter Verl, 2002. – Aufl. 1. – Bd. 1. – 896 S.

238. Dalferth I. Religiöse Rede von Gott / I. Dalferth. – München : Kaiser Verlag, 1981. – 752 S.

239. Dijk Van T. A. Discourse and Communication (Research in Text Theory) / Teun A. Van Dijk. – Berlin : De Gruyter, 2011. – 390 p.

240. Dodd C. H. The Parables of the Kingdom / C. H. Dodd. – London : Nisbet, 1938. – 214 p.

241. Dolezel L. Statistics and style / L. Dolezel, R. W. Bailey. – New York, 1969. – P. 217–236.

242. Dominick J. The Dynamics of Mass Communication / J. Dominick. – New York : McGraw-Hill, 1993. – 615 p.

243. Drosdowski G. Theorie und Praxis / G. Drosdowski // Nachdenken über Wörterbücher. – Wannheim ; Wien ; Zürich, 1977. – S. 103–143.

244. Elm T. Die moderne Parabel : Parabel und Parabolik in Theorie und Geschichte / T. Elm. – Darmstadt : Wilhelm Fink Verlag, 1982. – 351 S.

245. Erlemann K. Gleichnisauslegung : ein Lehr- und Arbeitsbuch / K. Erlemann. – Tübingen ; Basel : Francke, 1999. – 320 S.

246. Firth J. R. Modes of meaning / J. R. Firth / Papers in Linguistics 1934-1951. – London : Oxford University Press, 1957. – P. 190–215.

247. Fleischer W. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache / W. Fleischer, G. Michel. – Leipzig, 1977. – 394 S.

248. Frege G. Über Sinn und Bedeutung / G. Frege // Funktion, Begriff, Bedeutung. – Göttingen : Vandenhoeck, 1980. – S. 40–65.

249. Fuchs E. Hermeneutik / E. Fuchs. – Bad Cannstatt : R. Müllerschön, 1963. – 271 S.

250. Fuchs E. Jesus. Wort und Tat // Vorlesungen zum Neuen Testament / E. Fuchs. – Tübingen : Mohr Verlag, 1971. – Bd. 1. – 159 S.

251. Funk R. W. Language, Hermeneutic and Word of God : Problem of language in new testament & comparative theology / R. W. Funk. – New York : Harper & Row, 1966. – 317 p.

252. Geckeler H. Strukturelle Semantik und Wortfeldtheorie / H. Geckeler. – München : Wilhelm Fink, 1971. – 255 S.

253. Gemünden, von P. Vegetationsmetaphorik im Neuen Testament und seiner Umwelt. Eine Bildfelduntersuchung (Novum Testamentum / Studien Zur Umwelt des NT) / P. von Gemünden. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht Verlag, 1998. – 440 S.

254. Gibbs R. W. Psycholinguistic Studies on the Conceptual Basis of Idiomacity / R. W. Gibbs // Cognitive Linguistic. – 1990. – № 4. – Vol. 1. – P. 412–451.

255. Halliday M. A. K. Lexis as linguistic level / M. A. K. Halliday ; ed. C. E. Bazell [et al.]. – London, 1966. – P. 148–215.

256. Harnisch W. Die Gleichniserzählungen Jesu. Eine hermeneutische Einführung / W. Harnisch. – 4. Aufl. – Stuttgart : UTB, 2001. – 339 S.

257. Haufe G. Art. Παραβολή / G. Haufe // Exegetisches Wörterbuch zum Neuen Testament : in 3 Bd. / Hrsg. Balz H., Schneider G. – Stuttgart; Berlin; Köln : Kohlhammer Verlag, 1992. – S. 35–38.

258. Herget F. Gleichnisse verstehen. Erwägungen zur Struktur von Gleichnissen aus denkpsychologischer Sicht / F. Herget // Was die Bibel mir erzählt. Aktuelle exegetische und religionsdidaktische Streiflichter auf ausgewählte Bibeltex-te. – Münster : Bibel – Schule – Leben 6, 2006. – 210 S.

259. Hoffmann M. Kommunikativ orientierte linguistische Konzepte in der Stilistik seit der kommunikativ-pragmatischen Wende / M. Hoffmann // Zeitschrift für Germanistik. – Heft 3. – Berlin, 1988. – S. 321–332.

260. Imbach J. Und lehrte sie in Bildern : Die Gleichnisse Jesu – Geschichten für unsere Zeit / J. Imbach. – Würzburg : Echter Verlag, 1995. – 237 S.

261. Jakobson R. Semiotik (ausgewählte Texte 1919-1982) / R. Jakobson. – Aufl. 1. – Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1988. – 430 S.

262. Jarren O. Einführung in die Publizistikwissenschaft / O. Jarren, G. Siegert. – Aufl. 3. – Stuttgart : UTB, 2010. – 680 S.
263. Jeremias J. Die Gleichnisse Jesu / J. Jeremias. – Aufl. 6. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 1965. – 242 S.
264. Jülicher A. Die Gleichnisreden Jesu : in 2 Bd. / A. Jülicher. – Aufl. 2. – Tübingen : Mohr Verlag, 1910. – 971 S.
265. Kettenbach G. Einführung in die Schiffahrtsmetaphorik der Bibel / G. Kettenbach. – Pieterlen : Lang Verlag, 1994. – 538 S.
266. Klappenbach R. Das Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache. Entstehung, Werdegang, Vollendung / R. Klappenbach, H. Malige-Klappenbach // Kopenhagener Beiträge zur germanistischen Linguistik 14. – Kopenhagen, 1978. – S. 5–46.
267. Klauck H. J. Allegorie und Allegorese in synoptischen Gleichnistexten / H. J. Klauck // Neutestamentliche Abhandlungen. – Münster, 1978. – 410 S.
268. Knobloch J. Sprache und Religion / J. Knobloch. – Bonn : Arnim, 1979. – 311 S.
269. Kompendium der Gleichnisse Jesu / R. Zimmermann. – Gütersloh : Gütersloher Verlagshaus, 2007. – 1120 S.
270. Krieger D. J. Einführung in die allgemeine Systemtheorie / D. J. Krieger. – Aufl. 2. – München : Fink Verlag, 1996. – 183 S.
271. Kronasser H. Handbuch der Semasiologie. Kurze Einführung in die Geschichte, Problematik und Terminologie der Bedeutungslehre / H. Kronasser. – Heidelberg : Carl Winter Verlag, 1952. – 204 S.
272. Kurz G. Metapher, Allegorie, Symbol / G. Kurz. – Aufl. 3. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht Verlag, 1993. – 107 S.
273. Lakoff G. Johnson M. Metaphors we live by / G. Lakoff. – Chicago ; London : The University of Chicago Press, 1980. – 242 p.
274. Leech G. Principles of Pragmatics / G. Leech. – New York : Longman Group Limited, 1983. – 264 p.

275. Levickij V. V. Some Quantitative Characteristics of Polysemy of Verbs, Nouns and Adjectives in the German / V. V. Levickij, V. V. Drebet, S. V. Kijko // Journal of Quantitative Linguistics. – 1999. – Vol. 6 (№ 2). – P. 172–187.

276. Levinson S. Pragmatics / S. C. Levinson. – New York : Cambridge University Press, 1983. – 435 p.

277. Linke A. Studienbuch Linguistik / A. Linke, M. Nussbaumer. – Tübingen : Niemeyer Verlag, 1994. – 215 S.

278. Linnemann E. Gleichnisse Jesu: Einführung und Auslegung / E. Linnemann. – Aufl. 4. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 1966. – 207 S.

279. Maletzke G. Kommunikationswissenschaft im Überblick. Grundlagen, Probleme, Perspektiven / G. Maletzke. – Wiesbaden : Opladen, 1998. – 228 S.

280. Massa D. Verstehensbedingungen von Gleichnissen / D. Massa. – Tübingen ; Basel : Francke, 2000 – 389 S.

281. Menzerath P. Die Architektonik des deutschen Wortschatzes / P. Menzerath. – Bonn : Dümmler, 1954. – 131 p.

282. Morris Ch. W. Zeichen, Sprache und Verhalten / Ch. W. Morris. – Düsseldorf : Schwann, 1973. – 431 S.

283. Müller B. L. Der Sprechakt als Satzbedeutung: Zur pragmatischen Grundform der natürlichen Sprache / B. L. Müller. – Bern : Lang, 2003. – 359 S.

284. Noel T. Theories of the Fable in the Eighteenth Century / T. Noel. – New York ; London : Columbia University Press, 1975. – 177 p.

285. Poplutz U. Paroimia und Parable. Gleichniskonzepte bei Johannes und Markus / U. Poplutz. – Tübingen, 2006. – S. 103–120.

286. Porzig W. Wesenhafte Bedeutungsbeziehungen / W. Porzig // Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur. – Berlin : W. de Gruyter Verlag, 1934. – № 58. – S. 70–97.

287. Ragaz L. Die Gleichnisse Jesu. Seine soziale Botschaft / L. Ragaz. – Gütersloh, 1985. – 212 S.

288. Riesel E. Deutsche Stilistik / E. Riesel, E. Schendels. – M., 1975. – 316 S.

289. Richards I. A. Die Metapher / I. A. Richards // Theorie der Metapher. – Darmstadt : WdF. – 1983. – Bd. 389. – S. 31–52.
290. Ricoer P. Metapher. Zur Hermeneutik religiöser Sprache / P. Ricoer, E. Jüngel. – München : Chr. Kaiser Verlag, 1974. – 122 S.
291. Ricoeur P. The Rule of Metaphor : The Creation of Meaning in Language / P. Ricoeur. – Toronto : Taylor & Francis Group, 2004. – 454 p.
292. Sandig B. Stilistik. Sprachpragmatische Grundlegung der Stilbeschreibung / B. Sandig. – 1. Auflage. – Berlin ; New York : W. de Gruyter Verlag, 1978. – 201 S.
293. Schippan T. H. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache / T. H. Schippan. – Leipzig : Bibliographisches Institut, 1987. – 307 S.
294. Schippan T. Ein Forschungsbericht : Gedanken zu einer Bedeutungskonzeption / T. Schippan // Potsdamer Forschungen (Reihe A). – Potsdam, 1988. – Heft 89. – S. 21–29.
295. Schleiermacher F. D. E. Hermeneutik und Kritik / F. D. E. Schleiermacher. – 9. Aufl. – Frankfurt a. M. : Suhrkamp Verlag, 2011. – 466 S.
296. Schöpflin K. Theologie als Biographie im Ezechielbuch : Ein Beitrag zur Konzeption alttestamentlicher Prophetie / K. Schöpflin. – Tübingen : Mohr Verlag, 2002. – 392 S.
297. Schottroff L. Die Gleichnisse Jesu / L. Schottroff. – Gütersloh, 2005. – 318 S.
298. Schröer H. Jesu Gleichnisse als biblisches Sprachereignis (theo)poetischer Didaktik / H. Schröer // Zeitschrift für Pädagogik und Theologie 53. – 2001. – S. 144–152.
299. Schwankl O. Licht und Finsternis. Ein metaphorisches Paradigma in den johanneischen Schriften / O. Schwankl. – Freiburg : Herder Verlag, 1995. – 438 S.
300. Searle J. Metaphor / J. Searle // Metaphor and thought / ed. by A. Ortony. – Cambridge, 1993. – P. 83–111.
301. Soskice J. M. Metaphor and Religious Language / J. M. Soskice. – London : Clarendon Press, 1985. – 191 p.

302. Swadesh M. Towards Greater Accuracy in Lexicostatistic Dating / M. Swadesh // *International Journal of American Linguistics*. – 1955. – Vol. XXI. – P. 121–137.

303. Trier J. Der deutsche Wortschatz im Sinnbezirk des Verstandes / J. Trier. – Heidelberg : Carl Winter Verlag, 1931. – Bd. I. – 347 S.

304. Trier J. Aufsätze und Vorträge zur Wortfeldtheorie / J. Trier. – Hague ; Paris ; Mouton, 1973. – 216 S.

305. Trier J. Über Wort- und Begriffsfelder / J. Trier // *Der deutsche Wortschatz im Sinnbezirk des Verstandes*. – Heidelberg : Carl Winter Verlag 1973. – S. 1–38.

306. Turner M. The Literary Mind : The Origins of Thought and Language / M. Turner. – New York ; Oxford : Oxford University Press, 1998. – 208 p.

307. Ullmann S. Semantics : An Introduction to the Science of Meaning / S. Ullmann. – Oxford : Blackwell, 1962. – 278 p.

308. Via D. O. Die Gleichnisse Jesu. Ihre literarische und existentielle Dimension / D. O. Via // *Beiträge zur evangelischen Theologie*. – München, 1970. – Bd. 57. – 217 S.

309. Wagner F. Implizite sprachliche Diskriminierung als Sprechakt / F. Wagner. – Tübingen : Narr Verlag, 2001. – 180 S.

310. Weder H. Die Gleichnisse Jesu als Metaphern. Traditions- und redaktionsgeschichtliche Analysen und Interpretationen / H. Weder. – Göttingen : Vandenhoeck und Ruprecht Verlag, 1978. – 312 S.

311. Weinrich H. Sprache in Texten / H. Weinrich. – Stuttgart : Klett-Cotta Verlag, 1976. – 356 S.

312. Weinrich H. Die Wahrheit der Wörterbücher / H. Weinrich // *Probleme der Lexikologie und Lexikographie* / Das Institut für deutsche Sprache. – Düsseldorf : Schwann Verlag, 1976. – Bd. 39. – S. 347–371.

313. Wersig G. Einführung in die Publizistik- und Kommunikationswissenschaft : erweitert und aktualisiert von Jan Krone und Tobias Müller-Prothmann / G. Wersig. – Baden-Baden : Nomos, 2009. – 181 S.

314. Wolter M. Interaktive Erzählungen. Wie aus Geschichten Gleichnisse werden und was Jesu Gleichnisse mit ihren Hörern machen / M. Wolter // Glaube und Lernen. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 1998. – S. 64–82.

315. Zapolovskyi M. Pragmatische Merkmale von biblischen Parabolismen in der deutschen Sprache / M. Zapolovskyi // European applied sciences : wissenschaftliche Zeitschrift / S. Herzberg (Chefredakteur) u. a. – Stuttgart : ORT Publishing, 2013. – № 11 (Bd. 2). – S. 7–11.

316. Zapolovskyi M. Kognitive Verhältnisbestimmung der Metapherntheorie zur Parabelforschung / M. Zapolovskyi // Германістика у ХХІ столітті : когнітивна, соціо- та прагмалінгвістика : тези доповідей ІІІ Всеукраїнської наукової конференції германістів з міжнародною участю (Харків, 5 квітня 2014 р.). – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – С. 31–32.

317. Zimmermann M. „Hermeneutische Kompetenz“ und Bibeldidaktik / M. Zimmermann, R. Zimmermann // Glaube und Lernen. – Göttingen : Ruprecht Verlag, 2005. – Heft 1. – S. 72–87.

318. Zimmermann R. Geschlechtermetaphorik und Gottesverhältnis. Traditionsgeschichte und Theologie eines Bildfelds in Urchristentum und antiker Umwelt / R. Zimmermann. – Tübingen : Mohr Siebeck Verlag, 2001. – 791 S.

319. Zimmermann R. Hermeneutik der Gleichnisse Jesu. Methodische Neuansätze zum Verstehen urchristlicher Parabeltexte / R. Zimmermann. – Tübingen : Mohr Siebeck Verlag, 2008. – S. 383–419.

320. Zimmermann R. Im Spielraum des Verstehens. Chancen einer integrativen Gleichnisherneutik / R. Zimmermann // Hermeneutik der Gleichnisse Jesu. – Tübingen : Mohr Siebeck Verlag, 2008. – S. 3–24.

321. Zimmermann R. Metapherntheorie und biblische Bildersprache. Ein methodologischer Versuch / R. Zimmermann // Theologische Zeitschrift. – Basel : F. Reimhardt Verlag, 2000. – Jg. 56. – S. 108–133.

322. Zimmermann R. Urchristliche Parabeln im Horizont der antiken Rhetorik. Der Beitrag von Aristoteles und Quintilian zur Formbestimmung der Gleichnisse / R. Zimmermann // Jesus als Bote des Heils. Heilsverkündigung und Heilserfahrung in

frühchristlicher Zeit / Hrsg. M. Theobald, F.-L. Hossfeld. – Stuttgart, 2008. – S. 201–225.

323. Zimmerman R. Parabeln – sonst nichts! Gattungsbestimmung jenseits der Klassifikation in 'Bildwort', 'Gleichnis', 'Parabel' und 'Beispielzahlung' / R. Zimmerman // Hermeneutik der Gleichnisse Jesu. – Tübingen : Mohr Siebeck Verlag, 2008. – S. 383–419.

324. Zymner R. Uneigentlichkeit : Studien zu Semantik und Geschichte der Parabel / R. Zymner. – Schöningh ; Paderborn 1991. – 322 S.

СЛОВНИКИ, ЕНЦИКЛОПЕДІЇ, ДОВІДНИКИ

325. Библейский словарь / Э. Нюстрем. – СПб., 1999. – 520 с.

326. Етимолого-семантичний словник української мови : у 2 т. / укл. І. Огієнко. – Вінніпег : Канада, 1979. – Т. 1–2. – 988 с.

327. Лингвистический энциклопедический словарь / сост. В. Н. Ярцева. – М. : Сов. энцикл., 1990. – 682 с.

328. Літературознавчий словник-довідник. – К. : Академія, 1997. – 264 с. – “Nota bene”.

329. Русско-английский словарь религиозной лексики / сост. А. А. Азаров. – М. : РУССО, 2002. – 754 с.

330. Словарь лингвистических терминов / под ред. О. С. Ахмановой. – М. : Сов. энцикл., 1996. – 608 с.

331. Словник української мови / ред. кол. : І. К. Білодід та ін. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. IV. – 840 с.

332. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.

333. Толковый словарь живого великорусского языка : в 4 т. / сост. В. Даль. – М. : Прогресс, 1994. – 3600 с.

334. Archäologisches Lexikon zur Bibel / Hrsg. A. Negev. – München ; Wien ; Zürich : Kunstverlag Edition Praeger GmbH & Co. KG, 1972. – 344 S.

335. Bibeltheologisches Wörterbuch / Hrsg. J. Bauer. – Graz ; Wien ; Köln : Styria Verlag, 1994. – 621 S.
336. Biblisches Wörterbuch / Hrsg. H. Haag. – Freiburg : Herder Verlag, 2003. – 448 S.
337. Das grosse Bibellexikon / Hrsg. H. Burkhardt u. a. – Wuppertal ; Giessen : R. Brockhaus Verlag & Brunnen Verlag, 2004. – 1740 S.
338. Die deutschen Sprichwörter / Simrock K. – Stuttgart : Philipp Reclam Verlag, 1995. – 630 S.
339. Duden. Das Herkunftswörterbuch / Hrsg. Dudenredaktion // Bibliographisches Institut & F. A. Brockhaus AG. – Aufl. 4. – Mannheim, 2007. – 960 S.
340. Duden. Redewendungen. Wörterbuch der deutschen Idiomatik / bearb. von W. Scholze-Schubenrecht und W. Worsch. – Berlin : Dudenverlag, 2008. – 959 S.
341. Duden. Deutsches Universalwörterbuch: Das umfassende Bedeutungswörterbuch der deutschen Gegenwartssprache / Hrsg. Dudenredaktion // Bibliographisches Institut. – Aufl. 7. – Mannheim ; Zürich, 2011. – 2112 S.
342. Einsichten über die Heilige Schrift : in 2 Bd. / Hrsg. Wachturm Bibel- und Traktat-Gesellschaft, Deutscher Zweig, e. V. – Selters ; Taunus, 1990. – Bd. 1 / A–J /. – 1437 S. ; Bd. 2 / K–Z /. – 1439 S.
343. Exegetisches Wörterbuch zum Neuen Testament / Hrsg. H. Balz, G. Schneider. – Aufl. 3. – Stuttgart : Kohlhammer Verlag, 2011. – 1242 S.
344. Geflügelte Bibelworte / Krauss H. – München : C. H. Beck Verlag, 1993. – 276 S.
345. Geflügelte Worte. Das Zitatenschatz des deutschen Volkes / Büchman G. – Aufl. 19. – Berlin : Haude. Spehersch Verlagsbuchhandlung, 1898. – 771 S.
346. Handbuch zum Alten Testament. Biblisches Reallexikon / Hrsg. K. Galling. – Aufl. 2. – Tübingen : Mohr Verlag, 1977. – 388 S.
347. Herders neues Bibellexikon / Hrsg. F. Kogler. – Freiburg : Herder Verlag, 2008. – 864 S.

348. Historisches Wörterbuch der Rhetorik / Hrsg. G. Ueding u. a. – Tübingen : M. Niemeyer, 1996. – Bd. 3. – 1610 col.
349. Kleines Stuttgarter Bibel-Lexikon / Hrsg. H. Obermayer u. a. – Stuttgart : Katholisches Bibelwerk, 1999. – 325 S.
350. Lexikon der Sprachwissenschaft / bearb. von G. Bußmann. – Stuttgart : A. Kröner Verlag, 1996. – 904 S.
351. Praktisches Bibellexikon (unter Mitarbeit katholischer und evangelischer Theologen) / Hrsg. A. Grabner-Haider. – Freiburg ; Basel ; Wien : Herder Verlag, 1977. – 1275 S.
352. Reclams Bibellexikon / Hrsg. K. Koch u. a. – Stuttgart : Philipp Reclam, 2004. – 620 S.
353. Sozialgeschichtliches Wörterbuch zur Bibel / Hrsg. F. Crüsemann u. a. – Gütersloh : Gütersloher Verlagshaus, 2009. – 775 S.
354. Theologisches Begriffslexikon zum Neuen Testament / Hrsg. L. Coenan, K. Haacker. – 2. Sonderausgabe. – Nördlingen : SCM R. Brockhaus, Witten Verlag, 2010. – 2128 S.
355. Wörterbuch biblischer Bilder und Symbole / Hrsg. M. Lurker. – Aufl. 3. – München : Kösel-Verlag GmbH & Co., 1973. – 506 S.
356. Wörterbuch zur Bibel / Hrsg. W. Schmidt, G. Dellling. – Zürich : Theologischer Verlag, 1971. – 694 S.
357. Wörterbuch zur biblischen Botschaft / Hrsg. X. Léon-Dufour. – Freiburg ; Basel ; Wien : Herder Verlag, 1967. – 827 S.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ ЗІ СКОРОЧЕННЯМИ

Біблійні переклади:

SB = Bibel, Schlachter Übersetzung, Version 2000 (neue revidierte Fassung). – CLV Verlag, 2004. – 1358 S.

LB = Die Bibel nach der Übersetzung Martin Luthers (in der revidierten Fassung von 1984). – Stuttgart : Deutsche Bibelgesellschaft, 1985. – 1232 S.

EB = Elberfelder Bibel. – Mannheim : Brockhaus R. Verlag GmbH, 2007. – 1536 S.

NWÜ = Neue-Welt-Übersetzung der Heiligen Schrift / Wachturm Bibel- und Traktat-Gesellschaft, Deutscher Zweig, e. V. – Selters / Taunus, 2006. – 1661 S.

Біблійні книги:

5 Mo = 5. Buch Mose.

Ri = Richter.

2Sa = 2. Buch Samuel.

1Kön (1Kö) = 1. Buch Könige.

2Kön (2Kö) = 2. Buch Könige.

Hi = Buch Hiob.

Ps = Buch der Psalmen.

Spr = Buch der Sprichwörter.

Pred (Koh) = Prediger (Kohelet).

Hoh (Hld) = Hohelied Salomos.

Jes = Jesaja.

Jer = Jeremija.

Hes (Ez) = Hesekiel (Ezechiel).

Hos = Hosea.

Joel = Buch Joel.

Am = Buch Amos.

Jona = Buch Jona.

Mal = Maleachi.

Mt (Mat) = Evangelium nach Matthäus.

Mk (Mar) = Evangelium nach Markus.

Lk (Luk) = Evangelium nach Lukas.

Joh = Evangelium nach Johannes.

Röm (Rö) = Brief des Paulus an die Römer.

1 Ko (1 Kor) = 1. Brief an die Korinther.

2 Ko (2 Kor) = 2. Brief an die Korinther.

Gal = Brief des Paulus an die Galater.

Eph = Brief des Paulus an die Epheser.

2 Ti (2 Tim) = 2. Brief an Timotheus.

Heb (Hebr) = Brief an die Hebräer.

Jak = Brief des Jakobus.

1 Pe (1 Petr) = 1. Brief des Petrus.

2 Pe (2 Petr) = 2. Brief des Petrus.

Jud = Brief des Judas.

Газети та журнали:

Communio = Communio [Електронний ресурс] : Katholische Zeitschrift für Theologie. – Ostfildern : Schwabenverlag. – Zweimonatlich. – Режим доступа : <http://www.communio.de>.

Der Pilger = Der Pilger [Електронний ресурс] : Bistumszeitung. – Speyer : Peregrinus Verlag. – Wöchentlich. – Режим доступа : <http://www.pilger-speyer.de>.

Der Rheinische Merkur = Der Rheinische Merkur [Електронний ресурс] : Wochenzeitung. – Bonn : Rheinischer Merkur GmbH. – Wöchentlich. – Режим доступа : <http://www.christundwelt.de>.

Erwachtet! = Erwachtet! [Електронний ресурс] : Religiöse Zeitschrift. – Selters ; Taunus : Wachturm Bibel- und Traktat-Gesellschaft der Zeugen Jehovas, e. V. – Monatlich. – Режим доступа : <http://www.jw.org/de/>.

Konradsblatt = Konradsblatt [Електронний ресурс] : Bistumszeitung. – Freiburg : Badenia Verlag. – Wöchentlich. – Режим доступа : <http://www.konradsblatt-online.de>.

Der Spiegel = Der Spiegel [Електронний ресурс] : Nachrichtenmagazin. – Hamburg : Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co. KG. – Wöchentlich. – Режим доступа : <http://www.spiegel.de>.

Der Stern = Stern [Електронний ресурс] : aktuelles Wochenmagazin. – Hannover : Gruner + Jahr Verlag. – Wöchentlich. – Режим доступа : <http://stern.de>.

Stimmen der Zeit = Stimmen der Zeit [Електронний ресурс] : Zeitschrift für christliche Kultur. – Freiburg : Herder Verlag. – Monatlich. – Режим доступа : <http://www.stimmen-der-zeit.de>.

Die Süddeutsche Zeitung = Die Süddeutsche Zeitung [Elektronischer ресурс] : deutsche Tageszeitung. – München : Süddeutscher Verlag. – Montags bis samstags. – Режим доступа : <http://sueddeutsche.de>.

Die Welt = Die Welt [Elektronischer ресурс] : deutsche Tageszeitung. – Berlin : – Режим доступа : [http://Axel Springer SE](http://AxelSpringerSE). – Montags bis samstags. – Режим доступа : <http://welt.de>.

Die Zeit = Die Zeit [Elektronischer ресурс] : Wochenzeitung. – Hamburg : Zeitverlag Gerd Bucerius. – Wöchentlich. – Режим доступа : <http://zeit.de>.

Unsere Kirche = Unsere Kirche [Elektronischer ресурс] : Evangelische Zeitung für Westfalen und Lippe. – Bielefeld : Evangelischer Presseverband für Westfalen und Lippe e.V. – Wöchentlich. – Режим доступа : <http://unserekirche.de>.

Wachtturm = Der Wachtturm verkündigt Jehovas Königreich [Elektronischer ресурс] : Religiöse Zeitschrift. – Selters ; Taunus : Wachtturm Bibel- und Traktat-Gesellschaft der Zeugen Jehovas, e.V. – Zweimonatlich. – Режим доступа : <http://www.jw.org/de/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Параболізви в німецькомовних біблійних текстах

По- зиція	Біблійний текст (у перекладі М. Лютера)
5 Mo 32: 1-2, 11- 12	¹ Merkt auf, ihr Himmel, ich will reden, und die Erde höre die Rede meines Mundes. Meine Lehre rinne wie der Regen, und meine Rede riesele wie Tau, wie der Regen auf das Gras und wie die Tropfen auf das Kraut. ¹¹ Wie ein Adler ausführt seine Jungen und über ihnen schwebt, so breitete er seine Fittiche aus und nahm ihn und trug ihn auf seinen Flügeln. Der HERR allein leitete ihn, und kein fremder Gott war mit ihm.
Ri 9: 8-15	Die Bäume gingen hin, um einen König über sich zu salben, und sprachen zum Ölbaum: Sei unser König! Aber der Ölbaum antwortete ihnen: Soll ich meine Fettigkeit lassen, die Götter und Menschen an mir preisen, und hingehen, über den Bäumen zu schweben? Da sprachen die Bäume zum Feigenbaum: Komm du und sei unser König! Aber der Feigenbaum sprach zu ihnen: Soll ich meine Süßigkeit und meine gute Frucht lassen und hingehen, über den Bäumen zu schweben? Da sprachen die Bäume zum Weinstock: Komm du und sei unser König! Aber der Weinstock sprach zu ihnen: Soll ich meinen Wein lassen, der Götter und Menschen fröhlich macht, und hingehen, über den Bäumen zu schweben? Da sprachen alle Bäume zum Dornbusch: Komm du und sei unser König! Und der Dornbusch sprach zu den Bäumen: Ist's wahr, daß ihr mich zum König über euch salben wollt, so kommt und bergt euch in meinem Schatten; wenn nicht, so gehe Feuer vom Dornbusch aus und verzehre die Zedern Libanons.
2Sa 12: 1-4	Und der HERR sandte Nathan zu David. Als der zu ihm kam, sprach er zu ihm: Es waren zwei Männer in einer Stadt, der eine reich, der andere arm. Der Reiche hatte sehr viele Schafe und Rinder; aber der Arme hatte nichts als ein einziges kleines Schäflein, das er gekauft hatte. Und er nährte es, daß es groß wurde bei ihm zugleich mit seinen Kindern. Es aß von seinem Bissen und trank aus seinem Becher und schlief in seinem Schoß, und er hielt's wie eine Tochter. Als aber zu dem reichen Mann ein Gast kam, brachte er's nicht über sich, von seinen Schafen und Rindern zu nehmen, um dem Gast etwas zuzurichten, der zu ihm gekommen war, sondern er nahm das Schaf des armen Mannes und richtete es dem Mann zu, der zu ihm gekommen war
2Sa 14: 4-7	Und als die Frau aus Tekoa zum König kam, fiel sie auf ihr Antlitz zur Erde und huldigte ihm und sprach: Hilf mir, König! Der König sprach zu ihr: Was hast du? Sie sprach: Ach, ich bin eine Witwe, und mein Mann ist gestorben. Und deine Magd hatte zwei Söhne, die zankten miteinander auf dem Felde, und weil keiner da war, der zwischen ihnen schlichtete, schlug der eine seinen Bruder nieder und tötete ihn. Und siehe, nun steht die ganze Sippe auf gegen deine Magd, und sie sagen: Gib den her, der seinen Bruder erschlagen hat, damit wir ihn töten für das Leben seines Bruders, den er umgebracht hat; so wollen sie auch den Erben vertilgen und den Funken auslöschen, der mir noch übriggeblieben ist, so daß meinem Mann kein Name und kein Nachkomme bleibt auf Erden.
1. Kö 20: 37- 40	Und der Prophet fand einen andern Mann und sprach: Schlage mich! Und der Mann schlug ihn wund. Da ging der Prophet hin, trat an den Weg, den der König zog, und verhüllte sein Angesicht mit einer Binde. Und als der König vorüberzog, rief er den König an und sprach: Dein Knecht war ausgezogen in die Schlacht. Und siehe, ein Mann trat zu mir und brachte mir einen und sprach: Bewache diesen Mann; wenn man ihn vermissen wird, so soll dein Leben für sein Leben eintreten, oder du sollst einen Zentner Silber zahlen. Und als dein Knecht hier und da zu tun hatte, war der Mann nicht

	mehr da. Der König von Israel sprach zu ihm: Das ist dein Urteil; du hast's selbst gefällt.
2. Kö 14:9	Aber Joasch, der König von Israel, sandte zu Amazja, dem König von Juda, und antwortete ihm: Der Dornstrauch, der im Libanon ist, sandte zur Zeder im Libanon und ließ ihr sagen: Gib deine Tochter meinem Sohn zur Frau! Aber das Wild auf dem Libanon lief über den Dornstrauch und zertrat ihn.
2Ch 25: 17- 19	Und Amazja, der König von Juda, entschloß sich, hinzusenden zu Joasch, dem Sohn des Joahas, des Sohnes Jehus, dem König von Israel, und ließ ihm sagen: Komm, wir wollen uns miteinander messen! Aber Joasch, der König von Israel, sandte zu Amazja, dem König von Juda, und antwortete ihm: Der Dornstrauch im Libanon sandte zur Zeder im Libanon und ließ ihr sagen: Gib deine Tochter meinem Sohn zur Frau! Aber das Wild im Libanon lief über den Dornstrauch und zertrat ihn. Du denkst: Siehe, ich habe die Edomiter geschlagen. Darüber erhebt sich dein Herz, und du suchst noch mehr Ruhm. Bleib doch daheim. Warum suchst du dein Unglück, daß du zu Fall kommst und Juda mit dir?
Hi 6: 14- 20	Wer Barmherzigkeit seinem Nächsten verweigert, der gibt die Furcht vor dem Allmächtigen auf. Meine Brüder trügen wie ein Bach, wie das Bett der Bäche, die versickern, die erst trübe sind vom Eis, darin der Schnee sich birgt, doch zur Zeit, wenn die Hitze kommt, versiegen sie; wenn es heiß wird, vergehen sie von ihrer Stätte: Ihr Weg windet sich dahin und verläuft, sie gehen hin ins Nichts und verschwinden. Die Karawanen von Tema blickten aus auf sie, die Karawanen von Saba hofften auf sie; aber sie wurden zuschanden über ihrer Hoffnung und waren betrogen, als sie dahin kamen.
Hi 8: 11- 19	Kann auch Rohr aufwachsen, wo es nicht feucht ist, oder Schilf wachsen ohne Wasser? Noch steht's in Blüte, bevor man es schneidet, da verdorrt es schon vor allem Gras. So geht es jedem, der Gott vergißt, und die Hoffnung des Ruchlosen wird verloren sein. Denn seine Zuversicht vergeht, und seine Hoffnung ist ein Spinnweb. Er verlässt sich auf sein Haus, aber es hält nicht stand; er hält sich daran, aber es bleibt nicht stehen. Er steht voll Saft im Sonnenschein, und seine Reiser wachsen hinaus über seinen Garten. Über Steinhaufen schlingen sich seine Wurzeln und halten sich zwischen Steinen fest. Wenn man ihn aber vertilgt von seiner Stätte, so wird sie ihn verleugnen, als kennte sie ihn nicht. Siehe, das ist das Glück seines Lebens, und aus dem Staube werden andre wachsen».
Hi 14: 1-2, 5-12	Der Mensch, vom Weibe geboren, lebt kurze Zeit und ist voll Unruhe, geht auf wie eine Blume und fällt ab, flieht wie ein Schatten und bleibt nicht. (5) Sind seine Tage bestimmt, steht die Zahl seiner Monde bei dir und hast du ein Ziel gesetzt, das er nicht überschreiten kann: so blicke doch weg von ihm, damit er Ruhe hat, bis sein Tag kommt, auf den er sich wie ein Tagelöhner freut. Denn ein Baum hat Hoffnung, auch wenn er abgehauen ist; er kann wieder ausschlagen, und seine Schösslinge bleiben nicht aus. Ob seine Wurzel in der Erde alt wird und sein Stumpf im Boden erstirbt, so grünt er doch wieder vom Geruch des Wassers und treibt Zweige wie eine junge Pflanze. Stirbt aber ein Mann, so ist er dahin; kommt ein Mensch um – wo ist er? Wie Wasser ausläuft aus dem See, und wie ein Strom versiegt und vertrocknet, so ist ein Mensch, wenn er sich niederlegt, er wird nicht wieder aufstehen; er wird nicht aufwachen, solange der Himmel bleibt, noch von seinem Schlaf erweckt werden.
Hi 15: 33- 34	Er gleicht dem Weinstock, der die Trauben unreif abstößt, und dem Ölbaum, der seine Blüte abwirft. Denn die Rotte der Ruchlosen wird unfruchtbar bleiben, und das Feuer wird die Hütten der Bestechlichen fressen.
Hi 24: 19	Der Tod nimmt weg, die da sündigen, wie die Hitze und Dürre das Schneewasser verzehrt.

Ps 1	Wohl dem, der nicht wandelt im Rat der Gottlosen noch tritt auf den Weg der Sünder noch sitzt, wo die Spötter sitzen, sondern hat Lust am Gesetz des HERRN und sinnt über seinem Gesetz Tag und Nacht! Der ist wie ein Baum, gepflanzt an den Wasserbächen, der seine Frucht bringt zu seiner Zeit, und seine Blätter verwelken nicht. Und was er macht, das gerät wohl. Aber so sind die Gottlosen nicht, sondern wie Spreu, die der Wind verstreut. Darum bestehen die Gottlosen nicht im Gericht noch die Sünder in der Gemeinde der Gerechten. Denn der HERR kennt den Weg der Gerechten, aber der Gottlosen Weg vergeht.
Ps 57:4	Ich liege mitten unter Löwen; verzehrende Flammen sind die Menschen, ihre Zähne sind Spieße und Pfeile und ihre Zungen scharfe Schwerter.
Ps 58: 3-6	Die Gottlosen sind abtrünnig vom Mutterschoß an, die Lügner gehen irre von Mutterleib an. Sie sind voller Gift wie eine giftige Schlange, wie eine taube Otter, die ihr Ohr verschließt, daß sie nicht höre die Stimme des Zauberers, des Beschwörers, der gut beschwören kann. Gott, zerbrich ihnen die Zähne im Maul, zerschlage, HERR, das Gebiß der jungen Löwen!
Ps 90: 3-6	Der du die Menschen lässest sterben und sprichst: Kommt wieder, Menschenkinder! Denn tausend Jahre sind vor dir wie der Tag, der gestern vergangen ist, und wie eine Nachtwache. Du lässest sie dahinfahren wie einen Strom, sie sind wie ein Schlaf, wie ein Gras, das am Morgen noch sproßt, das am Morgen blüht und sproßt und des Abends welkt und verdorrt.
Ps 103: 11-16	Denn so hoch der Himmel über der Erde ist, läßt er seine Gnade walten über denen, die ihn fürchten. So fern der Morgen ist vom Abend, läßt er unsre Übertretungen von uns sein. Wie sich ein Vater über Kinder erbarmt, so erbarmt sich der HERR über die, die ihn fürchten. Denn er weiß, was für ein Gebilde wir sind; er gedenkt daran, daß wir Staub sind. Ein Mensch ist in seinem Leben wie Gras, er blüht wie eine Blume auf dem Felde; wenn der Wind darüber geht, so ist sie nimmer da, und ihre Stätte kennet sie nicht mehr.
Ps 123: 1-2	Ich hebe meine Augen auf zu dir, der du im Himmel wohnest. Siehe, wie die Augen der Knechte auf die Hände ihrer Herren sehen, wie die Augen der Magd auf die Hände ihrer Frau, so sehen unsre Augen auf den HERRN, unsern Gott, bis er uns gnädig werde.
Ps 127: 3-5	Siehe, Kinder sind eine Gabe des HERRN, und Leibesfrucht ist ein Geschenk. Wie Pfeile in der Hand eines Starken, so sind die Söhne der Jugendzeit. Wohl dem, der seinen Köcher mit ihnen gefüllt hat! Sie werden nicht zuschanden, wenn sie mit ihren Feinden verhandeln im Tor.
Ps 128: 1-3	Wohl dem, der den HERRN fürchtet und auf seinen Wegen geht! Du wirst dich nähren von deiner Hände Arbeit; wohl dir, du hast's gut. Dein Weib wird sein wie ein fruchtbarer Weinstock drinnen in deinem Hause, deine Kinder wie junge Ölbäume um deinen Tisch her.
Ps 129: 4-7	Der HERR, der gerecht ist, hat der Gottlosen Stricke zerhauen. Ach daß zuschanden würden und zurückwichen alle, die Zion gram sind! Ach daß sie würden wie das Gras auf den Dächern, das verdorrt, ehe man es ausrauft, mit dem der Schnitter seine Hand nicht füllt noch der Garbenbinder seinen Arm.
Ps 133: 1-3	Siehe, wie fein und lieblich ist's, wenn Brüder einträchtig beieinander wohnen! Es ist wie das feine Salböl auf dem Haupte Aarons, das herabfließt in seinen Bart, das herabfließt zum Saum seines Kleides, wie der Tau, der vom Hermon herabfällt auf die Berge Zions! Denn dort verheißt der HERR den Segen und Leben bis in Ewigkeit.
Ps 135: 15-	Die Götzen der Heiden sind Silber und Gold, gemacht von Menschenhänden. Sie haben Mäuler und reden nicht, sie haben Augen und sehen nicht, sie haben Ohren und hören nicht, auch ist kein Odem in ihrem Munde. Die solche Götzen machen, sind ihnen

18	gleich, alle, die auf sie hoffen.
Spr 3: 13- 18	Wohl dem Menschen, der Weisheit erlangt, und dem Menschen, der Einsicht gewinnt! Denn es ist besser, sie zu erwerben, als Silber, und ihr Ertrag ist besser als Gold. Sie ist edler als Perlen, und alles, was du wünschen magst, ist ihr nicht zu vergleichen. Langes Leben ist in ihrer rechten Hand, in ihrer Linken ist Reichtum und Ehre. Ihre Wege sind liebliche Wege, und alle ihre Steige sind Frieden. Sie ist ein Baum des Lebens allen, die sie ergreifen, und glücklich sind, die sie festhalten.
Spr 4: 18- 19	Der Gerechten Pfad glänzt wie das Licht am Morgen, das immer heller leuchtet bis zum vollen Tag. Der Gottlosen Weg aber ist wie das Dunkel; sie wissen nicht, wodurch sie zu Fall kommen werden.
Spr 5: 15- 20	Trinke Wasser aus deiner Zisterne und was quillt aus deinem Brunnen. Sollen deine Quellen herausfließen auf die Straße und deine Wasserbäche auf die Gassen? Habe du sie allein, und kein Fremder mit dir. Dein Born sei gesegnet, und freue dich des Weibes deiner Jugend. Sie ist lieblich wie eine Gazelle und holdselig wie ein Reh. Laß dich von ihrer Anmut allezeit sättigen und ergötze dich allewege an ihrer Liebe. Mein Sohn, warum willst du dich an der Fremden ergötzen und herzest eine andere?
Spr 6: 6-11	Geh hin zur Ameise, du Fauler, sieh an ihr Tun und lerne von ihr! Wenn sie auch keinen Fürsten noch Hauptmann noch Herrn hat, so bereitet sie doch ihr Brot im Sommer und sammelt ihre Speise in der Ernte. Wie lange liegst du, Fauler! Wann willst du aufstehen von deinem Schlaf? Ja, schlafe noch ein wenig, schlummre ein wenig, schlage die Hände ineinander ein wenig, daß du schlafest, so wird dich die Armut übereilen wie ein Räuber und der Mangel wie ein gewappneter Mann.
Spr 6: 20- 24	Mein Sohn, bewahre das Gebot deines Vaters und laß nicht fahren die Weisung deiner Mutter. Binde sie dir aufs Herz allezeit und hänge sie um deinen Hals, daß sie dich geleiten, wenn du gehst; daß sie dich bewachen, wenn du dich legst; daß sie zu dir sprechen, wenn du aufwachst. Denn das Gebot ist eine Leuchte und die Weisung ein Licht, und die Vermahnung ist der Weg des Lebens, auf dass du bewahrt werdest vor der Frau deines Nächsten, vor der glatten Zunge der Fremden.
Spr 6: 27- 29	Kann auch jemand ein Feuer unterm Gewand tragen, ohne daß seine Kleider brennen? Oder könnte jemand auf Kohlen gehen, ohne daß seine Füße verbrannt würden? So geht es dem, der zu seines Nächsten Frau geht; es bleibt keiner ungestraft, der sie berührt.
Spr 9: 1-6	Die Weisheit hat ihr Haus gebaut und ihre sieben Säulen behauen. Sie hat ihr Vieh geschlachtet, ihren Wein gemischt und ihren Tisch bereitet und sandte ihre Mägde aus, zu rufen oben auf den Höhen der Stadt: «Wer noch unverständlich ist, der kehre hier ein!», und zum Toren spricht sie: «Kommt, esset von meinem Brot und trinkt von dem Wein, den ich gemischt habe! Verlasset die Torheit, so werdet ihr leben, und geht auf dem Wege der Klugheit».
Spr 10: 11, 15, 20, 25, 26	10,11 Des Gerechten Mund ist ein Brunnen des Lebens; aber auf die Gottlosen wird ihr Frevel fallen. 10,15 Die Habe des Reichen ist seine feste Stadt; aber das Verderben der Geringen ist ihre Armut. 10,20 Des Gerechten Zunge ist kostbares Silber; aber der Gottlosen Verstand ist wie nichts. 10,25 Wenn das Wetter daherfährt, ist der Gottlose nicht mehr; der Gerechte aber besteht ewiglich. 10,26 Wie Essig den Zähnen und Rauch den Augen tut, so tut der Faule denen, die ihn senden.

Spr 11: 22, 28, 30	11,22 Ein schönes Weib ohne Zucht ist wie eine Sau mit einem goldenen Ring durch die Nase. 11,28 Wer sich auf seinen Reichtum verläßt, der wird untergehen; aber die Gerechten werden grünen wie das Laub. 11,30 Die Frucht der Gerechtigkeit ist ein Baum des Lebens; aber Gewalttat nimmt das Leben weg.
Spr 12: 4,6, 18	12,4 Eine tüchtige Frau ist ihres Mannes Krone; aber eine schandbare ist wie Eiter in seinem Gebein. 12,6 Der Gottlosen Reden richten Blutvergießen an; aber die Frommen errettet ihr Mund. 12,18 Wer unvorsichtig herausfährt mit Worten, sticht wie ein Schwert; aber die Zunge der Weisen bringt Heilung.
Spr 13: 14	Die Lehre des Weisen ist eine Quelle des Lebens, zu meiden die Stricke des Todes.
Spr 14: 27, 30	14,27 Die Furcht des HERRN ist eine Quelle des Lebens, daß man meide die Stricke des Todes. 14,30 Ein gelassenes Herz ist des Leibes Leben; aber Eifersucht ist Eiter in den Gebeinen.
Spr 15: 4, 17, 19	15,4 Eine linde Zunge ist ein Baum des Lebens; aber eine lügenhafte bringt Herzeleid. 15,17 Besser ein Gericht Kraut mit Liebe als ein gemästeter Ochse mit Haß. 15,19 Der Weg des Faulen ist wie eine Dornenhecke; aber der Weg der Rechtschaffenen ist wohl gebahnt.
Spr 16: 14, 15, 16, 24, 31, 32	16,14 Des Königs Grimm ist ein Bote des Todes; aber ein weiser Mann wird ihn versöhnen. 16,15 Wenn des Königs Angesicht freundlich ist, das ist Leben, und seine Gnade ist wie ein Spätregen. 16,16 Weisheit erwerben ist besser als Gold und Einsicht erwerben edler als Silber. 16,24 Freundliche Reden sind Honigseim, trösten die Seele und erfrischen die Gebeine. 16,31 Graue Haare sind eine Krone der Ehre; auf dem Weg der Gerechtigkeit wird sie gefunden. 16,32 Ein Geduldiger ist besser als ein Starker und wer sich selbst beherrscht, besser als einer, der Städte gewinnt.
Spr 17: 12, 14	17,12 Besser einer Bärin begegnen, der die Jungen geraubt sind, als einem Toren in seiner Torheit 17,14 Wer Streit anfängt, gleicht dem, der dem Wasser den Damm aufreißt. Laß ab vom Streit, ehe er losbricht!
Spr 18: 8, 10, 11	18,8 Die Worte des Verleumders sind wie Leckerbissen und gehen einem glatt ein. 18,10 Der Name des HERRN ist eine feste Burg; der Gerechte läuft dorthin und wird beschirmt. 18,11 Des Reichen Habe ist ihm wie eine feste Stadt und dünkt ihn eine hohe Mauer.
Spr 19: 12, 13	19,12 Die Ungnade des Königs ist wie das Brüllen eines Löwen; aber seine Gnade ist wie Tau auf dem Grase. 19,13 Ein törlicher Sohn ist seines Vaters Herzeleid, und ein zänkisches Weib wie ein ständig tiefendes Dach.
Spr 20: 5	Das Vorhaben im Herzen eines Mannes ist wie ein tiefes Wasser; aber ein kluger Mann kann es schöpfen.

Spr 21: 9,19	21,9 Besser im Winkel auf dem Dach wohnen als mit einem zänkischen Weibe zusammen in einem Hause. 21,19 Besser in der Wüste wohnen als bei einem zänkischen und zornigen Weibe.
Spr 22:1	Ein guter Ruf ist köstlicher als großer Reichtum und anziehendes Wesen besser als Silber und Gold.
Spr 22: 14	Der Mund unzüchtiger Weiber ist eine tiefe Grube; wem der HERR zürnt, der fällt hinein.
Spr 23: 4-5	Bemühe dich nicht, reich zu werden; da spare deine Klugheit! Du richtest deine Augen auf Reichtum, und er ist nicht mehr da; denn er macht sich Flügel wie ein Adler und fliegt in den Himmel.
Spr 25: 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 25, 26, 28	25,11 Ein Wort, geredet zu rechter Zeit, ist wie goldene Äpfel auf silbernen Schalen. 25,12 Ein Weiser, der mahnt, und ein Ohr, das auf ihn hört, das ist wie ein goldener Ring und ein goldenes Halsband. 25,13 Wie die Kühle des Schnees zur Zeit der Ernte, so ist ein getreuer Bote dem, der ihn gesandt hat, und erquickt seines Herrn Seele. 25,14 Wer Geschenke verspricht und hält's nicht, der ist wie Wolken und Wind ohne Regen. 25,18 Wer wider seinen Nächsten falsch Zeugnis redet, der ist wie ein Streithammer, Schwert und scharfer Pfeil. 25,19 Auf einen Treulosen hoffen zur Zeit der Not, das ist wie ein fauler Zahn und gleitender Fuß. 25,20 Wer einem mißmutigen Herzen Lieder singt, das ist, wie wenn einer das Kleid ablegt an einem kalten Tag, und wie Essig auf Lauge. 25,25 Eine gute Botschaft aus fernen Landen ist wie kühles Wasser für eine durstige Kehle. 25,26 Ein Gerechter, der angesichts eines Gottlosen wankt, ist wie ein getrübler Brunnen und eine verderbte Quelle. 25,28 Ein Mann, der seinen Zorn nicht zurückhalten kann, ist wie eine offene Stadt ohne Mauern.
Spr 26: 1-3, 8-11 17- 23	26,1 Wie Schnee zum Sommer und Regen zur Ernte, so reimt sich Ehre zum Toren. 26,2 Wie ein Vogel dahinfliegt und eine Schwalbe enteilt, so ist ein unverdienter Fluch: er trifft nicht ein. 26,3 Dem Roß eine Peitsche und dem Esel einen Zaum und dem Toren eine Rute auf den Rücken! 26,8 Einem Toren Ehre antun, das ist, wie wenn einer einen edlen Stein auf einen Steinhaufen wirft. 26,9 Ein Spruch in eines Toren Mund ist wie ein Dornzweig in der Hand eines Trunkenen. 26,10 Wie ein Schütze, der jeden verwundet, so ist, wer einen Toren oder einen Vorübergehenden dingt. 26,11 Wie ein Hund wieder frißt, was er gespien hat, so ist der Tor, der seine Torheit immer wieder treibt. 26,17 Wer vorübergeht und sich mengt in fremden Streit, der ist wie einer, der den Hund bei den Ohren zwackt. 26,18 Wie ein Unsinniger, der mit Geschoß und Pfeilen schießt und tötet, so ist ein Mensch, der seinen Nächsten betrügt und spricht: «Ich habe nur gescherzt.» 26,20 Wenn kein Holz mehr da ist, so verlischt das Feuer, und wenn der Verleumder weg ist, so hört der Streit auf. 26,21 Wie die Kohlen die Glut und Holz das Feuer, so facht ein zänkischer Mann den Streit an. 26,22 Die Worte des Verleumders sind wie Leckerbissen und gehen einem glatt ein. 26,23 Glatte Lippen und ein böses Herz, das ist wie Tongeschirr, mit Silberschaum überzogen.
Spr 28: 3,15	28,3 Ein gottloser Mann, der die Geringen bedrückt, ist wie ein Platzregen, der die Frucht verdirbt. 28,15 Ein Gottloser, der über ein armes Volk regiert, ist wie ein brüllender Löwe und ein gieriger Bär.
Spr 29: 25	Menschenfurcht bringt zu Fall; wer sich aber auf den HERRN verläßt, wird beschützt.

Spr 30: 32- 33	Ob du töricht gehandelt und dich überhoben hast oder ob du recht überlegt hast: lege die Hand auf den Mund! Denn wenn man Milch stößt, so wird Butter daraus, und wer die Nase hart schneuzt, zwingt Blut heraus, und wer den Zorn reizt, ruft Streit hervor.
Pred 4: 9-12	So ist's ja besser zu zweien als allein; denn sie haben guten Lohn für ihre Mühe. Fällt einer von ihnen, so hilft ihm sein Gesell auf. Weh dem, der allein ist, wenn er fällt! Dann ist kein anderer da, der ihm aufhilft. Auch, wenn zwei beieinander liegen, wärmen sie sich; wie kann ein einzelner warm werden? Einer mag überwältigt werden, aber zwei können widerstehen, und eine dreifache Schnur reißt nicht leicht entzwei.
Pred 5: 1-3	Sei nicht schnell mit deinem Munde und laß dein Herz nicht eilen, etwas zu reden vor Gott; denn Gott ist im Himmel und du auf Erden; darum laß deiner Worte wenig sein. Denn wo viel Mühe ist, da kommen Träume, und wo viel Worte sind, da hört man den Toren.
Pred 7: 5-6	Es ist besser, das Schelten des Weisen zu hören als den Gesang der Toren. Denn wie das Krachen der Dornen unter den Töpfen, so ist das Lachen der Toren; auch das ist eitel.
Pred 7: 26	Und ich fand, bitterer als der Tod sei ein Weib, das ein Fangnetz ist und Stricke ihr Herz und Fesseln ihre Hände. Wer Gott gefällt, der wird ihr entrinnen; aber der Sünder wird durch sie gefangen.
Pred 9: 4,12	9,4 Denn wer noch bei den Lebenden weilt, der hat Hoffnung; denn ein lebender Hund ist besser als ein toter Löwe. 9,12 Auch weiß der Mensch seine Zeit nicht, sondern wie die Fische gefangen werden mit dem verderblichen Netz und wie die Vögel mit dem Garn gefangen werden, so werden auch die Menschen verstrickt zur bösen Zeit, wenn sie plötzlich über sie fällt.
Pred 10:1	Tote Fliegen verderben gute Salben. Ein wenig Torheit wiegt schwerer als Weisheit und Ehre.
Pred 10: 10	Wenn ein Eisen stumpf wird und an der Schneide ungeschliffen bleibt, muß man mit ganzer Kraft arbeiten. Aber Weisheit bringt Vorteil und Gewinn.
Pred 11:5	Gleichwie du nicht weißt, welchen Weg der Wind nimmt und wie die Gebeine im Mutterleibe bereitet werden, so kannst du auch Gottes Tun nicht wissen, der alles wirkt.
Pred 12: 1-7	Denk an deinen Schöpfer in deiner Jugend, ehe die bösen Tage kommen und die Jahre sich nahen, da du wirst sagen: «Sie gefallen mir nicht»; ehe die Sonne und das Licht, Mond und Sterne finster werden und Wolken wiederkommen nach dem Regen, – zur Zeit, wenn die Hüter des Hauses zittern und die Starken sich krümmen und müßig stehen die Müllerinnen, weil es so wenige geworden sind, und wenn finster werden, die durch die Fenster sehen, Bilder für das Altern der Menschen und wenn die Türen an der Gasse sich schließen, daß die Stimme der Mühle leiser wird, und wenn sie sich hebt, wie wenn ein Vogel singt, und alle Töchter des Gesanges sich neigen; wenn man vor Höhen sich fürchtet und sich ängstigt auf dem Wege, wenn der Mandelbaum blüht und die Heuschrecke sich belädt und die Kaper aufbricht; denn der Mensch fährt dahin, wo er ewig bleibt, und die Klageleute gehen umher auf der Gasse; – ehe der silberne Strick zerreißt und die goldene Schale zerbricht und der Eimer zerschellt an der Quelle und das Rad zerbrochen in den Brunnen fällt. Denn der Staub muß wieder zur Erde kommen, wie er gewesen ist, und der Geist wieder zu Gott, der ihn gegeben hat.

Pred 12: 11	Die Worte der Weisen sind wie Stacheln, und wie eingeschlagene Nägel sind die einzelnen Sprüche; sie sind von einem Hirten gegeben.
Hoh 1: 12- 14	Als der König sich herwandte, gab meine Narde ihren Duft. Mein Freund ist mir ein Bündel Myrrhen, das zwischen meinen Brüsten hängt. Mein Freund ist mir eine Traube von Zyperblumen in den Weingärten von En-Gedi.
Hoh 2: 2-3, 8-9	2 Wie eine Lilie unter den Dornen, so ist meine Freundin unter den Mädchen. Wie ein Apfelbaum unter den wilden Bäumen, so ist mein Freund unter den Jünglingen. Unter seine Schatten zu sitzen, begehre ich, und seine Frucht ist meinem Gaumen süß. 8 Da ist die Stimme meines Freundes! Siehe, er kommt und hüpf über die Berge und springt über die Hügel. Mein Freund gleicht einer Gazelle oder einem jungen Hirsch. Siehe, er steht hinter unsrer Wand und sieht durchs Fenster und blickt durchs Gitter.
Hoh 4: 1-5, 10- 16	1 Siehe, meine Freundin, du bist schön! Siehe, schön bist du! Deine Augen sind wie Taubenaugen hinter deinem Schleier. Dein Haar ist wie eine Herde Ziegen, die herabsteigen vom Gebirge Gilead. Deine Zähne sind wie eine Herde geschorener Schafe, die aus der Schwemme kommen; alle haben sie Zwillinge, und keines unter ihnen ist unfruchtbar. Deine Lippen sind wie eine scharlachfarbene Schnur, und dein Mund ist lieblich. Deine Schläfen sind hinter deinem Schleier wie eine Scheibe vom Granatapfel. Dein Hals ist wie der Turm Davids, mit Brustwehr gebaut, an der Tausend Schilde hängen, lauter Schilde der Starken. Deine beiden Brüste sind wie junge Zwillinge von Gazellen, die unter den Lilien weiden. 10 Wie schön ist deine Liebe, meine Schwester, liebe Braut! Deine Liebe ist lieblicher als Wein, und der Geruch deiner Salben übertrifft alle Gewürze. Von deinen Lippen, meine Braut, träufelt Honigseim. Honig und Milch sind unter deiner Zunge, und der Duft deiner Kleider ist wie der Duft des Libanon. Meine Schwester, liebe Braut, du bist ein verschlossener Garten, eine verschlossene Quelle, ein versiegelter Born. Du bist gewachsen wie ein Lustgarten von Granatäpfeln mit edlen Früchten, Zyperblumen mit Narden, Narde und Safran, Kalmus und Zimt, mit allerlei Weihrauchsträuchern, Myrrhe und Aloe, mit allen feinen Gewürzen. Ein Gartenbrunnen bist du, ein Born lebendigen Wassers, das vom Libanon fließt. Steh auf, Nordwind, und komm, Südwind, und wehe durch meinen Garten, daß der Duft seiner Gewürze ströme! Mein Freund komme in seinen Garten und esse von seinen edlen Früchten.
Hoh 5: 10- 16	Mein Freund ist weiß und rot, auserkoren unter vielen Tausenden. Sein Haupt ist das feinste Gold. Seine Locken sind kraus, schwarz wie ein Rabe. Seine Augen sind wie Tauben an den Wasserbächen, sie baden in Milch und sitzen an reichen Wassern. Seine Wangen sind wie Balsambeete, in denen Gewürzkräuter wachsen. Seine Lippen sind wie Lilien, die von fließender Myrrhe triefen. Seine Finger sind wie goldene Stäbe, voller Türkise. Sein Leib ist wie reines Elfenbein, mit Saphiren geschmückt. Seine Beine sind wie Marmorsäulen, gegründet auf goldenen Füßen. Seine Gestalt ist wie der Libanon, auserwählt wie Zedern. Sein Mund ist süß, und alles an ihm ist lieblich. – So ist mein Freund; ja mein Freund ist so, ihr Töchter Jerusalems!
Hoh 6: 4-7, 10	4 Du bist schön, meine Freundin, wie Tirza, lieblich wie Jerusalem, gewaltig wie ein Heer. Wende deine Augen von mir; denn sie verwirren mich. Deine Haare sind wie eine Herde Ziegen, die herabsteigen vom Gebirge Gilead. Deine Zähne sind wie eine Herde Schafe, die aus der Schwemme kommen; alle haben sie Zwillinge, und keines unter ihnen ist unfruchtbar. Deine Schläfen sind hinter deinem Schleier wie eine Scheibe vom Granatapfel. 10 Wer ist sie, die hervorbricht wie die Morgenröte, schön wie der Mond, klar wie die Sonne, gewaltig wie ein Heer?

Hoh 7: 1-9	Wende dich hin, wende dich her, oh Sulamith! Wende dich hin, wende dich her, daß wir dich schauen! Was seht ihr an Sulamith beim Reigen im Lager? – Wie schön ist dein Gang in den Schuhen, du Fürstentochter! Die Rundung deiner Hüfte ist wie ein Halsgeschmeide, das des Meisters Hand gemacht hat. Dein Schoß ist wie ein runder Becher, dem nimmer Getränk mangelt. Dein Leib ist wie ein Weizenhaufen, umsteckt mit Lilien. Deine beiden Brüste sind wie junge Zwillinge von Gazellen. Dein Hals ist wie ein Turm von Elfenbein. Deine Augen sind wie die Teiche von Heschbon am Tor Bat–Rabbim. Deine Nase ist wie der Turm auf dem Libanon, der nach Damaskus sieht. Dein Haupt auf dir ist wie der Karmel. Das Haar auf deinem Haupt ist wie Purpur; ein König liegt in deinen Locken gefangen. – Wie schön und wie lieblich bist du, du Liebe voller Wonne! Dein Wuchs ist hoch wie ein Palmbaum, deine Brüste gleichen den Weintrauben. Ich sprach: Ich will auf den Palmbaum steigen und seine Zweige ergreifen. Laß deine Brüste sein wie Trauben am Weinstock und den Duft deines Atems wie Äpfel.
Hoh 8: 6-7	Lege mich wie ein Siegel auf dein Herz, wie ein Siegel auf deinen Arm. Denn Liebe ist stark wie der Tod und Leidenschaft unwiderstehlich wie das Totenreich. Ihre Glut ist feurig und eine Flamme des HERRN, so daß auch viele Wasser die Liebe nicht auslöschen und Ströme sie nicht ertränken können. Wenn einer alles Gut in seinem Hause um die Liebe geben wollte, so könnte das alles nicht genügen.
Jes 1: 2-9, 28- 30	<p>2 Höret, ihr Himmel, und Erde, nimm zu Ohren, denn der HERR redet! Ich habe Kinder großgezogen und hochgebracht, und sie sind von mir abgefallen! Ein Ochse kennt seinen Herrn und ein Esel die Krippe seines Herrn; aber Israel kennt's nicht, und mein Volk versteht's nicht.</p> <p>Wehe dem sündigen Volk, dem Volk mit Schuld beladen, dem boshafte Geschlecht, den verderbten Kindern, die den HERRN verlassen, den Heiligen Israels lästern, die abgefallen sind! Wohin soll man euch noch schlagen, die ihr doch weiter im Abfall verharrt? Das ganze Haupt ist krank, das ganze Herz ist matt. Von der Fußsohle bis zum Haupt ist nichts Gesundes an euch, sondern Beulen und Striemen und frische Wunden, die nicht gereinigt noch verbunden noch mit Öl gelindert sind. Euer Land ist verwüstet, eure Städte sind mit Feuer verbrannt; Fremde verzehren eure Äcker vor euren Augen; alles ist verwüstet wie beim Untergang Sodoms. Übriggeblieben ist allein die Tochter Zion wie ein Häuslein im Weinberg, wie eine Nachthütte im Gurkenfeld, wie eine belagerte Stadt. Hätte uns der HERR Zebaoth nicht einen geringen Rest übriggelassen, so wären wir wie Sodom und gleich wie Gomorra.</p> <p>1,28 Die Übertreter aber und Sünder werden allesamt vernichtet werden, und die den HERRN verlassen, werden umkommen. Denn ihr sollt zuschanden werden wegen der Eichen, an denen ihr eure Lust habt, und ihr sollt schamrot werden wegen der Gärten, die ihr erwählt habt. Denn ihr werdet sein wie eine Eiche mit dürren Blättern und wie ein Garten ohne Wasser</p>
Jes 5: 1-7, 24- 25	5,1 Wohlan, ich will meinem lieben Freunde singen, ein Lied von meinem Freund und seinem Weinberg. Mein Freund hatte einen Weinberg auf einer fetten Höhe. Und er grub ihn um und entsteinte ihn und pflanzte darin edle Reben. Er baute auch einen Turm darin und grub eine Kelter und wartete darauf, daß er gute Trauben brächte; aber er brachte schlechte. Nun richtet, ihr Bürger zu Jerusalem und ihr Männer Judas, zwischen mir und meinem Weinberg! Was sollte man noch mehr tun an meinem Weinberg, das ich nicht getan habe an ihm? Warum hat er denn schlechte Trauben gebracht, während ich darauf wartete, daß er gute brächte? Wohlan, ich will euch zeigen, was ich mit meinem Weinberg tun will! Sein Zaun soll weggenommen werden, daß er verwüstet werde, und seine Mauer soll eingerissen werden, daß er zertreten werde. Ich will ihn wüst liegen lassen, daß er nicht beschnitten noch gehackt werde, sondern Disteln und Dornen darauf wachsen, und will den Wolken gebieten, daß sie nicht darauf regnen. Des HERRN Zebaoth Weinberg aber ist das Haus Israel und die Männer Judas seine

	<p>Pflanzung, an der sein Herz hing. Er wartete auf Rechtsspruch, siehe, da war Rechtsbruch, auf Gerechtigkeit, siehe, da war Geschrei über Schlechtigkeit.</p> <p>5,24 Darum, wie des Feuers Flamme Stroh verzehrt und Stoppeln vergehen in der Flamme, so wird ihre Wurzel verfaulen und ihre Blüte aufliegen wie Staub. Denn sie verachten die Weisung des HERRN Zebaoth und lästern die Rede des Heiligen Israels. Darum ist der Zorn des HERRN entbrannt über sein Volk, und er reckt seine Hand wider sie und schlägt sie, daß die Berge beben und ihre Leichen sind wie Kehrlicht auf den Gassen. Und bei all dem lässt sein Zorn nicht ab, sondern seine Hand ist noch ausgereckt.</p>
Jes 6: 11-13	<p>Ich aber sprach: Herr, wie lange? Er sprach: Bis die Städte wüst werden, ohne Einwohner, und die Häuser ohne Menschen und das Feld ganz wüst daliegt. Denn der HERR wird die Menschen weit wegtun, so daß das Land sehr verlassen sein wird. Auch wenn nur der zehnte Teil darin bleibt, so wird es abermals verheert werden, doch wie bei einer Eiche und Linde, von denen beim Fällen noch ein Stumpf bleibt. Ein heiliger Same wird solcher Stumpf sein.</p>
Jes 8: 1-4	<p>Und der HERR sprach zu mir: Nimm dir eine große Tafel und schreib darauf mit deutlicher Schrift: Raubebald – Eilebeute! Und ich nahm mir zwei treue Zeugen, den Priester Uria und Secharja, den Sohn Jeberechjas. Und ich ging zu der Prophetin; die ward schwanger und gebar einen Sohn. Und der HERR sprach zu mir: Nenne ihn Raubebald – Eilebeute! Denn ehe der Knabe rufen kann: Lieber Vater! Liebe Mutter!, soll die Macht von Damaskus und die Beute aus Samaria weggenommen werden durch den König von Assyrien.</p>
Jes 9: 14-16	<p>Die Ältesten und die Vornehmen sind der Kopf, die Propheten aber, die falsch lehren, sind der Schwanz. Denn die Leiter dieses Volks sind Verführer, und die sich leiten lassen, sind verloren. Darum kann der Herr ihre junge Mannschaft nicht verschonen noch ihrer Waisen und Witwen sich erbarmen; denn sie sind allzumal gottlos und böse, und aller Mund redet Torheit. Bei all dem lässt sein Zorn noch nicht ab, seine Hand ist noch ausgestreckt</p>
Jes 10: 15-19	<p>Vermag sich auch eine Axt zu rühmen wider den, der damit haut, oder eine Säge groß zu tun wider den, der sie zieht? Als ob die Rute den schwänge, der sie hebt; als ob der Stock den höbe, der kein Holz ist! Darum wird der Herr, der HERR Zebaoth, unter die Fetten in Assur die Auszehrung senden, und seine Herrlichkeit wird er anzünden, daß sie brennen wird wie ein Feuer. Und das Licht Israels wird ein Feuer sein, und sein Heiliger wird eine Flamme sein, und sie wird seine Dornen und Disteln anzünden und verzehren auf einen Tag. Und die Herrlichkeit seiner Wälder und Gärten soll zunichte werden mit Stumpf und Stiel und wird vergehen und dahinschwinden, daß die Bäume seiner Wälder, die übrigbleiben, gezählt werden können, und ein Knabe kann sie aufschreiben.</p>
Jes 18: 3-6	<p>Alle, die ihr auf Erden wohnt und in den Ländern lebt, – wenn man das Banner auf den Bergen aufrichtet, so sehet! Wenn man die Posaune bläst, so höret! Denn so spricht der HERR zu mir: Ich will schauen von meiner Stätte und will still warten wie drückende Hitze am hohen Mittag und wie Taugewölk in der Hitze der Ernte. Denn vor der Ernte, wenn die Blüte vorüber ist und die Traube noch reift, wird er die Ranken mit Winzermessern abschneiden und die Reben wegnehmen und abhauen, daß man's miteinander liegen läßt für die Geier auf den Bergen und die Tiere im Lande, daß im Sommer die Geier darauf sitzen und im Winter allerlei Tiere im Lande darauf liegen.</p>
Jes 24: 19-20	<p>Es wird die Erde mit Krachen zerbrechen, zerbersten und zerfallen. Die Erde wird taumeln wie ein Trunkener und wird hin und her geworfen wie eine schwankende Hütte; denn ihre Missetat drückt sie, daß sie fallen muß und nicht wieder aufstehen kann.</p>

Jes 25: 4-5, 10-11	25,4 Denn du bist der Geringen Schutz gewesen, der Armen Schutz in der Trübsal, eine Zuflucht vor dem Ungewitter, ein Schatten vor der Hitze, wenn die Tyrannen wüten wie ein Unwetter im Winter, wie die Hitze in der Zeit der Dürre. Du demütigst der Fremden Ungestüm, wie du die Hitze brichst durch den Schatten der Wolken; du dämpfst der Tyrannen Siegesgesang. 25,10 Denn die Hand des HERRN ruht auf diesem Berge. Moab aber wird zertreten werden, wie Stroh in die Mistlache getreten wird. Und wenn es auch seine Hände darin ausbreitet, wie sie ein Schwimmer ausbreitet, um zu schwimmen, so wird doch der Herr seinen Hochmut niederdrücken trotz allen Mühens seiner Arme.
Jes 26: 17-18	Gleich wie eine Schwangere, wenn sie bald gebären soll, sich ängstigt und schreit in ihren Schmerzen, so geht's uns auch, HERR, vor deinem Angesicht. Wir sind auch schwanger, und uns ist bange, und wenn wir gebären, so ist's Wind. Wir können dem Lande nicht helfen, und Bewohner des Erdkreises können nicht geboren werden.
Jes 28: 23-28	Nehmet zu Ohren und höret meine Stimme, merket auf und höret meine Rede: Pflügt oder gräbt oder bricht denn ein Ackermann seinen Acker zur Saat immerfort um? Ist's nicht so: Wenn er ihn geebnet hat, dann streut er Dill und wirft Kümmel und sät Weizen und Gerste, ein jedes, wohin er's haben will, und Spelt an den Rand? So unterwies ihn sein Gott und lehrte ihn, wie es recht sei. Auch drischt man den Dill nicht mit Dreschschlitten und läßt auch nicht die Walze über den Kümmel gehen, sondern den Dill schlägt man aus mit einem Stabe und den Kümmel mit einem Stecken. Zermalmt man etwa das Getreide? Nein, man drischt es nicht ganz und gar, wenn man's mit Dreschwalzen und ihrem Gespann ausdrischt.
Jes 29: 7-8	Und wie ein Traum, wie ein Nachtgesicht, so soll die Menge aller Völker sein, die gegen Ariel kämpfen, mit ihrem ganzen Heer und Bollwerk, und die ihn ängstigen. Denn wie ein Hungriger träumt, daß er esse, – wenn er aber aufwacht, so ist sein Verlangen nicht gestillt; und wie ein Durstiger träumt, daß er trinke, – wenn er aber aufwacht, ist er matt und durstig: so soll es der Menge aller Völker ergehen, die gegen den Berg Zion kämpfen.
Jes 30: 12-14	Darum spricht der Heilige Israels: Weil ihr dies Wort verwerft und verlaßt euch auf Frevel und Mutwillen und trotzet darauf, so soll euch diese Sünde sein wie ein Riß, wenn es beginnt zu rieseln an einer hohen Mauer, die plötzlich, unversehens einstürzt; wie wenn ein Topf zerschmettert wird, den man zerstößt ohne Erbarmen, so daß man von seinen Stücken nicht eine Scherbe findet, darin man Feuer hole vom Herde oder Wasser schöpfe aus dem Brunnen.
Jes 31: 4-5	So hat der HERR zu mir gesprochen: Gleich wie ein Löwe und ein junger Löwe brüllt über seinem Raub, wenn man wider ihn aufruft die Menge der Hirten – er erschrickt vor ihrem Geschrei nicht, und es ist ihm auch nicht angst vor ihrer Menge –, so wird der HERR Zebaoth herniederfahren auf den Berg Zion und auf seinen Hügel, um zu kämpfen. Und der HERR Zebaoth wird Jerusalem beschirmen, wie Vögel es tun mit ihren Flügeln, er wird schützen, erretten, schonen und befreien
Jes 32: 1-2	Siehe, es wird ein König regieren, Gerechtigkeit aufzurichten, und Fürsten werden herrschen, das Recht zu handhaben, daß ein jeder von ihnen sein wird wie eine Zuflucht vor dem Wind und wie ein Schutz vor dem Platzregen, wie Wasserbäche am dürrer Ort, wie der Schatten eines großen Felsens im trockenen Lande.
Jes 33: 10-14	Nun aber will ich mich aufmachen, spricht der HERR; nun will ich mich erheben, nun will ich aufstehen. Mit Stroh geht ihr schwanger, Stoppeln gebärt ihr; euer Zorn ist ein Feuer, das euch selbst verzehren wird. Und die Völker werden zu Kalk verbrannt werden; wie abgehauene Dornen werden sie im Feuer verzehrt. So höret nun ihr, die ihr ferne seid, was ich getan habe, und die ihr nahe seid, erkennt meine Stärke! In Zion sind die Sünder erschrocken, Zittern hat die Heuchler befallen, und sie sprechen: «Wer ist unter uns, der bei verzehrendem Feuer wohnen kann? Wer ist unter uns, der bei ewiger Glut wohnen kann?»

Jes 40: 6-8, 10- 11, 29- 31	<p>⁶ Es spricht eine Stimme: Predige!, und ich sprach: Was soll ich predigen? Alles Fleisch ist Gras, und alle seine Güte ist wie eine Blume auf dem Felde. Das Gras verdorrt, die Blume verwelkt; denn des HERRN Odem bläst darein. Ja, Gras ist das Volk! Das Gras verdorrt, die Blume verwelkt, aber das Wort unseres Gottes bleibt ewiglich.</p> <p>¹⁰ siehe, da ist Gott der HERR! Er kommt gewaltig, und sein Arm wird herrschen. Siehe, was er gewann, ist bei ihm, und was er sich erwarb, geht vor ihm her. Er wird seine Herde weiden wie ein Hirte. Er wird die Lämmer in seinen Arm sammeln und im Bausch seines Gewandes tragen und die Mutterschafe führen.</p> <p>²⁹ Er gibt dem Müden Kraft und Stärke genug dem Unvermögenden. Männer werden müde und matt, und Jünglinge straucheln und fallen; aber die auf den HERRN harren, kriegen neue Kraft, daß sie auffahren mit Flügeln wie Adler, daß sie laufen und nicht matt werden, daß sie wandeln und nicht müde werden.</p>
Jes 47: 13- 15	<p>Du hast dich müde gemacht mit der Menge deiner Pläne. Es sollen hertreten und dir helfen die Meister des Himmelslaufs und die Sterngucker, die an jedem Neumond kundtun, was über dich kommen werde! Siehe, sie sind wie Stoppeln, die das Feuer verbrennt, sie können ihr Leben nicht erretten vor der Flamme Gewalt. Denn es wird nicht eine Glut sein, an der man sich wärmen, oder ein Feuer, um das man sitzen könnte. So sind alle, um die du dich bemüht hast, die mit dir Handel trieben von deiner Jugend auf: ein jeder wird hierhin und dorthin wanken, und du hast keinen Retter.</p>
Jes 51: 7-8	<p>Hört mir zu, die ihr die Gerechtigkeit kennt, du Volk, in dessen Herzen mein Gesetz ist! Fürchtet euch nicht, wenn euch die Leute schmähen, und entsetzt euch nicht, wenn sie euch verhöhnen! Denn die Motten werden sie fressen wie ein Kleid, und Würmer werden sie fressen wie ein wollenes Tuch. Aber meine Gerechtigkeit bleibt ewiglich und mein Heil für und für.</p>
Jes 55: 8-11	<p>Denn meine Gedanken sind nicht eure Gedanken, und eure Wege sind nicht meine Wege, spricht der HERR, sondern so viel der Himmel höher ist als die Erde, so sind auch meine Wege höher als eure Wege und meine Gedanken als eure Gedanken. Denn gleichwie der Regen und Schnee vom Himmel fällt und nicht wieder dahin zurückkehrt, sondern feuchtet die Erde und macht sie fruchtbar und läßt wachsen, daß sie gibt Samen, zu säen, und Brot, zu essen, so soll das Wort, das aus meinem Munde geht, auch sein: Es wird nicht wieder leer zu mir zurückkommen, sondern wird tun, was mir gefällt, und ihm wird gelingen, wozu ich es sende</p>
Jes 56: 10- 12	<p>Alle ihre Wächter sind blind, sie wissen alle nichts. Stumme Hunde sind sie, die nicht bellen können, sie liegen und jappen und schlafen gerne. Aber es sind gierige Hunde, die nie satt werden können. Das sind die Hirten, die keinen Verstand haben; ein jeder sieht auf seinen Weg, alle sind auf ihren Gewinn aus und sagen: Kommt her, ich will Wein holen, wir wollen uns vollsaufen, und es soll morgen sein wie heute und noch viel herrlicher!</p>
Jes 59: 10- 12	<p>Wir tasten an der Wand entlang wie die Blinden und tappen wie die, die keine Augen haben. Wir stoßen uns am Mittag wie in der Dämmerung, wir sind im Düstern wie die Toten. Wir brummen alle wie die Bären und gurren wie die Tauben; denn wir harren auf Recht, so ist's nicht da, auf Heil, so ist's ferne von uns. Denn wir sind zu oft von dir abgefallen, und unsre Sünden zeugen gegen uns. Unsre Abtrünnigkeit steht uns vor Augen, und wir kennen unsre Sünden:</p>
Jes 61: 10- 11	<p>Ich freue mich im HERRN, und meine Seele ist fröhlich in meinem Gott; denn er hat mir die Kleider des Heils angezogen und mich mit dem Mantel der Gerechtigkeit gekleidet, wie einen Bräutigam mit priesterlichem Kopfschmuck geziert und wie eine Braut, die in ihrem Geschmeide prangt. Denn gleichwie Gewächs aus der Erde wächst und Same im Garten aufgeht, so läßt Gott der HERR Gerechtigkeit aufgehen und Ruhm vor allen Heidenvölkern.</p>

Jes 62: 4-5	Man soll dich nicht mehr nennen «Verlassene» und dein Land nicht mehr «Einsame», sondern du sollst heißen «Meine Lust» und dein Land «Liebes Weib»; denn der HERR hat Lust an dir, und dein Land hat einen lieben Mann. Denn wie ein junger Mann eine Jungfrau freit, so wird dich dein Erbauer freien, und wie sich ein Bräutigam freut über die Braut, so wird sich dein Gott über dich freuen.
Jer 3: 1-10 20	<p>¹ Und er sprach: Wenn sich ein Mann von seiner Frau scheidet und sie geht von ihm und gehört einem andern, darf er sie auch wieder annehmen? Ist's nicht so, daß das Land unrein würde? Du aber hast mit vielen gehurt und solltest wieder zu mir kommen? spricht der HERR. Hebe deine Augen auf zu den Höhen und sieh, wo du allenthalben dich preisgegeben hast! An den Wegen sitzt du und lauerst auf sie wie ein Araber in der Wüste und machst das Land unrein mit deiner Hurerei und Bosheit. Darum muß auch der Frühregen ausbleiben, und kein Spätregen kommt. Aber du hast eine Hurenstirn, du willst dich nicht mehr schämen und schreist jetzt zu mir: «Lieber Vater, du Vertrauter meiner Jugend! Willst du denn ewiglich zürnen und nicht vom Grimm lassen?» Siehe, so redest du und tust Böses und lässest dir nicht wehren. Und der HERR sprach zu mir zur Zeit des Königs Josia: Hast du gesehen, was Israel, die Abtrünnige, tat? Sie ging hin auf alle hohen Berge und unter alle grünen Bäume und trieb dort Hurerei. Und ich dachte, nachdem sie das alles getan, würde sie zu mir zurückkehren. Aber sie kehrte nicht zurück. Und obwohl ihre Schwester Juda, die Treulose, gesehen hat, wie ich Israel, die Abtrünnige, wegen ihres Ehebruchs gestraft und sie entlassen und ihr einen Scheidebrief gegeben habe, scheut sich dennoch ihre Schwester, das treulose Juda, nicht, sondern geht hin und treibt auch Hurerei. Und ihre leichtfertige Hurerei hat das Land unrein gemacht; denn sie treibt Ehebruch mit Stein und Holz. Und auch in diesem allen bekehrt sich das treulose Juda, ihre Schwester, nicht zu mir von ganzem Herzen, sondern nur mit Heuchelei, spricht der HERR.</p> <p>²⁰ Aber das Haus Israel hat mir nicht die Treue gehalten, gleichwie ein Weib wegen ihres Liebhabers nicht die Treue hält, spricht der HERR.</p>
Jer 8: 6-7	Ich sehe und höre, daß sie nicht die Wahrheit reden. Es gibt niemand, dem seine Bosheit leid wäre und der spräche: Was hab ich doch getan! Sie laufen alle ihren Lauf wie ein Hengst, der in der Schlacht dahinstürmt. Der Storch unter dem Himmel weiß seine Zeit, Turteltaube, Kranich und Schwalbe halten die Zeit ein, in der sie wiederkommen sollen; aber mein Volk will das Recht des HERRN nicht wissen.
Jer 12: 1-4	HERR, wenn ich auch mit dir rechten wollte, so behältst du doch recht; dennoch muß ich vom Recht mit dir reden. Warum geht's doch den Gottlosen so gut, und die Abtrünnigen haben alles in Fülle? Du pflanzest sie ein, sie schlagen Wurzeln und wachsen und bringen Frucht. Nahe bist du ihrem Munde, aber ferne von ihrem Herzen. Mich aber, HERR, kennst du und siehst mich und prüfst mein Herz vor dir. Reiß sie weg wie Schafe zum Schlachten, und sondere sie aus, daß sie getötet werden! Wie lange soll das Land so trocken stehen und das Gras überall auf dem Felde verdorren? Wegen der Bosheit der Bewohner schwinden Vieh und Vögel dahin; denn man sagt: Er weiß nicht, wie es uns gehen wird.
Jer 13: 1-14	So sprach der HERR zu mir: Geh hin und kaufe dir einen leinenen Gürtel und gürtete damit deine Lenden, aber laß ihn nicht naß werden! Und ich kaufte einen Gürtel nach dem Befehl des HERRN und gürtete ihn um meine Lenden. Da geschah des HERRN Wort ein zweites Mal zu mir: Nimm den Gürtel, den du gekauft und um deine Lenden gegürtet hast, und mache dich auf und geh hin an den Euphrat und verstecke ihn dort in einer Felsspalte! Ich ging hin und versteckte ihn am Euphrat, wie mir der HERR geboten hatte. Nach langer Zeit aber sprach der HERR zu mir: Mache dich auf und geh hin an den Euphrat und hole den Gürtel wieder, den ich dich dort verstecken ließ! Ich ging hin an den Euphrat und grub nach und nahm den Gürtel von dem Ort, wo ich ihn versteckt hatte; und siehe, der Gürtel war verdorben, so daß er zu nichts mehr taugte. Da geschah des HERRN Wort zu mir: So spricht der HERR: Ebenso will ich verderben den

	<p>großen Hochmut Judas und Jerusalems. Dies böse Volk, das meine Worte nicht hören will, sondern nach seinem verstockten Herzen wandelt und andern Göttern folgt, um ihnen zu dienen und sie anzubeten: es soll werden wie der Gürtel, der zu nichts mehr taugt. Denn gleichwie der Gürtel um die Lenden des Mannes gebunden wird, so habe ich, spricht der HERR, das ganze Haus Israel und das ganze Haus Juda um mich gegürtet, daß sie mein Volk sein sollten, mir zum Ruhm, zu Lob und Ehren; aber sie wollten nicht hören. Sage ihnen dies Wort: So spricht der HERR, der Gott Israels: Alle Krüge werden mit Wein gefüllt. Und wenn sie zu dir sagen: Wer weiß das nicht, daß alle Krüge mit Wein gefüllt werden?, so antworte ihnen: So spricht der HERR: Siehe, ich will alle, die in diesem Lande wohnen, die Könige, die auf dem Thron Davids sitzen, die Priester und Propheten und alle Einwohner Jerusalems mit Trunkenheit füllen und will einen am andern, die Väter samt den Söhnen, zerschmettern, spricht der HERR, und will weder schonen noch barmherzig sein und sie ohne Mitleid verderben.</p>
Jer 17: 5-8	<p>So spricht der HERR: Verflucht ist der Mann, der sich auf Menschen verläßt und hält Fleisch für seinen Arm und weicht mit seinem Herzen vom HERRN. Der wird sein wie ein Dornstrauch in der Wüste und wird nicht sehen das Gute, das kommt, sondern er wird bleiben in der Dürre der Wüste, im unfruchtbaren Lande, wo niemand wohnt. Gesegnet aber ist der Mann, der sich auf den HERRN verläßt und dessen Zuversicht der HERR ist. Der ist wie ein Baum, am Wasser gepflanzt, der seine Wurzeln zum Bach hin streckt. Denn obgleich die Hitze kommt, fürchtet er sich doch nicht, sondern seine Blätter bleiben grün; und er sorgt sich nicht, wenn ein dürres Jahr kommt, sondern bringt ohne Aufhören Früchte.</p>
Jer 18: 2-6	<p>Mach dich auf und geh hinab in des Töpfers Haus; dort will ich dich meine Worte hören lassen. Und ich ging hinab in des Töpfers Haus, und siehe, er arbeitete eben auf der Scheibe. Und der Topf, den er aus dem Ton machte, mißriet ihm unter den Händen. Da machte er einen andern Topf daraus, wie es ihm gefiel. Da geschah des HERRN Wort zu mir: Kann ich nicht ebenso mit euch umgehen, ihr vom Hause Israel, wie dieser Töpfer? spricht der HERR. Siehe, wie der Ton in des Töpfers Hand, so seid auch ihr vom Hause Israel in meiner Hand.</p>
Jer 19: 1-2, 10-12	<p>¹ So sprach der HERR: Geh hin und kaufe dir einen irdenen Krug vom Töpfer und nimm mit etliche von den Ältesten des Volks und von den Ältesten der Priester und geh hinaus ins Tal Ben-Hinnom, das vor dem Scherbentor liegt, und predige dort die Worte, die ich dir sage, ¹⁰ Und du sollst den Krug zerbrechen vor den Augen der Männer, die mit dir gegangen sind, und zu ihnen sagen: So spricht der HERR Zebaoth: Wie man eines Töpfers Gefäß zerbricht, daß es nicht wieder ganz werden kann, so will ich dies Volk und diese Stadt zerbrechen. Und man wird im Tofet begraben, weil sonst kein Raum dafür da sein wird. So will ich's mit dieser Stätte und ihren Bewohnern machen, spricht der HERR, daß diese Stadt wie das Tofet werden soll.</p>
Jer 24: 1-10	<p>Siehe, der HERR zeigte mir zwei Feigenkörbe, aufgestellt vor dem Tempel des HERRN, nachdem Nebukadnezar, der König von Babel, den Jechonja, den Sohn Jojakims, den König von Juda, weggeführt hatte samt den Großen Judas und den Zimmerleuten und Schmieden und sie von Jerusalem nach Babel gebracht hatte. In dem einen Korbe waren sehr gute Feigen, wie die ersten reifen Feigen sind; im andern Korbe waren sehr schlechte Feigen, daß man sie nicht essen konnte, so schlecht waren sie. Und der HERR sprach zu mir: Jeremia, was siehst du? Ich sprach: Feigen; die guten Feigen sind sehr gut, und die schlechten sind sehr schlecht, daß man sie nicht essen kann, so schlecht sind sie. Da geschah des HERRN Wort zu mir: So spricht der HERR, der Gott Israels: Wie auf diese guten Feigen, so will ich blicken auf die Weggeführten aus Juda, die ich von dieser Stätte habe fortziehen lassen in der Chaldäer Land. Ich will sie gnädig ansehen und sie wieder in dies Land bringen und will sie bauen und nicht verderben, ich will sie pflanzen und nicht ausreißen. Und ich will ihnen ein Herz geben,</p>

	<p>daß sie mich erkennen sollen, daß ich der HERR bin. Und sie sollen mein Volk sein, und ich will ihr Gott sein; von ganzem Herzen werden sie sich zu mir bekehren. Aber wie die schlechten Feigen, die so schlecht sind, daß man sie nicht essen kann, spricht der HERR, so will ich dahingeben Zedekia, den König von Juda, samt seinen Großen und allen, die übriggeblieben sind in Jerusalem und in diesem Lande und die in Ägyptenland wohnen. Ich will sie zum Bild des Entsetzens, ja des Unglücks, machen für alle Königreiche auf Erden, zum Spott und zum Sprichwort, zum Hohn und zum Fluch an allen Orten, wohin ich sie verstoßen werde, und will Schwert, Hunger und Pest unter sie schicken, bis sie ganz vertilgt sind aus dem Lande, das ich ihnen und ihren Vätern gegeben habe.</p>
Jer 32: 14-15	<p>So spricht der HERR Zebaoth, der Gott Israels: Nimm diese Briefe, den versiegelten Kaufbrief samt dieser offenen Abschrift, und lege sie in ein irdenes Gefäß, daß sie lange erhalten bleiben. Denn so spricht der HERR Zebaoth, der Gott Israels: Man wird wieder Häuser, Äcker und Weinberge kaufen in diesem Lande.</p>
Jer 50: 6,7	<p>Denn mein Volk ist wie eine verlorne Herde. Ihre Hirten haben sie verführt und auf den Bergen in die Irre gehen lassen, daß sie über Berge und Hügel gehen mußten und ihren Ruheplatz vergaßen. Es fraßen sie alle, die sie antrafen, und ihre Feinde sprachen: Wir tun nicht unrecht! Denn sie haben sich versündigt an dem HERRN, der rechten Weide, und an dem HERRN, der ihrer Väter Hoffnung war.</p>
Hes 15	<p>Und des HERRN Wort geschah zu mir: Du Menschenkind, was hat das Holz des Weinstocks voraus vor anderm Holz, das Rebholz, das im Gehölz wächst? Nimmt man es denn und macht etwas daraus? Macht man auch nur einen Pflock daraus, an den man etwas hängen kann? Siehe, man wirft's ins Feuer, daß es verzehrt wird. Wenn das Feuer seine beiden Enden verzehrt hat und die Mitte versengt ist, wozu sollte es dann noch taugen? Siehe, als es noch unversehrt war, konnte man nichts daraus machen; wieviel weniger kann dann noch daraus gemacht werden, wenn es das Feuer verzehrt und versengt hat! Darum spricht Gott der HERR: Wie ich das Holz des Weinstocks, das im Gehölz wächst, dem Feuer zu verzehren gebe, so will ich auch die Einwohner Jerusalems dahingeben und will mein Angesicht gegen sie richten: Sie sind dem Feuer entgangen, aber das Feuer soll sie doch fressen! Und ihr sollt erfahren, daß ich der HERR bin, wenn ich mein Angesicht gegen sie richte und das Land zur Wüstenei mache, weil sie die Treue gebrochen haben, spricht Gott der HERR.</p>
Hes 16	<p>Und des HERRN Wort geschah zu mir: Du Menschenkind, tu kund der Stadt Jerusalem ihre Greuel und sprich: So spricht Gott der HERR zu Jerusalem: Nach Geschlecht und Geburt bist du aus dem Lande der Kanaaniter, dein Vater war ein Amoriter, deine Mutter eine Hetiterin. Bei deiner Geburt war es so. Am Tag, als du geboren wurdest, wurde deine Nabelschnur nicht abgeschnitten; auch hat man dich nicht mit Wasser gebadet, damit du sauber würdest, dich nicht mit Salz abgerieben und nicht in Windeln gewickelt. Denn niemand sah mitleidig auf dich und erbarmte sich, daß er etwas von all dem an dir getan hätte, sondern du wurdest aufs Feld geworfen. So verachtet war dein Leben, als du geboren wurdest. Ich aber ging an dir vorüber und sah dich in deinem Blut liegen und sprach zu dir, als du so in deinem Blut dalagst: Du sollst leben! Ja, zu dir sprach ich, als du so in deinem Blut dalagst: Du sollst leben und heranwachsen; wie ein Gewächs auf dem Felde machte ich dich. Und du wuchsest heran und wurdest groß und schön. Deine Brüste wuchsen, und du bekamst lange Haare; aber du warst noch nackt und bloß. Und ich ging an dir vorüber und sah dich an, und siehe, es war die Zeit, um dich zu werben. Da breitete ich meinen Mantel über dich und bedeckte deine Blöße. Und ich schwor dir's und schloß mit dir einen Bund, spricht Gott der HERR, daß du solltest mein sein. Und ich badete dich mit Wasser und wusch dich von deinem Blut und salbte dich mit Öl und kleidete dich mit bunten Kleidern und zog dir Schuhe von feinem Leder an. Ich gab dir einen Kopfbund aus kostbarer Leinwand und hüllte dich in seidene Schleier und schmückte dich mit Kleinoden und legte dir Spangen an deine</p>

Arme und eine Kette um deinen Hals und gab dir einen Ring an deine Nase und Ohrringe an deine Ohren und eine schöne Krone auf dein Haupt. So warst du geschmückt mit Gold und Silber und gekleidet mit kostbarer Leinwand, Seide und bunten Kleidern. Du aßest feinstes Mehl, Honig und Öl und wurdest überaus schön und kamst zu königlichen Ehren. Und dein Ruhm erscholl unter den Völkern deiner Schönheit wegen, die vollkommen war durch den Schmuck, den ich dir angelegt hatte, spricht Gott der HERR. Aber du verließest dich auf deine Schönheit. Und weil du so gerühmt wurdest, triebst du Hurerei und botest dich jedem an, der vorüberging, und warst ihm zu Willen. Du nahmst von deinen Kleidern und machtest dir bunte Opferhöhen daraus und triebst dort deine Hurerei, wie es nie geschehen ist noch geschehen wird. Du nahmst auch dein schönes Geschmeide, das ich dir von meinem Gold und Silber gegeben hatte, und machtest dir Götzenbilder daraus und triebst deine Hurerei mit ihnen. Und du nahmst deine bunten Kleider und bedecktest sie damit, und mein Öl und Räucherwerk legtest du ihnen vor. Meine Speise, die ich dir zu essen gab, feinstes Mehl, Öl und Honig, legtest du ihnen vor zum lieblichen Geruch. Ja, es kam dahin, spricht Gott der HERR, daß du deine Söhne und Töchter nahmst, die du mir geboren hattest, und opfertest sie ihnen zum Fraß. War es denn noch nicht genug mit deiner Hurerei, daß du meine Kinder schlachtetest und liebest sie für die Götzen verbrennen? Und bei all deinen Greueln und deiner Hurerei hast du nie gedacht an die Zeit deiner Jugend, wie du bloß und nackt warst und in deinem Blute lagst. Und nach all diesen deinen Übeltaten – oh weh, weh dir! spricht Gott der HERR – bautest du dir einen Hurenaltar und machtest dir ein Lager darauf an allen Plätzen. An jeder Straßenecke bautest du dein Hurenlager und machtest deine Schönheit zum Abscheu. Du spreiztest deine Beine für alle, die vorübergingen, und triebst viel Hurerei. Zuerst triebst du Hurerei mit den Ägyptern, deinen Nachbarn voller Geilheit, und triebst viel Hurerei, um mich zu reizen. Ich aber streckte meine Hand aus gegen dich und entzog dir einen Teil meiner Gaben und gab dich preis der Willkür deiner Feinde, der Töchter der Philister, die sich schämten über dein schamloses Treiben. Danach triebst du Hurerei mit den Assyrern, weil du nicht satt geworden warst; du triebst mit ihnen Hurerei und wurdest auch hier nicht satt. Da triebst du noch mehr Hurerei mit dem Krämerland Chaldäa; doch auch da wurdest du nicht satt. Wie fieberte doch dein Herz, spricht Gott der HERR, daß du alle diese Werke einer großen Erzhure tatest: daß du deinen Hurenaltar bautest an allen Straßenecken und dir ein Hurenlager machtest auf allen Plätzen! Dazu warst du nicht wie sonst eine Hure; denn du hast ja Geld dafür verschmätzt. Du Ehebrecherin, die du dir Fremde anstelle deines Mannes nimmst! Allen andern Huren gibt man Geld; du aber gibst allen deinen Liebhabern noch Geld dazu und kaufst sie, damit sie von überall her zu dir kommen und mit dir Hurerei treiben. So ist es bei dir mit deiner Hurerei umgekehrt wie bei andern Weibern, weil man dir nicht nachläuft und dir nicht Geld gibt, sondern du noch Geld dazugibst; bei dir ist es also umgekehrt. Darum, du Hure, höre des HERRN Wort! So spricht Gott der HERR: Weil du bei deiner Hurerei deine Scham entblößtest und deine Blöße vor deinen Liebhabern aufdecktest, und wegen all deiner greulichen Götzen und wegen des Blutes deiner Kinder, die du ihnen geopfert hast: Darum, siehe, ich will sammeln alle deine Liebhaber, denen du gefallen hast, alle, die du geliebt, samt allen, die du nicht geliebt hast, und will sie gegen dich versammeln von überall her und will ihnen deine Blöße aufdecken, daß sie deine ganze Blöße sehen sollen. Und ich will dich richten, wie man Ehebrecherinnen und Mörderinnen richtet; ich lasse Grimm und Eifer über dich kommen. Und ich will dich in ihre Hände geben, daß sie deinen Hurenaltar abbrechen und dein Lager einreißen und dir deine Kleider ausziehen und dein schönes Geschmeide dir nehmen und dich nackt und bloß liegen lassen. Und sie sollen eine Versammlung gegen dich einberufen und dich steinigen und mit ihren Schwertern zerhauen und deine Häuser mit Feuer verbrennen und an dir das Gericht vollstrecken vor den Augen vieler

	<p>Frauen. So will ich deiner Hurerei ein Ende machen, und auch Geld sollst du nicht mehr dafür geben. Dann kommt mein Grimm gegen dich zum Ziel, und mein Eifer läßt von dir ab, so daß ich Ruhe habe und nicht mehr zürnen muß. Weil du nicht gedacht hast an die Zeit deiner Jugend, sondern mich mit all dem zum Zorn gereizt hast, darum will ich auch all dein Tun auf deinen Kopf kommen lassen, spricht Gott der HERR. Hast du nicht Unzucht getrieben zu all deinen Greueln hinzu? Siehe, wer gern in Sprichwörtern redet, wird von dir dies Sprichwort sagen: «Wie die Mutter, so die Tochter.» Du bist die Tochter deiner Mutter, die ihren Mann und ihre Kinder von sich stieß, und bist die Schwester deiner Schwestern, die ihre Männer und Kinder von sich stießen. Eure Mutter war eine von den Hetitern und euer Vater ein Amoriter. Deine große Schwester ist Samaria mit ihren Töchtern, die dir zur Linken wohnt, und deine kleine Schwester ist Sodom mit ihren Töchtern, die zu deiner Rechten wohnt. Es war dir nicht genug, in ihren Wegen zu gehen und nach ihren Greueln zu tun; du hast es noch ärger getrieben als sie in all deinem Tun. So wahr ich lebe, spricht Gott der HERR: Sodom, deine Schwester, samt ihren Töchtern hat's nicht so getrieben wie du und deine Töchter. Siehe, das war die Schuld deiner Schwester Sodom: Hoffart und alles in Fülle und sichere Ruhe hatte sie mit ihren Töchtern; aber dem Armen und Elenden halfen sie nicht, sondern waren stolz und taten Greuel vor mir. Darum habe ich sie auch hinweggetan, wie du gesehen hast. So hat auch Samaria nicht die Hälfte deiner Sünden getan, sondern du hast so viel mehr Greuel getan als sie, daß deine Schwester gerecht dasteht gegenüber all den Greueln, die du getan hast. So trag du nun auch deine Schande, weil du an die Stelle deiner Schwester getreten bist durch deine Sünden, mit denen du größere Greuel getan hast als sie; sie steht gerechter da als du. So schäme du dich nun auch und trag deine Schande, während deine Schwester gerecht dasteht. Ich will aber ihr Geschick wenden, nämlich das Geschick Sodoms und ihrer Töchter und das Geschick Samarias und ihrer Töchter und auch dein Geschick in ihrer Mitte, daß du deine Schande tragen mußt und dich über all das schämst, was du getan hast, ihnen zum Trost. Und deine Schwestern, Sodom und ihre Töchter, sollen wieder werden, wie sie zuvor gewesen sind, und Samaria und ihre Töchter sollen wieder werden, wie sie zuvor gewesen sind; und auch du und deine Töchter sollen wieder werden, wie ihr zuvor gewesen seid. Und doch nahmst du den Namen Sodoms, deiner Schwester, nicht in den Mund zur Zeit deines Hochmuts, als deine Blöße noch nicht aufgedeckt war wie zur Zeit, als dich die Töchter Edoms und die Töchter der Philister überall schmähten und dich ringsumher verachteten. Deine Schandtät und deine Greuel – die mußt du tragen, spricht der HERR. Denn so spricht Gott der HERR: Ich will dir tun, wie du getan hast, als du den Eid verachtet und den Bund gebrochen hast. Ich will aber gedenken an meinen Bund, den ich mit dir geschlossen habe zur Zeit deiner Jugend, und will mit dir einen ewigen Bund aufrichten. Dann wirst du an deine Wege denken und dich schämen, wenn ich deine großen und kleinen Schwestern nehmen und sie dir zu Töchtern geben werde, aber nicht um deines Bundes willen. Und ich will meinen Bund mit dir aufrichten, so daß du erfahren sollst, daß ich der HERR bin, damit du daran denkst und dich schämst und vor Scham deinen Mund nicht mehr aufzutun wagst, wenn ich dir alles vergeben werde, was du getan hast, spricht Gott der HERR.</p>
Hes 17	<p>Und des HERRN Wort geschah zu mir: Du Menschenkind, lege dem Hause Israel ein Rätsel vor und ein Gleichnis und sprich: So spricht Gott der HERR: Ein großer Adler mit großen Flügeln und langen Fittichen und vollen Schwingen, die bunt waren, kam auf den Libanon und nahm hinweg den Gipfel einer Zeder und brach die Spitze ab und führte sie ins Krämerland und setzte sie in die Händlerstadt. Dann nahm er ein Gewächs des Landes und pflanzte es in gutes Land, wo viel Wasser war, und setzte es am Ufer ein. Und es wuchs und wurde ein ausgebreiteter Weinstock mit niedrigem Stamm; denn seine Ranken bogen sich zu ihm, und seine Wurzeln blieben unter ihm; und so wurde es ein Weinstock, der Schößlinge hervortrieb und Zweige. Da kam ein anderer großer</p>

	<p>Adler mit großen Flügeln und starken Schwingen. Und siehe, der Weinstock bog seine Wurzeln zu diesem Adler hin und streckte seine Ranken ihm entgegen; der Adler sollte ihm mehr Wasser geben als das Beet, in das er gepflanzt war. Und er war doch auf guten Boden an viel Wasser gepflanzt, so daß er wohl hätte Zweige bringen können, Früchte tragen und ein herrlicher Weinstock werden. So sage nun: So spricht Gott der HERR: Sollte der geraten? Wird man nicht seine Wurzeln ausreißen, daß seine Früchte verderben? Und er wird verdorren; alle Blätter, die ihm gewachsen sind, werden verwelken. Ohne große Kraft und ohne viel Volk wird man ihn mit seinen Wurzeln ausreißen. Siehe, er ist zwar gepflanzt; aber sollte er geraten? Sobald der Ostwind über ihn kommt, wird er verdorren auf dem Beet, auf dem er gewachsen ist. Und des HERRN Wort geschah zu mir: Sprich doch zu dem Haus des Widerspruchs: Wißt ihr nicht, was damit gemeint ist? Und sprich: Siehe, es kam der König von Babel nach Jerusalem und nahm seinen König und seine Oberen und führte sie weg zu sich nach Babel. Und er nahm einen vom königlichen Geschlecht und schloß einen Bund mit ihm und nahm einen Eid von ihm; aber die Gewaltigen im Lande führte er fort, damit das Königtum niedrig bliebe und sich nicht erheben könnte, sondern sein Bund gehalten würde und bestünde. Aber er fiel von ihm ab und sandte seine Boten nach Ägypten, dass man ihm Rosse und viel Kriegsvolk schicken sollte. Sollte es ihm gelingen? Sollte er davonkommen, wenn er das tut? Sollte er, der den Bund bricht, davonkommen? So wahr ich lebe, spricht Gott der HERR: an dem Ort des Königs, der ihn als König eingesetzt hat, dessen Eid er verachtet und dessen Bund er gebrochen hat, da soll er sterben, mitten in Babel. Auch wird ihm der Pharao nicht beistehen im Kriege mit einem großen Heer und viel Volk, wenn man zum Sturm den Wall aufwerfen und die Bollwerke bauen wird, so dass viele umkommen. Denn weil er den Eid verachtet und den Bund gebrochen hat, weil er seine Hand darauf gegeben und doch dies alles getan hat, wird er nicht davonkommen. Darum spricht Gott der HERR: So wahr ich lebe, will ich meinen Eid, den er verachtet hat, und meinen Bund, den er gebrochen hat, auf seinen Kopf kommen lassen. Ich will mein Netz über ihn werfen, und er soll in meinem Garn gefangen werden, und ich will ihn nach Babel bringen und will dort mit ihm ins Gericht gehen, weil er mir die Treue gebrochen hat. Und alle Auserlesenen von seiner ganzen Streitmacht sollen durchs Schwert fallen, und alle, die übriggeblieben sind, sollen in alle Winde zerstreut werden, und ihr sollt erfahren, daß ich, der HERR, es geredet habe. So spricht Gott der HERR: Dann will ich selbst von dem Wipfel der Zeder die Spitze wegnehmen und ihr einen Platz geben; ich will oben von ihren Zweigen ein zartes Reis brechen und will's auf einen hohen und erhabenen Berg pflanzen. Auf den hohen Berg Israels will ich's pflanzen, daß es Zweige gewinnt und Früchte bringt und ein herrlicher Zedernbaum wird, so daß Vögel aller Art in ihm wohnen und alles, was fliegt, im Schatten seiner Zweige bleiben kann. Und alle Bäume auf dem Felde sollen erkennen, daß ich der HERR bin: Ich erniedrige den hohen Baum und erhöhe den niedrigen; ich lasse den grünen Baum verdorren, und den dürren Baum lasse ich grünen. Ich, der HERR, rede es und tue es auch.</p>
Hes 19	<p>Und du, stimm ein Klagelied an über die Fürsten Israels und sprich: Welch eine Löwin war deine Mutter! Unter Löwen lagerte sie, unter jungen Löwen zog sie ihre Jungen auf. Und eins ihrer Jungen zog sie groß, und es wurde ein junger Löwe daraus; der lernte, Tiere zu reißen, ja, Menschen fraß er. Da boten sie Völker gegen ihn auf, fingen ihn in ihrer Grube und führten ihn in Ketten nach Ägyptenland. Als nun die Mutter sah, daß ihre Hoffnung verloren war, nachdem sie lange gehofft hatte, nahm sie ein andres von ihren Jungen und machte einen jungen Löwen daraus. Der lebte unter den Löwen, wurde ein junger Löwe und lernte Tiere zu reißen, ja, Menschen fraß er. Er zerstörte ihre Burgen und verwüstete ihre Städte, daß das Land und was darin war vor seinem lauten Brüllen sich entsetzte. Da stellten sie Völker aus allen Ländern ringsumher gegen ihn auf und warfen ihr Netz über ihn und fingen ihn in ihrer Grube und stießen ihn</p>

	<p>gefesselt in einen Käfig und führten ihn zum König von Babel; und man brachte ihn in Gewahrsam, damit seine Stimme nicht mehr gehört würde auf den Bergen Israels. Deine Mutter war wie ein Weinstock im Weingarten, am Wasser gepflanzt; fruchtbar und voller Ranken war er von dem vielen Wasser; seine Ranken wurden so stark, daß sie zu Zeptern taugten; sein Wuchs wurde hoch bis an die Wolken, und man sah, daß er so hoch war und so viele Ranken hatte. Aber er wurde im Grimm ausgerissen und zu Boden geworfen. Der Ostwind ließ seine Frucht verdorren, und seine starken Ranken wurden zerbrochen, daß sie verdorrten und verbrannt wurden. Nun ist er gepflanzt in eine Wüste, in ein dürres, durstiges Land, und ein Feuer ging aus von seinen starken Ranken; das verzehrte seine Frucht. Es blieb an ihm keine starke Ranke mehr für ein Zepter. Das ist ein Klagelied; zum Klagelied ist es geworden.</p>
Hes 21: 1-5	<p>Und des HERRN Wort geschah zu mir: Du Menschenkind, richte dein Angesicht nach Teman hin und rufe nach Süden und weissage gegen den Wald im Südland und sprich zum Wald im Südland: Höre des HERRN Wort! So spricht Gott der HERR: Siehe, ich will in dir ein Feuer anzünden, das soll grüne und dürre Bäume verzehren, daß man seine Flamme nicht wird löschen können, sondern es soll durch sie jedes Angesicht versengt werden vom Südland bis zum Norden hin. Und alles Fleisch soll sehen, daß ich, der HERR, es angezündet habe und niemand es löschen kann. Ich aber sprach: Ach, Herr HERR, sie sagen von mir: Redet der nicht immer in Rätseln?</p>
Hes 22: 17-22	<p>Und des HERRN Wort geschah zu mir: Du Menschenkind, das Haus Israel ist mir zu Schlacken geworden; sie alle sind Kupfer, Zinn, Eisen und Blei im Ofen; ja, zu Silberschlacken sind sie geworden. Darum spricht Gott der HERR: Weil ihr denn alle Schlacken geworden seid, siehe, so will ich euch alle in Jerusalem zusammenbringen. Wie man Silber, Kupfer, Eisen, Blei und Zinn im Ofen zusammenbringt, daß man ein Feuer darunter anfacht und es zerschmelzen läßt, so will ich auch euch in meinem Zorn und Grimm zusammenbringen, hineintun und schmelzen. Ja, ich will euch sammeln und das Feuer meines Zorns gegen euch anfachen, daß ihr darin zerschmelzen müßt. Wie das Silber im Ofen zerschmilzt, so sollt auch ihr darin erschmelzen und sollt erfahren, daß ich, der HERR, meinen Grimm über euch ausgeschüttet habe.</p>
Hes 23	<p>Und des HERRN Wort geschah zu mir: Du Menschenkind, es waren zwei Frauen, Töchter einer Mutter. Die wurden Huren in Ägypten schon in ihrer Jugend; dort ließen sie nach ihren Brüsten greifen und ihren jungen Busen betasten. Die große hieß Ohola und ihre Schwester Oholiba. Und ich nahm sie zu Frauen, und sie gebaren mir Söhne und Töchter. Ohola ist Samaria und Oholiba Jerusalem. Ohola trieb Hurerei hinter meinem Rücken und entbrannte für ihre Liebhaber, für die Assyrer, die zu ihr kamen, für die Statthalter und Hauptleute, die mit Purpur gekleidet waren, lauter junge hübsche Leute, die auf Rossen ritten. Und sie buhlte mit ihnen, lauter auserlesenen Söhnen Assurs, und bei allen, für die sie entbrannte, machte sie sich auch unrein mit ihren Götzen. Dazu ließ sie auch nicht von ihrer Hurerei mit den Ägyptern, die bei ihr gelegen hatten in ihrer Jugend und ihre jungen Brüste betastet und schlimme Hurerei mit ihr getrieben hatten. Da übergab ich sie in die Hand ihrer Liebhaber, der Söhne Assurs, für die sie entbrannt war. Die deckten ihre Blöße auf und nahmen ihre Söhne und Töchter weg; sie selbst aber töteten sie mit dem Schwert, und sie wurde zum Gespött unter den Frauen. So vollzogen sie Als aber ihre Schwester Oholiba das sah, entbrannte sie noch viel mehr als ihre Schwester und trieb die Hurerei noch schlimmer als sie. Sie entbrannte für die Söhne Assurs, Statthalter und Hauptleute, die zu ihr kamen, herrlich gekleidet, lauter junge hübsche Leute, die auf Rossen ritten. Da sah ich, daß sie beide auf gleiche Weise unrein geworden waren. Aber diese trieb ihre Hurerei noch weiter. Denn sie sah Bilder von Männern an der Wand in roter Farbe, Bilder von Chaldäern, um ihre Lenden gegürtet und bunte Turbane auf ihren Köpfen, ein Bild gewaltiger Kämpfer allesamt, wie eben die Söhne Babels sind, deren Vaterland Chaldäa ist. Da entbrannte sie für sie, sobald sie die Bilder sah, und schickte Boten zu ihnen</p>

nach Chaldäa. Und die Söhne Babels kamen zu ihr, um bei ihr zu schlafen, und machten sie unrein mit ihrer Hurerei, und sie machte sich unrein mit ihnen, bis sie ihrer müde wurde. Als sie ihre Hurerei so offen trieb und ihre Schande so enthüllte, da wurde ich auch ihrer überdrüssig, wie ich ihrer Schwester müde geworden war. Sie aber trieb ihre Hurerei immer schlimmer und dachte an die Zeit ihrer Jugend, als sie in Ägyptenland zur Hure geworden war, und entbrannte für ihre Liebhaber, deren Brunst war wie die der Esel und der Hengste. Und du sehntest dich nach der Unzucht deiner Jugend, als die Ägypter nach deinen Brüsten griffen und deinen Busen betasteten. Darum, Oholiba, so spricht Gott der HERR: Siehe, ich will deine Liebhaber, deren du müde geworden bist, gegen dich aufstehen lassen und will sie von überall her gegen dich zusammenbringen, nämlich die Söhne Babels und alle Chaldäer, die von Pekod, Schoa und Koa und alle Assyrer mit ihnen, die schöne junge Mannschaft, lauter Statthalter und Hauptleute, Ritter und Edle, die alle auf Rossen reiten. Und sie werden über dich kommen, gerüstet mit Rossen und Wagen und mit viel Kriegsvolk und werden dich ringsum belagern mit großen und kleinen Schilden und Helmen. Denen will ich den Rechtsfall vorlegen, daß sie dich richten sollen nach ihrem Recht. Ich will meinen Eifer gegen dich richten, daß sie unbarmherzig an dir handeln sollen. Sie sollen dir Nase und Ohren abschneiden, und was von dir übrigbleibt, soll durchs Schwert fallen. Sie sollen deine Söhne und Töchter wegnehmen und, was von dir übrigbleibt, mit Feuer verbrennen. Sie sollen dir deine Kleider ausziehen und deinen Schmuck wegnehmen. So will ich deiner Unzucht und deiner Hurerei, die du seit Ägyptenland treibst, ein Ende machen, daß du deine Augen nicht mehr nach ihnen aufheben und an Ägypten nicht mehr denken sollst. Denn so spricht Gott der HERR: Siehe, ich will dich denen preisgeben, denen du feind geworden und deren du müde bist. Die sollen wie Feinde mit dir umgehen und alles nehmen, was du erworben hast, und dich nackt und bloß liegen lassen. Da soll die Schande deiner Hurerei und deine Unzucht und deine Buhlerei aufgedeckt werden. Das soll dir angetan werden um deiner Hurerei willen, die du mit den Heiden getrieben, weil du dich mit ihren Götzen unrein gemacht hast. Du bist auf dem Wege deiner Schwester gegangen, darum gebe ich dir auch ihren Kelch in die Hand. So spricht Gott der HERR: Du mußt den Kelch deiner Schwester trinken, so tief und weit er ist; du sollst zu so großem Spott und Hohn werden, daß es unerträglich sein wird. Du mußt dich mit starkem Trank und Jammer volltrinken; denn der Kelch deiner Schwester Samaria ist ein Kelch des Grauens und Entsetzens. Den mußt du bis zur Neige austrinken, danach die Scherben ausschürfen und deine Brüste zerreißen; denn ich habe es geredet, spricht Gott der HERR. Darum spricht Gott der HERR: Weil du mich vergessen und mich verworfen hast, so trage nun auch du deine Unzucht und deine Hurerei! Und der HERR sprach zu mir: Du Menschenkind, willst du nicht Oholiba richten? Zeige ihnen ihre Greuelthaten: wie sie Ehebruch getrieben und Blut vergossen und die Ehe gebrochen haben mit ihren Götzen; und wie sie ihnen noch dazu ihre Kinder, die sie mir geboren hatten, zum Fraß darbrachten. Überdies haben sie mir das angetan: sie haben noch am gleichen Tag mein Heiligtum unrein gemacht und meine Sabbate entheiligt. Denn als sie ihre Kinder den Götzen geschlachtet hatten, gingen sie noch am gleichen Tag in mein Heiligtum, es zu entheiligen. Siehe, so haben sie es in meinem Hause getrieben. Sie haben sogar Boten geschickt nach Männern, die aus fernen Landen kommen sollten. Und siehe, als sie kamen, da badetest du dich und schminktest dich und schmücktest dich mit Geschmeide ihnen zu Ehren und saßest auf einem herrlichen Polster, und ein Tisch war davor hergerichtet; darauf legtest du mein Räucherwerk und mein Öl. Und es erhob sich in der Stadt ein großes Freudengeschrei über die Männer, weil solch eine Menge von Menschen herbeigebracht war aus Saba, aus der Wüste, und sie gaben ihnen Geschmeide an ihre Arme und schöne Kronen auf ihre Häupter. Ich aber dachte: Sie ist das Ehebrechen gewohnt von alters her, sie kann das Huren nicht lassen. Denn man ging zu ihr, wie man zu einer Hure geht; so ging man zu Oholiba, den

	<p>zuchtlosen Weibern. Darum werden gerechte Männer sie richten nach dem Recht, das für Ehebrecherinnen und für Mörderinnen gilt; denn sie sind Ehebrecherinnen, und ihre Hände sind voll Blut. Denn so spricht Gott der HERR: Man berufe eine Versammlung gegen sie ein und gebe sie als Raub und Beute preis, daß die Leute sie steinigen und mit ihren Schwertern erstechen und ihre Söhne und Töchter umbringen und ihre Häuser mit Feuer verbrennen. So will ich der Unzucht im Lande ein Ende machen, daß alle Frauen sich warnen lassen und nicht nach solcher Unzucht tun. Und man wird die Strafe für eure Unzucht auf euch legen, und ihr sollt tragen, was ihr mit euren Götzen gesündigt habt, und sollt erfahren, daß ich Gott der HERR bin.</p>
<p>Hes 24: 2-14</p>	<p>Du Menschenkind, schreib dir diesen Tag auf, ja, eben diesen Tag; denn der König von Babel hat sich an eben diesem Tage vor Jerusalem gelagert. Und gib dem Haus des Widerspruchs ein Gleichnis und sprich zu ihnen: So spricht Gott der HERR: Setze einen Topf auf, setz ihn auf und gieß Wasser hinein! Tu Fleisch hinein, lauter gute Stücke, Lenden und Schultern, und fülle ihn mit den besten Knochen. Nimm das Beste von der Herde und schichte Holzscheite darunter und laß die Stücke tüchtig sieden und auch die Knochen darin gut kochen. Darum spricht Gott der HERR: Wehe der Stadt voller Blutschuld, die einem Topf gleicht, an dem Rost sitzt und nicht abgehen will! Nimm ein Stück nach dem andern heraus und lose nicht darum, welches zuerst heraus soll. Denn das Blut, das sie vergossen hat, ist noch in ihrer Mitte; auf den nackten Felsen und nicht auf die Erde hat sie es verschüttet, so daß man's mit Erde hätte zudecken können. Und ich ließ sie darum das Blut auf den nackten Felsen schütten, damit es nicht zugedeckt würde, so dass der Grimm über sie kommt und es gerächt wird. Darum spricht Gott der HERR: Wehe, du Stadt voller Blutschuld, auch ich will den Holzstoß groß machen! – Trage nur viel Holz her, bring das Feuer zum Lodern, koche das Fleisch gar und gieß die Brühe aus, daß die Knochen anbrennen; stelle den Topf leer auf die Glut, damit er heiß wird und sein Erz glüht und seine Unreinheit schmilzt und sein Rost abgeht! Aber so sehr der Topf glüht, will doch der starke Rost von ihm im Feuer nicht abgehen. – Weil du durch Unzucht dich unrein gemacht hast und nicht rein wurdest von deiner Unreinheit, obwohl ich dich reinigen wollte, darum sollst du hinfort nicht wieder rein werden, bis mein Grimm sich an dir gekühlt hat. Ich, der HERR, habe es geredet! Es wird kommen, ich will's tun und nicht säumen. Ich will nicht schonen, und es wird mich nicht reuen; sondern sie sollen dich richten, wie du gelebt und getan hast, spricht Gott der HERR.</p>
<p>Hes 24: 15- 27</p>	<p>Und des HERRN Wort geschah zu mir: Du Menschenkind, siehe, ich will dir deiner Augen Freude nehmen durch einen plötzlichen Tod. Aber du sollst nicht klagen und nicht weinen und keine Träne vergießen. Heimlich darfst du seufzen, aber keine Totenklage halten, sondern du sollst deinen Kopfbund anlegen und deine Schuhe anziehen; du sollst deinen Bart nicht verhüllen und nicht das Trauerbrot essen. Und als ich am Morgen zum Volk geredet hatte, starb mir am Abend meine Frau. Und ich tat am andern Morgen, wie mir befohlen war. Und das Volk sprach zu mir: Willst du uns nicht erklären, was das für uns bedeutet, was du tust? Und ich sprach zu ihnen: Der HERR hat mit mir geredet und gesagt: Sage dem Hause Israel: So spricht Gott der HERR: Siehe, ich will mein Heiligtum, eure herrliche Zuflucht, die Freude eurer Augen, das Verlangen eures Herzens, entheiligen, und eure Söhne und Töchter, die ihr dort zurücklassen mußtet, werden durchs Schwert fallen. – Da werdet ihr dann tun, wie ich getan habe: euren Bart werdet ihr nicht verhüllen und nicht das Trauerbrot essen, sondern werdet euren Kopfbund auf eurem Haupt behalten und eure Schuhe an den Füßen; ihr werdet nicht klagen und nicht weinen, sondern in eurer Schuld vergehen und untereinander seufzen. – So soll Hesekiel für euch ein Wahrzeichen sein, daß ihr tun werdet, wie er getan hat, wenn es nun kommen wird. Dann werdet ihr erfahren, daß ich Gott der HERR bin. Und du, Menschenkind, ist es nicht so? An dem Tage, an dem ich von ihnen nehme ihre Zuflucht und ganze Wonne, die Freude ihrer Augen und das</p>

	<p>Verlangen ihres Herzens, dazu ihre Söhne und Töchter, ja, an jenem Tage wird einer, der entronnen ist, zu dir kommen und dir's kundtun. An jenem Tage wird dein Mund aufgetan werden, wenn der kommt, der entronnen ist, so daß du reden kannst und nicht mehr stumm bist; und du wirst für sie ein Wahrzeichen sein, daß sie erfahren, daß ich der HERR bin.</p>
Hes 29: 3-7	<p>Rede und sprich: So spricht Gott der HERR: Siehe, ich will an dich, Pharao, du König von Ägypten, du großer Drache, der du in deinem Strom liegst und sprichst: «Der Strom ist mein, und ich habe ihn mir gemacht.» Aber ich will dir einen Haken ins Maul legen und die Fische in deinem Strom an deine Schuppen hängen und will dich aus deinem Strom herausziehen samt allen Fischen in deinem Strom, die an deinen Schuppen hängen. Ich will dich und alle Fische aus deinem Strom in die Wüste werfen; du wirst aufs Land fallen und nicht wieder aufgelesen und gesammelt werden, sondern ich gebe dich den Tieren auf dem Land und den Vögeln des Himmels zum Fraß. Und alle, die in Ägypten wohnen, sollen erfahren, daß ich der HERR bin. Weil du dem Hause Israel ein Rohrstab gewesen bist – wenn sie dich mit der Hand anfaßten, so brachst du und stachst sie in die Seite; und wenn sie sich auf dich lehnten, so brachst du entzwei, und alle Hüften wankten.</p>
Hes 31: 2-14	<p>Du Menschenkind, sage zum Pharao, dem König von Ägypten, und zu seinem stolzen Volk: Wem bist du gleich in deiner Herrlichkeit? Siehe, einem Zedernbaum auf dem Libanon, mit schönen Ästen und dichtem Laub und sehr hoch, so daß sein Wipfel in die Wolken ragte. Wasser ließ ihn groß werden und die Flut der Tiefe in die Höhe wachsen. Ihre Ströme gingen rings um seinen Stamm her, und ihre Rinnsale sandte sie zu allen Bäumen auf dem Felde. Darum ist er höher geworden als alle Bäume auf dem Felde und trieb viele Äste und lange Zweige; denn er hatte Wasser genug, sich auszubreiten. Alle Vögel des Himmels nisteten auf seinen Ästen, und alle Tiere des Feldes hatten Junge unter seinen Zweigen, und unter seinem Schatten wohnten alle großen Völker. Er war schön geworden in seiner Größe mit seinen langen Ästen; denn seine Wurzeln hatten viel Wasser. So war ihm kein Zedernbaum gleich in Gottes Garten, und die Zypressen waren seinen Ästen nicht zu vergleichen, und die Platanen waren nichts gegen seine Zweige. Ja, er war so schön wie kein Baum im Garten Gottes. Ich hatte ihn so schön gemacht mit seinen vielen Ästen, daß ihn alle Bäume von Eden im Garten Gottes beneideten. Darum – so spricht Gott der HERR: Weil er so hoch geworden war, daß sein Wipfel bis in die Wolken ragte, und weil sein Herz sich erhob, da er so hoch geworden war, darum gab ich ihn dem Mächtigsten unter den Völkern in die Hände, daß der mit ihm umginge, wie er verdient hat mit seinem gottlosen Tun, und ihn vertriebe. Fremde hieben ihn um, die Gewalttätigsten unter den Völkern, und ließen ihn liegen. Seine Äste fielen auf die Berge und in alle Täler, und seine Zweige lagen zerbrochen an allen Bächen im Lande, so daß alle Völker auf Erden wegziehen mußten und ihn liegen ließen, weil er keinen Schatten mehr gab. Alle Vögel des Himmels saßen auf seinem gefälltten Stamm, und alle Tiere des Feldes legten sich auf seine Äste, damit sich fortan kein Baum am Wasser wegen seiner Höhe überhebe und seinen Wipfel bis in die Wolken recke und kein Baum am Wasser sich erhebe über die andern. Denn sie müssen alle unter die Erde und dem Tod übergeben werden zu den Menschen, die in die Grube fahren.</p>
Hes 34: 11- 14	<p>Und des HERRN Wort geschah zu mir: Du Menschenkind, weissage gegen die Hirten Israels, weissage und sprich zu ihnen: So spricht Gott der HERR: Wehe den Hirten Israels, die sich selbst weiden! Sollen die Hirten nicht die Herde weiden? Aber ihr eßt das Fett und kleidet euch mit der Wolle und schlachtet das Gemästete, aber die Schafe wollt ihr nicht weiden. Das Schwache stärkt ihr nicht, und das Kranke heilt ihr nicht, das Verwundete verbindet ihr nicht, das Verirrte holt ihr nicht zurück und das Verlorene sucht ihr nicht; das Starke aber tretet ihr nieder mit Gewalt. Und meine Schafe sind zerstreut, weil sie keinen Hirten haben, und sind allen wilden Tieren zum Fraß</p>

	<p>geworden und zerstreut. Sie irren umher auf allen Bergen und auf allen hohen Hügeln und sind über das ganze Land zerstreut, und niemand ist da, der nach ihnen fragt oder auf sie achtet. Darum hört, ihr Hirten, des HERRN Wort! So wahr ich lebe, spricht Gott der HERR: weil meine Schafe zum Raub geworden sind und meine Herde zum Fraß für alle wilden Tiere, weil sie keinen Hirten hatten und meine Hirten nach meiner Herde nicht fragten, sondern die Hirten sich selbst weideten, aber meine Schafe nicht weideten, darum, ihr Hirten, hört des HERRN Wort! So spricht Gott der HERR: Siehe, ich will an die Hirten und will meine Herde von ihren Händen fordern; ich will ein Ende damit machen, daß sie Hirten sind, und sie sollen sich nicht mehr selbst weiden. Ich will meine Schafe erretten aus ihrem Rachen, daß sie sie nicht mehr fressen sollen. Denn so spricht Gott der HERR: Siehe, ich will mich meiner Herde selbst annehmen und sie suchen. Wie ein Hirte seine Schafe sucht, wenn sie von seiner Herde verirrt sind, so will ich meine Schafe suchen und will sie erretten von allen Orten, wohin sie zerstreut waren zur Zeit, als es trüb und finster war. Ich will sie aus allen Völkern herausführen und aus allen Ländern sammeln und will sie in ihr Land bringen und will sie weiden auf den Bergen Israels, in den Tälern und an allen Plätzen des Landes. Ich will sie auf die beste Weide führen, und auf den hohen Bergen in Israel sollen ihre Auen sein; da werden sie auf guten Auen lagern und fette Weide haben auf den Bergen Israels.</p>
<p>Hes 37: 1-14</p>	<p>Des HERRN Hand kam über mich, und er führte mich hinaus im Geist des HERRN und stellte mich mitten auf ein weites Feld; das lag voller Totengebeine. Und er führte mich überall hindurch. Und siehe, es lagen sehr viele Gebeine über das Feld hin, und siehe, sie waren ganz verdorrt. Und er sprach zu mir: Du Menschenkind, meinst du wohl, daß diese Gebeine wieder lebendig werden? Und ich sprach: HERR, mein Gott, du weißt es. Und er sprach zu mir: Weissage über diese Gebeine und sprich zu ihnen: Ihr verdorrtten Gebeine, höret des HERRN Wort! So spricht Gott der HERR zu diesen Gebeinen: Siehe, ich will Odem in euch bringen, daß ihr wieder lebendig werdet. Ich will euch Sehnen geben und lasse Fleisch über euch wachsen und überziehe euch mit Haut und will euch Odem geben, daß ihr wieder lebendig werdet; und ihr sollt erfahren, daß ich der HERR bin. Und ich weissagte, wie mir befohlen war. Und siehe, da rauschte es, als ich weissagte, und siehe, es regte sich, und die Gebeine rückten zusammen, Gebein zu Gebein. Und ich sah, und siehe, es wuchsen Sehnen und Fleisch darauf, und sie wurden mit Haut überzogen; es war aber noch kein Odem in ihnen. Und er sprach zu mir: Weissage zum Odem; weissage, du Menschenkind, und sprich zum Odem: So spricht Gott der HERR: Odem, komm herzu von den vier Winden und blase diese Getöteten an, daß sie wieder lebendig werden! Und ich weissagte, wie er mir befohlen hatte. Da kam der Odem in sie, und sie wurden wieder lebendig und stellten sich auf ihre Füße, ein überaus großes Heer. Und er sprach zu mir: Du Menschenkind, diese Gebeine sind das ganze Haus Israel. Siehe, jetzt sprechen sie: Unsere Gebeine sind verdorrt, und unsere Hoffnung ist verloren, und es ist aus mit uns. Darum weissage und sprich zu ihnen: So spricht Gott der HERR: Siehe, ich will eure Gräber auftun und hole euch, mein Volk, aus euren Gräbern herauf und bringe euch ins Land Israels. Und ihr sollt erfahren, daß ich der HERR bin, wenn ich eure Gräber öffne und euch, mein Volk, aus euren Gräbern heraufhole. Und ich will meinen Odem in euch geben, daß ihr wieder leben sollt, und will euch in euer Land setzen, und ihr sollt erfahren, daß ich der HERR bin. Ich rede es und tue es auch, spricht der HERR.</p>
<p>Hos 1: 2-9</p>	<p>Als der HERR anfang zu reden durch Hosea, sprach er zu ihm: Geh hin und nimm ein Hurenweib und Hurenkinder; denn das Land läuft vom HERRN weg der Hurerei nach. Und er ging hin und nahm Gomer, die Tochter Diblajims, zur Frau; die ward schwanger und gebar ihm einen Sohn. Und der HERR sprach zu ihm: Nenne ihn Jesreel; denn es ist nur noch eine kurze Zeit, dann will ich die Blutschuld von Jesreel heimsuchen am Hause Jehu und will mit dem Königreich des Hauses Israel ein Ende machen. Zur selben Zeit will ich den Bogen Israels zerbrechen in der Ebene Jesreel. Und sie ward</p>

	<p>abermals schwanger und gebar eine Tochter. Und er sprach zu ihm: Nenne sie Lo-Ruhama; denn ich will mich nicht mehr über das Haus Israel erbarmen, sondern ich will sie wegwerfen. Doch will ich mich erbarmen über das Haus Juda und will ihnen helfen durch den HERRN, ihren Gott; ich will ihnen aber nicht helfen durch Bogen, Schwert, Rüstung, Roß und Wagen. Und als sie Lo-Ruhama entwöhnt hatte, ward sie wieder schwanger und gebar einen Sohn. Und er sprach: Nenne ihn Lo-Ammi; denn ihr seid nicht mein Volk, so will ich auch nicht der Eure sein.</p>
Hos 2: 1-16	<p>Es wird aber die Zahl der Israeliten sein wie der Sand am Meer, den man weder messen noch zählen kann. Und es soll geschehen, anstatt daß man zu ihnen sagt: «Ihr seid nicht mein Volk», wird man zu ihnen sagen: «O ihr Kinder des lebendigen Gottes!» Denn es werden die Judäer und die Israeliten zusammenkommen und werden sich ein gemeinsames Haupt erwählen und aus dem Lande heraufziehen; denn der Tag Jesreels wird ein großer Tag sein. Sagt euren Brüdern, sie seien mein Volk, und zu euren Schwestern, sie seien in Gnaden. Fordert von eurer Mutter – sie ist ja nicht meine Frau, und ich bin nicht ihr Mann! –, daß sie die Zeichen ihrer Hurerei von ihrem Angesichte wegtue und die Zeichen ihrer Ehebrecherei zwischen ihren Brüsten, damit ich sie nicht nackt ausziehe und hinstelle, wie sie war, als sie geboren wurde, und ich sie nicht mache wie eine Wüste und wie ein dürres Land und sie nicht vor Durst sterben lasse! Und ich will mich ihrer Kinder nicht erbarmen, denn sie sind Hurenkinder. Ihre Mutter ist eine Hure, und die sie getragen hat, treibt es schändlich und spricht: Ich will meinen Liebhabern nachlaufen, die mir mein Brot und Wasser geben, Wolle und Flachs, Öl und Trank. Darum siehe, ich will ihr den Weg mit Dornen versperren und eine Mauer ziehen, daß sie ihren Pfad nicht finden soll. Und wenn sie ihren Liebhabern nachläuft und sie nicht einholen kann, und wenn sie nach ihnen sucht und sie nicht finden kann, so wird sie sagen: Ich will wieder zu meinem früheren Mann gehen; denn damals ging es mir besser als jetzt. Aber sie will nicht erkennen, daß ich es bin, der ihr Korn, Wein und Öl gegeben hat und viel Silber und Gold, das sie dem Baal zu Ehren gebraucht haben. Darum will ich mein Korn und meinen Wein mir wieder nehmen zu seiner Zeit und meine Wolle und meinen Flachs ihr entreißen, womit sie ihre Blöße bedeckt. Dann will ich ihre Scham aufdecken vor den Augen ihrer Liebhaber, und niemand soll sie aus meiner Hand erretten. Und ich will ein Ende machen mit allen ihren Freuden, Festen, Neumonden, Sabbaten und allen ihren Feiertagen. Ich will ihre Weinstöcke und Feigenbäume verwildern lassen, weil sie sagt: «Das ist mein Lohn, den mir meine Liebhaber gegeben haben.» Ich will eine Wildnis aus ihnen machen, daß die Tiere des Feldes sie fressen sollen. So will ich heimsuchen an ihr die Tage der Baale, an denen sie Räucheropfer darbringt und sich mit Stirnreifen und Halsbändern schmückt und ihren Liebhabern nachläuft, mich aber vergißt, spricht der HERR. Darum siehe, ich will sie locken und will sie in die Wüste führen und freundlich mit ihr reden.</p>
Hos 3:1	<p>Und der HERR sprach zu mir: Geh noch einmal hin und wirb um eine buhlerische und ehebrecherische Frau, wie denn der HERR um die Israeliten wirbt, obgleich sie sich zu fremden Göttern kehren und Traubenkuchen lieben.</p>
Hos 5: 13- 15	<p>Als aber Ephraim seine Krankheit und Judaseine Wunde fühlte, zog Ephraim hin nach Assur und schickte zum König Jareb. Aber der kann euch nicht helfen noch eure Wunde heilen. Denn ich bin für Ephraim wie ein Löwe und für das Haus Juda wie ein junger Löwe. Ich, ich zerreiße sie und gehe davon; ich schleppe sie weg, und niemand kann sie retten. Ich will wieder an meinen Ort gehen, bis sie ihre Schuld erkennen und mein Angesicht suchen; wenn's ihnen übel ergeht, so werden sie mich suchen:</p>

Hos 7: 4-7	Sie sind allesamt Ehebrecher, glühend wie ein Backofen, den der Bäcker heizt, wenn er den Teig ausgeknetet hat und ihn durchsäuern und aufgehen läßt. «Heute ist unseres Königs Fest!» Da werden die Oberen toll vom Wein, und er zieht die Spötter zu sich. Denn ihr Herz ist in heißer Glut wie ein Backofen, wenn sie Böses ersinnen. Ihr Grimm schläft die ganze Nacht, aber am Morgen brennt er lichterloh. Allesamt sind sie erhitzt wie ein Backofen, so daß sie ihre Richter fressen; ja, alle ihre Könige fallen, und es ist keiner unter ihnen, der mich anruft.
Hos 7: 12-13	Aber indem sie hin – und herlaufen, will ich mein Netz über sie werfen und sie herunterholen wie Vögel unter dem Himmel; ich will sie strafen, wie es ihrer Gemeinde verkündet ist. Weh ihnen, daß sie von mir weichen! Sie sollen vertilgt werden; denn sie sind abtrünnig geworden von mir. Ich wollte sie wohl erlösen; aber sie reden Lügen wider mich.
Hos 8: 7-8	Denn sie säen Wind und werden Sturm ernten. Ihre Saat soll nicht aufgehen; was dennoch aufwächst, bringt kein Mehl; und wenn es etwas bringen würde, sollen Fremde es verschlingen. Verschlungen wird Israel; die Heiden gehen mit ihnen um wie mit einem Gefäß, das niemand haben will.
Hos 10: 1-2	Israel ist ein üppig rankender Weinstock, der seine Frucht trägt. Aber je mehr Früchte er hatte, desto mehr Altäre machten sie; wo das Land am besten war, da richteten sie die schönsten Steinmale auf. Ihr Herz ist falsch; nun wird sie ihre Schuld treffen. Ihre Altäre sollen zerbrochen und ihre Steinmale zerstört werden.
Hos 10: 11-15	Ephraim war eine junge Kuh, daran gewöhnt, gern zu dreschen. Aber ich habe ihm ein Joch auf seinen schönen Nacken gelegt; ich will Ephraim einspannen; Juda soll pflügen und Jakob eggen. Säet Gerechtigkeit und erntet nach dem Maße der Liebe! Pflüget ein Neues, solange es Zeit ist, den HERRN zu suchen, bis er kommt und Gerechtigkeit über euch regnen läßt! Ihr aber pflüget Böses und erntet Übeltat und esset Lügenfrüchte. Weil du dich nun verläßt auf deinen Weg und auf die Menge deiner Helden, darum soll sich ein Getümmel erheben in deinem Volk, daß alle deine Festungen zerstört werden, gleichwie Schalman zerstörte Bet-Arbeel damals im Krieg, als die Mutter zerschmettert wurde samt den Kindern. So soll's euch zu Bethel auch ergehen um eurer großen Bosheit willen; schon früh am Morgen wird der König von Israel untergehen.
Hos 13: 6-9	Aber als sie geweidet wurden, daß sie satt wurden und genug hatten, erhob sich ihr Herz; darum vergessen sie mich. So will ich für sie wie ein Löwe werden und wie ein Panther am Wege auf sie lauern. Ich will sie anfallen wie eine Bärin, der ihre Jungen genommen sind, und will ihr verstocktes Herz zerreißen und will sie dort wie ein Löwe fressen; die wilden Tiere sollen sie zerreißen. Israel, du bringst dich ins Unglück; denn dein Heil steht allein bei mir.
Hos 14: 4-7	Assur soll uns nicht helfen; wir wollen nicht mehr auf Rossen reiten, auch nicht mehr sagen zu den Werken unserer Hände: «Ihr seid unser Gott.» Denn bei dir finden die Verwaisten Gnade. So will ich ihre Abtrünnigkeit wieder heilen; gerne will ich sie lieben; denn mein Zorn soll sich von ihnen wenden. Ich will für Israel wie ein Tau sein, daß es blühen soll wie eine Lilie, und seine Wurzeln sollen ausschlagen wie eine Linde und seine Zweige sich ausbreiten, daß es so schön sei wie ein Ölbaum und so guten Geruch gebe wie die Linde.
Joel 1: 2-8	Hört dies, ihr Ältesten, und merkt auf, alle Bewohner des Landes, ob solches geschehen sei zu euren Zeiten oder zu eurer Väter Zeiten! Sagt euren Kindern davon und laßt's eure Kinder ihren Kindern sagen und diese wiederum ihren Nachkommen: Was die Raupen übriglassen, das fressen die Heuschrecken, und was die Heuschrecken übriglassen, das fressen die Käfer, und was die Käfer übriglassen, das frißt das Geschmeiß. Wacht auf, ihr Trunkenen, und weinet, und heult, alle Weinsäufer, um den süßen Wein; denn er ist euch vor eurem Munde weggenommen! Denn es zieht herauf in

	mein Land ein Volk, mächtig und ohne Zahl; das hat Zähne wie die Löwen und Backenzähne wie die Löwinnen. Es verwüstet meinen Weinstock und frißt meinen Feigenbaum kahl, schält ihn ganz und gar ab, daß seine Zweige weiß dastehen. Heule wie eine Jungfrau, die Trauer anlegt um ihres Bräutigams willen!
Joel 3 (4): 13	Greift zur Sichel, denn die Ernte ist reif! Kommt und tretet, denn die Kelter ist voll, die Kufen laufen über, denn ihre Bosheit ist groß!
Am 3: 3-8	Können etwa zwei miteinander wandern, sie seien denn einig untereinander? Brüllt etwa ein Löwe im Walde, wenn er keinen Raub hat? Schreit etwa ein junger Löwe aus seiner Höhle, er habe denn etwas gefangen? Fällt etwa ein Vogel zur Erde, wenn kein Fangnetz da ist? Oder springt eine Falle auf von der Erde, sie habe denn etwas gefangen? Bläst man etwa die Posaune in einer Stadt und das Volk entsetzt sich nicht? Ist etwa ein Unglück in der Stadt, das der HERR nicht tut? – Gott der HERR tut nichts, er offenbare denn seinen Ratschluß den Propheten, seinen Knechten. – Der Löwe brüllt, wer sollte sich nicht fürchten? Gott der HERR redet, wer sollte nicht Prophet werden?
Am 3: 12	So spricht der HERR: Gleichwie ein Hirte dem Löwen zwei Beine oder ein Ohrläppchen aus dem Maul reißt, so sollen die Israeliten herausgerissen werden, die zu Samaria sitzen in der Ecke des Ruhebettes und auf dem Lager von Damast.
Am 4: 1-3	Höret dies Wort, ihr fetten Kühe, die ihr auf dem Berge Samarias seid und den Geringen Gewalt antut und schindet die Armen und sprecht zu euren Herren: Bringt her, laßt uns saufen! Gott der HERR hat geschworen bei seiner Heiligkeit: Siehe, es kommt die Zeit über euch, daß man euch herausziehen wird mit Angeln und, was von euch übrigbleibt, mit Fischhaken. Und ihr werdet zu den Mauerlücken hinaus müssen, eine jede vor sich hin, und zum Hermon weggeschleppt werden, spricht der HERR
Am 5: 18- 20	Weh denen, die des HERRN Tag herbeiwünschen! Was soll er euch? Denn des HERRN Tag ist Finsternis und nicht Licht, gleichwie wenn jemand vor dem Löwen flieht und ein Bär begegnet ihm und er kommt in ein Haus und lehnt sich mit der Hand an die Wand, so sticht ihn eine Schlange! Ja, des HERRN Tag wird finster und nicht licht sein, dunkel und nicht hell.
Am 7: 7-8	Er ließ mich abermals schauen, und siehe, der Herr stand auf der Mauer, die mit einem Bleilot gerichtet war, und er hatte ein Bleilot in seiner Hand. Und der HERR sprach zu mir: Was siehst du, Amos? Ich sprach: Ein Bleilot. Da sprach der Herr zu mir: Siehe, ich will das Bleilot legen an mein Volk Israel und ihm nichts mehr übersehen.
Am 8: 1-2	Gott der HERR ließ mich schauen, und siehe, da stand ein Korb mit reifem Obst. Und er sprach: Was siehst du, Amos? Ich aber antwortete: Einen Korb mit reifem Obst. Da sprach der HERR zu mir: Reif zum Ende ist mein Volk Israel; ich will ihm nichts mehr übersehen
Jona 4: 9-11	Da sprach Gott zu Jona: Meinst du, daß du mit Recht zürnst um der Staude willen? Und er sprach: Mit Recht zürne ich bis an den Tod. Und der HERR sprach: Dich jammert die Staude, um die du dich nicht gemüht hast, hast sie auch nicht aufgezogen, die in einer Nacht ward und in einer Nacht verdarb, und mich sollte nicht jammern Ninive, eine so große Stadt, in der mehr als hundertundzwanzigtausend Menschen sind, die nicht wissen, was rechts oder links ist, dazu auch viele Tiere?
Mal 1: 6-8	Ein Sohn soll seinen Vater ehren und ein Knecht seinen Herrn. Bin ich nun Vater, wo ist meine Ehre? Bin ich Herr, wo fürchtet man mich? spricht der HERR Zebaoth zu euch Priestern, die meinen Namen verachten. Ihr aber sprecht: «Wodurch verachten wir denn deinen Namen?» Dadurch daß ihr opfert auf meinem Altar unreine Speise. Ihr aber sprecht: «Womit opfern wir dir denn Unreines?» Dadurch daß ihr sagt: «Des HERRN Tisch ist für nichts zu achten.» Denn wenn ihr ein blindes Tier opfert, so haltet ihr das nicht für böse; und wenn ihr ein lahmes oder ein krankes opfert, so haltet ihr das auch

	nicht für böse. Bring es doch deinem Fürsten! Meinst du, daß du ihm gefallen werdest oder daß er dich gnädig ansehen werde? spricht der HERR Zebaoth.
Mat 5: 13-16	Ihr seid das Salz der Erde. Wenn nun das Salz nicht mehr salzt, womit soll man salzen? Es ist zu nichts mehr nütze, als daß man es wegschüttet und läßt es von den Leuten zertreten. Ihr seid das Licht der Welt. Es kann die Stadt, die auf einem Berge liegt, nicht verborgen sein. Man zündet auch nicht ein Licht an und setzt es unter einen Scheffel, sondern auf einen Leuchter; so leuchtet es allen, die im Hause sind. So laßt euer Licht leuchten vor den Leuten, damit sie eure guten Werke sehen und euren Vater im Himmel preisen.
Mat 5: 38-48	Ihr habt gehört, daß gesagt ist: «Auge um Auge, Zahn um Zahn.» Ich aber sage euch, daß ihr nicht widerstreben sollt dem Übel, sondern: wenn dich jemand auf deine rechte Backe schlägt, dem biete die andere auch dar. Und wenn jemand mit dir rechten will und dir deinen Rock nehmen, dem laß auch den Mantel. Und wenn dich jemand nötigt, eine Meile mitzugehen, so geh mit ihm zwei. Gib dem, der dich bittet, und wende dich nicht ab von dem, der etwas von dir borgen will.
Mat 6: 19-21	Ihr sollt euch nicht Schätze sammeln auf Erden, wo sie die Motten und der Rost fressen und wo die Diebe einbrechen und stehlen. Sammelt euch aber Schätze im Himmel, wo sie weder Motten noch Rost fressen und wo die Diebe nicht einbrechen und stehlen. Denn wo dein Schatz ist, da ist auch dein Herz.
Mat 6: 22-23	Das Auge ist das Licht des Leibes. Wenn dein Auge lauter ist, so wird dein ganzer Leib licht sein. Wenn aber dein Auge böse ist, so wird dein ganzer Leib finster sein. Wenn nun das Licht, das in dir ist, Finsternis ist, wie groß wird dann die Finsternis sein!
Mat 6: 24 – 34	Niemand kann zwei Herren dienen: entweder er wird den einen hassen und den andern lieben, oder er wird an dem einen hängen und den andern verachten. Ihr könnt nicht Gott dienen und dem Mammon. Darum sage ich euch: Sorgt nicht um euer Leben, was ihr essen und trinken werdet; auch nicht um euren Leib, was ihr anziehen werdet. Ist nicht das Leben mehr als die Nahrung und der Leib mehr als die Kleidung? Seht die Vögel unter dem Himmel an: sie säen nicht, sie ernten nicht, sie sammeln nicht in die Scheunen; und euer himmlischer Vater ernährt sie doch. Seid ihr denn nicht viel mehr als sie? Wer ist unter euch, der seines Lebens Länge eine Spanne zusetzen könnte, wie sehr er sich auch darum sorgt? Und warum sorgt ihr euch um die Kleidung? Schaut die Lilien auf dem Feld an, wie sie wachsen: sie arbeiten nicht, auch spinnen sie nicht. Ich sage euch, daß auch Salomo in aller seiner Herrlichkeit nicht gekleidet gewesen ist wie eine von ihnen. Wenn nun Gott das Gras auf dem Feld so kleidet, das doch heute steht und morgen in den Ofen geworfen wird: sollte er das nicht viel mehr für euch tun, ihr Kleingläubigen? Darum sollt ihr nicht sorgen und sagen: Was werden wir essen? Was werden wir trinken? Womit werden wir uns kleiden? Nach dem allen trachten die Heiden. Denn euer himmlischer Vater weiß, daß ihr all dessen bedürft. Trachtet zuerst nach dem Reich Gottes und nach seiner Gerechtigkeit, so wird euch das alles zufallen. Darum sorgt nicht für morgen, denn der morgige Tag wird für das Seine sorgen. Es ist genug, daß jeder Tag seine eigene Plage hat.
Mat 7: 3-5	Was siehst du aber den Splitter in deines Bruders Auge und nimmst nicht wahr den Balken in deinem Auge? Oder wie kannst du sagen zu deinem Bruder: Halt, ich will dir den Splitter aus deinem Auge ziehen?, und siehe, ein Balken ist in deinem Auge. Du Heuchler, zieh zuerst den Balken aus deinem Auge; danach sieh zu, wie du den Splitter aus deines Bruders Auge ziehst.
Mat 7:6	Ihr sollt das Heilige nicht den Hunden geben, und eure Perlen sollt ihr nicht vor die Säue werfen, damit die sie nicht zertreten mit ihren Füßen und sich umwenden und euch zerreißen.

Mat 7: 7-11	Bittet, so wird euch gegeben; suchet, so werdet ihr finden; klopfet an, so wird euch aufgetan. Denn wer da bittet, der empfängt; und wer da sucht, der findet; und wer da anklopft, dem wird aufgetan. Wer ist unter euch Menschen, der seinem Sohn, wenn er ihn bittet um Brot, einen Stein biete? oder, wenn er ihn bittet um einen Fisch, eine Schlange biete? Wenn nun ihr, die ihr doch böse seid, dennoch euren Kindern gute Gaben geben könnt, wieviel mehr wird euer Vater im Himmel Gutes geben denen, die ihn bitten!
Mat 7: 13- 14	Geht hinein durch die enge Pforte. Denn die Pforte ist weit, und der Weg ist breit, der zur Verdammnis führt, und viele sind's, die auf ihm hineingehen. Wie eng ist die Pforte und wie schmal der Weg, der zum Leben führt, und wenige sind's, die ihn finden!
Mat 7: 16- 20	An ihren Früchten sollt ihr sie erkennen. Kann man denn Trauben lesen von den Dornen oder Feigen von den Disteln? So bringt jeder gute Baum gute Früchte; aber ein fauler Baum bringt schlechte Früchte. Ein guter Baum kann nicht schlechte Früchte bringen, und ein fauler Baum kann nicht gute Früchte bringen. Jeder Baum, der nicht gute Früchte bringt, wird abgehauen und ins Feuer geworfen. Darum: an ihren Früchten sollt ihr sie erkennen.
Mat 9: 11- 13	Als das die Pharisäer sahen, sprachen sie zu seinen Jüngern: Warum ißt euer Meister mit den Zöllnern und Sündern? Als das Jesus hörte, sprach er: Die Starken bedürfen des Arztes nicht, sondern die Kranken. Geht aber hin und lernt, was das heißt «Ich habe Wohlgefallen an Barmherzigkeit und nicht am Opfer.» Ich bin gekommen, die Sünder zu rufen und nicht die Gerechten.
Mat 9: 37- 38	Da sprach er zu seinen Jüngern: Die Ernte ist groß, aber wenige sind der Arbeiter. Darum bittet den Herrn der Ernte, daß er Arbeiter in seine Ernte sende.
Mat 10: 24- 31	Der Jünger steht nicht über dem Meister und der Knecht nicht über seinem Herrn. Es ist für den Jünger genug, daß er ist wie sein Meister und der Knecht wie sein Herr. Haben sie den Hausherrn Beelzebul genannt, wieviel mehr werden sie seine Hausgenossen so nennen! Darum fürchtet euch nicht vor ihnen. Es ist nichts verborgen, was nicht offenbar wird, und nichts geheim, was man nicht wissen wird. Was ich euch sage in der Finsternis, das redet im Licht; und was euch gesagt wird in das Ohr, das predigt auf den Dächern. Und fürchtet euch nicht vor denen, die den Leib töten, doch die Seele nicht töten können; fürchtet euch aber viel mehr vor dem, der Leib und Seele verderben kann in der Hölle. Kauft man nicht zwei Sperlinge für einen Groschen? Dennoch fällt keiner von ihnen auf die Erde ohne euren Vater. Nun aber sind auch eure Haare auf dem Haupt alle gezählt. Darum fürchtet euch nicht; ihr seid besser als viele Sperlinge.
Mat 11: 28- 30	Kommt her zu mir, alle, die ihr mühselig und beladen seid; ich will euch erquicken. Nehmt auf euch mein Joch und lernt von mir; denn ich bin sanftmütig und von Herzen demütig; so werdet ihr Ruhe finden für eure Seelen. Denn mein Joch ist sanft, und meine Last ist leicht.
Mat 12: 24- 26	Aber als die Pharisäer das hörten, sprachen sie: Er treibt die bösen Geister nicht anders aus als durch Beelzebul, ihren Obersten. Jesus erkannte aber ihre Gedanken und sprach zu ihnen: Jedes Reich, das mit sich selbst uneins ist, wird verwüstet; und jede Stadt oder jedes Haus, das mit sich selbst uneins ist, kann nicht bestehen. Wenn nun der Satan den Satan austreibt, so muß er mit sich selbst uneins sein; wie kann dann sein Reich bestehen?
Mat 12: 38- 42	Da fingen einige von den Schriftgelehrten und Pharisäern an und sprachen zu ihm: Meister, wir möchten gern ein Zeichen von dir sehen. Und er antwortete und sprach zu ihnen: Ein böses und abtrünniges Geschlecht fordert ein Zeichen, aber es wird ihm kein Zeichen gegeben werden, es sei denn das Zeichen des Propheten Jona. Denn wie Jona

	drei Tage und drei Nächte im Bauch des Fisches war, so wird der Menschensohn drei Tage und drei Nächte im Schoß der Erde sein. Die Leute von Ninive werden auftreten beim Jüngsten Gericht mit diesem Geschlecht und werden es verdammen; denn sie taten Buße nach der Predigt des Jona. Und siehe, hier ist mehr als Jona. Die Königin vom Süden wird auftreten beim Jüngsten Gericht mit diesem Geschlecht und wird es verdammen; denn sie kam vom Ende der Erde, um Salomos Weisheit zu hören. Und siehe, hier ist mehr als Salomo.
Mat 12: 43- 45	Wenn der unreine Geist von einem Menschen ausgefahren ist, so durchstreift er dürre Stätten, sucht Ruhe und findet sie nicht. Dann spricht er: Ich will wieder zurückkehren in mein Haus, aus dem ich fortgegangen bin. Und wenn er kommt, so findet er's leer, gekehrt und geschmückt. Dann geht er hin und nimmt mit sich sieben andre Geister, die böser sind als er selbst; und wenn sie hineinkommen, wohnen sie darin; und es wird mit diesem Menschen hernach ärger, als es vorher war. So wird's auch diesem bösen Geschlecht ergehen.
Mat 12: 47- 50	Da sprach einer zu ihm: Siehe, deine Mutter und deine Brüder stehen draußen und wollen mit dir reden. Er antwortete aber und sprach zu dem, der es ihm ansagte: Wer ist meine Mutter, und wer sind meine Brüder? Und er streckte die Hand aus über seine Jünger und sprach: Siehe da, das ist meine Mutter, und das sind meine Brüder! Denn wer den Willen tut meines Vaters im Himmel, der ist mir Bruder und Schwester und Mutter.
Mat 13: 24- 30	Er legte ihnen ein anderes Gleichnis vor und sprach: Das Himmelreich gleicht einem Menschen, der guten Samen auf seinen Acker säte. Als aber die Leute schliefen, kam sein Feind und säte Unkraut zwischen den Weizen und ging davon. Als nun die Saat wuchs und Frucht brachte, da fand sich auch das Unkraut. Da traten die Knechte zu dem Hausvater und sprachen: Herr, hast du nicht guten Samen auf deinen Acker gesät? Woher hat er denn das Unkraut? Er sprach zu ihnen: Das hat ein Feind getan. Da sprachen die Knechte: Willst du denn, daß wir hingehen und es ausjäten? Er sprach: Nein! damit ihr nicht zugleich den Weizen mit ausrauft, wenn ihr das Unkraut ausjätet. Laßt beides miteinander wachsen bis zur Ernte; und um die Erntezeit will ich zu den Schnittern sagen: Sammelt zuerst das Unkraut und bindet es in Bündel, damit man es verbrenne; aber den Weizen sammelt mir in meine Scheune.
Mat 13: 33	Ein anderes Gleichnis sagte er ihnen: Das Himmelreich gleicht einem Sauerteig, den eine Frau nahm und unter einen halben Zentner Mehl mengte, bis es ganz durchsäuert war.
Mat 13: 44	Das Himmelreich gleicht einem Schatz, verborgen im Acker, den ein Mensch fand und verbarg; und in seiner Freude ging er hin und verkaufte alles, was er hatte, und kaufte den Acker.
Mat 13: 45, 46	Wiederum gleicht das Himmelreich einem Kaufmann, der gute Perlen suchte, und als er eine kostbare Perle fand, ging er hin und verkaufte alles, was er hatte, und kaufte sie.
Mat 13: 47- 50	Wiederum gleicht das Himmelreich einem Netz, das ins Meer geworfen ist und Fische aller Art fängt. Wenn es aber voll ist, ziehen sie es heraus an das Ufer, setzen sich und lesen die guten in Gefäße zusammen, aber die schlechten werfen sie weg. So wird es auch am Ende der Welt gehen: die Engel werden ausgehen und die Bösen von den Gerechten scheiden und werden sie in den Feuerofen werfen; da wird Heulen und Zähneklappern sein.
Mat 13: 52	Da sprach er: Darum gleicht jeder Schriftgelehrte, der ein Jünger des Himmelreichs geworden ist, einem Hausvater, der aus seinem Schatz Neues und Altes hervorholt.

Mat 15: 1-2, 10- 20	<p>¹ Da kamen zu Jesus Pharisäer und Schriftgelehrte aus Jerusalem und sprachen: Warum übertreten deine Jünger die Satzungen der Ältesten? Denn sie waschen ihre Hände nicht, wenn sie Brot essen. ¹⁰ Und er rief das Volk zu sich und sprach zu ihnen: Hört zu und begreift's: Was zum Mund hineingeht, das macht den Menschen nicht unrein; sondern was aus dem Mund herauskommt, das macht den Menschen unrein. Da traten seine Jünger zu ihm und fragten: Weißt du auch, daß die Pharisäer an dem Wort Anstoß nahmen, als sie es hörten? Aber er antwortete und sprach: Alle Pflanzen, die mein himmlischer Vater nicht gepflanzt hat, die werden ausgerissen. Laßt sie, sie sind blinde Blindenführer! Wenn aber ein Blinder den andern führt, so fallen sie beide in die Grube. Da antwortete Petrus und sprach zu ihm: Deute uns dies Gleichnis! Und Jesus sprach zu ihnen: Seid denn auch ihr noch immer unverständlich? Merkt ihr nicht, daß alles, was zum Mund hineingeht, das geht in den Bauch und wird danach in die Grube ausgeleert? Was aber aus dem Mund herauskommt, das kommt aus dem Herzen, und das macht den Menschen unrein. Denn aus dem Herzen kommen böse Gedanken, Mord, Ehebruch, Unzucht, Diebstahl, falsches Zeugnis, Lästerung. Das sind die Dinge, die den Menschen unrein machen. Aber mit ungewaschenen Händen essen, macht den Menschen nicht unrein.</p>
Mat 16: 1-4	<p>Da traten die Pharisäer und Sadduzäer zu ihm; die versuchten ihn und forderten ihn auf, sie ein Zeichen vom Himmel sehen zu lassen. Aber er antwortete und sprach: Des Abends sprecht ihr: Es wird ein schöner Tag werden, denn der Himmel ist rot. Und des Morgens sprecht ihr: Es wird heute ein Unwetter kommen, denn der Himmel ist rot und trübe. Über das Aussehen des Himmels könnt ihr urteilen; könnt ihr dann nicht auch über die Zeichen der Zeit urteilen? Ein böses und abtrünniges Geschlecht fordert ein Zeichen; doch soll ihm kein Zeichen gegeben werden, es sei denn das Zeichen des Jona.</p>
Mat 18: 1-6	<p>Zu derselben Stunde traten die Jünger zu Jesus und fragten: Wer ist doch der Größte im Himmelreich? Jesus rief ein Kind zu sich und stellte es mitten unter sie und sprach: Wahrlich, ich sage euch: Wenn ihr nicht umkehrt und werdet wie die Kinder, so werdet ihr nicht ins Himmelreich kommen. Wer nun sich selbst erniedrigt und wird wie dies Kind, der ist der Größte im Himmelreich. Und wer ein solches Kind aufnimmt in meinem Namen, der nimmt mich auf. Wer aber einen dieser Kleinen, die an mich glauben, zum Abfall verführt, für den wäre es besser, dass ein Mühlstein an seinen Hals gehängt und er ersäuft würde im Meer, wo es am tiefsten ist.</p>
Mat 18: 8-9	<p>Wenn aber deine Hand oder dein Fuß dich zum Abfall verführt, so hau sie ab und wirf sie von dir. Es ist besser für dich, daß du lahm oder verkrüppelt zum Leben eingehst, als daß du zwei Hände oder zwei Füße hast und wirst in das ewige Feuer geworfen. Und wenn dich dein Auge zum Abfall verführt, reiße es aus und wirf's von dir. Es ist besser für dich, daß du einäugig zum Leben eingehst, als daß du zwei Augen hast und wirst in das höllische Feuer geworfen.</p>
Mat 18: 12 – 13	<p>Und wenn es geschieht, daß er's findet, wahrlich, ich sage euch: er freut sich darüber mehr als über die neunundneunzig, die sich nicht verirrt haben. So ist's auch nicht der Wille bei eurem Vater im Himmel, daß auch nur eines von diesen Kleinen verloren werde.</p>
Mat 18: 22 – 35	<p>Darum gleicht das Himmelreich einem König, der mit seinen Knechten abrechnen wollte. Und als er anfang abzurechnen, wurde einer vor ihn gebracht, der war ihm zehntausend Zentner Silber schuldig. Da er's nun nicht bezahlen konnte, befahl der Herr, ihn und seine Frau und seine Kinder und alles, was er hatte, zu verkaufen und damit zu bezahlen. Da fiel ihm der Knecht zu Füßen und flehte ihn an und sprach: Hab Geduld mit mir; ich will dir's alles bezahlen. Da hatte der Herr Erbarmen mit diesem Knecht und ließ ihn frei, und die Schuld erließ er ihm auch. Da ging dieser Knecht hinaus und traf einen seiner Mitknechte, der war ihm hundert Silber Groschen schuldig; und er packte und würgte ihn und sprach: Bezahle, was du mir schuldig bist! Da fiel</p>

	<p>sein Mitknecht nieder und bat ihn und sprach: Hab Geduld mit mir; ich will dir's bezahlen. Er wollte aber nicht, sondern ging hin und warf ihn ins Gefängnis, bis er bezahlt hätte, was er schuldig war. Als aber seine Mitknechte das sahen, wurden sie sehr betrübt und kamen und brachten bei ihrem Herrn alles vor, was sich begeben hatte. Da forderte ihn sein Herr vor sich und sprach zu ihm: Du böser Knecht! Deine ganze Schuld habe ich dir erlassen, weil du mich gebeten hast; hättest du dich da nicht auch erbarmen sollen über deinen Mitknecht, wie ich mich über dich erbarmt habe? Und sein Herr wurde zornig und überantwortete ihn den Peinigern, bis er alles bezahlt hätte, was er ihm schuldig war. So wird auch mein himmlischer Vater an euch tun, wenn ihr einander nicht von Herzen vergebt, ein jeder seinem Bruder.</p>
Mat 19: 10-12	<p>Da sprachen seine Jünger zu ihm: Steht die Sache eines Mannes mit seiner Frau so, dann ist's nicht gut zu heiraten. Er sprach aber zu ihnen: Dies Wort fassen nicht alle, sondern nur die, denen es gegeben ist. Denn einige sind von Geburt an zur Ehe unfähig; andere sind von Menschen zur Ehe unfähig gemacht; und wieder andere haben sich selbst zur Ehe unfähig gemacht um des Himmelreichs willen. Wer es fassen kann, der fasse es!</p>
Mat 20: 1-16	<p>Denn das Himmelreich gleicht einem Hausherrn, der früh am Morgen ausging, um Arbeiter für seinen Weinberg einzustellen. Und als er mit den Arbeitern einig wurde über einen Silbergroschen als Tagelohn, sandte er sie in seinen Weinberg. Und er ging aus um die dritte Stunde und sah andere müßig auf dem Markt stehen und sprach zu ihnen: Geht ihr auch hin in den Weinberg; ich will euch geben, was recht ist. Und sie gingen hin. Abermals ging er aus um die sechste und um die neunte Stunde und tat dasselbe. Um die elfte Stunde aber ging er aus und fand andere und sprach zu ihnen: Was steht ihr den ganzen Tag müßig da? Sie sprachen zu ihm: Es hat uns niemand eingestellt. Er sprach zu ihnen: Geht ihr auch hin in den Weinberg. Als es nun Abend wurde, sprach der Herr des Weinbergs zu seinem Verwalter: Ruf die Arbeiter und gib ihnen den Lohn und fang an bei den letzten bis zu den ersten. Da kamen, die um die elfte Stunde eingestellt waren, und jeder empfing seinen Silbergroschen. Als aber die ersten kamen, meinten sie, sie würden mehr empfangen; und auch sie empfangen ein jeder seinen Silbergroschen. Und als sie den empfingen, murrten sie gegen den Hausherrn und sprachen: Diese letzten haben nur eine Stunde gearbeitet, doch du hast sie uns gleichgestellt, die wir des Tages Last und Hitze getragen haben. Er antwortete aber und sagte zu einem von ihnen: Mein Freund, ich tu dir nicht Unrecht. Bist du nicht mit mir einig geworden über einen Silbergroschen? Nimm, was dein ist, und geh! Ich will aber diesem letzten dasselbe geben wie dir. Oder habe ich nicht Macht zu tun, was ich will, mit dem, was mein ist? Siehst du scheel drein, weil ich so gütig bin? So werden die Letzten die Ersten und die Ersten die Letzten sein.</p>
Mat 21: 28 - 31	<p>Was meint ihr aber? Es hatte ein Mann zwei Söhne und ging zu dem ersten und sprach: Mein Sohn, geh hin und arbeite heute im Weinberg. Er antwortete aber und sprach: Nein, ich will nicht. Danach reute es ihn, und er ging hin. Und der Vater ging zum zweiten Sohn und sagte dasselbe. Der aber antwortete und sprach: Ja, Herr! und ging nicht hin. Wer von den beiden hat des Vaters Willen getan? Sie antworteten: Der erste. Jesus sprach zu ihnen: Wahrlich, ich sage euch: Die Zöllner und Huren kommen eher ins Reich Gottes als ihr.</p>
Mat 22: 2-14	<p>Das Himmelreich gleicht einem König, der seinem Sohn die Hochzeit ausrichtete. Und er sandte seine Knechte aus, die Gäste zur Hochzeit zu laden; doch sie wollten nicht kommen. Abermals sandte er andere Knechte aus und sprach: Sagt den Gästen: Siehe, meine Mahlzeit habe ich bereitet, meine Ochsen und mein Mastvieh ist geschlachtet, und alles ist bereit; kommt zur Hochzeit! Aber sie verachteten das und gingen weg, einer auf seinen Acker, der andere an sein Geschäft. Einige aber ergriffen seine Knechte, verhöhnten und töteten sie. Da wurde der König zornig und schickte seine</p>

	<p>Heere aus und brachte diese Mörder um und zündete ihre Stadt an. Dann sprach er zu seinen Knechten: Die Hochzeit ist zwar bereit, aber die Gäste waren's nicht wert. Darum geht hinaus auf die Straßen und ladet zur Hochzeit ein, wen ihr findet. Und die Knechte gingen auf die Straßen hinaus und brachten zusammen, wen sie fanden, Böse und Gute; und die Tische wurden alle voll. Da ging der König hinein, sich die Gäste anzusehen, und sah da einen Menschen, der hatte kein hochzeitliches Gewand an, und sprach zu ihm: Freund, wie bist du hier hereingekommen und hast doch kein hochzeitliches Gewand an? Er aber verstummte. Da sprach der König zu seinen Dienern: Bindet ihm die Hände und Füße und werft ihn in die Finsternis hinaus! Da wird Heulen und Zähneklappern sein. Denn viele sind berufen, aber wenige sind auserwählt.</p>
Mat 23: 27	<p>Weh euch, Schriftgelehrte und Pharisäer, ihr Heuchler, die ihr seid wie die übertünchten Gräber, die von außen hübsch aussehen, aber innen sind sie voller Totengebeine und lauter Unrat!</p>
Mat 23: 37, 38	<p>Jerusalem, Jerusalem, die du tötest die Propheten und steinigst, die zu dir gesandt sind! Wie oft habe ich deine Kinder versammeln wollen, wie eine Henne ihre Küken versammelt unter ihre Flügel; und ihr habt nicht gewollt! Siehe, «euer Haus soll euch wüst gelassen werden».</p>
Mat 24: 27	<p>Denn wie der Blitz ausgeht vom Osten und leuchtet bis zum Westen, so wird auch das Kommen des Menschensohns sein.</p>
Mat 25: 1-13	<p>Dann wird das Himmelreich gleichen zehn Jungfrauen, die ihre Lampen nahmen und gingen hinaus, dem Bräutigam entgegen. Aber fünf von ihnen waren töricht, und fünf waren klug. Die törichten nahmen ihre Lampen, aber sie nahmen kein Öl mit. Die klugen aber nahmen Öl mit in ihren Gefäßen, samt ihren Lampen. Als nun der Bräutigam lange ausblieb, wurden sie alle schläfrig und schliefen ein. Um Mitternacht aber erhob sich lautes Rufen: Siehe, der Bräutigam kommt! Geht hinaus, ihm entgegen! Da standen diese Jungfrauen alle auf und machten ihre Lampen fertig. Die törichten aber sprachen zu den klugen: Gebt uns von eurem Öl, denn unsre Lampen verlöschen. Da antworteten die klugen und sprachen: Nein, sonst würde es für uns und euch nicht genug sein; geht aber zum Kaufmann und kauft für euch selbst. Und als sie hingingen zu kaufen, kam der Bräutigam; und die bereit waren, gingen mit ihm hinein zur Hochzeit, und die Tür wurde verschlossen. Später kamen auch die andern Jungfrauen und sprachen: Herr, Herr, tu uns auf! Er antwortete aber und sprach: Wahrlich, ich sage euch: Ich kenne euch nicht. Darum wachet! Denn ihr wißt weder Tag noch Stunde.</p>
Mat 25: 14-30	<p>Denn es ist wie mit einem Menschen, der außer Landes ging: er rief seine Knechte und vertraute ihnen sein Vermögen an; dem einen gab er fünf Zentner Silber, dem andern zwei, dem dritten einen, jedem nach seiner Tüchtigkeit, und zog fort. Sogleich ging der hin, der fünf Zentner empfangen hatte, und handelte mit ihnen und gewann weitere fünf dazu. Ebenso gewann der, der zwei Zentner empfangen hatte, zwei weitere dazu. Der aber einen empfangen hatte, ging hin, grub ein Loch in die Erde und verbarg das Geld seines Herrn. Nach langer Zeit kam der Herr dieser Knechte und forderte Rechenschaft von ihnen. Da trat herzu, der fünf Zentner empfangen hatte, und legte weitere fünf Zentner dazu und sprach: Herr, du hast mir fünf Zentner anvertraut; siehe da, ich habe damit weitere fünf Zentner gewonnen. Da sprach sein Herr zu ihm: Recht so, du tüchtiger und treuer Knecht, du bist über wenigem treu gewesen, ich will dich über viel setzen; geh hinein zu deines Herrn Freude! Da trat auch herzu, der zwei Zentner empfangen hatte, und sprach: Herr, du hast mir zwei Zentner anvertraut; siehe da, ich habe damit zwei weitere gewonnen. Sein Herr sprach zu ihm: Recht so, du tüchtiger und treuer Knecht, du bist über wenigem treu gewesen, ich will dich über viel setzen; geh</p>

	<p>hinein zu deines Herrn Freude! Da trat auch herzu, der einen Zentner empfangen hatte, und sprach: Herr, ich wußte, daß du ein harter Mann bist: du erntest, wo du nicht gesät hast, und sammelst ein, wo du nicht ausgestreut hast; und ich fürchtete mich, ging hin und verbarg deinen Zentner in der Erde. Siehe, da hast du das Deine. Sein Herr aber antwortete und sprach zu ihm: Du böser und fauler Knecht! Wußtest du, daß ich ernte, wo ich nicht gesät habe, und einsammle, wo ich nicht ausgestreut habe? Dann hättest du mein Geld zu den Wechslern bringen sollen, und wenn ich gekommen wäre, hätte ich das Meine wiederbekommen mit Zinsen. Darum nehmt ihm den Zentner ab und gebt ihn dem, der zehn Zentner hat. Denn wer da hat, dem wird gegeben werden, und er wird die Fülle haben; wer aber nicht hat, dem wird auch, was er hat, genommen werden. Und den unnützen Knecht werft in die Finsternis hinaus; da wird sein Heulen und Zähneklappern.</p>
Mat 25: 31- 46	<p>Wenn aber der Menschensohn kommen wird in seiner Herrlichkeit, und alle Engel mit ihm, dann wird er sitzen auf dem Thron seiner Herrlichkeit, und alle Völker werden vor ihm versammelt werden. Und er wird sie voneinander scheiden, wie ein Hirt die Schafe von den Böcken scheidet, und wird die Schafe zu seiner Rechten stellen und die Böcke zur Linken. Da wird dann der König sagen zu denen zu seiner Rechten: Kommt her, ihr Gesegneten meines Vaters, ererbt das Reich, das euch bereitet ist von Anbeginn der Welt! Denn ich bin hungrig gewesen, und ihr habt mir zu essen gegeben. Ich bin durstig gewesen, und ihr habt mir zu trinken gegeben. Ich bin ein Fremder gewesen, und ihr habt mich aufgenommen. Ich bin nackt gewesen, und ihr habt mich gekleidet. Ich bin krank gewesen, und ihr habt mich besucht. Ich bin im Gefängnis gewesen, und ihr seid zu mir gekommen. Dann werden ihm die Gerechten antworten und sagen: Herr, wann haben wir dich hungrig gesehen und haben dir zu essen gegeben? oder durstig und haben dir zu trinken gegeben? Wann haben wir dich als Fremden gesehen und haben dich aufgenommen? oder nackt und haben dich gekleidet? Wann haben wir dich krank oder im Gefängnis gesehen und sind zu dir gekommen? Und der König wird antworten und zu ihnen sagen: Wahrlich, ich sage euch: Was ihr getan habt einem von diesen meinen geringsten Brüdern, das habt ihr mir getan. Dann wird er auch sagen zu denen zur Linken: Geht weg von mir, ihr Verfluchten, in das ewige Feuer, das bereitet ist dem Teufel und seinen Engeln! Denn ich bin hungrig gewesen, und ihr habt mir nicht zu essen gegeben. Ich bin durstig gewesen, und ihr habt mir nicht zu trinken gegeben. Ich bin ein Fremder gewesen, und ihr habt mich nicht aufgenommen. Ich bin nackt gewesen, und ihr habt mich nicht gekleidet. Ich bin krank und im Gefängnis gewesen, und ihr habt mich nicht besucht. Dann werden sie ihm auch antworten und sagen: Herr, wann haben wir dich hungrig oder durstig gesehen oder als Fremden oder nackt oder krank oder im Gefängnis und haben dir nicht gedient? Dann wird er ihnen antworten und sagen: Wahrlich, ich sage euch: Was ihr nicht getan habt einem von diesen Geringsten, das habt ihr mir auch nicht getan. Und sie werden hingehen: diese zur ewigen Strafe, aber die Gerechten in das ewige Leben.</p>
Mar 2: 21- 22	<p>Niemand flickt einen Lappen von neuem Tuch auf ein altes Kleid; sonst reißt der neue Lappen vom alten ab, und der Riß wird ärger. Und niemand füllt neuen Wein in alte Schläuche; sonst zerreißt der Wein die Schläuche, und der Wein ist verloren und die Schläuche auch; sondern man soll neuen Wein in neue Schläuche füllen.</p>
Mar 2: 19- 20	<p>Und Jesus sprach zu ihnen: Wie können die Hochzeitsgäste fasten, während der Bräutigam bei ihnen ist? Solange der Bräutigam bei ihnen ist, können sie nicht fasten. Es wird aber die Zeit kommen, daß der Bräutigam von ihnen genommen wird; dann werden sie fasten, an jenem Tage.</p>

Mar 3: 22- 27	Die Schriftgelehrten aber, die von Jerusalem herabgekommen waren, sprachen: Er hat den Beelzebul, und: Er treibt die bösen Geister aus durch ihren Obersten. Jesus aber rief sie zusammen und sprach zu ihnen in Gleichnissen: Wie kann der Satan den Satan austreiben? Wenn ein Reich mit sich selbst uneins wird, kann es nicht bestehen. Und wenn ein Haus mit sich selbst uneins wird, kann es nicht bestehen. Erhebt sich nun der Satan gegen sich selbst und ist mit sich selbst uneins, so kann er nicht bestehen, sondern es ist aus mit ihm. Niemand kann aber in das Haus eines Starken eindringen und seinen Hausrat rauben, wenn er nicht zuvor den Starken fesselt; erst dann kann er sein Haus berauben.
Mar 4: 3-8	Hört zu! Siehe, es ging ein Sämann aus zu säen. Und es begab sich, indem er säte, daß einiges auf den Weg fiel; da kamen die Vögel und fraßen's auf. Einiges fiel auf felsigen Boden, wo es nicht viel Erde hatte, und ging alsbald auf, weil es keine tiefe Erde hatte. Als nun die Sonne aufging, verwelkte es, und weil es keine Wurzel hatte, verdorrte es. Und einiges fiel unter die Dornen, und die Dornen wuchsen empor und erstickten's, und es brachte keine Frucht. Und einiges fiel auf gutes Land, ging auf und wuchs und brachte Frucht, und einiges trug dreißigfach und einiges sechzigfach und einiges hundertfach.
Mar 4: 21- 23	Und er sprach zu ihnen: Zündet man etwa ein Licht an, um es unter den Scheffel oder unter die Bank zu setzen? Keineswegs, sondern um es auf den Leuchter zu setzen. Denn es ist nichts verborgen, was nicht offenbar werden soll, und ist nichts geheim, was nicht an den Tag kommen soll. Wer Ohren hat zu hören, der höre!
Mar 4: 26- 29	Und er sprach: Mit dem Reich Gottes ist es so, wie wenn ein Mensch Samen aufs Land wirft und schläft und aufsteht, Nacht und Tag; und der Same geht auf und wächst – er weiß nicht, wie. Denn von selbst bringt die Erde Frucht, zuerst den Halm, danach die Ähre, danach den vollen Weizen in der Ähre. Wenn sie aber die Frucht gebracht hat, so schickt er alsbald die Sichel hin; denn die Ernte ist da.
Mar 4: 30- 32	Und er sprach: Womit wollen wir das Reich Gottes vergleichen, und durch welches Gleichnis wollen wir es abbilden? Es ist wie ein Senfkorn: wenn das gesät wird aufs Land, so ist's das kleinste unter allen Samenkörnern auf Erden; und wenn es gesät ist, so geht es auf und wird größer als alle Kräuter und treibt große Zweige, so daß die Vögel unter dem Himmel unter seinem Schatten wohnen können.
Mar 7: 26- 28	Die Frau war aber eine Griechin aus Syrophönizien – und bat ihn, daß er den bösen Geist von ihrer Tochter austreibe. Jesus aber sprach zu ihr: Laß zuvor die Kinder satt werden; es ist nicht recht, daß man den Kindern das Brot wegnehme und werfe es vor die Hunde. Sie antwortete aber und sprach zu ihm: Ja, Herr; aber doch fressen die Hunde unter dem Tisch von den Brosamen der Kinder.
Mar 9: 49- 50	Denn jeder wird mit Feuer gesalzen werden. Das Salz ist gut; wenn aber das Salz nicht mehr salzt, womit wird man's würzen? Habt Salz bei euch und habt Frieden untereinander!
Mar 11: 23- 24	Wahrlich, ich sage euch: Wer zu diesem Berge spräche: Heb dich und wirf dich ins Meer! und zweifelte nicht in seinem Herzen, sondern glaubte, daß geschehen werde, was er sagt, so wird's ihm geschehen. Darum sage ich euch: Alles, was ihr bittet in eurem Gebet, glaubt nur, daß ihr's empfangt, so wird's euch zuteilwerden.
Mar 12: 1-11	Und er fing an, zu ihnen in Gleichnissen zu reden: Ein Mensch pflanzte einen Weinberg und zog einen Zaun darum und grub eine Kelter und baute einen Turm und verpachtete ihn an Weingärtner und ging außer Landes. Und er sandte, als die Zeit kam, einen Knecht zu den Weingärtnern, damit er von den Weingärtnern seinen Anteil an den Früchten des Weinbergs hole. Sie nahmen ihn aber, schlugen ihn und schickten ihn mit leeren Händen fort. Abermals sandte er zu ihnen einen andern Knecht; dem schlugen sie

	auf den Kopf und schmähten ihn. Und er sandte noch einen andern, den töteten sie; und viele andere: die einen schlugen sie, die andern töteten sie. Da hatte er noch einen, seinen geliebten Sohn; den sandte er als letzten auch zu ihnen und sagte sich: Sie werden sich vor meinem Sohn scheuen. Sie aber, die Weingärtner, sprachen untereinander: Dies ist der Erbe; kommt, laßt uns ihn töten, so wird das Erbe unser sein! Und sie nahmen ihn und töteten ihn und warfen ihn hinaus vor den Weinberg. Was wird nun der Herr des Weinbergs tun? Er wird kommen und die Weingärtner umbringen und den Weinberg andern geben. Habt ihr denn nicht dieses Schriftwort gelesen: «Der Stein, den die Bauleute verworfen haben, der ist zum Eckstein geworden. Vom Herrn ist das geschehen und ist ein Wunder vor unsern Augen»?
Mar 13: 33- 36	Seht euch vor, wachet! denn ihr wißt nicht, wann die Zeit da ist. Wie bei einem Menschen, der über Land zog und verließ sein Haus und gab seinen Knechten Vollmacht, einem jeden seine Arbeit, und gebot dem Türhüter, er solle wachen: so wacht nun; denn ihr wißt nicht, wann der Herr des Hauses kommt, ob am Abend oder zu Mitternacht oder um den Hahnenschrei oder am Morgen, damit er euch nicht schlafend finde, wenn er plötzlich kommt.
Luk 3:9	Es ist schon die Axt den Bäumen an die Wurzel gelegt; jeder Baum, der nicht gute Frucht bringt, wird abgehauen und ins Feuer geworfen.
Luk 6: 38	Gebt, so wird euch gegeben. Ein volles, gedrücktes, gerütteltes und überfließendes Maß wird man in euren Schoß geben; denn eben mit dem Maß, mit dem ihr meßt, wird man euch wieder messen.
Luk 6: 39- 40	Er sagte ihnen aber auch ein Gleichnis: Kann auch ein Blinder einem Blinden den Weg weisen? Werden sie nicht alle beide in die Grube fallen? Der Jünger steht nicht über dem Meister; wenn er vollkommen ist, so ist er wie sein Meister.
Luk 6: 43- 45	Denn es gibt keinen guten Baum, der faule Frucht trägt, und keinen faulen Baum, der gute Frucht trägt. Denn jeder Baum wird an seiner eigenen Frucht erkannt. Man pflückt ja nicht Feigen von den Dornen, auch liest man nicht Trauben von den Hecken. Ein guter Mensch bringt Gutes hervor aus dem guten Schatz seines Herzens; und ein böser bringt Böses hervor aus dem bösen. Denn wes das Herz voll ist, des geht der Mund über
Luk 6: 46- 49	Was nennt ihr mich aber Herr, Herr, und tut nicht, was ich euch sage? Wer zu mir kommt und hört meine Rede und tut sie – ich will euch zeigen, wem er gleicht. Er gleicht einem Menschen, der ein Haus baute und grub tief und legte den Grund auf Fels. Als aber eine Wasserflut kam, da riß der Strom an dem Haus und konnte es nicht bewegen; denn es war gut gebaut. Wer aber hört und nicht tut, der gleicht einem Menschen, der ein Haus baute auf die Erde, ohne Grund zu legen; und der Strom riß an ihm und es fiel gleich zusammen, und sein Einsturz war groß.
Luk 7: 31- 32	Mit wem soll ich die Menschen dieses Geschlechts vergleichen, und wem sind sie gleich? Sie sind den Kindern gleich, die auf dem Markt sitzen und rufen einander zu: Wir haben euch aufgespielt, und ihr habt nicht getanzt; wir haben Klagelieder gesungen, und ihr habt nicht geweint.
Luk 9: 23- 24	Da sprach er zu ihnen allen: Wer mir folgen will, der verleugne sich selbst und nehme sein Kreuz auf sich täglich und folge mir nach. Denn wer sein Leben erhalten will, der wird es verlieren; wer aber sein Leben verliert um meinetwillen, der wird's erhalten

Luk 9: 57- 62	Und als sie auf dem Wege waren, sprach einer zu ihm: Ich will dir folgen, wohin du gehst. Und Jesus sprach zu ihm: Die Füchse haben Gruben, und die Vögel unter dem Himmel haben Nester; aber der Menschensohn hat nichts, wo er sein Haupt hinlege. Und er sprach zu einem andern: Folge mir nach! Der sprach aber: Herr, erlaube mir, daß ich zuvor hingehe und meinen Vater begrabe. Aber Jesus sprach zu ihm: Laß die Toten ihre Toten begraben; du aber geh hin und verkündige das Reich Gottes! Und ein anderer sprach: Herr, ich will dir nachfolgen; aber erlaube mir zuvor, daß ich Abschied nehme von denen, die in meinem Haus sind. Jesus aber sprach zu ihm: Wer seine Hand an den Pflug legt und sieht zurück, der ist nicht geschickt für das Reich Gottes.
Luk 10: 29- 37	Er aber wollte sich selbst rechtfertigen und sprach zu Jesus: Wer ist denn mein Nächster? Da antwortete Jesus und sprach: Es war ein Mensch, der ging von Jerusalem hinab nach Jericho und fiel unter die Räuber; die zogen ihn aus und schlugen ihn und machten sich davon und ließen ihn halbtot liegen. Es traf sich aber, daß ein Priester dieselbe Straße hinabzog; und als er ihn sah, ging er vorüber. Desgleichen auch ein Levit: als er zu der Stelle kam und ihn sah, ging er vorüber. Ein Samariter aber, der auf der Reise war, kam dahin; und als er ihn sah, jammerte er ihn; und er ging zu ihm, goß Öl und Wein auf seine Wunden und verband sie ihm, hob ihn auf sein Tier und brachte ihn in eine Herberge und pflegte ihn. Am nächsten Tag zog er zwei Silber Groschen heraus, gab sie dem Wirt und sprach: Pflege ihn; und wenn du mehr aus gibst, will ich dir's bezahlen, wenn ich wiederkomme. Wer von diesen dreien, meinst du, ist der Nächste gewesen dem, der unter die Räuber gefallen war? Er sprach: Der die Barmherzigkeit an ihm tat. Da sprach Jesus zu ihm: So geh hin und tu desgleichen!
Luk 11: 5-10	Und er sprach zu ihnen: Wenn jemand unter euch einen Freund hat und ginge zu ihm um Mitternacht und spräche zu ihm: Lieber Freund, leih mir drei Brote; denn mein Freund ist zu mir gekommen auf der Reise, und ich habe nichts, was ich ihm vorsetzen kann, und der drinnen würde antworten und sprechen: Mach mir keine Unruhe! Die Tür ist schon zugeschlossen, und meine Kinder und ich liegen schon zu Bett; ich kann nicht aufstehen und dir etwas geben. Ich sage euch: Und wenn er schon nicht aufsteht und ihm etwas gibt, weil er sein Freund ist, dann wird er doch wegen seines unverschämten Drängens aufstehen und ihm geben, soviel er bedarf. Und ich sage euch auch: Bittet, so wird euch gegeben; suchet, so werdet ihr finden; klopfet an, so wird euch aufgetan. Denn wer da bittet, der empfängt; und wer da sucht, der findet; und wer da anklopft, dem wird aufgetan
Luk 11: 9 - 13	Und ich sage euch auch: Bittet, so wird euch gegeben; suchet, so werdet ihr finden; klopfet an, so wird euch aufgetan. Denn wer da bittet, der empfängt; und wer da sucht, der findet; und wer da anklopft, dem wird aufgetan. Wo ist unter euch ein Vater, der seinem Sohn, wenn der ihn um einen Fisch bittet, eine Schlange für den Fisch biete? oder der ihm, wenn er um ein Ei bittet, einen Skorpion dafür biete? Wenn nun ihr, die ihr böse seid, euren Kindern gute Gaben geben könnt, wieviel mehr wird der Vater im Himmel den heiligen Geist geben denen, die ihn bitten!
Luk 11: 21- 23	Wenn ein Starker gewappnet seinen Palast bewacht, so bleibt, was er hat, in Frieden. Wenn aber ein Stärkerer über ihn kommt und überwindet ihn, so nimmt er ihm seine Rüstung, auf die er sich verließ, und verteilt die Beute. Wer nicht mit mir ist, der ist gegen mich; und wer nicht mit mir sammelt, der zerstreut.
Luk 11: 24- 26	Wenn der unreine Geist von einem Menschen ausgefahren ist, so durchstreift er dürre Stätten, sucht Ruhe und findet sie nicht; dann spricht er: Ich will wieder zurückkehren in mein Haus, aus dem ich fortgegangen bin. Und wenn er kommt, so findet er's gekehrt und geschmückt. Dann geht er hin und nimmt sieben andre Geister mit sich, die böser sind als er selbst; und wenn sie hineinkommen, wohnen sie darin, und es wird mit diesem Menschen hernach ärger als zuvor.

Luk 11: 33- 36	Niemand zündet ein Licht an und setzt es in einen Winkel, auch nicht unter einen Scheffel, sondern auf den Leuchter, damit, wer hineingeht, das Licht sehe. Dein Auge ist das Licht des Leibes. Wenn nun dein Auge lauter ist, so ist dein ganzer Leib licht; wenn es aber böse ist, so ist auch dein Leib finster. So schaue darauf, daß nicht das Licht in dir Finsternis sei. Wenn nun dein Leib ganz licht ist und kein Teil an ihm finster ist, dann wird er ganz licht sein, wie wenn dich das Licht erleuchtet mit hellem Schein.
Luk 12: 15- 21	Und er sprach zu ihnen: Seht zu und hütet euch vor aller Habgier; denn niemand lebt davon, dass er viele Güter hat. Und er sagte ihnen ein Gleichnis und sprach: Es war ein reicher Mensch, dessen Feld hatte gut getragen. Und er dachte bei sich selbst und sprach: Was soll ich tun? Ich habe nichts, wohin ich meine Früchte sammle. Und sprach: Das will ich tun: ich will meine Scheunen abbrechen und größere bauen, und will darin sammeln all mein Korn und meine Vorräte und will sagen zu meiner Seele: Liebe Seele, du hast einen großen Vorrat für viele Jahre; habe nun Ruhe, iß, trink und habe guten Mut! Aber Gott sprach zu ihm: Du Narr! Diese Nacht wird man deine Seele von dir fordern; und wem wird dann gehören, was du angehäuft hast? So geht es dem, der sich Schätze sammelt und ist nicht reich bei Gott.
Luk 12: 32- 34	Fürchte dich nicht, du kleine Herde! Denn es hat eurem Vater wohlgefallen, euch das Reich zu geben. Verkauft, was ihr habt, und gebt Almosen. Macht euch Geldbeutel, die nicht veralten, einen Schatz, der niemals abnimmt, im Himmel, wo kein Dieb hinkommt und den keine Motten fressen. Denn wo euer Schatz ist, da wird auch euer Herz sein.
Luk 12: 35- 38	Laßt eure Lenden umgürtet sein und eure Lichter brennen und seid gleich den Menschen, die auf ihren Herrn warten, wann er aufbrechen wird von der Hochzeit, damit, wenn er kommt und anklopft, sie ihm sogleich auftun. Selig sind die Knechte, die der Herr, wenn er kommt, wachend findet. Wahrlich, ich sage euch: Er wird sich schürzen und wird sie zu Tisch bitten und kommen und ihnen dienen. Und wenn er kommt in der zweiten oder in der dritten Nachtwache und findet's so: selig sind sie
Luk 12: 42- 48	Der Herr aber sprach: Wer ist denn der treue und kluge Verwalter, den der Herr über seine Leute setzt, damit er ihnen zur rechten Zeit gibt, was ihnen zusteht? Selig ist der Knecht, den sein Herr, wenn er kommt, das tun sieht. Wahrlich, ich sage euch: Er wird ihn über alle seine Güter setzen. Wenn aber jener Knecht in seinem Herzen sagt: Mein Herr kommt noch lange nicht, und fängt an, die Knechte und Mägde zu schlagen, auch zu essen und zu trinken und sich vollzusaufen, dann wird der Herr dieses Knechtes kommen an einem Tage, an dem er's nicht erwartet, und zu einer Stunde, die er nicht kennt, und wird ihn in Stücke hauen lassen und wird ihm sein Teil geben bei den Ungläubigen. Der Knecht aber, der den Willen seines Herrn kennt, hat aber nichts vorbereitet noch nach seinem Willen getan, der wird viel Schläge erleiden müssen. Wer ihn aber nicht kennt und getan hat, was Schläge verdient, wird wenig Schläge erleiden. Denn wem viel gegeben ist, bei dem wird man viel suchen; und wem viel anvertraut ist, von dem wird man um so mehr fordern.
Luk 12: 49	Ich bin gekommen, ein Feuer anzuzünden auf Erden; was wollte ich lieber, als daß es schon brennte!
Luk 13: 1-5	Es kamen aber zu der Zeit einige, die berichteten ihm von den Galiläern, deren Blut Pilatus mit ihren Opfern vermischt hatte. Und Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Meint ihr, daß diese Galiläer mehr gesündigt haben als alle andern Galiläer, weil sie das erlitten haben? Ich sage euch: Nein; sondern wenn ihr nicht Buße tut, werdet ihr alle auch so umkommen. Oder meint ihr, daß die achtzehn, auf die der Turm in Siloah fiel und erschlug sie, schuldiger gewesen sind als alle andern Menschen, die in Jerusalem wohnen? Ich sage euch: Nein; sondern wenn ihr nicht Buße tut, werdet ihr alle auch so umkommen.

Luk 13: 6-9	Er sagte ihnen aber dies Gleichnis: Es hatte einer einen Feigenbaum, der war gepflanzt in seinem Weinberg, und er kam und suchte Frucht darauf und fand keine. Da sprach er zu dem Weingärtner: Siehe, ich bin nun drei Jahre lang gekommen und habe Frucht gesucht an diesem Feigenbaum, und finde keine. So hau ihn ab! Was nimmt er dem Boden die Kraft? Er aber antwortete und sprach zu ihm: Herr, laß ihn noch dies Jahr, bis ich um ihn grabe und ihn dünge; vielleicht bringt er doch noch Frucht; wenn aber nicht, so hau ihn ab.
Luk 13: 18, 19	Er aber sprach: Wem gleicht das Reich Gottes, und womit soll ich's vergleichen? Es gleicht einem Senfkorn, das ein Mensch nahm und in seinen Garten säte; und es wuchs und wurde ein Baum, und die Vögel des Himmels wohnten in seinen Zweigen.
Luk 13: 24- 30	Ringt darum, daß ihr durch die enge Pforte hineingeht; denn viele, das sage ich euch, werden danach trachten, wie sie hineinkommen, und werden's nicht können. Wenn der Hausherr aufgestanden ist und die Tür verschlossen hat, und ihr anfangt, draußen zu stehen und an die Tür zu klopfen und zu sagen: Herr, tu uns auf!, dann wird er antworten und zu euch sagen: Ich kenne euch nicht; wo seid ihr her? Dann werdet ihr anfangen zu sagen: Wir haben vor dir gegessen und getrunken, und auf unsern Straßen hast du gelehrt. Und er wird zu euch sagen: Ich kenne euch nicht; wo seid ihr her? Weicht alle von mir, ihr Übeltäter! Da wird Heulen und Zähneklappern sein, wenn ihr sehen werdet Abraham, Isaak und Jakob und alle Propheten im Reich Gottes, euch aber hinausgestoßen. Und es werden kommen von Osten und von Westen, von Norden und von Süden, die zu Tisch sitzen werden im Reich Gottes. Und siehe, es sind Letzte, die werden die Ersten sein, und sind Erste, die werden die Letzten sein.
Luk 14:5	Und er sprach zu ihnen: Wer ist unter euch, dem sein Sohn oder sein Ochse in den Brunnen fällt, und der ihn nicht alsbald herauszieht, auch am Sabbat?
Luk 14: 7-11	Er sagte aber ein Gleichnis zu den Gästen, als er merkte, wie sie suchten, obenan zu sitzen, und sprach zu ihnen: Wenn du von jemandem zur Hochzeit geladen bist, so setze dich nicht obenan; denn es könnte einer eingeladen sein, der vornehmer ist als du, und dann kommt der, der dich und ihn eingeladen hat, und sagt zu dir: Weiche diesem!, und du mußt dann beschämt untenan sitzen. Sondern wenn du eingeladen bist, so geh hin und setz dich untenan, damit, wenn der kommt, der dich eingeladen hat, er zu dir sagt: Freund, rücke hinauf! Dann wirst du Ehre haben vor allen, die mit dir zu Tisch sitzen. Denn wer sich selbst erhöht, der soll erniedrigt werden; und wer sich selbst erniedrigt, der soll erhöht werden
Luk 14: 16- 24	Er aber sprach zu ihm: Es war ein Mensch, der machte ein großes Abendmahl und lud viele dazu ein. Und er sandte seinen Knecht aus zur Stunde des Abendmahls, den Geladenen zu sagen: Kommt, denn es ist alles bereit! Und sie fingen an alle nacheinander, sich zu entschuldigen. Der erste sprach zu ihm: Ich habe einen Acker gekauft und muß hinausgehen und ihn besehen; ich bitte dich, entschuldige mich. Und der zweite sprach: Ich habe fünf Gespanne Ochsen gekauft und ich gehe jetzt hin, sie zu besehen; ich bitte dich, entschuldige mich. Und der dritte sprach: Ich habe eine Frau genommen; darum kann ich nicht kommen. Und der Knecht kam zurück und sagte das seinem Herrn. Da wurde der Hausherr zornig und sprach zu seinem Knecht: Geh schnell hinaus auf die Straßen und Gassen der Stadt und führe die Armen, Verkrüppelten, Blinden und Lahmen herein. Und der Knecht sprach: Herr, es ist geschehen, was du befohlen hast; es ist aber noch Raum da. Und der Herr sprach zu dem Knecht: Geh hinaus auf die Landstraßen und an die Zäune und nötige sie hereinzukommen, daß mein Haus voll werde. Denn ich sage euch, daß keiner der Männer, die eingeladen waren, mein Abendmahl schmecken wird.

Luk 14: 27- 33	Und wer nicht sein Kreuz trägt und mir nachfolgt, der kann nicht mein Jünger sein. Denn wer ist unter euch, der einen Turm bauen will und setzt sich nicht zuvor hin und überschlägt die Kosten, ob er genug habe, um es auszuführen? damit nicht, wenn er den Grund gelegt hat und kann's nicht ausführen, alle, die es sehen, anfangen, über ihn zu spotten, und sagen: Dieser Mensch hat angefangen zu bauen und kann's nicht ausführen. Oder welcher König will sich auf einen Krieg einlassen gegen einen andern König und setzt sich nicht zuvor hin und hält Rat, ob er mit Zehntausend dem begegnen kann, der über ihn kommt mit Zwanzigtausend? Wenn nicht, so schickt er eine Gesandtschaft, solange jener noch fern ist, und bittet um Frieden. So auch jeder unter euch, der sich nicht lossagt von allem, was er hat, der kann nicht mein Jünger sein.
Luk 14: 34- 35	Das Salz ist etwas Gutes; wenn aber das Salz nicht mehr salzt, womit soll man würzen? Es ist weder für den Acker noch für den Mist zu gebrauchen, sondern man wird's wegwerfen. Wer Ohren hat zu hören, der höre!
Luk 15: 1-7	Es nahten sich ihm aber allerlei Zöllner und Sünder, um ihn zu hören. Und die Pharisäer und Schriftgelehrten murrten und sprachen: Dieser nimmt die Sünder an und ißt mit ihnen. Er sagte aber zu ihnen dies Gleichnis und sprach: Welcher Mensch ist unter euch, der hundert Schafe hat und, wenn er eins von ihnen verliert, nicht die neunundneunzig in der Wüste läßt und geht dem verlorenen nach, bis er's findet? Und wenn er's gefunden hat, so legt er sich's auf die Schultern voller Freude. Und wenn er heimkommt, ruft er seine Freunde und Nachbarn und spricht zu ihnen: Freut euch mit mir; denn ich habe mein Schaf gefunden, das verloren war. Ich sage euch: So wird auch Freude im Himmel sein über einen Sünder, der Buße tut, mehr als über neunundneunzig Gerechte, die der Buße nicht bedürfen.
Luk 15: 8-10	Oder welche Frau, die zehn Silbergroschen hat und einen davon verliert, zündet nicht ein Licht an und kehrt das Haus und sucht mit Fleiß, bis sie ihn findet? Und wenn sie ihn gefunden hat, ruft sie ihre Freundinnen und Nachbarinnen und spricht: Freut euch mit mir; denn ich habe meinen Silbergroschen gefunden, den ich verloren hatte. So, sage ich euch, wird Freude sein vor den Engeln Gottes über einen Sünder, der Buße tut.
Luk 15: 11- 32	Und er sprach: Ein Mensch hatte zwei Söhne. Und der jüngere von ihnen sprach zu dem Vater: Gib mir, Vater, das Erbteil, das mir zusteht. Und er teilte Hab und Gut unter sie. Und nicht lange danach sammelte der jüngere Sohn alles zusammen und zog in ein fernes Land; und dort brachte er sein Erbteil durch mit Prassen. Als er nun all das Seine verbraucht hatte, kam eine große Hungersnot über jenes Land, und er fing an zu darben und ging hin und hängte sich an einen Bürger jenes Landes; der schickte ihn auf seinen Acker, die Säue zu hüten. Und er begehrte, seinen Bauch zu füllen mit den Schoten, die die Säue fraßen; und niemand gab sie ihm. Da ging er in sich und sprach: Wie viele Tagelöhner hat mein Vater, die Brot in Fülle haben, und ich verderbe hier im Hunger! Ich will mich aufmachen und zu meinem Vater gehen und zu ihm sagen: Vater, ich habe gesündigt gegen den Himmel und vor dir. Ich bin hinfort nicht mehr wert, daß ich dein Sohn heiße; mache mich zu einem deiner Tagelöhner! Und er machte sich auf und kam zu seinem Vater. Als er aber noch weit entfernt war, sah ihn sein Vater, und es jammerte ihn; er lief und fiel ihm um den Hals und küßte ihn. Der Sohn aber sprach zu ihm: Vater, ich habe gesündigt gegen den Himmel und vor dir; ich bin hinfort nicht mehr wert, dass ich dein Sohn heiße. Aber der Vater sprach zu seinen Knechten: Bringt schnell das beste Gewand her und zieht es ihm an und gebt ihm einen Ring an seine Hand und Schuhe an seine Füße und bringt das gemästete Kalb und schlachtet's; laßt uns essen und fröhlich sein! Denn dieser mein Sohn war tot und ist wieder lebendig geworden; er war verloren und ist gefunden worden. Und sie fingen an, fröhlich zu sein. Aber der ältere Sohn war auf dem Feld. Und als er nahe zum Hause kam, hörte er Singen und Tanzen und rief zu sich einen der Knechte, und fragte, was das wäre. Der

	<p>aber sagte ihm: Dein Bruder ist gekommen, und dein Vater hat das gemästete Kalb geschlachtet, weil er ihn gesund wieder hat. Da wurde er zornig und wollte nicht hineingehen. Da ging sein Vater heraus und bat ihn. Er antwortete aber und sprach zu seinem Vater: Siehe, so viele Jahre diene ich dir und habe dein Gebot noch nie übertreten, und du hast mir nie einen Bock gegeben, daß ich mit meinen Freunden fröhlich gewesen wäre. Nun aber, da dieser dein Sohn gekommen ist, der dein Hab und Gut mit Huren verpraßt hat, hast du ihm das gemästete Kalb geschlachtet. Er aber sprach zu ihm: Mein Sohn, du bist allezeit bei mir, und alles, was mein ist, das ist dein. Du solltest aber fröhlich und guten Mutes sein; denn dieser dein Bruder war tot und ist wieder lebendig geworden, er war verloren und ist wiedergefunden.</p>
Luk 16: 1-8	<p>Er sprach aber auch zu den Jüngern: Es war ein reicher Mann, der hatte einen Verwalter; der wurde bei ihm beschuldigt, er verschleudere ihm seinen Besitz. Und er ließ ihn rufen und sprach zu ihm: Was höre ich da von dir? Gib Rechenschaft über deine Verwaltung; denn du kannst hinfort nicht Verwalter sein. Der Verwalter sprach bei sich selbst: Was soll ich tun? Mein Herr nimmt mir das Amt; graben kann ich nicht, auch schäme ich mich zu betteln. Ich weiß, was ich tun will, damit sie mich in ihre Häuser aufnehmen, wenn ich von dem Amt abgesetzt werde. Und er rief zu sich die Schuldner seines Herrn, einen jeden für sich, und fragte den ersten: Wieviel bist du meinem Herrn schuldig? Er sprach: Hundert Eimer Öl. Und er sprach zu ihm: Nimm deinen Schuldschein, setz dich hin und schreib flugs fünfzig. Danach fragte er den zweiten: Du aber, wieviel bist du schuldig? Er sprach: Hundert Sack Weizen. Und er sprach zu ihm: Nimm deinen Schuldschein und schreib achtzig. Und der Herr lobte den ungetreuen Verwalter, weil er klug gehandelt hatte; denn die Kinder dieser Welt sind unter ihresgleichen klüger als die Kinder des Lichts.</p>
Luk 16: 9-13	<p>Und ich sage euch: Macht euch Freunde mit dem ungerechten Mammon, damit, wenn er zu Ende geht, sie euch aufnehmen in die ewigen Hütten. Wer im Geringsten treu ist, der ist auch im Großen treu; und wer im Geringsten ungerecht ist, der ist auch im Großen ungerecht. Wenn ihr nun mit dem ungerechten Mammon nicht treu seid, wer wird euch das wahre Gut anvertrauen? Und wenn ihr mit dem fremden Gut nicht treu seid, wer wird euch geben, was euer ist? Kein Knecht kann zwei Herren dienen; entweder er wird den einen hassen und den andern lieben, oder er wird an dem einen hängen und den andern verachten. Ihr könnt nicht Gott dienen und dem Mammon.</p>
Luk 16: 19- 31	<p>Es war aber ein reicher Mann, der kleidete sich in Purpur und kostbares Leinen und lebte alle Tage herrlich und in Freuden. Es war aber ein Armer mit Namen Lazarus, der lag vor seiner Tür voll von Geschwüren und begehrte, sich zu sättigen mit dem, was von des Reichen Tisch fiel; dazu kamen auch die Hunde und leckten seine Geschwüre. Es begab sich aber, daß der Arme starb, und er wurde von den Engeln getragen in Abrahams Schoß. Der Reiche aber starb auch und wurde begraben. Als er nun in der Hölle war, hob er seine Augen auf in seiner Qual und sah Abraham von ferne und Lazarus in seinem Schoß. Und er rief: Vater Abraham, erbarme dich meiner und sende Lazarus, damit er die Spitze seines Fingers ins Wasser tauche und mir die Zunge kühle; denn ich leide Pein in diesen Flammen. Abraham aber sprach: Gedenke, Sohn, daß du dein Gutes empfangen hast in deinem Leben, Lazarus dagegen hat Böses empfangen; nun wird er hier getröstet, und du wirst gepeinigt. Und überdies besteht zwischen uns und euch eine große Kluft, daß niemand, der von hier zu euch hinüber will, dorthin kommen kann und auch niemand von dort zu uns herüber. Da sprach er: So bitte ich dich, Vater, daß du ihn sendest in meines Vaters Haus; denn ich habe noch fünf Brüder, die soll er warnen, damit sie nicht auch kommen an diesen Ort der Qual. Abraham sprach: Sie haben Mose und die Propheten; die sollen sie hören. Er aber sprach: Nein, Vater Abraham, sondern wenn einer von den Toten zu ihnen ginge, so würden sie Buße tun. Er sprach zu ihm: Hören sie Mose und die Propheten nicht, so werden sie sich auch nicht überzeugen lassen, wenn jemand von den Toten auferstünde.</p>

Luk 17: 5,6	Und die Apostel sprachen zu dem Herrn: Stärke uns den Glauben! Der Herr aber sprach: Wenn ihr Glauben hättet so groß wie ein Senfkorn, dann könntet ihr zu diesem Maulbeerbaum sagen: Reiß dich aus und versetze dich ins Meer!, und er würde euch gehorchen.
Luk 17: 7-10	Wer unter euch hat einen Knecht, der pflügt oder das Vieh weidet, und sagt ihm, wenn der vom Feld heimkommt: Komm gleich her und setz dich zu Tisch? Wird er nicht vielmehr zu ihm sagen: Bereite mir das Abendessen, schürze dich und diene mir, bis ich gegessen und getrunken habe; danach sollst du auch essen und trinken? Dankt er etwa dem Knecht, daß er getan hat, was befohlen war? So auch ihr! Wenn ihr alles getan habt, was euch befohlen ist, so sprecht: Wir sind unnütze Knechte; wir haben getan, was wir zu tun schuldig waren.
Luk 17: 26- 30	Und wie es geschah zu den Zeiten Noahs, so wird's auch geschehen in den Tagen des Menschensohns: sie aßen, sie tranken, sie heirateten, sie ließen sich heiraten bis zu dem Tag, an dem Noah in die Arche ging und die Sintflut kam und brachte sie alle um. Ebenso, wie es geschah zu den Zeiten Lots: Sie aßen, sie tranken, sie kauften, sie verkauften, sie pflanzten, sie bauten; an dem Tage aber, als Lot aus Sodom ging, da regnete es Feuer und Schwefel vom Himmel und brachte sie alle um. Auf diese Weise wird's auch gehen an dem Tage, wenn der Menschensohn wird offenbar werden.
Luk 18: 1-8	Er sagte ihnen aber ein Gleichnis darüber, daß sie allezeit beten und nicht nachlassen sollten, und sprach: Es war ein Richter in einer Stadt, der fürchtete sich nicht vor Gott und scheute sich vor keinem Menschen. Es war aber eine Witwe in derselben Stadt, die kam zu ihm und sprach: Schaffe mir Recht gegen meinen Widersacher! Und er wollte lange nicht. Danach aber dachte er bei sich selbst: Wenn ich mich schon vor Gott nicht fürchte noch vor keinem Menschen scheue, will ich doch dieser Witwe, weil sie mir soviel Mühe macht, Recht schaffen, damit sie nicht zuletzt komme und mir ins Gesicht schlage. Da sprach der Herr: Hört, was der ungerechte Richter sagt! Sollte Gott nicht auch Recht schaffen seinen Auserwählten, die zu ihm Tag und Nacht rufen, und sollte er's bei ihnen lange hinziehen? Ich sage euch: Er wird ihnen Recht schaffen in Kürze. Doch wenn der Menschensohn kommen wird, meinst du, er werde Glauben finden auf Erden?
Luk 18: 9-14	Er sagte aber zu einigen, die sich anmaßten, fromm zu sein, und verachteten die andern, dies Gleichnis: Es gingen zwei Menschen hinauf in den Tempel, um zu beten, der eine ein Pharisäer, der andere ein Zöllner. Der Pharisäer stand für sich und betete so: Ich danke dir, Gott, daß ich nicht bin wie die andern Leute, Räuber, Betrüger, Ehebrecher oder auch wie dieser Zöllner. Ich faste zweimal in der Woche und gebe den Zehnten von allem, was ich einnehme. Der Zöllner aber stand ferne, wollte auch die Augen nicht aufheben zum Himmel, sondern schlug an seine Brust und sprach: Gott, sei mir Sünder gnädig! Ich sage euch: Dieser ging gerechtfertigt hinab in sein Haus, nicht jener. Denn wer sich selbst erhöht, der wird erniedrigt werden; und wer sich selbst erniedrigt, der wird erhöht werden.
Luk 18: 24- 25	Als aber Jesus sah, daß er traurig geworden war, sprach er: Wie schwer kommen die Reichen in das Reich Gottes! Denn es ist leichter, daß ein Kamel durch ein Nadelöhr gehe, als daß ein Reicher in das Reich Gottes komme.
Luk 19: 11- 27	Als sie nun zuhörten, sagte er ein weiteres Gleichnis; denn er war nahe bei Jerusalem, und sie meinten, das Reich Gottes werde sogleich offenbar werden. Und er sprach: Ein Fürst zog in ein fernes Land, um ein Königtum zu erlangen und dann zurückzukommen. Der ließ zehn seiner Knechte rufen und gab ihnen zehn Pfund und sprach zu ihnen: Handelt damit, bis ich wiederkomme! Seine Bürger aber waren ihm feind und schickten eine Gesandtschaft hinter ihm her und ließen sagen: Wir wollen nicht, daß dieser über

	<p>uns herrsche. Und es begab sich, als er wiederkam, nachdem er das Königtum erlangt hatte, da ließ er die Knechte rufen, denen er das Geld gegeben hatte, um zu erfahren, was ein jeder erhandelt hätte. Da trat der erste herzu und sprach: Herr, dein Pfund hat zehn Pfund eingebracht. Und er sprach zu ihm: Recht so, du tüchtiger Knecht; weil du im Geringsten treu gewesen bist, sollst du Macht haben über zehn Städte. Der zweite kam auch und sprach: Herr, dein Pfund hat fünf Pfund erbracht. Zu dem sprach er auch: Und du sollst über fünf Städte sein. Und der dritte kam und sprach: Herr, siehe, hier ist dein Pfund, das ich in einem Tuch verwahrt habe; denn ich fürchtete mich vor dir, weil du ein harter Mann bist; du nimmst, was du nicht angelegt hast, und erntest, was du nicht gesät hast. Er sprach zu ihm: Mit deinen eigenen Worten richte ich dich, du böser Knecht. Wußtest du, daß ich ein harter Mann bin, nehme, was ich nicht angelegt habe, und ernte, was ich nicht gesät habe: warum hast du dann mein Geld nicht zur Bank gebracht? Und wenn ich zurückgekommen wäre, hätte ich's mit Zinsen eingefordert. Und er sprach zu denen, die dabeistanden: Nehmt das Pfund von ihm und gebt's dem, der zehn Pfund hat. Und sie sprachen zu ihm: Herr, er hat doch schon zehn Pfund. Ich sage euch aber: Wer da hat, dem wird gegeben werden; von dem aber, der nicht hat, wird auch das genommen werden, was er hat. Doch diese meine Feinde, die nicht wollten, daß ich ihr König werde, bringt her und macht sie vor mir nieder.</p>
Luk 20: 9-18	<p>Er fing aber an, dem Volk dies Gleichnis zu sagen: Ein Mensch pflanzte einen Weinberg und verpachtete ihn an Weingärtner und ging außer Landes für eine lange Zeit. Und als die Zeit kam, sandte er einen Knecht zu den Weingärtnern, damit sie ihm seinen Anteil gäben an der Frucht des Weinbergs. Aber die Weingärtner schlugen ihn und schickten ihn mit leeren Händen fort. Und er sandte noch einen zweiten Knecht; sie aber schlugen den auch und verhöhnten ihn und schickten ihn mit leeren Händen fort. Und er sandte noch einen dritten; sie aber schlugen auch den blutig und stießen ihn hinaus. Da sprach der Herr des Weinbergs: Was soll ich tun? Ich will meinen lieben Sohn senden; vor dem werden sie sich doch scheuen. Als aber die Weingärtner den Sohn sahen, dachten sie bei sich selbst und sprachen: Das ist der Erbe; laßt uns ihn töten, damit das Erbe unser sei! Und sie stießen ihn hinaus vor den Weinberg und töteten ihn. Was wird nun der Herr des Weinbergs mit ihnen tun? Er wird kommen und diese Weingärtner umbringen und seinen Weinberg ändern geben. Als sie das hörten, sprachen sie: Nur das nicht! Er aber sah sie an und sprach: Was bedeutet dann das, was geschrieben steht: «Der Stein, den die Bauleute verworfen haben, der ist zum Eckstein geworden»? Wer auf diesen Stein fällt, der wird zerschellen; auf wen er aber fällt, den wird er zermalmen.</p>
Luk 21: 29 - 33	<p>Und er sagte ihnen ein Gleichnis: Seht den Feigenbaum und alle Bäume an: wenn sie jetzt ausschlagen und ihr seht es, so wißt ihr selber, daß jetzt der Sommer nahe ist. So auch ihr: wenn ihr seht, daß dies alles geschieht, so wißt, daß das Reich Gottes nahe ist. Wahrlich, ich sage euch: Dieses Geschlecht wird nicht vergehen, bis es alles geschieht. Himmel und Erde werden vergehen; aber meine Worte vergehen nicht.</p>
Luk 22: 24-27	<p>Es erhob sich auch ein Streit unter ihnen, wer von ihnen als der Größte gelten sollte. Er aber sprach zu ihnen: Die Könige herrschen über ihre Völker, und ihre Machthaber lassen sich Wohltäter nennen. Ihr aber nicht so! Sondern der Größte unter euch soll sein wie der Jüngste, und der Vornehmste wie ein Diener. Denn wer ist größer: der zu Tisch sitzt oder der dient? Ist's nicht der, der zu Tisch sitzt? Ich aber bin unter euch wie ein Diener</p>
Joh 2: 18 - 19	<p>Da fingen die Juden an und sprachen zu ihm: Was zeigst du uns für ein Zeichen, daß du dies tun darfst? Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Brecht diesen Tempel ab, und in drei Tagen will ich ihn aufrichten.</p>

Joh 3: 3-8	Jesus antwortete und sprach zu ihm: Wahrlich, wahrlich, ich sage dir: Es sei denn, daß jemand von neuem geboren werde, so kann er das Reich Gottes nicht sehen. Nikodemus spricht zu ihm: Wie kann ein Mensch geboren werden, wenn er alt ist? Kann er denn wieder in seiner Mutter Leib gehen und geboren werden? Jesus antwortete: Wahrlich, wahrlich, ich sage dir: Es sei denn, daß jemand geboren werde aus Wasser und Geist, so kann er nicht in das Reich Gottes kommen. Was vom Fleisch geboren ist, das ist Fleisch; und was vom Geist geboren ist, das ist Geist. Wundere dich nicht, daß ich dir gesagt habe: Ihr müßt von neuem geboren werden. Der Wind bläst, wo er will, und du hörst sein Sausen wohl; aber du weißt nicht, woher er kommt und wohin er fährt. So ist es bei jedem, der aus dem Geist geboren ist.
Joh 4: 13- 14	Jesus antwortete und sprach zu ihr: Wer von diesem Wasser trinkt, den wird wieder dürsten; wer aber von dem Wasser trinken wird, das ich ihm gebe, den wird in Ewigkeit nicht dürsten, sondern das Wasser, das ich ihm geben werde, das wird in ihm eine Quelle des Wassers werden, das in das ewige Leben quillt.
Joh 4: 31- 38	Inzwischen mahnten ihn die Jünger und sprachen: Rabbi, iß! Er aber sprach zu ihnen: Ich habe eine Speise zu essen, von der ihr nicht wißt. Da sprachen die Jünger untereinander: Hat ihm jemand zu essen gebracht? Jesus spricht zu ihnen: Meine Speise ist die, daß ich tue den Willen dessen, der mich gesandt hat, und vollende sein Werk. Sagt ihr nicht selber: Es sind noch vier Monate, dann kommt die Ernte? Siehe, ich sage euch: Hebt eure Augen auf und seht auf die Felder, denn sie sind reif zur Ernte. Wer erntet, empfängt schon seinen Lohn und sammelt Frucht zum ewigen Leben, damit sich miteinander freuen, der da sät und der da erntet. Denn hier ist der Spruch wahr: Der eine sät, der andere erntet. Ich habe euch gesandt, zu ernten, wo ihr nicht gearbeitet habt; andere haben gearbeitet, und euch ist ihre Arbeit zugute gekommen.
Joh 6: 26 - 27	Jesus antwortete ihnen und sprach: Wahrlich, wahrlich, ich sage euch: Ihr sucht mich nicht, weil ihr Zeichen gesehen habt, sondern weil ihr von dem Brot gegessen habt und satt geworden seid. Schafft euch Speise, die nicht vergänglich ist, sondern die bleibt zum ewigen Leben. Die wird euch der Menschensohn geben; denn auf dem ist das Siegel Gottes des Vaters.
Joh 6: 30 - 35	Da sprachen sie zu ihm: Was tust du für ein Zeichen, damit wir sehen und dir glauben? Was für ein Werk tust du? Unsre Väter haben in der Wüste das Manna gegessen, wie geschrieben steht: «Er gab ihnen Brot vom Himmel zu essen.» Da sprach Jesus zu ihnen: Wahrlich, wahrlich, ich sage euch: Nicht Mose hat euch das Brot vom Himmel gegeben, sondern mein Vater gibt euch das wahre Brot vom Himmel. Denn Gottes Brot ist das, das vom Himmel kommt und gibt der Welt das Leben. Da sprachen sie zu ihm: Herr, gib uns allezeit solches Brot. Jesus aber sprach zu ihnen: Ich bin das Brot des Lebens. Wer zu mir kommt, den wird nicht hungern; und wer an mich glaubt, den wird nimmermehr dürsten.
Joh 6: 51- 57	Ich bin das lebendige Brot, das vom Himmel gekommen ist. Wer von diesem Brot ißt, der wird leben in Ewigkeit. Und dieses Brot ist mein Fleisch, das ich geben werde für das Leben der Welt. Da stritten die Juden untereinander und sagten: Wie kann der uns sein Fleisch zu essen geben? Jesus sprach zu ihnen: Wahrlich, wahrlich, ich sage euch: Wenn ihr nicht das Fleisch des Menschensohns eßt und sein Blut trinkt, so habt ihr kein Leben in euch. Wer mein Fleisch ißt und mein Blut trinkt, der hat das ewige Leben, und ich werde ihn am Jüngsten Tage auferwecken. Denn mein Fleisch ist die wahre Speise, und mein Blut ist der wahre Trank. Wer mein Fleisch ißt und mein Blut trinkt, der bleibt in mir und ich in ihm. Wie mich der lebendige Vater gesandt hat und ich lebe um des Vaters willen, so wird auch, wer mich ißt, leben um meinetwillen.

Joh 8: 12	Da redete Jesus abermals zu ihnen und sprach: Ich bin das Licht der Welt. Wer mir nachfolgt, der wird nicht wandeln in der Finsternis, sondern wird das Licht des Lebens haben.
Joh 8: 34- 36	Jesus antwortete ihnen und sprach: Wahrlich, wahrlich, ich sage euch: Wer Sünde tut, der ist der Sünde Knecht. Der Knecht bleibt nicht ewig im Haus; der Sohn bleibt ewig. Wenn euch nun der Sohn frei macht, so seid ihr wirklich frei.
Joh 10: 1-16	<p>Wahrlich, wahrlich, ich sage euch: Wer nicht zur Tür hineingeht in den Schafstall, sondern steigt anderswo hinein, der ist ein Dieb und ein Räuber. Der aber zur Tür hineingeht, der ist der Hirte der Schafe. Dem macht der Türhüter auf, und die Schafe hören seine Stimme; und er ruft seine Schafe mit Namen und führt sie hinaus. Und wenn er alle seine Schafe hinausgelassen hat, geht er vor ihnen her, und die Schafe folgen ihm nach; denn sie kennen seine Stimme. Einem Fremden aber folgen sie nicht nach, sondern fliehen vor ihm; denn sie kennen die Stimme der Fremden nicht. Dies Gleichnis sagte Jesus zu ihnen; sie verstanden aber nicht, was er ihnen damit sagte. Da sprach Jesus wieder: Wahrlich, wahrlich, ich sage euch: Ich bin die Tür zu den Schafen. Alle, die vor mir gekommen sind, die sind Diebe und Räuber; aber die Schafe haben ihnen nicht gehorcht. Ich bin die Tür; wenn jemand durch mich hineingeht, wird er selig werden und wird ein- und ausgehen und Weide finden. Ein Dieb kommt nur, um zu stehlen, zu schlachten und umzubringen. Ich bin gekommen, damit sie das Leben und volle Genüge haben sollen.</p> <p>Ich bin der gute Hirte. Der gute Hirte läßt sein Leben für die Schafe. Der Mietling aber, der nicht Hirte ist, dem die Schafe nicht gehören, sieht den Wolf kommen und verläßt die Schafe und flieht – und der Wolf stürzt sich auf die Schafe und zerstreut sie –, denn er ist ein Mietling und kümmert sich nicht um die Schafe. Ich bin der gute Hirte und kenne die Meinen, und die Meinen kennen mich, wie mich mein Vater kennt, und ich kenne den Vater. Und ich lasse mein Leben für die Schafe. Und ich habe noch andere Schafe, die sind nicht aus diesem Stall; auch sie muß ich herführen, und sie werden meine Stimme hören, und es wird eine Herde und ein Hirte werden.</p>
Joh 11: 9-10	Jesus antwortete: Hat nicht der Tag zwölf Stunden? Wer bei Tag umhergeht, der stößt sich nicht; denn er sieht das Licht dieser Welt. Wer aber bei Nacht umhergeht, der stößt sich; denn es ist kein Licht in ihm.
Joh 12: 24	Wahrlich, wahrlich, ich sage euch: Wenn das Weizenkorn nicht in die Erde fällt und erstirbt, bleibt es allein; wenn es aber erstirbt, bringt es viel Frucht.
Joh 14: 1-4	Euer Herz erschrecke nicht! Glaubt an Gott und glaubt an mich! In meines Vaters Hause sind viele Wohnungen. Wenn's nicht so wäre, hätte ich dann zu euch gesagt: Ich gehe hin, euch die Stätte zu bereiten? Und wenn ich hingehere, euch die Stätte zu bereiten, will ich wieder kommen und euch zu mir nehmen, damit ihr seid, wo ich bin. Und wo ich hingehere, den Weg wißt ihr.
Joh 15: 1-8	Ich bin der wahre Weinstock, und mein Vater der Weingärtner. Eine jede Rebe an mir, die keine Frucht bringt, wird er wegnehmen; und eine jede, die Frucht bringt, wird er reinigen, daß sie mehr Frucht bringe. Ihr seid schon rein um des Wortes willen, das ich zu euch geredet habe. Bleibt in mir und ich in euch. Wie die Rebe keine Frucht bringen kann aus sich selbst, wenn sie nicht am Weinstock bleibt, so auch ihr nicht, wenn ihr nicht in mir bleibt. Ich bin der Weinstock, ihr seid die Reben. Wer in mir bleibt und ich in ihm, der bringt viel Frucht; denn ohne mich könnt ihr nichts tun. Wer nicht in mir bleibt, der wird weggeworfen wie eine Rebe und verdorrt, und man sammelt sie und

	wirft sie ins Feuer, und sie müssen brennen. Wenn ihr in mir bleibt und meine Worte in euch bleiben, werdet ihr bitten, was ihr wollt, und es wird euch widerfahren. Darin wird mein Vater verherrlicht, daß ihr viel Frucht bringt und werdet meine Jünger.
Joh 16: 21- 22	Eine Frau, wenn sie gebiert, so hat sie Schmerzen, denn ihre Stunde ist gekommen. Wenn sie aber das Kind geboren hat, denkt sie nicht mehr an die Angst um der Freude willen, daß ein Mensch zur Welt gekommen ist. Und auch ihr habt nun Traurigkeit; aber ich will euch wiedersehen, und euer Herz soll sich freuen, und eure Freude soll niemand von euch nehmen.
Rö. 9: 20, 21	Ja, lieber Mensch, wer bist du denn, daß du mit Gott rechten willst? Spricht auch ein Werk zu seinem Meister: Warum machst du mich so? Hat nicht ein Töpfer Macht über den Ton, aus demselben Klumpen ein Gefäß zu ehrenvollem und ein anderes zu nicht ehrenvollem Gebrauch zu machen?
Rö. 11: 16- 24	Ist die Erstlingsgabe vom Teig heilig, so ist auch der ganze Teig heilig; und wenn die Wurzel heilig ist, so sind auch die Zweige heilig. Wenn aber nun einige von den Zweigen ausgebrochen wurden und du, der du ein wilder Ölzweig warst, in den Ölbaum eingepropft worden bist und teilbekommen hast an der Wurzel und dem Saft des Ölbaums, so rühme dich nicht gegenüber den Zweigen. Rühmst du dich aber, so sollst du wissen, daß nicht du die Wurzel trägst, sondern die Wurzel trägt dich. Nun sprichst du: Die Zweige sind ausgebrochen worden, damit ich eingepropft würde. Ganz recht! Sie wurden ausgebrochen um ihres Unglaubens willen; du aber stehst fest durch den Glauben. Sei nicht stolz, sondern fürchte dich! Hat Gott die natürlichen Zweige nicht verschont, wird er dich doch wohl auch nicht verschonen. Darum sieh die Güte und den Ernst Gottes: den Ernst gegenüber denen, die gefallen sind, die Güte Gottes aber dir gegenüber, sofern du bei seiner Güte bleibst; sonst wirst du auch abgehauen werden. Jene aber, sofern sie nicht im Unglauben bleiben, werden eingepropft werden; denn Gott kann sie wieder einpropfen. Denn wenn du aus dem Ölbaum, der von Natur wild war, abgehauen und wider die Natur in den edlen Ölbaum eingepropft worden bist, wieviel mehr werden die natürlichen Zweige wieder eingepropft werden in ihren eigenen Ölbaum.
Rö. 12: 4-8	Denn wie wir an einem Leib viele Glieder haben, aber nicht alle Glieder dieselbe Aufgabe haben, so sind wir viele ein Leib in Christus, aber untereinander ist einer des andern Glied, und haben verschiedene Gaben nach der Gnade, die uns gegeben ist. Ist jemand prophetische Rede gegeben, so übe er sie dem Glauben gemäß. Ist jemand ein Amt gegeben, so diene er. Ist jemand Lehre gegeben, so lehre er. Ist jemand Ermahnung gegeben, so ermahne er. Gibt jemand, so gebe er mit lauterem Sinn. Steht jemand der Gemeinde vor, so sei er sorgfältig. Übt jemand Barmherzigkeit, so tue er's gern.
1Ko 3: 10- 15	Ich nach Gottes Gnade, die mir gegeben ist, habe den Grund gelegt als ein weiser Baumeister; ein anderer baut darauf. Ein jeder aber sehe zu, wie er darauf baut. Einen andern Grund kann niemand legen als den, der gelegt ist, welcher ist Jesus Christus. Wenn aber jemand auf den Grund baut Gold, Silber, Edelsteine, Holz, Heu, Stroh, so wird das Werk eines jeden offenbar werden. Der Tag des Gerichts wird's klar machen; denn mit Feuer wird er sich offenbaren. Und von welcher Art eines jeden Werk ist, wird das Feuer erweisen. Wird jemandes Werk bleiben, das er darauf gebaut hat, so wird er Lohn empfangen. Wird aber jemandes Werk verbrennen, so wird er Schaden leiden; er selbst aber wird gerettet werden, doch so wie durchs Feuer hindurch.
1Ko 5: 6-7	Euer Rühmen ist nicht gut. Wißt ihr nicht, daß ein wenig Sauerteig den ganzen Teig durchsäuert? Darum schafft den alten Sauerteig weg, damit ihr ein neuer Teig seid, wie ihr ja ungesäuert seid. Denn auch wir haben ein Passalamm, das ist Christus, der geopfert ist.

1Ko 9: 24- 27	<p>Wißt ihr nicht, daß die, die in der Kampfbahn laufen, die laufen alle, aber einer empfängt den Siegespreis? Lauft so, daß ihr ihn erlangt. Jeder aber, der kämpft, enthält sich aller Dinge; jene nun, damit sie einen vergänglichen Kranz empfangen, wir aber einen unvergänglichen. Ich aber laufe nicht wie aufs Ungewisse; ich kämpfe mit der Faust, nicht wie einer, der in die Luft schlägt, sondern ich bezwinge meinen Leib und zähme ihn, damit ich nicht andern predige und selbst verwerflich werde.</p>
1Ko 12: 14- 29	<p>Denn auch der Leib ist nicht ein Glied, sondern viele. Wenn aber der Fuß spräche: Ich bin keine Hand, darum bin ich nicht Glied des Leibes, sollte er deshalb nicht Glied des Leibes sein? Und wenn das Ohr spräche: Ich bin kein Auge, darum bin ich nicht Glied des Leibes, sollte es deshalb nicht Glied des Leibes sein? Wenn der ganze Leib Auge wäre, wo bliebe das Gehör? Wenn er ganz Gehör wäre, wo bliebe der Geruch? Nun aber hat Gott die Glieder eingesetzt, ein jedes von ihnen im Leib, so wie er gewollt hat. Wenn aber alle Glieder ein Glied wären, wo bliebe der Leib? Nun aber sind es viele Glieder, aber der Leib ist einer. Das Auge kann nicht sagen zu der Hand: Ich brauche dich nicht; oder auch das Haupt zu den Füßen: Ich brauche euch nicht. Vielmehr sind die Glieder des Leibes, die uns die schwächsten zu sein scheinen, die nötigsten; und die uns am wenigsten ehrbar zu sein scheinen, die umkleiden wir mit besonderer Ehre; und bei den unanständigen achten wir besonders auf Anstand; denn die anständigen brauchen's nicht. Aber Gott hat den Leib zusammengefügt und dem geringeren Glied höhere Ehre gegeben, damit im Leib keine Spaltung sei, sondern die Glieder in gleicher Weise füreinander sorgen. Und wenn ein Glied leidet, so leiden alle Glieder mit, und wenn ein Glied geehrt wird, so freuen sich alle Glieder mit. Ihr aber seid der Leib Christi und jeder von euch ein Glied. Und Gott hat in der Gemeinde eingesetzt erstens Apostel, zweitens Propheten, drittens Lehrer, dann Wundertäter, dann Gaben, gesund zu machen, zu helfen, zu leiten und mancherlei Zungenrede. Sind alle Apostel? Sind alle Propheten? Sind alle Lehrer? Sind alle Wundertäter?</p>
1Ko 13: 8-13	<p>Die Liebe hört niemals auf, wo doch das prophetische Reden aufhören wird und das Zungenreden aufhören wird und die Erkenntnis aufhören wird. Denn unser Wissen ist Stückwerk, und unser prophetisches Reden ist Stückwerk. Wenn aber kommen wird das Vollkommene, so wird das Stückwerk aufhören. Als ich ein Kind war, da redete ich wie ein Kind und dachte wie ein Kind und war klug wie ein Kind; als ich aber ein Mann wurde, tat ich ab, was kindlich war. Wir sehen jetzt durch einen Spiegel ein dunkles Bild; dann aber von Angesicht zu Angesicht. Jetzt erkenne ich stückweise; dann aber werde ich erkennen, wie ich erkannt bin. Nun aber bleiben Glaube, Hoffnung, Liebe, diese drei; aber die Liebe ist die größte unter ihnen.</p>
1Ko 14: 7-11	<p>Verhält sich's doch auch so mit leblosen Dingen, die Töne hervorbringen, es sei eine Flöte oder eine Harfe: wenn sie nicht unterschiedliche Töne von sich geben, wie kann man erkennen, was auf der Flöte oder auf der Harfe gespielt wird? Und wenn die Posaune einen undeutlichen Ton gibt, wer wird sich zum Kampf rüsten? So auch ihr: wenn ihr in Zungen redet und nicht mit deutlichen Worten, wie kann man wissen, was gemeint ist? Ihr werdet in den Wind reden. Es gibt so viele Arten von Sprache in der Welt, und nichts ist ohne Sprache. Wenn ich nun die Bedeutung der Sprache nicht kenne, werde ich den nicht verstehen, der redet, und der redet, wird mich nicht verstehen.</p>
1Ko 15: 35- 38	<p>Es könnte aber jemand fragen: Wie werden die Toten auferstehen, und mit was für einem Leib werden sie kommen? Du Narr: Was du säst, wird nicht lebendig, wenn es nicht stirbt. Und was du säst, ist ja nicht der Leib, der werden soll, sondern ein bloßes Korn, sei es von Weizen oder etwas anderem. Gott aber gibt ihm einen Leib, wie er will, einem jeden Samen seinen eigenen Leib.</p>

2Ko 4: 16- 5:5	Darum werden wir nicht müde; sondern wenn auch unser äußerer Mensch verfällt, so wird doch der innere von Tag zu Tag erneuert. Denn unsre Trübsal, die zeitlich und leicht ist, schafft eine ewige und über alle Maßen gewichtige Herrlichkeit, uns, die wir nicht sehen auf das Sichtbare, sondern auf das Unsichtbare. Denn was sichtbar ist, das ist zeitlich; was aber unsichtbar ist, das ist ewig. Denn wir wissen: wenn unser irdisches Haus, diese Hütte, abgebrochen wird, so haben wir einen Bau, von Gott erbaut, ein Haus, nicht mit Händen gemacht, das ewig ist im Himmel. Denn darum seufzen wir auch und sehnen uns danach, daß wir mit unserer Behausung, die vom Himmel ist, überkleidet werden, weil wir dann bekleidet und nicht nackt befunden werden. Denn solange wir in dieser Hütte sind, seufzen wir und sind beschwert, weil wir lieber nicht entkleidet, sondern überkleidet werden wollen, damit das Sterbliche verschlungen werde von dem Leben. Der uns aber dazu bereitet hat, das ist Gott, der uns als Unterpfand den Geist gegeben hat.
2Ko 6: 14- 18	Zieht nicht am fremden Joch mit den Ungläubigen. Denn was hat die Gerechtigkeit zu schaffen mit der Ungerechtigkeit? Was hat das Licht für Gemeinschaft mit der Finsternis? Wie stimmt Christus überein mit Beliar? Oder was für ein Teil hat der Gläubige mit dem Ungläubigen? Was hat der Tempel Gottes gemein mit den Götzen? Wir aber sind der Tempel des lebendigen Gottes; wie denn Gott spricht: «Ich will unter ihnen wohnen und wandeln und will ihr Gott sein, und sie sollen mein Volk sein.» Darum «geht aus von ihnen und sondert euch ab», spricht der Herr; «und rührt nichts Unreines an, so will ich euch annehmen und euer Vater sein, und ihr sollt meine Söhne und Töchter sein», spricht der allmächtige Herr.
Gal 5: 7-9	Ihr lieft so gut. Wer hat euch aufgehalten, der Wahrheit nicht zu gehorchen? Solches Überreden kommt nicht von dem, der euch berufen hat. Ein wenig Sauerteig durchsäuert den ganzen Teig.
Gal 6: 7-8	Irret euch nicht! Gott läßt sich nicht spotten. Denn was der Mensch sät, das wird er ernten. Wer auf sein Fleisch sät, der wird von dem Fleisch das Verderben ernten; wer aber auf den Geist sät, der wird von dem Geist das ewige Leben ernten.
Eph 4: 20- 24	Ihr aber habt Christus nicht so kennengelernt; ihr habt doch von ihm gehört und seid in ihm unterwiesen, wie es Wahrheit in Jesus ist. Legt von euch ab den alten Menschen mit seinem früheren Wandel, der sich durch trügerische Begierden zugrunde richtet. Erneuert euch aber in eurem Geist und Sinna und zieht den neuen Menschen an, der nach Gott geschaffen ist in wahrer Gerechtigkeit und Heiligkeit.
Eph 5: 7-14	Darum seid nicht ihre Mitgenossen. Denn ihr wart früher Finsternis; nun aber seid ihr Licht in dem Herrn. Lebt als Kinder des Lichts; die Frucht des Lichts ist lauter Güte und Gerechtigkeit und Wahrheit. Prüft, was dem Herrn wohlgefällig ist, und habt nicht Gemeinschaft mit den unfruchtbaren Werken der Finsternis; deckt sie vielmehr auf. Denn was von ihnen heimlich getan wird, davon auch nur zu reden ist schändlich. Das alles aber wird offenbar, wenn's vom Licht aufgedeckt wird; denn alles, was offenbar wird, das ist Licht. Darum heißt es: Wach auf, der du schläfst, und steh auf von den Toten, so wird dich Christus erleuchten.
Eph 5: 25- 30	Ihr Männer, liebt eure Frauen, wie auch Christus die Gemeinde geliebt hat und hat sich selbst für sie dahingegeben, um sie zu heiligen. Er hat sie gereinigt durch das Wasserbad im Wort, damit er sie vor sich stelle als eine Gemeinde, die herrlich sei und keinen Flecken oder Runzel oder etwas dergleichen habe, sondern die heilig und untadelig sei. So sollen auch die Männer ihre Frauen lieben wie ihren eigenen Leib. Wer seine Frau liebt, der liebt sich selbst. Denn niemand hat je sein eigenes Fleisch gehaßt; sondern er nährt und pflegt es, wie auch Christus die Gemeinde. Denn wir sind Glieder seines Leibes.

Eph 6: 11- 18	Zieht an die Waffenrüstung Gottes, damit ihr bestehen könnt gegen die listigen Anschläge des Teufels. Denn wir haben nicht mit Fleisch und Blut zu kämpfen, sondern mit Mächtigen und Gewaltigen, nämlich mit den Herren der Welt, die in dieser Finsternis herrschen, mit den bösen Geistern unter dem Himmel. Deshalb ergreift die Waffenrüstung Gottes, damit ihr an dem bösen Tag Widerstand leisten und alles überwinden und das Feld behalten könnt. So steht nun fest, umgürtet an euren Lenden mit Wahrheit und angetan mit dem Panzer der Gerechtigkeit, und an den Beinen gestieft, bereit, einzutreten für das Evangelium des Friedens. Vor allen Dingen aber ergreift den Schild des Glaubens, mit dem ihr auslöschen könnt alle feurigen Pfeile des Bösen, und nehmt den Helm des Heils und das Schwert des Geistes, welches ist das Wort Gottes. Betet allezeit mit Bitten und Flehen im Geist und wacht dazu mit aller Beharrlichkeit im Gebet für alle Heiligen.
2 Ti 2: 3-6	Leide mit als ein guter Streiter Christi Jesu. Wer in den Krieg zieht, verwickelt sich nicht in Geschäfte des täglichen Lebens, damit er dem gefalle, der ihn angeworben hat. Und wenn jemand auch kämpft, wird er doch nicht gekrönt, er kämpfe denn recht. Es soll der Bauer, der den Acker bebaut, die Früchte als erster genießen.
2 Ti 2: 20- 21	In einem großen Haus aber sind nicht allein goldene und silberne Gefäße, sondern auch hölzerne und irdene, die einen zu ehrenvollem, die andern zu nicht ehrenvollem Gebrauch. Wenn nun jemand sich reinigt von solchen Leuten, der wird ein Gefäß sein zu ehrenvollem Gebrauch, geheiligt, für den Hausherrn brauchbar und zu allem guten Werk bereitet.
Heb 3: 4-6	Denn jedes Haus wird von jemandem erbaut; der aber alles erbaut hat, das ist Gott. Und Mose zwar war treu in Gottes ganzem Hause als Knecht, zum Zeugnis für das, was später gesagt werden sollte, Christus aber war treu als Sohn über Gottes Haus. Sein Haus sind wir, wenn wir das Vertrauen und den Ruhm der Hoffnung festhalten.
Heb 4:12	Denn das Wort Gottes ist lebendig und kräftig und schärfer als jedes zweischneidige Schwert, und dringt durch, bis es scheidet Seele und Geist, auch Mark und Bein, und ist ein Richter der Gedanken und Sinne des Herzens
Heb 5: 11- 14	Darüber hätten wir noch viel zu sagen; aber es ist schwer, weil ihr so harthörig geworden seid. Und ihr, die ihr längst Lehrer sein solltet, habt es wieder nötig, daß man euch die Anfangsgründe der göttlichen Worte lehre, und daß man euch Milch gebe und nicht feste Speise. Denn wem man noch Milch geben muß, der ist unerfahren in dem Wort der Gerechtigkeit, denn er ist ein kleines Kind. Feste Speise aber ist für die Vollkommenen, die durch den Gebrauch geübte Sinne haben und Gutes und Böses unterscheiden können.
Heb 6: 7-8	Denn die Erde, die den Regen trinkt, der oft auf sie fällt, und nützliche Frucht trägt denen, die sie bebauen, empfängt Segen von Gott. Wenn sie aber Dornen und Disteln trägt, bringt sie keinen Nutzen und ist dem Fluch nahe, so daß man sie zuletzt abbrennt.
Heb 12: 7-13	Es dient zu eurer Erziehung, wenn ihr dulden müßt. Wie mit seinen Kindern geht Gott mit euch um; denn wo ist ein Sohn, den der Vater nicht züchtigt? Seid ihr aber ohne Züchtigung, die doch alle erfahren haben, so seid ihr Ausgestoßene und nicht Kinder. Wenn unsre leiblichen Väter uns gezüchtigt haben und wir sie doch geachtet haben, sollten wir uns dann nicht viel mehr unterordnen dem geistlichen Vater, damit wir leben? Denn jene haben uns gezüchtigt für wenige Tage nach ihrem Gutdünken, dieser aber tut es zu unserm Besten, damit wir an seiner Heiligkeit Anteil erlangen. Jede Züchtigung aber, wenn sie da ist, scheint uns nicht Freude, sondern Leid zu sein; danach aber bringt sie als Frucht denen, die dadurch geübt sind, Frieden und Gerechtigkeit. Darum stärkt die müden Hände und die wankenden Knie und macht

	sichere Schritte mit euren Füßen, damit nicht jemand strauchle wie ein Lahmer, sondern vielmehr gesund werde.
Jak 1: 5-6	Wenn es aber jemandem unter euch an Weisheit mangelt, so bitte er Gott, der jedermann gern gibt und niemanden schilt; so wird sie ihm gegeben werden. Er bitte aber im Glauben und zweifle nicht; denn wer zweifelt, der gleicht einer Meereswoge, die vom Winde getrieben und bewegt wird.
Jak 1: 11	Die Sonne geht auf mit ihrer Hitze, und das Gras verwelkt, und die Blume fällt ab, und ihre schöne Gestalt verdirbt: so wird auch der Reiche dahinwelken in dem, was er unternimmt.
Jak 1: 23-24	Denn wenn jemand ein Hörer des Worts ist und nicht ein Täter, der gleicht einem Mann, der sein leibliches Angesicht im Spiegel beschaut; denn nachdem er sich beschaut hat, geht er davon und vergißt von Stund an, wie er aussah.
Jak 2:26	Denn wie der Leib ohne Geist tot ist, so ist auch der Glaube ohne Werke tot.
Jak 3: 3-12	Wenn wir den Pferden den Zaum ins Maul legen, damit sie uns gehorchen, so lenken wir ihren ganzen Leib. Siehe, auch die Schiffe, obwohl sie so groß sind und von starken Winden getrieben werden, werden sie doch gelenkt mit einem kleinen Ruder, wohin der will, der es führt. So ist auch die Zunge ein kleines Glied und richtet große Dinge an. Siehe, ein kleines Feuer, welches einen Wald zündet's an! Auch die Zunge ist ein Feuer, eine Welt voll Ungerechtigkeit. So ist die Zunge unter unsern Gliedern: sie befleckt den ganzen Leib und zündet die ganze Welt an und ist selbst von der Hölle entzündet. Denn jede Art von Tieren und Vögeln und Schlangen und Seetieren wird gezähmt und ist gezähmt vom Menschen, aber die Zunge kann kein Mensch zähmen, das unruhige Übel, voll tödlichen Giftes. Mit ihr loben wir den Herrn und Vater, und mit ihr fluchen wir den Menschen, die nach dem Bilde Gottes gemacht sind. Aus einem Munde kommt Loben und Fluchen. Das soll nicht so sein, liebe Brüder. Läßt auch die Quelle aus einem Loch süßes und bitteres Wasser fließen? Kann auch, liebe Brüder, ein Feigenbaum Oliven oder ein Weinstock Feigen tragen? So kann auch eine salzige Quelle nicht süßes Wasser geben.
Jak 4: 13-14	Und nun ihr, die ihr sagt: Heute oder morgen wollen wir in die oder die Stadt gehen und wollen ein Jahr dort zubringen und Handel treiben und Gewinn machen –, und wißt nicht, was morgen sein wird. Was ist euer Leben? Ein Rauch seid ihr, der eine kleine Zeit bleibt und dann verschwindet
Jak 5:7	So seid nun geduldig, liebe Brüder, bis zum Kommen des Herrn. Siehe, der Bauer wartet auf die kostbare Frucht der Erde und ist dabei geduldig, bis sie empfangen den Frühregen und Spätregen
1 Pe 1: 6-7	Dann werdet ihr euch freuen, die ihr jetzt eine kleine Zeit, wenn es sein soll, traurig seid in mancherlei Anfechtungen, damit euer Glaube als echt und viel kostbarer befunden werde als das vergängliche Gold, das durchs Feuer geläutert wird, zu Lob, Preis und Ehre, wenn offenbart wird Jesus Christus
1 Pe 2: 4-5	Zu ihm kommt als zu dem lebendigen Stein, der von den Menschen verworfen ist, aber bei Gott auserwählt und kostbar. Und auch ihr als lebendige Steine erbaut euch zum geistlichen Hause und zur heiligen Priesterschaft, zu opfern geistliche Opfer, die Gott wohlgefällig sind durch Jesus Christus

1Pe 2: 7-8	Für euch nun, die ihr glaubt, ist er kostbar; für die Ungläubigen aber ist «der Stein, den die Bauleute verworfen haben und der zum Eckstein geworden ist, ein Stein des Anstoßes und ein Fels des Ärgernisses»; sie stoßen sich an ihm, weil sie nicht an das Wort glauben, wozu sie auch bestimmt sind
1Pe 2:25	Denn ihr wart wie die irrenden Schafe; aber ihr seid nun bekehrt zu dem Hirten und Bischof eurer Seelen
1Pe 5:8	Seid nüchtern und wacht; denn euer Widersacher, der Teufel, geht umher wie ein brüllender Löwe und sucht, wen er verschlinge
2Pe 1:19	Um so fester haben wir das prophetische Wort, und ihr tut gut daran, daß ihr darauf achtet als auf ein Licht, das da scheint an einem dunklen Ort, bis der Tag anbreche und der Morgenstern aufgehe in euren Herzen
2Pe 2: 12- 13	Aber sie sind wie die unvernünftigen Tiere, die von Natur dazu geboren sind, daß sie gefangen und geschlachtet werden; sie lästern das, wovon sie nichts verstehen, und werden auch in ihrem verdorbenen Wesen umkommen und den Lohn der Ungerechtigkeit davontragen
Jud 11- 13	Weh ihnen! Denn sie gehen den Weg Kains und fallen in den Irrtum des Bileam um Gewinnes willen und kommen um in dem Aufruhr Korachs. Sie sind Schandflecken bei euren Liebesmahlen, prassen ohne Scheu, weiden sich selbst; sie sind Wolken ohne Wasser, vom Wind umhergetrieben, kahle, unfruchtbare Bäume, zweimal abgestorben und entwurzelt, wilde Wellen des Meeres, die ihre eigene Schande ausschäumen, umherirrende Sterne; deren Los ist die dunkelste Finsternis in Ewigkeit.

Додаток Б

Лексико-стилістичні засоби вираження німецькомовних біблійних параболізмів

1. Порівняння (197 прикладів):

5 Mose 32:1–2;
 Hiob 6:14–20; 14:1–2; 14:5–12; 15: 33–34; 24:19;
 Psalm 1; 90:3–6; 103:11–16; 123:1–2; 128:1–3; 129:4–7; 133:1–3; 135:15–18;
 Sprüche 4:18; 6:6–11; 10:25, 26; 11:22, 28; 12:18; 15:17, 19; 16: 15, 16, 24, 32; 17: 12, 13, 14;
 18:8; 19:12; 21:9, 19; 22:1; 23:5; 25: 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 25, 26, 28; 26:1, 2, 3, 8, 9, 10, 11, 17,
 18, 19, 20, 21, 22, 23; 27:8–9, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22; 28:3, 15; 29:25; 30: 32, 33;
 Prediger 4:9–12; 5: 2–3; 7: 5–6, 26; 9:4, 12; 10:1, 10; 11:5; 12:11;
 Hohes Lied 1:12–14; 2:2–3, 8–9; 4:1–5, 10–16; 5:10–16; 6:4–7, 10; 7:1–9; 8:6–7;
 Jesaja 1:2–9, 28–30; 5:24–25; 6:11–13; 10:16; 18:3–6; 25:5–11; 26:17; 29:7–8; 30:12–14;
 31:4–5; 32:1–2; 33:12; 40:29–31; 47:13–15; 51: 7–8; 55:8–11; 59:10–12; 61:10–11; 62:4–5;
 Jeremija 3:20; 8:6–7; 12:3–4; 13:1–14; 17:5–8; 18:2–6; 19:1–2, 10–12; 24:1–10;
 Hesekiel 15; 22:17–22; 24:2–14; 37:1–14;
 Amos 3:12; 5:18–20; 7:7–8; 8:1–2;
 Hosea 5:13–15; 7:4–7, 12–13; 8:7–8; 13:6–9; 14:4–7;
 Joel 1:6–8;
 Jona 4:6–11;
 Hosea 1:2–9; 3:1;
 Mattäus 5:38–48; 6:25–34; 7:7–11; 9:11–13; 10:24–31; 12:38–42, 43–45, 47–50; 13:52; 23:27;
 24:27; 16:1–4; 18:1–6;
 Markus 3:22–27;
 Lukas 6:38; 6:39–40, 46–49; 7:31–32; 9:57–58, 61–62; 11:21–23; 12:35–40; 13:1–5; 14:7–11,
 27–33; 15:8–10; 17:7–10, 26–30; 21:29–33; 22:24–27;
 Römer 12:4–8;
 1 Korinter 9:24–27; 12:14–29; 13:8–13; 14:7–11; 15:35–38;
 2 Korinter 4:16–17;
 Epheser 5:25–27; 5:28–30;
 2 Timoteus 2:3–6;
 Hebräer 6:7–8; 12:7–11;
 Jakobus 1:5–6; 1:11, 23–24; 2:26; 3:3–12; 4:13–14; 5:7;
 1.Petrus 1:6–7; 2:25; 5:8;
 2.Petrus 1:19; 2:12–13.

2. Метафора (76 прикладів):

Psalm 57:4; 58:3–6; 103:14; 127:3–5;
 Sprüche 4:19; 5:15–20; 6:20–24; 10:11, 15, 20; 11:30; 12:4, 6; 13:4; 14:27, 30; 15:4; 16:14, 31;
 18:10, 11; 19:13; 20:5; 22:14;
 Prediger 12:1–7;
 Jesaja 9:14–16; 10:17–19; 25:4, 10; 40:6–8, 10–11; 56:10–12;
 Jeremija 12:1–2; 50:6–7;
 Joel 3:13;
 Matthäus 6:19–21, 22–23, 24; 7:6, 13–14, 16–20; 9:37; 11:28–30; 15: 10–11, 13–14; 19:10–12;
 Markus 2:19–20; 9:49–50;
 Lukas 3:9; 6:43–45; 9:23–24; 12:32–34, 49; 13: 24–30;
 Johannes 4:31–38; 6:26–27, 52–57; 10:1–16;
 Römer 11:16–24;
 1 Korinter 3:10–15; 5:6–7; 12:27;
 2 Korinter 5:1–5; 6:14–18;

Galater 5:7–9; 6:7–8;
 Epheser 4:20–24; 5:7–14; 6:11–18;
 2 Timoteus 2:20–21;
 Hebräer 3:4–6; 5:11–14; 12:12–13;
 1 Petrus 2:4–5, 7–8;
 Judas 11–13.

3. Метонімія (56 прикладів):

5 Mose 32:1 (небо та земля для позначення людей);
 Psalm 123:1 (підвести очі – поглянути);
 Sprüche 10:11, 20 (уста та язик як позначення висловлювань);
 Sprüche 15:19 (шлях – життя);
 Sprüche 16:31 (сивина – похилий вік);
 Sprüche 22:14 (уста як позначення висловлювань);
 Sprüche 23:5, 27:20 (очі – погляд);
 Sprüche 26:3 (різка – покарання);
 Sprüche 26:23 (губи – висловлювання);
 Prediger 5:23 (уста як позначення висловлювань);
 Prediger 7:26 (сітка як пастка);
 Prediger 9:12 (час як момент скрути);
 Prediger 10:10 (мудрість як практичні, етичні, моральні та духовні знання, навички);
 Jesaia 24:19–20 (земля в значенні мешканці);
 Matthäus 5:13–14 (земля та світ для позначення мешканців);
 12:25; 23:37 (місто та дім на його мешканців);
 13:30 (врожай на період збору врожаю);
 13:44 (скарб на коштовності, що він містить);
 13:52 (скарбниця як позначення речей, які вона містить);
 15:12 (уста як те, чим ми їмо чи говоримо);
 18:8–9; 20:15 (рука та око як позначення того, що ми робимо та на чому
 зосереджуємо погляд);
 Markus 12:2 (час як момент для виконання певних дій);
 13:33 (час як період повернення або присутності Христа);
 Lukas 9:23; 14:27 (хрест як позначення страждань або мученицької смерті);
 Lukas 12:21, 33–34 (скарби як цінні речі, які належать до скарбів);
 Lukas 12:49 (вогонь як розділення);
 Lukas 12:29 (стіл як спільна трапеза);
 Lukas 15:18, 21 (небо як Бог);
 Lukas 16:4 (дім як родина);
 Lukas 16:8 (світ як період існування людей);
 Lukas 16:23 (підвести очі – поглянути);
 Lukas 17:26 (дні – період присутності чи повернення Христа);
 Lukas 19:22 (уста як висловлювання);
 Lukas 20:10 (час як момент для певної дії);
 Johannes 4:35 (врожай на період збору врожаю);
 Johannes 4:35 (підвести очі – поглянути);
 Johannes 6:31 (батьки – предки);
 Johannes 6:33, 51 (світ – його мешканці);
 Johannes 6:53–56 (тіло – життя; кров – жертвна смерть (їсти тіло та пити кров – виявляти
 віру в Христову викупну жертву));
 Johannes 6:54 (останній день – час суду);
 Johannes 8:12 (світ – люди, які живуть у світі);
 1 Korinter 3:13 (день – час суду);
 1 Korinter 14:10 (звук як те, що промовлено);

Epheser 6:12 (світ – ті, хто є частиною злої моральної системи);
 Hebräer 3:5–6 (дім як Божий устрій);
 Jakobus 3:6,8 (язик як висловлювання);
 Jakobus 3:10 (уста як висловлювання).

4. Синекдоха (25 прикладів):

Sprüche 6:20–24 (заповідь, закон як сукупність моральних і духовних настанов);
 Sprüche 20:5; 27:9,19 (серце як внутрішня сутність людини);
 Sprüche 27:18 (плід – врожай);
 Prediger 5:23 (серце як внутрішня сутність людини);
 Jesaja 40:6 (плоть як всі люди);
 61:10 (душа як позначення людини);
 Matthäus 11:29; 15:18–19; 18:35 (серце як внутрішня сутність людини)
 25:29 (ніщо як позначення невеликої кількості);
 Lukas 11:36 (тіло як особа чи життя людини);
 Lukas 15:17 (хліб як позначення їжі);
 Lukas 19:26 (не мати як позначення мати небагато);
 Lukas 22:27 (бути за столом як споживання їжі);
 Johannes 4:32, 34; 6:27 (страва як пожива (буквальна чи духовна));
 Johannes 10:8 (всі – інші);
 Johannes 15:5 (нічого – нічого вартісного (в очах Бога));
 Epheser 6:12 (плоть і кров – люди);
 Jakobus 3:6 (тіло як людина чи її життя);
 1 Petrus 2:25 (душа як життя людини);
 2 Petrus 1:19 (серце як внутрішня сутність людини).

5. Аллегорія (30 прикладів):

Richter 9:8–15;
 2 Samuel 12:1–4;
 2 Chronika 25:17–19;
 Jesaja 5: 1–7;
 Hesekiel 17; 19; 23;
 Matthäus 13:24–30, 31–32, 33, 44, 45–46, 47–50; 18:12–14, 23–35; 20:1–16; 21:28–31; 25:1–13, 14–30, 31–46;
 Markus 4:3–8, 26–29, 30–32; 12:1–11;
 Lukas 10:29–37; 11:5–10; 12:15–21, 42–48; 13:18–19; 20:9–18.

6. Персоніфікація (22 приклади):

Sprüche 3:13–18; 9:1–6; 23:4–5;
 Jesaja 24:19–20; 26:18;
 Jeremija 3:1–10;
 Hesekiel 16:1–63; 29:3–7; 31:2–14; 34:11–14;
 Hosea 2:1–16; 10:1–2, 11–15;
 Amos 4:1–3;
 Matthäus 5:13–16; 23:37–38;
 Markus 7:26–28;
 Johannes 6:35, 48–51; 8:12; 15:1–8;
 Hebräer 4:12.

7. Гіпербола (24 приклади):

2 Sam 12:3;
 Psalm 57:4; 58:3–6; 103:11–12; 135:15–18;

Sprüche 17:12;
 Prediger 7:26;
 Jesaja 24:19–20; 33:11;
 Hesekiel 22:18
 Hosea 8:7–8;
 Joel 1:6–7;
 Matthäus 6:20–21; 7:3–5, 6, 18:8–9, 24;
 Markus 2:21, 22; 11:23–24;
 Lukas 9:59–60; 11:11–13; 18:24–25;
 Galater 6:8.

8. Літота (9 прикладів):

Hiob 14:1–2;
 Psalm 90:3–6; 103:14–16;
 Matthäus 18:1–3
 Markus 4:30–32; 7:26–28;
 Lukas 12:32; 13:18–19; 17:5–6.

9. Іронія (24 приклади):

Hiob 8:11–15;
 Sprüche 6:27–29; 27:15–16;
 Jesaja 10:15;
 Amos 3:3–8;
 Jona 4:9–11;
 Maleachi 1:6–8;
 Matthäus 7:9,16; 12:24–26;
 Markus 2:21–22; 3:22–26; 4:21–23;
 Lukas 6:39; 7:31–32; 11:11–13; 14:5, 34–35; 22:27;
 Römer 9:20–21;
 1Korinter 12:14–21; 14:7–9; 15:35–37;
 Jakobus 3:11–12.

10. Епітет (88 прикладів):

2 Chronika 25:18;
 Psalm 57:4; 58:4–5; 90:5; 103:15–16; 127:3–4; 128:3; 129:6–7; 133:2–3;
 Sprüche 3:13–18; 4:18–19; 5:15–19; 6:11, 23–24; 10:11, 15, 20, 25, 26; 11:22, 28, 30; 12:4,18;
 13:14; 14:27, 30; 15:4,17,19; 16:14, 15, 16, 24, 31, 32; 17:12; 18:8,10,11; 19:12–13; 20:5; 21:9,19;
 22:1,14; 25:11,12,13,14,18,19,20,25,26, 28; 26:1–2, 9–11, 17–18, 21–23; 27:8, 15, 19,20; 28:3, 15;
 Prediger 7:26; 9:4,12; 10:1;
 Hohes Lied 2:2–3, 8–9; 4:1–5, 10–16; 6:4–7, 10; 7:1–9; 8:6–7;
 Matthäus 23:27;
 Johannes 6:51
 Hebräer 4:12;
 Jakobus 1:6; 3:8;
 1Petrus 1:7; 2:4–5; 5:8;
 2Petrus 2:12;
 Judas 12–13.

Додаток В

Семантичний аналіз найчастотніших німецькомовних біблійних парабол

1. Про милосердного самарянина (Luk 10:30–37): 77 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Mensch, der Räuber, der Schlag, der Priester, der Levit, der Samariter, das Mitleid, die Wunde, das Öl, der Wein, das Tier, die Herberge, der Herbergswirt, der Denar; б) дієслова: versetzen, ausziehen, zurücklassen, vorübergehen, herantreten, verbinden, gießen, bringen, ausgeben, zurückzahlen, zurückkehren, sein.

Образи: der Räuber, der Samariter, das Öl.

Біблійний контекст. Біблійний контекст (Luk 10:25–29) показує, що притча є відповіддю на запитання: „Wer ist in Wirklichkeit mein Nächster?“ (NWÜ). Висновки випливають з віршів 36 та 37. Дорога з Єрусалима в Єрихон пролягала через дику, запустілу місцевість, яка часто була місцем грабіжницьких нападів. Саме там, зрештою, для захисту подорожуючих було розміщено військовий гарнізон. Єрихон розташовувався за 23 км до Єрусалима [334, с. 56]. Щоб показати, хто був ближнім („Nächster“), якого, за Мойсеєвим Законом, потрібно було любити, у параболі описано ставлення священика та левита до чоловіка, що був пограбований і залишений напівмертвим на дорозі. Священики були уповноважені приносити в Єрусалимському храмі жертви, а левити допомагали їм у цьому. Самаритяни визнавали викладений у П'ятикнижжі Закон Мойсея, але іудеї не були до них по-дружньому налаштованими [353, с. 202]. Постраждалому рани були оброблені оливковим маслом та вином – лікувальним засобом, який часто використовували в ті часи. Два динари, які самаритянин дав господарю заїжджого двору, щоб він подбав про чоловіка, відповідали приблизно двом денним заробіткам [356, с. 254].

Згідно з біблійним текстом, ближнім виявилася абсолютно незнайома людина, якій надав допомогу представник з іншого народу. Таким чином, парабола звертає увагу на те, що праведні люди роблять добро всім, хто цього потребує, незалежно від їхньої релігійної чи національної належності.

Приклад реалізації.

SACHBESCHÄDIGUNG

Axt im Walde

Der Horneburger Pastor Krückeberg mochte nicht darauf warten, daß andere taten, was er für seine Pflicht hielt. So nahm er den Bildersturm auf sich und beschwichtigte zuvor sein Gewissen "mit Lukas 10": Im Gleichnis vom barmherzigen Samariter gehen ein Priester und ein Levit gleichgültig an dem Wanderer "vorüber", den Mörder halbtot geschlagen haben. Erst ein Samariter pflegt ihn - was Jesus zu der Frage bewegt: "Welcher dünkt dich, der unter diesen dreien der nächste sei gewesen dem, der unter die Mörder gefallen war?"

Dazu Pastor Krückeberg: "Im Fall Harsefeld war ich der nächste. Ich machte die Sorge der Nachbargemeinde und ihres herzkranken Pastors zu meiner eigenen. Ich wollte nicht vorübergehen." (Der Spiegel 49 / 28.11.1966).

2. Про бур'ян та пшеницю (Mat 13:24–30): 52 вживання.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: das Königreich, der Himmel, der Mensch, der Feind, der Weizen, das Unkraut, die Ernte, der Schnitter, das Vorratshaus; б) дієслова: säen, wachsen, zusammenlesen, verbrennen, sammeln, sein.

Образи: der Mensch, der Feind, der Weizen, das Unkraut, die Ernte, der Schnitter, das Vorratshaus.

Біблійний контекст. Засіяння пшеничного поля бур'янами було знайомою на Близькому Сході дією, яка вказує на ворожість [346, с. 87]. Учені припускають, що таким „бур'яном” міг бути отруйний кукіль п'янкий (*Lolium temulentum*) [349, с. 163], який до часу збору урожаю дуже подібний до пшениці. Оскільки коріння цих бур'янів легко сплітається з пшеничним, було б недоречним виривати його перед жнивими, навіть якщо його й можна розпізнати, бо разом із ним можна було б ненароком вирвати пшеницю [342, с. 966]. Відповідно до тексту від

Mat 13:36–43, парабола пояснюється у протиставленні „пшениці” („синів Царства”) та „бур’янів” („синів Злого”).

Підтекст такий: праведні люди, послідовники Ісуса Христа, відрізняються своєю поведінкою та мораллю від тих, хто не приймає звістки про Царство Небесне. У біблійному тексті пшениця символізує правдивих послідовників Христа, а бур’ян – удаваних християн. Хоча спершу може здатися, що вони однакові, з часом різниця стає очевидною.

Приклад реалізації.

Unkraut im Weizen

Gottes Weitsicht und Gelassenheit – Gedanken zum Sonntag-Evangelium – Bibel-Text aus dem Matthäus-Evangelium 13, 24-30. Von Studiendirektor i.R. Theo Wingerter.

Es ist gut, in den Aufregetheiten unserer Tage sich ein wenig von der Gelassenheit Gottes beschenken zu lassen und sich mit Weitsicht und angstfrei mit offenen Fragen in der Kirche auseinander zu setzen: Was ist Weizen, was ist Unkraut? Wer entscheidet darüber? Orientiert sich die Entscheidung an dem, was bisher immer so war und einmal zeitbedingt vielleicht angemessen war, oder am Geist der Botschaft Jesu?

Dieser Frage muss sich natürlich auch jeder Christ für sich selbst stellen. Denn auch er gleicht einem Acker, auf dem Weizen und Unkraut zur gleichen Zeit heranwachsen. Das Unkraut einfach herausreißen, wie es die Knechte des Gutsherrn vorschlagen? Es wäre schade um den Weizen, der dabei mit entfernt würde.

Gehört es nicht zum Wesen des Menschen, dass er beides in sich trägt und dass er diesen Zustand der Unvollkommenheit in Demut und Güte gegenüber sich selbst erträgt. Vielleicht erweist sich Manches, was er als Unkraut ansieht, im Laufe seiner Entwicklung durchaus als wertvoller Weizen. Und umgekehrt kann die eine oder andere Kulturpflanze seines Charakters sich bei klarem Blick als schädliches Unkraut erweisen. Für den einzelnen Christen wie für die Kirche ist es wichtig, wach zu sein, um nach sorgfältiger Abwägung richtig zu unterscheiden. Dann kann er den Weizen in seiner Veranlagung sorgsam pflegen und zur Reife bringen (Der Pilger, 15. Juli 2011).

3. Про загубленого сина (Лук 15:11–32): 50 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Vater, der Sohn, der Anteil, das Eigentum, das Land, das Leben, die Hungersnot, die Not, das Schwein, die Besinnung, das Mitleid, der Hals, das Gewand, der Ring, die Sandalen, der Sohn, der Konzertklang, der Tanz; б) дієслова: geben, zusammenpacken, reisen, verschwenden, führen, verbrauchen, sich aufmachen, ziehen, sündigen, leiden, bewegen, laufen, fallen, kleiden, tun, essen, sein, zum Leben kommen, verlieren, finden, sich nähern, hineingehen, wollen, zureden; в) прикметники: jung, fern, ausschweifend, schwer, lang, fröhlich, tot, alt, zornig.

Образи: der Vater, der Sohn.

Біблійний контекст. Фарисеї та книжники нарікали, бо Ісус Христос приймав у себе збирачів податків та грішників і їв разом із ними. Він відреагував на це, розповівши притчу про загублену вівцю, потім про загублену монету, а далі про блудного сина [335, с. 119–120]. За юдейським законом, молодшому синові належала половина спадку старшого. Подібно до того, як молодший син подався в далеку країну, так, в очах іудеїв, збирачі податків віддалилися від них, вступивши на службу до Риму [353, с. 174]. Бути змушеним пасти свиней було для єврея виявом зневаги, оскільки, за Законом Мойсея, ці тварини вважалися нечистими [347, с. 144]. Коли молодший син повернувся додому, усвідомивши свою провину, він попросився наймитувати. Такий працівник навіть не належав до членів сім’ї як раб, а був стороннім, якого часто наймали лише на один день [337, с. 530]. На вимогу батька, молодшому синові принесли довге, найкраще вбрання. При цьому йшлося не просто про звичайний одяг, а, ймовірно, про багато оздоблене святкове вбрання, що пропонувалося шанованому гостеві. Кільце та сандалі, ймовірно, були ознакою величі або доказом того, що хтось був вільною людиною [355, с. 222].

З біблійного контексту параболи стає зрозуміло, що завжди можливе повернення до правдивого життя, яким людина жила, доки не стала на хибний шлях, і це буде схвально оцінене (люблячою людиною та Богом).

Приклад реалізації.

Wie soll ich es meinen Eltern sagen?

Jetzt kommt der schwierigste Teil: deinen Eltern zu sagen, was du falsch gemacht hast. Aus einem Gleichnis Jesu können wir in dieser Hinsicht viel lernen. In Lukas 15:11-32 lesen wir über den Sohn eines gewissen Mannes, der eines Tages von zu Hause wegging, um unabhängig zu sein. Aber der verschwenderische junge Mann verpraßte sein ganzes Geld und führte ein unsittliches Leben. Nachdem er so tief gesunken war, kam er zur Besinnung und beschloß, zu seinem Vater zurückzukehren in der Hoffnung, wieder aufgenommen zu werden. Doch wie ging er vor? Versuchte er schlauerweise, sein Unrecht vor seinem Vater zu verbergen oder die Schwere seiner Sünde herunterzuspielen? Im Gegenteil. Das erste, was er zu seinem Vater sagte, war: „Vater, ich habe gegen den Himmel und gegen dich gesündigt. Ich bin nicht mehr würdig, dein Sohn genannt zu werden.“ Ja, er sagte demütig und offen die Wahrheit. Er bat seinen Vater nicht, er möge ihn nicht bestrafen, sondern bat nur um Vergebung (Erwachtet! 08.09.1986, S.15).

4. Про овець та козлів (Mat 25:31–46): 45 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Menschensohn, die Herrlichkeit, der Engel, der Thron, die Nation, das Schaf, der Ziegenbock, die Rechte, die Linke, der Vater, das Königreich, der Fremde, krank, sehen, das Gefängnis, kommen, der Bruder, sein, das Feuer, der Teufel; б) дієслова: versammeln, trennen, kommen, segnen, erben, essen, geben, trinken, aufnehmen, bekleiden, tun, weggehen, bereiten, sein; в) прикметники: hungrig, durstig, gastfreundlich, nackt, gering, verflucht, ewig.

Образи: der Menschensohn, die Schafe, die Ziegenböcke, der Fremde, das Königreich, das Feuer.

Біблійний контекст. З 31-го, 32-го, 41 та 46-го віршів випливає, що через цю притчу мало бути показано, як люди всіх націй будуть розділені та судимі, коли прийде Син Людський у своїй славі. Вона почасти є відповіддю Ісуса Христа на запитання його учнів: „Sage uns, wann wird das geschehen? und was wird das Zeichen sein für dein Kommen und für das Ende der Welt?“ (Mat 24:3, LB).

Вівці та козли на Близькому Сході паслися зазвичай разом, і пастух міг легко відрізнити тварин, коли йому потрібно було їх поділити [346, с. 193]. Підтекстово тут йдеться про дві різні групи людей. Права сторона („die Rechte“), на яку поставлено овець, є почесним місцем, ліва („die Linke“), на яку поставлено козлів – ганебне [355, с. 88–89].

Згідно з біблійним текстом параболи, схвалення „Сина Людського“ (Ісуса Христа) отримують ті, хто допомагає „його найменшим братам“ (його послідовникам). Парабола наголошує на необхідності допомоги людям, які потрапили у скрутне становище.

Приклад реалізації.

Links, Linker, Linkisch

Dabei konnten sich die Fanatiker bei der Anfeindung alles Linken auf die Bibel selbst berufen. Denken Sie an die Vision des Jüngsten Gerichts im Evangelium Matthäi, 25. Kapitel: Des Menschen Sohn wird die Völker voneinander scheiden gleich als ein Hirte die Schafe von den Böcken scheidet, und wird die Schafe zu seiner Rechten stellen und die Böcke zur Linken. Die zur Rechten sind die Gesegneten, aber was die anderen betrifft: Dann wird er auch sagen zu denen zur Linken: "Gehet hin von mir, ihr Verfluchten, in das ewige Feuer, das bereitet ist dem Teufel und seinen Engeln". Kein Zweifel, die linke Seite galt als böse, unheimlich, unheilbringend und unsauber, und der Linkshänder war durch Aberglaube und Religion verdammt (DIE ZEIT, 31.10.1969).

5. Про схований на полі скарб (Mat 13:44): 45 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: das Königreich der Himmel, das Feld, der Schatz, der Mensch, die Freude; б) дієслова: finden, verbergen, verkaufen, kaufen, sein.

Образи: das Feld, der Schatz, der Mensch.

Біблійний контекст. Цю розповідь Ісус Христос виголосив не перед натовпом людей, а лише перед учнями (Mat 13:36). Як видно з її тексту, в ній говориться про „Царство Небесне“,

що приносить радість тому, хто його знаходить. Однак для цього слід змінитися та налаштуватися на те, щоб „шукати найперше Царство” [357, с. 568].

У сучасній німецькій мові парабола може також ілюструвати особливу важливість якоїсь справи для людини, заради чого вона готова йти на жертви.

Приклад реалізації.

Was kann man tun, um dieses unausgeschöpfte Potenzial seiner Seele zu entwickeln?

Es ist der "Schatz im Acker", von dem die Bibel spricht, das wahre Selbst des Menschen. Mit seiner Seele in Berührung zu kommen heißt, Antwort auf die Frage finden: Wer bin ich selbst? Was ist das Ursprüngliche, Einmalige, Authentische in mir? Was besitzt ein Mensch, dem gelungen ist, sein seelisches Potenzial zu entwickeln, was strahlt er aus? Er besitzt Weite und Freiheit, er urteilt nicht, er hat die Welt erfahren, er hat sich erfahren, er ist voller Zuversicht. Er muss nichts verdrängen, er muss sich nicht zwingen, positiv zu denken, er tut es. Er strahlt Ruhe aus, Tiefe und Milde (Stern, 19. Oktober 2009).

6. Про загублену вівцю (Luk 15:3–7): 42 вживання.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Mensch, das Schaf, die Schulter; б) дієслова: verlieren, nachgehen, finden, legen, sich freuen, sein; в) числівники: hundert, eines.

Образи: der Mensch, das Schaf.

Біблійний контекст. Привід для розповіді цієї притчі згідно з біблійним текстом (Luk 15:1, 2) дали фарисеї та книжники, які нарікали, що Ісус Христос приймав грішників та збирачів податків. Податківців, особливо іудейських, зневажали, тому що вони збирали податки для ненависних римлян. Парабола про загублену вівцю була для слухачів у біблійні часи чимось знайомим із повсякдення. Загублена вівця – безпорадна, і пастух шукає її, доки не знайде [356, с. 402]. Отже, радість у небі за грішника, який кається, протиставляється наріканню книжників та фарисеїв, яким не подобалось, що Ісус дбав про навернення таких людей [343, с. 240].

Смисл параболи полягає в тому, що Бог бажає, аби люди, що стали на хибний шлях, розкаялися та повернулися до праведного життя. Парабола може використовуватися з метою спонування до ретельних пошуків чогось втраченого (див. також № 3).

Приклад реалізації.

Die Predigt im Wortlaut

"Ich brauche nicht allein zu tragen, was ich allein nicht tragen könnte"

Die Predigt von Papst Benedikt XVI. zu seiner Amtseinführung hat in Auszügen folgenden Wortlaut: Politik

Das Gleichnis vom verlorenen Schaf, dem der Hirte in die Wüste nachgeht, war für die Kirchenväter ein Bild für das Geheimnis Christi und der Kirche. Die Menschheit, wir alle, sind das verlorene Schaf, das in der Wüste keinen Weg mehr findet. ... Das Pallium sagt uns zuallererst, dass wir alle von Christus getragen werden. Aber er fordert uns zugleich auf, einander zu tragen. So wird das Pallium zum Sinnbild für die Sendung des Hirten, von der die zweite Lesung und das Evangelium sprechen (Süddeutsche Zeitung, 24.04.2005).

7. Про двох синів (Mat 21:28–31): 41 вживання.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Mensch, das Kind, der Weingarten, der Wille, der Vater; б) дієслова: arbeiten, wollen, gereuen, hingehen, tun, sein.

Образи: der Mensch, die Kinder, der Weingarten.

Біблійний контекст. Із віршів 31 та 32 видно застосування цієї параболи. Первосвящеників та впливових старших чоловіків, до яких говорив Ісус Христос, можна було порівняти з першою дитиною, оскільки ті вдавали, що служать Богові. За допомогою цієї притчі було показано, ким вони були насправді. З іншого боку, збирачі податків та повії, що повірили Івану Хрестителю, уподібнились другій дитині: спочатку вони рішуче відмовилися служити Богові, а потім розкаялися й змінили свій спосіб життя [354, с. 674].

За допомогою параболи звертається увага на те, що праведні люди проявляють послух та смирення.

Приклад реалізації.

Heilige Messe auf dem Freiburger Flugplatz

Jesus greift dieses Grundthema der prophetischen Predigt im Evangelium auf. Er erzählt das Gleichnis von den beiden Söhnen, die vom Vater eingeladen werden, im Weinberg zu arbeiten. Der eine Sohn antwortete: „Ja, Herr!, ging aber nicht“ (Mt 21,29). Der andere hingegen sagte zum Vater: „Ich will nicht. Später aber reute es ihn, und er ging doch“ (Mt 21,30). Auf die Frage Jesu, wer von beiden den Willen des Vaters getan hat, antworten die Zuhörer: „Der zweite“ (Mt 21,31). Die Botschaft des Gleichnisses ist klar: Nicht auf das Reden, sondern auf das Tun kommt es an, auf die Taten der Umkehr und des Glaubens. Jesus richtet diese Botschaft an die Hohenpriester und die Ältesten des Volkes, also an die religiösen Experten des Volkes Israel. Sie sagen zuerst ja zu Gottes Willen. Aber ihre Religiosität wird Routine, und Gott beunruhigt sie nicht mehr. Die Botschaft Johannes des Täufers und die Botschaft Jesu empfinden sie darum als störend. So schließt der Herr mit drastischen Worten sein Gleichnis: „Zöllner und Dirnen gelangen eher in das Reich Gottes als ihr. Denn Johannes ist gekommen, um euch den Weg der Gerechtigkeit zu zeigen, und ihr habt ihm nicht geglaubt; aber die Zöllner und die Dirnen haben ihm geglaubt. Ihr habt es gesehen, und doch habt ihr nicht bereut und ihm nicht geglaubt“ (Mt 21,31–32). In die Sprache unserer Gegenwart übersetzt könnte das Wort etwa so lauten: Agnostiker, die von der Frage nach Gott umgetrieben werden; Menschen, die unter unserer Sünde leiden und Sehnsucht nach dem reinen Herzen haben, sind näher am Reich Gottes als kirchliche Routiniers, die in ihr nur noch den Apparat sehen, ohne dass ihr Herz vom Glauben berührt wäre (Konradsblatt, 25. September 2011).

8. Про гірчичне зернятко (Mat 13:31–32; Mar 4:30–32; Luk 13:18, 19): 40 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: das Königreich der Himmel, das Senfkorn, der Mensch, das Feld, der Baum, die Vögel, der Zweig; б) дієслова: pflanzen, sein; в) прикметники: winzig, groß.

Образи: das Senfkorn, der Mensch, das Feld.

Біблійний контекст. Гірчичне зерно дуже маленьке, тому може використовуватись для позначення чогось дрібного, проте зі значним потенціалом [355, с. 111]. Деякі гірчичні рослини сягають у довжину від 3 до 4,5 метрів; вони мають міцні гілки та стають деревом [354, с. 1028]. Темою притчі названо „Царство Небесне“ („das Königreich der Himmel“).

У біблійному тексті парабола означає, що вчення про Царство Небесне, будучи спершу сповідуваним незначною кількістю його прибічників, з часом пошириться по всьому світу. У сучасній мові таке порівняння також означає, що те, що спочатку є або ж здається маленьким чи незначним, згодом може набути більшого значення.

Приклад реалізації.

Senfkorn

"Jesus", sagte der stellvertretende FDP-Vorsitzende Reiner Brüderle, "war deshalb so erfolgreich, weil er schwierige Themen mit Bildern und Gleichnissen erzählte." Dann fügte Brüderle hinzu: "Das müssen wir auch machen."

Der Messias als Leitbild des deutschen Liberalismus, das wird nicht nur Wolfgang Gerhardt irritieren. Andererseits: Soll man vom Herrn nicht lernen dürfen? Es ist ja nicht der Programmierer, der Brüderle an Jesus interessiert, es ist der Verkäufer. Es geht nicht um den Ethiker, sondern um den Leistungsethiker. War es nicht wirklich genial, wie der Meister aus Nazareth sein unsichtbares Himmelreich (für das seinerzeit nicht mal ein Prozent votiert hätte) an den Mann brachte? "Wem ist das Reich Gottes ähnlich?", fragte er damals sein Volk und erklärte sogleich: "Es ist wie ein Senfkorn, das ein Mann in seinem Garten in die Erde steckte es wuchs und wurde zu einem Baum, und die Vögel des Himmels nisteten in seinen Zweigen." Kein Zweifel, das gelbe Korn wird wieder keimen. Und ist das Tal der Tränen erst durchschritten, werden auch die Kindlein kommen. Mögen die Ungläubigen ruhig weiter behaupten, die FDP habe ein Stadium erreicht, das Pietät verdient (Die Zeit, 30.09.1999).

9. Про невід та рибу (Mat 13:47–50): 40 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: das Königreich der Himmel, das Schleppnetz, das Meer, der Fisch, der Strand, das Gefäß; б) дієслова: zusammenbringen, heraufziehen, zusammenlesen, wegwerfen, sein; в) прикметники: vortrefflich, unbrauchbar.

Образи: das Schleppnetz, das Meer, die Fische.

Біблійний контекст. Невід являє собою сітку з плоских мотузок, яку натягають на дні водойми. За допомогою неводу збирали всіляку рибу. Притча була зрозумілою учням Ісуса Христа, оскільки деякі з них були рибалками [353, с. 577]. Вони знали, яка риба непридатна для вживання і їй потрібно було викидати, оскільки, за Мойсеєвим Законом, усе, що не мало плавників та луски, вважалось нечистим [342, с. 966]. За допомогою цієї притчі зображується відмежування осіб, недостойних для Царства Небесного. У вірші 49 йдеться про „час кінця” (Ende der Welt [LB], Vollendung des Zeitalters [EB], Abschluß des Systems der Dinge [NWÜ], Ende der Weltzeit [SB]) як час, коли це розмежування досягне своєї кульмінації.

Смисл: перед людьми відкрито дві можливості – бути праведними та робити добрі діла („жити з Богом”) або ж грішити (позбавити себе „життя з Богом”).

Приклад реалізації.

Ein höchst bedeutsames Gleichnis

„Das Königreich der Himmel [ist] einem Schleppnetz gleich, das ins Meer hinabgelassen wurde und Fische von jeder Art zusammenbrachte. Als es voll wurde, zog man es herauf an den Strand, und nachdem man sich gesetzt hatte, las man die vortrefflichen in Gefäße zusammen, die unbrauchbaren aber warf man weg. So wird es beim Abschluß des Systems der Dinge sein: Die Engel werden ausgehen und die Bösen von den Gerechten trennen und werden sie in den Feuerofen werfen. Dort wird ihr Weinen und ihr Zähneknirschen sein.“

Wir haben wahrscheinlich schon einmal — zumindest in einem Film oder im Fernsehen — Männer gesehen, die mit einem Netz fischten. Daher können wir uns die Handlung des Gleichnisses Jesu ohne weiteres vorstellen. Wie verhält es sich jedoch mit bestimmten Einzelheiten und ihrer Bedeutung? Jesus sagte zum Beispiel, dieses Gleichnis handle vom „Königreich der Himmel“. Er wollte damit doch bestimmt nicht sagen, daß es im Königreich Menschen von „jeder Art“ — vortreffliche und unbrauchbare oder böse — geben wird. Und wer fischt eigentlich? Erfolgte das Fischen und das Trennen der Fische in den Tagen Jesu, oder beschränkt es sich vielleicht auf unsere Zeit, auf den „Abschluß des Systems der Dinge“? Welche Rolle spielen wir in dem Gleichnis? Wie können wir es vermeiden, zu denen zu gehören, die weinen und mit den Zähnen knirschen?

Wie diese Fragen erkennen lassen, ist das Gleichnis keineswegs leicht zu verstehen. Doch vergessen wir nicht die Worte: „Glücklich . . . sind eure Augen, weil sie sehen, und eure Ohren, weil sie hören.“ Wir wollen versuchen, die Bedeutung des Gleichnisses zu ergründen, damit diesbezüglich unsere Ohren nicht unempfindlich und unsere Augen nicht verschlossen sind. Eigentlich verfügen wir bereits über einen wichtigen Schlüssel, um den Sinn zu erschließen. Der vorige Artikel zeigte, wie Jesus galiläische Fischer einlud, ihre Beschäftigung aufzugeben und sich der sinnbildlichen Tätigkeit des „Menschenfischens“ zu widmen (Markus 1:17). Zu einem von ihnen sagte Jesus: „Von nun an wirst du Menschen lebendig fangen“ (Lukas 5:10).

Dementsprechend stellen die Fische in dem Gleichnis Menschen dar. Wenn in Matthäus 13:49 vom Trennen der Bösen von den Gerechten die Rede ist, heißt das also nicht, daß gerechte und böse Wassertiere voneinander getrennt werden, sondern Menschen, die gerecht oder böse sind. Auch soll uns Vers 50 nicht den Gedanken vermitteln, Meereslebewesen würden weinen oder mit den Zähnen knirschen. Das Gleichnis handelt statt dessen davon, daß Menschen eingesammelt und später voneinander getrennt werden, wobei es sich um eine sehr ernste Angelegenheit handelt, wie der Ausgang zeigt.

Beachten wir, daß die unbrauchbaren Fische, das heißt die Bösen, in den Feuerofen geworfen werden, wo sie weinen und mit den Zähnen knirschen. An anderer Stelle erwähnte Jesus dieses Weinen und Zähneknirschen in Verbindung mit Personen, die sich außerhalb des Königreiches befinden (Matthäus 8:12; 13:41, 42). Und gemäß Matthäus 5:22 und 18:9 sprach er sogar von einer „feurigen Gehenna“, womit er die ewige Vernichtung bezeichnete. Zeigt das nicht, wie wichtig es ist,

die Bedeutung dieses Gleichnisses zu verstehen und entsprechend zu handeln? Jeder weiß, daß es in Gottes Königreich keine Bösen gibt noch jemals geben wird. Wenn Jesus also sagte, daß „das Königreich der Himmel einem Schleppnetz gleich“ ist, muß er gemeint haben, daß es in Verbindung mit dem Königreich Gottes so etwas wie ein Netz gibt, das hinabgelassen wird, um verschiedene Arten von Fischen einzusammeln.

Nachdem das Netz hinabgelassen wurde und die Fische eingesammelt worden sind, findet ein Trennungswerk statt. Wer ist nach Jesu Worten daran beteiligt? Aus Matthäus 13:49 geht hervor, daß es sich bei den Fischern, die das Trennen vornehmen, um Engel handelt. Jesus sprach also davon, daß Engel ein Hilfsmittel auf der Erde beaufsichtigen, das benutzt wird, um Menschen kenntlich zu machen — einige sind gut und für das Königreich der Himmel brauchbar, andere erweisen sich für diese Berufung als ungeeignet (Wachturm, 15.06.1992, S. 17-18).

10. Про сіяча (Mat 13:3–8; Mar 4:3–8; Luk 8:5–8): 36 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Sämann, das Samenkorn, der Weg, der Vogel, die Stelle, die Erde, die Sonne, die Wurzel, der Dorn, der Boden, die Frucht; б) дієслова: säen, auffressen, verdorren, wachsen, ersticken, tragen, sein; в) прикметники: felsig, vortrefflich, hundertfach, sechzigfach, dreißigfach.

Образи: der Sämann, die Samenkörner, der Weg, die Vögel, die Erde, die Sonne, die Wurzel, die Dornen, der Boden, die Frucht.

Біблійний контекст. Слухачі цієї притчі були добре знайомі з процесом сівби та різними видами ґрунту [357, с. 108–109]. Сівбу у біблійні часи здійснювали різними методами. Зазвичай насіння у сіяча знаходилося у закинутому через плече та закріпленому на талії мішку або в торбині. Насіння широко розкидалось під час ходьби. Зерна накривали якомога скоріше, аби їх не повидзьобувати ворони. Якщо сіяч між зораним ріллям залишав стежки або якщо якісь зернятка падали вздовж дороги, то птахи їх з’їдали [337, с. 934]. „Скелясті місця” („die felsigen Stellen”, NWÜ) були місцями з непридатним для зростання ґрунтом (де землю вкривало каміння). Як сказано в біблійному тексті (Luk 8:6), деякі зерна упали на „скелю” („Felsen”), на неродючу камінисту землю. Якщо таке насіння проростало, воно швидко засихало на сонці. Ґрунт, на якому росли терни, хоч і проорювали, але не звільняли від них, і вони могли далі рости, приглушуючи розвиток щойно посаджених зерен [334, с. 114]. Отриманий урожай з плодючого зерна – сто-, шістдесяти- та тридцятикратний – можливий [352, с. 242]. Сама по собі притча не містить натяків для інтерпретації [351, с. 675]. Та в інших текстах (Mat 13:18–23, Mar 4:14–20 та Luk 8:11–15) вона чітко пояснюється. Увага звертається на чинники, що впливають на ґрунт („серце”), а також на речі, які можуть перешкодити росту насіння („слова про Царство”).

Підтекстово парабола характеризує різне ставлення людей до почутого християнського вчення („слова”): одні приймають, а пізніше нехтують ним, інші, піддавшись спокусам, відступають від віри. Праведні люди ж, попри різні випробування, продовжують розвивати й удосконалювати свою віру, духовні та моральні риси.

Приклад реалізації.

Säfrau sein in dieser Zeit

Es gibt sie: die Säfrau. Von ihr wissen zumindest Darstellungen auf mittelalterlichen Kirchenfenstern: Schwungvoll wirft die Säfrau die Saat, die sie in der Falte ihres Gewandes verwahrt hat. Handarbeit geschieht – Aussaat im kleinen Umkreis für das Allernötigste im Leben.

Von Dorothea Sattler

Vertrauter sind wir mit dem Sämann. Hilde Domin schreibt über ihn:

Der große Sämann,

ungerufen,

blies einen Atem von Blumensamen

über mich hin

und streute eine Saat

von Kornblumen und rotem Mohn
in meine Weizenfelder

Das leuchtende Unkraut,
mächtiger Sämann,
wie trenn ich es je
von den Ähren,
ohne die Felder
zu roden?

Die Anklänge an biblische Bildreden sind offenkundig. Schriftkundigen Menschen kommt sofort das Gleichnis von jenem Sämann im Sinn, der seine Saat auf unterschiedlichen Boden wirft (siehe Matthäus 13, 1 bis 23). Auch die Gestalt der Felder nach einer frühen Saat ist aus einem Gleichnis bekannt: Sie geben noch nicht zu erkennen, was zu erntende Frucht und was Unkraut ist (Matthäus 13, 24–30) [Konradsblatt, 27.05.2011].

11. Про коштовну перлину (Mat 13:45, 46): 35 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: das Königreich der Himmel, der Kaufmann, die Perle, der Wert; б) дієслова: finden, verkaufen, kaufen, sein; в) прикметники: schön, hoch.

Образи: der Kaufmann, die Perle.

Біблійний контекст. Ісус розповів цю притчу своїм учням. Він порівняв Царство Небесне з гарною перлиною, яка була настільки цінною, що чоловік продав усе, що мав, щоб придбати її. Перли є дорогою прикрасою. Вони знаходяться всередині перлівниці та певних інших молюсків [347, с. 217]. Проте не всі перлини мають однакову цінність; деякі замість переливчато-білих можуть бути жовтими, мати чорне забарвлення або не бути гладенькими. У давнину перли дуже цінувались на Близькому Сході і тішили свого власника [352, с. 323].

Згідно з біблійним текстом, купець усвідомив цінність перлини („Царства Небесного“) і був готовий відмовитись від усього, щоб її придбати. Так і учні Христа заради цієї найвищої цінності мали бути готовими цілковито присвятити життя справі свого учителя. Смісл параболи полягає у тому, що духовні цінності важливіші за матеріальні.

Приклад реалізації.

Elf Jahre auf der Suche nach dem wahren Schatz

Die Erkenntnis über Gott und sein Königreich wurde etwas Kostbares für mich. Es war so, wie Jesus gesagt hatte: „Das Königreich der Himmel ist gleich einem im Felde verborgenen Schatz, den ein Mensch fand und verbarg; und vor Freude darüber geht er hin und verkauft alles, was er hat, und kauft jenes Feld“ (Matthäus 13:44). Ich wollte lernen, wie ich ein irdischer Untertan des Königreiches werden konnte. Aber für mich war es nicht leicht, dies allem anderen voranzustellen (Erwachtet! 08.05.1984, S. 15).

12. Про фарисея та збирача податків (Luk 18:9–14): 34 вживання.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Tempel, der Gott, der Pharisäer, der Zehnte, der Steuereinehmer (der Zöllner), die Brust; б) дієслова: beten, fasten, geben, sich schlagen, sein; в) прислівники: wiederholt; г) прикметники: gnädig.

Образи: der Pharisäer, der Steuereinehmer (der Zöllner).

Біблійний контекст. Люди, які йшли до Єрусалимського храму, щоб помолитися, не мали права заходити до „Святого“ чи „Найсвятішого“ місць храму, а лише до Передніх дворів навколо [357, с. 111–112]. Обидва чоловіки (юдеї), ймовірно, перебували у т. зв. Передньому дворі для жінок [334, с. 249]. Фарисеї були горді та впевнені у своїй праведності, тому споглядали на інших із зневагою. Вони постились двічі на тиждень, хоча Закон Мойсея цього не вимагав. Днями посту обирали ринкові дні, коли в місті було багато людей, а в синагозі проводились особливі богослужіння та засідав місцевий Синадріон; таким чином, всі городяни могли бачити їхню побожність [336, с. 138]. Юдейські збирачі податків хоча й могли йти до храму, все ж їх зневажали, оскільки вони перебували на службі Риму [354, с. 295]. Вірш 9 допомагає нам виявити межу притчі, а вірш 14 указує на її призначення.

У біблійному тексті параболи пихатість і самовпевненість фарисея засуджується та протиставляється смиренню зневаженого ним збирача податків. Смісл: що праведні люди не повинні зверхньо ставитись до ближніх.

Приклад реалізації.

Die Gnade der leeren Hände

Annemarie Goldbrich und Katharina Haubold studieren an der Evangelistenschule Johanneum in Wuppertal

Gott erwartet keinen Erfolg. Vor Gott kann jeder sein, wie er ist. Gott schenkt seine Gnade allen, die vor ihm treten.

Lukas 18, 9–14: Er sagte aber zu einigen, die sich anmaßen, fromm zu sein, und verachteten die andern, dies Gleichnis: Es gingen zwei Menschen hinauf in den Tempel, um zu beten, der eine ein Pharisäer, der andere ein Zöllner.

Der Pharisäer stand für sich und betete so: Ich danke dir, Gott, dass ich nicht bin wie die andern Leute, Räuber, Betrüger, Ehebrecher oder auch wie dieser Zöllner. Ich faste zweimal in der Woche und gebe den Zehnten von allem, was ich einnehme. Der Zöllner aber stand ferne, wollte auch die Augen nicht aufheben zum Himmel, sondern schlug an seine Brust und sprach: Gott, sei mir Sünder gnädig! Ich sage euch: Dieser ging gerechtfertigt hinab in sein Haus, nicht jener. Denn wer sich selbst erhöht, der wird erniedrigt werden; und wer sich selbst erniedrigt, der wird erhöht werden.

Das Problem sind nicht die Erfolge. Das Problem sind auch nicht zwingend die Worte des Gebets. Das Problem ist das Denken, das hinter den Worten steckt: Zu meinen, dass Erfolge mich vor Gott besser dastehen lassen.

An beiden Tagen stehe ich gleich vor Gott da: Als Sünder, den Gott trotzdem liebt. Mit dem Unterschied, dass ich mich am einen Tag mehr und am anderen weniger wertschätze. Ich mache mein Angenommensein bei Gott vom Erfolg abhängig. Er aber sieht das ganz anders.

Es bleibt dabei: Nur wenn ich mit leeren Händen vor ihm stehe und weiß, dass ich nichts zu bringen habe, kann ich empfangen, was er mir geben will: Gnade (Unsere Kirche, 22.08.2009).

13. Про наполегливого друга (Лук 11:5–8): 31 вживання.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Freund, die Mitternacht, das Brot; б) дієслова: leihen, stören, aufstehen, geben.

Образи: der Freund, das Brot.

Біблійний контекст. Гостинність на Близькому Сході є обов'язком [346, с. 165]. Навіть коли гість – можливо, через труднощі, якими тоді часто супроводжувалася подорож – прибував несподівано опівночі, господар мусив нагодувати його. Нерідко, у разі необхідності, хліб позичали в сусідів [349, с. 45]. У цій притчі сусід ліг спати. Оскільки в деяких домівках (особливо у бідних людей) була лише одна велика кімната, він, встаючи, міг потурбувати сон цілої сім'ї. Це й була причина, чому чоловік з притчі вагався задовольнити прохання [352, с. 115]. Розказана притча була відповіддю Ісуса на прохання його учнів навчити їх молитися. Люди з різних причин не турбують Бога своїми молитвами, натомість він сподівається на їхні молитви [343, с. 501–502].

Смісл: важливо молитись Богові та не переставати робити це.

Приклад реалізації.

Das Gebet in den „letzten Tagen“

„Wer von euch wird einen Freund haben und wird um Mitternacht zu ihm gehen und zu ihm sagen: ‚Freund, leihe mir drei Brote, denn ein Freund von mir ist auf einer Reise eben zu mir gekommen, und ich habe nichts, um es ihm vorzusetzen.‘? Und jener gibt von drinnen die Antwort: ‚Störe mich nicht weiter. Die Tür ist schon verschlossen, und meine kleinen Kinder sind mit mir im Bett, ich kann nicht aufstehen und dir etwas geben.‘ Ich sage euch: Wenn er auch nicht aufstehen und ihm etwas geben wird, weil er sein Freund ist, wird er bestimmt wegen seiner *kühnen Beharrlichkeit* aufstehen und ihm das geben, was er benötigt“ (Luk. 11:5–8).

In diesem Fall stellen wir fest, daß derjenige, der dem Mangel des Bittenden abhelfen kann, dies zunächst unmißverständlich ablehnt, indem er sagt: „Störe mich nicht weiter.“ Er ist sehr unwillig.

Seine Handlungsweise steht in krassem Gegensatz zu der Handlungsweise des himmlischen Vaters. Dadurch tritt der Sinn des Gleichnisses um so deutlicher hervor. Wenn dieser Mann, der mit seiner Familie bereits im Bett lag, bereit gewesen wäre, aufzustehen und seinem Freund das Benötigte zu geben, hätte es seitens des Bittenden keiner „*kühnen Beharrlichkeit*“ bedurft. Und das war es, was Jesus hervorhob.

Jesus bestätigte dies, indem er mit den Worten fortfuhr: „Demnach sage ich euch: Bittet unablässig, und es wird euch gegeben werden; sucht fortwährend, und ihr werdet finden; klopft unaufhörlich an, und es wird euch geöffnet werden“ (Luk. 11:9). Abschließend brachte er dann eine Gegenüberstellung und sagte: „Wenn nun ihr, obwohl ihr böse seid, euren Kindern gute Gaben zu geben wißt, *wieviel mehr* wird der Vater im Himmel denen heiligen Geist geben, die ihn bitten!“ (Luk. 11:13).

Stell dir den Mann vor, der „wegen seiner kühnen Beharrlichkeit“ sogar um Mitternacht das erhielt, was er benötigte. Seine Beharrlichkeit hatte sich gelohnt. Welch ein Ansporn, das in die Tat umzusetzen, was Jesus durch dieses Gleichnis zeigen wollte: *Unablässig* zu bitten, *fortwährend* zu suchen und *unaufhörlich* anzuklopfen! Höre nicht auf zu beten, und werde nicht glaubensschwach, nur weil man dir wegen deiner Beteiligung am Predigen des Königreiches und am Jüngermachen Widerstand entgegenbringt oder weil du in einem geteilten Haus lebst oder weil du gegen eine persönliche Schwäche anzukämpfen hast, die tiefer eingefleischt ist, als du dachtest (Wachtturm, 01.09.1979, S. 18).

14. Про нерозсудливого багатія (Luk 12:16–21): 30 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: das Land, der Reiche, der Ertrag, das Vorratshaus, das Getreide, das Ding; б) дієслова: überlegen, einsammeln, aufhäufen, aufspeichern, essen, trinken; в) прикметники: gut, fröhlich; г) прислівники: wohl.

Образи: das Land, der Reiche, der Ertrag.

Біблійний контекст. Відповідно до Мойсеєвого Закону, батько повинен був залишити своєму старшому синові у спадок дві частини з усього, чим володів. Імовірно, до суперечки дійшло через те, що цей Закон був проігнорований; звідси пересторога перед жадібністю [342, с. 967]. Притча утворювала частину відповіді, яку Ісус дав чоловікові, що попросив його бути суддею у вирішенні питання про спадок [335, с. 318]. Як показує вірш 15, він хотів цим підкреслити таку думку: “Seht zu und hütet euch vor aller Habgier; denn niemand lebt davon, daß er viele Güter hat” (LB).

Смисл: праведні люди мають остерігатись жадібності.

Приклад реалізації.

Gottvergessenheit

Jörg Dinger

3.10.2009

Eine gute Ernte? Und wenn ja, für wen? Ein Großbauer möchte alles für sich behalten, damit seine Seele Frieden findet. Doch mit dem Blick allein auf sich gerichtet, verliert er alles.

Lukas 12, 15-21: Und er (Jesus) sprach zu ihnen: Seht zu und hütet euch vor aller Habgier; denn niemand lebt davon, dass er viele Güter hat. Und er sagte ihnen ein Gleichnis und sprach: Es war ein reicher Mensch, dessen Feld hatte gut getragen.

Und er dachte bei sich selbst und sprach: Was soll ich tun? Ich habe nichts, wohin ich meine Früchte sammle. Und sprach: Das will ich tun: Ich will meine Scheunen abbrechen und größere bauen und will darin sammeln all mein Korn und meine Vorräte und will sagen zu meiner Seele: Liebe Seele, du hast einen großen Vorrat für viele Jahre; habe nun Ruhe, iss, trink und habe guten Mut!

Aber Gott sprach zu ihm: Du Narr! Diese Nacht wird man deine Seele von dir fordern; und wem wird dann gehören, was du angehäuft hast? So geht es dem, der sich Schätze sammelt und ist nicht reich bei Gott.

Bei aller Mühe, die wir hineingesteckt haben auf den Feldern, in den Gärten und Weinbergen – es gilt doch nach wie vor: Gott ist der Geber.

Erntedank – also auch wenn es manchen schwer fällt zu danken, angesichts der wirtschaftlichen Lage und der teils katastrophalen Erlöse für landwirtschaftliche Produkte.

Doch das, was wir ernten durften, erinnert uns nicht nur daran, dass wir Geschöpfe sind, angewiesen auf die Barmherzigkeit des Schöpfers. Es weist uns auch darauf hin, wie gut es Gott mit uns meint, mit welch reichem Segen er uns beschenkt.

Und damit stärkt der Dank das Vertrauen, dass wir unsere Zukunft bei allen Ungewissheiten und Sorgen getrost in Gottes Hand legen können (Unsere Kirche, 03.10.2009).

15. Про закваску (Mat 13:33): 28 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: das Königreich der Himmel, der Sauerteig, die Frau, das Mehl; б) дієслова: verbergen, durchsäuern, sein.

Образи: der Sauerteig, die Frau.

Біблійний контекст. Під „трьома великими мірами” („drei großen Maß”) маються на увазі три сати, що відповідає близько 22 літрам борошна [336, с. 355]. Кількість закваски у порівнянні з цим була малою, але вона могла заквасити все тісто. Зазвичай закваска була частиною зброженого тіста, що зберігалось від попереднього випікання [356, с. 251]. Основною темою виступає „Царство Небесне” („das Königreich der Himmel”). Закваска використовується в тексті Біблії як символ лжевчень, а також означає поганій вплив [355, с. 402].

Смисл: праведні люди не повинні вірити лжевченням чи піддаватись поганому впливу інших.

Приклад реалізації.

Das angebliche Königreich – kein Zufluchtsort

Wovon ist die ganze „Masse“ der Kirchen der Christenheit heute durchdrungen? Von Lehren, Anordnungen, Sitten und Bräuchen, die mit der Bibel übereinstimmen? Nein, von der Mischreligion, die der Pontifex maximus Konstantin förderte und deren wesentlichste Bestandteile nicht die Lehren des inspirierten Wortes Gottes, sondern babylonische Lehren und Bräuche sind. Konstantin, der auf dem Konzil zu Nizäa den Vorsitz führte, machte dem Streit, bei dem es um Fragen über die Persönlichkeit und die Eigenschaften Jehovas ging, ein Ende, indem er sich zugunsten der babylonischen Lehre von der Dreieinigkeit entschied. Jesus Christus sagte diese Entwicklung, durch die die christliche Lehre und das christliche Brauchtum verderbt wurden, in dem Gleichnis vom Sauerteig voraus. Er sagte: „Das Königreich der Himmel ist dem Sauerteig gleich, den eine Frau nahm und in drei großen Maß Mehl verbarg, bis die ganze Masse durchsäuert war“ (Matth. 13:33) (Wachturm, 01.01.1976, S. 21).

16. Про немилосердного раба (Mat 18:23–35): 28 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: das Königreich der Himmel, der König, die Sklaven, die Schulden, der Talent, der Denar; б) дієслова: zurückzahlen, verkaufen, schulden, sein; в) прикметники: barmherzig; г) числівники: zehntausend, hundert.

Образи: der König, die Sklaven, die Schulden.

Біблійний контекст. Один динар відповідав одному денному заробітку; 100 динарів (менший борг) дорівнювали приблизно третині річного доходу. Десять тисяч срібних талентів (більший борг) відповідали шістдесяти мільйонам динарів, тобто людина мусила б жити десятки тисяч років, щоб зібрати цю суму [336, с. 210]. Причина, що спонукала Ісуса розповісти цю притчу, постає перед нами, якщо розглянути контекст (Mat 18:21, 22), а застосування цієї параболи можна знайти у вірші 35, де сказано: „Also wird auch mein himmlischer Vater mit euch verfahren, wenn ihr nicht ein jeder seinem Bruder von Herzen die Fehler vergebet” (SB).

Смисл: „борги”, тобто провини наших ближніх, незначні в порівнянні з нашими „боргами” перед Богом. Як Бог прощає людині її великі провини, так і людині слід прощати проступки інших по відношенню до неї.

Приклад реалізації.

Barmherzigkeit Gottes ist das Maß

Donnerstag, 08. September 2011

Eine Provokation und eine Zusage Jesu Christi – Gedanken zum Matthäus-Evangelium 18, 21–35 von Pfarrer i.R. Monsignore Ernst Roth.

Ein „Knecht“, ein hoher Beamter, schuldet seinem König eine ungeheuer hohe Summe. Er hat ein Stück Eigentum, ein Lehen des Herrn, missbraucht und das in ihn gesetzte Vertrauen enttäuscht. Er bittet um Aufschub, verspricht Rückerstattung, die er samt seiner Familie nie und nimmer leisten kann. Es ist hoffnungslos. Der Herr geht über seine Bitte hinaus und erlässt ihm die ganze Schuld.....

.....Die Schuld des zweiten Knechtes ist unvergleichlich gering, eine verschwindend kleine Summe gegenüber dem, was dem ersten Knecht erlassen wurde. Er könnte diese kleine Schuld auch zurückzahlen und bittet – fast wortgleich wie der erste Knecht – um Geduld und Aufschub. Dennoch reagiert der soeben reich Beschenkte mit äußerster Härte und Unbarmherzigkeit. „Hättest nicht auch du mit jenem ... Erbarmen haben müssen, so wie ich mit dir Erbarmen hatte?“

In der Jüngergemeinde Christi darf es nicht so sein! Wie jeder in der Gemeinde aus der übergroßen Barmherzigkeit Gottes lebt, so muss jeder lernen, die Barmherzigkeit Gottes nachzuahmen und dem Bruder gegenüber unbegrenzt vergebungsbereit zu sein. Nach Matthäus knüpft der himmlische Vater seine Barmherzigkeit und die Vergebung unserer Schuld an unsere Bereitschaft, einander immer wieder Schuld und Lieblosigkeiten „aus ganzem Herzen“ zu vergeben. Diese Forderung Jesu ist nicht leicht; sie widerspricht unserem Rechtsempfinden und erscheint uns als ständige Provokation. Erfahrene Lieblosigkeiten verletzen tief, schlagen Wunden und lassen oft Narben zurück. Und dennoch „unbegrenzt vergeben“?

Machen wir uns in der Gemeinde auf den Weg. Die „Neue Ordnung“ der Barmherzigkeit muss unser Ziel sein und unser christliches Zeugnis an die Welt! (Der Pilger, 08.09.2011).

17. Про багатія та Лазара (Лук 16:19–31): 24 вживання.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Reiche, der Purpur, die Leinwand, der Bettler, Lazarus, der Hund, das Geschwür, der Busen Abrahams, das Feuer, die Kluft, das Haus, der Vater, der Bruder, das Zeugnis, Moses, der Prophet, der Tote; б) дієслова: umlegen, belecken, sterben, senden, geben, bereuen, überzeugen, auferstehen, sein; в) прикметники: lodernd, groß; г) прислівники: fröhlich; д) числівники: fünf.

Образи: der Reiche, der Bettler, der Busen Abrahams, das Feuer, die Kluft

Біблійний контекст. Із біблійного тексту (Лук 16:14, 15) випливає, що грошоловні фарисеї слухали Ісуса та кепкували з нього. Проте він промовив до них: „Ihr seid es, die sich selbst rechtfertigen vor den Menschen, Gott aber kennt eure Herzen; denn was unter den Menschen hoch ist, ist ein Greuel vor Gott“ (ЕВ). „Пурпур та ляне вбрання“ („Purpur und Leinwand“), у які звикла виражатися багата людина, можна було порівняти з одягом, який носили князі, вельможі, а також священики. Це вбрання було дуже коштовним [354, с. 911]. Місце („die Hölle“ [LB]; „der Hades“ [ЕВ, NWÜ]; „das Totenreich“ [SB]), куди потрапив багатій, було символічною могилою померлих людей [355, с. 304], оскільки не всі елементи у притчі, через алегоричність, слід розуміти дослівно. Ім'я „Лазар“ („Lazarus“) є грецькою формою єврейського імені „Слезар“, яке означає „Бог допоміг“ [343, с. 493]. Пси, які облизували його виразки, ймовірно, були бродячими і поїдали відходи, а тому вважалися нечистими [346, с. 254]. Те, що Лазар знаходився на лоні в Авраама, означало, що він мав прихильне становище. При цьому йшлося про вираз, який походив від звичаю під час трапези так прилягати за столом, щоб можна було відхилитися на груди друга [342, с. 968–969].

Смисл. Згідно біблійним контекстом, парабола стосувалася грошоловних фарисеїв, упевнених у своїй праведності та Божому схваленні, які дивились на простих людей зверхньо та зневажали їх. Із поширенням учення Христа ситуація мала змінитися: прості люди, які прийняли звістку Ісуса, отримали Боже схвалення, натомість горді фарисеї, які відкинули її, втратили його прихильність. У сучасній німецькій мові парабола вживається, щоб показати, що

праведні люди не погордують людьми, які займають нижче становище в суспільстві (фінансове чи соціальне).

Приклад реалізації.

Scheidung auf Afrikanisch

Konservative Bischöfe der anglikanischen Kirche Afrikas haben sich mit Fundamentalisten aus den USA verbündet und wollen den angeblich lauen Westen wieder auf Kurs bringen.

Und dann ist Sonntag.

Zeit zu beten. Und, welch Wunder, jeder betet, weil schon bald wieder Montag ist. In der Kirche, in der Bar, im Schuppen, auf der Straße, Männer und Frauen, bunt verpackt wie Bonbons, als hätte die nigerianische Metropole alles Schöne, alles Freundliche, was sie hat, aufgespart für diesen einzigen Tag.

An diesem Sonntag wird in den christlichen Kirchen von Lagos das Gleichnis vom reichen Mann verlesen, dem Verdammnis droht, weil er es sich im Leben zu gut gehen ließ, und von Lazarus, dem Bettler, dem himmlische Belohnung zuteil wird. Es ist halb acht, und in Saint Jude, der modernsten Kirche der Stadt, beginnt die Messe mit Keyboard-Musik.

Der Kirchendiener schlägt das Neue Testament auf, das Evangelium nach Lukas, Kapitel 16, Vers 19–31, in dem der Reiche vergebens um Gnade fleht. Dann erhebt sich der Priester von seinem Stuhl, und zwei Projektoren werfen eine Powerpoint-Präsentation an die Wand: "Reverend Martyn Minns – Die Predigt" (Der Spiegel 43/2007, Religionen, 22.10.2007).

18. Про несправедного управителя (Лук 16:1–8): 23 вживання.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Herr, der Verwalter, die Rechenschaft, die Schuldner, der Vertrag, die Weisheit; б) дієслова: verwalten, ablegen, schulden, zurücknehmen, loben, handeln, sein; в) прикметники: schriftlich, praktisch.

Образи: der Herr, der Verwalter, die Schuldner.

Біблійний контекст. Домууправителю було доручено представляти інтереси свого пана, який займав важливе та відповідальне положення. Його звільнення могло б означати відправлення з того дому без засобів для існування [353, с. 319]. Скасування боргів у позичальників його пана не принесло йому грошей, але він завоював цим друзів, які, можливо, підтримали б його в майбутньому. 100 батів масла відповідали 2 200 літрам, а 100 корів пшениці – 22 тис літрам [351, с. 262–263]. Вірші з 9 по 13 тексту параболи показують, чого навчає ця притча.

Смисл. Згідно з контекстом, управителя похвалили не за його несправедні вчинки, а за практичну мудрість. За нинішніх реалій парабола вчить, що потрібно робити людям добро, прагнути миру з ними; винагородою ж стануть гарні стосунки та підтримка.

Приклад реалізації.

Ideenreich – im Auftrag Christi

Neues ausprobieren, Phantasie entwickeln, alle Chancen nutzen – das sind die Zutaten für ein zur Zukunft hin offenes Leben. Wie viel von diesen Zutaten bringen Christen bei der Ausbreitung des Reiches Gottes ein? Wie viel trauen sie der verändernden

Lukas 16, 1–8 (in Auswahl): 1 Er sprach aber auch zu den Jüngern: Es war ein reicher Mann, der hatte einen Verwalter; der wurde bei ihm beschuldigt, er verschleudere ihm seinen Besitz. 2 Und er ließ ihn rufen und sprach zu ihm: Was höre ich da von dir? Gib Rechenschaft über deine Verwaltung; denn du kannst hinfort nicht Verwalter sein. 3 Der Verwalter sprach bei sich selbst: Was soll ich tun? Mein Herr nimmt mir das Amt; graben kann ich nicht, auch schäme ich mich zu betteln. 4 Ich weiß, was ich tun will, damit sie mich in ihre Häuser aufnehmen, wenn ich von dem Amt abgesetzt werde. 5 Und er rief zu sich die Schuldner seines Herrn, einen jeden für sich, und fragte den ersten: Wie viel bist du meinem Herrn schuldig? 6 Er sprach: Hundert Eimer Öl. Und er sprach zu ihm: Nimm deinen Schuldschein, setz dich hin und schreib flugs fünfzig. (...) 8 Und der Herr lobte den ungetreuen Verwalter, weil er klug gehandelt hatte; denn die Kinder dieser Welt sind unter ihresgleichen klüger als die Kinder des Lichts.

Das ist es, was Jesus mit dem Gleichnis erzählt: diese ungebrochene Energie, dieser Erfindergeist! Uns so zu begeistern, dass wir in Christi Auftrag für menschenwürdiges Leben ideenreich sind, dass wir als ‚die Kinder des Lichtes‘ auch Licht verbreiten. So wird die Kraft von Liebe und Barmherzigkeit lebendig. Das wünscht sich Jesus. Wenn der Verwalter so viel Energie für seinen Lebensunterhalt aufwendet, wie viel mehr kann durch Gottes Kraft in uns aktiviert werden für mehr Gerechtigkeit und Würde eines jeden Menschen (Unsere Kirche, 13.11.2011).

19. Про двох боржників (Лук 7:41–43): 23 вживання.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Schuldner, der Geldverleiher, die Schuld; б) дієслова: zurückzahlen, lieben.

Образи: die Schuldner, der Geldverleiher, die Schuld.

Біблійний контекст. Мораль притчі про двох боржників (сума боргу одного була у десять разів більшою за борг іншого) та її практичне застосування простежується з контексту (Лук 7:36–40, 44–50). Приводом до розповіді стало ставлення Симона, гостем якого був Ісус Христос, до жінки, яка прийшла та натерла Ісусові ноги ароматичним маслом [343, с. 712]. Присутність такого незапрошеного гостя була звичним явищем, оскільки, очевидно, що у певних випадках у приміщення під час трапези також могли заходити незапрошені особи, сидати уздовж стіни і звідти розмовляти з тими, хто прилягав за столом посеред кімнати [342, с. 965]. Ісус влучно застосував ситуацію двох боржників, вказавши на те, що Симон йому не подав води, щоб помити ноги, що він його не привітав поцілунком і не натер голову маслом – послуги, які зазвичай надавалися гостеві в біблійні часи [356, с. 384]. Проте жінка, яка вчинила багато гріхів, виявила більшу любов до Ісуса й виявилася гостиннішою, хоча він і не був її гостем [335, с. 243].

Смисл: не бути самовпевненим та не ставитись до інших зверхньо.

Приклад реалізації.

Fragen von Lesern

Warum konnte Jesus zu einer stadtbekanntem Sünderin sagen, ihre Sünden seien vergeben? (Luk. 7:37, 48).

Nachdem die Frau Jesu Füße benetzt und mit Öl eingerieben hatte, aber noch bevor er ihr sagte, ihre Sünden seien vergeben, vermittelte Jesus seinem Gastgeber Simon einen wichtigen Gedanken. Er erzählte ihm ein Gleichnis, in dem er Sünde mit Schulden verglich, die nicht zurückgezahlt werden konnten: „Zwei Männer waren die Schuldner eines gewissen Geldverleihers; der eine hatte eine Schuld von fünfhundert Denaren, der andere aber von fünfzig. Da sie nichts hatten, womit sie hätten zurückzahlen können, erließ er es beiden in freigebiger Weise. Welcher von ihnen wird ihn daher mehr lieben?“ Simons Antwort: „Ich vermute, dass es der ist, dem er in freigebiger Weise mehr erlassen hat.“ Jesus erwiderte: „Du hast richtig geurteilt“ (Luk. 7:41–43). Wir alle schulden Gott Gehorsam. Jedes Mal, wenn wir ungehorsam sind, also sündigen, versäumen wir es, Gott das zu geben, was ihm zusteht, und damit vergrößert sich unsere Schuldenlast. Doch Jehova gleicht einem Kreditgeber, der bereit ist, Schulden zu erlassen. Deshalb ermunterte Jesus seine Nachfolger, Gott zu bitten: „Vergib uns unsere Schulden, wie auch wir unseren Schuldnern vergeben haben“ (Mat. 6:12). Wie Lukas 11:4 zeigt, handelt es sich bei diesen Schulden um Sünden (Wachturm, 15.08.2010, S. 6–7).

20. Про таланти (Mat 25:14–30): 22 вживання.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: das Königreich der Himmel, der Mensch, das Land, der Sklave, die Habe, der Talent, das Geschäft, die Erde, das Silbergeld, der Herr, die Freude, der Zins, die Finsternis, das Weinen, das Zähneknirschen; б) дієслова: reisen, übergeben, empfangen, machen, graben, verbergen, abrechnen, eingehen, wohl tun, herzutreten, übergeben, gewinnen, setzen, sich fürchten, ernten, säen, sammeln, werfen, erhalten, wegnehmen, hinauswerfen, sein; в) прикметники: gut, treu, streng, böse, träge; г) прислівники: draußen; д) числівники: fünf, zwei, eines.

Образи: der Mensch, die Sklaven, die Talente, die Finsternis.

Біблійний контекст. Цю притчу, в якій йдеться про одного чоловіка, який збирався вирушити в іншу країну, Ісус розповів чотирьом зі своїх учнів за три дні до смерті, після чого він мав воскреснути і вознестися на небо.

На відміну від притчі про міни (Luk 19:11–27), у якій кожен раб отримав по міні, таланти роздавались „*einem jeden nach seiner eigenen Fähigkeit*” (NWÜ). Талант, згаданий у цьому випадку, був, імовірно, срібним талантом і відповідав тому, що робітник у ті часи міг заробити за 14 років [229, с. 140–141]. Раби були зацікавлені в примноженні того, що належало їхньому панові. Тому вони мали здійснювати фінансові операції з дорученим їм майном старанно та обережно. Навіть коли раби самі не хотіли працювати з грошима свого пана, їм треба було принаймні вкласти їх на відсотковий ріст у лихварів, щоб гроші не лежали цілком без діла [352, с. 85]. Проте злий і ледачий раб заховав доручений йому талант у землю, тобто діяв, власне, на шкоду інтересам свого пана.

Смисл: потрібно правильно використовувати свої обдарування, навички, знання чи гроші.

Приклад реалізації.

Warum und wie sparen?

Ein weiterer Grund, warum wir sparsam sein sollten, hängt mit unserem Verhältnis zum Schöpfer, Jehova Gott, zusammen. All das Gute, was wir besitzen, haben wir eigentlich von ihm. Er erschuf die Erde und den Menschen, auch sorgte er, wie sein Wort wiederholt zeigt, für alles, was wir zum Leben brauchen und was das Leben angenehm macht (Ps. 104:14, 15; Matth. 5:45; Apg. 14:15–17). Wir sind also im Höchsthfall lediglich Verwalter des Guten, was er uns schenkt, und von Verwaltern wird gefordert, daß sie treu und umsichtig sind (1. Kor. 4:1, 2). Jesus hob das in zweien seiner Gleichnisse hervor. In beiden Gleichnissen erwähnte er einen Diener, der getadelt wurde, weil er, seinem Herrn keinen Gewinn eingebracht hatte. Sein Herr hatte ihm Geld anvertraut; dieses hätte er wenigstens auf die Bank bringen sollen. Dann hätte es sein Herr mit Zinsen zurückerhalten (Matth. 25:14–30; Luk. 19:12–23) [Erwachtet! 22.06.1976, S. 15].

21. Про вдову та суддю (Luk 18:1–8): 21 вживання.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: die Stadt, der Richter, die Witwe, die Mühe, das Recht; б) дієслова: sein, machen, verschaffen; в) прикметники: ungerecht, langmütig; г) прислівники: beständig, eilends.

Образи: der Richter, die Witwe.

Біблійний контекст. Очевидно, згаданий у притчі суддя не належав до юдейських судів, яких було 4 типи: 1) місцевий суд, який складався з 3 чоловіків; 2) суд, який складався з 7 старших чоловіків місцевості; 3) нижчі суди, до яких належали 23 особи (такі суди Палестини знаходилися в достатньо великих містах), та 4) найвищий суд (Великий Синедрион у Єрусалимі з 71 члена), юрисдикція якого розповсюджувалася на цілу націю [353, с. 120]. Але згаданий у притчі суддя вочевидь не належить до юдейської судової системи, де в суді бути мінімум три судді. Звідси випливає, що мовиться про суддю чи службовця поліції, призначеного Римом. Чітко сказано, що він „не боявся Бога” і його не цікавила думка інших. Також не сказано, що Бог діє як несправедливий суддя, він протиставляється судді. Наполегливість удови спонукала суддю діяти; Божі слуги також повинні ревно молитись. Бог вислухає їхні молитви і буде щодо них справедливим [347, с. 267]. З вірша 1 випливає, що Ісус Христос використав притчу для того, щоб показати учням, що „необхідно завжди молитися і не падати духом”. У віршах 7 та 8 можна знайти застосування цієї притчі.

Смисл: Бог вислуховує молитви своїх служителів.

Приклад реалізації.

Dranbleiben lohnt sich

Autor: Rolf Krebs, Pfarrer und Beauftragter der Evangelischen Kirchen bei Landtag und Landesregierung NRW.

Lukas 18, 1–8: Er sagte ihnen aber ein Gleichnis darüber, dass sie allezeit beten und nicht nachlassen sollten, und sprach: Es war ein Richter in einer Stadt, der fürchtete sich nicht vor Gott und

scheute sich vor keinem Menschen. Es war aber eine Witwe in derselben Stadt, die kam zu ihm und sprach: Schaffe mir Recht gegen meinen Widersacher!

Und er wollte lange nicht. Danach aber dachte er bei sich selbst: Wenn ich mich schon vor Gott nicht fürchte noch vor keinem Menschen scheue, will ich doch dieser Witwe, weil sie mir soviel Mühe macht, Recht schaffen, damit sie nicht zuletzt komme und mir ins Gesicht schlage. Da sprach der Herr: Hört, was der ungerechte Richter sagt! Sollte Gott nicht auch Recht schaffen seinen Auserwählten, die zu ihm Tag und Nacht rufen, und sollte er' s bei ihnen lange hinziehen? Ich sage euch: Er wird ihnen Recht schaffen in Kürze. Doch wenn der Menschensohn kommen wird, meinst du, er werde Glauben finden auf Erden?

.....

Das Gleichnis endet mit der Frage des Herrn: „Wenn der Menschensohn kommen wird, meinst du, er werde Glauben finden auf Erden?“ Das Gleichnis jedenfalls ist eine einzige Einladung Jesu zum Glauben, zum Vertrauen auf Gottes Nähe und Beistand trotz aller möglichen gegenteiligen Erfahrungen. Eine einzige Einladung Jesu zum Gebet, den Kontakt zu Gott niemals abreißen zu lassen wie Gott selbst von sich aus den Kontakt zu den Menschen seiner Schöpfung niemals abreißen lässt. Er steht zu seinen Verheißungen.

Solche Glaubens- und Lebenshaltung bildet die beste Grundlage für den Umgang mit den vielen Problemen unserer Zeit im persönlichen wie im politischen Bereich. Unsere Welt braucht glaubende und betende Menschen, die darum wissen: Beharrliches Beten lohnt sich! (Unsere Kirche, 5.11.2007).

22. Про безплідне фігове дерево (Лук 13:6–9): 20 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Feigenbaum, der Weingarten, die Pflanze, die Frucht, der Winzer, der Dünger; б) дієслова: sein, suchen, umhauen, graben, streuen.

Образи: der Feigenbaum, der Weingarten, die Frucht, der Winzer, der Dünger.

Біблійний контекст. Зазвичай було поширеним садити у виноградниках на певних відстанях також фігові та оливкові дерева для того, щоб, якщо через рік виноград погано вродить, господар мав хоча б якийсь дохід. Нові дерева з відсадків за два-три роки дають принаймні кілька фіг [347, с. 709]. Очевидно, мала значення паралель між згаданими у притчі трьома роками та минулими трьома роками служіння Христа [354, с. 870]. З певної відстані могло здатися, що дерево плодоносить, проте це було не так. Як об'єкт, що підлягав сплаті податків, неплодоносне дерево було фінансовим тягарем і заслуговувало зрубування [337, с. 85]. Притча розказана під кінець 32 року н.е., через три повних роки після хрещення Ісуса Христа. Незадовго до цього було повідомлено, що Понтій Пілат велів стратити кількох галілеян. Ісус говорив і про смерть 18 осіб, на яких упала Сілоамська вежа, і застерігав, що всі загинуть, якщо не розкаються (див. Лук 13:1–5). Опісля він розповів згадану притчу.

Першопочатково це іносказання стосувалось ізраїльського народу, який мав дослухатися Божих настанов („принести добрі плоди”), але насправді цього не робив. У сучасній мові парабола означає, що праведні люди роблять те, чого від них очікує Бог (виявляють віру, добрі риси та вчинки).

Приклад реалізації.

Jeder wird unter seinem eigenen Feigenbaum sitzen

In seinem Gleichnis vom unfruchtbaren Feigenbaum zeigte Jesus, wie geduldig Jehova mit der jüdischen Nation war. Wie schon erwähnt, sprach er von einem Mann, der einen Feigenbaum in seinem Weingarten hatte. Drei Jahre lang hatte der Feigenbaum keine Frucht getragen, und der Besitzer wollte ihn umhauen lassen. Doch der Winzer sagte: „Herr, lass ihn noch dieses Jahr, bis ich rings um ihn grabe und Dünger streue, und wenn er dann in der Zukunft Frucht bringt, schön und gut, wenn aber nicht, sollst du ihn umhauen“ (Lukas 13:8, 9).

Als Jesus dieses Gleichnis erzählte, hatte er sich bereits drei Jahre lang bemüht, den Glauben unter Angehörigen der jüdischen Nation zu fördern. Jesus intensivierte seine Bemühungen noch. Er „düngte“ den symbolischen Feigenbaum — die jüdische Nation — und bot ihm die Gelegenheit, Frucht zu tragen. In der Woche bevor Jesus starb, zeigte es sich jedoch ganz klar, dass fast die ganze Nation den Messias verworfen hatte (Matthäus 23:37, 38).

Jesus zog noch einmal einen Feigenbaum heran, um den schlechten geistigen Zustand der Nation zu veranschaulichen. Als er vier Tage vor seinem Tod von Bethanien nach Jerusalem unterwegs war, sah er einen Feigenbaum, der zwar dicht belaubt war, aber keine einzige Frucht hatte. Da Frühfeigen gemeinsam mit den Blättern zu wachsen beginnen — manchmal sogar vor den Blättern —, zeigte das Fehlen der Früchte, dass der Baum wertlos war (Markus 11:13, 14).

Wie der unfruchtbare Feigenbaum nur auf den ersten Blick gesund wirkte, so trog auch bei der jüdischen Nation der Schein. Sie hatte keine gottgefällige Frucht hervorgebracht und verwarf schließlich sogar Jehovas eigenen Sohn. Jesus verfluchte den ertraglosen Feigenbaum, und am nächsten Tag stellten die Jünger fest, dass der Baum bereits verdorrt war. Jener verdorrte Baum veranschaulichte treffend den bevorstehenden Bruch Gottes mit den Juden als seinem auserwählten Volk (Markus 11:20, 21) [Wachturm, 15.05.2003, S. 26].

23. Про загублену драхму (Luk 15:8–10): 19 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: die Frau, die Drachme, die Lampe, das Haus, die Freundin, die Nachbarin; б) дієслова: anzünden, verlieren, fegen, suchen, zusammenrufen, sich freuen; в) прислівники: sorgfältig; г) числівники: zehn.

Образи: die Frau, die Drachme.

Біблійний контекст. Между цієї притчі можна знайти в біблійному тексті (Luk 15:1, 2), де вона йде одразу за притчею про загублену вівцю. З вірша 10 випливає її застосування. Вартість однієї драхми відповідала майже одному денному заробітку [336, с. 42]. Загублена монетка в нашому випадку могла мати особливо велику цінність (10 драхм), оскільки належала, мабуть, до старовинної успадкованої речі або до коштовного намиста. Жінка повинна була увімкнути лампу, щоб шукати цю монету, оскільки світловий проріз дому (якщо такий узагалі був), зазвичай, робили досить маленьким; а підмітання підлоги, яка здебільшого була глиняною, полегшувало пошук [352, с. 212–213].

Смисл параболі. див. № 3 та № 6.

Приклад реалізації.

‘Habt Liebe unter euch’

Das zweite Gleichnis handelte von einer Frau. Jesus sagte: „Welche Frau, die zehn Drachmen hat, zündet nicht eine Lampe an, wenn sie eine Drachme verliert, und fegt ihr Haus und sucht sorgfältig, bis sie sie findet? Und wenn sie sie gefunden hat, ruft sie ihre Freundinnen und Nachbarinnen zusammen und sagt: ‚Freut euch mit mir, denn ich habe die Drachme gefunden, die ich verloren hatte.‘ So, sage ich euch, gibt es bei den Engeln Gottes Freude über einen einzigen Sünder, der bereut“ (Lukas 15:8–10)...

Was lernen wir aus diesen kurzen Gleichnissen? Sie zeigen uns 1., wie wir über Personen *denken* sollten, die schwach geworden sind, und 2., was wir *tun* sollten, um ihnen zu helfen. Betrachten wir jetzt diese Punkte.

Die Frau, die die Münze verloren hat, weiß, dass die Lage schwierig, aber nicht hoffnungslos ist. Wäre die Münze auf einem großen mit Sträuchern bewachsenen Gelände verloren gegangen oder in einen schlammigen Teich gefallen, würde die Frau die Münze wahrscheinlich gar nicht erst gesucht haben. Doch weil sie weiß, dass sie sie im Haus verloren hat, wo sie zu finden sein muss, beginnt sie gründlich nach ihr zu suchen (Lukas 15:8). Zunächst zündet sie eine Lampe an, um ihr dunkles Haus zu erhellen. Dann fegt sie den Fußboden mit einem Besen, weil sie ein Klingen zu hören hofft. Schließlich sucht sie in allen Ecken und Winkeln, bis die Silbermünze im Licht der Lampe aufblitzt. Die ernsthaften Bemühungen der Frau haben sich gelohnt...

...Schwachen beizustehen wirkt sich auf uns alle segensreich aus. Diejenigen, die Hilfe erhalten, verspüren die Freude, wieder mit wahren Freunden zusammen zu sein. Als Hilfeleistende verspüren wir die innere Freude, die nur dem Geben entspringen kann (Lukas 15:6, 9; Apostelgeschichte 20:35b). Die Versammlung als Ganzes zeichnet sich mehr durch Herzlichkeit aus, weil jeder an jedem liebevoll interessiert ist. Und vor allem gereicht es Jehova und Jesus als fürsorglichen Hirten zur Ehre, dass der Wunsch, den Schwachen beizustehen, auch bei ihren irdischen Dienern vorhanden ist

(Psalm 72:12-14; Matthäus 11:28-30; 1. Korinther 11:1; Epheser 5:1). Welch ein guter Anreiz, weiterhin 'Liebe unter uns zu haben'! (Wachturm 01.02.2003, S. 14–18).

24. Про велику вечерю (Luk 14:16–24): 17 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Herr, der Sklave, das Abendessen, der Geladene, der Arme, der Krüppel, der Blinde, der Lahme, das Haus; б) дієслова: veranstalten, einladen, sich losbitten, hereinbringen, sein; в) прикметники: groß.

Образи: der Herr, der Sklave, das Abendessen, die Geladenen.

Біблійний контекст. Вірші з 1-го по 15-й формують рамки параболи; Ісус розповів цю притчу під час трапези, коли один із його співгостей мовив до нього: „Glücklich ist, wer Brot ißt im Königreich Gottes“ (NWÜ). У біблійні часи був звичай: щойно їжа буде приготована, одразу повідомляти про це гостей, запрошених на святкову вечерю [351, с. 118]. Ті, хто відмовлялися взяти участь у цій великій вечері, мали інші інтереси, які були для них важливіші. Проте реакція присутніх показала, що вони взагалі не надавали значення тому, що відбувається, не виявили необхідної поваги до людини, яка їх запрошувала. Стосовно цього А. Вежбицька зазначає, що наполегливий тон, яскраво виражений у параболі, підкреслює, що найважливішим є рішення запрошених прийти чи не прийти на бенкет, а також, що для кожного запрошеного цілком нерозсудливо вважати інші справи важливішими [44, с. 750]. Більшість із запрошених пізніше – бідні та каліки, сліпі та кульгаві, а також інші, які прийняли запрошення, – були особами, яких суспільство вважало недостойними [357, с. 321]. Образ пана, який посилає своїх слуг, щоб ті привели на бенкет людей, дає підстави стверджувати, що тут підтекстово мовиться про можливість „жити з Богом“, відкрити для всіх людей, і Бог бажає, щоб так сталося. Однак, з іншого боку, він не змушує нікого прийти, а запрошує, але, як бачимо, не всі відгукуються.

Смисл. Згідно з біблійним повідомленням, прийняти звістку Христа першими мали можливість ізраїльтяни, а згодом – інші народи. Так само і сьогодні сказане означає, що отримання Божого схвалення доступне для всіх людей, але не далеко не всі бажають скористатися такою можливістю.

Приклад реалізації.

Stellen wir uns doch auf Gnade ein

Ein Beitrag von Diplom-Theologe Klaus Haarlammert zum 22. Sonntag im Jahreskreis (Lukas-Evangelium 14, 1. 7–14) Werke sind nicht schlecht, Gott aber zählt anders

Und dann – um dies zu unterstreichen – bringt Jesus auch noch sein Gleichnis vom Festmahl, jetzt ausdrücklich: vom Festmahl ihm Reich Gottes (Lukas-Evangelium 14,15–24), das voller Provokationen steckt: die Geladenen (der „führende Pharisäer“ mit seinesgleichen Gästen muss sich angesprochen wissen) kommen erst gar nicht, obwohl es ein großes Fest ist und Ehren(Plätze) winken; statt ihrer holt der Gastgeber nun Menschen von der Straße heran, eben die „Armen, Krüppel, Blinden und Lahmen“, die normalerweise nicht bei Festmählern und auf Ehrenplätzen zu finden sind. Es kommt allein darauf an, der Einladung Gottes, der nicht nach Rang und Namen, nach Verdienst und Leistung fragt, zu folgen.

Wer jedoch jetzt mitleidig oder gar schadenfroh auf den „führenden Pharisäer“ (und seinesgleichen) herab schaut, hat von diesem Evangelium (und der gesamten Botschaft Jesu vom Reich Gottes) nichts begriffen. Denn Jesus verurteilt den Pharisäer nicht, er rückt aber dessen Auffassung von Gottes Wollen und Handeln zurecht; Gottes Gesetz ist gut, schlecht ist nur, wie es oft gegen Gott selbst ausgespielt wird – damals wie heute. Gott schaut eben nicht auf gesellschaftlichen Stand und menschliche Leistung, sondern allein auf die Bedürftigkeit nach Heil; wer der Gnade bedürftig ist (das sind auch die, die auf Gottes Gebote genau achten, ganz nach ihnen ihr Leben ausrichten und vieles an Werken der Frömmigkeit leisten), wird von Gott eingeladen zum himmlischen Festmahl. Es wird darauf ankommen, ob ich seiner Einladung folge. Ich weiß, ich werde sagen: Ja, Herr, ich komme! (Der Pilger, 26.08.2010).

25. Про робітників у винограднику (Mat 20:1–16): 17 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Hausherr, der Arbeiter, der Weingarten, der Denar, der Tag, die Stunde, der Abend, der Lohn; б) дієслова: einstellen, übereinkommen, empfangen, murren, gleichstellen, antworten, sein; в) прислівники: frühmorgens; г) числівники: dritte, sechste, neunte, elfte;

Образи: der Hausherr, die Arbeiter, der Weingarten, ein Denar.

Біблійний контекст. Ісус розповів цю притчу у зв'язку з відповіддю, яку він дав Петру на запитання: „Siehe, wir haben alles verlassen und sind dir nachgefolgt; was wird uns dafür gegeben?“ (Mat 19:27, LB). Один динар, який виплачували як денний заробіток, був римською срібною монетою [356, с. 170–171]. Юдеї в I ст. н. е. ділили день від сходу до заходу сонця на 12 рівних частин; звідси третя година, згадана у притчі, тривала приблизно від восьмої до дев'ятої години ранку, шоста – близько від одинадцятої ранку до полудня, дев'ята – від другої до третьої години пополудні, а одинадцята – від четвертої до п'ятої години пополудні. Збір винограду не був для власника виноградника безтурботним часом. Деякі працівники наймалися на весь час збору врожаю, деяких, при потребі, брали на роботу. Виплата заробітку в кінці дня відповідала вимозі Мойсеєвого Закону; бідні люди були залежними від цього [342, с. 970].

Смисл. Можливість прийняти звістку Христа і пов'язані з нею благословення першими отримали юдеї, а згодом – люди з інших народів. Отже, читач має усвідомити, що не варто заздрити іншим, натомість, слід бути задоволеним тим, що маєш.

Приклад реалізації.

Vertröstung? Nicht nötig

Knochenarbeit im steinigen Weinberg. Diese schweißtreibende Arbeit bei großer Hitze schreit geradezu nach gerechter Entlohnung. Doch Jesus hält in seinem Gleichnis eine Überraschung bereit: Himmlische Lohnabrechnung geht anders.

Matthäus 20, 1–16a (in Auswahl): Denn das Himmelreich gleicht einem Hausherrn, der früh am Morgen ausging, um Arbeiter für seinen Weinberg einzustellen.

Und als er mit den Arbeitern einig wurde über einen Silbergroschen als Tagelohn, sandte er sie in seinen Weinberg. Und er ging aus um die dritte Stunde und sah andere müßig auf dem Markt stehen und sprach zu ihnen: Geht ihr auch hin in den Weinberg; ich will euch geben, was recht ist.

Und sie gingen hin. Abermals ging er aus um die sechste und um die neunte Stunde und tat dasselbe. (...) Als es nun Abend wurde, sprach der Herr des Weinbergs zu seinem Verwalter: Ruf die Arbeiter und gib ihnen den Lohn und fang an bei den letzten bis zu den ersten.

Da kamen, die um die elfte Stunde eingestellt waren, und jeder empfing seinen Silbergroschen. Als aber die ersten kamen, meinten sie, sie würden mehr empfangen; und auch sie empfingen ein jeder seinen Silbergroschen.

Und als sie den empfingen, murrten sie gegen den Hausherrn (...) Er antwortete aber und sagte zu einem von ihnen: Mein Freund, ich tu dir nicht Unrecht. Bist du nicht mit mir einig geworden über einen Silbergroschen? (...) Ich will aber diesem letzten dasselbe geben wie dir. Oder habe ich nicht Macht zu tun, was ich will, mit dem, was mein ist? Siehst du schein drein, weil ich so gütig bin?

So werden die Letzten die Ersten und die Ersten die Letzten sein.

Das Gleichnis Jesu wird plötzlich sehr konkret und lebenswirklich: In Jerusalem, in vielen anderen Orten im Nahen Osten, allerorts in der so genannten „Dritten Welt“, aber auch weit verbreitet in der „Zweiten“, selbst gar nicht so selten und immer öfter in der „Ersten“ – also bei uns. Wenn auch in Deutschland in anderer Form, so gibt es doch auch hier und heute die Bedürftigen.

Diejenigen, die aus eigener Kraft kaum das Notwendige erarbeiten können. Die, denen mit Verweis auf Fälle, in denen das Sozialsystem missbraucht wird, oder mit dem Hinweis auf die, die nicht arbeiten wollen, auch nicht geholfen ist, wenn es zu Kürzungen und Einschränkungen kommt.

Natürlich geht es in dem Gleichnis nicht um Mindestlohn oder Managergehälter, nicht um soziale Marktwirtschaft oder eine differenzierte Sicht auf den Leistungsbegriff. Es geht um das Reich Gottes: Jesus stellt dar, wie es zugeht und was gilt, wenn Gott herrscht. Jesus verbildlicht Gottes Gerechtigkeit und verdeutlicht sie dadurch.

Doch sprechen die Worte Jesu auch nicht gegen die kritische Auseinandersetzung mit unseren wirtschaftlichen und sozialen Strukturen. Wir sollen in punkto Gerechtigkeit nicht nur auf das Himmelreich vertröstet werden. Gottes Gerechtigkeit darf, ja will schon in unsere Gegenwart hineinstrahlen. Gott will schon unsere Welt verändern (Unsere Kirche, 07.02.2009).

26. Про міни (Luk 19:11-27): 15 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Mensch, das Land, die Königsmacht, der Sklave, die Mine, das Geschäft, das Silbergeld, die Bank, der Zins, der Feind; б) дієслова: sein, reisen, erlangen, zurückkehren, machen, gewinnen, eintragen, sich fürchten, abheben, einziehen, wegnehmen, geben, bringen, herbringen, schlachten; в) прикметники: fern, böse; г) числівники: zehn.

Образи: der Mensch, die Sklaven, die Minen.

Біблійний контекст. Притча розказана у 33 році н. е., коли Ісус востаннє йшов до Єрусалима (див. Luk 19:1, 28). Причина розповіді цієї притчі впливає з вірша 11, де написано: “Sie meinten, das Reich Gottes würde unverzüglich erscheinen” (SB).

У Римській імперії було звичним, що хтось знатного походження вирушав до Рима, щоб отримати царську владу [337, с. 218]. Срібні міни, з яких кожен раб отримав по одній, відповідали тоді 88 денним заробіткам [356, с. 254].

Смисл параболи: див. № 20.

Приклад реалізації.

Es hat einen jungen Mann bewogen, sein Leben zu überdenken

Letztes Jahr ging in einem Zweigbüro der Zeugen Jehovas ein Brief von einem jungen Mann ein. Wie er in dem Brief schrieb, hatte er von seiner Großmutter das Buch Der größte Mensch, der je lebte bekommen und es einfach ins Bücherregal gestellt. Doch vor nicht allzu langer Zeit wurde er so schlimm krank, dass er dachte, es gehe mit ihm zu Ende.

Er schrieb: „Irgendetwas ließ mich das Buch aus dem Regal holen und ich fing an zu lesen. Anfangs war ich etwas skeptisch. Am Ende angelangt, kam ich jedoch zu dem Schluss, dass ich mein Leben vollkommen falsch gelebt hatte. Von da an betete ich zu Gott.

Nachdem ich mich von meiner Krankheit erholt hatte, beschloss ich, das Buch ein zweites Mal zu lesen. Zu meiner Überraschung habe ich wieder Neues dazugelernt. Nun wurde mir bewusst, dass es zwar sehr gut ist, zu Gott zu beten und biblische Literatur zu lesen, aber dass das nicht alles ist. Worauf es wirklich ankommt, ist, dass wir unser Leben in den Dienst Gottes stellen und anderen Menschen helfen, an ihn zu glauben. Aus dem Gleichnis von den zehn Minen habe ich gelernt, dass wir uns vermehrt für die Interessen des Königreiches Gottes einsetzen müssen“ (Lukas 19:13–27) [Erwachtet! 22.12.2005, S. 32].

27. Про десятьох дів (Mat 25:1–13): 13 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: Königreich der Himmel, die Jungfrau, die Lampe, der Bräutigam, das Öl, die Mitternacht, das Geschrei, das Hochzeitsfest, die Tür, verschließen, б) дієслова: sein, nehmen, ausziehen, ausbleiben, schlafen, hinausgehen, sich erheben, geben, erlöschen, genügen, kaufen, eintreffen, hineingehen, öffnen, kennen; в) прикметники: töricht, verständig; г) прислівники: da; д) числівники: zehn; е) частки: nicht.

Образи: die Jungfrauen, der Bräutigam, das Hochzeitsfest;

Біблійний контекст. Ця притча стосовно “Царства Небесного” утворює частину відповіді Ісуса на питання його учнів, яке знаходимо у біблійному тексті (Mat 24:3). Її призначення чітко впливає з подальшого уривку (Mat 25:13).

Як зазначено в довіднику „Проникнення в суть Святого Письма”, святкове проведення нареченої з дому її батьків у дім її нареченого становило важливу складову весілля в стародавньому Ізраїлі. Люди, які стояли вздовж дороги, якою рухалась урочиста процесія, виявляли велику цікавість до цієї урочистої ходи, а деякі приєднувались до неї, особливо дівчата, які несли світильники. Коли ставало пізно, дехто з тих, хто чекав уздовж дороги, засинав. Спів і радісні вигуки можна було почути здалеку. Коли наречений та його супровід заходили в дім, двері зачиняли, а отже гості, які запізнилися, зайти не могли Світильники, які

люди брали із собою на святкову процесію, горіли на оливі, яку потрібно було час від часу доливати [342, с. 271].

Смисл. Щоб не втратити можливості „жити з Богом”, необхідно зберігати духовну пильність.

Приклад реалізації.

Klug ist, wer voll Sehnsucht ist

Donnerstag, 03. November 2011

Der Bräutigam will mehr als nur das „Übliche“ – Gedanken zum Matthäus-Evangelium 25, 1–13 von Pastoralreferentin Annette Schulze

Für die klugen Jungfrauen war die Einladung so wichtig, dass sie sich aktiv und intensiv darauf vorbereiteten. Sie nahmen lieber noch etwas Öl extra mit, weil sie die Aufgabe, das Licht am Brennen zu halten, als wichtigsten Inhalt ihres Lebens verstanden. Für sie gab es keinen anderen Alternativtermin an diesem Abend, keine anderen Prioritäten. Deshalb haben sie sich ganz eingelassen auf dieses Fest, auf ihre Aufgabe und die Gegebenheiten, die sie vorfanden. Das Öl, das sie dabei hatten, ist ein Bild für ihre Sehnsucht, für die Hoffnung, die durchhalten lässt, auch wenn das Warten lange dauert. Auch die törichten Frauen hätten die Chance gehabt, dabei zu sein. Vielleicht ohne eine brennende Fackel, aber doch als Gäste bei der Hochzeit. Aber sie waren nicht da, als es darauf ankam. Ihnen fehlte die Sehnsucht, die Hoffnung, dass die Einladung gilt, dass die Verheißung erfüllt wird. Sie konnten sich auf keinen anderen Weg als den üblichen einlassen. Der Bräutigam wollte mehr von ihnen. Er wollte ihre Entscheidung, ihre Bereitschaft, ihre Hingabe. Er will auch mehr von uns als nur „das Übliche“, mehr als Sonntagspflicht und gute Werke. Jesus ist in dieser Sache radikal: er zeigt nur zwei Wege auf: ganz oder gar nicht, bereit oder nicht, drinnen oder draußen. Er will uns ganz. Wir kennen Menschen, die in seinem Sinn leben: sie gehen ganz in ihrer Sache (oder der Sache Gottes) auf, halten nichts zurück – ihr Einsatz ist überzeugend, ihre Begeisterung echt. Das fasziniert uns. Lassen wir uns von den zehn Jungfrauen inspirieren – der Aufgabe unseres Lebens auf die Spur zu kommen und sie ganz zu unserer Sache zu machen. Gehen wir dem Bräutigam mit den Lampen unserer Sehnsucht entgegen – bereit, ihn zu begleiten. „Trauen wir uns“, achtsam, wach und bereit zu sein für das Fest – dann dürfen wir eine Hoch-Zeit feiern, dann wird das Heute zum schönsten Tag unseres Lebens! (Der Pilger, 03.11.2011).

28. Про бенкет для царевого сина (Mat 22:1–14): 10 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: Königreich der Himmel, der König, der Sohn, das Hochzeitsfest, der Sklave, der Geladene, das Essen, das Heer, der Mörder, die Stadt, der Böse, der Gute, der Mensch, das Hochzeitskleid, die Hand, der Fuss, die Finsternis, das Weinen, das Zähneknirschen; б) дієслова: sein, veranstalten, senden, rufen, kommen, weggehen, ergreifen, behandeln, töten, umbringen, verbrennen, einladen, hereinkommen, besehen, erblicken, anhaben, binden, hinauswerfen; в) прикметники: bereit, uninteressiert, zornig, würdig; г) прислівники: schmähhlich; д) частки: nicht.

Образи: der König, der Sohn, die Sklaven, die Heere, das Hochzeitsfest, die Finsternis.

Біблійний контекст. Як видно з вірша 1, Ісус цією притчею продовжив попередню розмову й частково відповів нею на запитання, якою владою він виконував свої діла (Mat 21:23–27). Застосування можна знайти у віршах 2 та 14.

Парабола подібна до притчі про велику вечерю (Luk 14:16–24), але, на відміну від останньої, повідомляє не тільки про відмову прийти, а й про вбивчий дух запрошених. Убивство царських представників прирівнювалось до бунту [337, с. 814], тому військо царя знищило вбивць та спалило їхнє місто. Стосовно цієї притчі К. Бломберг зазначає, що оскільки йшлося про королівське весілля, господар, імовірно, приготував для своїх гостей особливе вбрання [231, с. 108–110]. Якщо так, то це могло означати, що гість, який не носив приготованого царем весільного вбрання, знехтував ним.

Смисл: не слід нехтувати добрими вчинками, бути вдячним за люб’язність інших до нас.

Приклад реалізації.

Das Hochzeitsgewand

Eine interessante Sitte, die früher im Nahen Osten vorherrschte, wirft Licht auf die Worte Jesu in Matthäus 22:11–13, wo er davon spricht, daß Hochzeitsgäste besondere Gewänder bekamen. Ehe der westliche Einfluß manche Sitten veränderte, berichteten Personen, die in biblische Länder reisten, daß ihnen Hochzeitsgewänder überreicht wurden, wenn sie an Hochzeitsfeiern teilnahmen. Es waren lange Roben mit weiten Ärmeln, die sie über der eigenen Kleidung tragen konnten.

Wie ein gebürtiger Syrer berichtet, stellte der Vater des Bräutigams Gewänder aus preiswertem, aber buntbedrucktem Stoff bereit für den Fall, daß Personen kommen würden, die zu arm wären, sich gebührend zu kleiden. Ein Gast, der sich weigerte, dieses Gewand anzuziehen, konnte vom Veranstalter des Festes zurechtgewiesen werden (Erwachtet! 08.10.1978, S. 28).

29. Про злих виноградарів (Mat 21:33–44; Mar 12:1–11; Luk 20:9–18): 9 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Hausherr, der Weingarten, der Zaun, die Weinkelter, der Turm, der Weingärtner, die Frucht, der Sklave, der Sohn, der Erbe, das Erbe, der Übeltäter, die Vernichtung; б) дієслова: pflanzen, umgeben, graben, errichten, verpachten, holen, senden, prügeln, töten, steinigen, antreten, bringen, abliefern, sein; в) прислівники: übel.

Образи: der Hausherr, der Weingarten, die Weingärtner, die Früchte, die Sklaven, der Sohn.

Біблійний контекст. Притча розказана в Єрусалимському храмі за три дні до того, як Ісуса Христа розп'яли. Цією притчею він відповів на запитання, хто скеровував його на могутні вчинки (Mar 11:27–33). Згідно з повідомленнями євангелістів, одразу після її розповіді духовні провідники зрозуміли, що Ісус говорив про них (Mat 21:45; Mar 12:12; Luk 20:19).

Огорожею навколо виноградника в Ізраїлі могла бути кам'яна стіна чи живопліт. Давильня була часто висічена на скелястому фундаменті та складалась із двох чанів, сік тік із верхнього чану в нижній. Вежа була місцем спостереження для вартового, який мусив дбати про те, щоби тут не проникли злодії чи звірі [334, с. 91]. У деяких випадках наймані виноградарі отримували певну частину плодів. У інших випадках вони платили за оренду або домовлялися з власником про здачу йому певної кількості урожаю. У цій притчі йшлося, ймовірно, про останнє [349, с. 140]. Отже, убивши сина (нащадка), виноградарі, очевидно, планували заволодіти виноградником, оскільки того, хто його посадив, не було у країні [351, с. 452]. Згідно з біблійним контекстом, вона стосувалася духовних провідників Ізраїлю, які не прислухались до багатьох пророків, знехтували звісткою Ісуса Христа, а його самого віддали на страту.

Смисл параболи полягає в застереженні про скоєння гріха заради збагачення.

Приклад реалізації.

Gottes "Scheitern" – unsere Erlösung

Wir gehen wieder auf die Karwoche zu. Für viele Menschen die Aussicht auf freie, hoffentlich erholsame Frühlingstage, für die Christen die Aussicht, wieder von Neuem den Blick auf das Kreuz zu wagen.

So findet sich bei allen drei Evangelisten das „Gleichnis von den undankbaren Weinbergpächtern“ (Markus 12, 1–8). Es steht am Anfang der Passionserzählung, unmittelbar nach dem Einzug Jesu in Jerusalem. Ein Bezug zum Leidensgeschehen, das in den folgenden Kapiteln erzählt wird, ist also angezielt.

Die Pächter übernehmen vom Weinbergbesitzer eine wohlbestellte Anlage. Sie bewirtschaften sie, und als der Besitzer seine Pacht abholen lassen will, verweigern sie sie und erschlagen den Beauftragten. Der Besitzer will es nicht glauben, und schickt einen Nächsten, den sie wiederum umbringen. Die Ratlosigkeit des Weinbergbesitzers steigt, und er greift zum Äußersten: wenn ich den Sohn sende, dann werden sie verstehen, wie wichtig mir die lebendige Beziehung mit ihnen ist. Die Pächter verstehen sehr wohl: aber sie beantworten das Angebot einer Beziehung nicht, im Gegenteil, sie töten den Erben, um alles in ihren Besitz zu nehmen.

Wenn dieses Gleichnis (in seiner ursprünglichen Form ohne den späteren Zusatz, der auf die Zerstörung Jerusalems abzielt, siehe Markus 12, 9–12) das Sterben Jesu deuten will, dann zeigt es einen Vater, der den Sohn nicht sendet, damit dieser leidet und stirbt. Er sendet ihn als das äußerste Zeichen seiner Zuwendung und Liebe, das nicht übersehen werden kann.

Erlöst vom Zwang, alles vergelten zu müssen

Er kann sich offensichtlich überhaupt nicht vorstellen, dass dieses Zeichen missachtet, dass sein Sohn getötet werden könnte. „Vor meinem Sohn werden sie Achtung haben“ (Vers 6). Der da scheitert, ist nicht zuerst der Sohn, sondern der Vater. Er scheitert mit seiner Liebe, mit seinem Wunsch nach Gemeinschaft, nach gemeinsamer Gestaltung dessen, was er geschaffen und den Pächtern überlassen hat.

Den Weg Jesu in der Passion nachgehen, heißt wieder diese Unbedingtheit der Liebe spüren und zugleich ihre Aussichtslosigkeit, ihre Ohnmacht erleben.

Gott hält an seiner Liebe fest – auch wo sie nichts ausrichtet. Er nimmt sie nicht zurück, wo sie abgewiesen wird und am Ende ist diese Liebe stärker als der Tod.

Dieses „Scheitern“ Gottes ist unsere Erlösung: dass wir scheitern können, ohne unser Leben als sinnlos anzusehen; dass wir zu unseren Grenzen stehen können, ohne unseren Wert als Mensch zu verlieren; dass wir nicht nur mit Erfolg und Durchsetzung das Ziel unseres Lebens erreichen; dass wir „erlöst“ sind vom Zwang, alles vergelten, rächen und aufrechnen zu müssen. Dazu kann uns der Blick auf das Kreuz jedes Jahr wieder neu befreien (Konradsblatt, 28.03.2011).

30. Про робітника на полі (Лук 17:7–10): 6 вживань.

Лексико-семантичні групи: а) іменники: der Skave, das Feld, das Abendessen; б) дієслова: bereitmachen, bedienen.

Образи: der Skave, das Feld.

Біблійний контекст. Раби, які працювали на полі свого пана, подавали йому часто ввечері також їжу. Для них було не лише звичним чекати і самим не їсти, доки їхній пан не повечеряє, вони ще й часто навіть сварились між собою через те, кому випаде честь йому прислужити. Раби розглядали це не як додатковий тягар, а як щось таке, на що мав право їхній господар [352, с. 445]. Із вірша 10 видно, чого можна навчитись із цієї притчі.

Смисл параболи: не бути високої думки про себе, з готовністю прислужувати іншим.

Приклад реалізації.

„Nicht mehr für sich selbst leben“

Jesus Christus beantwortete diese Frage anhand eines Gleichnisses auf eindrucksvolle Weise. Er ging von der Tatsache aus, daß damals Sklaven, die tagsüber auf dem Felde arbeiteten, ihrem Herrn vielleicht auch das Abendessen auftrugen. Dies galt als etwas, worauf der Herr ein Recht hatte. Jesus sagte: „Wird er [der Herr] nicht vielmehr zu ihm [dem Sklaven] sagen: ‚Mache mir etwas zum Abendessen bereit, und binde dir eine Schürze um und bediene mich, bis ich gegessen und getrunken habe, und danach kannst du essen und trinken.‘? Er wird sich dem Sklaven gegenüber doch nicht etwa zu Dank verpflichtet fühlen, weil er die ihm aufgetragenen Dinge getan hat?“ Im Hinblick auf die Erfüllung ihrer Aufgaben empfahl Jesus dann seinen Jüngern zu sagen: „Wir sind unnütze Sklaven. Was wir getan haben, ist das, was wir zu tun schuldig gewesen sind“ (Luk. 17:7–10).

Jesus wollte damit nicht sagen, Christen sollten sich ständig herabsetzen, sich unterschätzen oder von sich denken, sie seien zu nichts nütze. Nein, er wollte ihnen damit zeigen, daß sie ihr Verhältnis zu Gott und zu seinem Sohn klar im Sinn behalten sollten. Als Christen sollten sie nicht ihrem eigenen Willen und ihrer eigenen Bequemlichkeit den Vorrang geben, denn Christus starb, damit sie „nicht mehr für sich selbst leben“ (Wachtturm, 15.09.1974, S. 564).

Додаток Д

Лексико-семантичні групи біблійних парабол

1. Про два будинки (Mat 7:24–27; Luk 6:48–49)

ЛСГ: а) іменники: das Wort, der Mann, das Haus, der Felsen, der Regen (der Platzregen), die Flut (das Wasser), der Wind, der Sand, der Zusammensturz (der Fall); б) дієслова: hören, handeln, vergleichen, bauen, herniederströmen, kommen, wehen, schlagen, einstürzen, gründen, stoßen, sein; в) прикметники: verständig (klug), töricht; в) прислівники: groß.

2. Про нову латку на старому одязі (Mat 9:16; Mar 2:21; Luk 5:36)

ЛСГ: а) іменники: der Flicker (der Lappen), das Tuch, das Kleid, die Stärke, der Riß; б) дієслова: einnähen, abreißen; в) прикметники: äußer, voll, schlimm (arg).

3. Про нове вино в старих бурдюках (Mat 9:17; Mar 2:22; Luk 5:37–39)

ЛСГ: а) іменники: der Wein, der Weinschlauch; б) дієслова: gießen, tun, bersten (zerreißen), bleiben; в) прикметники: neu, alt, verdorben, erhalten.

4. Про світильник під мірною посудиною чи під ліжком (Mat 5:15; Mar 4:21; Luk 8:16)

ЛСГ: а) іменники: die Lampe, das Maßgefäß (der Scheffel), der Leuchter, das Haus; б) дієслова: anzünden, stellen, leuchten.

5. Про насіння, що росте (Mar 4:26–29)

ЛСГ: а) іменники: der Mensch, der Same, der Erdboden (das Land), der Tag, die Erde, die Frucht, der Grashalm (der Halm), der Stengelkopf, das Korn (der Weizen), die Ähre, die Sichel, die Erntezeit; б) дієслова: werfen, schlafen, aufstehen, sproßen (aufgehen), emporwachsen (wachsen), wissen, hervorbringen, erlauben, anlegen, kommen; в) прислівники: genau, allmählich, zuerst, schließlich; г) прикметники: voll.

6. Про вежу (Luk 14:28–30)

ЛСГ: а) іменники: der Turm, die Kosten, der Grund, der Zuschauende, der Mensch, das Ende; б) дієслова: bauen, wollen, sich niedersetzen, berechnen (überschlagen), sehen, haben, vollenden (ausführen), können, legen, sein, bringen, anfangen, verspotten, sagen; в) прислівники: imstande.

7. Про двох царів (Luk 14:31–33)

ЛСГ: а) іменники: der König, der Krieg, der Rat, die Gesandtschaft, der Frieden, die Habe, der Jünger; б) дієслова: ausziehen, zusammentreffen (sich einlassen), sich niedersetzen, halten, sich messen (begegnen), anrücken, sein, tun, können, hinschicken, werben, Lebewohl sagen (sich lossagen); в) прислівники: imstande, weit weg; г) прикметники: anderer, ganz; д) числівники: zehntausend, zwanzigtausend.

8. Про рабів, які повинні пильнувати (Mar 13:34–37)

ЛСГ: а) іменники: der Mensch, das Land, das Haus, der Sklave (der Knecht), die Vollmacht, die Arbeit, der Türhüter, der Herr, der Tag (der Abend), die Mitternacht, der Hahnenschrei (der Morgen); б) дієслова: reisen, verlassen, geben, gebieten, sein, kommen, eintreffen, finden; в) прикметники: wachsam, schlafend; г) прислівники: beharrlich, spät, frühmorgens, plötzlich.

9. Про вірного та злого рабів (Mat 24:45–51; Luk 12:42–48)

ЛСГ: а) іменники: die Wirklichkeit, der Sklave (der Knecht), die Speise, der Herr, die Ankunft, die Habe (das Gut), das Herz, der Mitsklave, der Gewohnheitstrinker (der Betrunkene), der Tag, die Stunde, die Strenge, das Teil, der Heuchler, das Weinen (das Heulen), das Zähneknirschen (das Zähneklappern); б) дієслова: sein, setzen, geben, finden, sagen, setzen, bleiben, sollen, anfangen, schlagen, essen, trinken, kommen, erwarten, kennen, bestrafen, zuweisen, werden; в) прикметники:

treu, verständig (klug), recht, glücklich, tuend, ganz, übelgesinnt, groß; г) прислівники: wahrlich; д) частка: nicht.

10. Про ознаки часу (Luk 12:54–56)

ЛСГ: а) іменники: die Wolke, die Gegend, der Sturm, der Südwind, die Hitzewelle, der Heuchler, das Aussehen, die Erde, der Himmel, die Zeit; б) дієслова: aufsteigen, sehen, sagen, kommen, wehen, sein, eintreffen (geschehen), wissen, beurteilen (urteilen); в) прикметники: westlich, besondere; г) частка: nicht.

11. Про своєчасне примирення (Luk 12:57–59; Mat 5:25)

ЛСГ: а) іменники: der Rechtsgegner (der Gegner), der Vorsteher, der Weg, der Streit, der Richter, der Gerichtsbeamte (der Gerichtsdienner), die Münze (der Heller), der Wert; б) дієслова: gehen, sein, sich entledigen (sich loskommen), schleppen, übergeben (überantworten), werfen, herauskommen, zurückzahlen; в) прислівники: bestimmt; г) прикметники: letzt, klein, gering; г) частка: nicht.

12. Про примхливих дітей (Luk 7:31–35; Mat 11:16–19)

ЛСГ: а) іменники: der Mensch, die Generation (das Geschlecht), der Marktplatz, die Flöte, das Brot, der Wein, der Dämon, der Fresser, das Weintrinken (der Weinsäufer), der Freund, der Steuereinnnehmer (der Zöllner), der Sünder, die Weisheit; б) дієслова: vergleichen, sein, sitzen, zurufen, sagen, spielen, wehklagen, weinen, kommen, essen, haben, ergeben, sich erweisen; в) прислівники: gleich; г) прикметники: klein, gerecht; г) частка: nicht.

13. Про новий храм (Joh 2:19)

ЛСГ: а) іменники: der Tempel, der Tag; б) дієслова: niederreißen (abbrechen), aufrichten; в) числівник: drei.

14. Про народження згори (Joh 3:3–8)

ЛСГ: а) іменники: die Antwort, das Königreich (das Reich), der Gott, der Mensch, das Mal, der Schoß (der Leib), die Mutter, das Wasser, der Geist, das Fleisch, der Wind, das Geräusch (das Sausen); б) дієслова: wiedergebären, werden, sehen, sagen, können, eingehen, sich wundern, wehen (blasen), wollen, wissen, gehen; в) прислівники: wahrlich; г) прикметники: alt; д) числівник: zwei.

15. Про живу воду (Joh 4:13–14)

ЛСГ: а) іменники: das Wasser, die Wasserquelle, das Leben; б) дієслова: trinken (dürsten), werden, geben, wollen, hervorsprudeln (quellen), vermitteln; в) прислівники: überhaupt, nie; г) прикметники: durstig, ewig.

16. Про близькі жнива (Joh 4:35–38)

ЛСГ: а) іменники: der Monat, das Auge, die Ernte, das Feld, der Schnitter, der Lohn, das Leben, der Sämann, der Schnitter, die Arbeit, der Nutzen; б) дієслова: erheben, kommen, sehen, sein, anschauen, empfangen, sammeln, sich freuen, können, säen, ernten, aussenden, leisten, haben, arbeiten, erlangen; в) прислівники: zusammen, hart; г) прикметники: weiß, ewig, mühevoll.

17. Про хліб життя (Joh 6:26–27, 30–35, 51–57)

ЛСГ: а) іменники: das Zeichen, das Brot, die Speise, das Leben, der Menschensohn, der Vater, der Gott, der Siegel; б) дієслова: sagen, suchen, sehen, essen, werden, wirken, vergehen, geben, bleiben, versehen; в) прислівники: wahrlich; г) прикметники: satt, ewig.

18. Про світло для світу (Joh 8:12)

ЛСГ: а) іменники: das Licht, die Welt, die Finsternis, das Leben; б) дієслова: nachfolgen, wandeln, werden, besitzen (haben); в) прислівники: keineswegs.

19. Про раба та сина (Joh 8:34–36)

ЛСГ: а) іменники: die Sünde, der Sklave (der Knecht), das Haus, der Sohn; б) дієслова: antworten, tun, bleiben, machen, werden, sein; в) прислівники: wahrlich, immer, tatsächlich (wirklich); г) прикметники: frei.

20. Про пастуха та овець (Joh 10:1–16)

ЛСГ: а) іменники: die Tür, die Schafhürde (der Schafstall), der Dieb, der Plünderer (der Räuber), der Hirte, das Schaf, der Türhüter, die Stimme, der Name, der Fremde, die Statt, die Weide, das Leben, die Fülle (das Genüge), die Seele, der Lohnarbeiter (der Mietling), der Wolf, der Vater, die Hürde (der Stall), die Herde; б) дієслова: sagen, hineingehen, sein, öffnen, hören, rufen, hinausführen, hinauslassen, hergehen, folgen, kennen, fliehen, kommen, eintreten, retten, werden, eingehen, ausgehen, finden, stehlen, schlachten, vernichten, haben, können, hingeben, sehen, verlassen, fliehen, wegreißen, zerstreuen, sich kümmern, bringen (herführen), müssen; в) прислівники: wahrlich, keineswegs; г) прикметники: eigen, vortrefflich; д) частка: nicht.

21. Про день та ніч (Joh 11:9–10)

ЛСГ: а) іменники: die Stunde, das Licht, der Tag, die Nacht, die Welt; б) дієслова: geben, wandeln, wandern (umhergehen), anstoßen, sein; в) прислівники: nirgends, irgendwo; г) частка: nicht; д) числівник: zwölf.

22. Про помираюче зерно (Joh 12:24)

ЛСГ: а) іменники: das Weizenkorn, die Erde; б) дієслова: fallen, sterben (ersterben), bleiben, bringen; в) прислівники: viel; г) прикметники: allein.

23. Про оселі в батьковому домі (Joh 14:2–4)

ЛСГ: а) іменники: das Haus, der Vater, die Wohnung, die Stätte, der Weg; б) дієслова: geben, bereiten, hingehen, sagen, wiederkommen, heimnehmen, sein, kennen (wissen); в) прислівники: viel, anders.

24. Про виноградник, виноградаря та лозу (Joh 15:1–8)

ЛСГ: а) іменники: der Weinstock, der Vater, der Weingärtner, der Zweig (die Rebe), die Frucht, das Feuer, das Wort, der Jünger; б) дієслова: sein, tragen, wegnehmen, reinigen, reden, bleiben, können, hinauswerfen (wegwerfen), verdorren, werden, sammeln, werfen, verbrennen, bitten, wünschen (wollen), geschehen (widerfahren), verherrlichen, erweisen; в) прислівники: mehr, bereits, getrennt, fortwährend; г) прикметники: wahr, rein; д) частка: nicht, nichts.

25. Про породіллю (Joh 16:21–22)

ЛСГ: а) іменники: die Frau, der Kummer (der Schmerz, die Traurigkeit), die Stunde, das Kind, die Drangsal (die Angst), die Freude, der Mensch, die Welt, das Herz; б) дієслова: gebären, kommen, hervorbringen, haben, denken, wiedersehen, sich freuen, nehmen; в) прислівники: tatsächlich; г) прикметники: klein; д) частка: doch.

26. Про дерева, які обирали короля (Ri 9:8–15)

ЛСГ: а) іменники: der Baum, der König, der Olivenbaum, die Fettigkeit, der Gott, der Mensch, der Feigenbaum, die Süßigkeit, der Ertrag, der Weinstock, der Dornstrauch (der Dornbusch), die Wahrheit, die Zuflucht, der Schatten, das Feuer, die Zeder, der Libanon; б) дієслова: hingehen, salben, sprechen, sollen, aufgeben, sein, verherrlichen, schweben, sagen, kommen, erfreuen, suchen, ausgehen, vezehren; в) прислівники: da, schließlich; г) прикметники: ander, neu; д) частка: nicht.

27. Про вкрадене ягня (2. Sam 12:1–4)

ЛСГ: а) іменники: der Mann, die Stadt, der Reiche, das Schaf, das Rind, das Lamm, das Leben, der Sohn (das Kind), der Bissen, der Becher, der Busen (der Schoß), die Tochter, die Zeit, der

Besucher, der Reisende, hereinkommen; б) дієслова: sein, haben, werden, kaufen, erhalten, aufwachsen, pflegen, essen, trinken, liegen, kommen, ersparen, nehmen, bereiten (zurichten); в) прислівники: viel, zusammen; г) прикметники: reich, minderbemittelt (arm), klein, weiblich, eigen.

28. Про двох братів та месника (2. Sam 14:5–7)

ЛСГ: а) іменники: die Frau, der Mann, die Magd, der Sohn, das Feld, der Befreier, der Tod, die Familie (die Sippe), die Seele, der Bruder, der Erbe, die Kohlenglut (der Funke), der Name, der Überrest, die Oberfläche, der Erdboden; б) дієслова: sein, beginnen, raufen (zanken), auseinanderbringen (schlichten), niederschlagen, bringen, sich erheben, sagen, herausgeben, erschlagen, töten, wollen, haben, vertilgen, werden, verbleiben, auslöschen, lassen; в) прислівники: schließlich, ständig, bestimmt; г) прикметники: verwitwet, tot.

29. Про полоненого-втікача (1. Kō 20:37–40)

ЛСГ: а) іменники: der Mann, der Prophet, der König, der Weg, die Binde, das Auge, der Knecht, das Schlachtgetümmel (die Schlacht), die Reihe, das Gericht, das Talent (der Zentner), das Silber, die Seele, die Stelle; б) дієслова: finden, sprechen, schlagen, verwunden (wundschlagen), bleiben, stehen, sich halten (verhüllen), geschehen, vorübergehen, schreien, sagen, ziehen, bewachen, sein, müssen, werden, darwiegen (einstehen), geschehen, entscheiden (fällen); в) прислівники: unerkennbar, hier, dort, fort; г) прикметники: ander, dicht, tätig, eigen.

30. Про терновий кущ та кедр (2. Kō 14:9)

ЛСГ: а) іменники: das Unkraut, der Libanon, die Zeder, die Tochter, der Sohn, die Frau, das Tier (das Wild), das Feld; б) дієслова: sein, senden, sagen, lassen, geben, vorübergehen, niedertreten (zertreten); в) прикметники: dornig, wildlebend.

31. Імена Ісаєвих синів (Jes 8:1–4)

ЛСГ: а) іменники: die Tafel, der Griffel, der Mensch, das Zeugnis, der Zeuge, der Priester, der Sohn, die Prophetin, die Zeit, der Name, der Knabe, der Vater, die Mutter, das Vermögen (die Macht), die Beute, der König, das Volk, das Wasser, der Strom, die Herrlichkeit (die Macht), das Flußbett (das Rand), das Ufer, die Ausbreitung, die Breite, das Land; б) дієслова: sprechen, schreiben, haben, sich nahen, gebären, sagen, rufen, wissen (kennen), wegtragen (wegnehmen), reden, verwerfen (verachten), fließen, frohlocken, heraufbringen, steigen, treten, weiterziehen (einbrechen), werden, überfluten, überströmen, reichen, sich ergeben, füllen; в) прикметники: sterblich, groß, bestätigend, treu, schwanger, sanft, mächtig.

32. Про виноградник та дикі ягоди (Jes 5:1–7)

ЛСГ: а) іменники: der Geliebte (der Freund), das Lied, der Liebste, der Weingarten (der Weinberg), die Hügelhalde, die Edelrebe, der Turm, die Mitte, die Weinkelter, die Traube, der Bewohner, der Mann, die Hecke (der Zaun), das Niederbrennen, die Steinmauer, die Stätte, die Zertretung; б) дієслова: singen, bekommen, umgraben, entsteinen, tun, bepflanzen, bauen, ausheben, hervorbringen, richten, tun, hoffen, lassen, werden, bekanntgeben, entfernen (wegnehmen), abbrechen, bestimmen, sollen, sein; в) прикметники: fruchtbar, rot, wild (schlecht); г) прислівники: allmählich.

33. Про орача на полі (Jes 28:24–28)

ЛСГ: а) іменники: der Pflüger (der Ackermann), der Tag, der Same, der Erdboden, die Oberfläche, der Schwarzkümmel (der Dill), der Kümmel, der Weizen, die Hirse, die Gerste, der Ort, der Spelt, die Grenze (der Rand), der Gott, das Dreschwerkzeug (der Dreschschlitten), das Wagenrad, der Stock, der Stab, das Brotkorn (das Getreide), die Walze, der Wagen (das Dreschwalzen), das Reitpferd (das Gespann); б) дієслова: pflügen (umgraben), säen, auflockern, eggen, ebnen, auswerfen, streuen, müssen, legen, zurechtbringen, unterweisen, treten (dreschen), drehen, ausschlagen,

zermalmen, bleiben, dreschen, setzen; в) прикметники: ganz, bestimmt, eigen; г) прислівники: recht, gewöhnlich, niemals, anhaltend.

34. Про орла та виноградник (Hes 17:3–10)

ЛСГ: а) іменники: der Adler, der Flügel, die Schwinge, das Gefieder (der Fittich), die Farbe, der Wipfel, die Zeder, die Spitze, der Schößling (das Gewächs), das Land, die Stadt, der Händler, der Same, das Saatfeld, die Weide, das Wasser, der Weidenbaum, der Weistock, die Höhe, das Laubwerk, die Wurzel (die Ranke), der Zweig, die Gartenbeete, das Feld, verpflanzen; б) дієслова: haben, nehmen, abreißen, bringen, setzen, beginnen, sprossen, wenden, entstehen, hervorbringen, aussenden, ausdehnen (entgegenstrecken), ausstrecken, bewässern, tragen, werden; в) прикметники: groß, lang, voll, bunt, obere, jung, ausgedehnt, niedrig, geneigt, gut, majestätisch (herrlich); г) прислівники: direkt, ferner, allmählich, üppig.

35. Про молодих левів (Hes 19:1–9)

ЛСГ: а) іменники: die Mutter, die Löwin, der Löwe, der Junge, der Raub, der Erdenmensch (der Mensch), die Nation, die Grube, der Haken (die Kette), das Land, der Wohnturm (die Burg), die Stadt, der Schall, das Brüllen, der Gerichtsbezirk, das Netz, der König, die Stimme, der Berg; б) дієслова: liegen, großziehen, aufziehen, werden, beginnen, lernen, zerreißen (reißen), verzehren (fressen), hören (aufbieten), führen, warten, entschwinden, nehmen, einhergehen, verwüsten, erfüllen (sich entsetzen), stellen, ausbreiten, setzen, bringen; в) прикметники: mählig, jung, verodet; г) прислівники: allmählich, ständig, schließlich, ringsumher.

36. Про заржавілий казан (Hes 24:3–14)

ЛСГ: а) іменники: die Stadt, die Tat, das Blutvergießen (die Blutschuld), der Kochtopf (der Topf), das Wasser, die Öffnung, der Rost, das Stück, der Oberschenkel (die Lende), das Los, das Blut, die Mitte, die Oberfläche, der Fels, die Erde, der Staub, der Grimm, der Vollzug, die Rache, das Feuer, das Holzschicht, das Fleisch, die Brühe, die Kohle, das Kupfer, die Unreinheit, die Mühe, die Menge, die Zügellosigkeit, der Fall, das Bedauern, der Ausspruch, der Souveräne, der Weg, der Herr, die Schulter, der Knochen, das Holzstück, der Kreis; б) дієслова: aufsetzen, hineingießen, einsammeln, schichten, kochen, abgehen, herausholen (herausnehmen), werfen, sein, tun, ausschütten, bedecken (zudecken), hinaufführen, anzünden, kochen, ausleeren, werden, stellen, erhitzen, erglühen, zerschmelzen, verzehren, ermüden, müssen, reinigen, stillen, reden, kommen, handeln, nachlassen, empfinden (säumen); в) прикметники: weit, glänzend, kahl, zerklüftet, groß, gar, heiß, leer, rein, leid, auserlesen (gut); г) прислівники: zischend, mitten; д) частка: nicht.

37. Про зіпсований пояс (Jer 13:1–11)

ЛСГ: а) іменники: der Gürtel, die Hüfte (die Lende), das Wasser, die Spalte, der Fels (die Felsspalte), die Stelle, der Stolz (der Hochmut), das Volk, das Wort, der Starrsinn, das Herz, der Gott, das Haus, der Ausspruch, der Name, der Lobpreis (der Lob), das Schöne (die Ehre); б) дієслова: beschaffen, legen, bringen, nehmen, gehen, verbergen, verstecken, gebieten, graben, taugen, verderben, sich weigern, gehorchen, wandeln, nachgehen, dienen, sich niederbeugen (anbeten), werden, anhaften (gürten); в) прикметники: leinen, zerklüftet, verdorben, groß, schlecht, ander, ganz; г) прислівники: ständig.

38. Про наповнені бурдюки вина (Jer 13:12–14)

ЛСГ: а) іменники: der Krug, der Wein, der Bewohner (der Einwohner), das Land, der König, der Thron, die Trunkenheit, der Sohn, der Vater, die Zeit, das Mitleid; б) дієслова: füllen, sitzen, wollen, schmettern (zerschmettern), bekunden, werden, tun, sich erbarmen, ablassen, verderben; в) прикметники: groß, leid; г) частка: nicht.

39. Про гончара (Jer 18:1–17)

ЛСГ: а) іменники: das Haus, der Töpfer, das Wort, die Arbeit, die Töpferscheibe, das Gefäß, der Ton, die Hand, das Auge, das Königreich, die Nation, die Schlechtigkeit (die Bosheit), das Bedauern, das Unglück, der Augenblick, das Gute, der Mann, der Bewohner, der Gedanke, der Weg (der Wandel), die Handlung (das Tun), der Starrsinn, das Herz, die Jungfrau, der Schnee, das Feld, das Wertlose, der Weg (die Straße), der Pfad, der Mensch, das Land, der Gegenstand, das Entsetzen, das Auspfeifen, der Kopf, der Ostwind, der Feind, der Rücken, das Angesicht (das Antlitz), der Tag, das Unheil (das Verderben); б) дієслова: hinabgehen, hören, lassen, verrichten, machen, verderben, vermögen, ausrotten, reden, umkehren, empfinden, niederreißen (einreißen), vernichten (zerstören), vollstrecken, denken, aufbauen, pflanzen, tun, sagen, umkehren, machen, nachgehen, handeln, fragen, weichen, vergessen, räuchern, straucheln, vorbeiziehen, starren, schütteln, zerstreuen, zeigen, werden; в) прикметники: ander, schlecht, gut, eigen, fremd, kühl, rieselnd, vertrocken, nicht aufgeschüttet (ungebahnt), unabsehbar; г) прислівники: wiederum, recht, tatsächlich, böse, hoffnungslos, gräßlich, entsetzt.

40. Про розбитий глек (Jer 19:1–13)

ЛСГ: а) іменники: der Krug, der Mann, das Volk, der Priester, das Tal, der Eingang, das Scherbentor, das Wort, der König, der Bewohner, das Ohr, das Unglück (das Unheil), der Ort, der Gott, das Blut, der Unschuldige, der Sohn, die Höhe, das Feuer, das Herz, der Platz, das Begraben, das Töten, das Schwert, der Feind, der Rat (der Gottesdienst), die Hand, die Seele, das Geschöpf, das Tier, die Erde, die Speise, das Auspfeifen, das Fleisch, der Ausspruch, die Plage, das Trankopfer, der Himmel, das Heer, das Dach; б) дієслова: hinausgehen, sollen, ausrufen, reden, werden, gellen, bringen, verlassen, räuchern, zunichtemachen, kennen, erfüllen, verbrennen, gebieten, aufkommen, zerbrechen, ausbessern, begraben, gehen, fallen, lassen, trachten, vorbeiziehen, hinstarren, essen, ausgießen (darbringen); в) прикметники: irden, alt, unkenntlich, fliegend, gleich, unrein; г) прислівники: entsetzt.

41. Про два фігових дерева (Jer 24:1–10)

ЛСГ: а) іменники: der Korb, die Feige, der Tempel, der Fürst, der König, der Ersteller, das Bollwerk, der Kunsthandwerker, die Schlechtigkeit, das Exil, der Ort, der Weggeführte, das Land, das Herz, das Volk, der Gott, die Pest, der Hunger, der Fluch, der Hohn (der Spott), das Sprichwort, das Erbeben, das Unglück, das Königreich, die Erde, der Vorvater; б) дієслова: hinstellen, bringen, führen, haben, betreffen, essen, können, lauten, ergehen, sprechen, wegsenden, wollen, zurückkehren, lassen, aufbauen, niederreißen (verderben), pflanzen, ausreißen, ansehen, umkehren, erkennen, übrigbleiben, hingeben, wohnen, kommen, versprengen, senden; в) прикметники: gut, ander, schlecht, ganz, gut; г) прислівники: gewiß, hinweg; д) числівники: zwei.

42. Про купівлю поля (Jer 32:1–44)

ЛСГ: а) іменники: das Feld, das Land, das Rückkaufsrecht, das Erbbesitzrecht, der Zeuge, das Geld, die Urkunde, das Siegel, die Kaufurkunde, das Gebot, die Bestimmung, das Unglück, das Gute, der Mensch, das Haustier, der Gott, das Volk, der Sohn, die Tochter, das Feuer, der Zorn, der Grimm, die Schlechtigkeit, das Feld, der Weingarten, das Schwert, der Hunger, die Pest, der Busen, das Zeichen, der Wunder, die Sache, das Trankopfer, der Fürst, der Priester, der Prophet, der Mann, der Rücken, das Gesicht, das Ding, das Haus, der Name, die Zeit, der Bund, die Furcht, die Wahrhaftigkeit, die Seele, der Zweck, die Abscheulichkeit; б) дієслова: kaufen, sein, wiegen, schreiben, bringen, liegen, geben, zurückbringen, einschreiben, vergelten, anzünden, niederbrennen, sprechen, erweisen, entfernen, hereinkommen, ausgießen, kränken, lehren, aufmachen, zuhören, annehmen, setzen, versprengen, schließen, abweichen, legen, frohlocken, nennen, werden, pflanzen; в) прикметники: wüst, versiegelt, offengelassen, groß, ausgestreckt, abscheulich, dauernd, unabsehbar; г) прислівники: gewiß.

43. Про непотрібне виноградне дерево (Hes 15:1–8)

ЛСГ: а) іменники: das Holz, der Weinstock, der Schößling, der Baum (das Gehölz), die Stange, die Arbeit, der Wald, der Pflöck, das Gerät, das Feuer, das Ende, der Herr, der Brennstoff, der Bewohner, das Angesicht, das Land, die Einöde, der Ausspruch; б) дієслова: sein, nehmen, tun, sich befinden, hängen, tun, werden, herauskommen (entgehen), verzehren (fressen), versengen, brauchen, taugen, richten, dahingeben, sprechen, erkennen, müssen, handeln; в) прикметники: verschieden, ander, wüst; г) прислівники: gewiß, treulos, tatsächlich.

44. Про лісову пожежу (Hes 21:1–5)

ЛСГ: а) іменники: das Feuer, der Baum, die Flamme, der Brand, das Fleisch, das Feld, der Süden, der Norden, der Wald; б) дієслова: anzünden, verzehren, auslöschen, sollen, sehen, setzen, versengen, werden; в) прикметники: feucht (grün), dürr, lodernd.

45. Про розбещених сестер (Hes 23)

ЛСГ: а) іменники: die Frau, die Mutter, der Sohn, die Tochter, die Prostituierte, die Prostitution, die Nacktheit, die Hurerei, die Brust, der Busen, die Schwester, der Name, das Verlangen, der Statthalter, der Vorsteher, das Gericht, der Gegenstand, das Gelächter, die Tat, das Ohr, das Auge, der Grimm, die Versammlung, das Volk, das Feuer, die Zügellosigkeit, das Blut, die Hand, die Armspange, das Räucherwerk, der Trunkenbold, die Wildnis, das Öl, der Tisch, die Krone, das Haupt, der Schrecken, das Plündergut, der Ehebruch, die Ehebrecherin, die Blutvergießerin, die Götze, die Seele, der Haß, das Glied, der Umgang, der Widerwille, das Bild, der Hengst, der Esel, das Gerassel, der Weg, das Gericht, die Verödung, die Tonscherbe, die Eifer, die Menschenmasse, das Ruhebett; б) дієслова: beginnen, sich preisgeben, begehen, drücken, pressen, gebären, betreffen, lieben, sich setzen, stellen, sich zurechtbringen, werden, lassen, erkennen, müssen, verzehren, übrigbleiben, wegnehmen, abwenden, hassen, geben, mehren, erwecken, heranführen, lenken, fassen, abstreifen, wandeln, verunreinigen, hereinbringen, eingehen, entweihen, gedenken, entfernen, aufstellen, vorgehen, trinken, ausschürfen; в) прикметники: sinnlich, auserlesen, jung, begehrenswert, herrlich, zugerichtet, mistig, nackt, bloß, tief, weit, fleischlich, schön, gerecht, glühend; г) прислівники: ständig, leidenschaftlich, gewiß, mühsam, wirklich, ringsum.

46. Про добрих та поганих пастухів (Hes 34)

ЛСГ: а) іменники: der Hirt, die Kleinviehherde, das Fett, die Wolle, das Tier, der Erkrankte, das Leidende, das Gebrochene, das Versprengte, das Verlorene, das Feld, die Speise, der Berg, der Hügel, die Oberfläche, die Erde, das Schaf, die Suche, das Plündergut, der Weidegrund, der Mund, die Fürsorge, die Herde, der Tag, das Gewölk, das Dunkel, der Ort, die Weide, der Aufenthaltsort, das Land, das Fette, das Starke, das Recht, der Herr, der Widder, der Ziegenbock, das Geringe, das Stampfen, der Fuß, das Wasser, die Seite, die Schulter, das Horn, der Knecht, der Gott, der Schaden, die Sicherheit, die Umgebung, der Segen, der Regenguss, die Zeit, der Baum, das Joch, die Stange, die Hand, die Hungersnot, die Demütigung, der Name, der Weggeraffte, der Ausspruch, das Volk; б) дієслова: sein, werden, betreffen, erkennen, müssen, tragen, aufrichten, verzehren, gebrauchen, haben, befreien, zerbrechen, sich befinden, herabkommen, lassen, geben, verursachen, machen, schlafen, weiden, wollen, richten, retten, zerstreuen, stärken, zurückbringen, zertreten, bringen, zusammenbringen, ausbreiten, annehmen, sagen, sprechen, verbinden, kleiden, essen, irregehen; в) прикметники: wild, feist, mager, verschmutzt, zertreten, übrig, allerbest, fett, eigen; г) прислівники: lang, draußen, ständig, gewiss, unablässig, weiterhin, untertan, tyrannisch.

47. Про долину мертвих (Hes 37:1–14)

ЛСГ: а) іменники: die Hand, der Geist, die Talebene, die Oberfläche (das Feld), das Gebein, das Leben, der Herr, der Atem (der Odem), die Sehne, das Fleisch, die Haut, das Geräusch, das Klappern, der Fuß, das Haus, die Streitmacht, die Hoffnung, die Grabstätte, der Ausspruch, der Menschensohn (das Menschenkind); б) дієслова: sich erweisen, lassen, vorüberziehen, niedersetzen, kommen, bringen, überziehen, tun, werden, erkennen (erfahren), müssen (sollen), sein, beginnen, entstehen, sich

nähern (zusammenrücken), leben, stehen, gehen, öffnen, herausführen, legen, wollen, ansiedeln, reden, tun; в) прикметники: verdorrt, ganz, groß, verdorrt, abgetrennt; г) прислівники: ringsherum (überall hindurch), ganz, mitten, wohl, zugrunde.

48. Про відсутність скорботи (Hes 24:15–27)

ЛСГ: а) іменники: der Menschensohn, das Auge, das Begehrenswerte, der Schlag, die Brust, die Träne, die Trauer, der Kopfschmuck, das Wort, die Sandalen, der Schnurrbart, der Fuß, das Brot, der Mann, die Frau, der Morgen, der Abend, das Ding, das Heiligtum, der Stolz, die Stärke, der Gegenstand, das Mitleid, die Seele, der Sohn, die Tochter, das Schwert, die Vergehung, das Vorzeichen, der Herr; б) дієслова: wegnehmen, schlagen, kommen, weinen, anstellen, umbinden, seufzen, sollen, bedecken, legen, essen, reden, sterben, mitteilen, tun, haben, sein, ergehen, entweihen, zurücklassen, fallen, verwesen, stöhnen, werden, erkennen, müssen; в) прислівники: schließlich, dann, geradeso, ständig; г) частка: nicht.

КІЛЬКІСНІ ПАРАМЕТРИ

1. Іменники:

Adler (4 вживання), Assur (4), Blume (4), Bote (4), Brunnen (4), Ding (4), Distel (4), Eid (4), Eisen (4), Fels (4), Flamme (4), Glut (4), Hausherr (4), Heerschar (4), Holz (4), Hund (4), Hütte (4), Krieg (4), Landpfleger (4), Krone (4), Lippe (4), Lohn (4), Meer (4), Most (4), Nase (4), Ohrenbläser (4), Olivenbaum (4), Pfeil (4), Posaune (4), Räuber (4), Rebe (4), Schande (4), Schild (4), Schlinge (4), Staub (4), Stück (4), Tau (4), Ton (4), Tote (4), Überfluß (4), Wille (4), Acker (5), Becher (5), Bewohner (5), Blöße (5), Bosheit (5), Duft (5), Dorn (5), Dornstrauch (5), Fauler (5), Flügel (5), Gefäß (5), Gewalt (5), Haar (5), Gericht (5), Gericht (5), Jahr (5), Herde (5), Höhe (5), Jesus (5), Kleid (5), Lampe (5), Libanon (5), Masse (5), Ölbaum (5), Natur (5), Ohola (5), Pharisäer (5), Reich (5) Reicher (5), Schlaf (5), Schriftgelerte (5), Sonne (5), Turm (5), Wahrheit (5), Weide (5), Weise (5), Wipfel (5), Zorn (5), Angesicht (6), Blinde (6), Brust (6), Bund (6), Busen (6), Ehebruch (6), Freude (6), Garten (6), Geschlecht (6), Götze (6), Grimm (6), Grube (6), Hals (6), Herrlichkeit (6), Hoffnung (6), Lüge (6), Mitte (6), Netz (6), Ofen (6), Oholiba (6), Pfad (6), Quelle (6), Ranke (6), Ross (6), Schatten (6), Schwert (6), Straße (6), Sünder (6), Tal (6), Terebinthe (6), Traube (6), Unkraut (6), Versammlung (6), Wald (6), Weingärtner (6), Weizen (6), Wuchs (6), Ast (7), Fisch (7), Freund (7), Gesetzlose (7), Glaube (7), Junge (7), Liebe (7), Mauer (7), Ort (7), Recht (7), Odem (7), Ohr (7), Schandtat (7), Tür (7), Wein (7), Weisheit (7), Welt (7), Zeichen (7), Zion (7), Ende (8), Feigenbaum (8), Heilige (8), Jugend (8), Menge (8), Lehrer (8), Prophet (8), Regen (8), Same (8), Tisch (8), Zahn (8), Zeder (8), Böse (9), Bruder (9), Buhle (9), Fuß (9), Speise (9), Tier (9), Wolke (9), Blut (10), Finsternis (10), Gleichnis (10), Gold (10), Gras (10), Gute (10), Israel (10), Knecht (10), Menschensohn (10), Mutter (10), Nacht (10), Silber (10), Strom (10), Wind (10), Wüste (10), Zunge (10), Ehre (11), Fremde (11), Gerechtigkeit (11), Grund (11), Öl (11), Schwester (11), Hirt (12), Juda (12), Junger (12), Vogel (12), Nation (12), Stein (12), Stimme (12), Werk (12) Haupt (13), Tochter (13), Tor (13), Ernte (14), Feld (14), Gerechte (14), Hurerei (14), Weinberg (14), Wurzel (14), Fleisch (15), Gebein (15), Kind (15), Name (15), Berg (16), Geist (16), Brot (17), Glied (17), Mund (17), Stadt (17), Weinstock (17), Zeit (17), Licht (18), Seele (18), Erde (19), Löwe (19), Zweig (19), Volk (20), Himmel (21), Schaf (22), Vater (24), Land (24), Auge (25), Herz (25), Feuer (26), Weib (26), Leben (28), Wasser (28), König (29), Weg (29), Leib (31), Mensch (31), Haus (32), Wort (32), Baum (33), Sohn (36), Hand (37), Frucht (39), Mann (40), Gott (47), Tag (50), Herr (53).

Семантична класифікація іменників

	Позначення	Кількість (одиниць)	Частотність (%)
	Люди: члени сім'ї, родичі	90	10,7
	Професія, рід занять, національність, титул, звання	150	17,8
	Люди: взаємовідносини, властивості	20	2,3
	Атрибути людини, частини її тіла, одягу	60	7,1
	Власні назви, імена та прізвиська	10	1,2
	Одинично-збірні позначення живих істот	20	2,3
	Збірні позначення живого	10	1,2
	Фауна: тварини, частини їх тіл	50	5,9
	Флора: рослини, с/г культури	160	19,0
	Одинично-збірні позначення неживого	10	1,2
	Збірні позначення неживого	50	5,9
	Природа, світ, географічні та астрономічні об'єкти	20	2,3
	Відрізки часу, доби, періоди, пори року	20	2,3
	Речі, матеріали	40	4,7
	Неживі предмети, речі, механізми	130	15,4
	Місце дії: просторові об'єкти, побудови	60	7,1
	Дорога, шлях, траєкторія руху	20	2,3
	Фізичні явища, викликані діяльністю людини	20	2,3
	Стан живих та неживих об'єктів	20	2,3
	Життя, періоди життя	10	1,2
	Харчі	70	8,3
	Держава, її атрибути	10	1,2
	Справи обставини	20	2,3
	Можливість, бажаність, дійсність події	10	1,2
	Дії, вчинки, процеси, перетворення	10	1,2
	Робота, праця, продукт діяльності людини	10	1,2
	Абстракції психічних явищ людини	10	1,2

	Абстракції матерії та простору	40	4,7
	Якість, ознаки, властивості, види	20	2,3
	Форма, структура, її елементи, частини цілого	20	2,3
Усього		1190	100 %

Коефіцієнти полісемічності іменників

Тематична група	Образний варіант поля	Кількість одиниць	Кількість значень	Коефіцієнт полісемічності (Кп)
1. Людина	Божі служителі	13	29	0,45
2.	наречена	7	19	0,37
3.	наречений	8	23	0,35
4.	Ізраїль	16	54	0,30
5.	цар, князь	3	10	0,3
6.	людина	29	93	0,31
7.	світ	4	20	0,2
8.Риси та якості	бідність	3	4	0,75
9.	витривалість	2	4	0,5
10.	милосердя	2	9	0,22
11.	готовність	4	15	0,27
12.	добро	8	29	0,28
13.	гордість	4	6	0,67
14.	віра	9	47	0,19
15.	милість	9	35	0,26
16.	непорочність	4	12	0,33
17.	хитрість	2	6	0,33
18.	тілесність	3	14	0,21
19.	радість	3	11	0,21
20.	плодючість	5	13	0,38
21.	любов	4	30	0,13
22.	слабкість	3	6	0,5
23.	сила, міцність	4	13	0,31
24.	грішна (зла) людина	7	17	0,41
25.	закоренілість	2	19	0,11
26.	пильність	2	8	0,25
27.	мудрість	3	12	0,25
28.	печаль (смуток)	2	9	0,22
29.	відповідальність	4	11	0,36
30.	скороминучість (непостійність)	6	23	0,26
31. Абстрактні поняття	винагорода	2	4	0,5
32.	ушанування	2	6	0,33

	(поклоніння)			
33.	обрання	5	25	0,2
34.	прийом у нову спільноту	2	7	0,29
35.	зло	5	28	0,18
36.	спокута провини	3	12	0,25
37.	тривалість	3	4	0,75
38.	час кінця (Божий суд)	9	33	0,27
39.	просвітлення	4	19	0,21
40.	визволення	3	8	0,38
41.	мир (злагода)	3	3	1
42.	(Божа) турбота	5	21	0,24
43.	праведність	4	14	0,29
44.	суд	12	41	0,29
45.	відчуженість від Бога	7	13	0,54
46.	ідолопоклонство	4	16	0,25
47.	наближеність до Бога	10	48	0,21
48.	Бог	5	20	0,25
49.	межа	4	16	0,25
50.	рабство	4	17	0,24
51.	очищення	6	26	0,23
52.	життя	9	43	0,21
53.	християнський шлях	5	21	0,24
54.	духовна пожива	6	23	0,26
55.	жероб	2	5	0,4
56.	влада	5	38	0,13
57.	сором	2	3	0,67
58.	розділення	4	17	0,24
59.	страждання	3	11	0,27
60.	захист	13	60	0,22
61.	покарання	7	24	0,29
62.	гріх, гріховність	6	19	0,32
63.	смерть	8	38	0,21
64.	спокуса	2	5	0,4
65.	завершення	2	4	0,5
66.	Боже слово	2	4	0,5
67.	Віровчення	8	30	0,27
68.	Сховище	4	15	0,27
69.	Божий гнів	2	7	0,29
70.	Боже правління	7	25	0,28
71.	Традиція	2	10	0,2
72.	Воскресіння	3	12	0,25
Усього		379	1396	

2. Дієслова:

abfallen (4), abschneiden (4), annehmen (4), anzünden (4), arbeiten (4), aufgeben (4), aufgehen (4), aufmachen (4), aufnehmen (4), ausreißen (4), blühen (4), bedecken (4), bieten (4), dienen (4), dringen (4), dünken (4), entstehen (4), ergreifen (4), erschrecken (4), freuen sich (4), gefallen (4), heißen (4), lernen (4), nachgehen (4), rauben (4), rühmen (4), schonen (4), schlachten (4), singen (4), taugen (4), vergleichen (4), verkaufen (4), verwerfen (4), warten (4), wehen (4), weiden (4), zerstreuen (4), abhauen (5), anfangen (5), auf tun (5), bedürfen (5), bekleiden (5), darbringen (5), entweihen (5), erretten (5), hassen (5), hinauswerfen (5), losreißen sich (5), nennen (5), schmelzen (5), stellen (5), sterben (5), strecken (5), vergessen (5), wachen (5), zerschmettern (5), zerreißen (5), zertreten (5), antworten (6), aufdecken (6), bitten (6), einpfropfen (6), erfreuen (6), fliehen (6), füllen (6), glauben (6), gleichen (6), handeln (6), hängen (6), leiten (6), rufen (6), schlafen (6), verbergen (6), verlieren (6), verwenden (6), zerstören (6), bereiten (7), bestehen (7), brechen (7), entbrennen (7), fressen (7), gebären (7), laufen (7), sitzen (7), suchen (7), töten (7), verachten (7), vergehen (7), verlassen (7), vermögen (7), wachsen (7), wandeln (7), aufstehen (8), ausgehen (8), fangen (8), halten (8), hervorbringen (8), huren (8), kaufen (8), säen (8), sammeln (8), zerbrechen (8), ziehen (8), leben (9), retten (9), üben (9), verderben (9), vertrauen (9), wegnehmen (9), weissagen (9), wohnen (9), ausbreiten (10), erbarmen (10), erheben (10), erkennen (10), führen (10), verbrennen (10), empfangen (11), ernten (11), finden (11), liegen (11), mögen (11), werfen (11), pflanzen (12), schlagen (12), tragen (12), bauen (13), hingehen (13), stehen (13), verdorren (13), verunreinigen (13), eingehen (14), fürchten (14), lieben (14), richten (14), zurückkehren (14), trinken (15), bleiben (16), verzehren (16), treiben (17), kennen (17), legen (20), setzen (20), fallen (21), können (21), senden (21), essen (23), geschehen (25), wissen (25), hören (26), nehmen (26), gehen (27), reden (30), tun (32), machen (38), lassen (40), bringen (46), sollen (46), wollen (46), geben (56), kommen (67), haben (88), sehen (96), sprechen (154), werden (168).

Класи дієслів:

1) Дієслова дії (86,66 %): abfallen (4), abschneiden (4), annehmen (4), anzünden (4), arbeiten (4), aufgeben (4), aufgehen (4), aufmachen (4), aufnehmen (4), ausreißen (4), bedecken (4), bieten (4), dienen (4), dringen (4), dünken (4), entstehen (4), ergreifen (4), erschrecken (4), freuen sich (4), gefallen (4), heißen (4), lernen (4), nachgehen (4), rauben (4), rühmen (4), schonen (4), schlachten (4), singen (4), taugen (4), vergleichen (4), verkaufen (4), verwerfen (4), wehen (4), weiden (4), zerstreuen (4), abhauen (5), auf tun (5), bekleiden (5), darbringen (5), entweihen (5), erretten (5), hassen (5), hinauswerfen (5), losreißen sich (5), nennen (5), schmelzen (5), stellen (5), strecken (5), vergessen (5), wachen (5), zerschmettern (5), zerreißen (5), zertreten (5), antworten (6), aufdecken (6), bitten (6), einpfropfen (6), erfreuen (6), fliehen (6), füllen (6), glauben (6), gleichen (6), handeln (6), leiten (6), rufen (6), verbergen (6), verlieren (6), verwenden (6), zerstören (6), bereiten (7), bestehen (7), brechen (7), entbrennen (7), fressen (7), gebären (7), laufen (7), suchen (7), töten (7), verachten (7), vergehen (7), verlassen (7), wandeln (7), aufstehen (8), ausgehen (8), fangen (8), halten (8), hervorbringen (8), huren (8), kaufen (8), säen (8), sammeln (8), zerbrechen (8), ziehen (8), retten (9), üben (9), verderben (9), vertrauen (9), wegnehmen (9), weissagen (9), ausbreiten (10), erbarmen (10), erheben (10), erkennen (10), führen (10), verbrennen (10), empfangen (11), ernten (11), finden (11), werfen (11), pflanzen (12), schlagen (12), tragen (12), bauen (13), hingehen (13), verunreinigen (13), eingehen (14), fürchten (14), lieben (14), richten (14), zurückkehren (14), trinken (15), bleiben (16), verzehren (16), treiben (17), kennen (17), legen (20), setzen (20), fallen (21), senden (21), essen (23), hören (26), nehmen (26), gehen (27), reden (30), tun (32), machen (38), lassen (40), bringen (46), geben (56), kommen (67), sehen (96), sprechen (154).

2) Модальні дієслова (3,63 %): bedürfen (5), vermögen (7), mögen (11), können (21), sollen (46), wollen (46)

3) Дієслова стану (6,66 %): blühen (4), warten (4), hängen (6), schlafen (6), wachsen (7), leben (9), wohnen (9), liegen (11), stehen (13), bleiben (16), haben (88), sein (368)

4) Дієслова процесу (2,42 %): anfangen (5), sterben (5), verdorren (13), geschehen (25), werden (168).

3. Прикметники

arm (4), einäugig (4), fest (4), grün (4), herrlich (4), irrend (4), köstlich (4), krank (4), leer (4), letzt (4), neu (4), prächtig (4), töricht (4), tot (4), treu (4), wahrhaftig (4), weise (4), weiß (4), zänkisch

(4), zornig (4), ander (5) beständig (5) faul (5), gesetzlos (5), golden (5), lieblich (5), schuldig (5), treulos (5), fern (6), glücklich (6), heilig (6), himmlisch (6), nackt (6), schlecht (6), stark (6), reich (7), alt (8), schön (8), klein (9), voll (10), dürr (11), gewiss (11), jung (11), ewig (12), hoch (12), lebendig (13), böse (17), groß (20), gut (38).

Класи прикметників:

1) антропонімічні: arm (4), einäugig (4), herrlich (4), töricht (4), treu (4), weise (4), zänkisch (4), zornig (4), nackt (6), jung (11), glücklich (6), alt (8), schön (8), klein (9), groß (20), schlecht (6), böse (17), gut (38);

2) об'єктивні: fest (4), grün (4), irrend (4), köstlich (4), krank (4), leer (4), letzt (4), neu (4), prächtig (4), weiß (4), wahrhaftig (4), ander (5), beständig (5), tot (4), faul (5), golden (5), fern (6), heilig (6), hoch (12), lebendig (13), himmlisch (6), stark (6), reich (7), voll (10), dürr (11), gewiss (11), ewig (12);

3) детермінантні: gesetzlos (5), lieblich (5), schuldig (5), treulos (5).

Додаток Е

Класифікація німецькомовних біблійних параболізмів

- I. *Параболічні іносказання (227 одиниць):*
1. *Притчі-історії (30 прикладів)*
 Richter 9:8–15;
 2 Samuel 12:1–4;
 2 Chronika 25:17–19;
 Jesaja 5: 1–7;
 Hesekiel 17; 19; 23;
 Matthäus 13:24–30, 31–32, 33, 44, 45–46, 47–50; 18:12–14, 23–35; 20:1–16; 21:28–31;
 25:1–13, 14–30, 31–46;
 Markus 4:3–8, 26–29, 30–32; 12:1–11;
 Lukas 10:29–37; 11:5–10; 12:15–21, 42–48; 13:18–19; 20:9–18.
2. *Приклади (197)*
- 2.1. *Короткі порівняння (138 прикладів)*
 5 Mose 32:1–2;
 Hiob 6:14–20; 14:1–2; 15: 33–34; 24:19;
 Psalm 1; 90:3–6; 103:11–16; 123:1–2; 128:1–3; 129:4–7; 133:1–3;
 Sprüche 4:18; 10:25, 26; 11:22, 28; 12:18; 15:17, 19; 16:15, 16, 24, 32; 17: 12, 13, 14; 18:8;
 19:12; 21:9, 19; 22:1; 23:5; 25:11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 25, 26, 28; 26:1, 2, 3, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 19,
 20, 21, 22, 23; 27:8–9, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22; 28:3, 15; 29:25; 30:32, 33;
 Prediger 5: 2–3; 7: 5–6, 26; 9:4, 12; 10:1, 10; 11:5; 12:11;
 Hohes Lied 1:12–14; 2:2–3, 8–9; 4:1–5, 10–16; 5:10–16; 6:4–7, 10; 7:1–9; 8:6–7;
 Jesaja 1:2–9, 28–30; 5:24–25; 6:11–13; 10:16; 25:5–11; 26:17; 29:7–8; 30:12–14; 31:4–5;
 32:1–2; 33:12; 40:29–31; 47:13–15; 51: 7–8; 55:8–11; 59:10–12; 61:10–11; 62:4–5;
 Jeremija 3:20; 8:6; 12:3–4; 13:11; 17:5–8;
 Hesekiel 22:17–22;
 Amos 3:12; 5:18–20;
 Hosea 5:13–15; 7:4–7, 12–13; 8:7–8; 13:6–9; 14:4–7;
 Joel 1:6–8;
 Matthäus 13:52; 23:27; 24:27;
 Lukas 6:38; 7:31–32;
 Epheser 5:25–27;
 Jakobus 1:5–6; 2:26; 4:13–14;
 1 Petrus 1:6–7; 2:25; 5:8;
 2 Petrus 1:19; 2:12–13.
- 2.2. *Розгорнуті порівняння (59 прикладів)*
 Hiob 14:5–12;
 Psalm 135:15–18;
 Sprüche 6:6–11;
 Prediger 4:9–12;
 Jesaja 18:3–6;
 Jeremija 8:7; 13:1–14; 18:2–6; 19:1–2, 10–12; 24:1–10;
 Hesekiel 15; 24:2–14; 37:1–14;
 Amos 7:7–8; 8:1–2;
 Jona 4:6–11;
 Hosea 1:2–9; 3:1;
 Matthäus 5:38–48; 6:25–34; 7:7–11; 9:11–13; 10:24–31; 12:38–42, 43–45, 47–50; 16:1–4;
 18:1–6;
 Markus 3:22–27;

Lukas 6:39–40, 46–49; 9:57–58, 61–62; 11:21–23; 12:35–40; 13:1–5; 14:7–11, 27–33; 15:8–10; 17:7–10, 26–30; 21:29–33; 22:24–27;
 Römer 12:4–8;
 1 Korinter 9:24–27; 12:14–29; 13:8–13; 14:7–11; 15:35–38;
 2 Korinter 4:16–17;
 Epheser 5:28–30;
 2 Timoteus 2:3–6;
 Hebräer 6:7–8; 12:7–11;
 Jakobus 1:11, 23–24; 5:7; 3:3–12.

II. *Алегоричні іносказання* (106 одиниць)

1) *Короткі метафори* (51 прикладів)

Psalm 57:4; 103:14; 127:3–5;
 Sprüche 4:19; 10:11, 15, 20; 11:30; 12:4, 6; 13:4; 14:27, 30; 15:4; 16:14, 31; 18:10, 11; 19:13; 20:5; 22:14;
 Jesaja 9:14–16; 10:17–19; 25:4, 10; 40:10–11; 56:10–12;
 Jeremija 12:1–2;
 Joel 3:13;
 Matthäus 9:37; 15:10–11; 19:10–12;
 Lukas 3:9; 9:23–24; 12:49;
 Johannes 6:26–27; 6:35;
 1 Korinter 12:27;
 Galater 5:7–9;
 Hebräer 3:4–6; 12:12–13;
 1 Petrus 2:4–5, 7–8;
 Judas 11–13;

2) *Розгорнуті метафори* (55 прикладів)

Psalm 58:3–6;
 Sprüche 3:13–18; 5:15–20; 6:20–24; 9:1–6; 23:4–5;
 Prediger 12:1–7;
 Jesaja 24:19–20; 26:18; 40:6–8;
 Jeremija 3:1–10; 50:6–7;
 Hesekiel 16:1–63; 29:3–7; 31:2–14; 34:11–14;
 Hosea 2:1–16; 10:1–2, 11–15;
 Amos 4:1–3;
 Matthäus 5:13–16; 6:19–21, 22–23, 24; 7:6, 13–14, 16–20; 11:28–30; 15:13–14; 23:37–38;
 Markus 2:19–20; 7:26–28; 9:49–50;
 Lukas 6:43–45; 12:32–34; 13:24–30;
 Johannes 4:31–38; 6:48–51; 6:26–27, 52–57; 8:12; 15:1–8; 10:1–16;
 Römer 11:16–24;
 1 Korinter 3:10–15; 5:6–7;
 2 Korinter 5:1–5; 6:14–18;
 Galater 6:7–8;
 Epheser 4:20–24; 5:7–14; 6:11–18;
 2 Timoteus 2:20–21;
 Hebräer 4:12; 5:11–14.

Додаток Ж

Моделі параболізмів у біблійній картині світу

I. Господарська діяльність людини:

A) Рослинництво

Ri 9; 2Ch 25:17–19; Hi 8:11–19; 14:1–2; 15:33–34; Ps 1; 90:3–6; Ps 129: 4–7; Spr 11:28,30; 25:11; 26:9; Hoh 1:12–14; 2:2–3; Jes 1:28–30; 9:14–16; Jer 17:5–8; Hes 17:31; Hos 14:4–7; Rö 11:16–24.

Б) Тваринництво

Ps 57:4; 58:3–6; Spr 6:6–11; 11:22; 17:12; 19:12; 26:2–3,11,17; 27:8; 28:15; Pr 9:4,12; Hoh 2:8–9; 4:1–5; 6:4–7; Jes 31:4–5; 56:10–12; Jer 8:6–7; 50:6–7; Hes 19:29; Hos 10:11–15; 13:6–9; Am 3:3–8; 4:1–3; Mat 18:12–14; 23:37–38; Mar 7:26–28; 9:57–58; 1Pe 2:25; 5:8.

В) Хліборобство

Spr 26:1; 28:3; Mar 4:3–8; 26–29; Joh 4:31–38; 1Kor 15:35–38; Jak 5:7.

Г) Виноробство

Jes 5:1–7; Hes 15; Hos 10:1–2; Mar 12:1–11; Luk 13:6–9; 20:9–18; Joh 15:1–8.

Д) Садівництво

Spr 27:18; Hoh 4:10–16; Jes 18:3–6; 33:10–14; 40:6–8; 61:11; Jer 12:1–4; 24:1–10; Hos 8:7–8; Joel 1:2–8; 3:13; Am 8:1–2; Mat 7:16–20; 13:24–30; Mar 4:30–32; Luk 3:9; 9:61–62; 12:15–21.

Е) Домашнє господарство

2 Sam 12:1–4; Spr 6:20–24; 26:20–21; 27:15,17,22; Pr 10:10; 12:11; Jes 30:12–14; 40:10–11; Mat 5:13–16; 13:33; 21:28–31; Mar 2:21–22; 13:33–36; Luk 6:46–49; 11:21–23; 12:42–48.

Є) Торгівельна діяльність

Spr 3:13–18; 10:20; 16:16; Hes 22; Mat 25:14–30; Luk 16:1–8; 19:11–27; 1Pe 1:6,7.

Ж) Професійна діяльність:

Spr 26:10; Jer 18:2–6; Hes 34; Hos 7:12–13; Am 3:12; Mat 13:45–46; 13:52; Rö 9:20–21.

II. Матеріальний світ людини:

A) Предмети

Ps 135:15–18; Spr 3:13–18; 10:15,20; 12:4,6,18; 15:19; 16:16,24,31; 18:10,11; 25:12,28; 27:9,21; Hoh 8:6–7; Hes 22:17–22; Mat 13:44; 23:27; 1Pe 1:6–7.

Б) Речовини

Spr 5:15–20; 10:26; 20:5; 25:20; 26:23; 1Kor 5:6–7.

В) Продукти харчування

Spr 15:17; Mar 9:49–50; Joh 6:51–57.

Г) Частини тіла

Spr 25:19; Luk 11:33–36; Rö 12:4–8; 1Kor 12:14–29; Jak 3:3–12.

Д) Природні явища

5Mo 32:1–2, 11–12; Hi 6:14–20; 24:19; Ps 103:11–16; 133:1–3; Spr 4:18–19; 6:27–29; 10:25; 16:15; 25:13–14; Hoh 6:10; Jes 25:4–5; Jes 55:8–11; Mat 16:1–4; 24:27; Luk 21:29–33; Hebr 6:7–8; Jak 1:5–6, 11; 4:13–14.

III. Духовний світ

A) Стосунки з людьми

Ps 123:1–2; 127:3–5; 128:1–3; Spr 9:1–6; 16:32; 17:14; 19:13; 21:9,19; 25:18; 26:8,18; Pr 4:9–12; 7:26; 12:1–7; Jes 26:17–18; 29:7–8; 61:10; 62:4–5; Jer 3:1–10, 20; Hes 16:23; Hos 1:2–9; 2:1–16; 3:1; 5:13–15; Mal 1:6–8; Mat 7:3–5, 7–11; 18:1–6, 23–35; 20:1–16; 25:1–13; Mar 2:19–20; 3:22–27; Luk 7:31–32; 11:5–10, 11–13; 12:35–38; 14:7–11, 16–24; 31–33; 15:11–32; 18:1–7; 22:24–27; Eph 5:25–30; 6:11–18; Hebr 12:7–13.

Б) Зв'язок людини з Богом

Spr 10:11, 13:14; 14:27,30; 15:4; 16:14; 18:8; 22:14; 23:5; 25:25–26; 26:22; 27:19–20; 29:25; 30:32–33; Pr 5:2–3; 7:5–6; 10:1; 11:5; Hoh 5:10–16; 7:1–9; Jes 1:2–9; 5:24–25; 6:11–13; 10:15–19;

24:19–20; 25:10–11; 32:1–2; 40:29–31; 47:13–15; 51:7–8; 59:10–12; Jer 13:1–14; 19:1–2, 10–12; Hes 24; 37; Hos 7:4–7; Am 5:18–20; 7:7–8; Jon 4:9–11; Mat 6:19–21, 22–23, 24–34; 7:6, 13–14; 11:28–30; 12:24–26, 43–45; 13:47–50; 15:10–20; 18:8–9; 19:10–12; 25:31–46; Mar 4:21–23; 11:23–24; Luk 6:38, 39–40, 43–45; 9:59–6; 10:29–37; 12:32–34, 49; 13:24–30; 14:27–30, 34–35; 16:9–13, 19–31; 17:5–6; 18:9–14, 24–25; Joh 6:26–27, 30–35; 8:12; 1Kor 3:10–15; 9:24–27; 13:8–13; 14:7–11; 2Kor 4:16–5:5; 6:14–18; Gal 5:7–9; 6:7–8; Eph 4:20–24; 5:7–14; 2Ti 2:4–6; Hebr 3:4–6; 4:12; 5:11–14; Jak 1:23–24; 2:26; 1Pe 2:4–5, 7–8; 2Pe 1:19; 2:12–13; Jud 11–13.

Лексико-синтаксичні варіації біблійних парабол

1. Риси та характер людини:

- 1) Ein barmherziger Samariter sein;
- 2) verlorenes Schaf;
- 3) ein Wolf im Schafpelz;
- 4) Salz der Erde;
- 5) Wer Wind sät, wird Sturm ernten;
- 6) der verlorene Sohn;
- 7) Den alten Adam ausziehen;
- 8) wes das Herz voll ist, des geht der Mund über;
- 9) das Unkraut stehen lassen;
- 10) auf guten/steinigen Boden fallen;
- 11) an ihren Früchten erkennen;
- 12) Talent haben / besitzen / zeigen / beweisen;
- 13) Talent / Pfund vergraben;
- 14) sein Licht leuchten lassen;
- 15) sein Licht nicht unter den Scheffel stellen;
- 16) Werden (sein) wie die Kinder;
- 17) Ein Kind dieser Welt sein / Ein Mann von Welt sein;
- 18) Ein falscher Prophet sein;
- 19) Eine (kostbare) Perle sein;
- 20) Ein Pharisäer sein;
- 21) Den Splitter im fremden Auge, aber den Balken im eigenen Auge nicht sehen;
- 22) Wer sucht, der findet;
- 23) Wer sich selbst erhöht, wird ernidriegt werden;
- 24) Im Kleinen treu sein;
- 25) Wie die Mutter, so die Tochter;
- 26) Wie übertünchte Gräber sein;
- 27) Ein reicher Prasser

2. Діяльність людини, міжособистісні стосунки:

- 1) Was der Mensch sät, das wird er ernten;
- 2) Axt an die Wurzel legen;
- 3) Der eine sät, der andere erntet;
- 4) ernten, wo man nicht gesät hat;
- 5) ein Mühlstein am Hals;
- 6) auf Sand bauen;
- 7) Durch enge Pforte gehen;
- 8) Unkraut zwischen den Weizen säen;
- 9) die Schafe von den Böcken scheiden;
- 10) wer Wind sät, wird Sturm ernten;

- 11) Steine statt Brot geben;
- 12) An der Frucht erkennt man den Baum;
- 13) Perlen vor die Säue werfen;
- 14) Steine statt Brot geben;
- 15) Öl in die Wunden gießen;
- 16) überlegen, bevor man einen Turm baut;
- 17) Perlen vor die Säue werfen;
- 18) Hundertfältige Frucht hervorbringen;
- 19) Mit seinen Pfunden wuchern;
- 20) Die Schafe von den Böcken trennen;
- 21) Die Spreu vom Weizen trennen;
- 22) In den Wind reden;
- 23) Viele sind berufen, aber nur wenige auserwählt;
- 24) Mit Heulen und Zähneknirschen;
- 25) Kindern Brot wegnehmen und es den Hunden geben;
- 26) Unter die Räuber fallen;
- 27) Die ersten werden die Letzten sein;
- 28) Steine statt Brot geben;
- 29) Überlegen, bevor man einen Turm baut;
- 30) Eine Lilie unter Dornen.

3. *Духовний світ:*

- 1) Leben wie die Lilien auf dem Felde;
- 2) Wie in Abrahams Schoß (sitzen);
- 3) Gott sei (jemandem) gnädig;
- 4) Gott lässt seiner nicht spotten;
- 5) Sein (sanftes) Joch auf sich nehmen;
- 6) Ruhe finden;
- 7) Beim Jüngsten Gericht / Am jüngsten Tag;
- 8) Eine große Kluft;
- 9) Dem schnöden Mammon dienen / nachjagen;
- 10) Durch Mark und Bein gehen;
- 11) Nun hat die (arme) liebe Seele Ruh;
- 12) Den Teufel durch Beelzebub austreiben;
- 13) der Glaube kann Berge versetzen;
- 14) neuer Wein in alten Schläuchen;
- 15) Senfkorn;
- 16) Die Zeichen der Zeit;
- 17) Schatz im Acker;
- 18) ein Kamel durch ein Nadelöhr;
- 19) Kein hochzeitliches Gewand / Kleid anhaben;
- 20) Das Leben finden / verlieren;
- 21) Niemand kann zweien Herren dienen;
- 22) Lass die Toten ihre Toten begraben;
- 23) Lazarus (armer Lazarus; arm, wie Lazarus);
- 24) Brosamen vom Tische der Reichen;
- 25) das Weizenkorn, das stirbt;
- 26) Wes das sät, das wird er ernten; Reden ist Silber;
- 27) Wer Sturm sät, wird den Wind ernten.

Додаток 3 Синтагматичні властивості параболізмів у німецькій мові	
Варіація	Структурна модель
Wie in Abrahams Schoß (sitzen)	Conj + Prep + N + V
Den alten Adam ausziehen / ablegen	Adj + N + V
Viele sind berufen, aber nur wenige auserwählt	Pron + V + Adj + Conj + Adv + Pron + Adj
Die ersten werden die Letzten sein	N + V + N + V
Ein falscher Prophet sein	Adj + N + V
Jemanden / etwas an seinen Früchten erkennen	N (Pron) + Prep + Pron + N + V
Der Glaube kann Berge versetzen	N + V + N + V
Gott sei (jemandem) gnädig	N + V (+ Pron) + Adj
Gott lässt seiner nicht spotten	N + V + Pron + Part + V
Wes das sät, das wird er ernten	Pron + V
Wer Sturm sät, wird den Wind ernten	Pron + N + V, V + N + V
Wes das Herz voll ist, des geht der Mund über	Pron + N + Adv + V, Pron + V + N
Mit Heulen und Zähneknirschen	Prep + N + Conj + N
Hundertfältige Frucht hervorbringen	Adj + N + V
Sein (sanftes) Joch auf sich nehmen	(Pron) + Adj + N + Prep + Pron + V
Ruhe finden	N + V
Beim Jüngsten Gericht / Am jüngsten Tag	Prep + Adj + N
Ein Kind dieser Welt sein / Ein Mann von Welt	N + Pron (+ Prep) + N + V
Werden (sein) wie die Kinder	V + Conj + N
Im Kleinen treu sein	Prep + N + Adj + V

Варіація	Структурна модель
Eine große Kluft	Adj + N
Salz der Erde sein	N + N + V
(wie) eine Lilie unter Dornen sein	(Prep +) N + Prep + N
(Sein) Licht unter den Scheffel stellen	Pron + N + Prep + N + V
Leben wie die Lilien auf dem Felde	V + Conj + N + Prep + N
Dem schnöden Mammon dienen / nachjagen	Adj + N + V
Durch Mark und Bein gehen	Prep + N + Conj + N + V
Wie die Mutter, so die Tochter	Prep + N, Prep + N
Ein (barmherziger) Samariter sein	(Adj) + N + V
Öl in die Wunden gießen	N + Prep + N + V
Eine (kostbare) Perle sein	(Adj) + N + V
Perlen vor die Säue werfen	N + Prep + N + V
Mit seinen Pfunden wuchern	Prep + Pron + N + V
Ein Pharisäer sein	N + V
Auf Sand bauen	Prep + N + V
Ein verlorenes Schaf (sein)	Adj + N (+ V)
Die Schafe von den Böcken trennen	N + Prep + N + V
Nun hat die (arme) liebe Seele Ruh	Part + V + Adj + N + N
Den Splitter im fremden Auge, aber den Balken im eigenen Auge nicht sehen	N + Prep + Adj + N, Conj + N + Prep + N + Part + V
Die Spreu vom Weizen trennen	N + Prep + N + V
Wer sucht, der findet	Pron + V, Pron + V
Talent haben / besitzen / zeigen / beweisen	N + V
Den Teufel durch Beelzebub austreiben	N + Prep + N + V
Verlorener Sohn / verloren sein	Adj + N / Adj + V

Варіація	Структурна модель
(Jungen) Wein in alte Schläuche füllen / Neuer Wein in alten Schläuchen	Adj + N + Prep + Adj + N
Wer sich selbst erhöht, wird ernidriegt werden – wer sich selbst erniedriegt, wird erhöht werden	Pron + V
In den Wind reden	Prep + N + V
Ein Wolf im Schafpelz	N + Prep + N
Die Zeichen der Zeit	N + N
Schatz im Acker	N + Prep + N
ein Kamel durch Nadelöhr	N + Prep + N
(kein) hochzeitliches Gewand (Kleid) anhaben	Adj + N + V
wie übertünchte Gräber sein	V + Conj + Adj + N
Ernten, wo man nicht gesät hat	V + Prep + Pron + Part + V
Der eine sät, der andere erntet	Pron + V, Pron + V
Axt an die Wurzel legen	N + Prep + N + V
(Niemand kann) zweien Herren dienen	(Pron + V) + Num + N + V
Das Leben finden / verlieren	N + V
Lass die Toten ihre Toten begraben	V + N + Pron + N + V
Unter die Räuber fallen	Prep + N + V
Steine statt Brot geben	N + Adv + N + V
Überlegen, bevor man einen Turm baut	V + Conj + Pron + N + V
Ein reicher Prasser	Adj + N
Lazarus / armer Lazarus / arm, wie Lazarus	Adj + (Conj) + N
Brosamen vom Tische der Reichen (essen)	N + Prep + N + N (+ V)

Варіація	Структурна модель
Das Weizenkorn, das stirbt	N + Pron + V
Reden ist Silber	N + V + N
(wie ein) Mühlstein am Hals (hängen)	(Conj +) N + Prep. + N + V
elfte Stunde / in der elften Stunde kommen	(Prep +) Num + N + V

ДОДАТОК К

КЛАСИФІКАЦІЯ ЛЕКСИКО-СИНТАКСИЧНИХ ВАРІАЦІЙ НІМЕЦЬКОМОВНИХ БІБЛІЙНИХ ПАРАБОЛІЗМІВ

I. Параболізми, що набули метафоричного значення в тексті Біблії.

1) Вислови, запозичені з контексту без суттєвих змін, або цитати:

а) *Viele sind berufen, aber nur wenige auserwählt* (Mat 22:14), який означає таке: хоча багато вважають себе покликаними і вважають, що можуть виконувати певне завдання, лише небагато обираються для цього; іронічний натяк на невідповідність між претензіями та здібностями людини при виконанні якоїсь справи.

б) *Wes das Herz voll ist, des geht der Mund über* (Luk 6:45): людина із захопленням розповідає про пережите або про щось важливе для неї.

в) *Den Splitter im fremden Auge, aber den Balken im eigenen Auge nicht sehen* (Mat 7:3): критикувати когось, а не бажаючи помічати власні помилки не хотіти бачити;

г) *Wer sich selbst erhöht, wird erniedrigt werden – wer sich selbst erniedrigt, wird erhöht werden* (Luk 14:10-11; Luk 18:14). Вислів означає, що хвалько буде принижений, а скромний отримає похвалу;

д) *Wer suchet, der findet* (Mat 7:7-8): хто інтенсивно наполегливо шукає докладає максимум зусиль, матиме успіх. Вислів спонукає до пошуку чогось втраченого; може використовуватись як похвала, коли загублене було знайдено, а також порада не припиняти пошуків. У Біблії використовується як заохочення до молитви та віра в її ефективність;

е) *Lass die Toten ihre Toten begraben* (Luk 9:60): не витратити енергію, сили та час на безперспективні (“мертві”) справи цього світу, на заняття, які не є життєво необхідними;

є) *Der eine sät, der andere erntet* (Joh 4:37): отримати незаслужену винагороду (скористатися результати чийсь праці);

ж) *jemanden / etwas an seinen Früchten erkennen* (Mat 7:16-18): судити про людину по її вчинках або оцінювати щось за результатом. Вислів підкреслює важливість практики по відношенню до теорії. Учинки людини важливіші за її слова, результат важливіший за намір;

з) *Nun hat die (arme) liebe Seele Ruh* (Luk 12:19): тепер хтось задоволений; тепер усі мають бути задоволені. Часто вживається з іронією через додавання прикметника “arm” у сполученні з “liebe Seele”;

и) *Gott sei (jemandem) gnädig* (Luk 18:13): бажання, аби Бог не допустив комусь чогось поганого. Часто вислів виражає занепокоєння через можливу небезпеку, інколи використовується з іронією;

і) *Perlen vor die Säue werfen* (Mat 7:6): давати щось коштовне людям, які цього не заслуговують або не цінують.

2) Модифікації, які зустрічаються в контексті у формі метафори чи порівняння:

а) *Werden (sein) wie die Kinder* (Mat 18:2-3): бути відкритою та доступною для інших людиною / поводитися по-дитячому;

б) *den alten Adam ausziehen (ablegen)* з тексту Eph 4:22-23) означає позбутись поганих рис, звичок;

в) *(sanftes) Joch auf sich nehmen* (Mat 11:28-30): братись за неважку роботу. Ярмо, в якому бик мав орати поле, символізувало на Сході примус та підкорення. На противагу цьому, християнське “ярмо”, про яке йдеться в біблійному контексті, тобто, служіння Богові та ближнім, носити легко;

г) *Leben wie die Lilien auf dem Felde* (Mat 6:28): жити безтурботно; лілії ростуть на полі самі, без особливої праці та догляду;

д) *Wie die Mutter, so die Tochter* (Hes 16:44): Як чинить матір (або який вона має характер) подібним є характер і вчинки доньки. У біблійному тексті образ доньки стосується цілого міста;

е) *Salz der Erde sein* (Mat 5:13): належати до тих, хто протистоїть моральному занепаду; відігравати важливу роль. У біблійному тексті підкреслюється очищувальна та консервуюча властивості солі, у подібний спосіб послідовники Христа повинні боротися проти аморальності зіпсуття у світі;

є) *arm, wie Lazarus* (Luk 16:19-31): бідна, знедолена людина, жебрак;

ж) *(wie) eine Lilie unter Dornen sein* (HoLi 2:2-3): жити як християнин, відрізнятись від інших людей своїм способом життя;

з) *wie in Abrahams Schoß (sitzen)* (Luk 16:22) означає жити безтурботно та захищено; почувати себе у безпеці; жити щасливо;

3) Модифікації, які зустрічаються в Біблії як у прямому, так і в переносному значеннях:

а) *Sein Licht unter den Scheffel stellen* (Mat 5:15): зі скромності приховувати свої переваги, успіхи чи позитивні сторони;

б) *Eine große Kluft* (Luk 16:26), означає істотну різницю, різкий контраст. У стандартній німецькій мові може також означати соціальну, політичну чи економічну нерівність, цілковито різні культури чи світогляди;

в) *Die Zeichen der Zeit* (Mat 16:3): теперішні обставини, які стосуються певних майбутніх подій. Речі чи події, які найчіткіше характеризують теперішнє або певну епоху стосовно важливих змін;

г) *Ernten, wo man nicht gesät hat* (Mat 25:26): отримати незаслужену винагороду (скористатися результатами чиеїсь праці);

д) *Axt an die Wurzel legen* (Luk 3:9): радикально усувати те, що є поганим. Лісоруб, який зрубує дерево під корінь;

е) *Die Schafe von den Böcken scheiden* (Mat 25:32) – досл. “відділяти овець від козлів”: розрізняти корисне і некорисне, потрібне та непотрібне, добре та погане, добрих та поганих людей. Вислів із подібним значенням *Die Spreu vom Weizen trennen* (Mat 3:12) означає відділяти непотрібне від потрібного (під половиною (“Spreu”) розуміють колоски без зернятка);

є) *zwei Herren dienen* (Luk 16:13): неможливість одночасно виконувати якісно декілька завдань, або працювати на двох різних людей (у двох різних організаціях);

ж) *neuer Wein in alten Schläuchen* (Mar 2:19-22) – нове вчення, яке не можливо узгодити зі старими традиціями. Для сучасних заходів потрібні сучасні методи та засоби.

II. Параболізми, які:

1) мають у біблійному тексті пряме значення, а в сучасній мові – метафоричне:

а) *ein falscher Prophet* (Mat 7:15-16) означає не бути щирим прибічником якоїсь справи;

б) *Ein Pharisäer sein* (Luk 18:11): бути лицемірним, зарозумілим, зневажливо ставитись до інших. Може позначати також релігійну фанатичність;

в) *Ein verlorenes Schaf (sein)* (Mat 18:12-14): людина, введена в оману. Вислів виражає не осуд, а підтримку чи співчуття;

г) *Unter die Räuber fallen* (Luk 10:30-37): потрапити в погане середовище;

д) *(kein) hochzeitliches Gewand (Kleid) anhaben* (Mat 22:11- 13): бути гідним;

е) *Brosamen vom Tische der Reichen (essen)* (Luk 16:19-31): стосується людини, яка живе у бідності і тому є залежною від інших, багатих людей;

є) *Ein reicher Prasser* (Luk 16:19-31): багатий гульвіса; людина, яка витрачає багато часу на гульбищі;

ж) *verloren sein / verlorener Sohn (sein)* (Luk 15:23-24): знаходитись на хибному шляху. Може позначати члена сім'ї, який збився з правильної дороги у житті, але згодом виправився і повернувся;

з) *Mit seinen Pfunden wuchern* (Luk 19:16): використовувати свої можливості чи здібності;

и) *Ein Mühlstein am Hals sein* (Mat 18:6) – річ або особа, що заважає при виконанні якогось завдання чи роботи;

і) *auf guten / fruchtbaren (steinigen) Boden fallen* (Mat 13:3-8) – потрапити в сприятливе середовище;

2) мають у біблійному тексті як пряме, так і переносне значення або виявляють тенденцію до метафоризації:

а) *Die ersten werden die Letzten sein* (Mat 20:16) означає, що послідовність або певний порядок мають і зворотній напрямок. Хто в матеріальному світі займає перше місце, можливо, у духовному відношенні знаходиться на останньому;

б) *Hundertfältige Frucht hervorbringen* (Luk 8:8): приносити особливо щедрий врожай (прибуток); результат, який перевищує докладені зусилля;

в) *Ein Kind dieser Welt sein / Ein Mann von Welt sein* (Luk 16:8): не бути духовною людиною, бути “від цього світу” / людина, яка досягає свого, не зважаючи ні на кого;

г) *Ein Wolf im Schafpelz* (Mat 7:15): людина, яка вдає ніби є мирною, натомість може становити загрозу чи має приховані ворожі наміри. У первинному контексті стосується фальшивих пророків, яких можна розпізнати за результатами їхніх учинків, а не лише по гарних словах;

д) *in den Wind (reden)* (1Kor 14:9): кидати слово на вітер, коли твої поради не беруться до уваги. Якщо говорити проти вітру, то він певною мірою приглушує висловлювання, так що їх можна не повністю почути та зрозуміти;

е) *Im Kleinen treu sein* (Mat 25:21; Luk 16:10-13; 19:17): при виконанні обов'язків бути сумлінним навіть у незначних справах. Вислів підкреслює, що вірність Богові навіть у дрібницях важливішою, ніж прагнення великого багатства;

є) *Steine statt Brot geben* (Luk 11:11-13) – не давати того, що люди сподіваються отримати;

3) утворені на основі з перемінних словосполучень біблійного тексту:

а) *Elfte Stunde / in der elften Stunde kommen* (Mat 20:5-6): прийти в останню хвилину, в останній момент;

б) *Ruhe finden* (Mat 11:29): стати спокійним, здобути внутрішню рівновагу;

в) *Auf Sand bauen* (Mat 7:26-27): покладатись на щось (або когось), що (або хто) надзвичайно ненадійним;

г) *Talent haben / besitzen / zeigen / beweisen* (Mat 25:15): бути обдарованим; мати особливі здібності чи схильності. Греко-римський талант важив приблизно 41 кг і був дуже цінною грошовою одиницею (60 мін або 6000 драхм);

д) *ein Kamel durch Nadelöhr* (Mat 19:24; Mar 10:25; Luk 18:25): неможливість виконання. У біблійному тексті не означає абсолютну неможливість, натомість вказується на незначну ймовірність;

е) *Das Leben finden / verlieren* (Luk 9:23-24): здобути / втратити (занапастити) 1) життя; 2) певне досягнення;

є) *Durch enge Pforte gehen* (фрагмент із Mat 7:13-14) – “йти через тісні ворота”. У Святому Письмі означає, що йти правдивим християнським шляхом не просто, у мові – труднощі, подолавши які можна досягти бажаної мети;

ж) *Mit Heulen und Zähneknirschen* (Mat 13:40-43, 49-50): з жалобою та придушеним гнівом. Позначає будь-який негативний життєвий досвід;

з) *Beim Jüngsten Gericht / Am jüngsten Tag* (Mat 25:31-32): Божий суд над світом, Судний день, “кінець світу”;

и) *Dem schnöden Mammon dienen / nachjagen* (Mat 6:24; Luk 16:13): віддавати перевагу матеріальному, бути жадібним до грошей;

і) *Reden ist Silber* (Spr 10:20): у сучасній німецькій мові вживається з продовженням *Schweigen ist Gold* і означає, що про деякі речі краще промовчати (золото є ціннішим металом, ніж срібло);

4) детерміновані загальним значенням біблійного контексту:

а) Вислів *Gott lässt seiner nicht spotten* (Gal 6:7) означає, перед Богом доведеться відповісти за неправдиві вчинки, завдане зло. У мові часто використовується як погроза або як натяк на те, що за провини буде покарання.

б) *Durch Mark und Bein gehen* (Hebr 4:12-13): проходити наскрізь; зворушувати як кістковий мозок знаходиться дуже глибоко в кістках у людському тілі, думки та спонуки зароджуються глибоко всередині людини. Вживається на позначення глибокої зворушеності;

- в) *Eine (kostbare) Perle sein* (Mat 13:45-46): людина, яку цінують інші;
- г) *Den Teufel durch Beelzebub austreiben* (Luk 11:17-19): замінювати одне зло ще гіршим. Веельзевул вважався провідником демонів (Сатаною);
- д) *Schatz im Acker* (Mat 13:44): у параболі представляє Царство Небесне та “шлях до нього”. Людина, яка знайшла цей скарб, передусім, мусить розпродати усе, чим вона володіє, щоб придбати поле та схований у ньому скарб;
- е) *Der Glaube kann Berge versetzen* (Mat 17:19-21): якщо в необхідності чогось твердо переконаним, то цього можна домогтися; можна надзвичайно багато чого досягти, якщо вірити в успіх;
- є) *Den alten Adam ausziehen / ablegen* (Eph 4:23-24): змінитися, позбутися старих звичок, вад.

Додаток Л
Лексикографічна представленість параболізмів

№ п/п	Позиція у Біблії	Параболізми, наявні в окремих словниках	Німецькомовні фразеологічні словники			
			I	II	III	IV
I	II	III	Büchman	Simrock	Krauss	Duden
1.	Mat 3:12	Spreu vom Weizen sondern	+			+
2.	Mat 5:13-16	Das Salz der Erde	+		+	
3.	Mat 5:15	Licht leuchten lassen / Licht nicht unter den Scheffel stellen	+		+	+
4.	Eph 4:23-24	Einen neuen Menschen anziehen / Den alten Adam ausziehen (ablegen)	+			
5.	Mat 6:28	Lilien auf dem Felde			+	
6.	Mat 7:6	Perlen vor die Säue werfen	+	+	+	
7.	Mat 7:3-5	Splitter im Auge des Nächsten / Balken im eigenen Auge	+		+	
8.	Luk 18:13	an seine Brust schlagen	+			
9.	Mat 7:13-14	Durch enge Pforte gehen	+			
10.	Mat 7:16-20	Ein falscher Prophet sein / Ein Wolf im Schafpelz	+		+	
11.	Mat 7:16-20	An Früchten erkennen	+		+	

I	II	Параболізми, наявні в окремих словниках	Büchman	Simrock	Krauss	Duden
12.	Mat 7:24- 27	Auf Sand bauen	+		+	+
13.	Mat 11:30	Ein sanftes Joch			+	
14.	Mat 13:3-8	Auf guten (fruchtbaren) Boden fallen	+			
15.	Mat 13:24	Unkraut zwischen den Weizen säen / Unkraut stehen lassen		+		
16.	Mat 20:16	Viele sind berufen, aber wenige sind auserwählet	+		+	
17.	Mat 13:32	Das Senfkorn			+	
18.	Mat 13:44	Schatz im Acker			+	
19.	Mat 13:45	Eine kostbare Perle sein (finden)			+	
20.	Mat 18:6	Ein Mühlstein am Hals			+	+
21.	Mat 19:23 -24	ein Kamel durch ein Nadelöhr (Eher geht ein Kamel durch ein Nadelöhr, als dass ...)	+		+	
22.	Mat 22:11- 13	Kein hochzeitliches Gewand / Kleid anhaben			+	
23.	Mat 23:27	Übertünchte Gräber			+	
24.	Mat 25:26	Ernten, wo man nicht gesät hat	+			
25.	Mat 25:32	Schafe von den Böcken scheiden		+	+	+

I	II	Параболізми, наявні в окремих словниках	Büchman	Simrock	Krauss	Duden
26.	Mar 2:19-22	Junger / neuer Wein in alten Schläuchen	+	+	+	+
27.	Mar 7:24-30	Kindern Brot wegnehmen und es den Hunden geben			+	
28.	Luk 16:26	Eine große Kluft	+		+	
29.	Mar 11:23	Berge versetzen (Der Glaube versetzt Berge)	+		+	+
30.	Luk 3:9	Axt an etw. legen				+
31.	Luk 16:13	Niemand kann zweien Herren dienen	+	+		
32.	Luk 6:45	Wes das Herz voll ist, des geht der Mund über	+	+		+
33.	Luk 9:23- 24	Das Leben finden / verlieren			+	
34.	Luk 9:60	Lass die Toten ihre Toten begraben			+	
35.	Luk 10:30- 37	Öl in die Wunden gießen			+	
36.	Luk 10:30- 37	Samariter / Samariterdienst	+		+	+
37.	Luk 10:30- 37	Unter die Räuber fallen			+	
38.	Luk 11:11- 13	<i>Steine statt Brot geben</i>			+	+
39.	Luk 14:28	Überlegen, bevor man einen Turm baut			+	

40.	Luk 15:4,32	Ein verlorenes Schaf			+	
41.	Luk 19:26	Wer da hat, dem wird gegeben	+			
42.	Luk 16: 19- 31	Ein reicher Prasser			+	
43.	Luk 16: 19- 31	Lazarus (Armer Lazarus; arm, wie Lazarus)			+	
44.	Luk 16: 19- 31	Brosamen vom Tische der Reichen	+		+	
45.	Luk 19: 11-27	Mit seinem Pfund wuchern / sein Pfund vergraben	+		+	+
46.	Joh 4:37	Der eine sät, der andere erntet			+	
47.	Joh 12:24	das Weizenkorn, das stirbt			+	
48.	Luk 11: 17-19	den Teufel durch Beelzebub austreiben	+		+	
49.	1 Kor 14:9	In den Wind reden				+
50.	Gal 6:7-8	Gott lässt seiner nicht spotten / Wes das sät, das wird er ernten		+	+	
51.	Spr 10:20	Reden ist Silber	+			+
52.	HoLi 2:2-3	Eine Lilie unter Dornen			+	
53.	Hos 8:7-8	Wer Sturm sät, wird den Wind ernten	+	+		+
		КІЛЬКІСТЬ	27	8	39	15

I	II	Параболізми, зафіксовані в усіх словниках	Büchman	Simrock	Krauss	Duden
1.	Luk 16:22	Wie in Abrahams Schoß (sitzen)	+	+	+	+
2.	Mat 20:16	Die ersten werden die Letzten sein	+	+	+	+
3.	Luk 18:13	Gott sei (jemandem) gnädig	+	+	+	+
4.	Mat 13: 49-50	Mit Heulen und Zähneknirschen	+	+	+	+
5.	Luk 8:8	Hundertfältige Frucht hervorbringen	+	+	+	+
6.	Mat 11:29	Ruhe finden	+	+	+	+
7.	Mat 25:31 -32	Beim Jüngsten Gericht / Am jüngsten Tag	+	+	+	+
8.	Luk 16:8	Ein Kind dieser Welt sein / Ein Mann von Welt sein	+	+	+	+
9.	Mat 18: 2-3	Werden (sein) wie die Kinder	+	+	+	+
10.	Mat 25:21	Im Kleinen treu sein	+	+	+	+
11.	Luk 16:13	Dem schnöden Mammon dienen / nachjagen	+	+	+	+
12.	Hebr 4:12- 13	Durch Mark und Bein gehen	+	+	+	+
13.	Hes 16:44	Wie die Mutter, so die Tochter	+	+	+	+

I	II.	Параболізми, зафіксовані в усіх словниках	Büchman	Simrock	Krauss	Duden
14.	Luk 18:11	Ein Pharisäer sein	+	+	+	+
15.	Luk 12:19	Nun hat die (arme) liebe Seele Ruh	+	+	+	+
16.	Mat 7:7-8	Wer suchet, der findet	+	+	+	+
17.	Mat 25:15	Talent haben / besitzen / zeigen / beweisen	+	+	+	+
18.	Luk 15: 23-24	Verlorener Sohn / verloren sein	+	+	+	+
19.	Luk 18:14	Wer sich selbst erhöht, wird ernidriegt werden / wer sich selbst erniedriegt, wird erhöht werden	+	+	+	+
20.	Mat 16:3	Die Zeichen der Zeit	+	+	+	+
21.	Mat 20: 5-6	Elfte Stunde / in der elften Stunde kommen	+	+	+	+
			КІЛЬКІСТЬ	21	21	21

Додаток М			
Відмінності відтворення лексичних засобів вираження параболізмів у німецькомовних біблійних перекладах			
<i>Luther-Bibel</i> (1)	<i>Neue-Welt Übersetzung</i> (2)	<i>Schlachter-Bibel</i> (3)	<i>Elberfelder Bibel</i> (4)
wund schlagen	verwunden	wund schlagen	Verwunden
Angesicht mit einer Binde	eine Binde über Augen	eine Binde über seine Augen	den Kopfbund über seine Augen
in die Schlacht aus ziehen	in das dichteste Schlachtgetümmel ausziehen	in den Streit ziehen	in den Streit ziehen
soll dein Leben für sein Leben einstehen	wird deine Seele an Stelle seiner Seele sein müssen	soll dein Leben für sein Leben haften	soll dein Leben statt seines Lebens sein
zahlen	darwiegen	darwiegen	darwiegen
dein Urteil	dein eigenes Gericht	Urteil	Urteil
nicht mehr da sein	fort sein	verschwinden	fort sein
der Dornstrauch	das dornige Unkraut	der Dornstrauch	der Dornstrauch
Frau	Frau	Weibe	Weibe
das Wild	ein wildlebendes Tier	das Wild	das Getier
den Dornstrauch zertreten	das dornige Unkraut niedertreten	zertreten	Zertreten
miteinander messen wollen	einander ins Angesicht schauen	einander ins Angesicht sehen	einander ins Angesicht sehen
die Edomiter	Edom	die Edomiter	Edom
sich sein Herz erheben	sich sein Herz erheben	sich zum Stolz sein Herz verführen	sich sein Herz erheben
zu Fall kommen	fallen müssen	zu Fall kommen	fallen
junge Ölbäume	Setzlinge von Olivenbäumen	junge Ölbäume	Ölbaumsprossen

1	2	3	4
die Stricke des Todes meiden	von den Schlingen des Todes wegwenden	die Stricke des Todes meiden	den Fallstricken des Todes entgehen
das Leben des Leibes	das Leben des fleischlichen Organismus	das Leben des Leibes	das Leben des Leibes
Fäulnis für das Gebein	Fäulnis für das Gebein	Knochenfraß	Fäulnis der Gebeine
die linde Zunge	die Gelassenheit der Zunge	die heilsame Zunge	Lindigkeit der Zunge
lügenhafte Zunge	Verdrehtheit an Zunge	Verdrehtheit in Zunge	Verdrehtheit in Zunge
Herzenleid bringen	Zusammenruch im Geist	den Geist verwunden	Verwundung des Geistes sein
Dornhecke	Dornhecke	mit Dornen verzaunt	Dornhecke
wohl gebahnt sein	aufgeschütteter Weg	gebahnt sein	gebahnt sein
versöhnen	Abwenden	Versöhnen	versöhnen
die Gnade	das Wohlwollen	die Gunst	das Wohlgefallen
der Spätregen	die Wolke des Frühlingsregens	die Wolke des Spätregens	die Wolke des Spätregens
Einsicht erwerben	Verständnis verschaffen	Verstand erwerben	Verstand erwerben
edler	erwählenswerter	Begehrenswerter	vorzüglicher
freundliche Reden	liebliche Reden	freundliche Reden	huldvolle Worte
die Seele trösten	süß für die Seele	süß für Seele	Süßes für die Seele
die Gebeine erfrischen	die Heilung für das Gebein	dem Gebein heilsam	die Gesundheit für das Gebein
der Geduldige	langsam zum Zorn sein	der Langmütige	der Langmütige
gewinnen	einnehmen	gewinnen	erobern

1	2	3	4
der Tor	der Unvernünftige	der Narr	der Tor
der Streit	der Zank	der Zank	der Streit
der Verleumder	der Verleumder	der Verleumder	der Ohrenblaser
glatt eingehen	in das Innerste des Leibes hinabgehen	mit großem Appetit verschlingen	in das Innerste des Leibes hinabgehen
feste Burg	der starke Turm	das feste Schloß	der starke Turm
die Habe des Reichen	die wertvollen Dinge des Reichen	das Gut des Reichen	das Vermögen des Reichen
hohe Mauer	Schutzmauer	hohe Mauer	hochragende Mauer
das Vorhaben (im Herzen)	der Rat (im Herzen)	der Rat	der Ratschluß
ein kluger Mann	der Mann von Unterscheidungsvermögen	ein verständiger Mann	ein verständiger Mann
im Winkel auf dem Dach	auf einer Dachecke	im Winkel auf dem Dach	auf einer Dachecke
zänkische und zornige Weibe	streitsüchtige Ehefrau und Verdruß	zänkische und ärgerliche Weib	zänkische und Weib und Ärger
ein guter Ruf	ein Name	ein guter Name	ein guter Name
köstlicher	eher zu erwählen	Wertvoller	vorzüglicher
anziehendes Wessen	Gunst	Anmut	Anmut
der Mund unzüchtiger Weiber	der Mund fremder Frau	ein Hurenmaul	der Mund fremder Weiber
zürnen	Strafe ankündigen	Strafen	zürnen
auf silbernen Schalen	in Silberziselierungen	in silbernen Schalen	in silbernen Prunkgeräten

1	2	3	4
Gesang	Lied	Gesang	Lied
das Krachen (der Dornen)	das Geräusch (Dornen)	das Knistern (der Dornen)	das Geknister
eitel	die Wichtigkeit	Eitel	die Eitelkeit
Stricke	Schleppnetze	Fangnetz	Fanggarne
verderbliches Netz	übles Netz	böses Netz	verderbliches Netz
zur bösen Zeit verstricken	zur Zeit des Unglücks verstricken	zur Zeit des Unglücks fangen	zur Zeit des Unglücks verstricken
verderben	stinkend, gärend machen	stinkend, faulend machen	stinkend, gärend machen
schwerer wiegen	kosbar sein	teuer kommen zu stehen	mehr Gewicht haben
mit ganzer Kraft arbeiten	leistungsfähige Kräfte anstrengen	mehr Kraft anwenden	die Kräfte mehr anstrengen
der Wind	der Geist	der Wind	der Wind
der Mutterleibe	der Leib der Schwangeren	der Mutterleib	der Leib der Schwangeren
das Tun	das Werk	das Werk	das Werk
die Jugend	die Tagen des Jugendalters	die Tagen der Jugend	die Tagen der Jugend
wieder kommen	zurückkehren	Kommen	kommen
der Regen	der Regenguß	der Regen	der Regen
die Heuschrecke	der Grashüpfer	die Heuschrecke	die Heuschrecke
der Eimer	der Krug	der Krug	der Eimer
zerreißen	entfernen	Zerbrechen	zerbrechen
die Stachel	die Ochsenstachel	die Treibstachel	die Treibstachel

1	2	3	4
der Duft	der Duft	der Geruch	der Duft
mein Freund	mein Liebster	mein Freund	mein Geliebter
die Traube	die Hennatraube	die Cypertraube	die Zypertraube
Weingarten	Weingarten	Weinberge	Weinberge
unter den Dornen	unter dornigem Unkraut	unter den Dornen	inmitten der Dornen
die Freundin	die Gefährtin	die Freundin	die Freundin
hüpfen	steigen	Hüpfen	springen
die Gazelle	die Gazelle	das Reh	die Gazelle
scharlachfarbene Schnur	Karmesinfaden	Purpurschnur	Karmesinschnur
dein Mund ist lieblich	dein Reden ist angenehm	dein Mund ist lieblich	dein Mund ist zierlich
die Scheibe von Granatapfel	Granatapfelstück	Granatapfel hälften	das Schnittstück einer Granate
die Liebe	die Liebkosungen	die Liebkosungen	die Liebe
der Geruch	der Duft, der Wohlgeruch	der Duft, der Wohlgeruch	der Duft
weiß und rot	blendend und rötlich	weiß und rot	weiß und rot
das feinste Gold	das geläuterte Gold	reines Gold	feines Gold
Balsambeete	Gartenbeete	Balsambeete	die Beete
goldene Stabe	goldene Walzen	goldene Walzen	goldene Rollen
Mund	Gaumen	Gaumen	Gaumen
süß	lauter Süßigkeit	Süß	lauter Süßigkeit
lieblich	ganz und gar begehrenswert	lauter Liebligkeit	lieblich

1	2	3	4
gewaltig	ehrfurchtgebietend	Furchtbar	furchtbar
verwirren	erschrecken	ungestüm machen	überwältigen
klar wie die Sonne	lauter wie Sonne	klar wie Sonne	rein wie Sonne
dein Gang	deine Schritte	deine Schritte	deine Tritte
deine Rundung	die Wölbungen	die Wölbungen	die Biegungen
dein Schoß	dein Nabelring	Schoß	dein Nabel
der Becher	die Schale	das Becken	die Schale
Purpur	Karmel	Karmel	Karmel
das Siegel	das Siegel	der Siegelstein	der Siegelring
die Leidenschaft	ausschließliche Ergebenheit	Eifersucht	Eifer
der Ochse	der Stier	der Ochse	der Ochse
das Volk	die Nation	das Volk	die Nation
Schuld	Vergehung	schuldbeladen	Ungerechtigkeit
Auflehnende	Übertreter	Übertreter	Übertreter
die fette Höhe	die fruchtbare Hügelhalde		der fette Hügel
treu	Treu	Glaubwürdig	zuverlässig
die Macht	das Vermögen	der Reichtum	der Reichtum
falsch lehren	falsche Unterweisung erteilen	Lüge lehren	Lüge lehren
die Auszehrung senden	die zehrende Krankheit senden	die Schwindsucht senden	die Magerkeit senden
die drückende Hitze	die flimmernde Hitze	heitere Wärme	heitere Wärme
am hohen Mittag	beim Licht	bei Sonnenschein	bei Sonnenschein

1	2	3	4
vorüber sein (die Blüte)	zur Vollkommenheit gelangen (die Blüte)	abfallen (die Blüte)	vorbei sein (die Blüte)
die Erde	das Land	die Erde	die Erde
die Hütte	die Ausguckhütte	die Hängematte	die Hängematte
die Missetat	die Übertretung	die Missetat	die Übertretung
das Ungewitter	der Regensturm	der Platzregen	der Regensturm
die Hitze	die Hitze	der Sonnenbrand	die Glut
in der Zeit der Dürre	in einem wasserlosen Land	in trockenem Land	in einem dünnen Lande
nicht helfen können	keine wirkliche Rettung vollbringen	nicht Heil verschaffen können	nicht Rettung verschaffen
Dreschschlitten	Dreschwerkzeug	Dreschwagen	Dreschschlitten
das Getreide	das Brotkorn	das Getreide	das Brotkorn
Nachtgesicht	Vision der Nacht	Traumgesicht in der Nacht	ein nächtliches Traumgesicht
der ganze Heer und Bollwerk	die Menge aller Nationen	die Menge aller Völker	die Menge all der Nationen
Frevel und Mutwillen	Übervorteilung	Gewälttätigkeit und Verdrehung	Bedrückung und Verdrehung
die Sünde	das Vergehen	die Sünde	die Missetat
aus dem Brunnen schöpfen	aus dem Tümpel schöpfen	aus dem Brunnen schöpfen	aus der Zisterne schöpfen
brüllen	knurren	Knurren	knurren
der Geschrei	die Stimme	der Geschrei	die Stimme
die Menge	die Vollzahl	die Menge	die Menge
Schutz	Versteck	Schirm	Schutz
Platzregen	Regensturm	Ungewitter	Regensturm

1	2	3	4
im trockenen Lande	im erschöpften Land	im ermüdeten Lande	in lechzendem Lande
im Feuer verzehren	mit Feuer in Brand gesetzt werden	vom Feuer anzünden	im Feuer verbrennen
Zittern befallen	Schauer packen	Zittern ergreifen	Beben ergreifen
die Heuchler	die Abtrünnigen	die Heuchler	die Ruchlosen
ewige Glut	dauernde Brände	ewige Glut	ewige Glut
predigen	Rufen	Predigen	rufen
ewiglich bleiben	auf unabsehbare Zeit bestehen	in Ewigkeit bleiben	in Ewigkeit bestehen
die Pläne	die Ratgeber	die Beratungen	die Beratungen
die Sterngucker	die Sternbeschauer	die Sternseher	die Sternbeschauer
die Glut	die Holzkohlenglut	die Kohlenglut	die Kohle
hierhin und dorthin	zu seiner eigenen Gegend	auf seinem eigenen Weg	nach seiner Richtung
entsetzen	erschrecken	erschrecken	fürchten
mein Heil	meine Rettung	mein Heil	mein Heil
die Erde feuchten	die Erde satt tränken	die Erde tränken	die Erde tränken
wachsen	sprossen	befruchten, zum Grüne bringen	befruchten, sprossen
leer	ergebnislos	Leer	leer
keinen Verstand haben	nicht wissen nicht verstehen	nicht verstehen	kein Verständnis haben
vollsaufen	volltrinken	berauschen	saufen
Wein	berauschendes Getränk	starkes Getränk	starkes Getränk
die Dämmerung	die Abendfinsternis	die Dämmerung	die Dämmerung

1	2	3	4
der Zorn	der Zornausbruch	der grimmige Zorn	der Grimm
Raub und Beute	Gegenstand des Schreckens und Plündergut	Mißhandlung und Plünderung	Mißhandlung und Beute
die Unzucht	die Zügellosigkeit	die Unzucht	die Schandtat
das Haus des Widerspruchs	das rebellische Haus	das widerspenstige Haus	das widerspenstige Haus
die Wunde heilen	das Geschwür mit Kur vertreiben	das Geschwür von euch nehmen	das Geschwür vertreiben
übel ergehen	in Bedrängnis sein	in der Not sein	in der Bedrängnis sein
heizen	anstechen	Anzünden	heizen
fressen	verzehren	Verzehren	verzehren
strafen	züchtigen	Züchtigen	züchtigen
abtrünnig von sein	gegen mich vergehen	mir abtrünnig sein	von mir abgefallen sein
was aufwächst	der Sproß	das Gewächs	das Ausgesproßte
haben wollen	Gefallen haben	Wohlgefallen haben	Gefallen haben
rankender Weinstock	wildender Weinstock	rankender Weinstock	wachsender Weinstock
falsch sein (Herz)	heuchlerisch sein (Herz)	geteilt sein (Herz)	heuchlerisch sein (Herz)
die Liebe Übeltat	liebende Güte Ungerechtigkeit	die Güte Unheil	die Güte Unrecht
verstocktes Herz zerreißen	den Verschluß des Herzens zerreißen	den Brustkasten zerreißen	den Verschluß des Herzens zerreißen
die Nachkommen	die folgende Generation	das künftige Geschlecht	das folgende Geschlecht
der Käfer, das Geschmeiß	der Kakerlak	der Fresser der Verwüster	der Abfresser der Vertilger

1	2	3	4
Trunkene, Weinsäufer	Trunkenbolde, Weintrinker	Trunkene, Weintrinker	Trunkene, Weinsäufer
treten	herabsteigen	Treten	stampfen
die Bosheit	die Schlechtigkeit	die Bosheit	die Bosheit
einig untereinander sein	sich auf die Verabredung hintreffen	sich vereinigen	übereinkommen sein
schreien	die Stimme erschallen	die Stimme erschallen	die Stimme erschallen
die Höhle	das Versteck	die Höhle	die Höhle
Prophet sein	prophezeien	weissagen	weissagen
die Beine	die Unterschenkel	die Schenkel	die Beine
das Ohrläppchen	das Stück des Ohres	das Ohrläpplein	der Ohrzipfel
das Maul	das Maul	der Rachen	der Rachen
die Mauerlücken	die Breschen	die Mauerbreschen	die Mauerrisse
wegschleppen	hinauswerfen	Werfen	hinwerfen
die Wand	die Mauer	die Wand	die Mauer
begegnen	Treffen	Begegnen	begegnen
das Bleilot	das Senkblei	das Senkblei	das Senkblei
übersehen	entschuldigen	durchgehen (lassen)	vorübergehen
viele Tiere	viele Haustiere	viel Vieh	die Menge Vieh
die unreine Speise	das verunreinigte Brot	das verunreinigte Brot	unreines Brot
der Fürst	der Statthalter	der Statthalter	der Landpfleger
das Salz salzt nicht	das Salz verliert die Kraft	das Salz wird fade	das Salz ist kraftlos
der Scheffel	das Maßgefäß	der Scheffel	der Scheffel
der Leuchter	der Leuchter	der Leuchter	das Lampengestell

1	2	3	4
preisen	verherrlichen	Preisen	verherrlichen
der/die Backe	die Wange	die Backe	die Backe
der Rock	das innere Kleid	der Rock	der Leibrock
der Mantel	das äußere Kleid	der Mantel	der Mantel
sammeln	aufhäufen	Sammeln	sammeln
fressen	verzehren	Fressen	zerstören
das Licht	die Lampe	die Leuchte	die Lampe
das Gras	die Pflanzen	das Gras	das Gras
die Plage	das Übel	die Plage	das Übel
der Splitter	der Strohalm	der Splitter	der Splitter
wahrnehmen	beachten	gewahr werden	wahrnehmen
die Säue	die Schweine	die Schweine	die Schweine
die Pforte	das Tor	die Pforte	die Pforte
die Verdammnis	die Vernichtung	das Verderben	das Verderben
gut	vortrefflich	Gut	gut
schlecht	wertlos	Schlecht	schlecht
der Meister	der Lehrer	der Meister	der Lehrer
der Zöllner	der Steuereinnehmer	der Zöllner	der Zöllner
der Starke	der Gesunde	der Starke	der Starke
der Meister	der Lehrer	der Meister	der Lehrer
der Knecht	der Sklave	der Knecht	der Knecht
Grosche	die Münze	(um einen) Pfening	(um einen) Pfening
predigen	predigen	Predigen	rufen
die Ruhe	die Erquickung	die Ruhe	die Ruhe
abtrünnig	ehebrecherisch	ehebrecherisch	ehebrecherisch
Geschlecht	Generation	Generation	Geschlecht

1	2	3	4
verdammen	verurteilen	verurteilen	verdammen
die dürre Stätte	die dürren Orte	die wasserlose Stätte	die dürren Orte
leer	unbewohnt	leer	leer
gekehrt	sauber gefegt	Gesäubert	gekehrt
ansagen	mitteilen	Sagen	sprechen
die Scheune	das Vorratshaus	die Scheune	die Scheune
das Himmelreich	das Königreich der Himmel	das Reich der Himmel	das Himmelreich
wiederum	Ferner	Wiederum	wiederum
gute Perlen, kostbare Perle	so schöne, von hohem Wert Perle	schöne, kostbare Perle	schöne, kostbare Perle
das Ufer	der Strand	das Gestade	das Ufer
das Heulen	das Weinen	das Heulen	das Weinen
Unzucht, Diebstahl	Hurerei, Diebstahl	Unzucht, Diebstahl	Hurerei, Dieberei
böse Gedanken, der Mord	Böse Überlegungen, Mordtaten	böse Gedanken, der Mord	böse Gedanken, der Mord
das Unwetter	das winterliche, regnerische Wetter	Ungewitter	das stürmische Wetter
trübe	düster	Trübe	trübe
zum Abfall verführen	straucheln machen	Ärgernis geben	zu ärgern machen
es wäre besser	es ist nützlicher	es wäre besser	wäre nütze
verkrüppelt	verstümmelt	verstümmelt	als Krüppel
verlieren	zugrunde gehen	Verlieren	verlieren
die Schuld erlassen	die Schuld tilgen	die Schuld erlassen	das Darlehen erlassen
von Geburt an	vom Mutterschoß	von Mutterleib	von Mutterleibe
die zur Ehe unfähig sind	die Eunuchen	die Verschnittenen	die Verschnittenen

1	2	3	4
der Verwalter	die Beauftragte	der Schaffner	der Verwalter
der Silbergroschen	der Denar	der Denar	der Denar
der Sohn	das Kind	der Sohn	das Kind
von außen hübsch aussehen	von außen schön scheinen	schön scheinen	von außen schön scheinen
wüst lassen	verödet überlassen	öde lassen	öde lassen
das Kommen	die Gegenwart	die Ankunft	die Ankunft
das Gefäß	der Behälter	der Gefäß	der Gefäß
klug	verständlich	klug	klug
das laute Rufen	das Geschrei	das Geschrei	das Geschrei
der Kaufman	der es verkauft	der Krämer	der Verkäufer
das Vermögen	die Habe	Güter	die Habe
ein Zentner Silber	der Talent	der Talent	der Talent
die Tüchtigkeit	die Fähigkeit	die Kraft	die Fähigkeit
die ewige Strafe	die ewige Abschneidung	die ewige Pein	die ewige Pein
einen Lappen flicken	einen Flicker nähen	ein Stück nähen	einen Flicker nähen
die Hochzeitgäste	die Freunde des Bräutigams	die Hochzeitsleute	die Gefährten des Bräutigams
der Hausrat	die bewegliche Habe	der Hausrat	der Hausrat
fesseln	binden	binden	binden
berauben	plündern	Berauben	berauben
das gute Land	der vortreffliche Boden	das gute Erdreich	die gute Erde
die Bank	das Bett	das Bett	das Bett
der Leuchter	der Leuchter	der Leuchter	das Lampengestell

1	2	3	4
aufgehen	sproßen	keimen	sproßen
der Halm	der Grashalm	der Halm	das Gras
die Ähre	der Stengelkopf	die Ähre	die Ähre
der Weizen	das Korn	der Weizen	der Weizen
alle Sonnenkörner	alle Samenarten	alle Sonnenkörner	alle Samen
wohnen	sich niederlassen	Nisten	sich niederlassen
antworten	in Erwiderung sagen	antworten	antworten
im Gebet bitten	beten und bitten	im Gebet verlangen	beten und bitten
die Kelter	die Weinkelter	die Kelter	der Keltertrog
gehen	Reisen	Ziehen	reisen
plötzlich	plötzlich	unversehens	plötzlich
den Weg weisen	Leiten	Führen	leiten
der Grund	das Fundament	der Grund	der Grund
die Wasserflut	die Flut	die Überschwemmung	die Flut
der Einsturz	der Einsturz	der Zusammenbruch	der Sturz
folgen	nachkommen	nachkommen	nachkommen
das Kreuz	der Marterpfahl	das Kreuz	das Kreuz
auf dem Wege sein	unterwegs sein	die Reise fortsetzen	auf dem Wege dahinziehen
die Gruben	die Höhlen	die Gruben	die Höhlen
die Nester	die Schlafsitze	die Nester	die Nester
jammern	von Mitleid bewegen	Erbarmen haben	innerlich bewogen sein
die Unruhe machen	Stören	die Mühe machen	die Mühe machen
überwinden	besiegen	Besiegen	besiegen
durchstreifen	durchwandern	durchziehen	durchstreifen

1	2	3	4
die Habgier	die Habsucht	die Habsucht	die Habsucht
die Scheunen	die Vorrathshäuser	die Scheunen	die Scheunen
Fressen (die Motte)	verzehren	Zerstörungswerk treiben	verderben
selig	glücklich	selig	glücklichselig
sich schürzen	sich gürten	sich schürzen	sich umgürten
der Ungläubige	der Untreue	der Ungläubige	der Untreue
anzünden (Feuer)	anfachen	schleudern	werfen
die Pforte	die Tür	die Pforte	die Pforte
die Übeltäter	die Täter der Ungerechtigkeit	die Übeltäter	die Übeltäter
der Gast	der Eingeladene	der Gast	der Eingeladene
das Abendmahl	das Abendessen	ein großes Mahl	das Abendmahl
fünf Gespanne	fünf Joch	fünf Joch	fünf Joch
das/der Erbteil	der Einteil des Eigentums	der Teil des Vermögens	der Teil des Vermögens
Hab und Gut	die Mittel zum Lebensunterhalt	das Gut	die Habe
der Schuldschein	der schriftliche Vertrag	der Schuldschein	der Schuldbrief
Mammon	der Reichtum	Mammon	Mammon
die Hütten	die Wohnstätten	die Hütten	die Hütten
im Geringsten	im Geringsten	im Kleinsten	im Geringsten
herrlich in Freuden	fröhlich und in Prunk	herrlich in Freuden	fröhlich und in Prunk

1	2	3	4
der Arme	der Bettler	der Arme	der Arme
Abrahams Schoß	Abrahams Bußen	Abrahams Schoß	Abrahams Schoß
in der Hölle	im Hades	im Totenreich	im Hades
stärken	mehr geben	Mehren	vermehrten
ausreißen	Entwurzeln	entwurzeln	entwurzeln
versetzen	verpflanzen	verpflanzen	pflanzen
weiden (das Vieh)	achtgeben	Weiden	
umbringen	vernichten	Vertilgen	umbringen
auf diese Weise	ebenso	gerade so	desgleichen
sich scheuen	Respekt haben	sich scheuen	sich scheuen
fromm sein	gerecht sein	gerecht sein	gerecht sein
verachten	für nichts halten	Verachten	für nichts halten
die Reichen	die, die Geld haben	die Reichen	die, welche Güter haben
ein Fürst	ein gewisser Mann von vornehmer Geburt	ein Edelman	ein gewisser hochgeborener Mann
blutig schlagen	verprügeln	Schlagen	schlagen
mit leeren Händen fortschicken	leer wegsenden	mit leeren Händen davonjagen	leer fortschicken
zerschellen	zerschmettern	zerschmettern	zerschmettern
zermalmen	zu Staub machen	zermalmen	zermalmen
wissen	erkennen	Merken	erkennen
ihre Machthaber	die, die Gewalt über sie haben	ihre Gewalthaber	die, die Gewalt über sie üben
der Vornehmste	der Oberste	der Gebieter	der Leiter

1	2	3	4
abbrechen	niederreißen	abbrechen	abbrechen
an mich glauben	Glauben an mich ausüben	an mich glauben	an mich glauben
auferwecken	zur Auferstehung bringen	auferwecken	auferwecken
in mir bleiben	in Gemeinschaft mit mir bleiben	in mir bleiben	in mir bleiben
ewig	für immer	Ewig	für immer
der Schafstall	die Schafhürde	der Schafstall	der Hof der Schafe
der Räuber	der Plünderer	der Räuber	der Räuber
der Mietling	der Lohnarbeiter	der Mietling	der Mietling
umhergehen	wandeln	Wandeln	wandeln
erschrecken	beunruhigen	erschrecken	erschrecken
die Rebe	der Zweig	der Schoß	die Rebe
die Schmerzen	der Kummer	die Traurigkeit	die Traurigkeit
die Angst	die Drangsal	die Angst	die Drangsal
der Mensch	die Persönlichkeit	der Mensch	der Mensch
trügerische Begierden	trügerische Begierden	betrügerische Lüste	betrügerische Lüste
die Heiligkeit	die Loyalität	die Heiligkeit der Wahrheit	die Heiligkeit
prüfen	vergewissern	Prüfen	prüfen
wohlgefällig	annehmbar	Wohlgefällig	wohlgefällig
die Gemeinde	die Versammlung	die Gemeinde	die Versammlung

1	2	3	4
untadelig sein	ohne Makel sein	tadellos sein	tadellos sein
der listige Anschlag (des Teufels)	die Machenschaft	der Kunstgriff	die Listen
Mächtige und Gewaltige	die Regierungen und die Gewalten	die Gewalten und die Weltbeherrscher	die Gewalten und die Weltbeherrscher
ein guter Streiter Christi Jesu	ein vortrefflicher Soldat Christi Jesu	ein edler Streiter Christi Jesu	ein guter Kriegermann Christi Jesu
der Bauer, der den Acker bebaut	der hart arbeitende Landwirt	der Ackermann, der den Acker bebaut	der Ackerbauer
brauchbar	brauchbar	Nützlich	nützlich
das Vertrauen	der Freimut	die Freimütigkeit	die Freimütigkeit
kräftig sein	die Macht ausüben	wirksam sein	wirksam sein
harthörig sein	am Gehör stumpf sein	zum Hören träge sein	im Hören träge sein
die Anfangsgründe der göttlichen Worte	die elementare Dinge der heiligen Aussprüche Gottes	die Anfangsgründe der Aussprüche Gottes	die Elemente des Anfangs der Aussprüche Gottes
vollkommene	reife Menschen	Gereifte	Erwachsene
geübte Sinne	Wahrnehmungs- vermögen	Sinne	geübte Sinne
die Frucht	der Pflanzenwuchs	das Gewächs	das Kraut
die Erdziehung	die Züchtigung	die Züchtigung	die Züchtigung

Додаток Н
Емпіричний розподіл та частота вживання парабол у публіцистиці

№ п/п	Біблійна парабола	Загальна кількість	Емпіричний розподіл та частота вживання (%)		
			Суспільно-політичні	Релігійні	
I	II	III	IV	V	VI
1		Die beiden Schuldner / Про двох боржників (Luk 7:41-43)	23	3 (13,0)	20 (87,0)
2		Der Sämann / Про сіяча (Mat 13:3-8; Mar 4:3-8; Luk 8:5-8)	36	7 (19,4)	29 (80,6)
3		Unkraut unter dem Weizen / Про бур'ян та пшеницю (Mat 13:24-30)	52	8 (15,4)	44 (74,6)
4		Das Senfkorn / Про гірчичне зернятко (Mat 13:31, 32; Mar 4:30-32; Luk 13:18, 19)	40	6 (15,0)	34 (75,0)
5		Der Sauerteig / Про закваску (Mat 13:33)	28	5 (17,9)	23 (82,1)
6		Der Schatz im Acker / Про схований на полі скарб (Mat 13:44)	45	2 (4,4)	43 (95,6)
7		Die kostbare Perle / Про купця та перлину (Mat 13:45, 46)	35	4 (11,4)	31 (88,6)
8		Das Netz und die Fische / Про невід та рибу (Mat 13:47-50)	40	3 (7,5)	37 (82,5)
9		Der unbarmherzige Sklave / Про немилосердного раба (Mat 18:23-35)	28	1 (3,6)	27 (96,4)
10		Der barmherzige Samariter / Про доброго самарянина (Luk 10:30-37)	77	9 (11,7)	68 (88,3)
11		Der beharrliche Freund / Про наполегливого друга (Luk 11:5-8)	31	4 (12,9)	27 (87,1)
12		Der unvernünftige Reiche / Про нерозсудливого багатія (Luk 12:16-21)	30	2 (6,7)	28 (83,3)

Таблиця 1 (продовження)

I	II	III	IV	V	VI
13		Der unfruchtbare Feigenbaum / Про безплідне фігове дерево (Luk 13:6-9)	20	2 (9,5)	18 (90,5)
14		Das große Abendessen / Про велику вечерю (Luk 14:16-24)	17	1 (5,9)	16 (94,1)
15		Das verlorene Schaf / Про загублену вівцю (Mat 18:12-13; Luk 15:3-7)	42	5 (11,9)	37 (88,1)
16		Die verlorene Drachme / Про загублену драхму (Luk 15:8-10)	19	2 (10,5)	17 (89,5)
17		Der verlorene Sohn / Про блудного сина (Luk 15:11-32)	50	6 (12,5)	44 (43,8)
18		Der ungerechte Verwalter / Про неправедного управителя (Luk 16:1-8).	23	2 (8,7)	21 (91,3)
19		Der reiche Mann und Lazarus / Про багатія та Лазара (Luk 16:19-31)	24	3 (12,5)	21 (87,5)
20		Der Arbeiter auf dem Feld / Про робітника на полі (Luk 17:7-10)	6	0	6 (100,0)
21		Die Witwe und der Richter / Про вдову та суддю (Luk 18:1-8)	21	3 (14,3)	18 (85,7)
22		Der selbstgerechte Pharisäer und der reumütige Steuereinnnehmer / Про фарисея та збирача податків (Luk 18:9-14).	34	3 (8,8)	31 (91,2)
23		Die Arbeiter im Weinberg / Про робітників у винограднику (Mat 20:1-16)	17	0	17 (100,0)
24		Die Minen / Про міни (Luk 19:11-27)	15	1 (6,6)	14 (93,4)
25		Die Blätter des Feigenbaums / Про листя фігового дерева (Mat 24:32-35; Mar 13:28-31; Luk 21:29-33)	41	5 (12,2)	36 (87,8)
26		Die bösen Weingärtner / Про злих виноградарів (Mat 21:33-44; Mar 12:1-11; Luk 20:9-18).	9	1 (11,1)	8 (89,9)
27		Das Hochzeitsfest für den Sohn des Königs / Про бенкет для царевого сина (Mat 22:1-14)	10	0	10 (100,0)

Таблиця 1 (продовження)

I	II	III	IV	V	VI
28		Die zehn Jungfrauen / Про десять дів (Mat 25:1-13)	13	0	13 (100,0)
29		Die Talente / Про таланти (Mat 25:14-30)	22	2 (9,1)	20 (90,9)
30		Die Schafe und die Böcke / Про овець та козлів (Mat 25:31-46)	45	2 (4,4)	43 (95,6)
31		Die zwei Häuser / Про два будинки (Mat 7:24-27; Luk 6:48-49)	34	3 (8,8)	31 (91,2)
32		Der neue Flicker auf einem alten Kleid / Про нову латку на старому одязі (Mat 9:16; Mar 2:21; Luk 5:36)	48	4 (8,3)	44 (91,7)
33		Neuer Wein in alten Schläuchen / Про нове вино в старих бурдюках (Mat 9:17; Mar 2:22; Luk 5:37-39)	55	8 (14,5)	47 (85,5)
34		Die Lampe unter dem Scheffel oder unter dem Bett / Про світильник під мірильною посудиною чи під ліжком (Mat 5:15; Mar 4:21; Luk 8:16)	51	5 (9,8)	46 (90,2)
35		Die wachsende Saat / Про насіння, що росте (Mar 4:26-29)	18	2 (11,1)	16 (88,9)
36		Die zwei Söhne / Про двох синів (Mat 21:28-32)	21	2 (9,5)	19 (90,5)
37		Der Turm / Про вежу (Luk 14:28-30)	43	5 (11,6)	38 (88,4)
38		Die zwei Könige / Про двох царів (Luk 14:31-33)	17	0	17 (100,0)
39		Die zur Wachsamkeit aufgerufenen Knechte / Про рабів, які повинні пильнувати (Mar 13:34-37)	40	4 (10,0)	36 (90,0)
40		Der treue und böse Sklaven / Про вірного та злого рабів (Mat 24:45-51; Luk 12:42-48)	25	3 (12,0)	22 (88,0)
41		Die Bäume, die einen König auswählten / Про дерева, які обирали короля (Ri 9:7-15)	6	0	6 (100,0)
42		Das gestohlene Lamm / Про вкрадене ягня (2. Sam 12:1-4)	42	5 (12,0)	37 (88,0)

Таблиця 1 (продовження)

I	II	III	IV	V	VI
43		Die zwei Brüder und der Bluträcher / Про 2 братів та месника (2. Sam 14:4-7)	1	0	1 (100,0)
44		Der entflohene Gefangene / Про полоненого-втікача (1. Kö 20:37-40)	1	0	1 (100,0)
45		Der Dornstrauch und die Zeder / Про терновий кущ та кедр (2. Kö 14:9)	4	0	4 (100,0)
46		Namen der Söhne Jesaias / Імена Ісаєвих синів (Jes 8:1-4)	2	0	2 (100,0)
47		Der Weinberg und die schlechten Beeren / Про виноградник та дикі ягоди (Jes 5:1-7)	2	0	2 (100,0)
48		Der Adler und der Weinstock / Про орла та виноградник (Hes 17:3-10)	5	0	5 (100,0)
49		Die Löwenjungen / Про молодих левів (Hes 19:1-9)	1	0	1 (100,0)
50		Der Kochtopf / Про казан (Hes 24:3-5)	1	0	1 (100,0)
51		Den Acker immer wieder pflügen? / Про орача на полі (Jes 28:23-28)	1	0	1 (100,0)
52		Der verdorbene Gürtel / Про зіпсований пояс (Jer 13:1-11)	2	0	2 (100,0)
53		Die gefüllten Weinsäcke / Про наповнені бурдюки вина (Jer 13:12-14)	3	0	3 (100,0)
54		Das Gleichnis vom Töpfer / Притча про гончара (Jer 18:1-17)	3	0	3 (100,0)
55		Der zerschmetterte Krug / Про розбитий глек (Jer 19:1-13)	1	0	1 (100,0)
56		Die zwei Feigenbäume / Про 2 фігових дерева (Jer 24:1-10)	1	0	1 (100,0)
57		Der Ackerkauf / Купівля поля (Jer 32:1-44)	3	0	3 (100,0)

Таблиця 1 (продовження)

I	II	III	IV	V	VI
58		Das unbrauchbare Rebholz / Про непотрібне виноградне дерево (Hes 15:1-8)	3	0	3 (100,0)
59		Zedernwipfel und Weinstock / Про верхівку кедра та виноградник (Hes 17:22-24)	1	0	1 (100,0)
60		Gleichnis vom Waldbrand / Про лісову пожежу (Hes 21:1-5)	5	0	5 (100,0)
61		Die zuchtlosen Schwestern / Про розбещених сестер (Hes 23:1-49)	3	0	3 (100,0)
62		Der rostige Topf / Про заржавілий казан (Hes 24:6-14)	4	0	4 (100,0)
63		Keine Trauer / Про відсутність скорботи (Hes 24:15-27)	1	0	1 (100,0)
64		Gute und schlechte Hirten / Про добрих та поганих пастухів (Hes 34)	3	0	3 (100,0)
65		Das Totenfeld / Про долину мертвих (Hes 37:1-14)	8	0	8 (100,0)
66		Amos' Gleichnis / Іносказання у книзі пророка Амоса (Amos 3: 3-8)	1	0	1 (100,0)
67		Jonas Gleichnis / Іносказання у книзі пророка Йони (Jona 4:9-11)	1	0	1 (100,0)
		Усього	1354 (100%)	133 (9,8)	1221 (90,2)

Теоретично очікуваний розподіл біблійних парабол у нерелігійних та релігійних текстах

№ п/п	Біблійна парабола	Загальна кількість	Емпіричний розподіл та частота вживання (%)		
			Суспільно- політична преса	Релігійна преса	
I	II	III	IV	V	VI
1	Die beiden Schuldner / Про двох боржників (Luk 7:41-43)	23	2,39	20,61	
2	Der Sämann / Про сіяча (Mat 13: 3-8; Mar 4:3-8; Luk 8:5-8)	36	3,73	32,27	
3	Unkraut unter dem Weizen / Про бур'ян та пшеницю (Mat 13:24-30)	52	5,39	46,61	
4	Das Senfkorn / Про гірчичне зернятко (Mat 13:31, 32; Mar 4: 30-32; Luk 13:18, 19)	40	4,15	35,85	
5	Der Sauerteig / Про закваску (Mat 13:33)	28	2,90	25,10	
6	Der Schatz im Acker / Про схований на полі скарб (Mat 13:44)	45	4,67	40,33	
7	Die kostbare Perle / Про купця та перлину (Mat 13:45, 46)	35	3,63	31,37	
8	Das Netz und die Fische / Про невід та рибу (Mat 13:47-50)	40	4,15	35,85	
9	Der unbarmherzige Sklave / Про немилосердного раба (Mat 18:23-35)	28	2,90	25,10	
10	Der barmherzige Samariter / Про доброго самарянина (Luk 10:30-37)	77	7,99	69,01	
11	Der beharrliche Freund / Про наполегливого друга (Luk 11:5-8)	31	3,22	27,78	
12	Der unvernünftige Reiche / Про нерозсудливого багатія (Luk 12:16-21)	30	3,11	26,89	

Таблиця 2 (продовження)

I	II	III	IV	V	VI
13		Der unfruchtbare Feigenbaum / Про безплідне фігове дерево (Luk 13:6-9)	20	2,07	17,93
14		Das große Abendessen / Про велику вечерю (Luk 14:16-24)	17	1,76	15,24
15		Das verlorene Schaf / Про загублену вівцю (Mat 18:12-13; Luk 15:3-7)	42	4,36	37,64
16		Die verlorene Drachme / Про загублену драхму (Luk 15:8-10)	19	1,97	17,03
17		Der verlorene Sohn / Про блудного сина (Luk 15:11-32)	50	5,19	44,81
18		Der ungerechte Verwalter / Про неправедного управителя (Luk 16:1-8).	23	2,39	20,61
19		Der reiche Mann und Lazarus / Про багатія та Лазара (Luk 16:19-31)	24	2,49	21,51
20		Der Arbeiter auf dem Feld / Про робітника на полі (Luk 17:7-10)	6	0,62	5,38
21		Die Witwe und der Richter / Про вдову та суддю (Luk 18:1-8)	21	2,18	18,82
22		Der selbstgerechte Pharisäer und der reumütige Steuereinnehmer / Про фарисея та збирача податків (Luk 18:9-14).	34	3,53	30,47
23		Die Arbeiter im Weinberg / Про робітників у винограднику (Mat 20:1-16)	17	1,76	15,24
24		Die Minen / Про міни (Luk 19:11-27)	15	1,56	13,44
25		Die Blätter des Feigenbaums / Про листя фігового дерева (Mat 24:32-35; Mar 13:28-31; Luk 21:29-33)	41	4,25	36,75
26		Die bösen Weingärtner / Про злих виноградарів (Mat 21:33-44; Mar 12:1-11; Luk 20:9-18).	9	0,93	8,07
27		Das Hochzeitsfest für den Sohn des Königs / Про бенкет для царевого сина (Mat 22:1-14)	10	1,04	8,96

Таблиця 2 (продовження)

I	II	III	IV	V	VI
28		Die zehn Jungfrauen / Про десять дів (Mat 25:1-13)	13	1,35	11,65
29		Die Talente / Про таланти (Mat 25:14-30)	22	2,28	19,72
30		Die Schafe und die Böcke / Про овець та козлів (Mat 25:31-46).	45	4,67	40,33
31		Die zwei Häuser / Про два будинки (Mat 7:24-27; Luk 6:48-49)	34	3,53	30,47
32		Der neue Flicker auf einem alten Kleid / Про нову латку на старому одязі (Mat 9:16; Mar 2:21; Luk 5:36)	48	4,98	43,02
33		Neuer Wein in alten Schläuchen / Про нове вино в старих бурдюках (Mat 9:17; Mar 2:22; Luk 5:37-39)	55	5,71	49,29
34		Die Lampe unter dem Scheffel oder unter dem Bett / Про світильник під мірильною посудиною чи під ліжком (Mat 5:15; Mar 4:21; Luk 8:16)	51	5,29	45,71
35		Die wachsende Saat / Про насіння, що росте (Mar 4:26-29)	18	1,87	16,13
36		Die zwei Söhne / Про двох синів (Mat 21:28-32)	21	1,56	19,44
37		Der Turm / Про вежу (Luk 14:28-30)	43	3,20	39,80
38		Die zwei Könige / Про двох царів (Luk 14:31-33)	17	1,27	15,73
39		Die zur Wachsamkeit aufgerufenen Knechte / Про рабів, які повинні пильнувати (Mar 13:34-37)	40	2,98	37,02
40		Der treue und böse Sklaven / Про вірного та злого рабів (Mat 24:45-51; Luk 12:42-48)	25	1,86	23,14
41		Die Bäume, die einen König auswählten / Про дерева, які обирали короля (Ri 9:7-15)	6	0,45	5,55

Таблиця 2 (продовження)

I	II	III	IV	V	VI
42		Das gestohlene Lamm / Про вкрадене ягня (2. Sam 12:1-4)	42	3,13	38,87
43		Die zwei Brüder und der Bluträcher / Про 2 братів та месника (2. Sam 14:4-7)	1	0,07	0,93
44		Der entflohene Gefangene / Про полоненого-втікача (1. Kö 20:37-40)	1	0,07	0,93
45		Der Dornstrauch und die Zeder / Про терновий кущ та кедр (2. Kö 14:9)	4	0,30	3,70
46		Namen der Söhne Jesaias / Імена Ісаєвих синів (Jes 8:1-4)	2	0,15	1,85
47		Der Weinberg und die schlechten Beeren / Про виноградник та дикі ягоди (Jes 5:1-7)	2	0,15	1,85
48		Der Adler und der Weinstock / Про орла та виноградник (Hes 17:3-10)	5	0,37	4,63
49		Die Löwenjungen / Про молодих левів (Hes 19:1-9)	1	0,07	0,93
50		Der Kochtopf / Про казан (Hes 24:3-5)	1	0,07	0,93
51		Den Acker immer wieder pflügen? / Про орача на полі (Jes 28:23-28)	1	0,07	0,93
52		Der verdorbene Gürtel / Про зіпсований пояс (Jer 13:1-11)	2	0,15	1,85
53		Die gefüllten Weinsäcke / Про наповнені бурдюки вина (Jer 13:12-14)	3	0,22	2,78
54		Das Gleichnis vom Töpfer / Притча про гончара (Jer 18:1-17)	3	0,22	2,78
55		Der zerschmetterte Krug / Про розбитий глек (Jer 19:1-13)	1	0,07	0,93
56		Die zwei Feigenbäume / Про 2 фігових дерева (Jer 24:1-10)	1	0,07	0,93

Таблиця 2 (продовження)

I	II	III	IV	V	VI
57		Der Ackerkauf / Купівля поля (Jer 32:1-44)	3	0,22	2,78
58		Das unbrauchbare Rebholz / Про непотрібне виноградне дерево (Hes 15:1-8)	3	0,22	2,78
59		Zedernwipfel und Weinstock / Про верхівку кедра та виноградник (Hes 17:22-24)	1	0,07	0,93
60		Gleichnis vom Waldbrand / Про лісову пожежу (Hes 21:1-5)	5	0,37	4,63
61		Die zuchtlosen Schwestern / Про розбещених сестер (Hes 23:1-49)	3	0,22	2,78
62		Der rostige Topf / Про заржавілий казан (Hes 24:6-14)	4	0,30	3,70
63		Keine Trauer / Про відсутність скорботи (Hes 24:15-27)	1	0,07	0,93
64		Gute und schlechte Hirten / Про добрих та поганих пастухів (Hes 34)	3	0,22	2,78
65		Das Totenfeld / Про долину мертвих (Hes 37:1-14)	8	0,60	7,40
66		Amos' Gleichnis / Інакомовлення у книзі пророка Амоса (Amos 3: 3-8)	1	0,07	0,93
67		Jonas Gleichnis / Інакомовлення у книзі пророка Йони (Jona 4:9-11)	1	0,07	0,93
		Усього	1354	133	1221

Величини хі-квадрат, коефіцієнти взаємної спряженості та парної кореляції

№ п/п	Біблійна парабола	Загальна кількість	Емпіричний розподіл та частота вживання (%)		
			Суспільно- політична преса	Релігійна преса	
I	II	III	IV	V	VI
1		Die beiden Schuldner / Про двох боржників (Luk 7:41-43)			
2		Der Sämann / Про сіяча (Mat 13: 3-8; Mar 4:3-8; Luk 8: 5-8)	0,05	3,87	
3		Unkraut unter dem Weizen / Про бур'ян та пшеницю (Mat 13:24-30)		1,89	
4		Das Senfkorn / Про гірчичне зернятко (Mat 13:31,32; Mar 4:30-32; Luk 13:18, 19)		1,25	
5		Der Sauerteig / Про закваску (Mat 13:33)		2,08	
6		Der Schatz im Acker / Про схований на полі скарб (Mat 13:44)			1,52
7		Die kostbare Perle / Про купця та перлину (Mat 13:45, 46)			
8		Das Netz und die Fische / Про невід та рибу (Mat 13:47-50)			0,25
9		Der unbarmherzige Sklave / Про немилосердного раба (Mat 18:23-35)			1,26
10		Der barmherzige Samariter / Про доброго самарянина (Luk 10:30-37)		0,32	
11		Der beharrliche Freund / Про наполегливого друга (Luk 11:5-8)			
12		Der unvernünftige Reiche / Про нерозсудливого багатія (Luk 12:16-21)			0,34

Таблиця 3 (продовження)

I	II	III	IV	V	VI
13		Der unfruchtbare Feigenbaum / Про безплідне фігове дерево (Luk 13:6-9)			
14		Das große Abendessen / Про велику вечерю (Luk 14:16-24)			0,30
15		Das verlorene Schaf / Про загублену вівцю (Mat 18:12-13; Luk 15:3-7)		0,21	
16		Die verlorene Drachme / Про загублену драхму (Luk 15:8-10)			
17		Der verlorene Sohn / Про блудного сина (Luk 15:11-32)		0,28	
18		Der ungerechte Verwalter / Про неправедного управителя (Luk 16:1-8).			0,03
19		Der reiche Mann und Lazarus / Про багатія та Лазара (Luk 16:19-31)			
20		Der Arbeiter auf dem Feld / Про робітника на полі (Luk 17:7-10)			0,66
21		Die Witwe und der Richter / Про вдову та суддю (Luk 18:1-8)			
22		Der selbstgerechte Pharisäer und der reumütige Steuereinnehmer / Про фарисея та збирача податків (Luk 18:9-14)			0,04
23		Die Arbeiter im Weinberg / Про робітників у винограднику (Mat 20:1-16)			1,88
24		Die Minen / Про міни (Luk 19:11-27)			0,17
25		Die Blätter des Feigenbaums / Про листя фігового дерева (Mat 24:32-35; Mar 13:28-31; Luk 21:29-33)		0,27	
26		Die bösen Weingärtner / Про злих виноградарів (Mat 21:33-44; Mar 12:1-11; Luk 20:9-18).			
27		Das Hochzeitsfest für den Sohn des Königs / Про бенкет для царевого сина (Mat 22:1-14)			1,10

Таблиця 3 (продовження)

I	II	III	IV	V	VI
28		Die zehn Jungfrauen / Про десять дів (Mat 25:1-13).			1,43
29		Die Talente / Про таланти (Mat 25:14-30)			0,01
30		Die Schafe und die Böcke / Про овець та козлів (Mat 25:31-46).			1,52
31		Die zwei Häuser / Про два будинки (Mat 7:24-27; Luk 6:48-49)			0,04
32		Der neue Flicker auf einem alten Kleid / Про нову латку на старому одязі (Mat 9:16; Mar 2:21; Luk 5:36)			0,12
33		Neuer Wein in alten Schläuchen / Про нове вино в старих бурдюках (Mat 9:17; Mar 2:22; Luk 5:37-39)		1,44	
34		Die Lampe unter dem Scheffel oder unter dem Bett / Про світильник під мірильною посудиною чи під ліжком (Mat 5:15; Mar 4:21; Luk 8:16)			0,00
35		Die wachsende Saat / Про насіння, що росте (Mar 4:26-29)			
36		Die zwei Söhne / Про двох синів (Mat 21:28-32)			0,00
37		Der Turm / Про вежу (Luk 14:28-30)		0,16	
38		Die zwei Könige / Про двох царів (Luk 14:31-33)			1,88
39		Die zur Wachsamkeit aufgerufenen Knechte / Про рабів, які повинні пильнувати (Mar 13:34-37)			
40		Der treue und böse Sklaven / Про вірного та злого рабів (Mat 24:45-51; Luk 12:42-48)			
41		Die Bäume, die einen König auswählten / Про дерева, які обирали короля (Ri 9:7-15)			0,66

Таблиця 3 (продовження)

I	II	III	IV	V	VI
42		Das gestohlene Lamm / Про вкрадене ягня (2. Sam 12:1-4)		0,21	
43		Die zwei Brüder und der Bluträcher / Про 2 братів та месника (2. Sam 14:4-7)			
44		Der entflohene Gefangene / Про полоненого-втікача (1. Kö 20:37-40)			
45		Der Dornstrauch und die Zeder / Про терновий кущ та кедр (2. Kö 14:9)			
46		Namen der Söhne Jesaias / Імена Ісаєвих синів (Jes 8:1-4)			
47		Der Weinberg und die schlechten Beeren / Про виноградник та дикі ягоди (Jes 5:1-7)			
48		Der Adler und der Weinstock / Про орла та виноградник (Hes 17:3-10)			0,55
49		Die Löwenjungen / Про молодих левів (Hes 19:1-9)			
50		Der Kochtopf / Про казан (Hes 24:3-5)			
51		Den Acker immer wieder pflügen? / Про орача на полі (Jes 28:23-28)			
52		Der verdorbene Gürtel / Про зіпсований пояс (Jer 13:1-11)			
53		Die gefüllten Weinsäcke / Про наповнені бурдюки вина (Jer 13:12-14)			
54		Das Gleichnis vom Töpfer / Притча про гончара (Jer 18:1-17)			
55		Der zerschmetterte Krug / Про розбитий глек (Jer 19:1-13)			
56		Die zwei Feigenbäume / Про 2 фігових дерева (Jer 24:1-10)			

Таблиця 3 (продовження)

I	II	III	IV	V	VI
57		Der Ackerkauf / Купівля поля (Jer 32:1-44)			
58		Das unbrauchbare Rebholz / Про непотрібне виноградне дерево (Hes 15:1-8)			
59		Zedernwipfel und Weinstock / Про верхівку кедра та виноградник (Hes 17:22-24)			
60		Gleichnis vom Waldbrand / Про лісову пожежу (Hes 21:1-5)			0,55
61		Die zuchtlosen Schwestern / Про розбещених сестер (Hes 23:1-49)			
62		Der rostige Topf / Про заржавілий казан (Hes 24:6-14)			
63		Keine Trauer / Про відсутність скорботи (Hes 24:15-27)			
64		Gute und schlechte Hirten / Про добрих та поганих пастухів (Hes 34)			
65		Das Totenfeld / Про долину мертвих (Hes 37:1-14)			0,88
66		Amos' Gleichnis / Іносказання у книзі пророка Амоса (Amos 3: 3-8)			
67		Jonas Gleichnis / Іносказання у книзі пророка Йони (Jona 4:9-11)			
		Коефіцієнт парної кореляції (r)	r = 0,88		

Додаток Р

Емпіричний розподіл лексико-синтаксичних варіацій біблійних парабол у публіцистиці

Таблиця 1

№ п/п	Позиція у Біблії	Лексико-синтаксична варіація біблійних парабол	Загальна кількість	Емпіричний розподіл та частота вживання (%)	
				Суспільно-політична преса	Релігійна преса
I	II	III	IV	V	VI
1.	Mat 3:12	Spreu vom Weizen sondern	45	40 (88,9)	5 (11,1)
2.	Mat 5:13-16	Das Salz der Erde	64	45 (70,3)	19 (29,7)
3.	Mat 5:15	Sein Licht leuchten lassen	41	28 (68,3)	13 (31,7)
4.	Mat 5:15	Sein Licht nicht unter den Scheffel stellen	35	25 (71,4)	10 (28,6)
5.	Mat 6:28	Lilien auf dem Felde	0	0	0
6.	Mat 7:6	Perlen vor die Säue werfen	35	20 (57,1)	15 (42,9)
7.	Mat 7:3-5	Der Splitter im Auge des Nächsten	44	20 (45,5)	24 (54,5)
8.	Mat 7:3-5	Der Balken im eigenen Auge	49	29 (59,2)	20 (40,8)
9.	Mat 7:13-14	Durch enge Pforte gehen	53	17 (32,1)	36 (67,9)
10.	Mat 7:16-20	Ein Wolf im Schafpelz	57	37 (64,9)	20 (35,1)
11.	Mat 7:16-20	An Früchten erkennen	65	18 (27,7)	47 (72,3)
12.	Mat 7:24-27	Auf Sand bauen	18	18 (100)	0

13.	Mat 11:30	Ein sanftes Joch	24	10 (41,7)	14 (58,3)
14.	Mat 13: 3-8	Auf guten (fruchtbaren) Boden fallen	9	8 (88,9)	1 (11,1)
15.	Mat 13:24	Unkraut zwischen den Weizen säen	13	13 (100)	0
16.	Mat 13:29	Unkraut stehen lassen	0	0	0
17.	Mat 13:32	Das Senfkorn	8	8 (100)	0
18.	Mat 13:44	Schatz im Acker	17	15 (88,2)	2 (11,8)
19.	Mat 13:45	Eine kostbare Perle finden	0	0	0
20.	Mat 18:6	Ein Mühlstein am Hals	43	38 (88,4)	5 (11,6)
21.	Mat 19:23-24	ein Kamel durch ein Nadelöhr (Eher geht ein Kamel durch ein Nadelöhr, als dass ...)	25	18 (72)	7 (28)
22.	Mat 22:11-13	Kein hochzeitliches Gewand / Kleid anhaben	5	0	5 (100)
23.	Mat 23:27	Übertünchte Gräber	11	2 (18,2)	9 (81,8)
24.	Mat 25:26	Ernten, wo man nicht gesät hat	31	26 (83,9)	5 (16,1)
25.	Mat 25:32	Schafe von den Böcken scheiden	34	14 (41,2)	20 (58,8)
26.	Mar 2:19- 22	Neuen Wein in alte Schläuche füllen	44	36 (81,8)	8 (18,2)
27.	Mar 7: 24-30	Kindern Brot wegnehmen und es den Hunden geben	4	4 (100)	0
28.	Luk 16:26	Eine große Kluft	23	17 (73,9)	6 (26,1)

29.	Mar 11:23	Berge versetzen (Der Glaube versetzt Berge)	30	26 (86,7)	4 (13,3)
30.	Luk 3:9	Axt an die Wurzel legen	28	28 (100)	0
31.	Luk 16:13	Niemand kann zweien Herren dienen	5	5 (100)	0
32.	Luk 6:45	Wes das Herz voll ist, des geht der Mund über	27	17 (62,9)	10 (37,1)
33.	Luk 9: 23-24	Das Leben finden / verlieren	9	9 (100)	0
34.	Luk 9:60	Lass die Toten ihre Toten begraben	7	0	7 (100)
35.	Luk 10:30-37	Öl in die Wunden gießen	6	6 (100)	0
36.	Luk 10:30-37	Samariter	20	20 (100)	0
37.	Luk 10:30-37	Unter die Räuber fallen	0	0	0
38.	Luk 11:11-13	Steine statt Brot geben	32	25 (78,1)	7 (21,9)
39.	Luk 14:28	Überlegen, bevor man einen Turm baut	17	15 (88,2)	2 (11,8)
40.	Luk 15:3-7	Ein verlorenes Schaf	12	2 (16,7)	10 (83,3)
41.	Luk 15: 11-32	Der verlorene Sohn	9	3 (33,3)	6 (66,7)
42.	Luk 16: 19-31	Ein reicher Prasser	0	0	0
43.	Luk 16: 19-31	Lazarus (armer Lazarus; arm, wie Lazarus)	5	5 (100)	0
44.	Luk 16: 19-31	Brosamen vom Tische der Reichen	0	0	0
45.	Luk 19: 11-27	Mit seinem Pfund wuchern / sein Pfund vergraben	32	20 (62,5)	12 (37,5)

46.	Joh 4:37	Der eine sät, der andere erntet	9	9 (100)	0
47.	Joh 12:24	das Weizenkorn, das stirbt	6	0	6 (100)
48.	Luk 11: 17-19	den Teufel durch Beelzebub austreiben	3	3 (100)	0
49.	1 Kor 14:9	In den Wind reden	46	36 (78,3)	10 (21,7)
50.	Gal 6:7-8	Wes das sät, das wird er ernten	52	17 (13,5)	45 (86,5)
51.	Spr 10:20	Reden ist Silber	15	15 (100)	0
52.	HoLi 2: 2-3	Eine Lilie unter Dornen	0	0	0
53.	Hos 8:7-8	Wer Sturm sät, wird den Wind ernten	8	8 (100)	0
		Усього	1185 (100%)	775 (65,4)	410 (34,6)

Теоретично очікуваний розподіл лексико-синтаксичних варіацій у публіцистиці

Таблиця 2

№ п/п	Позиція у Біблії	Лексико-синтаксична варіація біблійної параболи	Загальна кількість	Емпіричний розподіл і частота вживання (%)	
				Суспільно-політична преса	Релігійна преса
1.	Mat 3:12	Spreu vom Weizen sondern	45	29,6	15,4
2.	Mat 5:13-16	Das Salz der Erde	64	42,1	21,9
3.	Mat 5:15	Sein Licht leuchten lassen	41	26,9	14,1
4.	Mat 5:15	Sein Licht nicht unter den Scheffel stellen	35	22,9	12,1
5.	Mat 6:28	Lilien auf dem Felde	0	0	0
6.	Mat 7:6	Perlen vor die Säue werfen	35	22,9	12,1
7.	Mat 7:3-5	Der Splitter im Auge des Nächsten	44	28,9	15,1
8.	Mat 7:3-5	Der Balken im eigenen Auge	49	32,2	16,8
9.	Mat 7:13-14	Durch enge Pforte gehen	53	34,8	18,2
10.	Mat 7:16-20	Ein Wolf im Schafpelz	57	37,4	19,6
11.	Mat 7:16-20	An Früchten erkennen	65	42,7	22,3
12.	Mat 7:24-27	Auf Sand bauen	18	11,8	6,2
13.	Mat 11:30	Ein sanftes Joch	24	15,8	8,2

I	II	III	IV	V	VI
14.	Mat 13: 3-8	Auf guten (fruchtbaren) Boden fallen	9	5,9	3,1
15.	Mat 13:24	Unkraut zwischen den Weizen säen	13	8,5	4,5
16.	Mat 13:29	Unkraut stehen lassen	0	0	0
17.	Mat 13:32	Das Senfkorn	8	5,3	2,7
18.	Mat 13:44	Schatz im Acker	17	11,2	5,8
19.	Mat 13:45	Eine kostbare Perle finden	0	0	0
20.	Mat 18:6	Ein Mühlstein am Hals	43	28,2	14,8
21.	Mat 19:23-24	ein Kamel durch ein Nadelöhr (Eher geht ein Kamel durch ein Nadelöhr, als dass ...)	25	16,4	8,6
22.	Mat 22:11- 13	Kein hochzeitliches Gewand / Kleid anhaben	5	3,3	1,7
23.	Mat 23:27	Übertünchte Gräber	11	7,2	3,8
24.	Mat 25:26	Ernten, wo man nicht gesät hat	31	20,4	10,6
25.	Mat 25:32	Schafe von den Böcken scheiden	34	22,4	11,7
26.	Mar 2: 19-22	Neuen Wein in alte Schläuche füllen	44	28,9	15,1
27.	Mar 7: 24-30	Kindern Brot wegnehmen und es den Hunden geben	4	2,6	1,4
28.	Luk 16:26	Eine große Kluft	23	15,1	7,9

I	II	III	IV	V	VI
29.	Mar 11:23	Berge versetzen (Der Glaube versetzt Berge)	30	19,7	10,3
30.	Luk 3:9	Axt an die Wurzel legen	28	18,4	9,6
31.	Luk 16:13	Niemand kann zweien Herren dienen	5	3,3	1,7
32.	Luk 6:45	Wes das Herz voll ist, des geht der Mund über	27	17,7	9,3
33.	Luk 9: 23-24	Das Leben finden / verlieren	9	5,9	3,1
34.	Luk 9:60	Lass die Toten ihre Toten begraben	7	4,6	2,4
35.	Luk 10: 30-37	Öl in die Wunden gießen	6	3,9	2,1
36.	Luk 10: 30-37	Samariter	20	12,9	7,1
37.	Luk 10: 30-37	Unter die Räuber fallen	0	0	0
38.	Luk 11: 11-13	Steine statt Brot geben	32	20,6	11,4
39.	Luk 14:28	Überlegen, bevor man einen Turm baut	17	10,9	6,1
40.	Luk 15:3-7	Ein verlorenes Schaf	12	7,7	4,3
41.	Luk 15: 11-32	Der verlorene Sohn	9	5,8	3,2
42.	Luk 16: 19-31	Ein reicher Prasser	0	0	0
43.	Luk 16: 19-31	Lazarus (armer Lazarus; arm, wie Lazarus)	5	3,2	1,8

I	II	III	IV	V	VI
44.	Luk 16: 19-31	Brotsamen vom Tische der Reichen	0	0	0
45.	Luk 19: 11-27	Mit seinem Pfund wuchern / sein Pfund vergraben	32	20,6	11,4
46.	Joh 4:37	Der eine sät, der andere erntet	9	5,8	3,2
47.	Joh 12:24	das Weizenkorn, das stirbt	6	3,9	2,1
48.	Luk 11: 17-19	den Teufel durch Beelzebub austreiben	3	1,9	1,1
49.	1 Kor 14:9	In den Wind reden	46	29,7	16,3
50.	Gal 6:7-8	Wes das sät, das wird er ernten	52	39,9	22,1
51.	Spr 10:20	Reden ist Silber	15	9,7	5,3
52.	HoLi 2:2- 3	Eine Lilie unter Dornen	0	0	0
53.	Hos 8:7-8	Wer Sturm sät, wird den Wind ernten	8	5,2	2,8
		Усього	1185	775	410

Величини χ^2 -квадрат, коефіцієнти спряженості та парної кореляції

Таблиця 3

№ п/п	Позиція у Біблії	Лексико-синтаксична варіація біблійної параболи	Загальна кількість	Емпіричний розподіл і частота вживання (%)	
				Суспільно-політична преса	Релігійна преса
1.	Mat 3:12	Spreu vom Weizen sondern	0,10	11,40	
2.	Mat 5:13-16	Das Salz der Erde		0,72	
3.	Mat 5:15	Sein Licht leuchten lassen		0,16	
4.	Mat 5:15	Sein Licht nicht unter den Scheffel stellen		0,58	
5.	Mat 6:28	Lilien auf dem Felde			
6.	Mat 7:6	Perlen vor die Säue werfen			1,09
7.	Mat 7:3-5	Der Splitter im Auge des Nächsten	0,08		8,03
8.	Mat 7:3-5	Der Balken im eigenen Auge			0,87
9.	Mat 7:13-14	Durch enge Pforte gehen	0,15		27,23
10.	Mat 7:16-20	Ein Wolf im Schafpelz			0,01
11.	Mat 7:16-20	An Früchten erkennen	0,19		43,22
12.	Mat 7:24-27	Auf Sand bauen	0,09	9,67	
13.	Mat 11:30	Ein sanftes Joch	0,07		6,10

I	II	III	IV	V	VI
14.	Mat 13: 3-8	Auf guten (fruchtbaren) Boden fallen		2,21	
15.	Mat 13:24	Unkraut zwischen den Weizen säen	0,08	6,95	
16.	Mat 13:29	Unkraut stehen lassen			
17.	Mat 13:32	Das Senfkorn	0,06	4,26	
18.	Mat 13:44	Schatz im Acker	0,06	3,97	
19.	Mat 13:45	Eine kostbare Perle finden			
20.	Mat 18:6	Ein Mühlstein am Hals	0,09	10,40	
21.	Mat 19:23-24	ein Kamel durch ein Nadelöhr (Eher geht ein Kamel durch ein Nadelöhr, als dass ...)		0,49	
22.	Mat 22:11- 13	Kein hochzeitliches Gewand / Kleid anhaben	0,09		9,49
23.	Mat 23:27	Übertünchte Gräber	0,10		10,94
24.	Mat 25:26	Ernten, wo man nicht gesät hat	0,06	4,80	
25.	Mat 25:32	Schafe von den Böcken scheiden	0,09		9,08
26.	Mar 2: 19-22	Neuen Wein in alte Schläuche füllen	0,07	5,44	
27.	Mar 7: 24-30	Kindern Brot wegnehmen und es den Hunden geben			
28.	Luk 16:26	Eine große Kluft		0,75	

I	II	III	IV	V	VI
29.	Mar 11:23	Berge versetzen (Der Glaube versetzt Berge)	0,07	6,15	
30.	Luk 3:9	Axt an die Wurzel legen	0,11	15,17	
31.	Luk 16:13	Niemand kann zweien Herren dienen		2,66	
32.	Luk 6:45	Wes das Herz voll ist, des geht der Mund über			0,07
33.	Luk 9: 23-24	Das Leben finden / verlieren	0,06	4,80	
34.	Luk 9:60	Lass die Toten ihre Toten begraben	0,11		13,31
35.	Luk 10: 30-37	Öl in die Wunden gießen		3,19	
36.	Luk 10: 30-37	Samariter	0,10	10,76	
37.	Luk 10: 30-37	Unter die Räuber fallen			
38.	Luk 11: 11-13	Steine statt Brot geben		2,35	
39.	Luk 14:28	Überlegen, bevor man einen Turm baut	0,06	3,97	
40.	Luk 15:3-7	Ein verlorenes Schaf	0,10		12,72
41.	Luk 15: 11-32	Der verlorene Sohn	0,66		4,12
42.	Luk 16: 19-31	Ein reicher Prasser			
43.	Luk 16: 19-31	Lazarus (armer Lazarus; arm, wie Lazarus)		2,66	

I	II	III	IV	V	VI
44.	Luk 16: 19-31	Brosamen vom Tische der Reichen			0,12
45.	Luk 19: 11-27	Mit seinem Pfund wuchern / sein Pfund vergraben	0,06	4,80	
46.	Joh 4:37	Der eine sät, der andere erntet	0,10		11,40
47.	Joh 12:24	das Weizenkorn, das stirbt			
48.	Luk 11: 17-19	den Teufel durch Beelzebub austreiben		3,50	
49.	1 Kor 14:9	In den Wind reden	0,19		41,71
50.	Gal 6:7-8	Wes das sät, das wird er ernten	0,08	8,04	
51.	Spr 10:20	Reden ist Silber			
52.	HoLi 2: 2-3	Eine Lilie unter Dornen	0,06	4,26	
53.	Hos 8:7-8	Wer Sturm sät, wird den Wind ernten			
		Коефіцієнти кореляції (r)	r = 0,34		

Додаток С
Кількісний розподіл вживання параболізмів у релігійній публіцистиці

№	Тип	Stimmen der Zeit	Der Rheinische Merkur	Konradsblatt	Der Pilger	UNSERE KIRCHE	Erwachtet! Wachturm	Communio
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1	Іноказання у вузькому смислі	29 (1,55%)	20 (1,07%)	20 (1,07%)	30 (1,61%)	32 (1,71%)	64 (3,43%)	5 (0,27%)
2	Обговорювальні іноказання	24 (1,29%)	30 (1,61%)	32 (1,71%)	28 (1,50%)	27 (1,45%)	59 (3,16%)	0
3	Розповідні іноказання	0	7 (0,37%)	13 (0,70%)	45 (2,41%)	30 (1,61%)	103 (5,52%)	2 (0,11%)
4	Приклади-розповіді	20 (1,07%)	12 (0,64%)	5 (0,27%)	13 (0,70%)	68 (3,64%)	128 (6,86%)	4 (0,21%)
5	Образні висловлювання	16 (0,85%)	14 (0,75%)	0	36 (1,93%)	41 (2,20%)	132 (7,07)	3 (0,16%)
6	Старозавітні параболи	34 (1,82%)	65 (3,48%)	15 (0,80%)	24 (1,29%)	61 (3,27%)	156 (8,36%)	10 (0,54%)
7	Модифікації	85 (4,55%)	94 (5,03%)	59 (3,16%)	18 (0,96%)	100 (5,36%)	37 (1,98%)	17 (0,91%)
	Усього: 1867 (100%)	208 (11,14%)	242 (12,96%)	144 (7,71%)	194 (10,39%)	359 (19,23%)	679 (36,37%)	41 (2,20%)

Розподіл вживання за коефіцієнтами χ^2 -квадрат і взаємної спряженості

№	Тип	Stimmen der Zeit	Der Rheinische Merkur	Konradsblatt	Der Pilger	UNSERE KIRCHE	Erwachtet! Wachturm	Communio
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1	Іносказання у вузькому смислі	$x^2 = 2,55$		$x^2 = 1,65$	$x^2 = 5,11$ K= 0,05			$x^2 = 0,10$
2	Обговорювальні іносказання	$x^2 = 0,17$	$x^2 = 0,82$	$x^2 = 21,61$ K= 0,11	$x^2 = 3,13$			
3	Розповідні іносказання				$x^2 = 35,27$ K= 0,14		$x^2 = 22,16$ K= 0,11	
4	Приклади-розповіді					$x^2 = 11,81$ K= 0,08	$x^2 = 27,44$ K= 0,12	
5	Образні висловлювання				$x^2 = 6,01$ K= 0,06		$x^2 = 39,70$ K= 0,15	
6	Старозавітні параболи		$x^2 = 9,44$ K= 0,07				$x^2 = 7,96$ K= 0,07	$x^2 = 0,62$
7	Модифікації	48,82 K= 0,16	$x^2 = 46,24$ K= 0,16	$x^2 = 32,91$ K= 0,13		$x^2 = 9,01$ K= 0,07		$x^2 = 9,30$ K= 0,07

Кількісний розподіл вживання параболізмів у нерелігійній публіцистиці

№	Тип	Die Zeit	Die Welt	Die Süddeutsche Zeitung	Der Stern	Der Spiegel
I	II	III	IV	V	VI	VII
1	Параболізми-Слова	72 (8,02%)	54 (6,01%)	63 (7,02%)	40 (4,45%)	136 (15,14)
2	Фразеологічні параболізми	35 (3,90%)	41 (6,57%)	45 (5,01%)	18 (2,00%)	96 (10,69)
3	Пареміологічні параболізми	27 (3,01%)	34 (3,79%)	68 (7,57%)	9 (1,00%)	37 (4,12)
4	Параболи-тексти	20 (2,23%)	24 (2,67%)	33 (3,67%)	5 (0,56%)	51 (5,68%)
5	Усього: 898 (100%)	154 (17,15%)	153 (17,04%)	209 (23,27%)	71 (7,91%)	320 (35,63%)

Розподіл вживання за коефіцієнтами χ^2 -квадрат і взаємної спряженості

№	Тип	Die Zeit	Die Welt	Die Süddeutsche Zeitung	Der Stern	Der Spiegel
I	II	III	IV	V	VI	VII
1	Параболізми-Слова	$x^2 = 3,31$			$x^2 = 7,67$ K= 0,09	$x^2 = 1,09$
2	Фразеологічні параболізми		$x^2 = 0,08$			$x^2 = 4,37$ K= 0,07
3	Пареміологічні параболізми		$x^2 = 1,03$	$x^2 = 30,69$ K= 0,18		
4	Параболи-тексти		$x^2 = 0,16$	$x^2 = 0,28$		$x^2 = 0,66$